



Nation
University
มหาวิทยาลัยเนชั่น



เครือข่ายวิจัยประชาชื่น
Prachachuen Research Network

การประชุมวิชาการและนำเสนอ ผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 19

เรื่อง การบูรณาการงานวิจัยภายใต้การเปลี่ยนแปลง
ของโลกเพื่อสังคมที่ยั่งยืน



มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี

วันเสาร์ที่ 27 และวันอาทิตย์ที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564

ด้วยระบบประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (Yealink Meeting)
และการนำเสนอแบบวาจา (Oral Presentation) แบบ (Onsite)

ณ อาคารคณะกษัตริย์ศาสตร์

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

รายงานการประชุมวิชาการ (PROCEEDINGS)

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 19

“การบูรณาการงานวิจัย ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของโลกเพื่อสังคมที่ยั่งยืน”

วันเสาร์ที่ 27 และวันอาทิตย์ที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564

ผ่านระบบประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (Yealink Meeting)

และการนำเสนอแบบวาจา (Oral Presentation) แบบ (Onsite) มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

พิมพ์เมื่อ : พฤศจิกายน 2564

จัดพิมพ์เผยแพร่ : สำนักวิจัยและบริการวิชาการ

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

4 หมู่ 11 ลาดสวาย ลำลูกกา ปทุมธานี 12150

โทรศัพท์ 02-563-5252

อีเมลล์ wtresearch.ac.th@gmail.com

เว็บไซต์ <http://www.western.ac.th/westernnew/main.php>

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด มิน เซอร์วิส ซีพพลาย

88/8 ถนนฉลองกรุง แขวงลำปลาตีเขต ลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร 10520

โทรศัพท์ 0-92276-4177,0-98197-9462

Email: meancopier@gmail.com

คำนำ

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยและการสร้างองค์ความรู้จากการวิจัย รวมทั้งการสร้างเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับนักวิชาการ นักวิจัย คณาจารย์ นิสิตและนักศึกษา ตลอดจนผู้สนใจอย่างต่อเนื่อง โดยร่วมมือกับ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเอเซียอาคเนย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น มหาวิทยาลัยเนชั่นและเครือข่ายวิจัยประชาชน จัดให้มีการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 19 ในหัวข้อ เรื่อง “การบูรณาการงานวิจัย ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของโลกเพื่อสังคมที่ยั่งยืน” มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการ อันจะนำไปสู่การประยุกต์ใช้ผลงานวิจัยด้านสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์สุขภาพ และวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ รวมทั้งเป็นเวทีทางวิชาการในการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยและเพื่อสร้างแนวคิดการส่งเสริมการวิจัยตามยุทธศาสตร์แก่สถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการและนำเสนองานวิจัยระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 19 จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยของอาจารย์ นักวิชาการ นิสิต และนักศึกษาที่ร่วมนำเสนอผลงานให้บุคคลหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องได้นำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาองค์กรให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพต่อไป คณะผู้จัดทำรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการและนำเสนองานวิจัยระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 19 ขอขอบคุณผู้เข้าร่วมสัมมนาและผู้นำเสนอผลงานวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่สละเวลาในการให้ข้อเสนอแนะและพัฒนาบทความจนเป็นผลงานที่มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น หวังว่าเอกสารฉบับนี้จะอำนวยความสะดวกต่อผู้อ่านและผู้นำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

ประธานคณะทำงานจัดทำเอกสารเผยแพร่ผลงานวิจัย

คำนิยม

จากการเปลี่ยนแปลงของบริบทสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศ และความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ที่มีการปฏิวัติดิจิทัลต่อการเปลี่ยนแปลงสู่การปฏิวัติอุตสาหกรรม 4.0 รวมทั้ง ผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียนทำให้เศรษฐกิจและสังคมของไทยต้องปรับเปลี่ยนให้พร้อมรองรับประเทศไทยยุค 4.0 ทำให้มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องเร่งพัฒนาองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะภาคการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของไทยตั้งนั้นงานวิจัยถือเป็นหัวใจสำคัญที่ต้องให้การสนับสนุนเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ อย่างต่อเนื่อง

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์นและสถาบันเครือข่าย 7 สถาบัน ประกอบด้วย สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น มหาวิทยาลัยเนชั่นและเครือข่ายวิจัยประชาชน ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ จึงได้จัดงานการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 19 ประจำปีการศึกษา 2564 ในหัวข้อ เรื่อง “การบูรณาการงานวิจัย ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของโลกเพื่อสังคมที่ยั่งยืน” เพื่อเป็นเวทีทางวิชาการให้กับคณาจารย์ บุคลากร นิสิต นักศึกษานักวิชาการและผู้สนใจได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้แสดงความก้าวหน้าของงานวิจัยในสาขาวิชาต่างๆ โดยมีการนำเสนอผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยทั้งภาคบรรยายและโปสเตอร์ ที่ครอบคลุมผลงานวิจัยในสาขาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ขอขอบคุณ ดร.พัชรินรุจา จันทโรนานนท์ ในฐานะองค์ปาถกฐาพิเศษ รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านที่ให้เกียรติร่วมการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 19 ขอขอบคุณสถาบันเครือข่ายทั้ง 7 สถาบัน ที่ร่วมมือและให้การสนับสนุนการจัดประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 19 จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และขอให้พลังของความร่วมมือในครั้งนี้ ยังผลให้เกิดการต่อยอดองค์ความรู้ใหม่เพื่อการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัครดา เกิดประทุม)

รองอธิการบดี



การประชุมทางวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 19
เรื่อง การบูรณาการงานวิจัย ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของโลกเพื่อสังคมที่ยั่งยืน
วันเสาร์ที่ 27 และวันอาทิตย์ที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564
ณ อาคารคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี



หลักการและเหตุผล

‘ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)’ ของประเทศ ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและประเทศไทย 4.0 ในการพัฒนาและขับเคลื่อนเศรษฐกิจ องค์กรความรู้ต่างๆ ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรมและการสร้างสรรค์ จึงถูกนำมาใช้ภายใต้งานวิจัย ที่มีการบูรณาการเชื่อมโยงกันเพื่อนำไปสู่การเสริมสร้างสังคม ประเด็นปัญหาสำคัญที่ต้องเร่งแก้ไขที่ทำให้ประเทศไทยไม่สามารถพัฒนางานวิจัยให้กลายเป็นกลไกการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เจริญก้าวหน้ามากขึ้น ดังนั้น การวิจัยจึงเป็นพันธกิจหลักสำคัญประการหนึ่งของมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานวิจัย งานสร้างสรรค์และการดำเนินงานวิทยานิพนธ์และงานการค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างความร่วมมือของคณาจารย์ นักวิจัย และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ในการบูรณาการงานวิจัยกับการจัดการเรียนการสอน และพันธกิจอื่น ๆ เช่น การบริการวิชาการ หรือ การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ตลอดจนเพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้ตรงตามความต้องการของชุมชน สังคม และประเทศชาติ ซึ่งจะเป็นการตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติอีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ ยังเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีเวทีการนำเสนอผลงานและการเผยแพร่ผลงานการวิจัยและงานสร้างสรรค์ และผลงานวิทยานิพนธ์และงานการค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อออกสู่ในระดับชาติ ได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานและสถานศึกษาต่างๆ ที่เข้าร่วมในการเสริมสร้างความรู้ไปสู่ความได้เปรียบในการแข่งขัน ความเข้มแข็งทางสังคมภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคไวรัส โคโรนา (โควิด-19) ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของโลก แต่การพัฒนาประเทศยังคงต้องเดินหน้าต่อไป งานวิจัยจึงเป็นการ “สร้างมูลค่า” ที่จะนำไปสู่การพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

จากความสำคัญข้างต้น เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน อาทิ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ มหาวิทยาลัยนเรศวร วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น และเครือข่ายวิจัยประชาชื่น มหาวิทยาลัยเวสเทิร์นจึงได้จัดให้มีการประชุมทางวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติขึ้น ปีละ 2 ครั้ง โดยครั้งนี้เป็น ครั้งที่ 19 ในหัวข้อ “การบูรณาการงานวิจัย ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของโลกเพื่อสังคมที่ยั่งยืน”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาคุณภาพให้คณาจารย์ นักวิชาการ บุคลากร ตลอดจนบุคคลทั่วไปให้ความสำคัญของงานวิจัย และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ตลอดจนข้อคิดเห็นงานวิจัย เพื่อการพัฒนาต่อยอดนวัตกรรมสู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย อันจะทำให้เกิดงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และการวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ต่อชุมชน สังคมและประเทศต่อไป

2. เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยในรูปแบบของเอกสารเชิงวิชาการ และสร้างเครือข่ายในการพัฒนาต่อยอดนวัตกรรมงานวิจัยให้เกิดขึ้นระหว่างนักวิจัย นักวิชาการ สถาบันการศึกษา ตลอดจนหน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน

3. เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการวิจัยและเป็นเวทีวิชาการในการเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนผลงาน และข้อมูลการวิจัยในกลุ่มสาขาต่างๆ ทั้งด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในระดับประเทศ

หัวข้อในการนำเสนอผลงานทางวิชาการ

- | | |
|---------------------------------|--|
| 1. กลุ่มวิทยาศาสตร์ | 2. กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ |
| 1.1 ด้านวิศวกรรมศาสตร์ | 2.1 ด้านการศึกษา |
| 1.2 ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี | 2.2 ด้านบริหารธุรกิจ |
| 1.3 ด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ | 2.3 ด้านนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ |

รูปแบบการประชุมและนำเสนอผลงานทางวิชาการ (แบบ New Normal)

1. การบรรยายพิเศษโดยวิทยากรกิตติมศักดิ์ (Keynote Speaker)
2. การนำเสนอบทความวิจัยและบทความวิชาการภาคบรรยาย (Oral Presentation)
3. การนำเสนอบทความวิจัยและบทความวิชาการภาคโปสเตอร์ (Poster Presentation)

ระยะเวลาการประชุม

วันเสาร์ที่ 27 และวันอาทิตย์ที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564 นำเสนอบทความวิจัยและบทความวิชาการภาคบรรยายและโปสเตอร์

สถานที่จัดการประชุมวิชาการและนำเสนอวิชาการ

ณ อาคารคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น (วิทยาเขตวัชรพล) อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี (อาจมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบตามความเหมาะสมของสถานการณ์ปัจจุบัน)

ผู้เข้าร่วมโครงการ

กลุ่มเป้าหมายจำนวน 250 คน ประกอบด้วย

1. อาจารย์และนิสิตของมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
2. อาจารย์และนิสิตจากมหาวิทยาลัยต่างๆ
3. นักวิชาการ นักวิจัย และประชาชนผู้สนใจทั่วไป

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. อาจารย์ นักวิจัย นิสิตนักศึกษา ได้เผยแพร่ผลงานวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา ความรู้เกี่ยวกับ “การบูรณาการงานวิจัย ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของโลกเพื่อสังคมที่ยั่งยืน”
2. คณาจารย์ นักวิชาการ และนักวิจัยมีโอกาสนำเสนอผลงานวิจัยและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับวิทยากรผู้เชี่ยวชาญในสาขาอื่นๆ
3. นิสิตและนักศึกษามีโอกาสนำเสนอผลงานวิจัยและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับวิทยากรผู้เชี่ยวชาญในสาขาอื่นๆ
4. เป็นการสร้างการจัดการเรียนรู้ ให้กับนิสิตของมหาวิทยาลัยต่างๆ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่จะนำไปใช้ปรับระบบการศึกษาต่อไป
5. มีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและนักวิจัยระดับชาติ

กำหนดการลงทะเบียนและรับบทความวิชาการ

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลา
1. กำหนดการลงทะเบียน ชำระเงินและส่งบทความ	วันที่ 1 กันยายน – วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2564
2. กำหนดการส่งบทความฉบับแก้ไข	วันที่ 10 กันยายน – วันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564
3. ประกาศรายชื่อ (สำหรับผู้ลงทะเบียนชำระเงินและส่งบทความ)	วันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564
4. นำเสนอบทความ (ปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์)	วันที่ 27 – 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564

ลักษณะบทความวิจัยและการนำเสนอผลงานวิจัย

1. บทความวิจัยที่จะนำเสนอในการประชุมจะต้องเป็นผลงานที่ไม่เคยตีพิมพ์หรือเผยแพร่มาก่อน
2. การนำเสนอผลงาน ให้นำเสนอแบบบรรยาย (Oral Presentation) ในที่ประชุม โดยใช้เวลาในการนำเสนอไม่เกิน 15 นาที ซักถามจากวิทยากร 5 นาที (รวมไม่เกิน 20 นาที)
3. บทความวิจัยฉบับเต็มที่ผู้นำเสนอผลงานได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วจะได้ตีพิมพ์ full paper เผยแพร่ใน Proceeding ของการประชุม

อัตราค่าลงทะเบียน

ประเภทการเข้าร่วม	อัตราค่าลงทะเบียน
1. เข้าร่วมประชุม รับฟังการบรรยายพิเศษ โดยไม่นำเสนอผลงานทางวิชาการ	บุคคลภายนอก 1,000 บาท (รวมค่าอาหารกลางวันและอาหารว่าง 2 มื้อ) โดยลงทะเบียนชำระเงิน ตั้งแต่ วันที่ 1 กันยายน – วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2564
2. เข้าร่วมประชุมและนำเสนอผลงานทางวิชาการ	-บุคคลภายนอก 3,200 บาท / เรื่อง (รวมค่าอาหารกลางวันและอาหารว่าง 2 มื้อ) ทั้งนี้ต้องชำระเงิน/ส่งบทความ ตั้งแต่ วันที่ 1 กันยายน – วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2564
3. เข้าร่วมประชุมและนำเสนอบทความวิจัยแบบปากเปล่า	-นิสิตปริญญาเอก มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น 3,200 บาท / เรื่อง (รวมค่าอาหารกลางวันและอาหารว่าง 2 มื้อ) ทั้งนี้ต้องชำระเงิน/ส่งบทความ ตั้งแต่ วันที่ 1 กันยายน – วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2564
4. เข้าร่วมประชุมและนำเสนอบทความวิจัย (ที่รวมค่าลงทะเบียนและจัดทำโปสเตอร์)	- นิสิตปริญญาโท มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น 3,200 บาท / เรื่อง - ค่าดำเนินการจัดทำและออกแบบโปสเตอร์พร้อมมาตั้ง 2500/เรื่อง (รวมค่าอาหารกลางวันและอาหารว่าง 2 มื้อ) ทั้งนี้ต้องชำระเงิน/ส่งบทความ ตั้งแต่ วันที่ 1 กันยายน – วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2564

หมายเหตุ

1. เมื่อมีการชำระเงินค่าลงทะเบียนแล้ว ทางผู้จัดงานประชุมวิชาการจะไม่คืนเงินค่าลงทะเบียนไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น
2. อัตราค่าลงทะเบียนนี้รวมเอกสารประกอบการประชุม อาหารกลางวันและอาหารว่าง 2 มื้อ
3. หากต้องการใบเสร็จเพื่อเบิกค่าลงทะเบียนของหน่วยงาน กรุณานำใบเสร็จที่ชำระของธนาคาร (ตัวจริง) นำมาติดต่ได้ที่การเงิน ชั้น 1 ณ อาคารคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ในวันและเวลาดังกล่าว
4. อัตราค่าลงทะเบียนสำหรับการเข้าร่วมนำเสนอผลงานต่อ 1 ท่านเท่านั้น หากผู้เข้าร่วมนำเสนอประสงค์ให้บุคคลอื่นเข้าร่วมฟังการบรรยายประสงค์สามารถลงทะเบียนในลักษณะของการเข้าร่วมประชุม อัตราค่าลงทะเบียน 1,000 บาท
5. เกียรติบัตรในการนำเสนอผลงานที่มอบให้ จะปรากฏชื่อของผู้ลงทะเบียนนำเสนอผลงานคนแรกเท่านั้น ส่วนรายชื่อผู้ร่วมในบทความจะปรากฏในฉบับรวมเล่มการประชุมวิชาการฯ

การลงทะเบียนทางเว็บไซต์

ผู้สมัครต้องทำการลงทะเบียนและแนบไฟล์เอกสารการชำระเงินค่าลงทะเบียนให้เรียบร้อยพร้อมแนบไฟล์บทความฉบับเต็ม upload ไฟล์ word ให้เรียบร้อย จากนั้นให้ผู้สมัครเข้าไปกรอกข้อมูลเพื่อลงทะเบียนรับรหัสประจำตัวที่ <http://www.western.ac.th/index.php/register> โดยผู้สมัครต้องกรอกข้อมูลให้ครบถ้วนแล้วกดยืนยันเพื่อรับรหัสประจำตัว จากนั้นตรวจสอบข้อมูลและ **กดยืนยันอีกครั้ง** จึงจะถือว่าการสมัครเสร็จสมบูรณ์ สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม โทร.0-2563-5252 ต่อ 5018

ลักษณะบทความวิจัยและการนำเสนอผลงานวิจัย

1. บทความวิจัยที่จะนำเสนอในการประชุมจะต้องเป็นผลงานที่ไม่เคยตีพิมพ์หรือเผยแพร่มาก่อน
2. การนำเสนอผลงานให้นำเสนอแบบบรรยาย (Oral Presentation) ในที่ประชุมโดยใช้เวลาในการนำเสนอไม่เกิน 15 นาที ซักถามจากกรรมการผู้วิพากษ์ 5 นาที (รวมไม่เกิน 20 นาที)
3. การนำเสนอแบบโปสเตอร์ (poster) ผู้นำเสนอต้องยื่นประจำจุดโปสเตอร์ของตนเองโดยใช้เวลาในการนำเสนอตอบข้อซักถามของกรรมการ รวมไม่เกิน 20 นาที
3. บทความวิจัยฉบับเต็มที่ผู้นำเสนอผลงานได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วจะได้ตีพิมพ์เผยแพร่แบบ Full Paper ใน Proceeding ของการประชุม



เครือข่ายวิจัยประชาชน
Public Research Network

งานประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 19

เรื่อง “การบูรณาการงานวิจัย ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของโลกเพื่อสังคมที่ยั่งยืน”

ด้วยระบบประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (Yealink Meeting) และการนำเสนอแบบวาจา (Oral Presentation) แบบ (Onsite)

วันเสาร์ที่ 27 และวันอาทิตย์ที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564

ณ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี



วันเสาร์ที่ 27 พฤศจิกายน 2564

เวลา 08.15 – 08.45 น. เตรียมการเข้าระบบประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (Yealink Meeting 1)

และการลงทะเบียนเพื่อนำเสนอผลงานวิชาการและผลงานวิจัยวิจัยแบบปากเปล่า (Oral Presentation)

เวลา 08.45 – 10.30 น. พิธีเปิดการประชุมวิชาการฯ และการปาฐกถาพิเศษ ด้วยระบบทางไกลผ่านจอภาพ (Yealink Meeting)

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภักครดา เกิดประทุม รองอธิการบดี กล่าวรายงาน
- ดร.ประภากร สมิติ นายกสภามหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ประธานในพิธีกล่าวเปิดการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 19 เรื่อง “การบูรณาการงานวิจัย ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของโลกเพื่อสังคมที่ยั่งยืน”
- การปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “อุดมศึกษาไทยเพื่อการพาประเทศสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว” โดย ดร.พัชรินรุจา จันทโรนานนท์ ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.

เวลา 10.45 – 12.00 น. การนำเสนอผลงานวิจัยและผลงานวิชาการ

- นิทรรศการโปสเตอร์ผลงานวิจัยและผลงานวิชาการ ณ ห้องประชุมแกรนด์บอลรูม อาคารทันตแพทย์ 1 ชั้น 6 และในรูปแบบ Online ที่ www.western.ac.th
 - การนำเสนอแบบปากเปล่า (Oral Presentation) ณ อาคารทันตแพทยศาสตร์ ชั้น 6 พร้อมการถ่ายทอดสดผ่านระบบ (Yealink Meeting)
- ห้อง Meeting 1 สาขาบริหารธุรกิจและสาขาวิศวกรรมศาสตร์ (ภาคเช้า)
สาขารัฐประศาสนศาสตร์ (ภาคบ่าย)
- ห้อง Meeting 2 สาขาบริหารการศึกษา
- ห้อง Meeting 3 สาขาสารณสุขศาสตร์และทันตแพทยศาสตร์

เวลา 12.00 – 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

เวลา 13.00 – 17.30 น. การนำเสนอผลงานวิจัยแบบปากเปล่า (Oral Presentation) (ต่อ)

วันอาทิตย์ที่ 28 พฤศจิกายน 2564

เวลา 9.00 – 16.30 น.

- ชมวิดีโอการปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “อุดมศึกษาไทยเพื่อการพาประเทศสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว” โดย ดร.พัชรินรุจา จันทโรนานนท์ ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- ชมนิทรรศการโปสเตอร์การนำเสนอผลงานวิจัยและผลงานวิชาการ ณ อาคารทันตแพทยศาสตร์ ชั้น 6 และในเว็บไซต์ ที่ www.western.ac.th
- ปิดงาน

หมายเหตุ : ผู้ลงทะเบียนนำเสนอผลงานการวิจัยภาคโปสเตอร์จะได้รับใบเกียรติบัตรหลังจากได้ทำการประเมินภาพรวมของการจัดงานประชุมให้กับผู้เข้าร่วมนำเสนอผลการวิจัยประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 19 แบบ Google form เรียบร้อยทางส่วนงานวิจัยและบริการวิชาการจะนำส่งใบเกียรติบัตรให้กับท่านตามที่อยู่ที่ได้แจ้งกับทางมหาวิทยาลัย



มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น WESTERN UNIVERSITY

๖๐๐ ตำบลสระลงเรือ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี ๗๑๑๗๐
600 SRA LONG RUEA, HUAI KRACHAO, KANCHANABURI 71170
TEL. 0-3565-1000 FAX. 0-3565-1144 <http://www.western.ac.th>

คำสั่งมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ที่ ๓๔๒/๒๕๖๔

เรื่อง แต่งตั้งบรรณาธิการและกองบรรณาธิการ

เพื่อให้การดำเนินการจัดทำรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Proceeding) ในการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ ๑๙ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๔ บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดงานและสอดคล้องหลักเกณฑ์การเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ มหาวิทยาลัยจึงเห็นสมควรแต่งตั้งบรรณาธิการและกองบรรณาธิการงานวิจัยดังมีรายนามต่อไปนี้

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรดา เกิดประทุม มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น บริหารธุรกิจ

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ทพ.วินัย ศิริจิตร	ศิริจิตร	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	ทันตแพทยศาสตร์
ศาสตราจารย์ ทพ.ดร.สิทธิชัย ชุนทองแก้ว	ชุนทองแก้ว	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	ทันตแพทยศาสตร์
ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ทพ.ไพรัช ชีวรวงกุล	ชีวรวงกุล	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	ทันตแพทยศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม นันทมงคลชัย	นันทมงคลชัย	มหาวิทยาลัยมหิดล	สาธารณสุขศาสตร์, พยาบาลศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.อภิวัฒน์ จันตะนี	จันตะนี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	บริหารธุรกิจ, รัฐประศาสนศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.เดชา พวงดาวเรือง	พวงดาวเรือง	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	วิศวกรรมศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญศรี ฉิรินัง	ฉิรินัง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์	รัฐประศาสนศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.สายพิณ เกษมกิจวัฒน์	เกษมกิจวัฒน์	บรรณาธิการวารสารสภาการพยาบาล	พยาบาลศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ บุญญานุกรักษ์	บุญญานุกรักษ์	นักวิชาการอิสระ	พยาบาลศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.ชุตินา มุสิกานนท์	มุสิกานนท์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	ศึกษาศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา วิหคโต	วิหคโต	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	ศึกษาศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.พัชสรณ์ วรรณภัทรธิระกุล	วรรณภัทรธิระกุล	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	รัฐประศาสนศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.สิบบงศ์ สุขสม	สุขสม	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	รัฐประศาสนศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี รามัญญ์	รามัญญ์	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	บริหารธุรกิจ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระพันธ์ ตังวงของสุข	ตังวงของสุข	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	วิศวกรรมศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักรระวีร์ วรรณณะ	วรรณณะ	พระจอมเกล้าพระนครเหนือ	บริหารธุรกิจ
ปริญญา	ปริญญา	วิทยาเขตระยอง	



มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น WESTERN UNIVERSITY

๖๐๐ ตำบลระดังเรือ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี ๗๒๑๗๐
600 SRA LONG RUEA, HUAI KRACHAO, KANCHANABURI 71170
TEL. 0-3565-1000 FAX. 0-3565-1144 <http://www.western.ac.th>

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวุฒิ	สมศักดิ์	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	เทคนิคการแพทย์, วิทยาศาสตร์การแพทย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฏา	ตันเปาว์	มหาวิทยาลัยเนชั่น	บริหารธุรกิจ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพันธ์	กิตตินรรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	บริหารธุรกิจ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐชฎา	ฤาแรง	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	นิติศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพียงจันทร์	โกญจนาท	มหาวิทยาลัยรังสิต	วิศวกรรมอุตสาหกรรม และศึกษาศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณะ	ตาอ้าย	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	สัตวแพทยศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภาพรณัฏ	ธัญญา	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	หลักสูตรและการสอน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดาวรุ่งรดา	วงษ์ไกร	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารธุรกิจ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ณัฐนันท์ ดร.อัศนีย์	ทองทรัพย์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	นิติศาสตร์
ดร.วัลลภา	ณ นาน	มหาวิทยาลัยเนชั่น	บริหารธุรกิจ
	ศรีทองพิมพ์	มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตม पोर्ट	บริหารธุรกิจ
ดร.เกียรติก้อง	มูลเมือง	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	นิติศาสตร์
ดร.นิพัชญ์พนธ์	สนิทเหลือ	สถาบันเทคโนโลยีสุรนารี	สถิติประยุกต์, บริหารธุรกิจ
ดร.จวีร์วรรณ	มณีแสง	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	พยาบาลศาสตร์
ดร.มยุรี	กัลป์วงศ์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	พยาบาลศาสตร์
ดร.อุตม	สมบูรณ์ผล	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารธุรกิจ
ดร.นิรนุช	เนืองวัง	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารธุรกิจ

ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๔

(รองศาสตราจารย์ ดร.จิรศักดิ์ จิยะจันทร์)

อธิการบดี



มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น WESTERN UNIVERSITY

๖๐๐ ตำบลสรรเสริญ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี ๗๑๑๑๗๐
600 SRA LONG RUEA, HUAI KRACHAO, KANCHANABURI 71170
TEL. 0-3565-1000 FAX. 0-3565-1144 <http://www.western.ac.th>

คำสั่งมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ที่ ๓๔๓/๒๕๖๔

เรื่อง แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์ผลงานวิจัยและผลงานวิชาการ

เพื่อให้การดำเนินการจัดทำรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Proceeding) ในการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ ๑๙ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๔ บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดงานและสอดคล้องหลักเกณฑ์การเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ มหาวิทยาลัยจึงเห็นสมควรแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์ผลงานวิจัยและผลงานวิชาการ ดังมีรายนามต่อไปนี้

๑.	ศาสตราจารย์ ทพ.ดร.สิทธิชัย	ขุนทองแก้ว	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	ทันตแพทยศาสตร์
๒.	ศาสตราจารย์กิตติคุณ ทพ.วินัย	ศิริจิตร	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	ทันตแพทยศาสตร์
๓.	ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ทพ.ไพรัช	ธีรวรางกูล	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	ทันตแพทยศาสตร์
๔.	รองศาสตราจารย์ ดร.ไพลิน	นุฎกกิจ	มหาวิทยาลัยปทุมธานี	การพยาบาลกุมารเวชศาสตร์
๕.	รองศาสตราจารย์ ดร.สายพิน	เกษมกิจวัฒนา	บรรณาธิการวารสาร สภาการพยาบาล	พยาบาลศาสตร์
๖.	รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทราวดี	เธียรพิเชษฐ	สภาการพยาบาล	การพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์
๗.	รองศาสตราจารย์ ดร.จวิรายัตรา	คมพยัคฆ์	นักวิชาการอิสระ	การพยาบาลชุมชน
๘.	รองศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์	บุญญาบุรีรักษ์	นักวิชาการอิสระ	พยาบาลศาสตร์
๙.	ดร.จวีร์วรรณ	มณีแสง	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	พยาบาลศาสตร์
๑๐.	ดร.มยุรี	กัลป์วงศ์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	พยาบาลศาสตร์
๑๑.	รองศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม	นันทมงคลชัย	มหาวิทยาลัยมหิดล	สาธารณสุขศาสตร์, พยาบาลศาสตร์
๑๒.	รองศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์	จันทร์โมลี	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	สาธารณสุขศาสตร์
๑๓.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิราสิริ	วสิวิระสิริ	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	สาธารณสุขศาสตร์
๑๔.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรุณี	สมศักดิ์	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	เทคนิคการแพทย์, วิทยาศาสตร์การแพทย์
๑๕.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณะ	ตาอ้าย	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	สัตวแพทยศาสตร์
๑๖.	รองศาสตราจารย์ ดร.เดชา	พวงดาวเรือง	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	วิศวกรรมศาสตร์
๑๗.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระพันธ์	ดวงทองสุข	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	วิศวกรรมศาสตร์



มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น WESTERN UNIVERSITY

๖๐๐ ตำบลสระสงเรือ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี ๗๑๑๗๐
600 SRA LONG RUEA, HUAI KRACHAO, KANCHANABURI 71170
TEL. 0-3565-1000 FAX. 0-3565-1144 <http://www.western.ac.th>

๑๘.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมิภควิธจ	ภูมิพงศ์คชศร	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง	วิศวกรรมศาสตร์, บริหารธุรกิจ, บริหารการศึกษา
๑๙.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐ	โอธนาทรัพย์	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	เทคโนโลยีสารสนเทศ
๒๐.	รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์	จันตะนี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย	บริหารธุรกิจ, รัฐประศาสนศาสตร์
๒๑.	รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญศรี	ฉิรินง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล รัตนโกสินทร์	รัฐประศาสนศาสตร์
๒๒.	รองศาสตราจารย์ ดร.สิบบงศ์	สุขสม	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	รัฐประศาสนศาสตร์
๒๓.	รองศาสตราจารย์ ดร.พัลลภสรณ์	วรภัทรธิระกุล	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	รัฐประศาสนศาสตร์
๒๔.	รองศาสตราจารย์ ดวงเดือน	เทศวานิช	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	บริหารการศึกษา
๒๕.	ดร.รวงทอง	ถาพันธ์	มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา	บริหารการศึกษา
๒๖.	รองศาสตราจารย์ ดร.ชุติมา	มิลิกานนท์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารการศึกษา
๒๗.	รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา	วิหคโต	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารการศึกษา
๒๘.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เด่น	ชนะเดียง	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารการศึกษา
๒๙.	ดร.สันต์ชัย	พูลสวัสดิ์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารการศึกษา
๓๐.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาถภรณ์	ธัญญา	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	หลักสูตรและการสอน
๓๑.	รองศาสตราจารย์ จรินทร์	เทศวานิช	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	บริหารธุรกิจ
๓๒.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎา	ตันเป่าวี	มหาวิทยาลัยเนชั่น	บริหารธุรกิจ
๓๓.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพันธ์	กิตตินรรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	บริหารธุรกิจ
๓๔.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี	รามัญ	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	บริหารธุรกิจ
๓๕.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เคชาพันธ์	รัฐศาสนศาสตร์	มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์	บริหารธุรกิจ
๓๖.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ระวีร์	วรวัฒน์ประวีญา	พระจอมเกล้าพระนครเหนือ วิทยาเขตระยอง	บริหารธุรกิจ
๓๗.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตรีเนตร	ต้นตระกูล	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารธุรกิจ
๓๘.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัครดา	เกิดประทุม	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารธุรกิจ
๓๙.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพดล	พันธุ์พานิช	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารธุรกิจ
๔๐.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรินทร์พย์	กำลังแพทย์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารธุรกิจ
๔๑.	ดร.อภิเทพ	แซ่ไค้ว	มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด	บริหารธุรกิจ
๔๒.	ดร.วัลลภา	ศรีทองพิมพ์	มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด	บริหารธุรกิจ
๔๓.	ดร.วิลาสินี	ยนต์วิทย์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	บริหารธุรกิจ



มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น WESTERN UNIVERSITY

๖๐๐ ตำบลสระตงเรือ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี ๗๑๑๗๐
600 SRA LONG RUEA, HUAI KRACHAO, KANCHANABURI 71170
TEL. 0-3565-1000 FAX. 0-3565-1144 <http://www.western.ac.th>

๔๔.	ดร.ธนากร	ศรีสุกใส	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี(พิเศษ)	นิติศาสตร์, บริหารธุรกิจ
๔๕.	ดร.นิพิฐพนธ์	สนิทเหลือ	สถาบันเทคโนโลยีสุรนารี	สถิติประยุกต์, บริหารธุรกิจ
๔๖.	ดร.สิริณี	ว่องวิไลรัตน์	วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น	บริหารธุรกิจ
๔๗.	ดร.ศิริมา	ตันติธำรงวุฒิ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอม เกล้าพระนครเหนือ วิทยาเขตระยอง	บริหารธุรกิจ
๔๘.	ดร.ธัญมัท	บุญอยู่	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	บริหารธุรกิจ
๔๙.	ดร.วัชร	เวชประสิทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	บริหารธุรกิจ
๕๐.	ดร.อนันตพร	วงศ์คำ	มหาวิทยาลัยเนชั่น	บริหารธุรกิจ
๕๑.	ดร.อัศนี	ณ น่าน	มหาวิทยาลัยเนชั่น	บริหารธุรกิจ
๕๒.	ดร.อุดม	สมบูรณ์ผล	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารธุรกิจ
๕๓.	ดร.วีรพงษ์	สุทวัน	วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น	บริหารธุรกิจ
๕๔.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐชญา	ฤาแรง	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	นิติศาสตร์
๕๕.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ณัฐนันท์	ทองทรัพย์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	นิติศาสตร์

ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๔

(รองศาสตราจารย์ ดร.จิรศักดิ์ จิยะจันทน์)

อธิการบดี



มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น WESTERN UNIVERSITY

๖๐๐ ตำบลสระลงเรือ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี ๗๑๑๗๐
600 SRA LONG RUEA, HUAI KRACHAO, KANCHANABURI 71170
TEL. 0-3565-1000 FAX. 0-3565-1144 <http://www.western.ac.th>

คำสั่งมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ที่ ๓๔๔/๒๕๖๔

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ ๑๙ ปีการศึกษา ๒๕๖๔

ด้วยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์นร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ มหาวิทยาลัยเนชั่น สถาบันเทคโนโลยีสุรนารี และวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น เครือข่ายวิจัยประชาจีน ได้กำหนดจัดการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ ๑๙ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ เรื่อง “การบูรณาการงานวิจัย ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของโลกเพื่อสังคมที่ยั่งยืน” ในวันที่เสาร์ที่ ๒๗ และวันอาทิตย์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔ ณ อาคารคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ ระหว่างนักวิชาการ อาจารย์ และนักศึกษา ตลอดจนผู้สนใจทั่วไป ได้เผยแพร่ผลงานวิจัย ออกสู่สาธารณชน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ มหาวิทยาลัยจึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ ๑๙ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ ดังนี้

๑. คณะทำงานฝ่ายพิธีการและการจัดประชุมวิชาการ มีหน้าที่วางแผนและเตรียมการจัดงานประชุมวิชาการ กำหนดรูปแบบการจัดงาน และพิจารณาองค์ปาฐกถาพิเศษ มอบหมายภารกิจให้คณะกรรมการชุดต่างๆ ดำเนินการและรับผิดชอบ ประชาสัมพันธ์และประสานเชิญชวนบุคลากรภายในและภายนอกเข้าร่วมการนำเสนอผลงานและประเมินผลการจัดประชุมวิชาการ ประกอบด้วย

	รองศาสตราจารย์ ดร.จิรศักดิ์	วิจัยจันทน์	ที่ปรึกษา
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎา	ต้นแป้ว	ที่ปรึกษา
๑.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัครดา	เกิดประทุม	ประธานกรรมการ
๒.	รองศาสตราจารย์ ดร.พัสสรณ์	วรภัทรธีระกุล	รองประธานกรรมการ
๓.	ดร.อภิเทพ	แซ่ไค้ว	กรรมการ (ม.นานาชาติแสตมฟอร์ด/ ประธานเครือข่ายวิจัยประชาจีน)
๔.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิระพันธ์	ด้วงทองสุข	กรรมการ (ม.เอเชียอาคเนย์)
๕.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพันธ์	กิตตินรรัตน์	กรรมการ (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร)
๖.	ดร.นิพิฐพันธ์	สนิทเหลือ	กรรมการ (สถาบันเทคโนโลยีสุรนารี)
๗.	ดร.สิรินี	ว่องวิไลรัตน์	กรรมการ (วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น)
๘.	ศาสตราจารย์กิตติคุณ ทพ.วินัย	ศิริจิตร	กรรมการ
๙.	ดร.นายแพทย์พรเทพ	ศิริวนารังสรรค์	กรรมการ
๑๐.	ดร.จวีร์วรรณ	มณีแสง	กรรมการ
๑๑.	อาจารย์จุฬารัตน์	ม่วงดิษฐ์	กรรมการ
๑๒.	รองศาสตราจารย์ ภาณุ.วรรณดี	แต่ใสตฤกุล	กรรมการ



มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น WESTERN UNIVERSITY

๖๐๐ ตำบลสระตงเรือ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี ๗๑๑๑๖๐
600 SRA LONG RUEA, HUAI KRACHAO, KANCHANABURI 71170
TEL. 0-3565-1000 FAX. 0-3565-1144 <http://www.western.ac.th>

๑๓.	รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิรัตน์	พิมพ์พงศ์	กรรมการ
๑๔.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุญพะเยาว์	เลาหะจินดา	กรรมการ
๑๕.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนนต์นิภา	ภัคศุชนิธิวัฒน์	กรรมการ
๑๖.	รองศาสตราจารย์ ดร.ชุติมา	มุสิกานนท์	กรรมการ
๑๗.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐฎา	ฤาแรง	กรรมการ
๑๘.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐกฤษ	น้อยก้อน	กรรมการ
๑๙.	ดร.อนันตพร	วงศ์คำ	กรรมการ (ม.เนชั่น)
๒๐.	ศาสตราจารย์ ทนพญ.ดร.พรรณี	บุตรเทพ	กรรมการ (ม.เนชั่น)
๒๑.	รองศาสตราจารย์มาลี	เชื้ออำนวย	กรรมการ (ม.เนชั่น)
๒๒.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทพ.ยุทธนา	คูดมยากร	กรรมการ (ม.เนชั่น)
๒๓.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทนพ.วรเชษฐ์	ชอบใจ	กรรมการ (ม.เนชั่น)
๒๔.	อาจารย์ ทพญ.สิริพร	สาสกุล	กรรมการ (ม.เนชั่น)
๒๕.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุรินทร์	รุจจนพันธ์ุ์	กรรมการ (ม.เนชั่น)
๒๖.	ดร.อัศนีย์	ณ นาน	กรรมการ (ม.เนชั่น)
๒๗.	ดร.พัชกร	ศรีสุข	กรรมการ (ม.เนชั่น)
๒๘.	ดร.ศิริ	ปราณีตพลกรัง	กรรมการ (ม.เนชั่น)
๒๙.	ดร.ธีร์	คันโททอง	กรรมการ (ม.เนชั่น)
๓๐.	ดร.มนัสวี	พานิชนอก	กรรมการ (ม.เนชั่น)
๓๑.	อาจารย์ภัทธรณ์	ไชยพรม	กรรมการ (ม.เนชั่น)
๓๒.	ดร.วรวุฒิ	วชิรวรกุลชัย	กรรมการ (ม.เอเชียอาคเนย์)
๓๓.	อาจารย์สุนันทา	พรเจริญโรจน์	กรรมการ (ม.เอเชียอาคเนย์)
๓๔.	อาจารย์ฉลวย	ทองสมบูรณ์	กรรมการ (ม.เอเชียอาคเนย์)
๓๕.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรชนก	บุญญานันทกุล	กรรมการ (ม.เอเชียอาคเนย์)
๓๖.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลิดา	เชาว์ชาญชัยกุล	กรรมการ (ม.เอเชียอาคเนย์)
๓๗.	อาจารย์วันชัย	อมรมงคลทอง	กรรมการ (ม.เอเชียอาคเนย์)

๒. คณะทำงานฝ่ายทะเบียนและข้อมูลผู้เข้าร่วมการประชุมวิชาการ มีหน้าที่วางแผนและเตรียมการรับลงทะเบียนผู้เข้าร่วมการประชุมวิชาการและการนำเสนอผลงานวิจัย ประสานส่วนงานการเงินและบัญชีของมหาวิทยาลัย เรื่องการชำระค่าลงทะเบียนของผู้เข้าร่วมประชุมฯ สรุปรายชื่อและข้อมูลผู้เข้าร่วมประชุมฯ จัดเตรียมรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมฯ จัดทำวุฒิบัตร จัดเตรียมเอกสารสำหรับผู้เข้าร่วมประชุมฯ จัดเตรียมเอกสารสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิในการวิพากษ์ผลงานฯ สรุปรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมฯภายหลังเสร็จสิ้นการจัดประชุมวิชาการฯ ประกอบด้วย

๑.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรดา	เกิดประทุม	ประธานกรรมการ
๒.	รองศาสตราจารย์ ดร.พัชสรณ	วรภัทรธีระกุล	รองประธานกรรมการ
๓.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐนันท์	ทองทรัพย์	กรรมการ



มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น WESTERN UNIVERSITY

๖๐๐ ตำบลสระลงเรือ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี ๗๑๑๖๗๐
600 SRA LONG RUEA, HUAI KRACHAO, KANCHANABURI 71170
TEL. 0-3565-1000 FAX. 0-3565-1144 <http://www.western.ac.th>

๔.	อาจารย์วุฒิชัย	วัยวุฒิ	กรรมการ
๕.	อาจารย์กำไร	ศรีบุญเพ็ง	กรรมการ
๖.	นางศุภวรรณ	ชาญดีสิงห์	กรรมการ
๗.	นางสาววรัญญา	จันทร์ฉาย	กรรมการ
๘.	นางสาวชนิษฐา	ชาวเป็นไย	กรรมการ
๙.	ดร.นิรมุข	เนืองวัง	กรรมการและเลขานุการ
๑๐.	นางสาวทัศนีย์	อุณหทัย	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๓. คณะทำงานฝ่ายดำเนินการนำเสนอโปสเตอร์และนำเสนอปากเปล่า มีหน้าที่ออกแบบ เตรียมการ นำเสนอผลงานวิจัยภาคโปสเตอร์ (Poster Presentation) และจัดวางการนำเสนอโปสเตอร์ให้เหมาะสมกับรูปแบบการจัดงานประชุมวิชาการ กำกับ ดูแล และประสานงานห้องนำเสนอปากเปล่า (Oral Presentation) รวบรวมข้อสรุปการนำเสนอปากเปล่าจากผู้ทรงคุณวุฒิ ส่งมอบให้ส่วนงานวิจัย และบริการวิชาการฯ ประกอบด้วย

๑.	รองศาสตราจารย์ ดร.ชุติมา	มุสิกานนท์	ประธานกรรมการ
๒.	ดร.อุตม	สมบูรณ์ผล	รองประธานกรรมการ
๓.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตรีเนตร	ตันตระกูล	กรรมการ
๔.	รองศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์	จันทร์โมลี	กรรมการ
๕.	รองศาสตราจารย์ ดร.สิปปพงศ์	สุขสม	กรรมการ
๖.	รองศาสตราจารย์ ดร.พัทธ์สรณ์	วรภัทรธิระกุล	กรรมการ
๗.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภาพรณี	ฉัญญา	กรรมการ
๘.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทนพ.ดร. นพดล	พันธ์พานิช	กรรมการ
๙.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐชฎา	ฤาแรง	กรรมการ
๑๐.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐาวรี	ชั้นลำโรง	กรรมการ
๑๑.	ดร.นิรมุข	เนืองวัง	กรรมการ
๑๒.	ดร.ชัยวัฒน์	อุทัยแสน	กรรมการ
๑๓.	ดร.บุญมาก	กันหาสาย	กรรมการ
๑๔.	ดร.อุตม	สมบูรณ์ผล	กรรมการ
๑๕.	อาจารย์วุฒิชัย	วัยวุฒิ	กรรมการ
๑๖.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐนันท์	ทองทรัพย์	กรรมการ
๑๗.	อาจารย์จินตภา	บัวอุไร	กรรมการ
๑๘.	นางสาวสุดารัตน์	โสระชาติ	กรรมการ
๑๙.	นางอรพินท์	บุตรพรม	กรรมการ
๒๐.	นางสาววรัญญา	จันทร์ฉาย	กรรมการ
๒๑.	นางสาวชนิษฐา	ชาวเป็นไย	กรรมการ



มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น WESTERN UNIVERSITY

๒๐๐ ตำบลสระลงเรือ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี ๗๑๑๑๗๐

600 SRA LONG RUEA, HUAI KRACHAO, KANCHANABURI 71170

TEL. 0-3585-1000 FAX. 0-3565-1144 <http://www.western.ac.th>

๒๒.	นางสาวทัศนีย์	อุ้นทรัพย์	กรรมการ
๒๓.	อาจารย์ภูวนัย	เพชรโปร	กรรมการและเลขานุการ
๒๔.	นางสาวพีรกาญจน์	แสงบุญเรือง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๔. คณะทำงานฝ่ายลงทะเบียน ต้อนรับและจัดเลี้ยง มีหน้าที่ในการวางแผนเตรียมการรับลงทะเบียน ต้อนรับและบริการจัดเลี้ยงน้ำดื่ม อาหารว่าง และอาหารกลางวันแก่ผู้เข้าร่วมการประชุมวิชาการ ดูแลต้อนรับ และรับรององค์ปาฐกถาพิเศษ คณะผู้บริหาร ตัวแทนเครือข่ายการจัดการจัดงาน ผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์ผลงาน และแขกผู้มีเกียรติของมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย

๑.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดาวรุ่งรดา	วงษ์ไกร	ประธานกรรมการ
๒.	รองศาสตราจารย์ ดร.สิบลักษณ์	สุขสม	รองประธานกรรมการ
๓.	รองศาสตราจารย์ ดร.พัทธ์สรณ์	วรภัทรธิระกุล	รองประธานกรรมการ
๔.	อาจารย์นุชรินทร์	ลภณ์ชกุล	กรรมการ
๕.	นางสาววันทนี	พยุหกฤษ	กรรมการ
๖.	นางสาววรรณิ	เพิ่มบุญ	กรรมการ
๗.	นางสาวกรรณิการ์	ทองแสง	กรรมการ
๘.	นางสาวอริศรา	อากาศพัฒนากร	กรรมการ
๙.	นางสาวสมญา	บาททอง	กรรมการ
๑๐.	นางสาวพีรชญา	เนาวะดี	กรรมการ
๑๑.	นางสาวสุกฤตดา	วิเศษวงษา	กรรมการและเลขานุการ

๕. คณะทำงานฝ่ายสถานที่และโสตทัศนูปกรณ์ มีหน้าที่จัดเตรียมสถานที่การจัดประชุมวิชาการตามรูปแบบ ที่คณะทำงานฝ่ายพิธีการและการจัดประชุมวิชาการกำหนด จัดเตรียมและอำนวยความสะดวกด้านโสตทัศนูปกรณ์และสื่ออุปกรณ์ในการจัดประชุมวิชาการ และห้องนำเสนอปากเปล่า (Oral Presentation) บันทึกภาพและวีดิโอการจัดประชุมฯ ประกอบด้วย

๑.	ดร.เกียรติก้อง	มูลเมือง	ประธานกรรมการ
๒.	นางสาวสุกฤตดา	วิเศษวงษา	กรรมการ
๓.	นางสาววันทนี	พยุหกฤษ	กรรมการ
๔.	นางสาวกรรณิการ์	ทองแสง	กรรมการ
๕.	นางสาวอริศรา	อากาศพัฒนากร	กรรมการ
๖.	นางสาวสมญา	บาททอง	กรรมการ
๗.	นางธนินทร์	อะเวรา	กรรมการ
๘.	นายธนดล	มาผาย	กรรมการ
๙.	นายมาลินธุ์	กุลปัญญา	กรรมการ
๑๐.	นางสาวพิชยา	ทองพาสุข	กรรมการและเลขานุการ



มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น WESTERN UNIVERSITY

๖๐๐ ตำบลสระลงเรือ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี ๗๑๑๑๗๐
600 SRA LONG RUEA, HUAI KRACHAO, KANCHANABURI 71170
TEL. 0-3565-1000 FAX. 0-3565-1144 <http://www.western.ac.th>

๖. คณะทำงานฝ่ายประเมินผลการจัดประชุมและจัดทำรายงานสืบเนื่องจากการจัดประชุม (Proceedings) มีหน้าที่รวบรวมผลการประเมินจากผู้เข้าร่วมประชุมวิชาการ และสรุปผลการจัดประชุมวิชาการ เสนอผู้บริหาร ประสานข้อมูลการนำเสนอโปสเตอร์คืนนิสิตกับส่วนงานบริหารทั่วไป สำนักบริหาร ดำเนินการจัดทำ รายงานสืบเนื่องจากการจัดประชุมวิชาการ (Proceedings) และนำเสนอให้ผู้เข้าร่วมการประชุม ประกอบด้วย


๑.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัครตา	เกิดประทุม	ประธานกรรมการ
๒.	รองศาสตราจารย์ ดร.พัสสรณ์	วรภัทรธิระกุล	รองประธานกรรมการ
๓.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐนันท์	ทองทรัพย์	รองประธานกรรมการ
๔.	อาจารย์จินตภา	บัวอุไร	กรรมการ
๕.	ดร.นิรมุข	เนืองวัง	กรรมการ
๖.	อาจารย์วุฒิชัย	วิญญูดี	กรรมการ
๗.	นางสาวชนิษฐา	ชาวเป็นใย	กรรมการ
๘.	นางสาวทัศนีย์	อุ้นทรัพย์	กรรมการและเลขานุการ
๙.	นางสาววรัญญา	จันทร์ฉาย	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๗. คณะทำงานฝ่ายการเงิน มีหน้าที่ประสานส่วนงานการเงินและบัญชีของมหาวิทยาลัยในการจ่ายเงิน ค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในวันงาน ซึ่งได้แก่ ค่าตอบแทนวิทยากร กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่าวัสดุอุปกรณ์ และอื่นๆ ประกอบด้วย

๑.	รองศาสตราจารย์ ดร.พัสสรณ์	วรภัทรธิระกุล	ประธานกรรมการ
๒.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐนันท์	ทองทรัพย์	รองประธานกรรมการ
๓.	อาจารย์กักร	ศรีบุญเพ็ง	กรรมการ
๔.	นางศุภวรรณ	ชาญดีสิงห์	กรรมการ
๕.	นางสาวทัศนีย์	อุ้นทรัพย์	กรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๔


(รองศาสตราจารย์ ดร.จิรศักดิ์ จิยะจันทร์)
อธิการบดี



มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น WESTERN UNIVERSITY

๖๐๐ ตำบลสระสงเรือ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี ๗๑๑๗๗๐
600 SRA LONG RUEA, HUAI KRACHAO, KANCHANABURI 71170
TEL. 0-3565-1000 FAX. 0-3565-1144 <http://www.western.ac.th>

คำสั่งมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ที่ ๓๔๕/๒๕๖๔

เรื่อง แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิอำนาจกลั่นกรองประเมินบทความวิจัยและบทความวิชาการ

เพื่อให้การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ ๑๙ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๔ บรรลุวัตถุประสงค์ และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในการจัดประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ มหาวิทยาลัยจึงเห็นสมควรแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิอำนาจกลั่นกรองประเมินบทความวิจัยและบทความวิชาการ ดังมีรายนามต่อไปนี้

๑.	ศาสตราจารย์ ทพ.ดร.สิทธิชัย	ขุนทองแก้ว	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	ทันตแพทยศาสตร์
๒.	ศาสตราจารย์กิตติคุณ ทพ.วินัย	ศิริจิตร	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	ทันตแพทยศาสตร์
๓.	ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ทพ.ไพรัช	ธีรวางกุล	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	ทันตแพทยศาสตร์
๔.	รองศาสตราจารย์ ดร.ไพลิน	นุกุลกิจ	มหาวิทยาลัยปทุมธานี	การพยาบาลกุมารเวชศาสตร์
๕.	รองศาสตราจารย์ ดร.สายพิน	เกษมกิจวัฒนา	บรรณาธิการวารสาร สภาการพยาบาล	พยาบาลศาสตร์
๖.	รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทราวดี	เอียรพิเชฐ	สภาการพยาบาล	การพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ การพยาบาลชุมชน
๗.	รองศาสตราจารย์ ดร.จริยาวัตร	คมพยัคฆ์	นักวิชาการอิสระ	พยาบาลศาสตร์
๘.	รองศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์	บุญญานุกรักษ์	นักวิชาการอิสระ	พยาบาลศาสตร์
๙.	ดร.จวีร์วรรณ	มณีแสง	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	พยาบาลศาสตร์
๑๐.	ดร.มยุรี	กลับวงศ์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	พยาบาลศาสตร์
๑๑.	รองศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม	นันทมงคลชัย	มหาวิทยาลัยมหิดล	สาธารณสุขศาสตร์, พยาบาลศาสตร์
๑๒.	รองศาสตราจารย์ ดร.สุรีย	จันทรมโนลี	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	สาธารณสุขศาสตร์
๑๓.	รองศาสตราจารย์ ดร.ชลธิชา	แก้วอนุชิต	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	สาธารณสุขศาสตร์
๑๔.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิราสิริรี	วสีร์สิริ	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	สาธารณสุขศาสตร์
๑๕.	อ.น.ท.หญิง ดร.ศิริกัญญา	ฤทธิ์แปลก	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	สาธารณสุขศาสตร์
๑๖.	ดร.นริศรา	กุลปรีชานันท์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	สาธารณสุขศาสตร์
๑๗.	รองศาสตราจารย์ ภาณุวรรณดี	แต่ไสติกุล	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	เภสัชศาสตร์
๑๘.	รองศาสตราจารย์ ดร.วรุณี	สมศักดิ์	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	เทคนิคการแพทย์, วิทยาศาสตร์การแพทย์
๑๙.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณะ	ตาอ้าย	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	สัตวแพทยศาสตร์
๒๐.	รองศาสตราจารย์ ดร.เดชา	พวงดาวเรือง	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	วิศวกรรมศาสตร์
๒๑.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระพันธ์	ด้วงทองสุข	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	วิศวกรรมศาสตร์
๒๒.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมิภควิธัจ	ภูมพงศ์คชคร	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง	วิศวกรรมศาสตร์, บริหารธุรกิจ,บริหาร



มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น WESTERN UNIVERSITY

๒๐๐ ตำบลสระตงเรือ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี ๗๑๑๗๐
600 SRA LONG RUEA , HUAI KRACHAO , KANCHANABURI 71170
TEL. 0-3565-1000 FAX. 0-3565-1144 <http://www.western.ac.th>

๒๓.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญจันทร์	โกฎจนาท	มหาวิทยาลัยรังสิต	การศึกษา วิศวกรรมอุตสาหกรรม และ ศึกษาศาสตร์
๒๔.	ดร.ณัฐพงษ์	แต้มแก้ว	มหาวิทยาลัยเกริก	วิศวกรรมศาสตร์, บริหารธุรกิจ, อุตสาหกรรมโลจิสติกส์ และซัพพลายเชน เทคโนโลยีสารสนเทศ
๒๕.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐ	โธนาทรัพย์	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	เทคโนโลยีสารสนเทศ
๒๖.	รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์	จันตะนี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ ราชวิทยาลัย	บริหารธุรกิจ, รัฐประศาสนศาสตร์
๒๗.	รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญศรี	ฉิรินัง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล รัตนโกสินทร์	รัฐประศาสนศาสตร์
๒๘.	รองศาสตราจารย์ ดร.สีปพงศ์	สุขสม	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	รัฐประศาสนศาสตร์
๒๙.	รองศาสตราจารย์ ดร.ภัสสรณ์	วรภัทรธิระกุล	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	รัฐประศาสนศาสตร์
๓๐.	รองศาสตราจารย์ ดวงเดือน	เทควานิช	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	บริหารการศึกษา
๓๑.	ดร.รวงทอง	ถาพันธ์	มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา	บริหารการศึกษา
๓๒.	รองศาสตราจารย์ ดร.ชุติมา	มุสิกานนท์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารการศึกษา
๓๓.	รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา	วิหคโต	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารการศึกษา
๓๔.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เด่น	เชเนตียง	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารการศึกษา
๓๕.	ดร.สันต์ชัย	พูลสวัสดิ์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารการศึกษา
๓๖.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภาพรณ	ธัญญา	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	หลักสูตรและการสอน
๓๗.	ดร.เดชกุล	มัทวานุกูล	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	หลักสูตรและการสอน
๓๘.	รองศาสตราจารย์ สายสมร	วงศ์สวัสดิ์	นักวิชาการอิสระ	เศรษฐศาสตร์, สถิติประยุกต์
๓๙.	รองศาสตราจารย์ จรินทร์	เทควานิช	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	บริหารธุรกิจ
๔๐.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภุชญา	ตันเปาว์	มหาวิทยาลัยเนชั่น	บริหารธุรกิจ
๔๑.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพันธ์	กิตตินรรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	บริหารธุรกิจ
๔๒.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี	รามัญ	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	บริหารธุรกิจ
๔๓.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดชาพันธ์	รัฐศาสนศาสตร์	มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์	บริหารธุรกิจ
๔๔.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักระภีร์	วรวัฒน์ประปัญญา	พระจอมเกล้าพระนครเหนือ วิทยาเขตระยอง	บริหารธุรกิจ
๔๕.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐวัฒน์	พระงาม	มหาวิทยาลัยพิษณุโลก	บริหารธุรกิจ
๔๖.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตรีเนตร	ตันตระกูล	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารธุรกิจ
๔๗.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัครดา	เกิดประทุม	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารธุรกิจ
๔๘.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพดล	พันธุ์พานิช	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารธุรกิจ
๔๙.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรินทร์ทิพย์	กำลังแพทย์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารธุรกิจ



มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น WESTERN UNIVERSITY

๖๐๐ ตำบลสระลงเรือ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี ๗๑๑๗๑๐

600 SRA LONG RUEA , HUAI KRACHAO , KANCHANABURI 71170

TEL. 0-3565-1000 FAX. 0-3565-1144 <http://www.western.ac.th>

๕๐.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดาวรุ่งรดา	วงศ์ไกร	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารธุรกิจ
๕๑.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วินัส	นาควัชร	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	บริหารธุรกิจ
๕๒.	ดร. อภิเทพ	แซ่ไคว้	มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด	บริหารธุรกิจ
๕๓.	ดร. วัลลภา	ศรีทองพิมพ์	มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด	บริหารธุรกิจ
๕๔.	ดร. วิลาสินี	ยนต์วิทย์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	บริหารธุรกิจ
๕๕.	ดร. อนุกร	ศรีสุกใส	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี(พิเศษ)	นิติศาสตร์, บริหารธุรกิจ
๕๖.	ดร. นิพิฐพนธ์	สนิทเหลือ	สถาบันเทคโนโลยีสุรนารี	สถิติประยุกต์, บริหารธุรกิจ
๕๗.	ดร. สิริณี	ว่องวิไลรัตน์	วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น	บริหารธุรกิจ
๕๘.	ดร. เกศสุดา	เพชรดี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอม เกล้าพระนครเหนือ วิทยาเขตระยอง	บริหารธุรกิจ
๕๙.	ดร. ศิริมา	ตันติธำรงวุฒิ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอม เกล้าพระนครเหนือ วิทยาเขตระยอง	บริหารธุรกิจ
๖๐.	ดร. ธัญนันท์	บุญอยู่	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	บริหารธุรกิจ
๖๑.	ดร. วิชระ	เวชประสิทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	บริหารธุรกิจ
๖๒.	ดร. อนันตพร	วงศ์คำ	มหาวิทยาลัยเนชั่น	บริหารธุรกิจ
๖๓.	ดร. อัครนีย์	ณ น่าน	มหาวิทยาลัยเนชั่น	บริหารธุรกิจ
๖๔.	ดร. อุดม	สมบูรณ์ผล	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารธุรกิจ
๖๕.	ดร. นිරนุช	เนื่องวัง	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารธุรกิจ
๖๖.	ดร. วีรพงษ์	สุทวัน	วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น	บริหารธุรกิจ
๖๗.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัฐขุมา	ฤาแรง	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	นิติศาสตร์
๖๘.	ดร. เกียรติทอง	มูลเมือง	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	นิติศาสตร์
๖๙.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ญัฐนันท์	ทองทรัพย์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	นิติศาสตร์

ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๔

(รองศาสตราจารย์ ดร.จิรศักดิ์ จิยะจันทร์)

อธิการบดี

สารบัญ

ชื่อเรื่อง/ชื่อผู้วิจัย	หน้า
การบริหารจัดการคดีล้มละลายและคดีฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ธนะพัฒน์ วิริต	1
ปัญหามาตรการทางกฎหมายในการเฝ้าระวังการป้องกันและควบคุมโรคโควิด - 19 ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อพutschกราช 2558 ศิริณี เมฆลอย	12
ผู้นำในภาวะวิกฤต ตรีเนตร ตันตระกูล	24
การบริหารจัดการองค์การที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานจากสถานการณ์การแพร่ระบาด โรคโควิด-19 ในกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน ดร.นิวัฒน์ รังสร้อย	35
การบริหารจัดการองค์การที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานตามมาตรการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุม การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของบุคลากรสำนักงานหลักประกันสุขภาพ สาขาเขตพื้นที่ 13 กรุงเทพมหานคร ดร.พีระพงษ์ วรภัทร์ธีระกุล ดร.อรรควิทย์ อรรคสิงห์ เกรียงศักดิ์ แสงสว่าง	47
บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของบุคลากรส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดเชียงราย รองศาสตราจารย์ ดร.สมเดช มุงเมือง	63

สารบัญ

ชื่อเรื่อง/ชื่อผู้วิจัย	หน้า
การติดตามประเมินศักยภาพความเข้มแข็งด้านงานทางหลวงท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นิติกร คล้ายชม ทวิศักดิ์ ปานจันทร์ ชิตณพงค์ ชัยสุขนิพัทธ์ ณัฐวุฒิ เสียงแจ้ว อาติยา เกรื่อวรรณ กันตินันท์ สินธุระห์ฐ ชนินทร์ มณีสุวรรณ ญาณพล แสงสันต์ อรรณพ พึ่งเชื้อ รัฐนันท์ เอียนเล่ง ปวโรธร ไชยเพชร วีระชัย วงษ์วีระนิมิตร	76
การโครงการข้อมูลกับภัยอาชญากรออนไลน์ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ สีบพงค์ สุขสม	92
การสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์สำหรับธุรกิจการเกษตรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี กนกวรรณ อ่วมคำ ดร.จินดา ทับทิมดีม จิราพร คันซิ่ง ภิญญาพัชญ์ พรหมมา ดร.อรรถพงษ์ ชุ่มเขียว	103

สารบัญ

ชื่อเรื่อง/ชื่อผู้วิจัย	หน้า
คุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี จิราพร คันซิ่ง กนกวรรณ อ่วมคำ ดร.จินดา ทับทิมดีม ภิญญาพัชญ์ พรหมมา ดร.อรรถพงษ์ ชุ่มเขียว	115
มาตรฐานบัญชีของประเทศในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดร.ขจรอรรถพล พงศ์วิริทธิ์ธร นภาศิริ เล็ดรอด	128
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจ (SMEs) จากสถานะ การแพร่ระบาดโรคโควิด-19 ของผู้ประกอบการ ในจังหวัดปทุมธานี ดร.คณิศร อุ๋นแสงจันทร์	144
นวัตกรรมทางการปลูกข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรรุ่นใหม่ด้วยจุลินทรีย์เอสจี 1 ดร.เฉลิมชนม์ อ่ำพรไพ ทนพญ.ทัศนีย์ พันธุ์พานิช นท.ภณ ทัพพินท์กร ร.น. วัชรินทร์ อุ๋นใจ	158
นวัตกรรมการกำจัดขยะจากอาหารแบบวัฏจักรธรรมชาติด้วยจุลินทรีย์เอสจี 1 ดร.พิชญะ อุทัยรัตน์ นท.ภณ ทัพพินท์กร ร.น. วัชรินทร์ อุ๋นใจ	172

สารบัญ

ชื่อเรื่อง/ชื่อผู้วิจัย	หน้า
กลยุทธ์การตลาดขับเคลื่อนด้วยข้อมูล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรินทร์ทิพย์ กำลังแพทย์ ดร.บำรุง ตั้งสง่า ดร.ยศพงษ์ รัตนมุง	183
นวัตกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหารดาวินสำหรับบำรุงร่างกายป้องกันและ ดูแลสุขภาพเพิ่มภูมิต้านทานโรค ในช่วงการระบาดของเชื้อโควิด-19 ดร.สุภัทรา สงครามศรี นท.ภณ ทัพพินท์กร ร.น. วัชรินทร์ อุ๋นใจ	188
องค์ประกอบการให้บริการที่มีผลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจ บริษัทรับเหมาก่อสร้าง ในสภาวะวิกฤตโควิด-19 ธนะพัฒน์ วิริต	208
นวัตกรรมการจัดการของเสียและสารพิษที่เกิดจากกระบวนการผลิต ในอุตสาหกรรมด้วยจุลินทรีย์ เอสจีบี- 26 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เทคนิคการแพทย์ นพดล พันธุ์พานิช น.ท.ภณ ทัพพินท์กร ร.น. วัชรินทร์ อุ๋นใจ	219
กลยุทธ์การตลาดสำหรับเจเนอเรชั่น อัลฟ่า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรินทร์ทิพย์ กำลังแพทย์	234

สารบัญ

ชื่อเรื่อง/ชื่อผู้วิจัย	หน้า
ปัจจัยที่มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคคลวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรัสวดี บวรพศวัตกิตติ์ เรืออากาศเอก ดร.กิตติ บวรพศวัตกิตติ์	239
การปรับตัวทางเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวจากสภาวะการแพร่ระบาดของ โรคโควิด-19 ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักของ นักท่องเที่ยวชาวไทย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ศิริภาณี เมฆลอย	249
ห่วงโซ่คุณค่ากับการลดต้นทุนของธุรกิจ สุภามาศ สนิทประชากร ณัฐพงษ์ แต้มแก้ว อนุสรณ์ ศรีสวัสดิ์ สิริพร ทัดทวี	261
ปัจจัยในการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคผ่านระบบออนไลน์ อภิรักษ์ บุษบก ชัชยพันธ์ สมถวิลผ่องใส วไลพร บุษบก	269
Why Change? Dr. D.C. young	277
การใช้ Give Me 5 Minutes Math ในการประเมินความรู้ผู้เรียน ดร.พรพล พอนอ่วม กานดา สำเภาประเสริฐ	280

สารบัญ

ชื่อเรื่อง/ชื่อผู้วิจัย	หน้า
รูปแบบการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝันสู่ ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM จินฉนวนวัฒน์ โคมบัว	283
การบริหารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ชัยวัฒน์ อุทัยแสน ชูชัย จิ้งชัยชนะ พิศาระวี วีระพงศ์พร	300
การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม ศึกษาเขตกาญจนบุรี ชัยวัฒน์ อุทัยแสน บัณฑิต ปางพุฒิพงศ์ รัตน์ฐาภัทร์ ธนโชติสุขสบาย	309
วิกฤตโควิด-19 กับโอกาสของการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนของครูอาจารย์ ของสถานศึกษาและสถาบันการศึกษา ชุตินา มุสิกานนท์	317
ความตระหนักรู้ในการบริหารจัดการศึกษา ดร.ปาณเดชา ทองเลิศ ดร.ชัยวัฒน์ อุทัยแสน	325
การบริหารโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ที่มีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ กรณีศึกษาโรงเรียนกวตวิชาชาญต์ ดร.พรพล พอนอ่วม	332

สารบัญ

ชื่อเรื่อง/ชื่อผู้วิจัย	หน้า
ทิศทางการศึกษาโดยระบบออนไลน์ในการสอนยุคการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ดร. สันต์ชัย พูลสวัสดิ์	339
ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการของโรงเรียนเทศบาลชั้นมัธยมศึกษา กับการประเมินคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลสังกัด เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร ดร. สันต์ชัย พูลสวัสดิ์	350
ผลกระทบด้านการศึกษาจากโควิด-19 ตามหลักธรรมาภิบาล ดร.จินดา ศรีญาณลักษณ์	365
การพัฒนาทักษะด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย ผ่านกิจกรรมเสริมประสบการณ์ด้วยนิทาน ดร.วรัญนันทน์ สิริกรกาญจนนา	374
แนวคิดการวิเคราะห์รูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับองค์กรทางการศึกษา ดร.สกุล เกียรติจิรวีรัตน์ รองศาสตราจารย์ ดร.ชุติมา มุสิกานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เทคนิคการแพทย์ นพดล พันธุ์พานิช	382
การส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ของ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิ่นนิษา อุตตะมะเวทิน	394
การประเมินผลการพัฒนาองค์กร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ บุญรอด	402

สารบัญ

ชื่อเรื่อง/ชื่อผู้วิจัย	หน้า
การบริหารสถานศึกษาฐานวิถีชีวิตใหม่สู่ฐานวิถีชีวิตถัดไป ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิราภรณ์ สุภิสงห์ รองศาสตราจารย์ ดร. ชูชีพ พุทธรประเสริฐ	416
เด็กนักเรียนไทยกับเครือข่ายสังคมออนไลน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณะ บุหลัน	441
ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกซื้อบ้านแฝดใน อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ธรรศ กติกาวงศ์ขจร ณัฐกฤษ น้อยก้อน สุชาติ เอื้อไตรรัตน์	449
การศึกษาการปรับปรุงเส้นทางการขนส่งขยะมูลฝอย กรณีศึกษาของเทศบาลตำบลสตึก รณชัย บำเพ็ญอยู่ จุภาพรณ์ ม่วงดิษฐ์ สำเนียง สุตระ กฤษณ์ มาไพศาลทรัพย์	463

การบริหารจัดการคดีล้มละลายและคดีฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

THE MANAGEMENT OF BANKRUPTCY CASES AND REHABILITATION CASES OF DEBTORS DURING THE COVID-19 PANDEMIC

ผู้วิจัย

ธนะพัฒน์ วิริต

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการคดีล้มละลายและคดีฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยศึกษาข้อมูลจากหนังสือ ตำรา บทความทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากการศึกษาพบว่า ปัญหาเศรษฐกิจในปัจจุบันได้ส่งผลกระทบต่อสภาพการทำธุรกิจและสถานะทางการเงินของกิจการเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและเล็กที่ประสบปัญหาในการจัดหาแหล่งสินเชื่อจากสถาบันการเงิน ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาทางการเงินนั้น โดยทั่วไปก็ได้แก่ การหาแหล่งสินเชื่อหรือเงินทุนใหม่เพื่อเพิ่มเงินหมุนเวียนในกิจการ ตลอดจนการเจรจาประนอมหนี้หรือปรับปรุงโครงสร้างหนี้กับบรรดาเจ้าหนี้อย่างไรก็ตาม ขบวนการที่พบบ่อยครั้งในการแก้ไขปัญหาทางการเงินของกิจการที่อยู่ในสภาพหนี้สินล้นพ้นตัวก็คือ บางครั้งกิจการที่อยู่ในสถานะดังกล่าวยังพอมีความสามารถที่จะดำเนินธุรกิจต่อไปและสร้างกระแสเงินสดได้ในระดับหนึ่งแต่ไม่เพียงพอที่จะชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้การเงินได้ตามเงื่อนไขเดิม ซึ่งเป็นไปได้ยากที่กิจการที่อยู่ในสถานะเช่นนี้จะหาแหล่งสินเชื่อหรือเงินทุนใหม่ได้หรือถ้าหาได้ก็อาจไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้เบ็ดเสร็จ และสุดท้ายก็จำเป็นต้องเจรจาประนอมหนี้หรือปรับปรุงโครงสร้างหนี้กับบรรดาเจ้าหนี้

ข้อค้นพบจากการศึกษาในครั้งนี้จากอุปสรรคและข้อจำกัดดังกล่าวไม่มีสภาพบังคับหรือหลักเกณฑ์ให้เจ้าหนี้ต้องปฏิบัติตามกระบวนการทั้งหมดจึงขึ้นอยู่กับความตกลงยินยอมของเจ้าหนี้เอง ดังนั้นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการคดีล้มละลายและคดีฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) คือ กระบวนการภายในของกรณีล้มละลายที่ส่งผลกระทบต่อตัวชีวิตในเรื่องของอัตราการได้รับชำระหนี้คืน และความสามารถในการรวบรวมทรัพย์สินของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณการบังคับคดีล้มละลายจึงสามารถสรุปประเด็นปัญหาที่สำคัญ ใน 4 ประเด็นกล่าวคือ (1) ปัญหาบทบัญญัติแห่งกฎหมายล้มละลายซึ่งจำกัดขอบเขตอำนาจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการเข้าถึงข้อมูลทรัพย์สินของลูกหนี้ (2) ปัญหามาตรการในการป้องปรามการยกย่ายถ่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ซึ่งกฎหมายล้มละลายของไทยมีบทลงโทษโดยเฉพาะโทษปรับที่ไม่เหมาะสมต่อการห้ามปรามการฝ่าฝืนกฎหมาย (3) ปัญหาเชิงกระบวนการและกลไกในการบังคับคดีล้มละลายซึ่งปัจจุบันกรมบังคับคดียังไม่มีระบบฐานข้อมูลกลางหรือระบบสืบค้นเพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจ และ (4) ปัญหาเกี่ยวกับองค์กรที่บังคับใช้กฎหมายซึ่งปัจจุบันกรมบังคับคดียังไม่มีหน่วยงานเฉพาะที่ทำหน้าที่ในการสืบค้นและตรวจสอบทรัพย์สินของบุคคลตามลำดับ

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ, คดีล้มละลายและคดีฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้, การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

Abstract

This article aims to study the management of bankruptcy cases and rehabilitation cases of debtors during the COVID-19 pandemic. Studying information from books, textbooks, academic articles and related researches, it was found that the current economic problems have affected a lot of business conditions and financial status of businesses, especially small and medium-sized businesses, which faced difficulties in sourcing credit from financial institutions. Generally, solutions to financial problems include finding new sources of credit or funding to increase working capital, as well as negotiating debt reconciliation or restructuring with creditors. However, the common problem of businesses that are in a state of insolvency is an entity in such a position still has the ability to continue the business and generate a certain level of cash flow, but not sufficient to repay the debts to trade and finance payables according to the original conditions. It is unlikely that these businesses in this position will find new sources of credit or funding or if it can be found, it may not be able to solve the problem completely and ultimately need to negotiate debt reconciliation or debt restructuring with the creditors.

The findings from the study of obstacles and limitations, there is no compulsory condition or criteria for creditors to comply with the entire process and therefore depends on the creditors' own consent. A key factor affecting the management of bankruptcy cases and rehabilitation cases of debtors during the COVID-19 pandemic is the internal process of bankruptcy that affects indicators of repayment rates and the ability to collect the assets of the official receiver is an important issue to consider in bankruptcy enforcement. Four important issues can be summarized as follows: (1) problem of the bankruptcy law which limits the scope of the official receiver's power in accessing the debtor's assets; (2) problems with measures to prevent the misappropriation of debtors' assets, in which the Thai bankruptcy law has penalties, especially fines that are inappropriate to prohibit the violation of the law; (3) problems with processes and mechanisms for the execution of bankruptcy cases, at present, the Legal Execution Department does not have a central database system or a search system to use in the performance of its missions; and (4) problems with law enforcement organizations, the Legal Execution Department does not have a specific agency to search and inspect the assets of individuals, respectively.

Keywords : the management, bankruptcy cases and rehabilitation cases of debtors, the COVID-19 pandemic

บทนำ

การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่ปลายปี 2019 แต่เริ่มมี ผลที่เห็นชัด ในหลายๆ ประเทศเมื่อต้นปี 2020 และได้เพิ่มระดับความรุนแรงและขยายการระบาดใน วงกว้างระหว่างประเทศ จนองค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นภาวะฉุกเฉินด้าน สาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern) และเป็นการแพร่ระบาด ใหญ่ระดับโลก (Pandemic) ซึ่งมีจำนวนผู้ป่วย และผู้เสียชีวิตเพิ่มจำนวนอย่างรวดเร็ว (กรมสุขภาพจิต กระทรวง สาธารณสุข, 2563) สำหรับในประเทศไทยมีการพบยอดผู้ติดเชื้อสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และขยายการแพร่ระบาดไป เกือบทั่วทุกจังหวัดในช่วงเดือนมีนาคม 2563 ที่ผ่านมามีทำให้รัฐบาลได้กำหนดนโยบายด้านสาธารณสุขเพื่อรับมือ การแพร่ระบาดโรคโควิด-19 โดยรัฐบาลประกาศใช้พระราชกำหนดฉุกเฉินทั่วประเทศเมื่อวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2564

มีการห้ามการเดินทางและบังคับใช้เคอร์ฟิวรวมไปถึงการปิด ห้างสรรพสินค้า สถานที่สาธารณะ สถานที่ประกอบการที่มีความเสี่ยงสูงต่อการแพร่กระจายเชื้อไวรัสโควิด-19 (กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข, 2563) มาตรการดังกล่าวส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อประชาชนในทุกมิติ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ ความมั่นคงในชีวิต และประเด็นปัญหาอื่นๆ โดยศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) ได้แบ่งเขตพื้นที่เพื่อเฝ้าระวังออกเป็น 5 เขตพื้นที่ตามระดับความรุนแรงของการแพร่ระบาด ได้แก่ พื้นที่ควบคุมสูงสุด (สีแดงเข้ม) พื้นที่ควบคุมสูง (สีแดง) พื้นที่ควบคุม (สีส้ม) พื้นที่เฝ้าระวังสูง (สีเหลือง) และพื้นที่เฝ้าระวัง (สีเขียว) (กระทรวงสาธารณสุข, 2564) ดังนั้นภายใต้รัฐบาลการนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และการกำกับดูแลของพลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี มีนโยบายให้ทุกภาคส่วนและทุกระดับของสังคมได้ใช้ความรู้ความสามารถทำงานร่วมกันเพื่อก้าวผ่านพ้นวิกฤติจากสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคระบาดโควิด-19 นี้ไปให้ได้ตามแนวทาง “รวมไทยสร้างชาติ” โดยจะจัดตั้งศูนย์อำนวยการแรงงานแห่งชาติ (ศอร.) เพื่อขับเคลื่อนการแก้ปัญหาคนว่างงานเชิงรุก บริหารจัดการแรงงานทั้งระบบและครอบคลุมทุกมิติ โดยได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินที่ยึดการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) มีเป้าหมาย “มุ่งมั่นให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ในศตวรรษที่ ๒๑” เพื่อพัฒนาประเทศไทยให้ก้าวไปข้างหน้าด้วยความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และสังคมไทย มีความสุข มีความปรองดองสามัคคี และมีความเอื้ออาทร คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้กำหนดเป้าหมายชัดเจน ที่จะพัฒนาประเทศไทยให้หลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง มุ่งหมายให้คนไทยในทุกช่วงวัยเป็นกำลังคุณภาพที่จะผลักดันประเทศไทยให้เติบโตอย่างยั่งยืน และก้าวผ่านวิกฤติจากการแพร่ระบาดของโรคระบาดโควิด-19 (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564) การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้มีการล็อกดาวน์เกิดขึ้นในหลายๆประเทศ ส่งผลให้กิจกรรมทางธุรกิจต่างๆ ต้องหยุดชะงักลง ต้องแบกรับต้นทุนทั้งด้านค่าแรง ดอกเบี้ยเงินกู้ และขาดความสามารถที่จะชำระหนี้ในที่สุด (จารุพร ชันชนันท์ และ วสุธิดา นุริตมนต์, 2562)

จากปัญหาเศรษฐกิจในปัจจุบันได้ส่งผลกระทบต่อสภาพการทำธุรกิจและสถานะทางการเงินของกิจการเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและเล็กที่ประสบปัญหาในการจัดหาแหล่งสินเชื่อจากสถาบันการเงิน กิจการจำนวนมากไม่น้อยอยู่ในภาวะขาดสภาพคล่องทางการเงินและไม่สามารถชำระหนี้ได้และบางรายอาจถึงขั้นที่อยู่ในสภาพหนี้สินล้มละลาย (Insolvent) แนวทางในการแก้ไขปัญหาทางการเงินนั้น โดยทั่วไปก็ได้แก่การหาแหล่งสินเชื่อหรือเงินทุนใหม่ เพื่อเพิ่มเงินหมุนเวียนในกิจการ ตลอดจนการเจรจาประนอมหนี้หรือปรับปรุงโครงสร้างหนี้กับบรรดาเจ้าหนี้ อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่พบบ่อยครั้งในการแก้ไขปัญหาทางการเงินของกิจการที่อยู่ในสภาพหนี้สินล้มละลายก็คือบางครั้งกิจการที่อยู่ในสถานะดังกล่าวยังพอมีความสามารถที่จะดำเนินธุรกิจต่อไป (ศิริณี เมฆลอย (2564) และสร้างกระแสเงินสดได้ในระดับหนึ่ง แต่ไม่เพียงพอที่จะชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้การค้าและ เจ้าหนี้การเงินได้ตามเงื่อนไขเดิม ซึ่งเป็นไปได้ยากที่กิจการที่อยู่ในสถานะเช่นนี้จะหาแหล่งสินเชื่อหรือเงินทุนใหม่ได้หรือถ้าหาได้ก็อาจไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้เบ็ดเสร็จและสุดท้ายก็จำเป็นต้องเจรจาประนอมหนี้หรือปรับปรุงโครงสร้างหนี้กับบรรดาเจ้าหนี้ในการเจรจาประนอมหนี้หรือปรับปรุงโครงสร้างหนี้กับบรรดาเจ้าหนี้ลูกหนี้จะต้องขอเจรจา ทำความตกลงกับเจ้าหนี้แต่ละรายด้วยตนเองซึ่งแม้ว่าลูกหนี้จะสามารถทำความตกลงกับเจ้าหนี้บางรายได้สำเร็จก็อาจไม่

สามารถแก้ไขปัญหาคือได้เบ็ดเสร็จนักและการที่ลูกหนี้จะขอให้เจ้าหนี้ทุกรายมาเจรจาทำความเข้าใจร่วมกันก็เป็นไปได้ยากมาก เพราะต้องอาศัยความสมัครใจของเจ้าหนี้ ทุกๆรายอีกทั้งข้อเสนอในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ก็ต้องได้รับความตกลงยินยอมจากเจ้าหนี้ทุกรายซึ่งก็เป็นไปได้ยากอีกเช่นกันที่จะให้เจ้าหนี้ทุกรายเห็นชอบกับข้อเสนอในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของลูกหนี้ เพราะเจ้าหนี้แต่ละรายก็ย่อมมีผลประโยชน์และเหตุผลความจำเป็นต่างกันไป เจ้าหนี้แม้ว่าจะมีหนี้ หรือเสี่ยงข้างน้อยก็ไม่ถูกผูกพันให้ต้องยินยอมตามความต้องการของเจ้าหนี้ที่มีหนี้หรือเสี่ยงข้างมาก เจ้าหนี้ที่ไม่ประสงค์จะเจรจาประนอมหนี้กับลูกหนี้ก็สามารถไปดำเนินการฟ้องร้องลูกหนี้เป็นคดีแพ่ง หรือคดีล้มละลายได้ซึ่งก็จะมีผลกระทบต่อ การปรับปรุงโครงสร้างหนี้กับเจ้าหนี้อื่นๆ

ดังนั้นจากข้อความนี้แสดงให้เห็นความจริงของการบริหารจัดการคดีล้มละลายและคดีฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เองอาจทำให้เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจอันจะนำไปสู่การเป็นบุคคลผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัวจำนวนมาก กฎหมายล้มละลายเป็นกฎหมายที่มีลักษณะการเข้าแก้ไขปัญหามาทางสังคม และในฐานะที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการหนี้สินย่อมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต แต่เนื่องจากหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของการเข้าสู่กระบวนการตามพระราชบัญญัติ ล้มละลาย พ.ศ. 2483 เป็นเงื่อนไขที่ได้กำหนดขึ้นโดยคำนึงถึงพื้นฐานสภาวะเศรษฐกิจยามปกติจึงอาจเป็นอุปสรรคต่อการนำกฎหมายดังกล่าวมาใช้ในการบริหารจัดการหนี้สินภายหลังการแพร่ระบาดของโรคโควิด -19 อันมีบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจเป็นจำนวนมากกว่าปกติทั้งนี้อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าอุปสรรคและข้อจำกัดทั้งหลายดังกล่าวเกิดจากการที่กระบวนการเจรจาประนอมหนี้หรือปรับปรุงโครงสร้างหนี้ดังกล่าวไม่มีสภาพบังคับหรือหลักเกณฑ์ให้เจ้าหนี้ต้องปฏิบัติตาม กระบวนการทั้งหมดจึงขึ้นอยู่กับความตกลงยินยอมของเจ้าหนี้ตามลำดับ

เนื้อเรื่อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาเรื่องการบริหารจัดการคดีล้มละลายและคดีฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยผู้วิจัยศึกษาจาก 1) ชั้นปฐมภูมิ (Primary Sources) และ 2) ชั้นทุติยภูมิ (Secondary Sources) ได้แก่ หนังสือ เอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดเป็นแนวทางในการศึกษาในครั้งนี้ โดยนำเสนอได้ดังต่อไปนี้

ก่อนที่จะลงรายละเอียดจะขอกล่าวให้ชัดเจนตั้งแต่ย่อหน้าแรกนี้เพื่อทำความเข้าใจให้ตรงกันเลยว่า การฟื้นฟูกิจการไม่ใช่การล้มละลายหรือการที่ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ สิ่งที่ทำให้หลายๆ ท่านอาจเข้าใจว่า การฟื้นฟูกิจการคือการล้มละลาย คิดว่าคงเป็นเพราะบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการ กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติล้มละลาย จึงอาจทำให้บางท่านเข้าใจว่า การยื่นขอฟื้นฟูกิจการคือการยื่นขอล้มละลาย ในประเทศสหรัฐอเมริกาที่หลายคนคงได้ยินคำว่า Chapter 11 การฟื้นฟูกิจการ ก็บัญญัติไว้ในกฎหมายล้มละลายเช่นเดียวกัน ดังนั้นการฟื้นฟูกิจการกับการล้มละลาย เป็นถนนคนละเส้นคนละสายอย่างแน่นอนการฟื้นฟูกิจการถือเป็นการรักษาให้กิจการยังคงสามารถดำเนินธุรกิจได้ตามปกติหรือพูดง่ายๆ ว่าผู้ยื่นขอให้มีการฟื้นฟูกิจการต้องการรักษาความเป็นกิจการที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง (going concern) จะเปิดโอกาสให้มีการเจรจาปรับโครงสร้างหนี้ระหว่าง

เจ้าหนี้ทั้งหลายทั้งเจ้าหนี้ภายในและต่างประเทศ และที่ขาดไม่ได้คือจะเปิดโอกาสให้มีการปรับปรุงโครงสร้างองค์กร กระบวนการทำงาน และแผนธุรกิจเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยอาจมีผู้บริหารมืออาชีพจากภายนอก บริษัทมาร่วมดำเนินการ ในขณะที่การล้มละลายหรือการถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์นั้นจะไม่ได้เป็นการทำให้ธุรกิจ ดำเนินการได้ต่อเนื่องแต่เป็นการมุ่งไปสู่กระบวนการค้นหาและรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้เพื่อนำมาแบ่งให้กับ เจ้าหนี้โดยการยึดหรืออายัดและนำมา ขายทอดตลาด และในขณะที่ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์นั้น เจ้าพนักงานพิทักษ์ ทรัพย์ กรมบังคับคดีจะเป็นผู้ที่เข้ามาทำหน้าที่จัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้

1. “กระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้” ภายใต้หมวด ๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติ ล้มละลายพุทธศักราช ๒๕๕๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็น กระบวนการทางกฎหมายอย่างหนึ่งที่จะช่วยลดอุปสรรคและข้อจำกัดในการปรับปรุงโครงสร้าง กิจการและหนี้ของ ลูกหนี้ที่อยู่ในภาวะหนี้สินล้นพ้นตัว เพื่อให้ลูกหนี้สามารถแก้ไขปัญหาการชำระหนี้ และดำเนินกิจการต่อไปได้ใน ขณะนี้เจ้าหนี้ก็จะได้รับชำระหนี้มากกว่าการไปฟ้องร้องลูกหนี้เป็นคดีแพ่งหรือคดีล้มละลาย (ซึ่งมุ่งเน้นไปที่การยึด อายัดทรัพย์สินของลูกหนี้หรือการชำระบัญชีเพื่อชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้) โดยไม่กระทบถึงสิทธิเหนือหลักประกัน ต่างๆ ที่มีอยู่เดิมและหากการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้เป็นผลสำเร็จ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะได้รับประโยชน์ไม่ว่าจะเป็น ตัวลูกหนี้เองที่สามารถแก้ไขปัญหาทางการเงินและดำเนินกิจการต่อไปได้พนักงานลูกจ้างและคู่ค้าของลูกหนี้ที่ต้อง พึ่งพิงกิจการของลูกหนี้และบรรดาเจ้าหนี้ที่จะได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้มากกว่ากรณีที่ถูกสั่งล้มละลาย นอกจากนี้กระบวนการฟื้นฟูกิจการยังเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมของประเทศ เพราะกระบวนการนี้ สามารถช่วยไม่ให้กิจการต่างๆ ที่มีช่องทางฟื้นฟูกิจการต้องล้มละลายไปโดยไม่จำเป็น ซึ่งการล้มละลายของกิจการ ไตกิจการหนึ่งย่อมส่งผลกระทบเป็นวงกว้างโดยเฉพาะกิจการ ขนาดใหญ่ที่มีการจ้างงานหรือมีความเกี่ยวข้องกับ บุคคลเป็นจำนวนมาก (วิซามหาคุณ, 2559)

2. **มาตรการและขั้นตอนหลักในกระบวนการฟื้นฟูกิจการตามพระราชบัญญัติล้มละลาย** เริ่มต้นที่การ สร้างสถานะการพักการชำระหนี้โดยผลของกฎหมาย (Automatic Stay) กล่าวคือเมื่อศาลล้มละลายมีคำสั่งรับคำ ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้แล้ว ลูกหนี้จะได้รับความคุ้มครองจากการถูกฟ้องร้องบังคับคดีในทาง แพ่งและการงดให้บริการสาธารณสุขประเภทต่างๆ ภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดและตัวลูกหนี้เองก็ถูกห้ามมิให้ชำระ หนี้หรือก่อหนี้และกระทำการใดๆ ในทางที่ก่อให้เกิดภาระในทรัพย์สิน นอกจากการดำเนินการที่จำเป็นในการ ประกอบธุรกิจตามปกติ

2.1) **การฟื้นฟูกิจการ เกิดขึ้นได้อย่างไร?** การฟื้นฟูกิจการจะเกิดขึ้นได้เมื่อมีการยื่นคำขอฟื้นฟู กิจการไปยังศาลล้มละลายกลาง คือ กฎหมายกำหนดให้ทั้งเจ้าหนี้หรือลูกหนี้สามารถยื่นคำร้องขอให้มีการฟื้นฟู กิจการของลูกหนี้ได้ เมื่อเข้าเงื่อนไขดังนี้ คือ (1) ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือลูกหนี้ไม่สามารถที่จะชำระหนี้ตาม กำหนดได้ (inability to pay) (2) เป็นหนี้เจ้าหนี้คนเดียวหรือหลายคนรวมกันเป็นจำนวนแน่นอนไม่น้อยกว่า 10 ล้านบาท ในกรณีของธุรกิจขนาดใหญ่ หรือในกรณีที่เป็นธุรกิจขนาดกลางหรือขนาดเล็ก (SMEs) คือลูกหนี้ที่เป็นบุคคล ธรรมดาไม่น้อยกว่า 2 ล้าน บาท ลูกหนี้ที่เป็นคณะบุคคล ห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด ไม่น้อย กว่า 3 ล้านบาท หรือลูกหนี้ที่เป็นบริษัทจำกัดไม่น้อยกว่า 3 ล้านบาท แต่ไม่ถึง 10 ล้านบาท (3) หนี้จำนวนแน่นอนดังกล่าว จะถึงกำหนดชำระในทันทีหรือในอนาคตก็ได้ และ (4) มีเหตุอันสมควรและมีช่องทาง ที่จะ ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้

จะเห็นได้ว่าการยื่นขอฟื้นฟูกิจการของไทยตามที่ได้มีการแก้ไขปรับปรุงในปี 2559 ถือเป็นโอกาสเปิดโอกาสให้มีการเข้าไปฟื้นฟูกิจการเพื่อรักษาความอยู่รอดของธุรกิจได้เร็วยิ่งขึ้นกว่าเดิม คือ เมื่อพบว่าลูกหนี้ไม่สามารถที่จะชำระหนี้ได้ เช่นลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ภายในกำหนดและเมื่อได้รับหนังสือทวงถามจากเจ้าหนี้ให้ชำระหนี้ หรือลูกหนี้มีกระแสเงินสดไม่พอชำระหนี้ เป็นต้น เจ้าหนี้หรือลูกหนี้ก็สามารถยื่นคำขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลได้ โดยไม่ต้องรอรอนถึงกรณีที่ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัวแบบเดิมซึ่งหลักการที่แก้ไขปรับปรุงใหม่นี้ถือว่าสอดคล้องกับหลักสากลจึงเป็นการเปิดโอกาสเป็นครั้งแรกให้ธุรกิจขนาดกลางหรือขนาดเล็ก (SMEs) สามารถยื่นขอฟื้นฟูกิจการได้เช่นเดียวกับบริษัทขนาดใหญ่ อันเป็นการช่วยรักษาธุรกิจขนาดกลางหรือขนาดเล็ก (SMEs) ไม่ให้ถูกฟ้องล้มละลายแบบเดิมและที่สำคัญ จะช่วยรักษาการจ้างแรงงานของธุรกิจขนาดกลางหรือขนาดเล็ก (SMEs) ที่มีการจ้างแรงงานกว่า 12 ล้านราย และในปี 2561 ได้ปรับปรุงการยื่นขอฟื้นฟูกิจการบริษัทขนาดใหญ่โดยเพิ่มเงื่อนไขในการยื่นขอฟื้นฟูกิจการให้มีกรณีไม่สามารถชำระหนี้ตามกำหนดได้เงื่อนไขของการพิจารณาให้มีการฟื้นฟูกิจการได้หรือไม่ นอกจากการมีหนี้สินจำนวนแน่นอนแล้วเงื่อนไขที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือต้องมีเหตุอันสมควรและมีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ได้ (เอื้อน ขุนแก้ว, 2553)

2.2) กระบวนการบริหารจัดการภายหลังที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งรับคำขอฟื้นฟูกิจการ
จุดนี้ ถือเป็นหัวใจสำคัญของการฟื้นฟูกิจการ คือ เมื่อศาลสั่งรับคำขอฟื้นฟูกิจการ **สถานะการพัก การชำระหนี้ หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า automatic stay** เกิดขึ้นทันทีนับตั้งแต่วันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้เพื่อพิจารณาจนถึงวันครบกำหนดระยะเวลาดำเนินการตามแผน หรือวันที่ดำเนินการสำเร็จตามแผน หรือวันที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอหรือจำหน่ายคดีหรือยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการหรือยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ หรือพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด **สถานะการพักการชำระหนี้**นี้เอง ที่เป็นประโยชน์แก่ลูกหนี้และเป็นจุดแข็ง ทั้งนี้ เพื่อให้กิจการสามารถดำเนินการไปต่อได้และดูแลสภาพคล่อง (liquidity) ของธุรกิจโดยไม่ต้องกังวลว่าธุรกิจหรือกิจการจะถูกเรียกให้ชำระหนี้หรือถูกฟ้องร้องสถานะการพักการชำระหนี้ หากกล่าวให้เห็นภาพเสมือนหนึ่งธุรกิจหรือ กิจการจะอยู่ภายใต้ร่มคันใหญ่ที่จะป้องกันการถูกฟ้องร้อง ถูกบังคับคดี ถูกบังคับชำระหนี้ถูกงดให้บริการสาธารณูปโภคต่าง ๆ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ประโยชน์ข้างต้นที่ลูกหนี้จะได้รับต้องเป็นกรณีที่ลูกหนี้ใช้สิทธิโดยสุจริตไม่ได้อาศัยการพักชำระหนี้เป็นเหตุของการประวิงคดีดังสุภาษิตกฎหมายที่ว่า **“ผู้ที่มาพึ่งศาลจะต้องมาศาลด้วยมือสะอาด” (He who comes to equity must come with clean hands)** สำหรับหน้าที่ของลูกหนี้ในช่วงเวลาดังกล่าวมีอะไรบ้างนั้น กฎหมายก็ได้กำหนดไว้ชัดเจนว่าลูกหนี้ ยังสามารถประกอบธุรกิจตามที่จำเป็นของธุรกิจเท่านั้นเพื่อให้การดำเนินการค้าตามปกติของลูกหนี้สามารถดำเนินการต่อไปได้ ดังนั้นลูกหนี้จะจำหน่าย จ่าย โอน ให้เช่า ชำระหนี้ ก่อหนี้หรือกระทำการใด ๆ ที่ก่อให้เกิดภาระในทรัพย์สินไม่ได้ เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

2.3) ผู้ทำแผนและผู้บริหารแผน คือใคร?

ผู้ทำแผนและผู้บริหารแผน เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการและบริหารกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ตามแผนฟื้นฟูกิจการโดยต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด

ผู้ทำแผน หมายถึง ผู้จัดทำแผนฟื้นฟูกิจการโดยจะเป็นผู้ที่ศาลมีคำสั่งตั้งเพื่อจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการ และเมื่อศาลมีคำสั่งตั้งผู้ทำแผนแล้วให้อำนาจหน้าที่ในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ และสิทธิตามกฎหมายของผู้ถือหุ้นของลูกหนี้ตกแก่ผู้ทำแผนยกเว้นสิทธิที่จะได้รับเงินปันผล

ผู้บริหารแผน หมายถึงผู้จัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ตามแผนฟื้นฟูกิจการ กฎกระทรวงกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามทำนองเดียวกับผู้ทำแผนเว้นแต่วัตถุประสงค์ในการประกอบธุรกิจกำหนดให้เป็นที่ปรึกษาทางด้านการบริหารงาน

กฎหมายกำหนดให้สิทธิและอำนาจหน้าที่ของผู้ทำแผนโอนไปยังผู้บริหารแผนตั้งแต่วันที่ผู้บริหารแผน ได้รับทราบคำสั่งศาลที่เห็นชอบกับแผนฟื้นฟูกิจการซึ่งแผนฟื้นฟูกิจการที่เป็นความตกลงระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้เป็นแผนฟื้นฟูกิจการที่ประชุมเจ้าหนี้มีมติยอมรับแผน และศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนแล้วโดยกฎหมายกำหนดให้แผนฟื้นฟูกิจการมีรายละเอียดต่างๆ โดยเฉพาะหลักการและวิธีการฟื้นฟูกิจการอันประกอบด้วย ขั้นตอนของการฟื้นฟูกิจการการชำระหนี้การยึดกำหนดเวลาชำระหนี้ การลดจำนวนหนี้ลงและการจัดกลุ่มเจ้าหนี้ การลดทุนและเพิ่มทุนการก่อหนี้และระดมเงินทุน แหล่งเงินทุนและเงื่อนไขหนี้สินและเงินทุนการจัดการและการหาประโยชน์จากทรัพย์สินของลูกหนี้และเงื่อนไขการจ่ายเงินปันผลและประโยชน์อื่นใดรวมทั้งแนวทางแก้ปัญหาในกรณีขาดสภาพคล่องชั่วคราวระหว่างการปฏิบัติตามแผน

2.4) ใครเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ Win – Win ทุกฝ่าย คือ การเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ เห็นว่าจะเป็น Win – Win ทั้งเจ้าหนี้ ลูกหนี้ และผู้ถือหุ้น รวมทั้งสังคมด้วยเพราะยังสามารถรักษากิจการให้ดำเนินการได้ตามปกติอย่างต่อเนื่องลดความเสี่ยงต่อการถูกเลิกกิจการ และการถูกฟ้องล้มละลายอันจะช่วยรักษาการจ้างงานและห่วงโซ่อุปทานต่าง ๆ ไว้ได้ และที่สำคัญการฟื้นฟูกิจการจะทำให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้มากกว่าการล้มละลาย นอกจากนี้ การฟื้นฟูกิจการจะเป็นการเปิดโอกาสให้ธุรกิจสามารถปรับโครงสร้างองค์กรกระบวนการทำงานและแผนการดำเนินธุรกิจด้วยสำหรับสิทธิของเจ้าหนี้กฎหมายกำหนดให้สิทธิของเจ้าหนี้ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันต้องได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันซึ่งต่างกับการล้มละลายที่เจ้าหนี้ทุกรายจะได้รับส่วนเฉลี่ยในการชำระหนี้เท่ากัน

2.5) กิจการภายหลังจากการเข้าสู่การฟื้นฟูกิจการ ลูกหนี้จะกลับมาบริหารจัดการกิจการได้หรือไม่ การเข้ากระบวนการฟื้นฟูกิจการเปรียบเสมือนคนไข้ที่มีอาการป่วยเข้ารับการรักษาตัวเพื่อดูแลรักษาให้หายจากการเจ็บป่วย โดยปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์ภายหลังจากนั้น เมื่อคนไข้หายป่วยและมีร่างกายที่แข็งแรงและทำอะไรได้ตามปกติที่ผ่านมาบริษัทหลายบริษัทที่เข้ากระบวนการฟื้นฟูกิจการและเมื่อการฟื้นฟูกิจการได้ดำเนินการเป็นผลสำเร็จ ก็กลับมาเป็นบริษัทที่มีความเข้มแข็งและมีการเติบโตทำนอง “ฟ้าหลังฝน” เมื่อศาลจะมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการในกรณีที่ศาลพิจารณาแล้วเห็นว่า การฟื้นฟูกิจการได้ ดำเนินการเป็นผลสำเร็จตามแผนผู้บริหารของลูกหนี้จะกลับมาใช้อำนาจหน้าที่ในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ตามเดิมและผู้ถือหุ้นของลูกหนี้กลับมีสิทธิตามกฎหมายต่อไป การฟื้นฟูกิจการจึงเป็นทางเลือกหนึ่งของธุรกิจที่ประสบปัญหาการขาดสภาพคล่องแต่มีเหตุผลความจำเป็นและมีช่องทางในการดำเนินธุรกิจต่อไป

3. วัตถุประสงค์และประโยชน์ของสถานะการพักชำระหนี้มีอยู่หลายประการ ได้แก่

(๑) การสงวนและรักษาทรัพย์สินของลูกหนี้เอาไว้เพื่อให้ลูกหนี้อย่างคงสามารถใช้ในการประกอบธุรกิจต่อไป และรวบรวมไปจัดสรรชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามแผนฟื้นฟูกิจการแทนที่จะปล่อยให้ เจ้าหนี้ไปฟ้องร้องบังคับคดีกันเอาเองซึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อถึงการประกอบธุรกิจของลูกหนี้และก่อให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างเจ้าหนี้

(๒) ให้โอกาสและระยะเวลาช่วงหนึ่งแก่ลูกหนี้ในการพิจารณาหาทางแก้ไขปัญหาของกิจการ ตลอดจนการเจรจาหาทางออกร่วมกับเจ้าหนี้โดยไม่ต้องวิตกกังวลว่าจะถูกเจ้าหนี้ฟ้องร้องบังคับ เพื่อชำระหนี้

(๓) การบรรเทาภาวะวิกฤตทางการเงินเป็นการชั่วคราว เพื่อให้ลูกหนี้สามารถดำเนินกิจการ ต่อไปได้

(๔) ให้เจ้าหนี้และลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการตามกฎหมายภายใต้สถานะการพัก ชำระหนี้ตามรายละเอียดดังจะได้อธิบายต่อไป

เมื่อศาลไต่สวนและมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้พร้อมทั้งแต่งตั้งบุคคลที่ลูกหนี้หรือเจ้าหนี้ เสนอให้เป็นผู้ทำแผนแล้ว ผู้ทำแผนจะเข้ามามีอำนาจหน้าที่ในการจัดการกิจการและทรัพย์สิน ของลูกหนี้และบรรดาสิทธิตามกฎหมายของผู้ถือหุ้นของลูกหนี้ (ยกเว้นสิทธิในการรับเงินปันผล) เจ้าหนี้ทุกรายจะต้องนำหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการมายื่นขอรับชำระหนี้ ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดเพื่อรวบรวมและสรุปภาระหนี้สินทั้งหมด ที่ลูกหนี้มีอยู่ โดยเจ้าหนี้ลูกหนี้ หรือผู้ทำแผนอาจขอตรวจและได้แย้งคำขอรับชำระหนี้ที่ตนเห็นว่า ไม่ถูกต้องได้ในกรณีดังกล่าว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะสอบสวนแล้วมีคำสั่งยกคำขอหรืออนุญาต ให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ทั้งหมดหรือบางส่วนตามจำนวนที่ถูกต้อง (กลยาณี ดันดีศักดิ์, 2559).

ผู้ทำแผนที่ศาลมีคำสั่งแต่งตั้ง (ลูกหนี้อาจได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ทำแผนเองก็ได้) จะต้อง จัดทำแผนฟื้นฟูกิจการให้แล้วเสร็จและยื่นต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ภายในกำหนดเวลา ๓ เดือน นับแต่วันโฆษณาคำสั่งตั้งผู้ทำแผนในราชกิจจานุเบกษา โดยจะดำเนินการควบคู่ไปกับขั้นตอนการยื่น คำขอรับชำระหนี้ข้างต้น

ผู้ทำแผนจะต้องจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการโดยมีรายการอย่างน้อยตามที่กฎหมายกำหนดซึ่งรายการ สำคัญก็ได้แก่รายละเอียดของสินทรัพย์และหนี้สินของลูกหนี้หลักการและวิธีการฟื้นฟูกิจการแนวทาง การแก้ปัญหาสภาพคล่องชั่วคราวระหว่างการปฏิบัติตามแผน ระยะเวลาดำเนินการตามแผน (ไม่เกิน ๕ ปี) รายละเอียดเกี่ยวกับผู้บริหารแผน เป็นต้น ผู้ทำแผนจะต้องจัดเจ้าหนี้ออกเป็นกลุ่มๆ ตามหลักเกณฑ์ ที่กฎหมายกำหนด และกำหนดวิธีการชำระหนี้หรือปรับปรุงโครงสร้างหนี้สำหรับเจ้าหนี้แต่ละกลุ่ม ตามความเหมาะสม เช่น การยืดกำหนดเวลาชำระหนี้การลดจำนวนหนี้การแปลงหนี้เป็นทุน การตีโอนหลักประกัน เป็นต้น โดยพิจารณาจากทรัพย์สินที่ลูกหนี้มีอยู่ ประมาณการกระแสเงินสด ที่ลูกหนี้จะได้รับ และจำนวนหนี้ที่เจ้าหนี้นำมายื่นคำขอรับชำระหนี้และได้รับคำสั่งอนุญาตให้ได้รับ ชำระหนี้ดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้เจ้าหนี้มีประกันจะยังคงมีสิทธิเหนือหลักประกันที่เจ้าหนี้มีอยู่และเจ้าหนี้ (ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหนี้ประเภทใด) จะต้องได้รับชำระหนี้ไม่ต่ำกว่ากรณีที่ลูกหนี้ล้มละลาย อาจกล่าวได้ว่า เนื้อหาหลักของแผนฟื้นฟูกิจการนั้นที่จริงแล้วก็มีลักษณะเป็นไปในทำนองเดียวกับสัญญาปรับปรุง โครงสร้างหนี้ทั่วๆ ไป เมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้รับแผนฟื้นฟูกิจการจากผู้ทำแผนแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ จะนัดประชุมเจ้าหนี้เพื่อปรึกษาลงมติว่าจะยอมรับแผนฟื้นฟูกิจการหรือไม่ มติยอมรับแผนฟื้นฟูกิจการ จะต้องเป็นมติของที่ประชุมเจ้าหนี้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด ในกรณีที่ที่ประชุมเจ้าหนี้มีมติยอมรับแผนฟื้นฟู

กิจการ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะรายงานมติ ดังกล่าวต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งว่าจะเห็นชอบกับแผนฟื้นฟูกิจการหรือไม่ เมื่อศาลเห็นว่าแผนฟื้นฟู กิจการมีรายการครบถ้วนและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดแล้วศาลจะมีคำสั่ง เห็นชอบด้วยแผนฟื้นฟูกิจการและแจ้งคำสั่งไปยังผู้ทำแผนและผู้บริหารแผน (ตามที่เสนอชื่อไว้ในแผนฯ) ผู้บริหารแผนจะเข้ามามีอำนาจหน้าที่ในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้และบรรดาสีทธิ ตามกฎหมายของผู้ถือหุ้นของลูกหนี้ (ยกเว้นสิทธิในการรับเงินปันผล) แทนที่ผู้ทำแผนตั้งแต่ผู้บริหาร แผนทราบ คำสั่งดังกล่าว (คชาบุญ กิจมณีโชติ, 2553)

แผนฟื้นฟูกิจการซึ่งศาลมีคำสั่งเห็นชอบแล้วจะมีผลผูกมัดเจ้าหนี้ตามกฎหมาย โดยไม่ต้องมี การจัดทำ สัญญาและลงนามระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้ทุกรายเหมือนกรณีการเจรจาจัดทำสัญญาปรับปรุง โครงสร้างหนี้ โดยทั่วไป โดยในระหว่างระยะเวลาดำเนินการตามแผนซึ่งไม่เกิน ๕ ปีนั้น ผู้บริหารแผน จะเป็นผู้ดำเนินการให้ ลูกหนี้ปฏิบัติตามแผนฟื้นฟูกิจการ ซึ่งโดยหลักก็ได้แก่ การชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ และดำเนินการที่เกี่ยวข้องตามที่ กำหนดไว้ในแผนฟื้นฟูกิจการจนกว่าการฟื้นฟูกิจการจะได้ดำเนินการ เป็นผลสำเร็จตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในแผนฟื้นฟู กิจการ เมื่อการฟื้นฟูกิจการเป็นผลสำเร็จตามแผนแล้ว ศาลจะมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการเพื่อให้ผู้บริหารของ ลูกหนี้กลับมามีอำนาจจัดการกิจการและ ทรัพย์สินของลูกหนี้และผู้ถือหุ้นของลูกหนี้กลับมีสิทธิในฐานะผู้ถือหุ้นตาม กฎหมายต่อไป หลังจากนั้น ลูกหนี้ก็จะดำเนินธุรกิจไปตามปกติโดยไม่ต้องตกอยู่ในการควบคุมดูแลของศาล และ ไม่ได้รับความ คุ้มครองภายใต้สถานะการพักชำระหนี้ (Automatic Stay) อีกต่อไป

อนึ่ง การที่กฎหมายกำหนดระยะเวลาดำเนินการตามแผนไว้ไม่เกิน ๕ ปี (อาจขอขยายได้ไม่เกิน ๒ ครั้ง ครั้งละไม่เกิน ๑ ปี) นั้น ไม่ได้หมายความว่า ลูกหนี้จะต้องชำระหนี้ตามแผนให้หมดภายใน ระยะเวลาดังกล่าว ระยะเวลาดำเนินการตามแผนเป็นเพียงกรอบระยะเวลาที่ผู้บริหารแผนจะต้อง ดำเนินการอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ตามแผนให้เป็นผลสำเร็จตามที่แผนฟื้นฟูกิจการกำหนดไว้เท่านั้น เช่น แผนฟื้นฟูกิจการอาจกำหนดให้ลูกหนี้ผ่อน ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้เป็นเวลา ๑๐ ปีและวางเงื่อนไข ว่าการดำเนินการตามแผนฟื้นฟูกิจการให้ถือว่าเป็นผลสำเร็จ เมื่อลูกหนี้สามารถชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ ครบถ้วนตามงวดการชำระที่กำหนดในช่วง ๕ ปีดังนี้หากผู้บริหารแผน สามารถดำเนินการดังกล่าว ได้เป็นผลสำเร็จ ศาลก็สามารถมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการได้โดยลูกหนี้ยังคงต้อง ผูกพันที่จะต้อง ชำระหนี้ส่วนที่เหลือตามแผนฟื้นฟูกิจการภายหลังจากนั้นให้แก่เจ้าหนี้ต่อไปจนครบ

3. ส่วนสรุป

การศึกษาการบริหารจัดการคดีล้มละลายและคดีฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของ ไข้หวัดใหญ่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มาตรการของรัฐในการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด19 (COVID19) ตามที่ได้ออกตามความในพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ย่อม ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้แม้รัฐ จะได้มีความพยายามใช้มาตรการทางการเงิน และการคลังเข้าพยุงเศรษฐกิจแล้วก็ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 ซึ่งถือเป็นกฎหมายที่ใช้ในการจัดการ หนี้สินของบุคคลผู้มีหนี้สินส่วนตัวและเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ แต่เนื่องจากหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของการเข้าสู่ กระบวนการในพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 เป็นเงื่อนไข ที่ถูกกำหนดขึ้นมา เพื่อให้ในการบริหารจัดการในสถานะเศรษฐกิจยามปกติ ซึ่งอาจไม่เพียงพอต่อการ บริหารจัดการ

หนี้ที่อาจเกิดขึ้นของประชาชนภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรคโควิด 19 (COVID 19) ในการนี้ผู้เขียนเสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ล้มละลายในสองประเด็นดังนี้ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาเรื่องหนี้สินของประชาชน โดยทั่วไปอันจะส่งผลต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไปยังทิศทางที่ดีขึ้น

จะเห็นได้ว่า มาตรการและขั้นตอนต่างๆ ในการฟื้นฟูกิจการ ในภาพรวมและโดยจุดมุ่งหมายนั้นมิได้แตกต่างไปจากหลักการปรับปรุงโครงสร้างกิจการและหนี้ในทางธุรกิจโดยทั่วไป เพียงแต่กฎหมายได้สร้างสภาพบังคับและหลักเกณฑ์ตามกฎหมายขึ้นให้ทุกฝ่าย ได้ถือปฏิบัติเพื่อลดอุปสรรคที่จะเกิดจากการปรับโครงสร้างหนี้ นอกกระบวนการฟื้นฟูกิจการเมื่อได้ทราบวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการฟื้นฟูกิจการตามกฎหมายล้มละลายแล้ว เราจะมาพิจารณากันต่อไปเป็นประการสุดท้ายว่า ลูกหนี้ที่สามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ ต้องมีลักษณะอย่างไรบ้าง และบุคคลใดบ้างที่มีสิทธิยื่นคำร้องขอต่อศาลล้มละลายให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ ได้กำหนดไว้ว่าลูกหนี้ที่จะเข้าสู่กระบวนการ ฟื้นฟูกิจการจะต้องเป็นบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งมีหนี้สินส่วนตัวและเป็นหนี้ ต่อเจ้าหนี้คนเดียวหรือหลายคนรวมเป็นจำนวนแน่นอนไม่น้อยกว่า ๑๐ ล้านบาท (ไม่ว่าหนี้นั้น จะถึงกำหนดชำระแล้วหรือในอนาคตก็ตาม) อีกทั้งมีเหตุอันสมควรและมีช่องทางที่จะฟื้นฟู กิจการได้โดยบุคคลซึ่งมีสิทธิยื่นคำร้องขอต่อศาลให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่มีลักษณะดังกล่าว ได้แก่ ตัวลูกหนี้เอง, เจ้าหนี้คนเดียวหรือหลายคนรวมกันซึ่งมีจำนวนหนี้แน่นอนไม่น้อยกว่า ๑๐ ล้านบาท, ธนาคารแห่งประเทศไทย(ในกรณีที่ลูกหนี้เป็นสถาบันการเงิน),สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (ในกรณีที่ลูกหนี้เป็นบริษัทหลักทรัพย์) และสำนักงาน คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (ในกรณีที่ลูกหนี้เป็นบริษัทวินาศภัย หรือบริษัทประกันชีวิต) อย่างไรก็ตามบุคคลดังกล่าวจะยื่นคำร้องขอให้มีการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ไม่ได้ในกรณีที่ศาลได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดไปแล้ว หรือศาลหรือนายทะเบียนได้มี คำสั่งให้เลิกหรือเพิกถอนทะเบียนนิติบุคคลที่เป็นลูกหนี้ หรือได้มีการจดทะเบียนเลิกนิติบุคคลที่เป็น ลูกหนี้หรือนิติบุคคลที่เป็นลูกหนี้ได้เลิกไปด้วยเหตุอื่น ทั้งนี้ไม่ว่าการชำระบัญชีจะแล้วเสร็จหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2564). แนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อการจัดการภาวะระบาดของโรคโควิด-19 ในข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 1). กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2563). คู่มือดูแลสังคมจิตใจบุคลากรสุขภาพในภาวะวิกฤตโควิด-19. นนทบุรี: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. (2563). แนวทางการจัดบริการเพื่อรองรับผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของสถาบัน/โรงพยาบาลสังกัดกรมสุขภาพจิต ฉบับที่ 1/2563.
- กल्याณี ตันตติศักดิ์. (2559). “ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)”. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต, กลุ่มวิชากฎหมายธุรกิจ นิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2559.
- คชาบุญ กิจมณีโชติ. (2553). “กฎหมายฟื้นฟูกิจการ:ศึกษารณการเปลี่ยนกระบวนการจากการฟื้นฟูกิจการเป็นกระบวนการล้มละลาย”. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

- จารุพร ชันธนนท์ และวสุธิตา นุริตมนต์.(2562). คุณลักษณะของผู้ประกอบการและกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม: กรณีศึกษาลูกค้าของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคกลางของประเทศไทย. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 33(108), 132-144.
- “พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483”. ราชกิจจานุเบกษา.
- “พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. 2542”. ราชกิจจานุเบกษา.
- วิชามหาคุณ. (2559). กฎหมายว่าด้วยล้มละลายเรื่องกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.
- วิชา มหาคุณ. (2553). คำอธิบายกฎหมายล้มละลายและการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ : นิติบรรณการ.
- ศิริณี เมฆลอย. (2564). **ประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายภาษีอากรของผู้ประกอบการไทยที่เกี่ยวกับการเลี่ยงภาษีจากการลงทุนในต่างประเทศ.** ในเอกสารการจัดประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ (ครั้งที่ 18). มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น. “เรื่องก้าวนำสังคมวิถีชีวิตใหม่ด้วยงานวิจัยและนวัตกรรม. หน้า 108- 118.
- เอื้อน ชุนแก้ว. (2553). คู่มือการศึกษากฎหมายฟื้นฟูกิจการ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : PHOLSIAM PRINTING AND PUBLISHING (THAILAND) LIMITED PARTNERSHIP.

ปัญหามาตรการทางกฎหมายในการเฝ้าระวังการป้องกันและควบคุมโรคโควิด - 19 ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อพุทธศักราช 2558

LEGAL MEASURES PROBLEMS FOR SURVEILLANCE, PREVENTION AND CONTROL OF COVID-19 ACCORDING TO THE COMMUNICABLE DISEASE ACT, B.E. 2558

ผู้วิจัย

ศิริณี เมฆลอย

บทคัดย่อ

การศึกษาปัญหามาตรการทางกฎหมายในการเฝ้าระวังการป้องกันและควบคุมโรคโควิด - 19 ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อพุทธศักราช 2558 มีผลจากสถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้นเนื่องจากมีเชื้อโรคโควิด-19 นี้พบอุบัติบางประการไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งมีการแพร่กระจายของเชื้อโรคติดต่อที่รุนแรงมากขึ้น ทำให้ไม่สามารถควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 และการประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารงานในสถานการณ์ฉุกเฉินพ.ศ. 2548 พบว่ามีปัญหาดังนี้ 1) ประการแรกปัญหาเกี่ยวกับบุคคลที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่อ เนื่องจากกฎหมายได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อมีอำนาจในการแยกกักกันหรือคุมไว้สังเกตแก่บุคคลที่เป็นโรคติดต่อผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นหรือเป็นผู้ที่สัมผัสโรคหรือเป็นพาหะ 2) ปัญหาประการที่สองเกี่ยวกับผู้มีหน้าที่แจ้งต่อบุคลากรทางการแพทย์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อโควิด-19 ทำให้บุคลากรทางการแพทย์เสี่ยงต่อการติดเชื้อมากขึ้น ซึ่งในกรณีบุคคลใดกับจากพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดต่อหรือจนใกล้ชิดกับผู้ป่วยเมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติโรคติดต่อพ.ศ. 2558 ก็ไม่มีการบัญญัติไว้ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดและการกระทำที่ไม่แจ้งหรือแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จ3) ปัญหาประการที่สามเกี่ยวกับการป้องกันและการควบคุมโรคติดต่อในขนส่งสาธารณะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 สามารถแพร่กระจายได้ง่ายเพราะสามารถติดต่อกันได้โดยการหายใจเข้าไปก็สามารถติดโรคกันได้ เมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติโรคติดต่อไม่มีการกำหนดถึงมาตรการดังกล่าวได้เลย และ4) ปัญหาประการที่สี่เกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายซึ่งเนื้อเยื่อมนุษย์สารคัดหลั่งเลือดหรือส่วนต่างๆของเลือดโดยไม่ได้รับอนุญาตขณะเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดต่อโควิด-19 จากพระราชบัญญัติโรคติดต่อไม่มีการบัญญัติเกี่ยวกับการขนส่งและการเคลื่อนย้ายซึ่งเนื้อเยื่อมนุษย์ชาติหลังเลือดหรือส่วนต่างๆ

จากการศึกษาจากหนังสือ ตำรา บทความทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดต่อคือพระราชบัญญัติควบคุมโรคติดต่อพ.ศ. 2558 ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะควรมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมดังต่อไปนี้ 1) ปัญหาเกี่ยวกับบุคคลที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่อ 2) ปัญหาเกี่ยวกับบุคคลผู้มีหน้าที่แจ้งต่อบุคลากรทางการแพทย์ 3) ปัญหาเกี่ยวกับการป้องกันและการควบคุมโรคติดต่อโควิด-19 ในขนส่งสาธารณะ และ4) ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายซึ่งเนื้อเยื่อมนุษย์สารคัดหลั่ง เลือดหรือส่วนต่างๆของ เลือดโดยไม่ได้รับอนุญาตขณะเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดต่อโควิด-19 ตามลำดับ

คำสำคัญ : ปัญหามาตรการทางกฎหมาย, การเฝ้าระวังการป้องกันและควบคุมโรคโควิด - 19, พระราชบัญญัติโรคติดต่อพุทธศักราช 2558

Abstract

The study of legal measures problems for surveillance, prevention and control of COVID-19 according to the Communicable Disease Act, B.E. 2558 as a result of COVID-19, some provisions are inappropriate for the current situation, the spread of infectious diseases has become more severe, making it impossible to control the spread of communicable diseases effectively. Therefore, considering the Communicable Disease Act B.E. 2558 and the promulgation of the Emergency Decree on Public Administration in Emergency Situations B.E. 2548 found the following problems: 1) problems with persons with reasonable suspicion of contagious disease because the communicable disease control officer has the power to separate, quarantine or control the gate to persons with communicable disease, who have reason to suspect that they are or is a person who has been exposed to the disease or is a carrier; 2) problems with persons who are responsible for informing medical personnel that the spread of the communicable disease (COVID-19) puts healthcare workers at increased risk of infection, in the case of any person returning from an area with an epidemic of a communicable disease or being in close contact with a patient, considering the Communicable Disease Act B.E. 2558 is not stipulated that such act is an offense and the act of not informing or giving false information; 3) problems with the prevention and control of communicable diseases COVID-19 in public transport where the COVID-19 epidemic is easily spread because it can be transmitted through inhalation, considering the Communicable Disease Act B.E. 2558, no such measures have been specified; and 4) problems with an unauthorized removal of human tissue, blood and body fluid exposure or parts of blood during the COVID-19 outbreak according to the Communicable Disease Act B.E. 2558, there is no provision for the transportation and displacement of human tissues, blood and body fluid exposure or other parts of blood.

From the study of books, textbooks, academic articles and related researches, emphasizing the provisions of the law relating to the control of the epidemic of communicable diseases is the Communicable Disease Control Act B.E. 2558. The author has suggestions for further improvements as follows: 1) problems with persons with reasonable suspicion of contagious disease; 2) problems with persons who are obliged to report to medical personnel; 3) problems with the prevention and control of communicable diseases COVID-19 in public transport; and 4) legal issues regarding the unauthorized removal of human tissue, blood and body fluid exposure or parts of blood during the COVID-19 pandemic, respectively.

Keywords : legal measures problems, surveillance, prevention and control of COVID-19, the Communicable Disease Act, B.E. 2558.

บทนำ

ด้วยสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) ได้แพร่อย่างรวดเร็วและกว้างขวางไปหลายประเทศทั่วโลกซึ่งมีผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ประกอบกับองค์การอนามัยโลก ได้ประกาศให้การระบาดของโรคโควิด 19 เป็นการระบาดใหญ่ (Pandemic) ประเทศไทยมีความเสี่ยงอย่างยิ่งที่จะเกิดการติดต่อของโรคโควิด 19 ที่มากับผู้เดินทางซึ่งมาจากกลุ่มประเทศที่มีพรมแดนติดกับประเทศไทยหรือประเทศที่มีพรมแดนติดกับกลุ่มประเทศ ดังกล่าวซึ่งมีสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 อย่าง

ต่อเนื่องจึงมีประกาศกำหนดให้ห้องที่นอกราชอาณาจักรที่เกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นเขตติดโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 เพิ่มเติม (ราชกิจจานุเบกษา, 2563) โดยสัดส่วนของผู้ป่วยด้วยโรค COVID-19 ที่พบนอก กรุงเทพมหานครกำลังเพิ่มสูงขึ้น และพบผู้ป่วยในจังหวัดต่าง ๆ ของประเทศไทย ระบบสาธารณสุขระดับภูมิภาคที่รวมถึงเครือข่ายขนาดใหญ่ของหน่วยเคลื่อนที่เร็ว และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีความแข็งแกร่ง โดยจะทำหน้าที่ระบุนักท่องเที่ยวที่ต้องสงสัยแยกผู้ป่วยดังกล่าวออกจากบุคคลอื่นอย่างรวดเร็วให้การรักษาดูแลและกักตัวผู้สัมผัสใกล้ชิดจัดการแยกผู้ติดเชื้อออกจากบุคคลอื่นอย่างรวดเร็วจะช่วยลดโอกาสในการแพร่กระจายของไวรัส และเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันโรคระบาดใน ประชากร เป้าหมายคือการยับยั้งและควบคุมการแพร่กระจายของโรคโควิด 19 ให้ได้ในทุกจังหวัดที่ได้รับผลกระทบทุกคนมีบทบาทในการช่วยให้ประเทศบรรลุเป้าหมาย (กระทรวงสาธารณสุข, 2564) การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (โควิด-19) มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกชะลอลงกว่าที่คาดไว้เดิมมาก (ธนะพัฒน์ วิริต. (2564) ซึ่งประเทศที่ได้รับผลกระทบหนักจากการแพร่ระบาดเป็นวงกว้างของโควิด-19 นั้นยังไม่อาจคาดการณ์ได้ว่าจะสิ้นสุดเมื่อไหร่ (ธนาคารกรุงไทย, 2563) สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสสายพันธุ์ใหม่ส่งผลกระทบต่อทั้งเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยทำให้จีดีพีไทยจะลดลงจากประมาณการเดิมโดยผลกระทบรุนแรงในภาคการท่องเที่ยวธุรกิจบันเทิง สันทนาการ และสิ่งทอ (พจน์ ใจชาญสุขกิจ, 2563)

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)) นับเป็นโรคอุบัติใหม่ที่กำลังแพร่ระบาดอย่างรุนแรงไปทั่วโลก ทำให้มีผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก จนองค์การอนามัยโลก (WHO) ต้องประกาศให้การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นการระบาดใหญ่ (Global Epidemic) กระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชน และส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจไปทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยด้วย ปัจจุบันรัฐบาลได้ออกมาตรการต่าง ๆ ในการแก้ไขป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 หลายมาตรการ สำหรับในบทความนี้จะเป็นการนำเสนอมาตรการทางกฎหมายในการเฝ้าระวัง การป้องกันและการควบคุมโรคติดต่อในประเทศไทย ได้แก่ พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักที่ใช้ในการบริหารจัดการกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของฝ่ายปกครอง ซึ่งเมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 จากสถานการณ์ปัจจุบัน ที่เกิดขึ้นเนื่องจากมีเชื้อโควิด-19 นับว่าบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันซึ่งมีการแพร่กระจายของเชื้อโรคติดต่อที่รุนแรงมากขึ้น ทำให้ไม่สามารถควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพดังนั้นเมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 และการประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารงานในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 พบว่ามีปัญหาดังนี้

1. ปัญหาประการแรกปัญหาเกี่ยวกับ บุคคลที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่อเนื่องจากกฎหมายได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อมีอำนาจในการแยกกักกันหรือคุมไว้สังเกตแก่บุคคลที่เป็นโรคติดต่อผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นหรือเป็นผู้ที่สัมผัสโรคหรือเป็นพาหะซึ่งในพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ไม่ได้บัญญัติไว้โดยชัดแจ้งว่าบุคคลผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่อเป็นบุคคลใดบ้างเมื่อพิจารณาจากบุคคลที่กลับจากพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดต่อหรือกลับมาจากพื้นที่ที่เป็นกลุ่มเสี่ยง เช่น พื้นที่ควบคุมสูงสุด (สีแดงเข้ม) พื้นที่ควบคุมสูง (สีแดง)

พื้นที่ควบคุม (สีส้ม) พื้นที่เฝ้าระวังสูง (สีเหลือง) และพื้นที่เฝ้าระวัง (สีเขียว) (สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564) สนามมวยลุมพินีถ้าถือว่าบุคคลดังกล่าวเป็นบุคคลที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคก็สามารถใช้อำนาจดังกล่าวได้ซึ่งการใช้มาตรการดังกล่าวเป็นการกระทบต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน ดังนั้นในการจะใช้อำนาจของเจ้าพนักงานควบคุมโรคแก่บุคคลที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่อนั้นจะใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานควบคุมโรคอย่างเดียวยังไม่ได้จะต้องมีข้อเท็จจริงที่แสดงโดยชัดแจ้งและมีความน่าเชื่อถือว่าบุคคลดังกล่าวมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่อจริงณนั้นการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานควบคุมโรคโดยไม่มีการพิสูจน์ถึงข้อเท็จจริงให้แน่ชัดแล้วมีการแยกกักกัน หรือคุมไว้สังเกตแก่บุคคลดังกล่าวจะเป็นการกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมากเกินไปและการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อนั้นต้องมีการกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมมิใช่ใช้อำนาจที่มีอยู่สั่งแยกกักกันคุมไว้สังเกตอย่างไม่มีจำกัด

2. ปัญหาประการที่สองเกี่ยวกับผู้มีหน้าที่แจ้งต่อบุคลากรทางการแพทย์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อโควิด-19 ทำให้บุคลากรทางการแพทย์เสี่ยงต่อการติดเชื้อมากขึ้นซึ่งในกรณีบุคคลใดก็ตามที่ที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดต่อหรือจนใกล้ชิดกับผู้ป่วยเมื่อไปรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลการที่ตนไม่แจ้งให้บุคลากรทางการแพทย์ผู้ทำการรักษาทราบถึงประวัติการเดินทางหรือข้อมูลที่สำคัญหรือมีการแจ้งข้อมูลดังกล่าวนั้นแต่เป็นการแจ้งข้อมูลเท็จต่อบุคลากรทางการแพทย์ทำให้บุคลากรทางการแพทย์ไม่ทราบถึงข้อมูลและไม่มีการป้องกันการไว้ล่วงหน้าทำให้บุคลากรทางการแพทย์โรคติดต่อได้และส่งผลกระทบต่อสุขภาพของบุคลากรทางการแพทย์ซึ่งการไม่แจ้งต่อแพทย์หรือเป็นการแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จเป็นการกระทำโดยประมาทเมื่อพิจารณาจากการกระทำแล้วถ้าไม่เกิดผลคือได้รับอันตรายแก่กายหรือชีวิตจะนำประมวลกฎหมายอาญามาบังคับใช้ไม่ได้และเมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ก็ไม่มีการบัญญัติไว้ว่าให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดและการกระทำที่ไม่แจ้งหรือแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จถ้ามีการกระทำโดยจงใจให้เป็นการแพร่เชื้อก็สามารถลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยได้แต่ก็ควรมีการบัญญัติกฎหมายไว้โดยเฉพาะเกี่ยวกับการจงใจกระทำการแพร่เชื้อโรคโดยเฉพาะเพื่อให้สอดคล้องกับการควบคุมโรคติดต่อในปัจจุบัน

3. ปัญหาประการที่สามเกี่ยวกับการป้องกันและการควบคุมโรคติดต่อในขนส่งสาธารณะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 สามารถแพร่กระจายได้ง่ายเพราะสามารถติดต่อกันได้โดยการหายใจเข้าไป สามารถติดโรคกันได้ตั้งนั้นในการเดินทางโดยใช้ขนส่งสาธารณะในประเทศไทยซึ่งมีจำนวนประชากรใช้ เป็นจำนวนมากด้วยสภาพของเศรษฐกิจและสังคมทำให้เกิดความแออัดจนมีการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ อย่างรวดเร็วในขนส่งสาธารณะซึ่งการจะใช้มาตรการในการระงับไม่ให้ขนส่งสาธารณะในไทยเลยไม่ สามารถจะทำได้เพราะสภาพเศรษฐกิจของไทยอาจทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคมตั้งนั้นในสถานการณ์ที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดต่อโควิด-19 นั้นการใช้ขนส่งสาธารณะควรมีมาตรการในการป้องกันและ ควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดต่อโควิด-19 บัญญัติมาตรการขึ้นมาเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดต่อซึ่งเมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติโรคติดต่อไม่มีการกำหนดถึงมาตรการดังกล่าวไว้เลยตั้งนั้น เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดต่อควรมีมาตรการเกี่ยวกับการควบคุมโรคติดต่อในขนส่งสาธารณะ

4. ปัญหาประการที่สี่เกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายซึ่งเนื้อเยื่อมนุษย์สารคัดหลั่งเลือดหรือส่วนต่างๆ ของเลือดโดยไม่ได้รับอนุญาตขณะเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดต่อโควิด-19 การแพร่กระจายของโรคติดต่อโควิด-19 สามารถแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็วและง่ายซึ่งการขนส่งหรือการเคลื่อนย้ายซึ่งเนื้อเยื่อมนุษย์สารคัดหลั่งเลือดหรือส่วนต่างๆ ของเลือดนั้นสามารถทำให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดต่อได้ถ้าการกระทำดังกล่าวกระทำโดยไม่มีมาตรการและไม่ได้รับอนุญาตซึ่งการกระทำดังกล่าวนั้นควรจะทำโดยมีความรัดกุมและกระทำโดยผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ก่อนเมื่อเราพิจารณาจากบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ไม่มีการบัญญัติเกี่ยวกับการขนส่งและการเคลื่อนย้ายซึ่งเนื้อเยื่อมนุษย์ชาติหลังเลือดหรือส่วนต่างๆ ของเลือดไว้เลยและเมื่อพิจารณาถึงพระราชบัญญัติว่าด้วยอันตรายพ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติเชื้อโรคและพิษจากสัตว์ พ.ศ.2563 ก็ไม่สามารถนำมาปรับใช้กับกรณีได้เพราะพระราชบัญญัติว่าด้วยอันตราย พ.ศ. 2558 นั้นใช้บังคับกับวัตถุที่เป็นสารเคมี เช่น กรดฟอสฟอริก ซึ่งเป็นสารที่ใช้กับยาฆ่าแมลงแต่เนื้อเยื่อมนุษย์สารคัดหลั่งเลือดหรือส่วนต่างๆ ของเลือดนั้นไม่มีการบัญญัติไว้ส่วนพระราชบัญญัติเชื้อโรคและพิษจากสัตว์ พ.ศ. 2563 นั้น เป็นการควบคุมตัวเชื้อโรคควบคุมครองถึงตัวเชื้อโรคโดยไม่ให้บุคคลใดนำเชื้อโรคไปใช้ในการทำให้เกิดความไม่สงบสุขเช่นการใช้เชื้อโรคในการทำอาวุธจึงไม่สามารถนำมาใช้กับกรณีการขนส่งหรือการเคลื่อนย้ายซึ่งเนื้อเยื่อมนุษย์ศาสตร์หลังเลือดหรือส่วนต่างๆ ของเลือดซึ่งจะไม่มีมาตรการกำหนดไว้ อาจจะทำให้การเคลื่อนย้ายหรือการขนส่งทำให้เกิดการแพร่กระจายของโรคติดต่อได้ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจในการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหามาตรการทางกฎหมายในการเฝ้าระวังการป้องกันและควบคุมโรคโควิด – 19 ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อพุทธศักราช 2558” จากการนำเสนอมาตรการทางกฎหมายในการเฝ้าระวังการป้องกัน และการควบคุมโรคติดต่อในประเทศไทย ได้แก่ พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักที่ใช้ในการบริหารจัดการกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของฝ่ายปกครองซึ่งเมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 จากสถานการณ์ปัจจุบัน ที่เกิดขึ้นเนื่องจากมีเชื้อโควิด-19 นี้บทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันซึ่งมีการแพร่กระจายของเชื้อโรคติดต่อที่รุนแรงมากขึ้นทำให้ไม่สามารถควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

เนื้อเรื่อง

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้เขียนสามารถได้ศึกษารวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารวิชาการ บทความ และเอกสารเผยแพร่ที่เกี่ยวข้องนำมาบูรณาการสังเคราะห์และประยุกต์ใช้ในการวิจัยเพื่อค้นหาสาระสำคัญที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวทางการศึกษาในครั้งนี้จากโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)) นับเป็นโรคอุบัติใหม่ที่กำลังแพร่ระบาดอย่างรุนแรงไปทั่วโลก ทำให้มีผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก จนองค์การอนามัยโลก (WHO) ต้องประกาศให้การระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นการระบาดใหญ่ (Global Epidemic) กระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชน และส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจไปทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยด้วย ปัจจุบันรัฐบาลได้ออกมาตรการต่าง ๆ ในการแก้ไขป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หลายมาตรการ สำหรับในบทความนี้จะเป็นการนำเสนอมาตรการทางกฎหมายในการเฝ้าระวัง การ

ป้องกัน และการควบคุมโรคติดต่อในประเทศไทย ได้แก่ พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นกฎหมาย หลักที่ใช้ในการบริหารจัดการกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของฝ่ายปกครอง โดยมีสาระสำคัญดังนี้

1. **พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558** ได้ให้คำนิยามคำว่า “โรคติดต่อ” หมายความว่า โรคที่เกิดจากเชื้อโรคหรือพิษของเชื้อโรคซึ่งสามารถแพร่โดยทางตรงหรือทางอ้อมมาสู่คน โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ “โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง” (ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง พ.ศ. 2562) และ “โรคติดต่ออันตราย” (ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2563) ซึ่งโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (COVID-19) ถูกจัดให้อยู่ในประเภทโรคติดต่ออันตรายโดยมีอาการสำคัญ คือ ไข้ ไอ เจ็บคอ หอบเหนื่อย หรือ มีอาการของโรคปอดอักเสบ ในรายที่มีอาการรุนแรงจะมีอาการระบบทางเดินหายใจล้มเหลว และอาจถึงขั้นเสียชีวิต โครงสร้างขององค์กรเพื่อทำหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ประกอบด้วยคณะกรรมการ 3 คณะ ในระดับชาติ ได้แก่ คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ (มาตรา 11 และมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558) มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย วางระบบ และแนวทาง ปฏิบัติในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อ ฯลฯ และในระดับจังหวัด ได้แก่ คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด และคณะกรรมการโรคติดต่อกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการตามนโยบาย ระบบ และแนวทางปฏิบัติ ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อ ที่คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติกำหนด ฯลฯ (มาตรา 20 มาตรา 26 มาตรา 22 และ 28 แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558) นอกจากองค์กรในรูปแบบของคณะกรรมการในระดับชาติและระดับจังหวัดแล้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขยังมีอำนาจแต่งตั้ง “เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ” ให้ปฏิบัติราชการตาม พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 เฉพาะในเขตท้องที่ที่ตนมีอำนาจหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ โดยกำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ที่สำคัญสองประการ ดังนี้

1.1) การเฝ้าระวังโรคติดต่อ (มาตรา 31 และ 32 แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558) เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อมีหน้าที่รับแจ้งจากเจ้าบ้านหรือ ผู้ควบคุมดูแลบ้านหรือแพทย์ผู้ทำการรักษาพยาบาล ผู้รับผิดชอบในสถานพยาบาล ผู้ทำการชันสูตรหรือผู้รับผิดชอบ ในสถานที่ที่ได้มีการชันสูตร เจ้าของ หรือผู้ควบคุมสถานประกอบการหรือสถานที่อื่นใด ในกรณีที่มี โรคติดต่ออันตรายโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาดเกิดขึ้น และเมื่อได้รับแจ้งว่ามีเหตุสงสัย มีข้อมูล หรือหลักฐานว่ามีโรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาด ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ แจ้งคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด และรายงานข้อมูลนั้นให้กรมควบคุมโรคทราบโดยเร็ว

1.2) การป้องกันและการควบคุมโรคติดต่อ เป็นบทบาทสำคัญของฝ่ายปกครองในเขตท้องที่เพื่อประโยชน์ ในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ โดยเมื่อเกิดหรือมีเหตุสงสัยว่าได้เกิดโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดในเขตพื้นที่ใด ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อในพื้นที่นั้น มีอำนาจที่จะดำเนินการเองหรือออกคำสั่ง เป็นหนังสือ (หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการหรือออกคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563) ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบเพื่อดำเนินการป้องกันหรือควบคุมโรคตามคำสั่งของตนดังต่อไปนี้

1) ให้ผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาด หรือผู้ที่ เป็นผู้สัมผัสโรคหรือเป็นพาหะ มารับการตรวจหรือรักษา หรือรับการชันสูตรทางการ แพทย์ และเพื่อความปลอดภัยอาจดำเนินการโดยการแยกกัก กักกัน หรือคุมไว้สังเกต ณ สถานที่ซึ่งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อกำหนดจนกว่าจะได้รับการตรวจและการ ชันสูตรทางการแพทย์ว่าพ้นระยะติดต่อของโรคหรือสิ้นสุดเหตุอันควรสงสัย ทั้งนี้ หากเป็นสัตว์ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์เป็นผู้นำสัตว์มารับการตรวจหรือ รักษา หรือรับการชันสูตรทางการแพทย์

2) ให้ผู้ที่มีความเสี่ยงที่จะติดโรคได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ตามวัน เวลา และสถานที่ซึ่งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อกำหนด เพื่อมิให้โรคติดต่ออันตรายหรือโรค ระบาดแพร่ออกไป ทั้งนี้ หากเป็นสัตว์ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์เป็นผู้นำสัตว์ มารับการป้องกันโรค

3) ให้นำศพหรือซากสัตว์ซึ่งตายหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าตายด้วยโรคติดต่ออันตราย หรือโรคระบาดไปรับการตรวจ หรือจัดการทางการแพทย์ หรือจัดการด้วยประการอื่นใด เพื่อป้องกันการแพร่ของโรค

4) ให้เจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้พักอาศัยในบ้าน โรงเรือน สถานที่ หรือพาหนะที่มีโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดเกิดขึ้น กำจัดความติดโรคหรือทำลายสิ่งใด ๆ ที่มีเชื้อ โรคติดต่อหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีเชื้อโรคติดต่อ หรือแก้ไขปรับปรุงการสุขาภิบาล ให้ถูกสุขลักษณะ เพื่อการควบคุมและป้องกันการแพร่ของโรค ทั้งนี้ ผู้ที่ได้รับคำสั่ง ต้องดำเนินการตามคำสั่งดังกล่าวจนกว่าเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อจะมีคำสั่งยกเลิก

5) ให้เจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้พักอาศัยในบ้าน โรงเรือน สถานที่ หรือพาหนะที่มีโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดเกิดขึ้น ดำเนินการเพื่อการป้องกันการแพร่ของโรคด้วย การกำจัดสัตว์ แมลง หรือตัวอ่อนของแมลงที่เป็นสาเหตุของการเกิดโรคติดต่อ อันตรายหรือโรคระบาด

6) ห้ามผู้ใดกระทำการหรือดำเนินการใด ๆ ซึ่งอาจก่อให้เกิดสภาวะที่ไม่ถูกสุขลักษณะ ซึ่งอาจเป็นเหตุให้โรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดแพร่ออกไป

7) ห้ามผู้ใดเข้าไปหรือออกจากที่เอกเทศ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ

8) เข้าไปในบ้าน โรงเรือน สถานที่ หรือพาหนะที่มีหรือสงสัยว่ามีโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดเกิดขึ้นเพื่อเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมมิให้มีการแพร่ของโรค

กรณีที่เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อได้ออกคำสั่งให้ผู้ใดดำเนินการตามข้อ 2.3) 2.4) และ 2.5) แล้วผู้นั้นละเลยไม่ดำเนินการตามคำสั่งภายในเวลาที่กำหนด เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อมีอำนาจ ดำเนินการแทนได้ โดยให้ผู้นั้นชดใช้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการนั้นตามจำนวนที่จ่ายจริงตามระเบียบที่ กระทรวงสาธารณสุขกำหนดการดำเนินการเมื่อเกิดโรคติดต่ออันตรายหรือมีเหตุสงสัยว่าได้เกิดโรคติดต่ออันตรายขึ้นใน เขตพื้นที่ใดอีกประการหนึ่ง คือ ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อในพื้นที่นั้นร่วมกับหน่วยปฏิบัติการควบคุม โรคติดต่อดำเนินการสอบสวนโรค และหากพบว่ามีโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดเกิดขึ้นในเขตพื้นที่ใด ให้ เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อแจ้งต่อคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดและรายงานข้อมูลนั้นให้กรมควบคุมโรค ทราบโดยเร็ว (หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสอบสวนโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาด พ.ศ. 2563)

การสนับสนุนบทบาทในการเฝ้าระวัง การป้องกันและการควบคุมโรคติดต่อโดยพระราชบัญญัติ โรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ได้บัญญัติให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อมีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย (มาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558)

- มีหนังสือเรียกบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือแจ้งข้อเท็จจริงหรือทำคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานใดเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อใช้ประกอบการพิจารณา

- เข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ใด ๆ เพื่อเพื่อตรวจสอบหรือควบคุมให้เป็นไปตาม กฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ หรือเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม กฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ใด ๆ โดยจะต้องดำเนินการ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของอาคารหรือ สถานที่นั้น เว้นแต่เมื่อการดำเนินการไม่แล้วเสร็จในเวลาดังกล่าว ให้เจ้าพนักงานควบคุม โรคติดต่อสามารถดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะแล้วเสร็จ หรือกรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนหรือมีกรณีฉุกเฉินอย่างยิ่ง หรือมีกฎหมายอื่น บัญญัติให้ดำเนินการได้เป็นพิเศษให้เจ้า พนักงานควบคุมโรคติดต่อดำเนินการนอกเหนือในเวลาดังกล่าวก็ได้ และให้บุคคลที่ เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร (มาตรา 45 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558)

กรณีที่เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อไม่มีเครื่องแบบ เครื่องหมาย และบัตรประจำตัวตาม พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 แต่มีเหตุจำเป็นเร่งด่วนหรือมีกรณีฉุกเฉิน ซึ่งหากปล่อยให้ล่าช้าไปจะก่อให้เกิดความเสียหายหรืออาจเป็นเหตุให้โรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดแพร่ออกไป ให้เจ้าพนักงานควบคุม โรคติดต่อใช้เครื่องแบบหรือ เครื่องหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเครื่องแบบ เครื่องหมาย และบัตรประจำตัวอื่นใดที่หน่วยงานซึ่งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อสังกัดได้กำหนดไว้เพื่อใช้ แสดงตัวในการปฏิบัติหน้าที่หรือในระหว่างการปฏิบัติงานเพื่อแสดงตัวขณะปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ โรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ และในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงาน ควบคุมโรคติดต่อเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558) หากเกิดความเสียหายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน ของบุคคลใดจากการเฝ้าระวัง การป้องกัน หรือการควบคุมโรค ให้ทางราชการชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้น ให้แก่ผู้นั้นตามความจำเป็น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558)

การดำเนินการหรือการออกคำสั่งของฝ่ายปกครองในฐานะเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ จึงเป็นมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และมีสภาพบังคับต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น การปกปิดข้อมูลหรือไม่ให้ความร่วมมือ ในการให้ข้อมูลในการสอบสวนโรค หรือไม่ให้ความร่วมมือในการตรวจรักษา ฯลฯ อันอาจทำให้เกิดการแพร่ ระบาดมากยิ่งขึ้นจนไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งจะส่งผลร้ายแรงตามมาทั้งต่อความปลอดภัยของประชาชนและผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 จึงได้บัญญัติบทกำหนดโทษ กรณีผู้ใด ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ไว้ดังต่อไปนี้ หากผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่เรียกบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือแจ้งข้อเท็จจริงหรือทำคำชี้แจงเป็นหนังสือหรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานใดเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาของเจ้าพนักงาน ควบคุมโรคติดต่อ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หากผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่

ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ตามข้อ 2.1) 2.2) 2.5) และ 2.6) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หากผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ตามข้อ 2.3) 2.4) 2.7) และ 2.8) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หากผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ต้องระวางโทษ ปรับไม่เกินสองหมื่นบาท บทความนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางกฎหมายในการเฝ้าระวัง การป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของฝ่ายปกครอง ในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและ นำไปปรับใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายปกครองในเขตท้องที่ที่ตนมีอำนาจหน้าที่ดูแล และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการต่อไป

ส่วนสรุป

จากการศึกษาปัญหามาตรการทางกฎหมายในการเฝ้าระวังการป้องกันและควบคุมโรคโควิด - 19 ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อพุทธศักราช 2558 จากเอกสาร ตำรา วารสารบทความวิจัยและวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยเน้น บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดต่อคือพระราชบัญญัติควบคุมโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้ ที่ควรมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 นำเสนอได้ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับบุคคลที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่อโดยเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ดังต่อไปนี้

1.1) เพิ่มหลักเกณฑ์ในการพิจารณาบุคคลที่เดินทางมาจากพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดต่อที่ให้อธิบายว่าเป็นบุคคลผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่อโดยบัญญัติเพิ่มเติมไว้ในมาตรา 34 ทวิโดยนำหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมาใช้มาตรา 34 ทวิบุคคลใดจะเป็นผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่อให้พิจารณาดังต่อไปนี้

(1) เป็นบุคคลที่เดินทางมาจากหรือไปยังพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ

(2) เป็นบุคคลที่เดินทางมาจากหรือไปยังพื้นที่ที่มีความเสี่ยงในการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ

จะถือว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่อหรือไม่ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อดำเนินการดังต่อไปนี้ ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อสอบถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติการเดินทางประวัติการ รักษาพยาบาลให้ชัดเจนซึ่งจะสอบถามข้อเท็จจริงดังกล่าวนั้นต้องกระทำโดยเปิดเผยและให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อจัดให้มีการตรวจโรคกรณีที่มีการตรวจพบเชื้อในทันทีให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคแจ้งให้ผู้ป่วยทราบถึงการตรวจพบเชื้อแจ้งให้ทราบถึงหลักเกณฑ์ในการแยกกักกันคลุมไว้สังเกตและแจ้งให้ทราบถึงระยะเวลาในการแยกกักกันหรือคลุมไว้สังเกตต้องไม่เกินกำหนดระยะเวลาในการรักษาโรคติดต่อตามที่แพทย์ได้กำหนดไว้กรณีที่ไม่ได้ตรวจพบเชื้อในทันทีให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อแจ้งให้บุคคลดังกล่าวทราบถึงผลของการตรวจแจ้งให้ทราบถึงหลักเกณฑ์ในการแยกกักกันคลุมไว้สังเกตและแจ้งให้ทราบถึงระยะเวลาหรือคลุมไว้สังเกตโดยไม่เกินกำหนดระยะเวลา 14 วันหากบุคคลดังกล่าวมีข้อโต้แย้งคัดค้านสามารถโต้แย้งคัดค้านได้ต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อโดยนำหลักฐานที่ชัดเจนมาแสดง

2. ปัญหาเกี่ยวกับบุคคลผู้มีหน้าที่แจ้งต่อบุคลากรทางการแพทย์โดยเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ดังต่อไปนี้

2.1) ควรมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 เกี่ยวกับการกำหนดให้บุคคลที่ไปพบบุคลากรทางการแพทย์มีหน้าที่แจ้งต่อบุคลากรทางการแพทย์โดยเพิ่มบทบัญญัติในพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 มาตรา 31 ทวีเป็นกรณีที่บุคคลไม่แจ้งต่อบุคลากรทางการแพทย์หรือแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จต่อบุคลากรทางการแพทย์ไม่ว่าจะเป็นการกระทำโดยเจตนาหรือโดยประมาทโดยไม่จำเป็นต้องมีผลเกิดขึ้นก็ต้องรับผิด

มาตรา 31 ทวิกรณีบุคคลใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งแก่ บุคลากรทางการแพทย์โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นการจงใจแพร่เชื้อโรคแก่บุคลากรทางการแพทย์โดยลงโทษผู้กระทำการอันเป็นการแพร่เชื้อโรคโดยนำกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกามาใช้ที่ทำผิดดังกล่าวจะเป็นความผิดฐานประทุษร้ายผู้อื่น

มาตรา 31 ตริการกระทำอันเป็นการจงใจที่จะแพร่เชื้อโรคให้ถือว่าเป็นความผิดฐานประทุษร้ายผู้อื่นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 31 จัตวา ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 31 ทวิหรือมาตรา 31 ตริเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัสต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปีและปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท ถึงแก่ความตายต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิตและปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

3. ปัญหาเกี่ยวกับการป้องกันและการควบคุมโรคติดต่อโควิด-19 ในขนส่งสาธารณะโดยเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ดังต่อไปนี้ โดยเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ดังต่อไปนี้

3.1) ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคติดต่อเกี่ยวกับมาตรการในการใช้บริการขนส่งสาธารณะโดยบัญญัติมาตรการในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่อโควิดที่ขนส่งสาธารณะโดยนำหลัก Maximum security และ Minimum interfern โดยบัญญัติเพิ่มเติมไว้ในมาตรา 40 ทวี

มาตรา 40 ทวี ในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อให้ขนส่งสาธารณะดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) จัดให้มีมาตรการในการทำความสะอาดยานพาหนะและสถานที่ให้บริการอย่างสม่ำเสมอ โดยทำความสะอาดทุก 30 นาที

(2) กำหนดให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันโรคติดต่อกรณีเจ้าหน้าที่ติดต่อกับผู้ใช้บริการ

(3) จัดให้มีแอลกอฮอล์ให้บริการ

(4) มีการตรวจคัดกรองผู้โดยสารก่อนเข้าใช้บริการขนส่งสาธารณะ

(5) ผู้ใช้บริการขนส่งสาธารณะต้องสวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลาที่ใช้บริการ

(6) จัดที่นั่งโดยมีการเว้นระยะห่างอย่างเหมาะสม

4. ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายซึ่งเนื้อเยื่อมนุษย์สารคัดหลั่ง เลือดหรือส่วนต่างๆ ของ เลือดโดยไม่ได้รับอนุญาตขณะเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดต่อโควิด-19 โดยเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ดังต่อไปนี้

4.1) ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคติดต่อพ.ศ. 2558 เกี่ยวกับการการเคลื่อนย้ายซึ่งเนื้อเยื่อ มนุษย์ สารคัดหลั่งเลือดหรือส่วนต่างๆ ของเลือดโดยไม่ได้รับอนุญาตขณะเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ พระราชบัญญัติควบคุมโรคติดต่อพ.ศ. 2558 ในมาตรา 40 ดังนี้

มาตรา 40 ดังนี้ ในการป้องกันและการควบคุมโรคติดต่อการเคลื่อนย้ายหรือการขนส่ง ซึ่งเนื้อเยื่อมนุษย์ สารคัดหลั่งเลือดหรือส่วนต่างๆ ของเลือดให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

- (1) การดำเนินการขนส่งหรือการเคลื่อนย้ายต้องกระทำโดยผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ
- (2) การดำเนินการขนส่งต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการควบคุมโรคติดต่อ
- (3) การดำเนินการเคลื่อนย้ายและการขนส่งต้องกระทำโดยบริษัทที่ได้รับอนุญาตในการขนส่ง

มาตรา 40 จัตวา วิธีการเคลื่อนย้ายหรือขนส่งซึ่งเนื้อเยื่อมนุษย์สารคัดหลั่งเลือดหรือ ส่วนต่างๆ ของ เลือดขณะเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดต่อให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

- (1) วัสดุที่ใช้ในการบรรจุต้องเขียนรายละเอียดไว้ให้ชัดเจนซึ่งชื่อของผู้ป่วยชนิดและวันเดือนปี
- (2) นำวัสดุใส่ถุงซิปล 3 ชั้นแล้วใส่ในกระป๋องที่แข็งแรงป้องกันการรั่วไหลและปิดฝาให้สนิท โดยกระป๋องที่ใส่นั้นมีขนาดใหญ่พอที่จะใส่วัสดุตัวอย่างและสามารถทนแรงกระแทกได้และให้มีการพ่นฆ่าเชื้อ
- (3) นำกระป๋องใส่ลงในกล่องโฟมที่มีคุณสมบัติลดแรงกระแทก
- (4) รักษาความเย็นให้อยู่ในอุณหภูมิ 4 ถึง 8 องศา
- (5) เอกสารในการแสดงรายละเอียดควรปิดไว้ด้านนอกไม่ควรใส่ด้านในเพื่อลดการปนเปื้อน

ของเชื้อโรคในเอกสาร

- (6) ด้านนอกของกล่องแสดงสัญลักษณ์อันตรายตามแบบสากลทั้งข้อความเตือนทั้งภาษาไทย

และ ภาษาอังกฤษ

ดังนั้นบทความวิชาการนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในการเฝ้าระวัง การป้องกัน และ ควบคุมโรคติดต่อในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและ นำไปปรับใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่าย ปกครองในเขตท้องที่ที่ตนมีอำนาจหน้าที่ดูแล และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงสาธารณสุข. (2564). แนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อการจัดการภาวะระบาดของโรคโควิด-19 ใน ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 1). กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- กระทรวงสาธารณสุข. (2563). แนวทางการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อพ.ศ. 2558 กรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโควิด 19. (กรุงเทพมหานคร : กรมควบคุมโรคกองกฎหมาย).
- พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558
- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2563
- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง เครื่องแบบ เครื่องหมาย และบัตรประจำตัวของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ เพื่อแสดงตัวขณะปฏิบัติหน้าที่ในกรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนหรือมีกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2563
- ราชกิจจานุเบกษา. (2563). ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ท้องที่นอกราชอาณาจักรที่เป็นเขตติดโรคติดต่ออันตราย กรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)). (ฉบับที่ 2) หน้า 16 เล่ม 137 ตอนพิเศษ 93.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2563). การสำรวจผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 6 ตุลาคม 2564, http://ittdashboard.nso.go.th/covid19_survey.php.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2557). คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่ม จังหวัด (พ.ศ. 2560-2564). สืบค้นเมื่อ 6 ตุลาคม 2564, จาก <http://www.opdc.go.th>
- ธนะพัฒน์ วิริต. (2564). ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายควบคุมอาคารสูงในเขตกรุงเทพมหานคร. ในเอกสารการจัดประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ (ครั้งที่ 18). มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น. “เรื่องก้าวนำสังคมวิถีชีวิตใหม่ ด้วยงานวิจัยและนวัตกรรม. หน้า 97- 107.

ผู้นำในภาวะวิกฤต

Leaders in Crisis

ผู้เขียน

ตรีเนตร ตันตระกูล

บทคัดย่อ

ภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเกิดจากภัยธรรมชาติหรือจากโรคระบาด การจะก้าวผ่านพ้นภาวะวิกฤตแต่ละครั้ง ความสามารถในการรับมือ และแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้อย่างรวดเร็วที่สุดเพื่อลดการสูญเสียและช่วยในการฟื้นฟูขวัญกำลังใจของประชาชนให้สามารถกลับมาสู่การใช้ชีวิตสภาพปกติหรือใกล้เคียงปกติ เป็นเรื่องที่ต้องอาศัยความร่วมมือทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยเฉพาะผู้มีหน้าที่รับผิดชอบความเป็นอยู่ของประชาชนโดยตรงคือผู้นำประเทศที่ต้องใช้ภาวะผู้นำเพื่อตัดสินใจในภาวะคับขัน การสื่อสารและการส่งสารไปยังผู้รับข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าจะสามารถนำทุกคนผ่านพ้นช่วงวิกฤตไปได้อย่างรวดเร็วและปลอดภัยอันเป็นหน้าที่สำคัญของผู้นำทุกประเทศทั่วโลก

Abstract

The occurrence of crises, whether natural disasters or epidemics. The ability to deal with and solve problems, eliminate losses as soon as possible and help restore morale. People's morale can return to normal or near normal life. It is a matter that requires cooperation from the public, private and public sectors. This is the cooperation of the government, the private sector and the people. In particular, it is responsible for people's lives by state leaders who need to lead decision-making at critical moments. Communicate and send directly to the recipients to make them believe that they can pass through their lives rapid and safe crisis is an important responsibility of world leaders.

Keywords : Leader, Crisis , Communication

บทนำ

ภาวะวิกฤต (crisis) เป็นเหตุการณ์ที่ไม่มีใครต้องการให้เกิดขึ้นกับตนเอง ครอบครัวหรือสังคมโดยรวม เพราะการเกิดวิกฤตเป็นสิ่งที่ไม่ได้คาดคิด เกิดขึ้นโดยไม่มีสัญญาณแจ้งเตือนล่วงหน้า ภาวะวิกฤตอาจเกิดจากธรรมชาติหรือจากฝีมือมนุษย์ซึ่งต้องการการแก้ไขอย่างรวดเร็วเพื่อมิให้เหตุการณ์เลวร้ายลงหรืออันตรายมากขึ้น การจัดการภาวะวิกฤตจึงต้องการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อสามารถรับมือกับวิกฤตทุกประเภทได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันท่วงที

ผู้นำองค์กรในภาวะวิกฤตต้องมี “ภาวะผู้นำ” ในยามที่ต้องเผชิญกับปัญหาที่ต้องตัดสินใจภายในเวลาที่จำกัด สามารถสื่อสารและโน้มน้าวให้บุคลากรในองค์กรเต็มใจที่จะร่วมมือในการปฏิบัติการกิจให้สำเร็จลุล่วง ขณะเดียวกัน การสื่อสารและส่งสารไปยังผู้ที่กำลังเผชิญกับเหตุการณ์วิกฤตเป็นกระบวนการสำคัญที่จำเป็นต้องกระทำก่อนจะได้รับการร้องขอเพื่อให้ความช่วยเหลือในขั้นต้น ก่อนที่จะเกิดการตื่นตระหนกส่งผลให้เหตุการณ์รุนแรงบานปลายเพิ่มมากขึ้น

ภาวะวิกฤต

พจนานุกรมไทย-ตามอังกฤษได้ให้ความหมาย “ภาวะวิกฤต” แปลว่าสภาพที่อยู่ในขั้นอันตรายหรือแปรเปลี่ยนจากเดิม ไม่ปกติ เสื่อม ส่วนการบัญญัติของราชบัณฑิตยสถานหมายถึง “อยู่ในขั้นล่อแหลมต่ออันตรายหรือช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ” ภาวะวิกฤตจึงมีลักษณะเฉพาะคือ เป็นเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทันทีทันใด ก่อให้เกิดความประหลาดใจ (surprise) มีภาวะของภัยคุกคาม (threat) ที่ส่งผลกระทบต่อบุคคลหรือองค์กร และมีระยะเวลาอันสั้นในการตัดสินใจตอบสนองต่อเหตุการณ์ดังกล่าว (short response time) เพื่อให้เหตุการณ์กลับสู่ภาวะปกติโดยเร็ว (Hermann, C.F., 1963)

ในภาพรวม “ภาวะวิกฤต” จึงหมายถึง ความหายนะที่ใหญ่หลวง (Major Catastrophe) อันอาจเกิดขึ้นโดยธรรมชาติ หรืออาจเป็นผลพวงจากความผิดพลาดของมนุษย์ (Human Error) การแทรกแซง (Intervention) หรือแม้กระทั่งเจตนาที่มุ่งร้าย (Malicious Intent) และอาจหมายรวมถึงภัยพิบัติที่สัมผัสได้ (Tangible Devastation) เช่น การสูญเสียชีวิตหรือทรัพย์สิน หรือ ภัยพิบัติที่ไม่สามารถสัมผัสได้ (Intangible Devastation) เช่น การสูญเสียความน่าเชื่อถือขององค์กรหรือความเสื่อมเสียเกี่ยวกับชื่อเสียง ส่งผลให้เกิดความรู้สึกไม่แน่นอน ความตึงเครียด รวมทั้งความเศร้าเสียใจจากการสูญเสียหรือพลัดพราก

การจัดการภาวะวิกฤต

เมื่อเกิดเหตุการณ์หรือสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความสูญเสียแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐอย่างกว้างขวางรุนแรง หรือทำให้เกิดความเสียหายต่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงของประเทศชาติที่อาจส่งผลต่อเสถียรภาพทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจ นับว่าเป็น สภาวะที่เรียกว่าภาวะวิกฤต การบริหารจัดการ การปฏิบัติการบรรเทาภัย การช่วยเหลือผู้ประสบภัย การฟื้นฟู และอื่นๆ มีขั้นตอนสำคัญ ดังนี้

1) การเตรียมพร้อมสำหรับเผชิญภาวะวิกฤต (Preparedness) การเตรียมพร้อมสำหรับเผชิญภาวะวิกฤตนั้น โดยปกติแล้วเป็นหน้าที่สำคัญของรัฐที่จะต้องเตรียมพร้อมรับเหตุฉุกเฉิน โดยอาจจะกระจายอำนาจให้หน่วยงานระดับท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบพื้นที่ หน่วยงาน ส่วนกลางจะให้การสนับสนุนทรัพยากร

2) แนวทางในการบริหารจัดการภัยพิบัติและสถานการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง โดยมีหลักการ ดังนี้

1) การเผชิญเหตุที่ดี โดยมีการช่วยเหลือและเยียวยาอย่างรวดเร็ว 2) การเยียวยาฟื้นฟู ดูแลสุขภาพด้านเศรษฐกิจที่สูญเสียรายได้และการศึกษา 3) การป้องกันด้วยการวางแผนระยะยาวเพื่อแก้ไขปัญหา โดยร่วมมือกันทุกภาคส่วน คือภาครัฐ เอกชน และประชาชน 4) การเตรียมความพร้อม และป้องกันล่วงหน้าทุกขั้นตอน ในภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นซ้ำได้อีก

การจัดการภาวะวิกฤตจึงเป็นการจัดการเพื่อเตรียมความพร้อม การบริหารจัดการเพื่อเตรียมรับ การปฏิบัติการระหว่างเหตุการณ์ดำเนินอยู่ และวิธีการป้องกันเพื่อลดผลกระทบจากวิกฤตที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ภาวะวิกฤตจากโรคระบาด

Pandemic เป็นคำที่องค์กรอนามัยโลกใช้เรียกภาวะโรคระบาด ที่อธิบายว่า เป็นเชื้อโรคที่ระบาดไปทั่วโลกที่ทำให้อัตราการป่วยและเสียชีวิตเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก โดยมาจากรากศัพท์ภาษากรีก ที่แปลว่า ผู้คนทั้งหมด เป็นศัพท์ที่ใช้โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการติดเชื้อเมื่อเกิดการระบาดของโรคขยายวงออกไปในหลายประเทศ หรือหลายทวีปในเวลา พร้อม ๆ กัน

Pandemic ได้เกิดขึ้นมาแล้วหลายครั้งในรอบ 300 ปีที่ผ่านมา คร่าชีวิตผู้คนนับแสนนับล้านคนทั่วโลก โรคระบาดทำให้เกิดการสูญเสียแต่ละครั้งมากกว่าอุบัติเหตุธรรมชาติที่เกิดขึ้นในระยะเวลาอันสั้นและจบลง โดยไม่ต้องคิดค้นหาตัวยาใด ๆ มาป้องกันระงับยับยั้ง ขณะที่โรคระบาดต้องใช้ระยะเวลายาวนานเพื่อเอาชนะโรคร้าย ทั้งจากการคิดค้นวัคซีนเพื่อป้องกันการระบาด และพัฒนายาเพื่อรักษาหรือประคับประคองชีวิต ซึ่งบางโรคที่เกิดขึ้นในอดีต และสงบไปแล้ว แต่ในปัจจุบันยังคงมีผู้ติดเชื้อในบางประเทศ บางฤดูกาล แต่ด้วยการพัฒนาการการป้องกันและใช้เทคโนโลยีทางการแพทย์ทำให้สามารถควบคุมการสูญเสียให้อยู่ในวงแคบได้

วิกฤตจากโรคระบาดที่เคยเกิดขึ้นทั่วโลก

1. กาฬโรค (1720)

กาฬโรค (Plague) เป็นโรคระบาดรุนแรงที่ติดต่อกันจากสัตว์สู่คน ในปี 2263 เป็นการระบาดครั้งใหญ่ครั้งสุดท้ายของยุโรป มีคนเสียชีวิตทั้งหมด 100,000 คน ในเมืองมาร์เซย์ ประเทศฝรั่งเศส การแพร่ระบาดของโรคครั้งนี้มีหมัดหนูเป็นตัวแพร่

2. อหิวาตกโรค (1820)

อหิวาตกโรค (Cholera) หรือที่เรียกว่า “โรคห่า” การระบาดมาจากประเทศอินเดียเข้ามาไทยไปยังประเทศอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์และระบาดไปทั่วโลกที่เกิดจากการเดินทางข้ามประเทศ มีผู้เสียชีวิตประมาณหนึ่งแสนคน

3. ไข้หวัดใหญ่สเปน (1918)

ไข้หวัดใหญ่สเปน (Spanish flu) ซึ่งระบาดรุนแรงทั่วโลกระหว่างปี 2459-2461 เกิดจากเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ H1N1 ได้แพร่ระบาดไปทั่วโลกในช่วงท้ายของสงครามโลกครั้งที่ 1 ทำให้มีผู้ติดเชื้อราว 1 ใน 3 ของประชากรโลกในยุคนั้น ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตไปราว 35-75 ล้านคนทั่วโลก ในจำนวนผู้ป่วย 500 ล้านคน

4. ไข้หวัดใหญ่เอเชีย (1956)

ไข้หวัดใหญ่เอเชีย (Asian Flu) มีต้นกำเนิดจากจีนเมื่อปี 1956 และมาหยุดระบาดเมื่อปี 1958 ในระยะเวลา 2 ปี องค์กรอนามัยโลก ยืนยันตัวเลขผู้เสียชีวิตไว้ที่ราว 2 ล้านคนทั่วโลก ในจำนวนนี้เกือบ 70,000 คนอยู่ในสหรัฐอเมริกา

5. ไข้หวัดใหญ่ฮ่องกง (1968)

โรคไข้หวัดใหญ่ฮ่องกง (Hong Kong Flu) ซึ่งเกิดจากเชื้อไข้หวัดสายพันธุ์ เอช3 เอ็น2 ถูกพบครั้งแรกในเกาะฮ่องกงก่อนลุกลามไปทั่วโลกมีอัตราการเสียชีวิตค่อนข้างต่ำเพียง 5% แต่ก็ทำให้ประชากรโลกเสียชีวิตไปกว่า 1 ล้านคน สำหรับในฮ่องกง จุดเริ่มต้นการระบาด มีผู้ป่วยมากถึง 500,000 คน หรือคิดเป็น 15% ของประชากรฮ่องกงในเวลานั้น

6. เอชไอวี / เอดส์ ระบาดสูงสุด (2005-2012)

โรค HIV หรือ AIDS ถูกพบครั้งแรกในสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโกเมื่อปี 2519 โรคเอดส์ ได้กลายพันธุ์และระบาดไปทั่วโลกและคร่าชีวิตผู้ป่วยกว่า 36 ล้านคนนับตั้งแต่ปี 2524-2555 ปัจจุบัน มีจำนวนผู้ใช้ชีวิตร่วมกับไวรัสเอชไอวี 31-35 ล้านคนทั่วโลกด้วยการพัฒนาวัคซีนควบคุมโรค ทำให้จำนวนผู้เสียชีวิตมีจำนวนลดลงจาก 2.2 ล้านคน เหลือ 1.6 ล้านคนต่อปี

7. ไข้หวัดใหญ่ 2009 (2009)

ไข้หวัดใหญ่ (Influenza) 2009 เป็นเชื้อไข้หวัดใหญ่กลุ่ม เอ (เอช1 เอ็น1) เริ่มแพร่ระบาดในเม็กซิโก และสหรัฐอเมริกา ก่อนจะแพร่ระบาดไปหลายประเทศทั่วโลก เชื้อสายพันธุ์นี้มียีนประกอบพันธุกรรมที่เป็นผลรวมจากไข้หวัดใหญ่ในมนุษย์ ไข้หวัดนกที่พบในทวีปอเมริกาเหนือ และไข้หวัดหมูที่พบในทวีปเอเชีย และยุโรป สำนักงานควบคุมและป้องกันโรคของสหรัฐอเมริกา (ซีดีซี) คาดการณ์ว่า โรคไข้หวัดใหญ่ 2009 คร่าชีวิตประชากรโลกรวมกว่า 280,000 คน

8. COVID -19 (2019)

ไวรัสโคโรนาหรือ โควิด-19 เริ่มระบาดเมื่อต้นปี 2020 จากเมืองอู่ฮั่น ประเทศจีน และได้แพร่กระจายออกไปอย่างรวดเร็วทั่วโลก

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19)

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) เป็นโรคติดต่อที่เกิดจากเชื้อไวรัส SARS-CoV-2 โดยมีสาเหตุมาจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ เริ่มต้นขึ้นในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2019 โดยพบครั้งแรกในนครอู่ฮั่น เมืองหลวงของมณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีน องค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้การระบาดนี้เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ ในวันที่ 30 มกราคม 2020 และประกาศให้เป็นโรคระบาดทั่ว ในวันที่ 11 มีนาคม 2020 โรค โควิด-19 เป็นชื่อย่อที่ใช้เรียกกันทั่วไป โดยมีที่มา คือ

คำว่า CO ย่อมาจาก Corona

คำว่า VI ย่อมาจาก Virus

คำว่า D ย่อมาจาก Disease

ตัวเลข 19 มาจากปีที่ไวรัสตัวนี้เริ่มระบาดครั้งแรก

โดยนักวิทยาศาสตร์ที่ค้นพบโรคนี้สันนิษฐานว่า เชื้อไวรัสมีที่มาจากค้างคาวที่กลายพันธุ์ที่มีงูเป็นตัวกักเก็บและแพร่เชื้อสถานะการณ์การระบาดของโรค

จำนวนผู้ที่ติดเชื้อในปัจจุบัน ทั่วโลกมีจำนวน 241,504,041 คน เสียชีวิต 4,904,130 คน ขณะที่ประเทศไทยมีผู้ติดเชื้อ จำนวน 1,793,812 คน เสียชีวิต 18,336 คน โดยประเทศสหรัฐอเมริกา มีผู้ติดเชื้อสูงสุดคือ 43,725,604 คน ขณะที่ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 24 (true ID, 2021)

นายอันโตนิโอ กูเตอร์เรส เลขาธิการสหประชาชาติ กล่าวไว้เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2020 ว่า “โรคโควิด-19” กำลังเป็นภัยคุกคามมวลมนุษยชาติ ฉะนั้นพวกเราทุกคนต้องร่วมกันต่อสู้กับภัยครั้งนี้ การรับมือของประเทศใดประเทศหนึ่งเพียงลำพังนั้นไม่เพียงพอ เราต้องให้ความช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอและเปราะบางที่สุด ซึ่งมีมากมายหลายล้านคนที่ไม่อาจปกป้องตนเองได้ นี่เป็นเรื่องมนุษยธรรมขั้นพื้นฐานและเป็นสิ่งจำเป็นในการรับมือกับไวรัส และนี่คือเวลาที่เรายื่นมือไปช่วยเหลือผู้ที่อยู่ในภาวะเปราะบาง” (UNICEF Thailand, 26-03-20)

บทบาทขององค์การสหประชาชาติกับโรค โควิด-19

หลังจากองค์การอนามัยโลก หรือ World Health Organization (WHO) ได้ออกมาประกาศให้ โควิด-19 เป็นโรคระบาดใหญ่ทั่วโลก (Pandemic) ในวันที่ 12 มีนาคม 2021 ด้วยความรุนแรงของการระบาดที่กระจายไปสู่หลายประเทศทั่วโลก รวมถึงการเกิดการติดต่อนขึ้นภายในประเทศต่าง ๆ เอง ซึ่งมักเกิดจากการที่มีบุคคลเดินทางจากประเทศที่มีการแพร่ระบาด และนำเชื้อไปติดคนในครอบครัวหรือเพื่อนอย่างไม่รู้ตัว นำมาซึ่งการแพร่ระบาดในเมืองใหม่ ๆ และยากต่อการควบคุม หลังจากผ่านไป 6 เดือนนายอันโตนิโอ กูเตอร์เรส เลขาธิการใหญ่สหประชาชาติ (UN) เตือนผู้นำทั่วโลกให้ “ตื่นขึ้น” เพื่อมารัฐปัญหา “คลื่นวิกฤตครั้งใหญ่ที่สุด” ในประวัติศาสตร์โลก และร่วมมือกันแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ (Antonio Guterres , 2021)

การประกาศเป็นภาวะโรคระบาดโลกขององค์การอนามัยโลก มีหลักการเบื้องต้นอยู่ 3 ประการ คือ

1. โรคสามารถก่อให้เกิดอาการป่วยจนถึงเสียชีวิต
2. มีการติดต่อระหว่างคนสู่คน
3. การแพร่ระบาดลุกลามไปทั่วโลก

ลักษณะของโรค โควิด-19

กรมควบคุมโรค (Department of Disease Control) ได้สรุปข้อมูลของโรคโควิด19 เพื่อให้ประชาชนรับรู้เพื่อการป้องกันการแพร่กระจาย ดังนี้

การติดเชื้อไวรัสโควิด-19 รวมถึงไวรัสอื่นที่ทำให้ติดเชื้อที่ทางเดินหายใจ เข้าสู่ร่างกายโดยทาง “ปาก จมูก ตา” โดยที่ไวรัสจะเข้าไปเกาะติดและเข้าไปแบ่งตัวในเซลล์ของเยื่อทางเดินหายใจ ไวรัสไม่เข้าทาง ผิวหนัง หรือผลที่ผิวหนัง ระยะฟักตัว (Incubation period, IP) หมายถึงระยะเวลาตั้งแต่รับเชื้อจนถึงเริ่มมีอาการป่วยระยะฟักตัวของโรคโควิด-19 เท่ากับ 2-14 วัน ซึ่งเป็นเหตุผลที่ให้ผู้สัมผัสโรคกักกันตัวจากคนอื่น 14 วัน

อาการแสดงอาการของ โรค โควิด-19

โดยทั่วไป ผู้ป่วยจะมีอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ มีอาการ “ไข้ และ ไอ” เป็น พื้นฐาน ส่วนใหญ่เริ่มจาก ไอ แห้ง ๆ ตามด้วย ไข้ ผู้ป่วยส่วนน้อยคือ ร้อยละ 5 มีน้ำมูก เจ็บคอ หรือ จาม ไม่มีอาการเสียงแหบหรือเสียงหาย ขณะที่ความรุนแรงของโรค ขึ้นอยู่กับ 1) ปริมาณไวรัสที่ได้รับเข้าทางเดินหายใจ 2) ปัจจัยทางผู้ติดเชื้อ เช่น สุขภาพ โรคประจำตัว ปฏิกริยาภูมิคุ้มกัน การปฏิบัติตนเมื่อเริ่มป่วย 3) การดูแลรักษาเมื่อติดเชื้อและป่วย

ผู้ติดเชื้อส่วนใหญ่มีอาการน้อย และส่วนน้อยมากไม่มีอาการป่วยเลย เด็กส่วนใหญ่มีอาการน้อย ผู้สูงอายุ และผู้มีโรคประจำตัวมักจะมีอาการหนักกว่า และยิ่งพบว่าร้อยละ 80 มีอาการน้อย คล้ายไข้หวัดธรรมดา หรือไข้หวัดใหญ่ที่อาการน้อย หายได้เองหลังพักผ่อน

แนวทางการป้องกัน

โควิด-19 ติดต่อกันจากคนสู่คน ด้วยวิธีการที่คล้ายคลึงกับไข้หวัดใหญ่” การคลุกคลีใกล้ชิดกัน (close contact) การคลุกคลีใกล้ชิดผู้ป่วยทำให้มีโอกาสรับเชื้อจากผู้ป่วยได้จากการกระทำต่าง ๆ เช่น

1. การอยู่ใกล้ผู้ป่วย ในระยะน้อยกว่า 2 เมตร เป็นเวลานาน เช่น อยู่ร่วมห้อง พุดคุยกัน หันหน้าเข้าหากัน เป็นคนดูแลผู้ป่วย เป็นต้น

2. มีกิจกรรมที่มีการสัมผัสโดยตรงกับเชื้อโรคนั้น ปลาย เสมหะของผู้ติดเชื้อ เช่น กอดจูบกัน สัมผัสตัว การใช้ของร่วมกัน เช่น ช้อนส้อม แก้วน้ำ การกินอาหาร ร่วมกัน การที่กำหนดระยะใกล้ชิดที่อาจจะรับเชื้อ หรือระยะห่างในการป้องกันการรับเชื้อ ที่ 1-2 เมตร เพราะการไอจามของคนทั่วไปจะส่งฝอยน้ำลายได้ไกล ถึง 1 เมตร

ในระบอบที่ควบคุมการระบาด เมื่อมีการตรวจพบผู้ติดเชื้อต้องรายงานเจ้าพนักงานและป้องกันการแพร่เชื้อให้คนอื่น ตามข้อปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ส่วนภูมิต้านทานหลังติดเชื้อ โควิด-19 แล้ว จะติดเชื้อซ้ำได้อีกหรือไม่ แม้ว่าจะยังมีข้อมูลที่ชัดเจนในเรื่องนี้ แต่ข้อมูลจากการติดเชื้อโคโรนาไวรัสอื่นที่ คล้ายคลึงกัน เช่น โรค SARS ในปี 2002 และ MERS-CoV ในปี 2009 ชี้แนะว่า ภูมิต้านทานที่เกิดจากการติดเชื้อ ไวรัสโคโรนาไม่ใช่อันตรายที่จะอยู่นานไม่น่าจะมีการติดเชื้อซ้ำในระยะเวลายาวไกล ๆ เช่น ภายใน 1 ปี

ผู้นำ

ผู้นำ (Leaders) ที่ดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะวิกฤต จำเป็นต้องใช้ทั้งหลักคุณธรรม จริยธรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับ ความชอบธรรมทางการเมือง และความชอบธรรมแห่งอำนาจ โดยเฉพาะการใช้หลักนิติธรรมที่เป็นองค์ประกอบสำคัญ เพื่อฟื้นฟูสังคมเข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็ว เพราะหากผู้นำเพิกเฉยต่อความเป็นธรรม ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมเนื่องจาก มาตรการที่นำมาใช้ ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้คนจำนวนมากถูกทอดทิ้ง หรือสิทธิขั้นพื้นฐานอาจถูกละเลยทำให้ความไว้วางใจต่อ สถาบันต่าง ๆ ทางสังคมลดลง ดังนั้นเมื่อผู้นำคือ “บุคคลที่ถูกเลือก” มาจากความไว้วางใจจากประชาชนแล้ว บทบาทที่สำคัญในภาวะวิกฤตที่ผู้คนต้องการคือ การมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ความรวดเร็วในการตัดสินใจและการสื่อสารที่ชัดเจนสู่ มวลชนและสังคม

ภาวะความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาของชาติ

ผู้นำในการบริหารประเทศจะถูกมองว่าเป็นบุคคลที่มีอำนาจและมีภาวะความเป็นผู้นำซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ผู้นำที่มีอำนาจบางคนอาจคล้ายเสมือนเป็นเพียงหุ่นเชิดไม่มีความเป็นผู้นำที่แท้จริง การแสดงอำนาจแต่ไร้ภาวะผู้นำทางการเมืองยังเห็นได้ในเวทีผู้นำโลกในหลาย ๆ ครั้ง ดังนั้นการแก้ไขปัญหาในระดับชาติจึงจำเป็นต้องอาศัยผู้ซึ่งมีภาวะความเป็นผู้นำทางการเมืองที่จะต้องมีความกล้าหาญ และมีความรวดเร็วในการตัดสินใจสั่งการและการปฏิบัติการเพื่อให้ผ่านพ้นช่วงอันตราย ลดความเสียหายที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน และเตรียมพร้อมรับมือปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

การระบาดของไวรัสโคโรนา “โควิด-19” นอกจากจะมีผลกระทบกับวิถีการใช้ชีวิตตามปกติแล้ว ขวัญและกำลังใจของประชาชนก็เป็นสิ่งสำคัญที่ไม่อาจมองข้ามไปได้ ดังนั้นการตัดสินใจของผู้นาจจึงมีบทบาทอย่างมากที่นอกจากจะสร้างความมั่นใจให้แก่ประชาชนแล้ว ยังสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกภาคธุรกิจ อุตสาหกรรม และความเชื่อมั่นจากต่างประเทศที่มีความสัมพันธ์ต่อกันอีกด้วย

วิกฤตการณ์ “โควิด-19” ทำให้ผู้นำในโลกสมัยใหม่มีโอกาสในการทบทวนว่า “ผู้นำที่ดี” ต้องมีคุณสมบัติที่พร้อมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลง อดทนและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปควรมีคุณลักษณะอย่างไร ในขณะเดียวกันภาพการนำ (Leading) ของผู้นำในภาวะวิกฤต ที่ทุกคนฝากความหวังในการแก้ปัญหา จากการเป็นผู้นำในสภาวะปกติจะสามารถเป็นเป็นผู้นำในยามวิกฤตได้หรือไม่เพียงใด

คุณลักษณะผู้นำในภาวะวิกฤต

Punit Renjen (2021) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะ 5 ประการของผู้นำองค์กรที่สามารถนำพองค์กรผ่านพ้นช่วงเวลาวิกฤตที่ยากลำบาก โดยสรุป ดังนี้

1. ใช้หัวใจและสมองในการนำพองค์กรในช่วงวิกฤต ในช่วงวิกฤตผู้นำองค์กรควรมีความฉลาดทางอารมณ์ และแสดงถึงความเห็นอกเห็นใจต่อทั้งพนักงานและลูกค้า เนื่องจากในช่วงเวลานี้ ผู้นำไม่ได้ต้องการอะไรมากไปกว่าความปลอดภัยและการมีสุขภาพที่ดี ผู้นำควรรวมอำนาจการตัดสินใจเพื่อความชัดเจน รวดเร็ว เพื่อให้สามารถตัดสินใจได้อย่างทันท่วงที นอกจากนี้การตัดสินใจและการดำเนินการทุกอย่างก้าวนั้นควรอยู่บนเป้าหมายหลักขององค์กรเสมอ

2. ทำให้องค์กรสามารถดำเนินงานไปได้อย่างต่อเนื่อง ในช่วงเวลานี้มักมีหลายสิ่งหลายอย่างที่เร่งด่วนประดังเข้ามา แต่ผู้นำองค์กรควรมุ่งเน้นไปที่สิ่งสำคัญที่สุด ผู้นำองค์กรมีการรับมือโดยการการตั้งศูนย์สั่งการพิเศษ นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ และติดต่อสื่อสารกับผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างสม่ำเสมอ

3. ให้ความสำคัญกับความรวดเร็วไม่ใช่ความสมบูรณ์แบบ เนื่องจากมีเหตุการณ์ฉุกเฉินเกิดขึ้นตลอดเวลา ผู้นำต้องตัดสินใจอย่างกล้าหาญและทันท่วงที ตลอดจนมีแผนฉุกเฉินเพื่อรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน ประเด็นสำคัญควรมีการทบทวนและพัฒนาคุณภาพข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในวิกฤตที่อาจเกิดขึ้นอีกครั้งในอนาคต

4. สร้างความเชื่อใจแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายประกอบด้วย ความโปร่งใส หรือการสื่อสารอย่างตรงไปตรงมา ปัจจัยถัดมาคือความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ปัจจัยสุดท้ายคือความเชื่อใจนับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหันมาร่วมแรงร่วมใจกันในการเอาชนะอุปสรรค

5. มองหาโอกาสเพื่อเตรียมพร้อมรับ New Normal ที่กำลังจะเกิดขึ้น เนื่องจากโควิด-19 ที่เกิดขึ้นนี้ได้เข้ามาสร้างความเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง ทำให้หลายสิ่งเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

คุณลักษณะทั้งห้าประการของผู้นำกับการพร้อมรับมือโควิด-19 เพื่อให้ได้ผลดีไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจอย่างจริงจังของประชาชนทุกคนและจากทุกประเทศภายใต้ความร่วมมือระหว่างกัน โดยมีภาครัฐเป็นด่านหน้าในการกำหนดนโยบายช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน มีฝ่ายเอกชนเป็นแรงสนับสนุน ประชาชนต้องร่วมมือปฏิบัติสำคัญที่สุดคือการมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลของผู้นำประเทศ

ประธานาธิบดี โจ ไบเดน ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา (2021) ประกาศนโยบายรับมือ โควิด-19 หลังรับตำแหน่งว่า รัฐบาลสหรัฐฯ ต้องดำเนินการอย่างรวดเร็วและแข็งแกร่ง เพื่อปกป้องและสนับสนุนครอบครัว ธุรกิจขนาดเล็ก บุคลากรแนวหน้า และผู้ดูแลต่าง ๆ ในการเผชิญกับความท้าทายนี้ ด้วยการกำหนดแผนดำเนินงาน 7 ด้านในการเอาชนะ โควิด-19 ดังนี้

1. ตรวจสอบให้แน่ใจว่าชาวอเมริกันทุกคนสามารถเข้าถึงการตรวจหาเชื้อได้อย่างสม่ำเสมอ เชื้อถือได้ และฟรี
2. แก้ไขปัญหาอุปสรรคป้องกันส่วนบุคคล (PPE) ให้ดี
3. ให้คำแนะนำที่ชัดเจน สม่ำเสมอ และอิงตามหลักฐานสำหรับวิธีที่ประชาชนควรจัดการกับการแพร่ระบาด
4. วางแผนสำหรับการกระจายการรักษาและวัคซีนอย่างมีประสิทธิภาพและเท่าเทียมกัน
5. ปกป้องผู้สูงอายุและคนอื่น ๆ ที่มีความเสี่ยงสูง
6. สร้างและขยายการป้องกันเพื่อคาดการณ์ ป้องกัน และบรรเทาภัยคุกคามจากการระบาดใหญ่ ซึ่งรวมถึงภัยที่มาจากประเทศจีน

7. บังคับการสวมใส่หน้ากากอนามัยทั่วประเทศ

สหรัฐอเมริกาถือได้ว่าเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนที่สุดในการรับมือโควิด-19 โดยเฉพาะที่มหานครนิวยอร์กที่มีการแพร่กระจายของเชื้อโควิด-19 อย่างหนัก ประธานาธิบดีไบเดนได้ปรับเปลี่ยนมาตรการในแก้ปัญหาจากรัฐบาลก่อนที่ประชาชนอเมริกันถึงจะฉีดวัคซีน เมื่อนายไบเดนเข้ารับตำแหน่งไม่เพียงเข้าใจถึงวิธีการจัดการปัญหาด้วยการจัดสรรวัคซีนและกระจายได้เร็วกว่าเป้าหมายภายในระยะเวลาเพียง 100 วันหลังรับหน้าที่ นับเป็นความสำเร็จในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและการสื่อสารที่ดีที่รัฐส่งไปยังประชาชน จะเห็นได้ว่ายับยั้งการแพร่ระบาดของโควิด-19 ได้ดีที่สุดคือ ความสามารถของผู้นำที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลและให้ความสำคัญกับสุขภาพของประชาชนอเมริกันทุกคน ด้วยการมีวัคซีนที่ดีและความรวดเร็วในการกระจายวัคซีนทำให้สามารถข้ามสถานการณ์ที่ยากลำบากตลอดหนึ่งปีที่ผ่านมาไปได้

นายกรัฐมนตรีเยอรมนี นางอังเกลา แมร์เคิล ในช่วงเริ่มต้นของการเกิดวิกฤติด้านสาธารณสุขทั่วโลก รัฐบาลเยอรมนี ตัดสินใจประกาศห้ามส่งออกหน้ากากอนามัย เป็นคำประกาศที่บอกให้ทุกประเทศทั่วโลกยอมรับทัศนคติพึ่งพาตนเอง เยอรมนี ยังคงเป็นหนึ่งในกลุ่มประเทศที่มียอดผู้เสียชีวิตจากโรคโควิด-19 ต่ำที่สุดในโลก ส่วนยอดผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำเช่นกัน ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการที่เยอรมนีเข้มงวดด้านการตรวจหาเชื้อไวรัส ขณะเดียวกันรัฐบาลเยอรมัน สนับสนุนองค์การอนามัยโลกจัดตั้ง ‘ศูนย์เฝ้าระวังโรคระบาดระดับโลก’ (WHO Hub for Pandemic and Epidemic Intelligence) ณ กรุงเบอร์ลินโดยศูนย์ดังกล่าวจะเป็นแพลตฟอร์มระบบ ‘การแจ้งเตือนล่วงหน้า’ เหตุฉุกเฉินด้านสุขภาพ-ภัยคุกคามโรคระบาดระดับ Epidemic และ Pandemic ที่เครือข่ายระหว่างรัฐและหุ้นส่วนจากภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามาแลกเปลี่ยนข้อมูลข้ามสาขา ใช้แพลตฟอร์มนี้สอดส่อง-ติดตาม-ตรวจจับ ‘สัญญาณเหตุ’ สู่การพัฒนานวัตกรรมการวิเคราะห์ข้อมูล (data analytics) และความเสียง ให้มีข้อมูลการคาดการณ์และข้อมูลเชิงลึก (insights) ที่ผู้เชี่ยวชาญทางสาธารณสุขและผู้กำหนดนโยบายจากทุกประเทศสามารถนำไปตัดสินใจเชิงนโยบาย เพื่อป้องกันและตอบสนองต่อเหตุฉุกเฉินด้านสาธารณสุขในอนาคตได้อย่างทันที่และรวดเร็วขึ้น ซึ่งจะสามารถช่วยลดความเสี่ยงและผลกระทบจากโรคระบาดได้ (SDG MOVE, 2021)

ประธานาธิบดีสี จิ้นผิง แห่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน หลังเกิดวิกฤตโควิด-19 ในวันที่ 10 มีนาคม 2020 ประธานาธิบดีสี จิ้นผิง เดินทางไปตรวจเยี่ยม เมืองอู่ฮั่น ศูนย์กลางการแพร่ระบาดโควิด-19 ในจีนที่พบผู้ป่วยครั้งแรก ปลายปี 2003 และประกาศปิดเมืองอู่ฮั่นในวันที่ 23 มกราคม 2020 ผู้นำจีนได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการพึ่งพา ประชาชน เพื่อเอาชนะสงครามต่อสู้กับ โควิด-19 ด้วยความมั่นใจว่าจีนมีทั้งศักยภาพและประสบการณ์ด้านสาธารณสุข ที่จะเอาชนะเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่นี้ได้ หลังจาก 76 วันผ่านไป เมืองอู่ฮั่นก็สิ้นสุดการล็อกดาวน์ สิ่งต่างๆในเมือง กลับคืนสู่ภาวะปกติ จีดีพีอู่ฮั่นขยายตัวถึง 58.4% ในไตรมาสแรกปี 2001 ตัวเลขการค้าต่างประเทศขยายตัว 92.2% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า การลงมือเร็วจนควบคุมโรคระบาดได้ในเวลาอันสั้น ทำให้ปัจจุบันจีนนำหน้า ประเทศอื่นทั่วโลกในการฟื้นตัวด้านเศรษฐกิจ แต่จีนยังเดินทางกระจายวัคซีนให้ประชาชนอย่างทั่วถึง ข้อมูลจาก คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ระบุว่า จนถึงวันที่ 11 พฤษภาคม 2021 จีนฉีดวัคซีนทั่วประเทศแล้ว 342.7 ล้านโดส โดยระบุว่าจะฉีดวัคซีนให้ประชาชน 70-80% จากจำนวนประชากรทั้งหมดในกลางปีหน้า 2022 (ลม เปลี่ยนทิศ, 2021)

ประธานาธิบดีไซ อิง-เหวินแห่งไต้หวัน Michael Ryan ผู้อำนวยการบริหาร องค์การอนามัยโลก (WHO) กล่าว ไว้ว่า ไต้หวันควรได้รับการชื่นชม ที่พยายามรับมือด้านสาธารณสุขกับโควิด-19 ได้ดีมาก (ไต้หวันมีผู้ติดเชื้อรวม 398 ราย เสียชีวิต 6 ราย รักษาหาย 178 ราย) วิธีการรับมือกับ โควิด-19 ของไซ อิงเหวิน หลังจากตรวจพบคนติดโควิด-19 คนแรก ในไต้หวันเมื่อวันที่ 21 มกราคม 2020 ไต้หวันเริ่มมาตรการตรวจกรองอย่างเข้มข้น ทั้งการติดตามการเดินทางย้อนหลัง รวมทั้งประวัติคนไข้ เพื่อนำไปสู่การกักกันโรคและควบคุมไม่ให้โรคระบาดแพร่สะพัดไปทั่ว ขณะเดียวกันรัฐบาลไต้หวัน แจกข้อมูลกับพลเมืองประเทศตัวเองทุกภาคส่วน ทั้งองค์กรธุรกิจ อพาร์ทเมนต์และชุมชนต่างๆ เริ่มมีการตรวจตรา และ วัคซีนหมูมิ ขณะเดียวกัน ยังป้องกันไม่ให้เกิด panic buying หรือการซื้อสินค้าด้วยความตระหนกนั้น ตั้งแต่ระยะเริ่มต้น รัฐบาลได้ตรวจสอบทั้งในส่วนของสินค้าอุปโภคบริโภค รัฐบาลเข้าไปดูแลทั้งการผลิตและการจัดจำหน่ายหน้ากานอนามัย ด้วยความร่วมมือกับภาคเอกชน ในการจัดหาเครื่องมือและซัพพลายด้านการแพทย์ ภายใต้กระทรวงเศรษฐกิจ ไต้หวัน ผลิตหน้ากานอนามัย และยังได้รับความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านเทคโนโลยี ยา คอนวีเนียนส์เตอร์ ปัจจุบันไต้หวันมีผู้ ติดเชื้อรวม 398 ราย เสียชีวิต 6 ราย รักษาหาย 178 ราย (The STANDARD TEAM, 2021)

สำหรับประเทศไทย รัฐบาลภายใต้การนำของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีได้นำมาตรการ เร่งด่วนนำมาใช้ในระบะแรกของการระบาดของโรคโควิด-19 หลังจากพบผู้ป่วยรายแรกในวันที่ 3 มกราคม 2020 จาก มาตรการตรวจคัดกรองชาวต่างชาติที่สนามบินสุวรรณภูมิ ผลจากมาตรการวันนั้นทำให้ไทยพบผู้ติดเชื้อโควิด-19 ราย แรกของประเทศ ก่อนจะพบการระบาดในแบกกลุ่มก้อนหรือคลัสเตอร์ ทั้งกลุ่มสถานบันเทิง สนามมวย กลุ่มพิธีทาง ศาสนา นำไปสู่การระบาดใหญ่และมาตรการล็อกดาวน์ปิดประเทศ

วันที่ 14 ตุลาคม 2020 ประเทศไทยได้รับคำชมเชยจากองค์การอนามัยโลกในว่า ไทยเป็นประเทศที่มีการ บริหารจัดการกับ โควิด-19 ได้ดีจนสามารถปลดการล็อกดาวน์ประเทศได้ แต่หลังจากนั้นเพียงสองเดือนประเทศไทยเกิด การระบาดระลอกใหม่ โดยพบผู้ติดเชื้อใหม่รายแรกวันที่ 17 ธันวาคม 2020 ที่ตลาดกลางกุ้ง จังหวัดสมุทรสาคร ก่อนจะ ตรวจพบกลุ่มแรงงานข้ามชาติ และกระจายผู้ติดเชื้อไปทั่วประเทศเป็นการระบาดซ้ำเป็นรอบที่สอง

ในการระบาดรอบที่สอง มาตรการที่บังคับใช้ยังไม่มีความเข้มแข็งพอรัฐบาลจึงประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน อีกครั้ง ด้วยการห้ามการเคลื่อนย้ายแรงงาน โดยมีความเข้มแข็งของมาตรการที่แตกต่างกันในพื้นที่ที่มีผู้ติดเชื้อจำนวนมาก

การระบาดรอบที่สาม เกิดขึ้นอีกครั้งโดยมาจากกลุ่มสถานบันเทิงย่านทองหล่อ กรุงเทพฯ และจากกรณีเรือนจำจังหวัดนราธิวาส ลูกกลมต่อไปทุกจังหวัดทั่วประเทศ นับเป็นครั้งที่รุนแรงและยาวนานโดยนับจากวันที่ 1 เมษายน ถึงวันที่ 17 เมษายน มีจำนวนผู้ติดเชื้อมากถึง 11,722 คน (ข้อมูล ณ ปัจจุบันจำนวนผู้ติดเชื้อทั่วประเทศเพิ่มเป็น 1,754,838 มีผู้เสียชีวิต 18,179 ราย (ศูนย์ข้อมูลโควิด, 2021) มาตรการสูงสุดที่นำมาใช้ คือ ประกาศปิดสถานศึกษางดการเดินทางข้ามจังหวัดโดยเฉพาะจังหวัดพื้นที่สีแดงที่มีการควบคุมสูงสุด

นับจากการเผชิญโรคระบาด โควิด-19 เป็นต้นมา รัฐบาลได้ใช้มาตรการทั้งควบคุม การเฝ้าระวัง การแก้ไข การดูแลและเยียวยาออกมาเป็นระยะ ๆ โดยมีหน่วยงานหลักรับผิดชอบ เช่น ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน กรมควบคุมโรค ศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.) ศูนย์ปฏิบัติการศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 (ศบค.ศบค.) ทั้งนี้ เพื่อประสานงาน เฝ้าระวัง ยับยั้งไม่ให้เกิดการระบาดเพิ่มมากขึ้น ความพยายามของรัฐบาลที่เกิดขึ้นเหมือนยังไม่เพียงพอในการรับมือกับการระบาดอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้สิ่งที่ประชาชนส่วนใหญ่เรียกร้องมาตรการการป้องกันโรคมามากกว่าการปิดเมือง เพราะนโยบายการช่วยเหลือจากภาครัฐไม่สามารถทำให้เศรษฐกิจเดินหน้าต่อไปได้ การขาดแรงงานการขาดรายได้ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตประชาชนทั่วไปอย่างรุนแรง จะเห็นได้ว่ามีการร้องขอผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ให้รัฐบาลรับผิดชอบช่วยเหลือด้วยการจัดสรรวัคซีนซึ่งทุกประเทศใช้และได้ผลในการบรรเทาอาการเจ็บป่วย ลดการแพร่กระจาย และลดความรุนแรงของโรคด้วยการเรียกร้องการรับมือวัคซีนที่มีมาตรฐานเดียวกันที่เป็นธรรมกับทุกคนในสังคม ประเด็นเรื่องวัคซีนจึงเป็นปัญหาสำคัญที่สุดที่รัฐต้องบสนองความต้องการของประชาชนอย่างเชื่องช้า ทั้งจำนวนวัคซีนและคุณภาพวัคซีนที่นำมาใช้ ขณะที่บางประเทศ หรือองค์การอนามัยโลกไม่ยอมรับในคุณภาพในการใช้ป้องกันโรค ไวรัสโควิด-19

บทสรุป

คงไม่มีผู้นำประเทศใดที่ต้องการให้เกิดภาวะวิกฤตในประเทศ แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันที่ทั่วโลกประสบปัญหาเหมือนกันเกือบทุกประเทศ การรับมือโรคระบาด “ไวรัสโคโรนา 2019” จึงเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ สิ่งที่ผู้นำต้องทำคือการเตรียมความพร้อมเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตที่อาจเกิดขึ้นได้เสมอ โดยเฉพาะการบริหารจัดการภาวะวิกฤตที่จำเป็นต้องยึดปฏิบัติ 3 ประการ คือ 1) การป้องกันการเกิดภาวะวิกฤต 2) การกำจัดวิกฤตนั้นให้หมดไปโดยเร็วและจำกัดความเสียหาย 3) การสร้างความเชื่อถือให้เกิดขึ้นอีกครั้ง

ผู้นำประเทศเป็นฟันเฟืองสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะเมื่อเกิดสถานการณ์ที่ไม่มีการวางแผนการรองรับไว้ล่วงหน้า ผู้นำในภาวะวิกฤตต้องมีการเตรียมรับอย่างมีประสิทธิภาพทั้งในรูปแบบที่เข้าใจและนำไปปฏิบัติได้ง่าย ๆ โดยเฉพาะในด้านการสื่อสารการให้ข้อมูลทั้งหมดต่อสื่อมวลชนอย่างซื่อสัตย์ตรงไปตรงมา รวดเร็วและทันต่อสถานการณ์ภายใต้เหตุการณ์ที่สับสน เพื่อสื่อไปยังประชาชนได้ชัดเจน ผู้นำต้องมีภาพลักษณ์ที่ดี มีความพร้อมอยู่เสมอ ต้องสร้างความเชื่อมั่นให้ได้และมีการลงมือปฏิบัติที่เหมาะสม วิกฤตที่ไม่คาดคิดเช่นนี้ยังนำไปสู่การเรียนรู้สิ่งใหม่ การเปลี่ยนแปลงวิถีการดำรงชีวิต การสร้างสรรค์คุณค่าแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและสังคม ความสำคัญของการเป็นผู้นำในสภาวะเหตุการณ์ที่ร้ายแรงคือการสร้างความเชื่อมั่น ความเชื่อถือว่าภายหลังภาวะวิกฤตผ่านพ้นไปผู้นำจะยังสามารถนำพาประเทศฝ่าฟันปัญหาและอุปสรรคเพื่อก้าวต่อไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคงและปลอดภัย ได้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค. (2021, October 24). โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. สืบค้นจาก <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/>. ลม เปลี่ยนทิศ. (2021, May 17). เปิดตำราผู้นำจีนสู้โควิด-19. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/news/foreign/2093451>.
- ศูนย์ข้อมูลโควิด. (2021, October 17). ศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. สืบค้นจาก <https://www.moicovid.com>.
- โจ ไบเดน. (2021, July 5). ถอดบทเรียนนโยบายผู้นำมหาอำนาจ. สืบค้นจาก <https://www.pptvhd36.com/news>.
- Antonio Guterres. (2021, September 21). United Nations Secretary-General Antonio Guterres addresses the 76th Session of the U.N. General Assembly in New York City.
- Hermann, C.F. (1963). Somme Consequences of Crisis which limit the Viability of Organization. Administrative Science Quarterly, p.8).
- Punit Renjen. (2021). The heart of resilient leadership: Responding to Covid-19, <https://www2.deloitte.com/us/en/insights/economy/โควิด-19/heart-of-resilient-leadership-responding-to-โควิด-19.html>.
- SDG MOVE. (2021). “ศูนย์เฝ้าระวังโรคระบาดระดับโลก ณ กรุงเบอร์ลิน”. Moving Towards Sustainable Future; สืบค้นจาก <https://www.sdgmove.com/2021/05/11/who-hub-for-pandemic-epidemic-intelligence-strengthening-world-early-warning-system/>.
- The STANDARD TEAM. (2021, April 10). สืบค้นจาก <https://thestandard.co/onthisday120163/>.
- True ID. (2021, October 16). ยอดผู้ป่วยติดเชื้อโควิดในไทย. สืบค้นจาก <https://travel.trueid.net/detail/EpwDxDy0Jd17>.
- UNICEF Thailand. (2020, March 26). แผนงานระดับโลกด้านมนุษยธรรมเพื่อต่อสู้กับโรคโควิด-19. สืบค้นจาก <https://www.unicef.org/thailand/th/press-releases>.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ตรีนตร ตันตระกูล
การศึกษา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการพัฒนารพการมนุษย มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ที่อยู่	100 (5/75) หมู่บ้านบารเมษฐ์ ถนนเฉลิมพระเกียรติ ร.๙ ประเวศ กรุงเทพฯ
E-mail	ttrinate.tan.55@outlook.com , 089-1055021

การบริหารจัดการองค์การที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

ORGANIZATION MANAGEMENT AFFECTING QUALITY OF WORK LIFE DUE TO COVID-19 EPIDEMIC SITUATION IN DEPARTMENT OF EMPLOYMENT, MINISTRY OF LABOUR

ผู้วิจัย

ดร.นิวัฒน์ รังสร้อย

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการองค์การ และคุณภาพชีวิตการทำงาน บุคลากรจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์การบริหารจัดการองค์การที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 210 คน โดยใช้สูตรของเครจซี่และมอร์แกน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F – test ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์แบบถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า

1. การเปรียบเทียบข้อมูลส่วนบุคคลของบุคลากร พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นในเรื่องระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

2. ความสัมพันธ์การบริหารจัดการองค์การ และคุณภาพชีวิตการทำงาน พบว่า การบริหารจัดการองค์การ ในด้านลักษณะของหน่วยงาน ($r = .943$) และคุณภาพชีวิตการทำงานในด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกละเลยและปลอดภัย ($r = .856$) มีความสัมพันธ์ในระดับสูงตามมาตรการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของบุคลากรในกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน ($R^2=0.84$, $R^2_{Adjusted}=0.83$, $Sr^2=5.34$, $F=28.52$, $p<0.001$)

3. ข้อเสนอแนะที่น่าสนใจ จากสถานการณ์ปัจจุบันจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตในการทำงาน โดยการปรับปรุงการบริหารค่าตอบแทนที่เพียงพอและเป็นธรรมเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ ประสิทธิภาพ ความสามารถ และภาระหน้าที่งาน นอกจากนั้นควรเพิ่มสวัสดิการช่วยเหลือในด้านอื่นๆ เพื่อเป็นแรงจูงใจในการทำงาน และที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การนำกลยุทธ์การบริหารสู่การปฏิบัติในรูปแบบความปกติใหม่ เน้นความปลอดภัยจากโรคระบาดและมีการวางแผนเพื่อเตรียมรับมือความไม่แน่นอนในปัจจุบันและอนาคตต่อไป

คำสำคัญ : การบริหารจัดการองค์การ, คุณภาพชีวิตการทำงาน, มาตรการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19, กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน.

Abstract

The objectives aimed 1) to compare organization management and quality of work life of personnel due to COVID-19 epidemic situation in Department of Employment, Ministry of Labour, and 2) to study relations of organization management affecting quality of work life due to COVID-19 epidemic situation in Department of Employment, Ministry of Labour. This research was a quantitative; a sample consisted of 210 people using Krejcie and Morgan's formula and a questionnaire was a tool for collecting data. Statistics analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, One-Way ANOVA, Pearson correlation coefficient and multiple regression analysis. The research results revealed that:

1. Comparison the personal information of personnel found that overall, no different, except educational level and monthly income were different at statistically significant .05.

2. Relationship of organization management and quality of work life found that organization management in terms of organizational characteristics ($r = .943$) and quality of working life in hygienic and safe environment ($r = .856$) were high relationship of surveillance measures, prevention and control of the COVID-19 in Department of Employment, Ministry of Labour ($R^2=0.84$, $R^2_{Adjusted}=0.83$, $Sr^2=5.34$, $F=28.52$, $p<0.001$).

3. Interesting findings: based on the current situation from the Covid-19 epidemic to promote the quality of work life by improving the compensation management that is adequate and fair, appropriate to conditions of economic, experience, abilities and work duties. In addition, welfare should be added to help in other areas as an incentive to work. Another important aspect is the implementation of management strategies in a new normal, focusing on epidemic safety and planning to cope with current and future uncertainties.

Keywords : organization management, quality of work life, surveillance measures, prevention and control of COVID-19, Department of Employment, Ministry of Labour.

บทนำ

ปัจจุบันผู้บริหารต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่หลากหลาย ทำทนาย และเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก จะต้องทำงานโดยมุ่งเน้นแก้ปัญหาที่ซับซ้อนตลอดเวลา ต้องเผชิญกับการแข่งขัน ต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับต่างๆ นับวันงานบริหารจะยิ่งยุ่งยากมากขึ้นเนื่องมาจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด ภาวะวิกฤติทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น ในปัจจุบันนี้องค์กรต่างๆ ในประเทศไทยต้องเผชิญกับความท้าทายอย่างรุนแรง เพราะสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - 19 ดูเหมือนจะหนักหนาสาหัสกว่าทุกวิกฤติที่ผ่านมา ดังนั้นแต่ละองค์กรจึงต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร รูปแบบการทำงาน และการใช้กลยุทธ์ใหม่ ๆ เพื่อขับเคลื่อนองค์กรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด (นิวัฒน์ รังสร้อย, 2562) อันเนื่องมาจากโรคระบาด โควิด - 19 ที่แพร่ระบาดทั่วโลกมากกว่าครึ่งปี มีผู้ติดเชื้อเป็นจำนวน 100 กว่าล้านคน โดยเฉพาะ ในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ยังน่าเป็นห่วงเพราะมีจำนวนผู้ติดเชื้อสูงสุด (ธนรักษ์ ผลิตพันธ์, 2563) ลักษณะงานบริหารจึงไม่แน่นอน เสี่ยงกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงและความหลากหลายต่างๆ แต่ในขณะเดียวกันเมื่อเกิดภาวะที่ท้าทาย เหล่านี้ผู้บริหารก็ควรแสวงหาโอกาสและสร้างความสำเร็จได้เปรียบให้เกิดแก่องค์กร โดยการเปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาส โดยการมุ่งเน้นพัฒนาองค์การในรูปแบบต่างๆ อย่างเป็นระบบ ซึ่งการพัฒนาองค์การจะมีลักษณะต่างๆ หลายประการ ที่ผู้บริหารจะต้องพิจารณา เช่น การพัฒนาจะมุ่งเน้นไปที่วัฒนธรรมขององค์กร (Organization Cultural), ค่านิยม (Value) และทัศนคติของบุคคลภายในองค์กร โดยการพัฒนาจะต้องกระทำเป็นระบบการพัฒนาองค์การจะต้องใช้เทคนิคและเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อพัฒนาความสามารถของบุคคลและมุ่งขจัดความขัดแย้งในองค์กร (พภัสสรณ์ วรรภัทร์ถิระกุล, 2562)

ภายใต้การนำของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และการกำกับดูแลของพลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี มีนโยบายให้ทุกภาคส่วนและทุกระดับของสังคม ได้ใช้ความรู้ความสามารถมาทำงานร่วมกันเพื่อก้าวผ่านพ้นวิกฤติจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด - ๑๙) นี้ไปได้ตามแนวทาง “รวมไทยสร้างชาติ” โดยจะจัดตั้งศูนย์อำนวยการแรงงานแห่งชาติ (ศอร.) เพื่อขับเคลื่อนการแก้ปัญหา คนว่างงานเชิงรุก บริหารจัดการแรงงานทั้งระบบและครอบคลุมทุกมิติ ได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินที่ยึดการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ -๒๕๘๐) มีเป้าหมาย “มุ่งมั่นให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วในศตวรรษที่ ๒๑” เพื่อพัฒนาประเทศไทยให้ก้าวไปข้างหน้าด้วยความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และสังคมไทย มีความสุข มีความปรองดอง สามัคคี และมีความเอื้ออาทร คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้กำหนดเป้าหมายชัดเจน ที่จะพัฒนาประเทศไทยให้หลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง มุ่งหมายให้คนไทย ในทุกช่วงวัยเป็นกำลังคุณภาพที่จะผลักดันประเทศไทยให้เติบโตอย่างยั่งยืน และก้าวผ่านวิกฤติจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด - 19) ไปให้ได้ตั้งนั้นกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน มีหน้าที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาประเทศในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง เพื่อสร้างความเข้มแข็ง ให้แก่ภาคแรงงานอย่างเป็นรูปธรรม ให้เกิดความอยู่ดีมีสุขโดยปัจจุบันซึ่งมีทั้งข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงาน ได้พยายามปฏิบัติงานในหน้าที่ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายเพื่อให้ผู้มาใช้บริการเชื่อมั่นในคุณภาพการให้บริการ ดังนั้นการมองเห็นภาพในอนาคตโดยการนำกลยุทธ์มาสู่การปฏิบัติ ดังที่ ลอเรนซ์ จี. เฮอปี เนียก ได้กล่าวถึง 4 องค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติและบรรลุผลลัพธ์ ตามที่องค์กรต้องการได้แก่ 1) การเปลี่ยนแปลงปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการจัดการ 2) วัฒนธรรมองค์กร 3) โครงสร้างองค์กรและ 4) ภาวะผู้นำองค์กร (Lawrence G., 2005) โดยผลกระทบของปัจจัยทั้ง 4 ดังกล่าวจะส่งผลกระทบซึ่งกันและกัน หากผู้บริหารสามารถ บริหารจัดการปัจจัยทั้ง 4 ได้เป็นอย่างดีและสอดคล้องกันทำให้คาดคะเนได้ว่าองค์กรสามารถ นำกลยุทธ์ไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามที่ต้องการ การทำให้เห็นแนวทาง ของผู้ประกอบการในยามที่ธุรกิจหยุดชะงักแต่ต้นทุนไม่ได้หยุดตาม ก็คือ การใช้กลยุทธ์ ดำเนินการ “ลดต้นทุนคงที่ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เจริญยึดเหนี่ยวเครดิตกับลูกค้า ทำตลาด ออนไลน์เสริม” และอีกแนวทางคือ หลังจากประเทศไทยผ่านพ้นวิกฤติโควิด - 19 แล้ว ทุก องค์การจะเกิดเป็นรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า “New Normal หรือ ความปกติใหม่” เพราะแม้ ประเทศไทยสามารถบริหารจัดการโรคระบาดโควิด - 19 ได้ดี แต่ยังมีความเสี่ยงจากการแพร่ ระบาดของประเทศรอบนอกอยู่ และตราบไต่ที่ยังไม่สามารถหาวัคซีนป้องกันโรคระบาด โควิด - 19 ได้เร็วและเพียงพอต่อประชากรทั้งประเทศแล้ว โอกาสที่การระบาดจะกลับมา ระบาดได้อีกดังเช่นประเทศต่าง ๆ ในขณะนี้ต่างเผชิญกับการระบาดระลอกใหม่จนนับครั้งไม่ ถูก ดังนั้น การบริหารองค์การจะเปลี่ยนแปลงจากเดิมเข้าสู่ยุคภาวะความปกติใหม่ (New Normal) และจะอยู่กับการทำงานในรูปแบบความปกติใหม่ตลอดไป เช่น การทำงานที่ บ้าน (Work from Home) การประชุมออนไลน์รวมถึงการติดต่อลูกค้าผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น พร้อมทั้งสอดคล้องกับการศึกษาของ Pender J Nola (1996) พบว่า การมีสุขภาพที่ดีย่อมเกิดจากการที่บุคคลทำกิจกรรมอันเกิดจากการมีคุณภาพชีวิตที่ดี 3 องค์ประกอบด้วยกัน ได้แก่ การมีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคม ดังนั้นจึงเป็นประเด็นการศึกษาที่น่าสนใจจากความจริงว่าจากภาวะการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยได้ดำเนินการทุกมาตรการอย่างเข้มงวดแล้ว การได้รับความร่วมมืออย่างพร้อมเพรียงจึงมีความจำเป็นต่อการวางแผนและพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานให้ตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความพร้อมที่จะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จเกิดวัฒนธรรมองค์กรที่ดี เกิดขวัญและกำลังใจ เกิดผลดีในทางจิตวิทยา และสภาพแวดล้อมในการทำงานภายในองค์กรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาโดยนำเสนอได้ดังนี้ ได้แก่

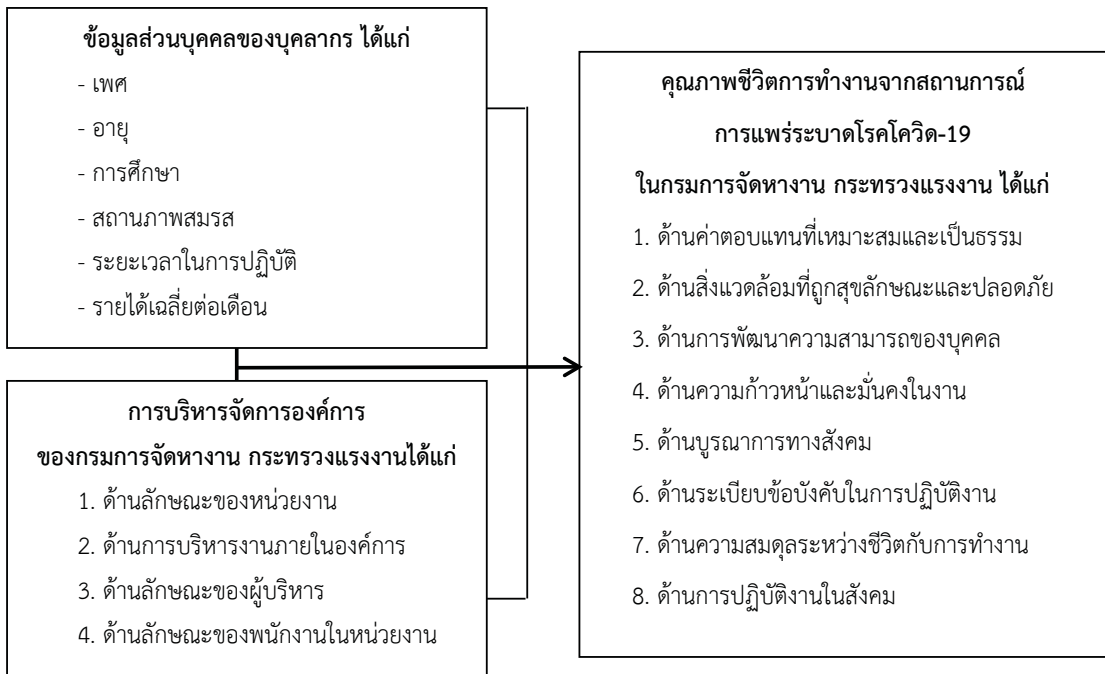
1. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการองค์การ และคุณภาพชีวิตการทำงานบุคลากรจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์การบริหารจัดการองค์การที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

สมมติฐานการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยสามารถตั้งสมมติฐานการวิจัยได้ดังนี้

1. บุคลากรที่มีข้อมูลส่วนบุคคล แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการองค์การที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน แตกต่างกัน
2. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการองค์การ มีความสัมพันธ์ในระดับสูงต่อคุณภาพชีวิตการทำงานจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน
3. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการองค์การ มีอิทธิพลทางตรงร่วมกันต่อคุณภาพชีวิตการทำงานจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย



แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ โดยการเก็บข้อมูลจากบุคลากรที่ปฏิบัติงานในกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน จากการคำนวณประชากรกลุ่มตัวอย่างของ (Krejcie and Morgan, 1970) ยอมรับความคาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างได้ 5% ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนเท่ากับ 210 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามด้วยวิธีวัดความสอดคล้องภายในของข้อคำถามจากแบบสอบถาม 50 ชุด ได้ค่า α - Coefficient เท่ากับ 0.870

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล จัดเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการชี้แจงให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจถึงวัตถุประสงค์เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยติดตามขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จำนวน 210 ฉบับแล้วนำไปดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ (1) สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ (2) สถิติเชิงอ้างอิงเพื่อทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ค่า t-test ค่า F - test พร้อมทั้งการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation Analysis) โดยอาศัยเทคนิคการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ซึ่งทำการหาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Standard Regression Coefficient : β) ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่กำหนดไว้

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล โดยสามารถสรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) ซึ่งใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 210 คนพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 55.20 ส่วนใหญ่มีอายุ 25- 34 ปี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 37.80 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 56.80 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 33.80 ส่วนใหญ่มีระดับตำแหน่งงาน ระดับ 4 จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 31.00 และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน 11-16 ปี จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นการบริหารจัดการองค์การที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานจากสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด-19 ในกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน โดยสรุปว่า

2.1) การบริหารจัดการองค์การ พบว่า ด้านลักษณะของหน่วยงานมีค่าเฉลี่ยโดยรวมสูงสุด ($\bar{X} = 3.60$) รองลงมาด้านลักษณะของผู้บริหารโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.57$) ด้านการบริหารงานภายในองค์การโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.56$) และด้านลักษณะของพนักงานในหน่วยงานมีค่าเฉลี่ยโดยรวมน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.54$) ตามลำดับ

2.2) คุณภาพชีวิตการทำงาน พบว่า ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ($\bar{X} = 4.08$) มีค่าเฉลี่ยโดยรวมสูงสุด รองลงมาด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม ($\bar{X} = 4.04$) ด้านบูรณาการทางสังคม ($\bar{X} = 4.03$) ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน ($\bar{X} = 4.00$) ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย ($\bar{X} = 3.78$) ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.70$) ด้านความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน ($\bar{X} = 3.61$) และด้านการปฏิบัติงานในสังคม ($\bar{X} = 3.58$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรต่อ การบริหารจัดการองค์การที่มีผลต่อ คุณภาพชีวิตการทำงานจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน ใช้สถิติทดสอบความแตกต่างของค่าที (t-Test) และทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-Way ANOVA) ใช้วิธี Fisher's Least Significant Difference หรือ (LSD) โดยนำเสนอตามตารางที่ 1 ดังนี้ ตารางที่ 1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรต่อการบริหารจัดการองค์การที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

N = 210

การบริหารจัดการองค์การ	เพศ	อายุ	ระดับ การศึกษา	รายได้ ต่อเดือน	ระดับ ตำแหน่งงาน	ประสบการณ์ ทำงาน
ด้านลักษณะของหน่วยงาน	.300	.340	.056	.293	.383	.981
ด้านการบริหารงานภายใน องค์การ	.056	.425	.117	.391	.841	.022*
ด้านลักษณะของผู้บริหาร	.039*	.166	.262	.068	.319	.001*
ด้านลักษณะของพนักงาน ในหน่วยงาน	.268	.841	.131	.266	.081	.843
คุณภาพชีวิตในการทำงาน ของบุคลากร	เพศ	อายุ	ระดับ การศึกษา	รายได้ ต่อเดือน	ระดับ ตำแหน่งงาน	ประสบการณ์ ทำงาน
ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสม และเป็นธรรม	.326	.523	.017*	.035*	.327	.086
ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูก สุขลักษณะและปลอดภัย	.045*	.392	.251	.492	.828	.166
ด้านการพัฒนาความสามารถ ของบุคคล	.229	.447	.554	.076	.068	.120
ด้านความก้าวหน้าและ มั่นคงในงาน	.012*	.145	.789	.178	.052	.224
ด้านบูรณาการทางสังคม	.889	.213	.124	.801	.061	.705
ด้านระเบียบข้อบังคับ ในการปฏิบัติงาน	.670	.741	.069	.941	.702	.112
ด้านความสมดุลระหว่างชีวิต กับการทำงาน	.320	.256	.065	.136	.608	.141
ด้านการปฏิบัติงานในสังคม	.516	.068	.059	.012*	.915	.088

* P<0.05

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยสรุปว่า 1)การบริหารจัดการองค์การในด้านการบริหารงานภายใน องค์การบุคลากรมีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องประสบการณ์ทำงาน และด้านลักษณะของผู้บริหารบุคลากรมีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องเพศและประสบการณ์ทำงาน 2)คุณภาพชีวิตการทำงานในด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม บุคลากรมีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ด้านความก้าวหน้าและมั่นคงในงานบุคลากรมีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องเพศ และด้านการปฏิบัติงานในสังคมรายได้ต่อเดือน ยกเว้น ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ด้านบูรณาการทางสังคม ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน และด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการองค์การ มีความสัมพันธ์ในระดับสูงต่อคุณภาพชีวิตการทำงานจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน โดยนำเสนอตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยวิเคราะห์อำนาจการทำนายปัจจัยด้านการบริหารจัดการองค์การมีอิทธิพลทางตรงร่วมกันต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากร

N = 210

คุณภาพชีวิตการทำงาน จากสถานการณ์การแพร่ระบาด โรคโควิด-19 ในกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน	สัมประสิทธิ์ถดถอย (Coefficient)		R ²	R ² _{adj}	Sr ²	R ² Change
	B	β				
	1. ด้านลักษณะของหน่วยงาน	0.404				
2. ด้านการบริหารงานภายในองค์การ	2.623	0.193	0.760	0.578	4.154	0.038
3. ด้านลักษณะของผู้บริหาร	0.520	0.293	0.771	0.594	4.081	0.016
4. ด้านลักษณะของพนักงานใน หน่วยงาน	3.608	0.174	0.840	0.810	0.280	0.040

(R² = 0.84, R²_{Adjusted} = 0.83, Sr² = 5.34, F = 28.52, p < 0.001)

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์พหุเชิงซ้อนพบว่าตัวแปรซึ่งเป็นปัจจัยศึกษาสามารถร่วมกันทำนายการบริหารจัดการองค์การที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน พบว่า R² = 0.84, R²_{Adjusted} = 0.83, Sr² = 5.34, F = 28.52, p < 0.001) ตัวแปรที่เป็นปัจจัยทำนายในแต่ละด้าน ได้แก่

1. ด้านลักษณะของหน่วยงาน โดยอำนาจทำนายโมเดลที่ดีที่สุด (R² = 0.735, R²_{Adjusted} = 0.540, B = 0.404, 95%CI = 0.325-0.487, β = 0.462, p < 0.001)

2. ด้านการบริหารงานภายในองค์การ โดยอำนาจทำนายร้อยละ 5.58 อำนาจทำนายของโมเดลที่ดีที่สุด (R² = 0.760, R²_{Adjusted} = 0.578, R²_{changed} = 0.038; B = 2.623, 95%CI = 1.653-3.594, β = 0.193, p < 0.001)

3. ด้านลักษณะของผู้บริหาร โดยอำนาจทำนายของโมเดลที่ดีที่สุด (R² = 0.771, R²_{Adjusted} = 0.594, R²_{changed} = 0.016; B = 0.520, 95%CI = 0.352-0.687, β = 0.293, p < 0.000)

4. ด้านลักษณะของพนักงานในหน่วยงานโดยอำนาจทำนายของโมเดลที่ดีที่สุด (R² = 0.779, R²_{Adjusted} = 0.606, R²_{changed} = 0.012; B = 3.608, 95%CI = 2.243-4.937, β = 0.174, p < 0.001)

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ประเด็นที่ 1 การบริหารจัดการองค์การที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน จะสำเร็จลงได้จำเป็นอย่างไรที่จะได้รับการยอมรับและความร่วมมือจากบุคลากรในองค์การนั้นและเล็งเห็นความสำคัญของผู้นำและวัฒนธรรมองค์การที่มีต่อคุณภาพชีวิตในการทำงาน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของพัศธรรม วรภัทร์ธนะกุล (2562) ศึกษาวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีต่อการบริหารสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สาขาเขตพื้นที่ 13. (กรุงเทพมหานคร) พบว่า ลักษณะของหน่วยงาน ลักษณะของบุคลากรในหน่วยงาน การจัดการองค์การ และลักษณะของผู้บริหารมีผลต่อการปฏิบัติงานบุคลากร โดยในประเด็นนี้ การกำหนดนโยบายให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคลากร ได้แก่ โครงสร้างขององค์การ บุคลากร ระบบการปฏิบัติงาน งบประมาณ ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ (อภัย เลหาวิเชียร, 2542, หน้า 68) เพราะคนสามารถใช้ทักษะและความรู้ในการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรอื่น ๆ (Jackson, Schuler, & Werner, 2009, p.12) และสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของพิชญา แก้วสระแสน และไพบุลย์ อาชารุ่งโรจน์ (2560) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยในการทำงานความเครียด และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท อสังหาริมทรัพย์ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ความเครียดในการทำงาน ด้านจิตใจ มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อภาวะที่ท้าทายสำหรับผู้บริหารองค์การที่ต้องการมุ่งเน้นพัฒนาองค์การให้เปลี่ยนแปลงไปตามระบบที่กำหนดไว้เกี่ยวกับระบบการสรรหาและการจ้างงาน การประเมินผล การจัดสวัสดิการ การพัฒนาบุคลากร รวมถึงการจัดกิจกรรมต่างๆ ตามลำดับ

ประเด็นที่ 2 การบริหารจัดการองค์การที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน มีผลมาจากความแตกต่างระหว่างความรู้ ทักษะ ความสามารถ และชุดพฤติกรรมของภาวะผู้นำ อาทิ การให้โอกาสทำงานสำคัญๆ ในหลายจุดขององค์การ การถ่ายทอดและสอนงานจากหัวหน้า มีกระบวนการเรียนรู้ อบรมและฝึกทักษะหรือการสะท้อนภาพให้ผู้นำในอนาคตเห็นจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเองสอดคล้องกับผลงานวิจัยของจิรศักดิ์ จิยะจันทร์ (2563). ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารองค์การที่มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานสายงานปฏิบัติการนครหลวง บริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด ผลการวิจัยพบว่า การบริหารองค์การมีอิทธิพลทางตรงร่วมกันต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพิชฌาย์ ลีมีตระกูลไทย (2561). ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะงานมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการปฏิบัติงาน ผลการปฏิบัติงานมีอิทธิพลเชิงบวกต่อ ความผูกพันต่อองค์กร การรับรู้การสนับสนุนจากหัวหน้างานมีอิทธิพลทางบวกในความสัมพันธ์ระหว่าง คุณลักษณะงานที่มีผลต่อผลการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของกัลยา สว่างคง และวีโรจน์ เจริญลักษณ์. (2559). ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้การสนับสนุนจากหัวหน้างานและจากองค์กรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพันด้านความรู้สึกต่อองค์กรแต่มีความสัมพันธ์ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านวัฒนธรรม และด้านการบริหารจัดการมีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการผลมาจากแรงจูงใจจะเป็นแรงผลักดันให้พนักงานทำงานด้วยความกระตือรือร้นและด้วยความสมัครใจซึ่งจะมีผลทำให้องค์การบรรลุเป้าหมายและเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด โดยสอดคล้องกับผลงานวิจัยของธณวัฒน์ วิเศษสมบัติ (2561) พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานความพึงพอใจในการทำงาน และความผูกพันต่อองค์กรมีต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการของพนักงานในอุตสาหกรรมยานยนต์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของของวรชัย สิงห์ฤกษ์ และวีโรจน์ เจริญลักษณ์. (2560). พบว่า การบริหารองค์การมีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานทั้งการสนับสนุนจากองค์การและความก้าวหน้าในงานอาชีพตามลำดับ

3. แนวทางการสร้างกลยุทธ์การบริหารองค์กรในภาวะความปกติใหม่นี้ โดยองค์กรต้อง ปรับเปลี่ยนนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้พัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ ดำเนินธุรกิจแบบสร้างพันธมิตร พึ่งพาอาศัยกันทั้งกับผู้มีส่วนได้เสีย การตัดสินใจต้องฉับไว และยืดหยุ่นพร้อมปรับเปลี่ยนตาม สถานการณ์ มองหาช่องทางธุรกิจใหม่ ๆ ขยายหรือเพิ่มช่องทางความหลากหลายทางการตลาด เน้นคุณภาพ สร้างความแตกต่าง เน้นความปลอดภัยจากโรคระบาดและมีการวางแผนเพื่อ เตรียมรับมือความไม่แน่นอนในปัจจุบันและอนาคตสอดคล้องกับการศึกษาของ Majdouline Mhalla พบว่า การขับเคลื่อนองค์กรให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันในสภาวะวิกฤติ ถือเป็นสิ่งที่ ทำหายอย่างหนึ่ง สิ่งที่จะคอยควบคุมทุกอย่างให้เป็นไปในแบบแผนเดียวกันก็คือ การแบ่งงาน และกำหนดอำนาจในการตัดสินใจให้ชัดเจน แบ่งให้ชัดเจนใครใครตัดสินใจ โดยทางที่ดีที่สุด ควรมีคนตัดสินใจเพียงคนเดียวในเรื่องนั้น ๆ และมีแนวทางการดำเนินการในการรับมือแต่ละ เฟสอย่างชัดเจน เพื่อให้สามารถทำงานและแก้ไขปัญหาได้อย่างไม่ติดขัด มีการจัดประชุม หัวหน้าทีมเพื่อติดตามและแชร์แนวทางแก้ไขปัญหาโดยคำนึงที่ผลลัพธ์เป็นหลัก ให้ทุกคนมี โอกาส ได้แสดงความคิดเห็น เพื่อให้การประชุมเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง (Mhalla, M, 2020) และสอดคล้องกับการศึกษาของบุญเรือน ทองทิพย์ เรื่อง โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) กับศักยภาพของผู้นำต่อการพัฒนาองค์กรแบบ New Normal พบว่า วิถีชีวิต ของผู้คนมากมาย รวมถึงกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรอย่าง “บุคลากร” สิ่งที่จะช่วยลด ความกังวล และให้ความรู้สึกมั่นคงต่อพนักงานก็คือ การออกนโยบายประกาศสถานการณ์ ของ บริษัท รวมถึงมาตรการรับมือกับสถานการณ์ พร้อมกับการให้ความช่วยเหลือที่จะให้ต่อ พนักงานได้ เช่น มาตรการดูแลสุขอนามัยของบุคลากร ตามมาตรการ Work From Home และ Social Distancing เป็นต้น (บุญเรือน ทองทิพย์, 2563) โดยวิสัยทัศน์ผู้นำต้องเปิดกว้าง และปฏิบัติตามแผนรับมือ (ที่มีความยืดหยุ่น) ต้องพร้อมปรับเปลี่ยนแผนทันทีเมื่อสถานการณ์ พลิกผัน รวมไปถึงควร Reset ตำแหน่งในการแข่งขันทางธุรกิจอยู่เสมอ กระบวนการ “ฟื้นฟู องค์กร โดยผู้นำต้องเริ่มคิดว่าจะเริ่มดำเนินการอย่างไร ทิศทางเป็นแบบใด และจะทำให้บริษัทกลับมาแข็งแกร่งได้อีกครั้งอย่างไร หลังจาก ที่ ธุรกิจต้องระงับหลาย ๆ กิจกรรมไปชั่วคราวในช่วงที่มีการระบาดอย่างหนัก และการเพิ่มทักษะให้บุคลากรผ่านการจัดอบรมและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีซึ่งมีบทบาท สำคัญต่อการทำงานยุคปัจจุบัน หรือกลุ่มคนที่มีความพิเศษด้านดิจิทัลที่กระจายอยู่ในแต่ละ หน่วยงานขององค์กร เพื่อช่วยสร้างความเปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติของพนักงานในองค์กรต่อ การนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาในอนาคต

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

1.1) ผู้บริหารขององค์กรต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความสุขและมีแรงจูงใจเพื่อความพึงพอใจในการทำงาน ก็มักจะได้ผลลัพธ์ และผลการดำเนินการที่น่าพอใจแรงจูงใจจึงเป็นสิ่งสำคัญมากต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานโดยการสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากรที่จะปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ เพื่อให้มีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน ทำให้สำเร็จลุล่วงซึ่งจะส่งผลต่อการนำพางค์การไปสู่ผลสำเร็จและยั่งยืนต่อไป

1.2) การวางกลยุทธ์เรื่องเส้นทางการทำงานให้ผู้นำในอนาคต อาทิ การให้โอกาสทำงานสำคัญ ๆ ในหลายจุดขององค์กร การถ่ายทอดและสอนงานจากหัวหน้า มีกระบวนการเรียนรู้ อบรมและฝึกทักษะเน้นกระบวนการพัฒนาโดยต้องดูลักษณะวัฒนธรรม รูปแบบในองค์กรต่อไป

1.3) การสนับสนุนของฝ่ายบริหาร ต้องสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงและต้องแสดงพฤติกรรมกรรมการสนับสนุนให้ชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นปัจจัย ทรัพยากร และควรนำการเปลี่ยนแปลง โดยการเปลี่ยนแปลงตนเองก่อนและเป็นแบบอย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1) ควรมีการศึกษาวิจัยทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อหาข้อเปรียบเทียบผลการศึกษาในอนาคตของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกและมีประสิทธิภาพในการทำนายประสิทธิผลองค์การ เพื่อที่จะได้กำหนดตัวแปรใหม่ ๆ มาใช้ในการทำวิจัยอยู่เสมอเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลดีต่อองค์การต่อไป

2.2) ควรทำการศึกษาวิจัยเรื่องควรรศึกษาทัศนคติ มุมมองความต้องการ ความคาดหวังและความพึงพอใจของบุคลากรในการบริหารจัดการองค์การที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบ ความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรงของข้อมูลที่วิจัย เพื่อให้เป็นการช่วยส่งเสริมให้องค์การเกิดการพัฒนาย่างยั่งยืนให้เกิดความสำเร็จต่อไป

2.3) ควรมองปัจจัยอื่นที่ความแตกต่างไปจากงานวิจัยนี้ เพื่อให้เกิดมุมมองแนวคิดที่หลากหลายให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ พร้อมทั้งควรเปลี่ยนเครื่องมือหรือเทคนิคในการวิจัย เพราะอาจจะทำให้ได้ข้อค้นพบที่น่าสนใจอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการวิจัยในครั้งนี้ พร้อมทั้งการร่วมกันทำความเข้าใจปัญหา นำมาเชื่อมโยงกับความสามารถและกำหนดทางเลือกใหม่ ของการบริหารมีความปรารถนาาร่วมกันที่จะผลักดันการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ นำไปสู่ความสำเร็จในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2564). แนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อการจัดการภาวะระบาดของโรคโควิด-19 ในข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 1). กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2563). คู่มือดูแลสังคมจิตใจบุคลากรสุขภาพในภาวะวิกฤตโควิด-19. นนทบุรี : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. (2563). แนวทางการจัดบริการเพื่อรองรับผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของสถาบันโรงพยาบาลสังกัดกรมสุขภาพจิต ฉบับที่ 1/2563.
- กฤตวรรณ พริ้งสกุล. (2558). ปัจจัยเกื้อหนุนกลยุทธ์การสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขันธุรกิจ. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*, 3(2), 97-107.
- กมลพร กัลยาณมิตร (2564) ศึกษาวิจัยเรื่องการนำกลยุทธ์การบริหารสู่การปฏิบัติ ในรูปแบบความปกติใหม่ (New Normal). *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 6(4), หน้า 402 - 422.
- กัลยา สว่างคง และวิโรจน์ เจริญลักษณ์. (2559). อิทธิพลของการรับรู้การสนับสนุนจากหัวหน้างานและจากองค์กรที่มีผลต่อความตั้งใจในการลาออกจากงานผ่านความผูกพันด้านความรู้สึกต่อองค์กร ของพนักงานบริษัทน้ำดื่มในกรุงเทพมหานคร. *วารสารการจัดการสมัยใหม่ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*, 14(1). 91-103.
- จารุพร ชันธนนท์ และวสุธิตา นุริตมนต์.(2562). คุณลักษณะของผู้ประกอบการและกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม: กรณีศึกษาลูกค้าของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคกลางของประเทศไทย. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 33(108), 132-144.

- จิรศักดิ์ จิยะจันทร์. (2563). การบริหารองค์การที่มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานสายงานปฏิบัติการ นครหลวง บริษัทไพรซิเนียไทย จำกัด. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5(1), 240-253.
- ธนวัฒน์ วิเศษสมบัติ และ จูติมา ไชยะกุล. (2561). ผลกระทบของแรงจูงใจ ความพึงพอใจ และความผูกพันต่อ องค์การ ที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการอุตสาหกรรมยานยนต์ ของเขต นิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ด 1 จังหวัดระยอง.วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชพฤกษ์, 4 (3): 14-26.
- นิวัฒน์ รังสร้อย. (2562). การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยใช้ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 7(10), 142-153.
- พัสสรณ์ วรภัทร์ฤทธกุล. (2562). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีต่อการบริหารสำนักงานหลักประกัน สุขภาพแห่งชาติ สาขาเขตพื้นที่ 13 (กรุงเทพมหานคร). วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 6(1), (เดือน มกราคม-มิถุนายน) หน้า 486-498.
- พิชญา แก้วสระแสน และไพบูลย์ อาชารุ่งโรจน์ (2560). ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยในการทำงาน ความเครียด และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ของพนักงานบริษัทหอสังหาริมทรัพย์ในกรุงเทพมหานคร. วารสาร มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยศิลปากร, Vol. 11 No. 2 (2018).
- วรชัย สิงห์ฤกษ์ และวีโรจน์ เจษภูาลักษณ์.(2560). อิทธิพลของสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีต่อประสิทธิภาพการ ทำงาน ผ่านความผูกพันต่อองค์การของลูกค้าสำนักงานพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. วารสารวิจัย และพัฒนาโดยองค์กร ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 12 (2).203-210.
- สุพิชฌาย์ ลิ้มตระกูลไทย. (2561). คุณลักษณะงานที่มีผลต่อความผูกพันด้านความรู้สึกรู้สึกต่อองค์กรผ่านผลการ ปฏิบัติงาน ในบทบาทการรับรู้การสนับสนุนจากหัวหน้างาน และการรับรู้การสนับสนุน จากองค์กร ของโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง. ปรชญาดุษฐ์บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อุทัย เลหาวิเชียร.(2542). รัฐประศาสนศาสตร์ ; ลักษณะวิชาและมิติต่าง ๆ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสมาธรรม.
- Agranoff, R., & McGuire, M. (2003). Collaborative public management : New strategies for local governments. Washington, D.C.: Georgetown University Press.
- Certo, Samuel C. & Certo, Trevis S. (2009). Modern Management : Concepts and Skills (11th ed). New Jersey : Prentice – Hall.
- Jackson, S.E., Schuler, R.S., & Werner, S.(2009). Managing human resources. Mason, OH: South-Western Cengage Learning.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), pp. 607-610.
- McKinsey Global Institute. (2014) . Global Media Report 2014. Retrieved September 12, 2020, from <https://www.mckinsey.com>

- Mhalla, M. (2020). The Impact of Novel Corona virus (Covid-19) on the Global Oil and Aviation Markets. *Journal of Asian Scientific Research*, 10(2), 96-104.
- Michael, E. Porter. (1 9 9 8) . Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitors. USA : Illustrated edition.
- Miles, M. & Huberman, A. (1987). Qualitative Data Analysis : A Sourcebook of New Methods. California : Sage publications
- Pender J Nola. (1996). **Health Promotion in Nursing Practice**. 3thed. USA: Appleton and Lange.
- Osborne, S.P. (2010). **The new public governance : Emerging perspectives on the theory and practice of public governance**. New York : Rout ledge.
- Robbins, Stephen P. (1990). **Organization Theory : Structure Design and Application**. 3 rd ed. New Jersey : Prentice-Hall.
- Simon, Herbert. (1996). **A Public Administration**. New York : Alfred A Kuopf.
- Vangen, S., & Huxham, G. (2010). **Managing to collaborate**. New York : Routledge.

การบริหารจัดการองค์การที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานตามมาตรการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของบุคลากรสำนักงานหลักประกันสุขภาพสาขาเขตพื้นที่ 13 กรุงเทพมหานคร

ORGANIZATION MANAGEMENT AFFECTS THE QUALITY OF WORK LIFE OF PERSONNEL ACCORDING TO SURVEILLANCE MEASURES, PREVENTION AND CONTROL OF CORONAVIRUS DISEASE 2019 (COVID-19) IN NATIONAL HEALTH SECURITY OFFICE, DISTRICT 13, BANGKOK

ผู้วิจัย ดร.พีระพงษ์ วรภัทร์ธีระกุล
 ดร.อรรควิทย์ อรรคสิงห์
 เกรียงศักดิ์ แสงสว่าง.
 มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการองค์การ และคุณภาพชีวิตการทำงานตามมาตรการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของบุคลากรสำนักงานหลักประกันสุขภาพสาขาเขตพื้นที่ 13 กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์การบริหารจัดการองค์การที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานตามมาตรการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของบุคลากรสำนักงานหลักประกันสุขภาพสาขาเขตพื้นที่ 13 กรุงเทพมหานคร ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 210 คน โดยใช้สูตรของเครจซ์และมอร์แกน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F – test ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์แบบถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า

1. การเปรียบเทียบข้อมูลส่วนบุคคลของพนักงาน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นในเรื่องระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

2. ความสัมพันธ์การบริหารจัดการองค์การ และคุณภาพชีวิตการทำงาน พบว่า การบริหารจัดการองค์การในด้านลักษณะของหน่วยงาน ($r = .943$) และคุณภาพชีวิตการทำงานในด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกละเลยและปลอดภัย ($r = .856$) มีความสัมพันธ์ในระดับสูงต่อมาตรการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของบุคลากรสำนักงานหลักประกันสุขภาพสาขาเขตพื้นที่ 13 กรุงเทพมหานคร ($R^2=0.84, R^2_{Adjusted}=0.83, Sr^2=5.34, F=28.52, p<0.001$)

3. ข้อค้นพบที่น่าสนใจ โดยสรุปว่า ในสถานการณ์ปัจจุบันการปฏิบัติงานของบุคลากรโดยเฉพาะในประเด็นความเป็นประโยชน์ต่อสังคมเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตในการทำงาน โดยการปรับปรุงการบริหารค่าตอบแทนที่เพียงพอและเป็นธรรมเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ ประสบการณ์ ความสามารถ และภาระหน้าที่งาน นอกจากนี้ควรเพิ่มสวัสดิการช่วยเหลือในด้านอื่นๆ เพื่อเป็นแรงจูงใจในการทำงาน และที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การส่งเสริมกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงาน ให้รู้สึกถึงการทำงานเป็นทีมของบุคลากร สำนักงานหลักประกันสุขภาพสาขาเขตพื้นที่ 13 กรุงเทพมหานครต่อไป

คำสำคัญ : การบริหารจัดการองค์การ, คุณภาพชีวิตการทำงาน, มาตรการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19), สำนักงานหลักประกันสุขภาพสาขาเขตพื้นที่ 13 กรุงเทพมหานคร

Abstract

The objectives of this research were: 1) to compare organization management and the quality of work life of personnel according to surveillance measures, prevention and control of Coronavirus disease 2019 (COVID-19) in NHSO, district 13, Bangkok which classified by personal factor: and 2) to study relationship of organization management affects the quality of work life of personnel according to surveillance measures, prevention and control of Coronavirus disease 2019 (COVID-19) in NHSO, district 13, Bangkok. This research was a quantitative research with a sample of 210 people using the formula of Krejcie and Morgan and questionnaires were used to collect data. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, one-way ANOVA, Pearson correlation coefficient and multiple regression analysis.

The results revealed that :

1. A comparison of the personal data of employees found that overall, no difference except in the level of education and income per month difference was statistically significant. 05.
2. Relationship of organization management and quality of work life found that organization management in terms of organizational characteristics ($r = .943$) and quality of working life in hygienic and safe environment ($r = .833$); there was a high relationship to surveillance measures, prevention and control of Coronavirus disease 2019 (COVID-19) in NHSO, district 13, Bangkok at ($R^2=0.84$, $R^2_{Adjusted}=0.83$, $Sr^2=5.34$, $F=28.52$, $p<0.001$)
3. The findings at the conclusion that the current situation, the performance of personnel, especially on the issues of the society is to promote the quality of work life by improving the compensation management that is adequate and fair, appropriate to the economic conditions, experience, abilities and work duties. In addition, other benefits should be added to provide incentives for work and another important point is to promote good relationship building activities between supervisors and co-workers to give a sense of teamwork in the NHSO, district 13, Bangkok.

Keywords : Organization Management, The Quality of Work Life, Surveillance Measures, Prevention and Control of Coronavirus Disease 2019 (COVID-19), The National Health Security Office (NHSO), District 13, Bangkok.

บทนำ

ในปัจจุบันนื่องค์การต่างๆ ในประเทศไทยต้องเผชิญกับความท้าทายอย่างรุนแรง เพราะสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - 19 ดูเหมือนจะหนักหนาสาหัสกว่าทุกวิกฤติที่ผ่านมา ดังนั้น แต่ละองค์การจึงต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์การ รูปแบบการทำงาน และการใช้กลยุทธ์ใหม่ ๆ เพื่อขับเคลื่อนองค์การให้มีประสิทธิภาพสูงสุด อันเนื่องมาจากโรคระบาด โควิด - 19 ที่แพร่ระบาดทั่วโลกมากกว่าครึ่งปี มีผู้ติดเชื้อเป็นจำนวน 100 กว่าล้านคน โดยเฉพาะ ในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ยังน่าเป็นห่วงเพราะมีจำนวนผู้ติดเชื้อสูงสุด (ธนรักษ์ ผลิตพันธ์, 2563) และความคืบหน้าของการฉีดวัคซีนในประเทศต่าง ๆ ที่คาดว่าจะจะเป็นปัจจัยสำคัญในการ ช่วยยับยั้งสถานการณ์การแพร่ระบาดนี้ได้หากมองข้ามไปในอนาคตช่วงหลังวิกฤติโควิด - 19 ถึงเศรษฐกิจไทย รวมถึงบริบทของสังคมและความปกติใหม่ (New Normal) ว่าจะเปลี่ยนไป อย่างไร เพื่อรับมือกับวิกฤติโควิด - 19 ครั้งนี้ ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็น “วิกฤติที่ไม่เหมือนวิกฤติใดในอดีต (This Time is Really Different)” โดยมีรูปแบบของการเกิดที่ต่างจากวิกฤติอื่นในอดีต เริ่มต้นจากการแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วของไวรัสโควิด - 19 กลายเป็นมหาวิกฤติทางสาธารณสุขโลก ภาครัฐในหลายประเทศต้องเข้ามาตรึงการล็อกดาวน์ครั้งใหญ่ (Great Lockdown) เพื่อจำกัดการแพร่ระบาดที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของผู้คนและทำให้กิจกรรม ทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทยหยุดชะงักพร้อมกัน (Global Simultaneous Shocks) กิจกรรมการผลิตที่หยุดชะงักพร้อมกับรายได้และกำลังซื้อที่ลดลง โดยความรุนแรงของสถานการณ์ลุกลามเป็นวิกฤติทางเศรษฐกิจในลักษณะพิเศษคือ เป็นวิกฤติ ทั้งด้านอุปทานและอุปสงค์พร้อมกัน (Brinca, P. et al, 2020) โดยมาตรการดังกล่าวส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อประชาชนในทุกมิติ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ ความมั่นคงในชีวิต และประเด็นปัญหาอื่นๆ โดยศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) ได้แบ่งเขตพื้นที่เพื่อเฝ้าระวังออกเป็น 5 เขตพื้นที่ตามระดับความรุนแรงของการแพร่ระบาด ได้แก่ พื้นที่ควบคุมสูงสุด (สีแดงเข้ม) พื้นที่ควบคุมสูง (สีแดง) พื้นที่ควบคุม (สีส้ม) พื้นที่เฝ้าระวังสูง (สีเหลือง) และพื้นที่เฝ้าระวัง (สีเขียว) (กระทรวงสาธารณสุข, 2564) ดังนั้นภายใต้รัฐบาลการนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และการกำกับดูแลของพลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี มีนโยบายให้ทุกภาคส่วนและทุกระดับของสังคม ได้ใช้ความรู้ความสามารถมาทำงานร่วมกันเพื่อก้าวผ่านพ้นวิกฤติจากสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคระบาดโควิด-19 นี้ไปให้ได้ตามแนวทาง “รวมไทยสร้างชาติ” โดยจะจัดตั้งศูนย์อำนวยการแรงงานแห่งชาติ (ศอร.) เพื่อขับเคลื่อนการแก้ปัญหาคนว่างงานเชิงรุก บริหารจัดการแรงงานทั้งระบบและครอบคลุมทุกมิติ โดยได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินที่ยึดการปกครองในระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ -๒๕๘๐) มีเป้าหมาย “มุ่งมั่นให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ในศตวรรษที่ ๒๑” เพื่อพัฒนาประเทศไทยให้ก้าวไปข้างหน้าด้วยความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และสังคมไทย มีความสุข มีความปรองดอง สามัคคี และมีความเอื้ออาทร คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้กำหนดเป้าหมายชัดเจน ที่จะพัฒนาประเทศไทยให้หลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง มุ่งหมายให้คนไทยในทุกช่วงวัยเป็นกำลังคุณภาพที่จะผลักดันประเทศไทยให้เติบโตอย่างยั่งยืน และก้าวผ่านวิกฤติจากการแพร่ระบาดโรคระบาดโควิด-19 (สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564)

ปัจจุบันผู้บริหารต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่หลากหลายท้าทายและเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก โดยจะต้องทำงานโดยมุ่งเน้นแก้ปัญหาที่ซับซ้อนตลอดเวลาต้องเผชิญกับการแข่งขันต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับต่างๆ โดยสอดคล้องกับการศึกษาของจิรัชญา ศุขโคภา (2561) พบว่า การรับรู้การสนับสนุนจากหัวหน้างานส่งผลทางบวกต่อการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร และส่งผลในทางบวกต่อการกำหนดนโยบาย สวัสดิการแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อให้พนักงานเกิดความรู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร และมีความมุ่งมั่นในการทำงาน เนื่องจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด ภาวะวิกฤติทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีใหม่ๆ โดยลักษณะงานบริหารจึงไม่แน่นอนสอดคล้องกับการศึกษาของพิชญา แก้วสระแสน และไพบุลย์ อาหารุงโรจน์ (2560) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยในการทำงานความเครียด และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทอสังหาริมทรัพย์ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ความเครียดในการทำงาน ด้านจิตใจ มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลต่อภาวะที่ทำนายสำหรับผู้บริหารองค์กรที่ต้องการมุ่งเน้นพัฒนาองค์กรให้เปลี่ยนแปลงไปตามระบบที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับวรรณภา ลือกิตินันท์ (2560) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรด้วยความสุขในการทำงานเป็นประโยชน์ต่อองค์กรในการพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน และสร้างความยั่งยืนในการดำเนินงานให้กับองค์กร รวมถึงสร้างความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน ซึ่งเป็นการช่วยธำรงรักษาพนักงาน เพื่อนำจุดแข็งขององค์กรมาผลักดันการพัฒนาให้มีกลไกการควบคุมทิศทางตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับการศึกษาของพัสสรณ์ วรรณฤทธิ์ระกุล (2562) พบว่าแรงจูงใจในด้านลักษณะของผู้บริหารมีผลต่อการปฏิบัติงานบุคลากรสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สาขาเขตพื้นที่ 13 (กรุงเทพมหานคร) ดังนั้นการพัฒนากิจการมีได้หมายถึงการพัฒนาแต่เฉพาะองค์กรที่มีปัญหาเท่านั้น หากแต่องค์กรที่มีความเจริญรุ่งเรืองอยู่แล้วก็ควรได้รับพัฒนาให้เจริญยิ่งขึ้น

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน ภายใต้หลักการ “เฉลี่ยทุกข์เฉลี่ยสุข” โดยให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิด้านสุขภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ “การสร้างหลักประกันด้านสุขภาพให้กับคนไทย” โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของพัสสรณ์ วรรณฤทธิ์ระกุล (2562) ศึกษาวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีต่อการบริหารสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สาขาเขตพื้นที่ 13 กรุงเทพมหานคร โดยให้สามารถเข้าถึงบริการด้านสุขภาพได้ตามความจำเป็นทั้งในหน่วยบริการ ในชุมชน หรือที่บ้านโดยครอบคลุมทั้งบริการสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค ซึ่งการพัฒนากิจการจะมีลักษณะต่างๆ หลายประการ ที่ผู้บริหารจะต้องพิจารณา เช่น การพัฒนาจะมุ่งเน้นไปที่วัฒนธรรมขององค์กร (Organization Cultural), ค่านิยม (Value) และทัศนคติของบุคคลภายในองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของสัญญาชัย ห่วงกิจ (2561) ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในพื้นที่ เขต13 กรุงเทพมหานคร พบว่า การสร้างความรู้ ความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ทั้งของประชาชน และบุคลากรสาธารณสุขผู้ให้บริการ ควบคู่กับการหนุนเสริมการจัดระบบบริการที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้สะดวก เพื่อเตรียมความพร้อมให้บริการตามมาตรการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดและดำเนินการป้องกันควบคุมโรค COVID-19 สอดคล้องกับการศึกษาของ Pender J Nola (1996) พบว่า การมีสุขภาพที่ดีย่อมเกิดจากการที่บุคคลทำกิจกรรมอันเกิดจากการมีคุณภาพชีวิตที่ดี 3 องค์ประกอบด้วยกัน ได้แก่ การมีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคม พร้อม

ทั้งการศึกษางานวิจัยของพรวพิชชา เกลิงพล. (2563). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบประกันสุขภาพของกลุ่มแรงงานต่างด้าวในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า การให้บริการสาธารณสุขได้สะดวกเพียงพอและครอบคลุมอย่างเป็นระบบจะช่วยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนั้นจึงเป็นประเด็นการศึกษาที่น่าสนใจจากความตระถึงในสภาวะการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยได้ดำเนินการทุกมาตรการอย่างเข้มงวดแล้ว การได้รับความร่วมมืออย่างพร้อมเพรียงจากประชาชนในการป้องกันตนเอง คนรอบข้าง และสังคม โดยการปฏิบัติตามกฎหมายประกาศของทางการถือเป็นสิ่งสำคัญสูงสุดการติดต่อสัมผัสหรือใกล้ชิด จึงจำเป็นต้องควบคุมสถานการณ์และบังคับใช้มาตรการขั้นสูงสุดเพื่อความอยู่รอดร่วมกันให้ถูกต้องตามมาตรการป้องกันโรคตามหลักสากลจึงมีความจำเป็นต่อการวางแผนและพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานให้ตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความพร้อมที่จะนำองค์การไปสู่ความสำเร็จเกิดวัฒนธรรมองค์การที่ดี เกิดขวัญและกำลังใจ เกิดผลดีในทางจิตวิทยา และสภาพแวดล้อมในการทำงานภายในองค์การต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาโดยนำเสนอได้ดังนี้ ได้แก่

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล การบริหารจัดการองค์การ และคุณภาพชีวิตการทำงานตามมาตรการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของบุคลากรสำนักงานหลักประกันสุขภาพสาขาเขตพื้นที่ 13 กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการองค์การ และคุณภาพชีวิตการทำงานตามมาตรการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของบุคลากรสำนักงานหลักประกันสุขภาพสาขาเขตพื้นที่ 13 กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์การบริหารจัดการองค์การที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานตามมาตรการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของบุคลากรสำนักงานหลักประกันสุขภาพสาขาเขตพื้นที่ 13 กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยสามารถตั้งสมมติฐานการวิจัยได้ดังนี้

1. บุคลากรที่มีข้อมูลส่วนบุคคล แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการองค์การ และคุณภาพชีวิตการทำงานตามมาตรการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของบุคลากรสำนักงานหลักประกันสุขภาพสาขาเขตพื้นที่ 13 กรุงเทพมหานครแตกต่างกัน
2. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการองค์การ มีความสัมพันธ์ในระดับสูงต่อคุณภาพชีวิตการทำงานตามมาตรการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของบุคลากรสำนักงานหลักประกันสุขภาพสาขาเขตพื้นที่ 13 กรุงเทพมหานคร
3. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการองค์การ มีอิทธิพลทางตรงร่วมกันต่อคุณภาพชีวิตการทำงานตามมาตรการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของบุคลากรสำนักงานหลักประกันสุขภาพสาขาเขตพื้นที่ 13 กรุงเทพมหานคร

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการบริหารจัดการ

Greenwood, Judd, and Becker (1988, p. 33) กล่าวว่า ทฤษฎีการบริหารควรมีอย่างน้อย 7 ประการ ได้แก่ คน (man) เงิน (money) วัสดุสิ่งของ (material) อำนาจหน้าที่(authority) เวลา (time) กำลังใจในการทำงาน (will) และความสะดวกต่าง ๆ (facilities) เพื่อช่วยให้การดำเนินกิจกรรมขององค์การบรรลุวัตถุประสงค์

Simon (1997, p. 1) กล่าวว่า ปัจจัยการบริหารเป็นเสมือนเครื่องมือสนับสนุนให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ โดยมีองค์ประกอบสำคัญ คือ 7 M's ได้แก่ บุคลากร (man) เงิน(money) การบริหารทั่วไป (management) การบริการประชาชน (market) คุณธรรม(moral) ข้อมูลข่าวสาร (massage) และการวัดผล (measurement)

Certo and Certo (2009, p. 32) กล่าวไว้ว่า ทฤษฎีการบริหารควรรวมประกอบด้วยคน (man) เงิน (money) วัสดุสิ่งของ (material) วิธีการทำงาน (method) การตลาด (market)และเครื่องจักร (machine)

2. แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับความร่วมมือ

Vangen and Huxham (2010) ความร่วมมือเกิดจากการสนับสนุนขององค์การให้เกิดการเข้าถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งเอาไว้ โดยการตัดสินใจเข้าร่วมมีนั้นเกิดจากผู้นำขององค์การนั้น ๆ และเป็นการพัฒนากิจกรรม/โครงการที่สร้างขึ้น โดยส่วนใหญ่แล้วความร่วมมือในลักษณะ Collaboration นั้นเป็นความร่วมมือระหว่างภาครัฐและองค์การที่ไม่แสวงหากำไร หรือภาครัฐและภาคเอกชนด้วยและเมื่อเกิดความร่วมมือระหว่างองค์การขึ้น

Agranoff& McGuire. (2003) นอกจากนี้ยังได้มีการกล่าวไว้อีกว่า การสร้างความร่วมมือ (Collaboration) ถือเป็น การเข้ามาจับบทบาทของผู้เล่นที่หลากหลาย ในช่วงระยะเวลาที่ต่างกันภายใต้บริบทของการสร้างความร่วมมือ

Osborne, S.P. (2010). ต้องมีการสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนร่วมกันหาข้อตกลง มากกว่าเป็นแค่การดำเนินการตัดสินใจเพียงอย่างเดียว ซึ่งการพยายามหาข้อตกลงร่วมกันนั้นควรอยู่บนฐานของการพยายามที่จะสร้างสมานฉันท์ให้เกิดขึ้น เพื่ออธิบายถึงความร่วมมือที่เกิดขึ้นระหว่างองค์การในแต่ละรูปแบบดังต่อไปนี้

3. แนวคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ

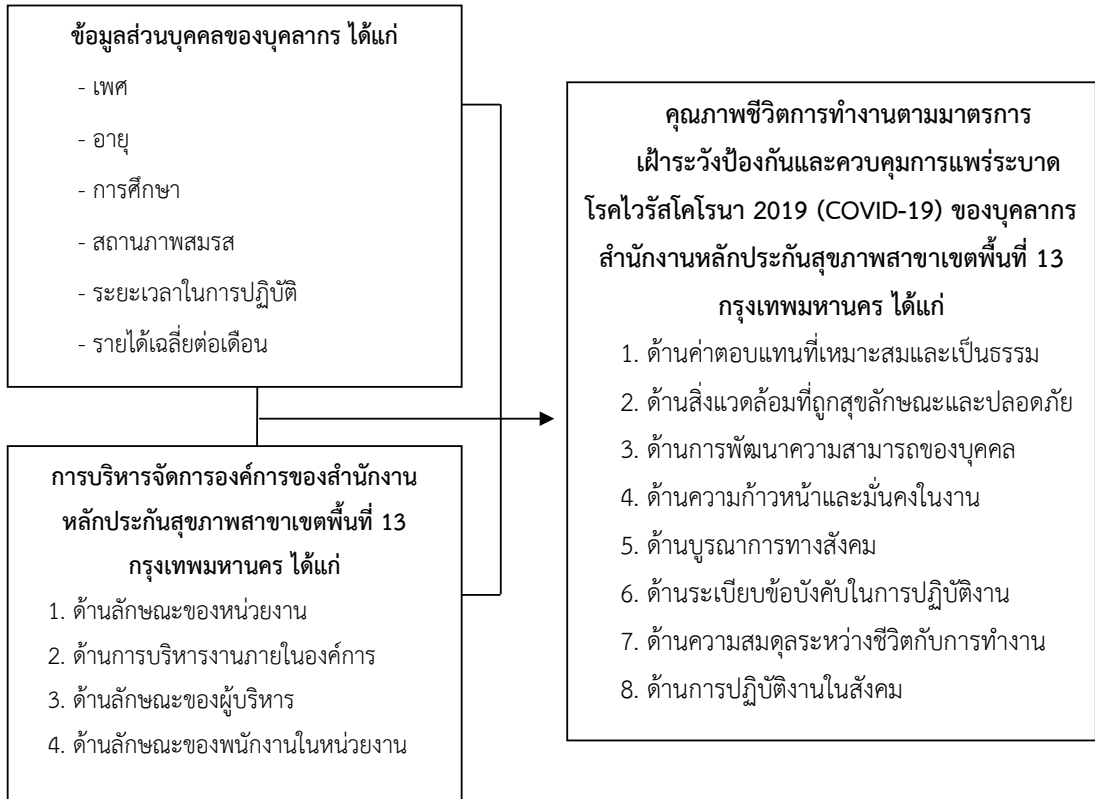
ความหมายสภาพแวดล้อมทั่วไป Robbin (1990, p. 206) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทั่วไป หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อองค์การ แต่ไม่สามารถเห็นความเกี่ยวข้องหรือความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเหล่านี้กับองค์การหรือการบรรลุผลขององค์การได้โดยตรง

Barney and Griffin (1992, p. 109) กล่าวไว้ว่า สภาพแวดล้อมทั่วไปมักจะเป็นเรื่องที่เป็นเงื่อนไขกว้าง ๆ หรือแนวโน้มทั่ว ๆ ไปซึ่งไม่ส่งผลกระทบต่อตรงก้องค์การตั้งนั้น อาจกล่าวได้ว่า สภาพแวดล้อมทั่วไป ได้แก่ สิ่งต่าง ๆ ที่มีผลกระทบโดยอาจจะเป็นแรงผลักดันหรือแรงต่อต้านต่อการดำเนินงานขององค์การ

4. แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการทำงาน

Walton, (1973, p. 12 - 16) ได้กล่าวถึงคุณภาพชีวิตว่า เป็นลักษณะการทำงานที่ตอบสนองความต้องการและปรารถนาของบุคคล โดยพิจารณาคุณลักษณะแนวทางความเป็นบุคคล สภาพตัวบุคคลหรือสังคม เรื่องสังคมขององค์กรที่ทำงานประสบผลสำเร็จ โดยมีเกณฑ์ในการตัดสินใจเกี่ยวกับค่าตอบแทนที่จะบ่งชี้ว่า มีคุณภาพชีวิตการทำงานนั้นจะพิจารณาโดยแบ่งออกเป็น 8 ด้าน คือ 1) ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม 2) ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย 3) ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล 4) ด้านความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน 5) ด้านบูรณาการทางสังคม 6) ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน 7) ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน และ 8) ด้านการปฏิบัติงานในสังคม

กรอบแนวคิดในการทำวิจัย



แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ โดยการเก็บข้อมูลจาก บุคลากรที่ปฏิบัติงานในบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสำนักงานหลักประกันสุขภาพสาขาเขตพื้นที่ 13 กรุงเทพมหานคร จำนวน 450 คน การคำนวณประชากรกลุ่มตัวอย่างของ (Krejcie and Morgan, 1970) ยอมรับความคาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างได้ 5% ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนเท่ากับ 210 ตัวอย่าง

2. การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficient) (สุจิตรา บุญยรัตพันธุ์, 2546) ผลการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบักเพื่อหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบัก .87

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล จัดเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการชี้แจงให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจถึงวัตถุประสงค์เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยติดตามขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จำนวน 210 ฉบับแล้วนำไปดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ (1) สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ(2) สถิติเชิงอ้างอิงเพื่อทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ค่า t-test ค่า F - test พร้อมทั้งการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation Analysis) โดยอาศัยเทคนิคการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ซึ่งทำการหาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Standard Regression Coefficient : β) ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่กำหนดไว้

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล โดยสามารถสรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) ซึ่งใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 210 คนพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 55.20 ส่วนใหญ่มีอายุ 25- 34 ปี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 37.80 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 56.80 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 33.80 ส่วนใหญ่มีระดับตำแหน่งงาน ระดับ 4 จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 31.00 และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน 11-16 ปี จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นการบริหารจัดการองค์การที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรสำนักงานหลักประกันสุขภาพสาขาเขตพื้นที่ 13 กรุงเทพมหานคร โดยสรุปว่า

2.1) การบริหารจัดการองค์การ พบว่า ด้านลักษณะของหน่วยงานมีค่าเฉลี่ยโดยรวมสูงสุด ($\bar{X} = 3.60$) รองลงมาด้านลักษณะของผู้บริหารโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.57$) ด้านการบริหารงานภายในองค์การโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.56$) และด้านลักษณะของพนักงานในหน่วยงานมีค่าเฉลี่ยโดยรวมน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.54$) ตามลำดับ

2.2) คุณภาพชีวิตการทำงาน พบว่า ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ($\bar{X} = 4.08$) มีค่าเฉลี่ยโดยรวมสูงสุด รองลงมาด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม ($\bar{X} = 4.04$) ด้านบูรณาการทางสังคม ($\bar{X} = 4.03$) ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน ($\bar{X} = 4.00$) ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องเหมาะสมและปลอดภัย ($\bar{X} = 3.78$) ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.70$) ด้านความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน ($\bar{X} = 3.61$) และด้านการปฏิบัติงานในสังคม ($\bar{X} = 3.58$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรต่อการบริหารจัดการองค์การที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานตามมาตรการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของบุคลากรสำนักงานหลักประกันสุขภาพสาขาเขตพื้นที่ 13 กรุงเทพมหานคร ใช้สถิติทดสอบความแตกต่างของค่าที่ (t-Test) และทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-Way ANOVA) ใช้วิธี Fisher's Least Significant Difference หรือ (LSD) โดยนำเสนอตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรต่อการบริหารจัดการองค์การที่มีผลต่อ
คุณภาพชีวิตการทำงาน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

N = 210

การบริหารจัดการองค์การ	เพศ	อายุ	ระดับ การศึกษา	รายได้ ต่อเดือน	ระดับ ตำแหน่งงาน	ประสพการณ์ ทำงาน
ด้านลักษณะของหน่วยงาน	.300	.340	.056	.293	.383	.981
ด้านการบริหารงาน ภายในองค์การ	.056	.425	.117	.391	.841	.022*
ด้านลักษณะของผู้บริหาร	.039*	.166	.262	.068	.319	.001*
ด้านลักษณะของพนักงาน ในหน่วยงาน	.268	.841	.131	.266	.081	.843
คุณภาพชีวิตในการทำงาน ของบุคลากร	เพศ	อายุ	ระดับ การศึกษา	รายได้ ต่อเดือน	ระดับ ตำแหน่งงาน	ประสพการณ์ ทำงาน
ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสม และเป็นธรรม	.326	.523	.017*	.035*	.327	.086
ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูก สุขลักษณะและปลอดภัย	.045*	.392	.251	.492	.828	.166
ด้านการพัฒนาความสามารถ ของบุคคล	.229	.447	.554	.076	.068	.120
ด้านความก้าวหน้าและ มั่นคงในงาน	.012*	.145	.789	.178	.052	.224
ด้านบูรณาการทางสังคม	.889	.213	.124	.801	.061	.705
ด้านระเบียบข้อบังคับในการ ปฏิบัติงาน	.670	.741	.069	.941	.702	.112
ด้านความสมดุลระหว่างชีวิต กับการทำงาน	.320	.256	.065	.136	.608	.141
ด้านการปฏิบัติงานในสังคม	.516	.068	.059	.012*	.915	.088

*P<0.05

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยสรุปว่า 1) การบริหารจัดการองค์การในด้านการบริหารงานภายในองค์การบุคลากรมีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องประสพการณ์ทำงาน และด้านลักษณะของผู้บริหารบุคลากรมีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องเพศและประสพการณ์ทำงาน 2) คุณภาพชีวิตการทำงานในด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม บุคลากรมีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ด้านความก้าวหน้าและมั่นคงในงานบุคลากรมีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องเพศ และด้านการปฏิบัติงานในสังคมรายได้ต่อเดือน ยกเว้น ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ด้านบูรณาการทางสังคม ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน และด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการองค์การ มีความสัมพันธ์ในระดับสูงต่อคุณภาพชีวิตการทำงานตามมาตรการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของบุคลากรสำนักงานหลักประกันสุขภาพสาขาเขตพื้นที่ 13 กรุงเทพมหานคร โดยนำเสนอตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยด้านการบริหารจัดการองค์การที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน

การบริหารจัดการองค์การ	N	ระดับ		แปลผล ระดับความสัมพันธ์
		ความสัมพันธ์ (r)	Sig.	
ด้านลักษณะของหน่วยงาน	210	r = .943**	.000	มีความสัมพันธ์สูง
ด้านการบริหารงานภายในองค์การ	210	r = .849**	.000	มีความสัมพันธ์สูง
ด้านลักษณะของผู้บริหาร	210	r = .890**	.000	มีความสัมพันธ์สูง
ด้านลักษณะของพนักงานในหน่วยงาน	210	r = .647**	.000	มีความสัมพันธ์ปานกลาง
คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากร				
ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม	210	r = .749**	.000	มีความสัมพันธ์สูง
ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย	210	r = .856**	.000	มีความสัมพันธ์สูง
ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล	210	r = .790**	.000	มีความสัมพันธ์สูง
ด้านความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน	210	r = .817**	.000	มีความสัมพันธ์สูง
ด้านบูรณาการทางสังคม	210	r = .560**	.000	มีความสัมพันธ์ปานกลาง
ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน	210	r = .591**	.000	มีความสัมพันธ์ปานกลาง
ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน	210	r = .583**	.000	มีความสัมพันธ์ปานกลาง
ด้านการปฏิบัติงานในสังคม	210	r = .783**	.000	มีความสัมพันธ์สูง

** P<0.01, *P<0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารจัดการองค์การในด้านลักษณะของหน่วยงานมีความสัมพันธ์ระดับสูง (r = .943)** รองลงมาด้านลักษณะของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ระดับสูง (r = .890)** ด้านการบริหารงานภายในองค์การมีความสัมพันธ์ระดับสูง (r = .849)** และด้านลักษณะของพนักงานในหน่วยงานมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง (r = .647)** และคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรในด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัยมีความสัมพันธ์ระดับสูง (r = .856)** รองลงมาด้านความก้าวหน้าและมั่นคงในงานมีความสัมพันธ์ระดับสูง (r = .817)** ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคลมีความสัมพันธ์ระดับสูง (r = .790)** ด้านการปฏิบัติงานในสังคมมีความสัมพันธ์ระดับสูง (r = .783)** ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรมมีความสัมพันธ์ระดับสูง (r = .749)** ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง (r = .591)** ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง (r = .583)** และด้านบูรณาการทางสังคมมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง (r = .560)**

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์การบริหารจัดการองค์การมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพชีวิตในการทำงาน
ของบุคลากร

N = 210

การบริหารจัดการองค์การ คุณภาพชีวิต ในการทำงานของบุคลากร	การบริหารจัดการ องค์การ	คุณภาพชีวิตในการ ทำงาน	รวม
	(Y ₁)	(Y ₂)	(Y _{tot})
การบริหารจัดการองค์การ (X ₁)	1	.500**	.943 **
คุณภาพชีวิตในการทำงาน (X ₂)	.489**	1	.856 **
รวม (X _{tot})	.733**	.368 **	1
ร้อยละรวมความสัมพันธ์	60%	40%	44%

** P<0.01, *P<0.05 = (r²) X 100%

จากตารางที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการองค์การมีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับสูง (r = .943) รองลงมาคุณภาพชีวิตในการทำงาน (r = .856) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้แสดงว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการองค์การ มีความสัมพันธ์ในระดับสูงต่อคุณภาพชีวิตการทำงานตามมาตรการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของบุคลากรสำนักงานหลักประกันสุขภาพ สาขาเขตพื้นที่ 13 กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยวิเคราะห์อำนาจการทำนายปัจจัยด้านการบริหาร
จัดการองค์การมีอิทธิพลทางตรงร่วมกันต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากร

N = 210

สำนักงานหลักประกันสุขภาพ สาขาเขตพื้นที่ 13 กรุงเทพมหานคร	สัมประสิทธิ์ถดถอย		R ²	R ² _{adj}	Sr ²	R ² Change
	B	β				
ภาวะผู้นำ	0.74	0.70	0.78	0.78	0.27	0.68
คุณภาพชีวิตในการทำงาน	0.12	0.10	0.84	0.81	0.28	0.04

(R² = 0.84, R²_{Adjusted} = 0.83, Sr² = 5.34, F = 28.52, p < 0.001)

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์หุเชิงชั้นพบว่าตัวแปรซึ่งเป็นปัจจัยศึกษาสามารถร่วมกันทำนายภาวะผู้นำและวัฒนธรรมองค์กรมีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) (R² = 0.84, R²_{Adjusted} = 0.83, Sr² = 5.34, F = 28.52, p < 0.001) ตัวแปรที่เป็นปัจจัยทำนาย ได้แก่

4.1) การบริหารจัดการองค์การในสำนักงานหลักประกันสุขภาพสาขาเขตพื้นที่ 13 กรุงเทพมหานคร อำนาจทำนายโมเดลที่ดีที่สุด ($R^2=0.78$, $R^2_{Adjusted}=0.78$; $B=0.70$, $95\%CI=37.6-39.2$, $\beta=0.70$, $p<0.001$)

4.2) คุณภาพชีวิตการทำงานตามมาตรการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของบุคลากรสำนักงานหลักประกันสุขภาพสาขาเขตพื้นที่ 13 กรุงเทพมหานคร อำนาจทำนายโมเดลที่ดีที่สุด ($R^2=0.84$, $R^2_{Adjusted}=0.83$, $R^2_{changed}=0.01$; $B=0.12$, $95\%CI=29.3-30.7$, $\beta=0.10$, $p<0.001$)

อภิปรายผลการวิจัย

ประเด็นที่ 1 การบริหารจัดการองค์การตามมาตรการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของบุคลากรสำนักงานหลักประกันสุขภาพสาขาเขตพื้นที่ 13 กรุงเทพมหานคร จะสำเร็จลงได้จำเป็นอย่างไรที่จะได้รับการยอมรับและความร่วมมือจากบุคลากรในองค์การนั้นและเล็งเห็นความสำคัญของผู้นำและวัฒนธรรมองค์การที่มีต่อคุณภาพชีวิตในการทำงาน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของพัสสรณ์ วรภัทร์ธิระกุล (2562) ศึกษาวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีต่อการบริหารสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สาขาเขตพื้นที่ 13 (กรุงเทพมหานคร) พบว่า ลักษณะของหน่วยงาน ลักษณะของบุคลากรในหน่วยงาน การจัดการองค์การ และลักษณะของผู้บริหารมีผลต่อการปฏิบัติงานบุคลากร โดยในประเด็นนี้ การกำหนดนโยบายให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคลากร (กมลพร กัลยาณมิตร (2564) ได้แก่ โครงสร้างขององค์การ บุคลากร ระบบการปฏิบัติงานงบประมาณ ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ (อุทัย เลหาทวีเชียร, 2542, หน้า 68) เพราะคนสามารถใช้ทักษะและความรู้ในการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรอื่น ๆ (Jackson, Schuler, & Werner, 2009, p.12) และสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของพิชญา แก้วสระแสน และไพบุลย์ อาชารุ่งโรจน์ (2560) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยในการทำงานความเครียด และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทก่อสร้างหิรัญทรัพย์ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ความเครียดในการทำงาน ด้านจิตใจ มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อภาวะที่ท้าทายสำหรับผู้บริหารองค์การที่ต้องการมุ่งเน้นพัฒนา การประเมินผล การจัดสวัสดิการ การพัฒนาบุคลากร รวมถึงการจัดกิจกรรมต่างๆ โดยสอดคล้องกับผลงานวิจัยของของศิริจินตรา เชียงฝุง.(2561). พบว่า สภาพแวดล้อมในองค์การ และแรงจูงใจในการทำงานส่งผลต่อประสิทธิภาพในองค์การพร้อมทั้งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของกนกวรรณ เต็มไศภินกุล. (2560). ผลวิจัยพบว่าระดับการรับรู้การสนับสนุนจากองค์การมีผลต่อความผูกพันต่อองค์การในการปฏิบัติงานของบุคลากรตามบทบาทความรับผิดชอบให้กับผู้บริหาร

ประเด็นที่ 2 ความสัมพันธ์ความสัมพันธ์การบริหารจัดการองค์การที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานตามมาตรการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของบุคลากรสำนักงานหลักประกันสุขภาพสาขาเขตพื้นที่ 13 กรุงเทพมหานคร มีผลมาจากความแตกต่างระหว่างความรู้ ทักษะความสามารถและชุดพฤติกรรมของภาวะผู้นำ อาทิ การให้โอกาสทำงานสำคัญๆ ในหลายจุดขององค์การ การถ่ายทอดและสอนงานจากหัวหน้า มีกระบวนการเรียนรู้ อบรมและฝึกทักษะหรือการสะท้อนภาพให้ผู้นำในอนาคต เห็นจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเองสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพีระพงษ์ วรภัทร์ธิระกุล (2564). ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำ และวัฒนธรรมองค์การที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) พบว่า การบริหารองค์การมีอิทธิพล

ทางตรงร่วมกันต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน ($R^2=0.84$, $R^2_{Adjusted}=0.83$, $Sr^2=3.34$, $F=23.52$, $p<0.001$) เพื่อช่วยปรับพฤติกรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่องเน้นการพัฒนาผู้นำเป็นกลุ่ม เนื่องจากปัจจุบันต้องทำงานเป็นทีม การพัฒนาการเป็นผู้มีส่วนร่วมกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิวัฒน์ รังสร้อย (2561). ประสิทธิภาพโครงการพัฒนาทักษะทางดนตรีของกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารจัดการขององค์กรมีความสัมพันธ์ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านวัฒนธรรม และด้านการบริหารจัดการมีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ พร้อมทั้งสุพิชฌาย์ ลีมีตระกูลไทย (2561). ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะงานมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการปฏิบัติงาน ผลการปฏิบัติงานมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความผูกพันต่อองค์กร การรับรู้การสนับสนุนจากหัวหน้างานมีอิทธิพลทางบวกในความสัมพันธ์ระหว่าง คุณลักษณะงานที่มีผลต่อผลการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพิชฌาย์ ลีมีตระกูลไทย. (2561). ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะงานมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการปฏิบัติงาน ผลการปฏิบัติงานมีอิทธิพลเชิงบวกต่อ ความผูกพันต่อองค์กร การรับรู้การสนับสนุนจากหัวหน้างานมีอิทธิพลทางบวกในความสัมพันธ์ระหว่าง คุณลักษณะงานที่มีผลต่อผลการปฏิบัติงาน และการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรมีอิทธิพลทางบวกใน ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะงานที่มีผลต่อผลการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของกัลยา สว่างคง และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์. (2559). ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้การสนับสนุนจากหัวหน้างานและจากองค์กรมีความสัมพันธ์เชิงบวกจะเป็นแรงผลักดันให้พนักงานทำงานด้วยความกระตือรือร้น และด้วยความสนใจซึ่งจะมีผลทำให้องค์การบรรลุเป้าหมายและเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด โดยสอดคล้องกับผลงานวิจัยของธนวัฒน์ วิเศษสมบัติ (2561) พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานความพึงพอใจในการทำงาน และความผูกพันต่อองค์กรมีต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการของพนักงานในอุตสาหกรรมยานยนต์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของของวรชัย สิงห์ฤกษ์ และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์. (2560). พบว่า การบริหารองค์การมีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานทั้งการสนับสนุนจากองค์กรและความก้าวหน้าในงานอาชีพตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

1.1) ผู้บริหารขององค์กรต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความสุขและมีแรงจูงใจเพื่อความพึงพอใจในการทำงานให้กับบุคลากรที่จะปฏิบัติงานอย่างเต็มใจ เพื่อให้มีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน ทำให้สำเร็จลุล่วงซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการนำพาองค์การไปสู่ผลสำเร็จและยั่งยืนต่อไป

1.2) การวางกลยุทธ์เรื่องเส้นทางการทำงานให้ผู้นำในอนาคต อาทิ การให้โอกาสทำงานสำคัญ ๆ ในหลายจุดขององค์การ การถ่ายทอดและสอนงานจากหัวหน้า มีกระบวนการเรียนรู้ อบรมและฝึกทักษะเน้นกระบวนการพัฒนา โดยต้องดูลักษณะวัฒนธรรม รูปแบบในองค์การต่อไป

1.3) การสนับสนุนของฝ่ายบริหาร ต้องสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงและต้องแสดงพฤติกรรมการสนับสนุนให้ชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นปัจจัย ทรัพยากร และควรนำการเปลี่ยนแปลง โดยการเปลี่ยนแปลงตนเองก่อนและเป็นแบบอย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อหาข้อเปรียบเทียบผลการศึกษาในอนาคตของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกและมีประสิทธิภาพในการทำงานประสิทธิภาพองค์การ เพื่อที่จะได้กำหนดตัวแปรใหม่ ๆ มาใช้ในการทำวิจัยอยู่เสมอเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลดีต่อองค์การต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2564). **แนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อการจัดการภาวะระบาดของโรคโควิด-19 ในข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548** (ฉบับที่ 1). กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2563). **คู่มือดูแลสังคมจิตใจบุคลากรสุขภาพในภาวะวิกฤตโควิด-19**. นนทบุรี : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. (2563). **แนวทางการจัดบริการเพื่อรองรับผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของสถาบัน/โรงพยาบาลสังกัดกรมสุขภาพจิต** ฉบับที่ 1/2563.
- กมลพร กัลยาณมิตร (2564) **ศึกษาวิจัยเรื่องการนำกลยุทธ์การบริหารสู่การปฏิบัติ ในรูปแบบความปกติใหม่ (New Normal).** วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(4), หน้า 402 - 422.
- กัลยา สว่างคง และวิโรจน์ เจริญลักษณ์. (2559). **อิทธิพลของการรับรู้การสนับสนุนจากหัวหน้างานและจากองค์กรที่มีผลต่อความตั้งใจในการลาออกจากงานผ่านความผูกพันด้านความรู้สึกต่อองค์กร ของพนักงานบริษัทนำเที่ยวในกรุงเทพมหานคร.** วารสารการจัดการสมัยใหม่ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 14(1). 91-103.
- จิรัชญา สุขโกศา. (2561). **อิทธิพลการรับรู้การสนับสนุนจากหัวหน้างานและจากองค์กรที่มีผลต่อ ประสิทธิภาพในการทำงานผ่านความผูกพันต่อองค์กรและความไว้วางใจของพนักงานกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์.** วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 11(2), 1835-1852.
- ธนวัฒน์ วิเศษสมบัติ และ จูติมา ไชยะกุล. (2561). **ผลกระทบของแรงจูงใจ ความพึงพอใจ และความผูกพันต่อองค์กร ที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการอุตสาหกรรมยานยนต์ ของเขตนิกมอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ด 1 จังหวัดระยอง.**วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, 4 (3): 14-26.
- ธนรัชต์ ผลิพัฒน์. (2563). **คาดตัวเลขจริงทั่วโลก ป่วย 'โควิด-19' ทะลุ100 ล้านคน. เรียกใช้** เมื่อ 5 ตุลาคม 2563 จาก <https://www.dailynews.co.th/politics/798442>.
- นิวัฒน์ รังส้อย. (2561). **ประสิทธิผลโครงการพัฒนาทักษะทางดนตรีของกรุงเทพมหานคร.** วารสารมหาจุฬานครทรรศน์, 5(3), (กันยายน-ธันวาคม) หน้า 859-871.
- พภัศสรณ์ วรภัทร์ธีระกุล. (2562). **แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีต่อการบริหารสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สาขาเขตพื้นที่ 13 (กรุงเทพมหานคร).** วารสารมหาจุฬานครทรรศน์, 6(1), (เดือนมกราคม-มิถุนายน) หน้า 486-498.
- พราวพิชชา เถลิงพล. (2563). **ประสิทธิผลการบริหารจัดการระบบประกันสุขภาพของกลุ่มแรงงานต่างด้าว ในจังหวัดสมุทรสาคร.** วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5(1), (มกราคม) หน้า 254-267.
- พิชญา แก้วสระแสน และไพบุลย์ อาชารุ่งโรจน์ (2560). **ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยในการทำงาน ความเครียด และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ของพนักงานบริษัทห้างสรรพสินค้าในกรุงเทพมหานคร.** วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยศิลปากร, Vol. 11 No. 2 (2018).

- ลัดดา ดำริการเลิศ. (2555). การดูแลผู้สูงอายุแบบบูรณาการในชุมชน: ช่วงที่ 1 สถานการณ์และความต้องการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน. นครปฐม : สำนักวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพชุมชนสถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียนมหาวิทยาลัยมหิดล.
- วรรณภา ลือภิตินันท์. (2560). ตัวแบบความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานและความผูกพันต่อองค์กร. วารสารปัญญาวิวัฒน์, 9(3), หน้า 55-66.
- วรชัย สิงห์ฤกษ์ และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์.(2560). อิทธิพลของสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงาน ผ่านความผูกพันต่อองค์กรของลูกจ้างสำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. วารสารวิจัยและพัฒนาวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 12 (2).203-210.
- สุจิตรา บุญรัตพันธุ์. (2546). ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับรัฐประศาสนศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 7).กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุพิชฌาย์ ลิ้มตระกูลไทย. (2561). คุณลักษณะงานที่มีผลต่อความผูกพันด้านความรู้สึกรู้สึกต่อองค์กรผ่านผลการปฏิบัติงาน ในบทบาทการรับรู้การสนับสนุนจากหัวหน้างาน และการรับรู้การสนับสนุน จากองค์กรของโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง. ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สัญชัย ห่วงกิจ. (2561). การบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในพื้นที่เขต13 กรุงเทพมหานคร.วารสารคुरुศาสตร์, 15(ฉบับพิเศษ) (เดือนพฤษภาคม) หน้า 214-232.
- อุทัย เลาหวิเชียร.(2542). รัฐประศาสนศาสตร์ ; ลักษณะวิชาและมิติต่าง ๆ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสมาธรรม.
- Agranoff, R., & McGuire, M. (2003). Collaborative public management : New strategies for local governments. Washington, D.C.: Georgetown University Press.
- Barney, Jay B. & Griffin, Ricky W. (1992). The Management of Organizations : Strategy, Structure, Behavior. Boston: Houghton Mifflin.
- Brinca, P. et al. (2020). Measuring Sectoral Supply and Demand Shocks during COVID-19. Retrieved September 12, 2020, from <https://doi.org/10.20955/wp.2020.011>
- Certo, Samuel C. & Certo, Trevis S. (2009). Modern Management : Concepts and Skills (11th ed). New Jersey: Prentice – Hall.
- Greenwood, W. T., Judd, R., & Becker, W. F. (1988). Prepared under the Auspices of the Policy Studies Organization. New York: Greenwood.
- Jackson, S.E., Schuler, R.S., & Werner, S.(2009). Managing human resources. Mason, OH: South-Western Cengage Learning.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), pp. 607-610.

- Pender J Nola. (1996). **Health Promotion in Nursing Practice**. 3thed. USA: Appleton and Lange.
- Osborne, S.P. (2010). **The new public governance : Emerging perspectives on the theory and practice of public governance**. New York : Rout ledge.
- Robbins, Stephen P. (1990). **Organization Theory : Structure Design and Application**. 3 rd ed. New Jersey : Prentice-Hall.
- Vangen, S., & Huxham, G. (2010). **Managing to collaborate**. New York :Routledge.
- Walton, R. E. (1973). Quality of working life: What is it? *Sloane Management Review*, 15, 11-21.

บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของบุคลากรส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดเชียงราย

Big-Five Personality Dimensions and Organizational Citizenship Behaviors of Local Administrative Organization Personnel in Chiang Rai Province

ผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.สมเดช มุงเมือง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาระดับของลักษณะบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของบุคลากรส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย เพื่อเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของบุคลากรส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงรายจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ และเพื่อศึกษาอิทธิพลของลักษณะบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่มีต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของบุคลากรส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย กลุ่มตัวอย่างได้แก่ บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย จำนวน 380 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงรายมีระดับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบบุคลากรที่มีเพศ สถานภาพสมรส และระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนบุคลากรที่มีอายุและระยะเวลาในการทำงานต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ แบบเปิดเผยแสดงตัว แบบประนีประนอม และแบบแบบมีจิตสำนึก ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของบุคลากรส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย เป็นไปในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ, พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ, บุคลากรส่วนท้องถิ่น

Abstract

The purpose of this study were to study the levels of big-five personality dimensions and organizational citizenship behaviors of local administrative organization personnel in Chiang Rai Province, to compare the level of organizational citizenship behaviors classified by demographic characteristics, and to study the influence of Big five personality dimensions on organizational citizenship behaviors. Data were collected through a questionnaire with 380 local personnel. The data were analyzed percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA and Multiple Linear Regression. The findings are revealed as : The levels of big-five personality dimensions and organizational citizenship behaviors of local personnel, overall, the mean were at a high level. The organizational citizenship behavior

comparison with gender, marital status and education level were different, the opinions on organizational citizenship behaviors were not significantly different with statistical significance, as for local personnel with different age and working periods were a statistically significant difference at the .05 level. Moreover, it was also found the levels of big-five personality dimensions revealing form extraversion, agreeableness and conscientiousness affects to organizational citizenship behaviors of local administrative organization personnel in Chiang Rai Province, there were statistically significant at the .05 level.

Keywords : Big-five personality dimensions, Organizational citizenship behaviors, Local administrative organization personnel

บทนำ

หากจะระบุความหมายของบุคลิกภาพแล้ว คงไม่มีคำจำกัดความของบุคลิกภาพที่ชัดเจนที่ยอมรับเป็นสากล แต่แนวคิดหลักก็คือ บุคลิกภาพเป็นตัวแทนคุณลักษณะของบุคคลซึ่งนำไปสู่รูปแบบของพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร (Hellriegel, John & Woodman, 1998: 41) จากการแสดงออกทำให้เข้าใจบุคคลแต่ละคนมากขึ้นและสามารถใช้เปรียบเทียบและแสดงความแตกต่างของบุคคล Robbins & Coulter (2002 : 377) อธิบายว่า บุคลิกภาพเป็นหน่วยรวมที่ผสมผสานของคุณลักษณะทางจิตวิทยาที่อธิบายเกี่ยวกับบุคคล สอดคล้องกับแนวคิดของ Lussier (1996: 36) ซึ่งอธิบายว่า บุคลิกภาพเป็นหน่วยรวมที่ผสมผสานของคุณลักษณะซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการอธิบายและทำนายพฤติกรรมของบุคคล ในแง่ของการปฏิบัติงานนั้นมีการศึกษาจำนวนมากที่มีการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพกับการปฏิบัติงาน ซึ่งการศึกษาเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (The big-five personality dimensions) มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญระหว่างลักษณะบุคลิกภาพกับมิติด้านประสิทธิภาพของผลการปฏิบัติงาน บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบเป็นโครงสร้างบุคลิกภาพของปัจเจกบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพกับการปฏิบัติงานในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา โดยเฉพาะการศึกษาถึงความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ (Organizational citizenship behavior - OCB) ซึ่งถือเป็นพฤติกรรมที่เลือกที่จะปฏิบัติและได้กลายเป็นเรื่องที่ได้รับการยอมรับสำหรับการศึกษา พฤติกรรมที่เป็นสมาชิกที่ดีขององค์การเป็นพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อบริษัท แต่ก็ไม่ได้เป็นพฤติกรรมที่ถือเป็นองค์ประกอบหลักของงาน พฤติกรรมที่เป็นสมาชิกที่ดีมักทำโดยพนักงานเพื่อสนับสนุนผลประโยชน์ขององค์การแม้ว่าจะไม่อาจนำไปสู่ผลประโยชน์ของตนเองโดยตรง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาปัจจัยด้านลักษณะบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่เป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของบุคลากรซึ่งเป็นข้าราชการหรือพนักงานราชการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย โดยเป็นการวิจัยที่มุ่งบ่งชี้ว่าปัจจัยลักษณะบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแบบใดบ้างที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่เป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของบุคลากร ผลของการวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะได้ผลสรุปที่น่าสนใจจะทำให้ได้สารสนเทศที่มากกว่าการวิจัยที่ผ่านมาในอดีต และเป็นประโยชน์กับภาคราชการ ในการนำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปเป็นแนวทางในการเสริมสร้างพฤติกรรมที่เป็นสมาชิกที่ดีขององค์การต่อไป โดยหากบุคลากรขององค์การมีพฤติกรรมที่เป็นสมาชิกที่ดีขององค์การแล้วก็จะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีขององค์การต่อไป.

วัตถุประสงค์

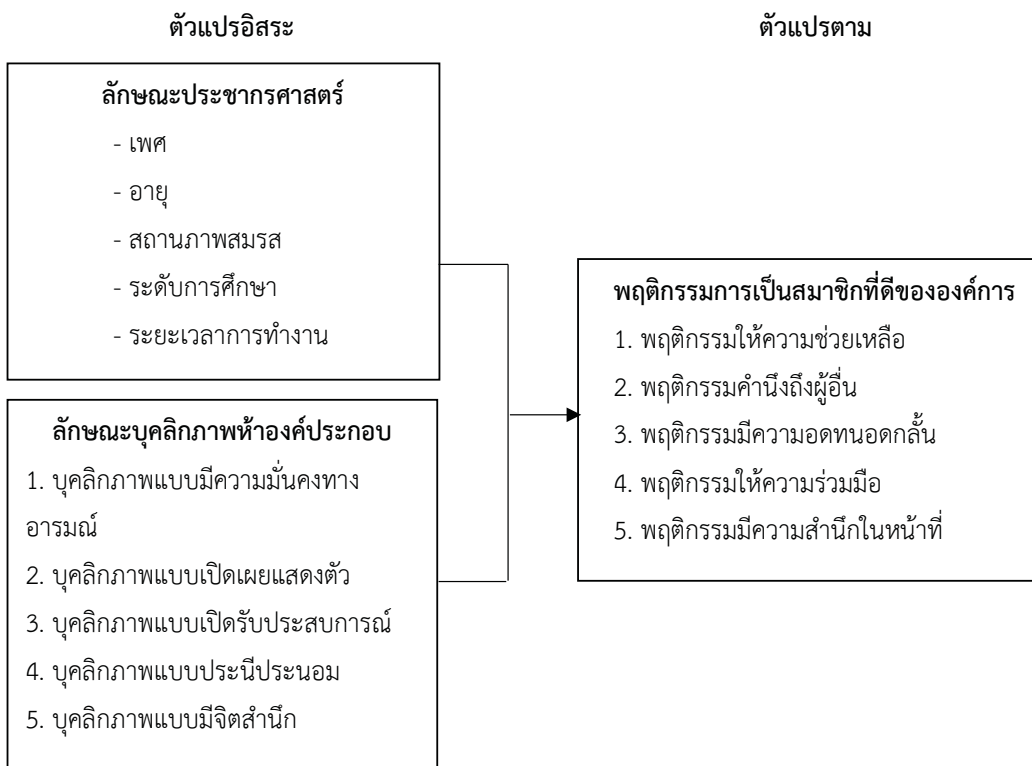
1. เพื่อศึกษาระดับของลักษณะบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของบุคลากรส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของบุคลากรส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของลักษณะบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่มีต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของบุคลากรส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย

สมมติฐานการวิจัย

1. บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีลักษณะประชากรศาสตร์ต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของบุคลากรส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงรายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัย ดังภาพต่อไปนี้



ตัวแปรที่ศึกษา 1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ลักษณะประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และระยะเวลาการทำงาน และลักษณะบุคลิกภาพห้ามิติ ประกอบด้วย บุคลิกภาพแบบมีความมั่นคงทางอารมณ์ บุคลิกภาพแบบเปิดเผยแสดงตัว บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ บุคลิกภาพแบบประนีประนอม บุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึก และ 2) ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร พฤติกรรมให้ความช่วยเหลือ พฤติกรรมคำนึงถึงผู้อื่น พฤติกรรมมีความอดทนอดกลั้น พฤติกรรมให้ความร่วมมือ และพฤติกรรมมีความสำนึกในหน้าที่

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ บุคลากรขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย จำนวน 6,626 คน กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรการคำนวณของ Krejcie & Morgan (1970 อ้างถึงใน อีรวุฒิ เอกะกุล, 2543) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะ (Purposive sampling) โดยเลือกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงรายจำนวน 22 แห่ง ใน 10 อำเภอ จากทั้งหมด 18 อำเภอ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยลักษณะแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ส่วนแรกเป็นแบบสอบถามลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย ข้อมูลด้านสังกัด เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และระยะเวลาการทำงาน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ส่วนที่สองเป็นแบบสอบถามลักษณะบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ นำมาใช้โดยคัดเลือกข้อความที่มีความเชื่อมั่นสูงจำนวน 25 ข้อ และส่วนที่สามเป็นแบบสอบถามพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร มีข้อความจำนวน 20 ข้อ แบบสอบถามทั้ง 2 ชุด ผู้วิจัยได้ปรับปรุงจากแบบสอบถามของ ชนัชพร เลขวัต (2558) ทั้งนี้ ลักษณะแบบสอบถามในส่วนที่ 2 และ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งไม่ใช่ประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 30 คน เพื่อนำผลการทดลองมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการหาค่าความคงที่ภายใน (Internal Consistency) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 แบบสอบถามด้านบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบได้ค่าอัลฟา 0.672 อยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้ แบบสอบถามด้านพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรได้ค่าอัลฟาเท่ากับ 0.755 อยู่ในเกณฑ์ดี และแบบสอบถามทั้งหมดได้ค่าอัลฟาเท่ากับ 0.803 อยู่ในเกณฑ์ดี (George & Mallery, 2003. cited by Bhatnagar, Kim & Many, 2014)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแนวทางที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) การค้นคว้าจากเอกสาร เป็นการค้นคว้ารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาจากหนังสือ บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์สารนิพนธ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และ 2) การศึกษาภาคสนามเป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างจำนวน 380 คน โดยขออนุญาตหัวหน้าหน่วยงานในการเก็บข้อมูลและขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างและผู้วิจัยดำเนินการด้วยตนเอง

ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ทำการประมวลผลข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างจะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธี LSD หรือ Fisher's Least – Significant Different และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression)

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 380 คน มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ดังนี้ เพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.50 รองลงมาเป็นเพศชาย ร้อยละ 44.50 อายุ ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 41.30 รองลงมาเป็นผู้ที่อยู่ในช่วงอายุ 21-30 ปี ร้อยละ 30.00 และน้อยที่สุดอยู่ในช่วงอายุ 18-20 ปี ร้อยละ 1.30 สถานภาพสมรส ส่วนใหญ่สมรส 56.10 รองลงมาโสด 36.10 และน้อยที่สุดหย่าร้าง/หม้าย 7.90 ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 67.10 รองลงมาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 18.70 และน้อยที่สุดปริญญาโท ร้อยละ 14.20 และระยะเวลาการทำงาน ส่วนใหญ่มีระยะเวลาการทำงาน 5-10 ปี ร้อยละ 36.30 รองลงมา มีระยะเวลาการทำงานต่ำกว่า 5 ปี ร้อยละ 27.10 และน้อยที่สุดมีระยะเวลาการทำงาน 16-20 ปี ร้อยละ 7.10

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับของลักษณะบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของบุคลากรส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย พบว่า บุคลากรส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงรายมีระดับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาระดับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละแบบ เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า บุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึกมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ แบบประนีประนอม และแบบเปิดเผยแสดงตัว และน้อยที่สุดได้แก่ แบบมีความมั่นคงทางอารมณ์

ส่วนระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร พบว่า บุคลากรส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงรายมีระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรแต่ละด้าน เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า พฤติกรรมทั้งห้าด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ พฤติกรรมคำนึงถึงผู้อื่น รองลงมาได้แก่ พฤติกรรมให้ความช่วยเหลือ พฤติกรรมมีความสำนึกในหน้าที่ พฤติกรรมให้ความร่วมมือ และพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ พฤติกรรมมีความอดทนอดกลั้น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของบุคลากรส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ พบว่า บุคลากรที่มีเพศ สถานภาพสมรส และระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนบุคลากรที่มีอายุและระยะเวลาในการทำงานต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาอิทธิพลของลักษณะบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่มีต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของบุคลากรส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของบุคลากรส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) โดยวิธี Enter และการทดสอบความเป็นอิสระของตัวแปรอิสระไม่มีปัญหาตัวแปรอิสระสัมพันธ์กันเอง (Multicollinearity) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ตัวแปร	พฤติกรรมฯ	1	2	3	4	5
พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี	1.000					
1. ความมั่นคงทางอารมณ์ X_1	.060**	1.000				
2. เปิดเผยแสดงตัว X_2	.408**	.020	1.000			
3. เปิดรับประสบการณ์ X_3	.380**	-.004	.374**	1.000		
4. ประนีประนอม X_4	.513**	-.013	.292**	.360**	1.000	
5. มีจิตสำนึก X_5	.525**	-.065	.481**	.511**	.480**	1.000

N = 380, **ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของบุคลากรส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย บุคลิกภาพทั้ง 5 แบบ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยบุคลิกภาพแบบความมั่นคงทางอารมณ์ บุคลิกภาพแบบเปิดเผยแสดงตัวและบุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์มีความสัมพันธ์ในระดับน้อย ส่วนบุคลิกภาพแบบประนีประนอมและบุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึกมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง (ตามเกณฑ์การแปลผลของ Hinkle, Wiersma & Jurs, 1979. Cited by Kotrlík, Williams, & Jabor, 2011: 138) และมีความสัมพันธ์ไปในทางบวก

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณโดยใช้พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของบุคลากรส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงรายเป็นตัวแปรตาม และบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบเป็นตัวแปรอิสระหรือตัวแปรพยากรณ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ตัวแปรอิสระ/ตัวแปรพยากรณ์	B	S. E.	Beta	t	P
ค่าคงที่	1.665	.164		10.136	.000
แบบมีความมั่นคงทางอารมณ์ X_1	.048	.024	.079	1.949	.052
แบบเปิดเผยแสดงตัว X_2	.128	.037	.160	3.429*	.001
แบบเปิดรับประสบการณ์ X_3	.048	.032	.072	1.500	.134
แบบประนีประนอม X_4	.213	.031	.315	6.788**	.000
แบบมีจิตสำนึก X_5	.179	.036	.266	4.990**	.000

$R^2 = .398$, $Adj R^2 = .390$ S.E.est = .39846, $F = 49.489$, Sig of $F = .000$

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05, **ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

a. ตัวแปรตาม: พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบซึ่งเป็นตัวแปรอิสระหรือตัวแปรพยากรณ์สามารถพยากรณ์เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของบุคลากรส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงรายซึ่งสามารถทำนายได้ร้อยละ 39.8 ($R^2 = .398$) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ที่ปรับแก้แล้วเท่ากับร้อยละ 39.0 ($Adj R^2 = .390$) และมีค่าความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์เท่ากับ .39846 ($S.E.est = .39846$) ดังนั้นสามารถเขียนสมการการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นในการพยากรณ์พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของบุคลากรส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงรายในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้.

$$Y = a + bx_2 + bx_4 + bx_5$$

พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ = 1.665 + .128 (แบบเปิดเผยแสดงตัว) + .213 (แบบประนีประนอม) + .179 (แบบมีจิตสำนึก)

จากสมการอธิบายได้ว่า ตัวแปรบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ แบบเปิดเผยแสดงตัว แบบประนีประนอม และแบบมีจิตสำนึก มีความสัมพันธ์แบบเชิงเส้นกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของบุคลากรส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย กล่าวคือ เมื่อบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ แบบเปิดเผยแสดงตัว แบบประนีประนอม และแบบมีจิตสำนึก เพิ่มขึ้น 1 คะแนน คะแนนพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของบุคลากรส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย เพิ่มขึ้น .128 + .213 + .179 คะแนน ในขณะที่ตัวแปรบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ในสมการมีค่าคงที่ 1.665

สรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ แบบเปิดเผยแสดงตัว แบบประนีประนอม และแบบมีจิตสำนึก ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของบุคลากรส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย เป็นไปในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา มีข้อค้นพบที่ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ด้านบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาระดับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละแบบ เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยตามเกณฑ์การแปลผลข้อมูล พบว่า บุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึกมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ แบบประนีประนอม และแบบเปิดเผยแสดงตัว และน้อยที่สุดได้แก่ แบบมีความมั่นคงทางอารมณ์ ผลการศึกษานี้เป็นไปตามแนวคิดของ Kreitner & Kinicki (1998:132) ที่กล่าวว่า บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ มีใช้เพียงแค่ให้กรอบโครงสร้างของบุคลิกภาพ จากการวิจัยพบว่าบุคลิกภาพเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงาน เช่น บุคคลที่ได้คะแนนด้านการเปิดรับประสบการณ์ มีแนวโน้มจะชอบถามและคิดในแนวทางที่คนอื่นไม่ค่อยคิดกัน และผู้ที่มีลักษณะสำคัญบางอย่าง อาทิ ความรับผิดชอบ มีหลักการเหตุผล ยืนหยัด มุ่งความสำเร็จ ซึ่งเป็นบุคลิกภาพด้านความมีจิตสำนึก ซึ่งให้เห็นว่ามีผลการปฏิบัติงานดีกว่าผู้ที่ไม่มีความรับผิดชอบด้านนี้ และทำนายได้ว่าบุคคลเหล่านี้เหมาะที่จะเป็นวิศวกร ตำรวจ ผู้บริหาร พนักงานระดับฝีมือและกึ่งฝีมือ หรือคนที่มีลักษณะเปิดเผยก็ทำนายได้ว่า จะทำงานสำเร็จได้ดีในงานเกี่ยวกับการขายและงานด้านการจัดการ และมีผลการวิจัยพบว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึก และมีความมั่นคงทางอารมณ์ในระดับสูง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการมีผลการปฏิบัติงานในระดับสูงในทุกกลุ่มอาชีพ (Greenberg & Baron, 2000:103)

ด้านพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรแต่ละด้านเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า พฤติกรรมทั้งห้าด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ พฤติกรรมคำนึงถึงผู้อื่น รองลงมาได้แก่ พฤติกรรมให้ความช่วยเหลือ พฤติกรรมความสำนึกในหน้าที่ พฤติกรรมให้ความร่วมมือ และน้อยที่สุดได้แก่ พฤติกรรมมีความอดทนอดกลั้น ข้อค้นพบนี้เป็นคุณลักษณะที่ดี ซึ่งแสดงให้เห็นว่า บุคลากรมีพฤติกรรมสนับสนุนการปฏิบัติงานขององค์กร ซึ่งทำให้ทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บุคลากรกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความสมัครใจ โดยไม่ได้คำนึงถึงรางวัล และเป็นพฤติกรรมที่ไม่ได้มาจากการบังคับให้ปฏิบัติ เป็นพฤติกรรมที่บุคลากรเลือกที่จะปฏิบัติด้วยตนเอง พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรนี้จะส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานขององค์กรต่อไป ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้อาจเกิดจากความรู้สึกของบุคลากรมีความมุ่งมั่น ตั้งใจในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ และการมีความสำนึกในหน้าที่การทำงาน ดังนั้น องค์กรต่าง ๆ ควรที่จะดูแลและใส่ใจบุคลากร ส่งเสริมให้เกิดความภาคภูมิใจในการทำงาน เพื่อให้เกิดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดของ Koys (2001, อ้างถึงใน อภิญา ติประทีป, นภาพร ชันธนาภา และ ระพีพรรณ ทิริยะกุล, 2560: 122-123) มีความเห็นว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรเป็นเจตคติและพฤติกรรมที่บุคลากรแสดงความคิดเห็นและการกระทำที่ดี อันเกิดจากความสมัครใจ ความเต็มใจ และตัดสินใจที่จะกระทำจากตัวบุคลากรเองโดยไม่ได้รับคำสั่งหรือการขุดเซยใด ๆ จากองค์กร บุคลากรที่มีพฤติกรรมดังกล่าวจะส่งผลให้บุคลากรพร้อมที่จะทุ่มเทความสามารถในการปฏิบัติงานเกิดการช่วยเหลือร่วมมือกันในการทำงาน ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้องค์กรดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการศึกษารั้วนี้สอดคล้องกับของ ภิญาญา รื่นสุข (2561) ศึกษาการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร: กรณีศึกษาบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพการเป็นสมาชิกที่ดีของพนักงานบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ สมพงษ์ เพชรี (2561) ศึกษาการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของพนักงานระดับปฏิบัติการ บริษัทไทยโอบายาซิ จำกัด พบว่า ระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อรทัย เกียรติศรีวรกุล และ เศรษฐวิสุท์ พรหมสิทธิ์ (2560) ศึกษาพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรที่สนับสนุนคุณลักษณะขององค์กรแห่งการเรียนรู้ของพนักงานบริษัทผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทย พบว่า โดยรวมมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านพฤติกรรมการคำนึงถึงผู้อื่น และด้านพฤติกรรมช่วยเหลือผู้อื่นอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านพฤติกรรมมีความสำนึกในหน้าที่ ด้านพฤติกรรมอดทนอดกลั้น และด้านพฤติกรรมให้ความร่วมมืออยู่ในระดับมาก

ผลการศึกษตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า บุคลากรส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ที่มีเพศ สถานภาพสมรส และระดับการศึกษาแตกต่างกันมีระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการศึกษาที่ค้นพบนี้ถือเป็นสิ่งที่ดี ทำให้องค์กรสามารถจัดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับบุคลากรในองค์กรได้อย่าง ไม่จำกัด เพศ สถานภาพสมรส และระดับการศึกษา ทำให้ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเพราะไม่ต้องมีหลากหลายกิจกรรมที่ต้องแยกตามลักษณะบุคลากร สามารถทำให้องค์กรมีผล

การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ Dubin (2000) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรเป็นพฤติกรรมการทำงานด้วยความเต็มใจของบุคลากร แม้ปราศจากคำสัญญาว่าจะให้รางวัล ซึ่งจะส่งผลดีต่อองค์กร ผลจากพฤติกรรมการทำงานเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรทำให้หน่วยงานในองค์กรมีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งเสริมปริมาณและคุณภาพของผลผลิตให้สูงขึ้น

ส่วนบุคลากรที่มีอายุและระยะเวลาในการทำงานต่างกัน พบว่า มีระดับพฤติกรรมการทำงานเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ข้อค้นพบนี้เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า บุคลากรมีอายุและระยะเวลาในการทำงานแตกต่างกันในด้านพฤติกรรมที่มีความสำคัญในหน้าที่ ซึ่งเป็นความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่มีอายุน้อย (มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า) กับกลุ่มที่มีอายุมากกว่า (มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า) และกลุ่มที่มีระยะเวลาการทำงานน้อยกว่า (มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า) กับกลุ่มที่มีระยะเวลาทำงานมากกว่า (มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ที่มีอายุมากกว่าและมีระยะเวลาการทำงานหรือมีประสบการณ์มากกว่าอาจมีจิตสำนึกดีและมีเหตุผลทางจริยธรรมที่ดีกว่า สอดคล้องกับแนวคิดของ ดวงเดือน พันธมนาวิน (2524) ที่กล่าวว่า การให้เหตุผลทางจริยธรรม บุคคลจะมีเหตุผลทางจริยธรรมในระดับใด ไม่ใช่ขึ้นกับการอบรมสั่งสอนทางด้านเนื้อหาของจริยธรรม แต่ขึ้นอยู่กับระดับสติปัญญา วุฒิภาวะทางอารมณ์ และประสบการณ์ที่เหมาะสมในสังคม และการเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมมีความสำคัญในหน้าที่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ซูชัย สมิทธิไกร (2551) ซึ่งศึกษาเรื่องปัจจัยที่พยากรณ์พฤติกรรมการทำงานเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรและพฤติกรรมต่อต้านการปฏิบัติงาน พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลที่เหมาะสม การรับรู้สถานการณ์ และปัจจัยควบคุม ล้วนทำให้เกิดพฤติกรรมการทำงานเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ซึ่งอธิบายได้ว่าคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ บุคลิกภาพด้านความสำคัญผิดชอบ ซึ่งเป็นบุคคลมีลักษณะ 2 ประการ คือ 1) การเป็นผู้ฟังพาดได้ หมายถึง การยึดมั่นในหน้าที่รับผิดชอบ ความเชื่อถือได้ และการปฏิบัติตามกฎระเบียบ และ 2) การเป็นผู้ที่มุ่งความสำเร็จ หมายถึง การมีความขยันขันแข็ง มุ่งมั่น และทำงานอย่างมีจุดมุ่งหมาย ดังนั้นบุคคลที่มีลักษณะความสำคัญรับผิดชอบสูง จะเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมการทำงานเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ซึ่งจะส่งผลดีต่อองค์กร เป็นอย่างยิ่ง และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Organ (1988) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมความสำคัญในหน้าที่เป็นการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับและนโยบายขององค์กร เช่น ตรงต่อเวลา ประหยัดทรัพยากร ดูแลรักษาเครื่องมือเครื่องใช้ขององค์กร ซึ่งบุคลากรที่มีอายุและระยะเวลาในการทำงานในหน่วยงานมากกว่าอาจมีการรับรู้และเข้าใจได้ดี

ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับ ภิญญาตา รื่นสุข (2561) พบว่า ผลการเปรียบเทียบเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรโดยรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ บุญทริกา แจ่งเจริญกิจ (2555) ศึกษาบรรยากาศขององค์กรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทำงานเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของบุคลากร สำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า บุคลากรที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการทำงานเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ สมพงษ์ เพชร (2561) ศึกษาพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพการสมรสที่ต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมการทำงานเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรไม่แตกต่างกัน ส่วนระยะเวลาการปฏิบัติงานต่างกันรับรู้พฤติกรรมการทำงานเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษาดำเนินการวิจัยข้อที่ 3 พบว่า บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ 3 แบบ ได้แก่ แบบเปิดเผยแสดงตัว แบบประนีประนอม และแบบแบบมีจิตสำนึก ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของบุคลากรส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย เป็นไปในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ขเคนทร์ วรรณศิริ และ อรัญญา ต้อยคัมภีร์ (2557) ที่ศึกษาพบว่า พบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การโดยมีอิทธิพลจากแรงจูงใจเอื้อสังคมในการทำงานและบุคลิกภาพแบบห้าองค์ประกอบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แรงจูงใจเอื้อสังคมในการทำงานมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ บุคลิกภาพแบบห้าองค์ประกอบมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และบุคลิกภาพแบบห้าองค์ประกอบมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ และส่งอิทธิพลทางอ้อมต่อแรงจูงใจเอื้อสังคมในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับ Kuldeep, Bakhshi & Ekta. (2009) พบว่า บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ได้แก่ แบบจิตสำนึก แบบเปิดเผย และแบบประนีประนอม ส่วนแบบหวั่นไหวหรือแบบความมั่นคงทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางลบ จากการวิเคราะห์ถดถอยแบบเชิงชั้นของข้อมูลหลังการควบคุมตัวแปรด้านประชากรศาสตร์แล้ว ซึ่งให้เห็นว่า 3 แบบ คือ บุคลิกภาพแบบจิตสำนึก แบบเปิดเผยและแบบประนีประนอม เป็นตัวบ่งชี้ที่ใช้ทำนายที่ถูกต้องสำหรับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ สอดคล้องกับ Chiabur, Oh, Berry, Li, & Gardner (2011) ที่พบว่า บุคลิกภาพแบบมีความมั่นคงทางอารมณ์ ความเป็นคนเปิดเผยแสดงตนและความมีใจกว้างเปิดรับประสบการณ์ / สติปัญญา มีส่วนช่วยเพิ่มพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ และบุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึกและแบบประนีประนอมทั้งสองของแบบบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบนี้เป็นตัวทำนายที่ตัวบ่งบอกถึงความเป็นสมาชิกที่ดี นอกจากนี้ลักษณะบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ สามารถใช้ทำนายความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การเหนือกว่า (Over and above) ความพึงพอใจในงาน ประเด็นสุดท้ายจากการเปรียบเทียบขนาดผลกระทบต่อผลการปฏิบัติงานที่ได้จากการวิเคราะห์อภิมานในปัจจุบันกับขนาดผลกระทบต่อผลการปฏิบัติงานที่คาดการณ์ทำนายจากการวิเคราะห์อภิมานก่อนหน้านี้ พบว่า บุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึก มีความมั่นคงทางอารมณ์และความเป็นคนเปิดเผยแสดงตนมีขนาดความสัมพันธ์ใกล้เคียงกันระหว่างการเป็นสมาชิกที่ดีและผลการปฏิบัติงาน ในขณะที่แบบเปิดใจกว้างรับประสบการณ์และแบบประนีประนอมมีความสัมพันธ์ที่ดีกับความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การมากกว่ากับผลการปฏิบัติงาน ข้อค้นพบนี้ช่วยสนับสนุนแนวคิดที่ว่าลักษณะบุคลิกภาพมีความสำคัญต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การมากกว่าผลการปฏิบัติงานเล็กน้อย และผลการศึกษาของ Elanain (2007) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและพฤติกรรมการเป็นพลเมืองในองค์การ: บุคลิกภาพมีอิทธิพลต่อความเป็นพลเมืองของพนักงานหรือไม่? พบว่า แบบเปิดใจกว้างรับประสบการณ์ แบบจิตสำนึก และแบบความมั่นคงทางอารมณ์เป็นตัวทำนายที่ถูกต้องสำหรับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ การค้นพบที่น่าสนใจของการศึกษานี้คือแบบเปิดใจกว้างรับประสบการณ์มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ แสดงให้เห็นว่าแบบเปิดใจกว้างรับประสบการณ์เป็นลักษณะบุคลิกภาพที่สำคัญซึ่งเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลจากการวิจัยพบว่าบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ แบบเปิดเผยแสดงตัว แบบประนีประนอม และแบบแบบมีจิตสำนึก ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของบุคลากรส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ดังนั้นผู้บริหารควรตระหนักถึงความสำคัญและให้ความสนใจในการพัฒนาพนักงานให้มีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ โดยเฉพาะบุคลิกภาพแบบเปิดเผยแสดงตัว แบบประนีประนอม และแบบแบบมีจิตสำนึก

2. พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การช่วยให้งานขององค์การดำเนินไปด้วยความราบรื่นและมีผลโดยตรงต่อความมีประสิทธิภาพของการทำงาน ดังนั้นองค์การควรกำหนดกระบวนการสรรหาคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานให้สอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

3. องค์การควรมีเทคนิควิธีการที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาลักษณะบุคลิกภาพห้ามิติของพนักงานให้มีระดับสูงขึ้นอยู่กับสมรรถนะเพื่อให้ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ซึ่งบุคคลที่มีคุณลักษณะดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมและนำองค์การไปสู่ความสำเร็จ รวมทั้งมีพฤติกรรมการทำงานที่องค์การพึงประสงค์ได้

4. จากผลการวิจัยพบว่าบุคลากรที่มีอายุและระยะเวลาในการทำงานต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การแตกต่างกัน ดังนั้นผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรที่มีอายุมากกว่าและทำงานในองค์การเป็นเวลานานได้มีบทบาทในการดูแลเอาใจใส่ผู้ร่วมงานคนอื่น ๆ เพื่อลดปัญหาความแตกต่างระหว่างวัยและประสบการณ์การทำงานอันอาจมีการกระทบกระทั่งที่เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกัน รวมทั้งควรส่งเสริมให้ผู้อาวุโสกว่าเป็นแบบอย่างที่ดีในการเคารพสิทธิของบุคคลอื่นในที่ทำงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาในครั้งนี้มีข้อจำกัดเรื่องเวลาและงบประมาณจึงศึกษาเฉพาะในจังหวัดเชียงราย ดังนั้นเพื่อให้ผลของการศึกษามีความน่าเชื่อถือและใช้อ้างอิงได้กว้างขวางยิ่งขึ้น การศึกษาค้นคว้าต่อไปควรศึกษาครอบคลุมพื้นที่อื่นๆ ในระดับภูมิภาคหรือระดับประเทศ

2. ควรจะเพิ่มเทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสนทนากลุ่ม การประชุมระดมสมอง หรือการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีรายละเอียดซึ่งจะทำให้ผลการศึกษามีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ การศึกษาค้นคว้าต่อไปควรพิจารณาศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ เช่น ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional intelligent) ความพึงพอใจในงาน ความผูกพันต่อองค์การ บรรยากาศขององค์การ และคุณภาพชีวิตการทำงาน

4. การศึกษาค้นคว้าพบว่าบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าต่อไปควรศึกษาการพัฒนาแบบทดสอบมาตรฐานเกี่ยวกับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่เหมาะสมสำหรับที่จะใช้ในการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานในองค์การ

เอกสารอ้างอิง

- ชเคนทร์ วรรณศิริ และอรัญญา ต้อยคัมภีร์. (2557). โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ : อิทธิพลของแรงจูงใจเอื้อสังคมในการทำงานและบุคลิกภาพ. **วารสารศรีนครินทร์-วิโรฒวิจัยและพัฒนา สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 6(12) กรกฎาคม-ธันวาคม 2557. สืบค้นเมื่อ 17 กันยายน 2564. จาก: <https://bit.ly/2OObExu>
- ชูชัย สมितिไกร. (2551). **ปัจจัยที่พยากรณ์พฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การและพฤติกรรมต่อต้านการปฏิบัติงาน**. (รายงานการวิจัย) เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ดวงเดือน พันธุนาวิน. (2524). **จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธันชพร เลขวัต. (2558). **ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพ การรับรู้บรรยากาศองค์การและพฤติกรรม การเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต)มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สืบค้นเมื่อ 17 กันยายน 2564. จาก: <https://bit.ly/2OOLYFB>
- ธีรวิมล เอกะกุล. (2543). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏ อุบลราชธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **การแปลผลเมื่อใช้เครื่องมือรวบรวมข้อมูลแบบมาตราส่วนประมาณค่า**. สืบค้นเมื่อ 8 ตุลาคม 2564, จาก: <http://www.watpon.com/boonchom/05.doc>
- บุญทริกา แจ้งเจริญกิจ. (2555). **ศึกษาบรรยากาศองค์การที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ของบุคลากร สำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัย**. **วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร**. 3 (1). กรกฎาคม - ธันวาคม 2555. 136-143.
- ภิญญาดา รื่นสุข. (2561). **การเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร: กรณีศึกษาบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร**. **วารสาร วิทยาลัยนครราชสีมา**. 12 (1) มกราคม-เมษายน 2561. 157-168.
- สมพงษ์ เพชร. (2561). **การรับรู้การสนับสนุนจากองค์การที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ของพนักงานระดับปฏิบัติการ บริษัท ไทยโอบายาชิ จำกัด**. (การศึกษานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. สืบค้นเมื่อ 8 ตุลาคม 2564 จาก: <http://www.research.rmutt.ac.th/?p=19287>
- อรทัย เกียรติศรีวรกุล และ เศรษฐวิสุท์ พรหมสิทธิ์. (2560). **พฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่สนับสนุน คุณลักษณะขององค์การแห่งการเรียนรู้ของพนักงานบริษัทผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทย**. (สารนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต)มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สืบค้นเมื่อ 19 กันยายน 2564. จาก:<https://bit.ly/3BBL1IF>.
- อภิญา ดิประทีป, นภาพร ชันชนภา และ ระพีพรรณ พิริยะกุล. (2560). **พฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ภายหลังจากควมรวบรวมธนาคารจากปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การ การสื่อสารในองค์การ และการมอบ อำนาจในองค์การที่ส่งผ่านความเครียดในบทบาทหน้าที่**. **วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์**. 7 (1). มกราคม-เมษายน 2560. 120-135.

- Chiaburu, D. S., Oh, I.-S., Berry, C. M., Li, N., & Gardner, R. G. (2011). The five-factor model of personality traits and organizational citizenship behaviors: A meta-analysis. **Journal of Applied Psychology**, 96(6), 1140–1166. Retrieved October 9, 2021, from: <https://bit.ly/3nR5NZQ>.
- Dubin, A. J. (2000). **Applying Psychology: Individual Organizational Effectiveness**. NJ:Prentice-Hall.
- Elanain, Hossam M. Abu. (2007). Relationship between Personality and Organizational Citizenship Behavior : Does Personality Influence Employee Citizenship. **International Review of Business Research Papers**. 3(4) October 2007. 31-43. Retrieved September 17, 2021, from: <https://bit.ly/35FxBKsy>
- Greenberg, Jerald & Baron, Robert A. (2000). **Behavior in Organization**. (7th ed.). NJ : Prentice Hall.
- Hellriegel, D. S. Jr., John, W. & Woodman, R. W. (1998). **Organizational Behavior**. (8thed.). Ohio : South-Western College Publishing.
- Bhatnagar, R., Kim, J. & Many, J. E. (2014). Candidate Surveys on Program Evaluation: Examining Instrument Reliability, Validity and Program Effectiveness. **American Journal of Educational Research**. 2014, 2(8). 683-690. Retrieved September 10, 2021., from: <https://bit.ly/3EGm9eA>.
- Kotrlik, J. W., Williams, H. A. & Jabor, M. (2011). Reporting and Interpreting Effect Size in Quantitative Agricultural Education Research. **Journal of Agricultural Education**. 52 (1), 2011. 132-142, Retrieved September 21, 2021., from: <https://bit.ly/3AsLnel>.
- Kreitner, Robert & Kinicki, Angelo. (1998). **Organizational Behavior**. (4thed.). Boston : McGraw-Hill.
- Kuldeep, Kumar., Bakhshi, Arti & Ekta, Rani. (2009). Linking the ‘Big Five’ Personality Domains to Organizational Citizenship Behavior. **International Journal of Psychological Studies**. 1(2) December 2009. Retrieved October 9, 2021.,from: <https://bit.ly/2qN0eBW>.
- Lussier, Robert N. (1996). **Human Relations in Organization**. (3rded.) Chicago: Irwin.
- Organ, D. W. (1988). **Organizational Citizenship Behavior : The good Soldier Syndrome**. Massachusetts : Lexington.
- Robbins, Stephen P. & Coulter, Mary. (2002). **Management**. (7thed.). NJ : Prentice-Hall.

การติดตามประเมินศักยภาพความเข้มแข็งด้านงานทางหลวงท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Monitoring and Assessing the Potential and Strength of Local Administrative Organization in Roadway Field

ผู้วิจัย

นิติกร คล้ายชม

ผู้อำนวยการกลุ่มมาตรฐานทางหลวงท้องถิ่น, กรมทางหลวงชนบท

ทวิศักดิ์ ปานจันทร์

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาทางหลวงท้องถิ่น, กรมทางหลวงชนบท

ชิตณพงค์ ชัยสุขนิพัทธ์

วิศวกรโยธาชำนาญการ, กรมทางหลวงชนบท

ณัฐวุฒิ เสียงแจ้ว

อาติยา เครือวรรณ

กานตินันท์ สิ้นธุระห์

ชนินทร์ มณีสุวรรณ

วิศวกรโยธาปฏิบัติการ, กรมทางหลวงชนบท

ญาณพล แสงสันต์

อาจารย์ประจำสาขาการเงิน, คณะบริหารธุรกิจเพื่อสังคม, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อรรณพ พึ่งเชื้อ

อาจารย์ประจำ, คณะบริหารธุรกิจและเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

รัฐนันท์ เอียนเล่ง

วิศวกรโยธา, บริษัท อินฟรา พลัส จำกัด

ปวโรธร ไชยเพชร

ผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างพื้นฐาน, ศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทาง

ด้านการจัดการโครงสร้างพื้นฐาน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วีระชัย วงษ์วีระนิมิตร

ผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างพื้นฐาน, ศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทาง

ด้านการจัดการโครงสร้างพื้นฐาน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามประเมินระดับการนำองค์ความรู้ไปใช้ปฏิบัติงานสำหรับบุคลากรด้านช่างของ อปท. เพื่อประเมินระดับศักยภาพ / ความเข้มแข็งของ อปท. ด้านงานทางหลวงท้องถิ่น และเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของภารกิจส่งเสริมวิชาการด้านงานทางที่กรมทางหลวงชนบทได้ดำเนินการตามภารกิจส่งเสริม / สนับสนุน อปท. มาอย่างต่อเนื่องตลอดหลายปีที่ผ่านมา จากกลุ่มตัวอย่าง อปท. ที่ได้คัดเลือกไว้โดยจำแนกเป็นราย อปท. และจำแนกกลุ่มตามประเภท/ขนาดของ อปท. จำนวน 1,091 แห่ง โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษาพบว่าบุคลากรของ อปท.ส่วนใหญ่ รับทราบถึงการจัดให้มีขึ้นของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ในด้านต่างๆ บุคลากรของ อปท. มีความรู้/ทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงาน บุคลากรของ อปท. ส่วนใหญ่ มีแบบมาตรฐานงานทาง แบบมาตรฐานงานสะพาน และแบบมาตรฐานทางหลวงท้องถิ่นและมาตรฐานการทดสอบวัสดุงานทางไว้ใช้งาน และได้มีการนำแบบมาตรฐานมาใช้อ้างอิงประกอบการปฏิบัติงาน ค่าคะแนน ตามตัวชี้วัดเพื่อประเมินระดับการนำองค์ความรู้ไปใช้ปฏิบัติงานสำหรับบุคลากรด้านช่างของ อปท. มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.38 คะแนน (ต่ำกว่าเป้าหมาย) สำหรับระดับศักยภาพ / ความเข้มแข็งของ อปท. มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.70 คะแนน (เป็นไปตามเป้าหมาย) ซึ่งสะท้อนถึงระดับศักยภาพ/ความเข้มแข็งจากการจัดการทรัพยากรทั้ง 4 ด้านได้แก่ (งบประมาณ อุปกรณ์เครื่องมือ คน และการบริหารจัดการ) สุดท้ายค่าคะแนนตามตัวชี้วัดเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของภารกิจส่งเสริมวิชาการด้านงานทาง มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.06 คะแนน (สูงกว่าเป้าหมาย)

คำสำคัญ : งานทาง, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ความเข้มแข็ง

ABSTRACT

The purpose of this study was to monitor and to assess the level of applying the knowledge to work for the technicians of the local authorities, the potential / strength of the local administrative organization in roadway fields, and the achievement of the mission to promote the academic regarding the roadworks. The Department of Rural Roads has carried out in accordance with the mission of promoting / supporting the local authorities continuously over the past several years, from the sample group of local administrators. The samples were selected and classified by local administrations which then grouped by type / size of to the total of 1,091 local administrations. This study applied quantitative data analysis. The statistics utilized were percentage and mean.

The study results showed that most of local administration were aware of the training courses to enhance the body of knowledge in various fields. Personnel of the local administration have knowledge/skills and ability to perform tasks. Most people have roadway work standards, bridge work standards, local highway standards, and roadwork material testing standards for utilization and for reference in their operation. The scores according to the indicators to assess the level of knowledge utilization in the work for the technicians of the local authorities have a total mean score of 2.38 points (below target). For the level of competency / strength of the local administration, the average score was 2.70 points (on target), which reflected the potential / strength of resource management in all 4 areas, namely (Money, Machine, Man and Management). Finally, the score according to the indicators to assess the achievement of the academic promotion mission in the roadway field have a total average score of 3.06 points (above target)

Key Word (s) : Roadway, Local Administrative Organization, Strength

บทนำ

พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535 และแก้ไขเพิ่มเติมปี พ.ศ. 2549 มาตรา 26 และกฎกระทรวงการแบ่งส่วนราชการกระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2558 ได้ให้อำนาจหน้าที่ กรมทางหลวงชนบท ในส่วนที่เกี่ยวกับทางหลวงชนบทและทางหลวงท้องถิ่น ในการกำหนดมาตรฐานและลักษณะของทางหลวง และงานทาง รวมทั้งกำหนดเขตทางหลวง ที่จอดรถ ระบายน้ำต้นไม้และเสาพาดสาย ตลอดจนกำกับ ตรวจสอบ ควบคุมทางวิชาการ อบรมเจ้าหน้าที่ฝ่ายช่าง และจัดทำคู่มือ ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับงานทางส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการงานทางให้แก่ อปท. อีกทั้งแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังกำหนดให้ส่วนราชการถ่ายโอนถนนให้แก่ อปท. และให้กรมทางหลวงชนบทมีภารกิจในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ อปท. สามารถดำเนินการก่อสร้างและบำรุงรักษาทางได้ตามมาตรฐาน เทคนิค วิชาการ รวมถึงติดตามและประเมินผลการดำเนินการภายหลังการถ่ายโอน ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการงบประมาณ และคณะกรรมการคมนาคมที่ต้องการให้กรมทางหลวงชนบทติดตามประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 กรมได้ดำเนินโครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ของภารกิจการส่งเสริมวิชาการด้านงานทางให้แก่ อปท. เพื่อกำหนดตัวชี้วัด/ปัจจัย และหลักเกณฑ์ สำหรับนำไปใช้ประเมินระดับการนำองค์ความรู้ไปใช้ปฏิบัติงานสำหรับบุคลากรด้านช่างของ อปท. การประเมินศักยภาพ/ความเข้มแข็งของ อปท. และสำหรับใช้ประเมินผลสัมฤทธิ์ของภารกิจการส่งเสริมวิชาการด้านงานทางและสะพานให้แก่ อปท. ที่กรมทางหลวงชนบทได้ดำเนินการตามภารกิจการส่งเสริม/สนับสนุน อปท. มาอย่างต่อเนื่องตลอดหลายปีที่ผ่านมา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินระดับการนำองค์ความรู้ไปใช้ปฏิบัติงานสำหรับบุคลากรด้านช่างของ อปท.
2. เพื่อประเมินระดับศักยภาพ / ความเข้มแข็งของ อปท. โดยจำแนกเป็นราย อปท. และจำแนกตามประเภท / ขนาดของ อปท.
3. เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของภารกิจการส่งเสริมวิชาการด้านงานทางที่กรมทางหลวงชนบทได้ดำเนินการตามภารกิจการส่งเสริม / สนับสนุน อปท. มาอย่างต่อเนื่องตลอดหลายปีที่ผ่านมา

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

โครงสร้างหน่วยงานของ อปท.

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการจัดรูปแบบการปกครองที่มีลักษณะการกระจายอำนาจการปกครองจากรัฐบาลส่วนกลางให้แก่ส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสปกครอง และบริหารงานท้องถิ่นด้วยตนเองเพราะประชาชนย่อมต้องทราบถึงความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ดีกว่าบุคคลอื่น มีความผูกพัน ใส่ใจในท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ ทั้งยังรู้จักสภาพท้องถิ่นที่ ทรัพยากร ตลอดจนขนบธรรมเนียม ประเพณีของท้องถิ่นดีกว่า การได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของตนเองและส่วนรวมในระดับชุมชนถือได้ว่าเป็นการฝึกฝนหรือปูพื้นฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน ซึ่งการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแนวคิดที่มีมานานนับตั้งแต่เริ่มมีรัฐธรรมนูญ โดยต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

ภายในท้องถิ่นของตน การปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหลายฉบับแต่ที่ชัดเจนที่สุดคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่มีการบัญญัติไว้เป็นหมวดการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ชัดเจน และต่อมาในปี 2542 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการถ่ายโอนภารกิจจากหน่วยงานราชการ ตามพระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ต่อเนื่องมาจนถึง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลัก ในการจัดทำบริการสาธารณะ และมีอิสระในการกำหนดนโยบายการบริหารบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลังและยังมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย มี 2 รูปแบบ คือ

1. การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป เป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งในทุกจังหวัดจะมี 3 ประเภท ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

2. การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ มีการบริหารจัดการไม่เหมือนกับรูปแบบทั่วไปจะมีขึ้นเป็นกรณี ๆ ไป ส่วนใหญ่จะเป็นเขตเมืองใหญ่ เช่น เมืองหลวงหรือเมืองท่องเที่ยว ซึ่งไม่เหมาะสมที่จะใช้รูปแบบทั่วไปมาใช้ในการปกครอง ปัจจุบันการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษในประเทศไทยมีอยู่เพียง 2 แห่ง คือ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา

การทบทวนโครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ของภารกิจการส่งเสริมวิชาการด้านงานทางให้แก่ อบท. ที่ได้ดำเนินการ ในปี พ.ศ. 2563

กรมทางหลวงชนบทมีขอบเขตความรับผิดชอบถนนสายหลักหรือถนนสายรองที่สำคัญ (Major Collector Roads) มีเป้าหมายคือ เชื่อมโยงโครงข่ายทางหลวงประเภทต่าง ๆ ของกรมทางหลวงชนบท กรมทางหลวง และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นโครงข่าย (Road Network) ครอบคลุมทั่วถึงอย่างเป็นระบบและไร้รอยต่อ ในส่วนที่เกี่ยวกับทางหลวงชนบทและทางหลวงท้องถิ่น ซึ่งเป็นการดำเนินการตามมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติทางหลวง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 ในการกำหนดมาตรฐานและ ลักษณะทางหลวงและงานทาง รวมทั้งกำหนดเขตทางหลวง ที่จอดรถ ระยะแนวต้นไม้ และเสาพาดสาย ตลอดจน ควบคุมในทางวิชาการและอบรมเจ้าหน้าที่ฝ่ายช่างเกี่ยวกับทางหลวงและงานทาง ให้แก่ อบท. ในด้านการ ดำเนินการตาม พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่อปท. พ.ศ. 2542 และแผนปฏิบัติการ กำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่อปท. กรมทางหลวงชนบททำการถ่ายโอนถนนให้แก่ อบท. และปรับเปลี่ยน บทบาทเป็นผู้คอยช่วยเหลือ (Mentor) ทางด้านเทคนิควิชาการ โดยการส่งเสริม/สนับสนุนวิชาการด้านงานทางให้แก่ อบท. ด้วยการให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือฝึกอบรม จัดทำคู่มือปฏิบัติงาน ควบคุมทางวิชาการและติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของ อบท. เพื่อให้ อบท. สามารถบรรลุเป้าหมายภารกิจด้านการบริหารจัดการสาธารณะ ที่มีคุณภาพสูงและสอดคล้องกับต่อความต้องการของประชาชน ในด้านการบูรณาการนโยบาย/ยุทธศาสตร์ กรมทางหลวงชนบทจัดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากกรมทางหลวงชนบท พ.ศ. 2560 - 2569 และสำนักส่งเสริมการ พัฒนาทางหลวงท้องถิ่น (สสท.) ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ของสำนักส่งเสริมการพัฒนาทางหลวงท้องถิ่น โดยรับการ ถ่ายทอด/บูรณาการภารกิจ นโยบาย และยุทธศาสตร์ระดับชาติที่เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนา ศักยภาพการแข่งขันของประเทศในระยะยาวจากรัฐบาลและหน่วยงานด้านยุทธศาสตร์ระดับชาติ รวมถึงบูรณาการ ประเด็นสำคัญด้านการกระจายอำนาจการปกครองและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และนโยบาย/ ยุทธศาสตร์

ของกลุ่มจังหวัดและยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นใน โครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ การส่งเสริมวิชาการด้านงานทางให้แก่ อปท. ปี พ.ศ.2563 การทบทวนการประเมินศักยภาพ/ความเข้มแข็งของ อปท. จากหน่วยงานอื่น ผลลัพธ์จากการประเมินระดับการนำองค์ความรู้ไปใช้ปฏิบัติงาน/ประเมินความเข้มแข็งของ อปท./ผลสัมฤทธิ์ของกรมทางหลวงชนบท ได้จากการคำนวณโดยระบบสารสนเทศ RAIS ของโครงการประเมิน ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจส่งเสริมวิชาการด้านงานทางให้แก่ อปท. ปี พ.ศ.2563

แนวทางการกำหนดปัจจัย ตัวชี้วัด หลักเกณฑ์ ที่สะท้อนถึงศักยภาพความเข้มแข็งด้านงานทางหลวงท้องถิ่น

การประเมินศักยภาพความเข้มแข็งงานทางหลวงท้องถิ่น ประกอบด้วย การประเมินระดับการนำองค์ความรู้ ด้านงานทางหลวงท้องถิ่นไปใช้ปฏิบัติงานสำหรับบุคลากรด้านช่างของ อปท. การประเมินศักยภาพความเข้มแข็ง ด้านงานทางหลวงท้องถิ่น และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของภารกิจส่งเสริมวิชาการด้านงานทางให้แก่ อปท. ซึ่งตัวชี้วัดที่ใช้ประเมินในแต่ละด้านแสดงรายละเอียดในตารางที่ 1-3 ดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปตัวชี้วัดที่สะท้อนถึงระดับการนำองค์ความรู้ด้านงานทางหลวงท้องถิ่นไปใช้ปฏิบัติงานสำหรับ บุคลากรด้านช่างของ อปท. ในภาพรวม

ตัวชี้วัด	หน่วย วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การให้คะแนน				
			ระดับ 1 ต่ำกว่า เป้าหมาย มาก	ระดับ 2 ต่ำกว่า เป้าหมาย	ระดับ 3 เป็นไปตาม เป้าหมาย	ระดับ 4 สูงกว่า เป้าหมาย	ระดับ 5 สูงกว่า เป้าหมาย มาก
1. การนำความรู้จาก การฝึกอบรมไปใช้ ประโยชน์	ร้อยละ	50	50	60	70	80	90
2. การนำมาตรฐานงาน ไปใช้ประโยชน์	ร้อยละ	50	50	60	70	80	90
			45*	55*	65*	75*	85*
น้ำหนักรวม		100					

หมายเหตุ: * เกณฑ์วัดสำหรับเทศบาลตำบลและอบต.

ตารางที่ 2 สรุปตัวชี้วัดที่สะท้อนถึงระดับศักยภาพ/ความเข้มแข็งของ อปท. ด้านงานทางหลวงท้องถิ่นของ อปท.

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การให้คะแนน				
			ระดับ 1 ต่ำกว่า เป้าหมาย มาก	ระดับ 2 ต่ำกว่า เป้าหมาย	ระดับ 3 เป็นไป ตาม เป้าหมาย	ระดับ 4 สูงกว่า เป้าหมาย	ระดับ 5 สูงกว่า เป้าหมาย มาก
1. ร้อยละของเครื่องมือ/เครื่องจักร/อุปกรณ์ในการก่อสร้างหรือซ่อมบำรุง ที่อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน	ร้อยละ	25	50	60	70	80	90
			35*	45*	55*	65*	75*
2. ระดับความสำเร็จของการบริหารงานทาง		(25)					
2.1 ด้านการจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ	ระดับ	5	1	2	3	4	5
2.2 ด้านการสำรวจ/ออกแบบ/ประมาณราคา	ระดับ	5	1	2	3	4	5
2.3 ด้านการควบคุมการก่อสร้างทางและสะพาน	ระดับ	5	1	2	3	4	5
2.4 ด้านบำรุงรักษาและอำนวยความสะดวก	ระดับ	5	1	2	3	4	5
2.5 ด้านกำกับ และบังคับใช้กฎหมาย	ระดับ	5	1	2	3	4	5
3. ร้อยละของงบประมาณรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานทางต้องงบประมาณรายจ่ายทั้งหมด	ร้อยละ	25	5	6	7	8	9
			3*	4*	5*	6*	7*
4. สัดส่วนถนนในความรับผิดชอบต่อบุคลากรด้านช่าง	ระดับ	25	100 กิโลเมตร/ คน หรือ มากกว่า	80 กิโลเมตร/ คน	60 กิโลเมตร/ คน	40 กิโลเมตร/ คน	20 กิโลเมตร/ คน หรือ น้อยกว่า
น้ำหนักรวม		100					

หมายเหตุ: * ค่าเกณฑ์วัดสำหรับ เทศบาลตำบล และ อบต.

ตารางที่ 3 สรุปตัวชี้วัดที่สะท้อนผลสัมฤทธิ์ของภารกิจการส่งเสริมวิชาการด้านงานทางให้แก่ อปท.

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การให้คะแนน				
			ระดับ 1 ต่ำกว่า เป้าหมาย มาก	ระดับ 2 ต่ำกว่า เป้าหมาย	ระดับ 3 เป็นไป ตาม เป้าหมาย	ระดับ 4 สูงกว่า เป้าหมาย	ระดับ 5 สูงกว่า เป้าหมาย มาก
1. ระดับความพึงพอใจในการให้บริการของ ทช.		(20)					
ความพึงพอใจในภาพรวมต่อการจัดฝึกอบรม	ระดับ	5	1	2	3	4	5
ความพึงพอใจในภาพรวมต่อมาตรฐานงานทางและสะพาน	ระดับ	5	1	2	3	4	5
ความพึงพอใจต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่แขวงทางหลวงชนบท/หมวดบำรุงทางหลวงชนบท	ระดับ	5	1	2	3	4	5
ความพึงพอใจต่อช่องทางในการติดต่อสื่อสาร สำหรับการเผยแพร่ข้อมูล และการสืบค้นข้อมูล	ระดับ	5	1	2	3	4	5
2. ร้อยละของถนนในความรับผิดชอบของ อปท. ที่ได้ลงทะเบียนเป็นทางหลวงท้องถิ่น	ร้อยละ	20	10	15	20	25	30
3. ระดับการประเมินสภาพถนนของ อปท.	ระดับ	20	1	1.5	2.5	3.0	3.5
4. การนำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์	ร้อยละ	20	50	60	70	80	90
5. การนำมาตรฐานงานไปใช้ประโยชน์	ร้อยละ	20	50	60	70	80	90
			45*	55*	65*	75*	85*
น้ำหนัก		100					

หมายเหตุ: * เกณฑ์วัดสำหรับเทศบาลตำบลและอปท.

วิธีการวิจัย

การสุ่มตัวอย่างเพื่อเลือกอปท. ในการเก็บข้อมูลสำรวจภาคสนามนั้น ที่ปรึกษาได้กำหนดวิธีการสุ่มตัวอย่างที่คำนึงถึงความเป็นตัวแทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ซึ่งขนาดตัวอย่าง (n) สามารถคำนวณได้จากสมการของ Taro Yamane ภายใต้ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และขอบเขตของความคลาดเคลื่อนอยู่ที่ระดับบวกลบไม่เกินร้อยละ 5 ประกอบด้วย สมการของ Taro Yamane มีดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N = ขนาดประชากร
 e = ความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นจากการสุ่มตัวอย่าง (กำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 5)

โดยการเลือกตัวอย่างได้ประยุกต์ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ซึ่งเป็นวิธีการสุ่มที่คำนึงถึงความเป็นไปได้ทางสถิติ และมีข้อดี คือ ตัวอย่างจะถูกสุ่มเลือกจากแต่ละชั้นภูมิทำให้ตัวอย่างที่ได้รับการเลือกขึ้นมาเป็นตัวแทนที่ดีและครอบคลุมในแต่ละชั้นภูมิ โดยที่ปรึกษาจะแยกกลุ่มหน่วยงานในการสุ่มตัวอย่างตามประเภทของ อปท. ทั้งสิ้น 5 ระดับได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาลนคร (ทน.) เทศบาลเมือง (ทม.) เทศบาลตำบล (ทต.) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

ตารางที่ 4 สรุปขนาดตัวอย่างจำแนกตามประเภท อปท.

ประเภท อปท.	จำนวน หน่วยงาน	ลงพื้นที่ ปี พ.ศ.2563	คงเหลือ	ลงพื้นที่ ปี พ.ศ.2564
องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)	76	7	69	69
เทศบาลนคร (ทน.)	30	5	25	25
เทศบาลเมือง (ทม.)	195	12	183	183
เทศบาลตำบล (ทต.)	2,247	124	2,123	395
องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	5,300	294	5,006	417
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ	2	-	2	2
รวม	7,850	442	7,408	1,091

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยสำรวจและประเมินเกี่ยวกับประเด็นต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของอปท.
2. ข้อมูลบุคลากรในหน่วยงาน
3. ข้อมูลถนนและสะพานในความรับผิดชอบ
4. งบประมาณ

5. เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ในหน่วยงาน
6. การบริหารจัดการด้านงานทางและสะพาน
7. การเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมของกรมทางหลวงชนบท
8. มาตรฐานทางหลวงท้องถิ่น
9. การประเมินความพึงพอใจในภาพรวม และข้อเสนอแนะในการพัฒนาการส่งเสริมวิชาการด้านงานทางให้แก่ อปท.

10. สัดส่วนของสายทางจำแนกตามระดับการประเมิน (ภาพรวมทุกสายทาง)

เมื่อเก็บข้อมูลครบ 1,091 แห่งแล้วผู้วิจัยได้ประมวลผลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป ข้อมูลการฝึกอบรม และระดับศักยภาพ/ความเข้มแข็งของ อปท. โดยใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ รวมถึงการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการประเมินศักยภาพความเข้มแข็งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านงานทางสรุปผลการวิจัย ดังนี้

การประเมินระดับการนำองค์ความรู้ด้านงานทางหลวงท้องถิ่นไปใช้ปฏิบัติงานสำหรับบุคลากรด้านช่างของ อปท.

1. การรับทราบถึงการจัดให้มีหลักสูตรการฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ และการได้เข้ารับการอบรมจริงในหลักสูตรที่ระบุ รวมทั้งการนำองค์ความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน

- บุคลากรของ อปท.ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70.72) รับทราบถึงการจัดให้มีขึ้นของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ในด้านต่างๆ ได้แก่ หลักสูตรการสำรวจ/ออกแบบ/ประมาณราคา หลักสูตรด้านการควบคุมการก่อสร้างทางและสะพาน หลักสูตรด้านบำรุงรักษาและอำนวยความสะดวก และหลักสูตรด้านกำกับและบังคับใช้กฎหมาย และอื่นๆ และร้อยละ 29.29 ไม่ทราบว่ามีการฝึกอบรม โดยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60.42) ได้เข้ารับการอบรมจริง โดยบุคลากรที่ไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรมเนื่องจากเหตุผลอันดับแรก คือ การไม่มีบุคลากรปฏิบัติงานทดแทน เนื่องจากจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานในแต่ละ อปท. มีค่อนข้างน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับส่วนราชการอื่น อันดับสอง การไม่ทราบข้อมูลการจัดฝึกอบรม และอันดับสาม การจำกัดจำนวนผู้เข้ารับการอบรมในแต่ละหลักสูตร หรือได้รับการอบรมหลักสูตรเดียวกันจากหน่วยงานอื่นแล้ว

- บุคลากรของ อปท. มีความรู้/ทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการสำรวจ/ออกแบบ/ประมาณราคา ด้านการควบคุมการก่อสร้างทางและสะพาน ด้านบำรุงรักษาและอำนวยความสะดวก และด้านกำกับและบังคับใช้กฎหมาย และอื่นๆ ได้ในระดับดี สะท้อนจากระดับคะแนนจากแบบทดสอบหลังการฝึกอบรมที่อยู่ในระดับค่อนข้างมากขึ้นไป

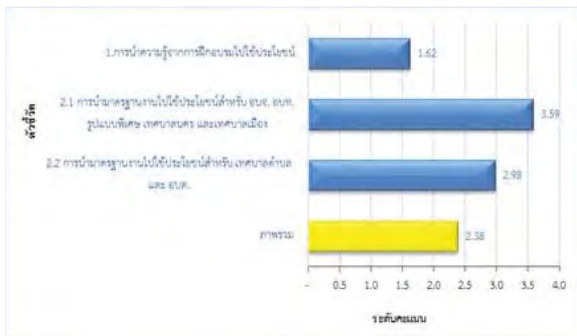
- บุคลากรของ อปท. ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 95.13) ได้มีการนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์ ทั้งนี้ผู้เข้ารับการอบรมที่ไม่ได้มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานเนื่องจากการขาดแคลนบุคลากร/เครื่องมือในการทำงาน การปฏิบัติงานในปัจจุบันใช้ตามมาตรฐานของกรมหรืออ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่น เนื้อหาหลักสูตรไม่ครบถ้วน/ไม่สอดคล้องกับลักษณะงานที่ปฏิบัติ ลักษณะพื้นที่ของ อปท.บางแห่ง ไม่มีโครงสร้าง

พื้นฐานและสิ่งปลูกสร้างเหล่านี้ หรือหลักสูตรฝึกอบรมเน้นการอบรมทางทฤษฎีมากกว่ามุ่งเน้นให้บุคลากรได้ฝึกปฏิบัติงานจริง และระยะเวลาฝึกอบรมของแต่ละหลักสูตรอาจไม่เพียงพอ และหลักสูตรไม่มีความต่อเนื่อง สะท้อนได้จากการที่หน่วยงาน อปท. ได้เสนอให้ขอเพิ่มรูปแบบการฝึกอบรมในแบบการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เป็นลำดับ 1 และการศึกษกรณีตัวอย่าง (Case Study) เป็นลำดับ 2

2. การนำมามาตรฐาน/คู่มือไปใช้ประโยชน์

▪ บุคลากรของ อปท. ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 79.62) มีแบบมาตรฐานงานทาง แบบมาตรฐานงาน สะพาน และแบบมาตรฐานทางหลวงท้องถิ่นและมาตรฐานการทดสอบวัสดุงานทางไว้ใช้งาน และได้มีการนำแบบมาตรฐานมาใช้อ้างอิงประกอบการปฏิบัติงาน

3. สรุปผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด



ช่วงคะแนน 1.00-1.80: ต่ำกว่าเป้าหมายมาก
 ช่วงคะแนน 1.81-2.60: ต่ำกว่าเป้าหมาย
 ช่วงคะแนน 2.61-3.40: เป็นไปตามเป้าหมาย
 ช่วงคะแนน 3.41-4.20: สูงกว่าเป้าหมาย
 ช่วงคะแนน 4.21-5.00: สูงกว่าเป้าหมายมาก

รูปที่ 1 แผนภูมิสรุปค่าคะแนนตามตัวชี้วัดระดับการนำองค์ความรู้ด้านงานทางหลวงท้องถิ่นไปใช้ปฏิบัติงานสำหรับบุคลากรด้านช่างของ อปท. ในภาพรวม

การประเมินระดับศักยภาพ/ความเข้มแข็งของ อปท. ด้านงานทางหลวงท้องถิ่น

1. งบประมาณรายได้ในภาพรวม/ งบประมาณรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับภารกิจด้านงานทาง

อปท. ส่วนใหญ่ (ประมาณร้อยละ 70) มีคำขอตั้งรายการงบประมาณสำหรับการพัฒนา/ก่อสร้างทางและสะพาน และสำหรับการบำรุงปกติ แต่มี อปท. ประมาณร้อยละ 45 ที่มีคำขอตั้งรายการงบประมาณสำหรับการบำรุงรักษา เครื่องมือ เครื่องจักร สำหรับงานทางและสะพาน และเมื่อพิจารณางบประมาณสำหรับพัฒนา/ก่อสร้างทางและสะพานจะพบว่า หน่วยงาน อปท. จำนวน 781 หน่วยงาน (ร้อยละ 71.59) ที่มีการจัดทำคำขอตั้งรายการสำหรับงบประมาณเพื่อพัฒนา/ก่อสร้างทางและสะพานคิดเป็นจำนวนเงินเฉลี่ย 36,469,963.57 บาท โดยหน่วยงานส่วนใหญ่ที่ไม่ได้มีการจัดทำคำขอตั้งรายการเนื่องจากการจัดเก็บรายได้ของ อปท. ไม่เพียงพอ จำนวน 235 หน่วยงาน (ร้อยละ 75.81) ฝ่ายบริหารให้ความสำคัญกับภารกิจด้านอื่น ๆ มากกว่า จำนวน 37 หน่วยงาน (ร้อยละ 11.94) และสาเหตุอื่น ๆ ได้แก่ ไม่มีการก่อสร้าง/แผนพัฒนาเพิ่มเติม ใช้งบประมาณหมวดบำรุงปกติ จัดทำเป็นโครงการ ขอความช่วยเหลือจากเทศบาล เป็นต้น จำนวน 38 หน่วยงาน (ร้อยละ 12.26) ในด้านงบประมาณเพื่อบำรุงรักษาเครื่องมือ เครื่องจักร (สำหรับงานทาง) จะพบว่า หน่วยงาน อปท. จำนวน 488 หน่วยงาน (ร้อยละ 44.73) ที่มีการจัดทำคำขอตั้งรายการสำหรับงบประมาณเพื่อบำรุงรักษาเครื่องมือ เครื่องจักร คิดเป็นจำนวนเงินเฉลี่ย 1,424,894.55 บาท

2. สภาพการพร้อมใช้งานเครื่องมือ/เครื่องจักร/อุปกรณ์ในหน่วยงาน และการมีบุคลากรเพียงพอสำหรับการดูแล บำรุงรักษา และใช้งานเครื่องมือ/เครื่องจักร/อุปกรณ์สำหรับกิจกรรมบำรุงปกติ

ค่าเฉลี่ยของการมีเครื่องมือ/เครื่องจักร/อุปกรณ์ ในครอบครองของ อปท. คิดเป็นร้อยละ 29.37 โดยเครื่องมือ/เครื่องจักร/อุปกรณ์ ที่ อปท. ส่วนใหญ่มีไว้ในครอบครองมากที่สุดได้แก่ อุปกรณ์ทั่วไป (จอบ ไม้กวาด อีเตอร์ พลับ) คิดเป็นร้อยละ 80.57 รถบรรทุก 4 ล้อ/รถกระบะ คิดเป็นร้อยละ 71.68 และ รถกระบะเข้า คิดเป็นร้อยละ 63.79 โดยค่าเฉลี่ยของเครื่องมือ/เครื่องจักร/อุปกรณ์ซึ่งอปท. มีในครอบครองที่อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้ (สภาพดีและสภาพพอใช้) คิดเป็นร้อยละ 96.85 ขณะที่เครื่องมือ/เครื่องจักร/อุปกรณ์ที่อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานน้อยที่สุด 2 อย่างได้แก่ เครื่องตบดินและรถบดล้อยาง โดยมีสภาพพร้อมใช้งานร้อยละ 89.12 และ 93.65 ตามลำดับ

ค่าเฉลี่ยการมีบุคลากรสำหรับดูแล/บำรุงรักษา/ใช้งานเครื่องมือ/เครื่องจักร/อุปกรณ์สำหรับงานทางและสะพานในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 89.36 เครื่องมือ/เครื่องจักร/อุปกรณ์สำหรับงานทางและสะพานซึ่งมีค่าเฉลี่ยการมีบุคลากรดูแล/บำรุงรักษา/ใช้งาน สูงสุด ได้แก่ เครื่องผสมและฉาบผิว Slurry Seal คิดเป็นร้อยละ 96.87 รถเกรตเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 95.88 และเครื่องพ่นสเปรย์ยาง คิดเป็นร้อยละ 92.59 และค่าเฉลี่ยการไม่มีบุคลากรสำหรับดูแล/บำรุงรักษา/ใช้งานเครื่องมือ/เครื่องจักร/อุปกรณ์สำหรับงานทางและสะพานในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 10.64 เครื่องมือ/เครื่องจักร/อุปกรณ์ซึ่งมีค่าเฉลี่ยการไม่มีบุคลากรดูแล/บำรุงรักษา/ใช้งาน สูงสุด ได้แก่ อุปกรณ์ทั่วไป (จอบ ไม้กวาด อีเตอร์ พลับ) คิดเป็นร้อยละ 15.47 เครื่องเป่าลม (Blower) คิดเป็นร้อยละ 14.63 และ รถบรรทุกน้ำ คิดเป็นร้อยละ 13.83

3. การบริหารจัดการด้านงานทางและสะพาน

ค่าเฉลี่ยระดับความสำเร็จในการบริหารงานทางของอปท. อยู่ที่ 3.99 จากคะแนนเต็ม 5 โดยผลสำเร็จนี้สูงกว่าค่าเป้าหมายซึ่งอยู่ที่ระดับ 3

ในด้านการจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ อปท.ส่วนใหญ่ดำเนินการจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณด้วยตนเอง มีการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สามารถดำเนินโครงการครบถ้วนตามข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติที่กำหนด มีการดำเนินการด้านการมีส่วนร่วมกับภาคประชาชน และอปท. ส่วนใหญ่มีการจัดทำแผนพัฒนา/ยกระดับมาตรฐานชั้นทางในทุกปีงบประมาณ

ในด้านการสำรวจ/ออกแบบ/ประมาณราคา สำหรับงานก่อสร้างทางและสะพาน อปท.ส่วนใหญ่ดำเนินการด้านการสำรวจ/ออกแบบ/ประมาณราคา สำหรับงานก่อสร้างทางและสะพานด้วยตนเองโดยไม่ได้จ้างดำเนินการจำนวน 1,045 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 95.78 โดย อปท. อปท. เกือบทั้งหมด (จำนวน 1,085 แห่ง) มีการจัดทำราคากลางด้วยแบบฟอร์ม ปร.4 และ ปร.5 คิดเป็นร้อยละ 99.45 และอปท. ส่วนใหญ่มีการอ้างอิงมาตรฐานในการก่อสร้างทางและสะพาน

ในด้านการควบคุมการก่อสร้างทางและสะพาน อปท.ส่วนใหญ่ดำเนินการด้านการควบคุมการก่อสร้างทางและสะพานด้วยตนเองจำนวน 1,065 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 97.62 อปท. ส่วนใหญ่มีการขออนุมัติแผนงาน/บุคลากร/วัสดุก่อสร้างก่อนการก่อสร้าง อปท. เกือบทั้งหมด (จำนวน 1,090 แห่ง) มีการจัดทำบันทึกสภาพการปฏิบัติงานของผู้รับจ้างเป็นรายวัน คิดเป็นร้อยละ 99.91 อปท. ส่วนใหญ่มีกระบวนการควบคุมคุณภาพงานหรือทดสอบวัสดุงานทางในระหว่างการก่อสร้างทางและสะพาน เพื่อเปรียบเทียบกับผลการทดสอบก่อนเริ่มงานก่อสร้างทางและสะพาน อปท. ส่วนใหญ่มีการค้ำประกันและได้จัดให้มีการติดตั้งป้ายจราจรและอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในระหว่างก่อสร้าง และอปท. เกือบทั้งหมด (จำนวน 1,084 แห่ง) มีการตรวจสอบสภาพในระยะค้ำประกันจำนวน คิดเป็นร้อยละ 99.36

ในด้านบำรุงรักษาและอำนวยความสะดวก อปท.ส่วนใหญ่ดำเนินการด้านบำรุงรักษาและอำนวยความสะดวก ปลอดภัยด้วยตนเองจำนวน 1,057 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 96.88 อปท. ส่วนใหญ่มีการสำรวจสภาพความเสียหายเพื่อนำมาวิเคราะห์และกำหนดกิจกรรมซ่อมบำรุงทางและสะพานจำนวน 1,020 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 93.49 อปท. ส่วนใหญ่มีแบบซ่อมบำรุงและประมาณราคาสำหรับใช้เสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณ (กิจกรรมบำรุงตามกำหนดเวลา/บำรุงพิเศษ) จำนวน 938 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 85.98 และอปท. ส่วนใหญ่มีการจัดเก็บข้อมูลสถิติอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่รับผิดชอบจำนวน 644 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 59.03

4. การรับข้อร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับงานทางและสะพาน

อปท. ร้อยละ 26.87 ทราบข้อร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับงานทางและสะพานผ่านทางหนังสือร้องเรียน โดยร้อยละ 26.41 รับทราบข้อร้องเรียนผ่านทางโทรศัพท์ และคำบอกกล่าวจากผู้ใช้เส้นทาง ร้อยละ 25.05 และร้อยละ 20.43 รับทราบข้อร้องเรียนผ่านการตรวจพบโดยเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน และทางสื่อออนไลน์ ตามลำดับ ในกรณีที่เกิดการชำรุดเสียหายของทางและสะพานในความรับผิดชอบของ อปท. ในระดับไม่รุนแรง อปท.ส่วนใหญ่ ร้อยละ 94.68 สามารถเข้าดำเนินการซ่อมบำรุงได้ทันทีภายหลังจากได้รับแจ้งเฉลี่ย 15.16 วัน ในกรณีที่เกิดการชำรุดเสียหายของทางและสะพานในความรับผิดชอบของ อปท. ในระดับรุนแรง อปท.ส่วนใหญ่ ร้อยละ 97.16 สามารถดำเนินการติดตั้งป้ายเตือนได้ทันที และอปท. ร้อยละ 55.73 สามารถเข้าดำเนินการซ่อมบำรุงได้ทันทีภายหลังจากได้รับแจ้ง โดยใช้เวลาเฉลี่ย 38.78 วัน

5. สรุปผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด



ช่วงคะแนน 1.00-1.80: ต่ำกว่าเป้าหมายมาก
 ช่วงคะแนน 1.81-2.60: ต่ำกว่าเป้าหมาย
 ช่วงคะแนน 2.61-3.40: เป็นไปตามเป้าหมาย
 ช่วงคะแนน 3.41-4.20: สูงกว่าเป้าหมาย
 ช่วงคะแนน 4.21-5.00: สูงกว่าเป้าหมายมาก

รูปที่ 2 แผนภูมิสรุปค่าคะแนนตามตัวชี้วัดระดับศักยภาพ/ความเข้มแข็งของ อปท. ในภาพรวม

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของภารกิจในการส่งเสริมวิชาการด้านงานทางให้แก่ อปท.

1. ความพึงพอใจของมาตรฐาน/คู่มือ/ระบบสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาพรวม

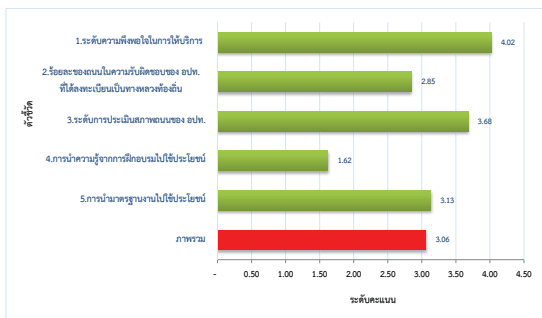
ระดับความพึงพอใจในภาพรวมเท่ากับ ระดับ 4.02 (สูงกว่าเป้าหมาย) โดยที่ ความพึงพอใจในภาพรวมต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่แขวงทางหลวงชนบท/หมวดบำรุงทางหลวงชนบท ได้สูงสุดที่ระดับ 4.09 (สูงกว่าเป้าหมาย) รองลงมาได้แก่ ความพึงพอใจในภาพรวมต่อมาตรฐานงานทางและสะพาน มีระดับความพึงพอใจที่ 4.08 (สูงกว่าเป้าหมาย) ในส่วนของความพึงพอใจในภาพรวมต่อการจัดฝึกอบรม มีระดับคะแนนที่ 4.05 (สูงกว่าเป้าหมาย) และ ความพึงพอใจในภาพรวมต่อช่องทางในการติดต่อสื่อสาร สำหรับการเผยแพร่ข้อมูล และการสืบค้นข้อมูล อยู่ในลำดับสุดท้ายได้ระดับคะแนนเท่ากับ 3.88 (สูงกว่าเป้าหมาย)

2. ถนนในความรับผิดชอบของ อปท. ที่ได้ลงทะเบียนเป็นทางหลวงท้องถิ่น

ค่าคะแนนตามตัวชี้วัดร้อยละของถนนในความรับผิดชอบของ อปท. ที่ได้ลงทะเบียนเป็นทางหลวงท้องถิ่น ในภาพรวมเท่ากับ 2.85 (เป็นไปตามเป้าหมาย) ระดับการประเมินสภาพถนนของ อปท.

ค่าคะแนนตามตัวชี้วัดระดับการประเมินสภาพถนนของ อปท. ในภาพรวมเท่ากับ 3.68 คะแนน (สูงกว่าเป้าหมาย) โดยศักยภาพ/ความเข้มแข็งของ อปท. ด้านงานทางหลวงท้องถิ่นของ อปท. ที่พิจารณาจากการติดตั้งไฟสาธารณะได้คะแนนสูงสุดเท่ากับ 4.08 คะแนน (สูงกว่าเป้าหมาย) ส่วนการประเมินสภาพถนน ได้คะแนนเท่ากับ 3.61 คะแนน (สูงกว่าเป้าหมาย) และการตีเส้นจราจร ได้คะแนนเท่ากันที่ 3.42 คะแนน (สูงกว่าเป้าหมาย)

3. สรุปผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด



ช่วงคะแนน 1.00-1.80: ต่ำกว่าเป้าหมายมาก
 ช่วงคะแนน 1.81-2.60: ต่ำกว่าเป้าหมาย
 ช่วงคะแนน 2.61-3.40: เป็นไปตามเป้าหมาย
 ช่วงคะแนน 3.41-4.20: สูงกว่าเป้าหมาย
 ช่วงคะแนน 4.21-5.00: สูงกว่าเป้าหมายมาก

รูปที่ 3 แผนภูมิสรุปผลสัมฤทธิ์ของภารกิจการส่งเสริมวิชาการด้านงานทางให้แก่ อปท.

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

ภาพรวมการประเมินระดับศักยภาพ/ความเข้มแข็งของ อปท. ด้านงานทางหลวงท้องถิ่นของ อปท. สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. บุคลากรของ อปท. ส่วนใหญ่ รับทราบถึงการจัดให้มีขึ้นของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ โดยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60.42) ได้เข้ารับการอบรมจริง บุคลากรของ อปท. มีความรู้/ทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการสำรวจ/ออกแบบ/ประมาณราคา ด้านการควบคุมการก่อสร้างทางและสะพาน ด้านบำรุงรักษา และอำนวยความสะดวก และด้านกำกับ และบังคับใช้กฎหมาย และอื่นๆ ได้ในระดับดี

2. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ไม่ได้มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานเนื่องจากการขาดแคลนบุคลากร/เครื่องมือในการทำงาน การปฏิบัติงานในปัจจุบันใช้ตามมาตรฐานของกรมหรืออ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่น เนื้อหาหลักสูตรไม่ครบถ้วน/ไม่สอดคล้องกับลักษณะงานที่ปฏิบัติ ลักษณะพื้นที่ของ อปท. บางแห่ง ไม่มีโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งปลูกสร้างเหล่านี้ หรือหลักสูตรฝึกอบรมเน้นการอบรมทางทฤษฎีมากกว่ามุ่งเน้นให้บุคลากรได้ฝึกปฏิบัติงานจริง และระยะเวลาฝึกอบรมของแต่ละหลักสูตรอาจไม่เพียงพอ และหลักสูตรไม่มีความต่อเนื่อง สะท้อนได้จากการที่หน่วยงาน อปท. ได้เสนอให้ขอเพิ่มรูปแบบการฝึกอบรมในแบบการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เป็นลำดับ 1 และการศึกษกรณีตัวอย่าง (Case Study) เป็นลำดับ 2

3. ค่าเฉลี่ยร้อยละของงบประมาณรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับภารกิจด้านงานทางต้องงบประมาณรายจ่ายทั้งหมด สำหรับ อบจ. อบต. รูปแบบพิเศษ เทศบาลนคร และเทศบาลเมือง อยู่ที่ร้อยละ 6.74 โดยค่าเฉลี่ยนี้สูงกว่าค่าเฉลี่ยฯ สำหรับเทศบาลตำบล และอบต. ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 4.91 ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยร้อยละของงบประมาณรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับภารกิจด้านงานทางต้องงบประมาณรายจ่ายทั้งหมดสำหรับ อบจ. อบต. รูปแบบพิเศษ เทศบาลนคร และเทศบาลเมือง สูงกว่าค่าเฉลี่ยฯ ของเทศบาลตำบล และอบต. อย่างมีนัยสำคัญ

4. ค่าเฉลี่ยสัดส่วนบุคลากรด้านช่างของอบต. เมื่อเทียบกับถนนในความรับผิดชอบแล้วอยู่ที่ 63.30 กิโลเมตรต่อคน โดยเมื่อเทียบเกณฑ์แบบอิงกลุ่มจะอยู่ที่ระดับ 3.19 (เป็นไปตามเป้าหมาย) จากคะแนนเต็ม 5 อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่า มีอบต. จำนวนมากถึง 192 แห่ง หรือคิดเป็นร้อยละ 17.60 ไม่มีบุคลากรในสังกัดซึ่งมีวุฒิการศึกษาด้านวิศวกรรมโยธา (วิศวกรโยธาหรือช่างโยธา) เลยแม้แต่คนเดียว และการศึกษาที่ยังพบอีกว่ามีบุคลากรด้านช่างของอบต. ประมาณร้อยละ 10 ยังขาดองค์ความรู้ และความชำนาญในการดำเนินการซ่อมบำรุงความเสียหายของทางและสะพานในกรณีที่ชำรุดเสียหายรุนแรง

5. ค่าเฉลี่ยระดับความสำเร็จในการบริหารงานทางของอบต. อยู่ที่ 3.99 จากคะแนนเต็ม 5 โดยผลสำเร็จนี้สูงกว่าค่าเป้าหมายซึ่งอยู่ที่ระหว่าง 2.61-3.40

6. ในภาพรวม เทศบาลเมือง เทศบาลนคร อบต. รูปแบบพิเศษ และอบจ. มีระดับศักยภาพ/ความเข้มแข็งด้านงานทางหลวงท้องถิ่นสูงกว่า เทศบาลตำบล และ อบต. อย่างมีนัยสำคัญ โดยค่าคะแนนระดับศักยภาพฯ ของเทศบาลเมือง เทศบาลนคร อบต. รูปแบบพิเศษ และอบจ. เท่ากับ 3.13 (เป็นไปตามเป้าหมาย) ขณะที่ค่าคะแนนระดับศักยภาพฯ ของ อบต. และ ทต. อยู่ที่ 2.56 (ต่ำกว่าเป้าหมาย)

7. ในทางปฏิบัติ มิใช่ความจำเป็นพื้นฐานที่ อบต. ทุกแห่งจะต้องมีเครื่องมือ/เครื่องจักร/อุปกรณ์ประเภทต่าง ๆ ในการก่อสร้างไว้ใช้งาน ได้แก่ รถยนต์ อุปกรณ์ก่อสร้าง เครื่องมือทดสอบ และเครื่องมือวัด มีเพียงเฉพาะ อบต. ที่มีภารกิจในพื้นที่ที่จำเป็นต้องใช้เครื่องมือ/เครื่องจักร/อุปกรณ์ก่อสร้างไว้ใช้งานตามความเหมาะสม แต่ อบต. ควรจำเป็นต้องมีเครื่องมือ/ เครื่องจักร / อุปกรณ์พื้นฐานสำหรับใช้ในการปฏิบัติงานซ่อมบำรุงปกติ ยกตัวอย่างเช่น รถบรรทุก 6 ล้อ รถเกรดเตอร์ รถบดอัดสันสะเทือน รถบดล้อยาง เครื่องมือบดอัดเฉพาะจุด/เครื่องตบหน้าดิน เครื่องตัดผิวเครื่องเป่าอัดลม เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการขุดและตักดิน เพื่อให้สามารถซ่อมบำรุงได้อย่างทัน่วงที หรือสามารถซ่อมบำรุงเพื่อป้องกันไม่ให้ความเสียหายเกิดการลุกลามเป็นความเสียหายที่มีขนาดใหญ่ขึ้น หรือรุนแรงมากขึ้น ซึ่งจะเป็นการประหยัดงบประมาณการซ่อมบำรุง อีกทั้งยังทำให้ประชาชนผู้ใช้ทางสามารถสัญจรได้อย่าง สะดวก ปลอดภัย

8. ความพึงพอใจในภาพรวมต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่แขวงทางหลวงชนบท/หมวดบำรุงทางหลวงชนบท ได้สูงสุดที่ระดับ 4.09 (สูงกว่าเป้าหมาย) รองลงมาได้แก่ ความพึงพอใจในภาพรวมต่อมาตรฐานงานทางและสะพาน มีระดับความพึงพอใจที่ 4.08 (สูงกว่าเป้าหมาย) ในส่วนของความพึงพอใจในภาพรวมต่อการจัดฝึกอบรม มีระดับคะแนนที่ 4.05 (สูงกว่าเป้าหมาย) และความพึงพอใจในภาพรวมต่อช่องทางในการติดต่อสื่อสาร สำหรับการเผยแพร่ข้อมูล และการสืบค้นข้อมูล อยู่ในลำดับสุดท้ายได้ระดับคะแนนเท่ากับ 3.88 (สูงกว่าเป้าหมาย)

ข้อเสนอแนะ

1. พิจารณาปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตร ระยะเวลาของหลักสูตร สถานที่ฝึกอบรม รูปแบบการฝึกอบรม และการประชาสัมพันธ์หลักสูตรฝึกอบรม เพื่อ อปท. จะได้สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้มากขึ้น
2. ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพ/ความเข้มแข็งของ อปท. ด้านงานทางหลวงท้องถิ่น อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ อปท. สามารถรักษาสภาพถนนให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี และมีความปลอดภัย โดยการจัดฝึกอบรมทบทวนความรู้ในแต่ละหลักสูตร อย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรที่มีความสำคัญและจำเป็นต้องใช้ประกอบการปฏิบัติงาน เช่น การซ่อมบำรุงทางและสะพาน และอำนวยความสะดวก เพื่อยกระดับสภาพถนนให้อยู่ในระดับดี คือ มีความราบเรียบตลอดช่วง ไม่มีหลุมบ่อ หรือมีการปะซ่อมผิวทางอย่างถูกวิธี ไม่มีการยุบตัวบริเวณหลังท่อลอด หรือลาดเชิงสะพาน และสายทางในความรับผิดชอบมีป้าย เส้นจราจรและอุปกรณ์ความปลอดภัยครบถ้วนและไม่ชำรุด มีหลักนำโค้งและราวกันอันตรายครบถ้วนและอยู่ในสภาพดี
3. รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับการกิจด้านงานทางในความรับผิดชอบอย่างเพียงพอและสอดคล้องกับลักษณะภารกิจและลักษณะของพื้นที่ โดยอปท. ควรอธิบายเหตุผลอย่างชัดเจนต่อรัฐบาลถึงความจำเป็นในการได้รับจัดสรรงบประมาณฯ อย่างเพียงพอ นอกจากนี้อปท. ที่มีความจำเป็นเร่งด่วนในการดำเนินงานด้านทางและสะพานอาจขอความช่วยเหลือจากอปท. ช่างเคียงที่มีความพร้อมด้านงบประมาณรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับการกิจด้านงานทาง
4. สสท. ควรชี้แจงภารกิจ/ความรับผิดชอบให้บุคลากรด้านช่างของอปท. รับทราบถึงขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานในการบริหารจัดการงานทางและสะพานทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ 2) ด้านการสำรวจ/ออกแบบ/ประมาณราคา 3) ด้านการควบคุมการก่อสร้าง 4) ด้านบำรุงรักษาและอำนวยความสะดวก 5) ด้านกำกับและบังคับใช้กฎหมาย
5. การอนุญาตให้ อปท. เข้าไปดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ในพื้นที่เกาะกลางถนน ทางเท้า ไหล่ทาง พื้นที่ริมทาง ที่พักผู้โดยสาร ไฟฟ้าแสงสว่าง งานวิศวกรรมจราจร ควรพิจารณาจากความพร้อมด้านงบประมาณของอปท. เป็นหลัก รวมทั้งใช้ระดับศักยภาพ/ความเข้มแข็งของ อปท. เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา
6. การพัฒนาคุณภาพการให้บริการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้งานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองความต้องการของอปท. ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ต้องดำเนินการดังนี้
 - 6.1 ทำแผนปรับปรุงการบริการที่ได้คะแนนต่ำอยู่ในเรื่องช่องทางในการติดต่อสื่อสาร สำหรับการเผยแพร่ข้อมูล และการสืบค้นข้อมูล
 - 6.2 ดำเนินการพัฒนา/ปรับปรุง ช่องทางการสื่อสาร ระบบฐานข้อมูล/ระบบสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านงานทางและสะพาน ให้ผู้รับบริการสามารถใช้งานระบบได้ง่าย และได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ประโยชน์
 - 6.3 รายงานความสำเร็จควรการดำเนินงานตามแผนปรับปรุงแก่ผู้บริหาร สสท. เพื่อติดตามความสำเร็จของการดำเนินการตามแผนปรับปรุงการบริการ

รายการอ้างอิง

- กฎกระทรวงการแบ่งส่วนราชการกระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2558. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก http://www.mot.go.th/file_upload/2559/regulations_mot/regulations_drr2558.pdf [8 กุมภาพันธ์ 2564]
- กรมทางหลวงชนบท. (2562). รายงานประจำปี 2562 ของ กรมทางหลวงชนบท: กรุงเทพฯ.เกี่ยวกับกรม. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก https://drr.go.th/?page_id=15 [8 กุมภาพันธ์ 2564]
- สรุปข้อมูลลอปททั่วประเทศ[ออนไลน์]. สืบค้นจาก <http://www.dla.go.th/work/abt/summarize.jsp> [9 เมษายน 2563]
- Yamane, Taro. (1967). Statistics, An Introductory Analysis, 2nd Ed., New York : Harper and Row.

การโจรกรรมข้อมูลกับภัยอาชญากรออนไลน์ในโลกยุคโลกาภิวัตน์

Identity theft and online criminals in a globalized world

ผู้วิจัย

สีบพงศ์ สุขสม

บทคัดย่อ

บทความทางวิชาการนี้ ผู้เขียนมีความประสงค์ที่จะสะท้อนให้ผู้อ่านได้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของยุคโลกาภิวัตน์ มนุษย์กำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงหลายๆ ด้าน พร้อมๆ กัน ความเจริญและการพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่องนั้นนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของโลกดังกล่าวไม่สามารถปฏิเสธได้ว่า การเปลี่ยนแปลงนั้นมีผลต่อการดำรงชีวิตทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งในที่นี้ผู้เขียนได้เน้นถึงเรื่องของการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว และมีความสำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในปัจจุบัน แม้ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศจะก่อให้เกิดประโยชน์มากมายมหาศาลเพียงใด หากมองอีกด้านหนึ่งเทคโนโลยีสารสนเทศก็ก่อความเสียหายได้เช่นกัน หรือเรียกว่า ภัยทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเหล่ามิจฉาชีพหรืออาชญากรออนไลน์อาจก่อภัยทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่อาจมีผลกระทบในทางตรง เช่น มุ่งเจาะลงทำร้ายบุคคลหรือองค์กร โจรกรรมข้อมูลภัยโดยวิธีการหลากหลาย ซับซ้อนแตกต่างกันไป หรือทางอ้อม เช่น การปล่อยไวรัสโดยภัยลักษณะนี้มักจะเป็นภัยก่อความทั่วไปไม่เจาะจงบุคคล ดังนั้น ผู้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศต้องมีวิธีการรับมือกับความเปลี่ยนแปลง ระมัดระวังตัวเองเพื่อหลีกเลี่ยงการตกเป็นเหยื่อของอาชญากรออนไลน์ที่ไม่ว่าจะมาในรูปแบบใดก็ตามเพื่อป้องกันตนเองจากภัยที่อาจเกิดขึ้นเหล่านี้ได้

คำสำคัญ : ภัยทางเทคโนโลยีสารสนเทศ, โจรกรรมข้อมูล, อาชญากรออนไลน์

ABSTRACT

This academic article the author wishes to reflect to the reader the rapid changes in the era of globalization. Human beings are facing many changes at the same time. leading to such a change in the world cannot be denied that the change affects livelihoods both directly and indirectly. Here, the author emphasizes the rapid change in information technology. And it is of paramount importance to human life today. But even if information technology will bring enormous benefits. On the other hand, information technology can be disruptive and damaging as well, known as information technology threats. Online scammers or criminals may pose threats in information technology that may have a direct impact, such as targeting individuals or organizations. Identity theft by a variety of methods, complex, different or indirect. For example, the release of a virus by this type of threat is often a general harassment, not a specific person. Therefore, IT users must have a way to cope with the changes. Take precautions to avoid falling victim to online criminals of any kind to protect yourself from these potential threats.

Keywords : information technology threats, identity theft, online criminals

บทนำ

การนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้งานจัดการกับข้อมูล ข่าวสาร หรือที่เรียกว่าสารสนเทศศาสตร์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นศาสตร์ที่ใหม่มาก และมีความสำคัญมากในสังคมปัจจุบัน และถือว่าเป็นหนึ่งในสามศาสตร์หลักที่ถูกกล่าวว่าจะมีผลต่อสังคมในอนาคตมากที่สุด โดยปัจจุบันมีผู้กล่าวถึง เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างกว้างขวาง โดยเราจะรู้จักกันทั่วไปในชื่อสั้นๆว่า ไอที(IT) รัฐบาลไทยก็เล็งเห็นความสำคัญด้านนี้มาก จึงมีการจัดตั้งกระทรวงใหม่ที่เกี่ยวข้องทางด้านนี้ขึ้น ชื่อกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหรือเรียกย่อๆว่า กระทรวงไอซีที เทคโนโลยีที่ส่งผลอย่างมากกับโลกาภิวัตน์ หรือ Globalization คือ การกระจายของข่าวสารอย่างรวดเร็วตามเทคโนโลยีที่พัฒนา ทำให้ทุกคนในโลกสามารถเข้าถึงข้อมูลของสิ่งที่เกิดขึ้นได้แทบจะในทันที ทำให้เรื่องบางเรื่องสามารถส่งผลในวงกว้างได้ทันที ทั้งการเข้าถึง Internet ที่มากขึ้น จากการที่ Internet เร็วขึ้นและมีต้นทุนที่ถูกลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ข่าวสารหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่อยู่ในวงแคบๆ อีกต่อไป

ครุฑิชิต มาลัยวงศ์ (2541) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญ 1) สามารถจัดเก็บข้อมูลจากจุดเกิดได้อย่างรวดเร็ว 2) บันทึกข้อมูลจำนวนมากๆไว้ใช้งานหรือไว้อ้างอิงการดำเนินงานหรือการตัดสินใจใดๆ 3) คำนวณผลลัพธ์ต่างๆได้รวดเร็ว 4) สร้างผลลัพธ์ได้หลากหลายรูปแบบ 5) ส่งสารสนเทศ ข้อมูล หรือผลลัพธ์ที่ได้จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งได้อย่างรวดเร็ว

ยุคโลกาภิวัตน์เป็นยุคแห่งข่าวสาร ข้อมูลเทคโนโลยีเป็นกลไกสำคัญของการครอบครองข่าวสารข้อมูล จึงได้มีการคิดค้นพัฒนาเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วมาก เทคโนโลยีที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ได้แก่

1) การพัฒนาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มีการพัฒนาใหม่ทุก 18 เดือน ส่งผลให้คอมพิวเตอร์มีความเร็วสูงราคาถูกลง คอมพิวเตอร์จึงเข้ามามีส่วนสำคัญในชีวิตประจำวัน เพื่อใช้งานทั้งที่ทำงานและที่บ้าน

2) การพัฒนาเทคโนโลยีคมนาคม เพื่อให้สามารถติดต่อถึงกันได้อย่างง่าย รวดเร็วไม่ว่าจะอยู่ส่วนใดของโลก ได้มีการพัฒนาการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์ใช้สื่อสารผ่านคลื่นไมโครเวฟ ผ่านดาวเทียมสื่อสาร เกิดโทรศัพท์เคลื่อนที่ติดต่อสื่อสารผ่านอีเมลล์ด้วยคอมพิวเตอร์ สามารถส่งข้อความด้วยแฟกซ์ เทคโนโลยีสื่อสารที่ทันสมัย สามารถบริการได้กว้างขวางแต่มีราคาถูกลง โลกถูกเชื่อมด้วยเทคโนโลยีคมนาคม โลกที่กว้างใหญ่ได้แคบลงเป็นหมู่บ้านโลก

3) การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถถ่ายทอดข่าวสาร ความรู้ ข้อมูล โดยผ่านอีเมลล์ อินเทอร์เน็ต และเว็ลล์ วย เว็บ ข่าวสารความรู้ข้อมูล จึงเข้าถึงประชาชนได้ง่ายดายและเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดการพัฒนาภูมิปัญญา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การกระจายความรู้ การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศจะช่วยให้ประชาชนมีโอกาสรับรู้และเรียนรู้มากขึ้น สังคมโลกกลายเป็นสังคมความรู้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารข้อมูลสมัยใหม่

การวางแผนจัดการฐานข้อมูลที่ดีจากข้อมูลเดิมที่ได้มาสร้างความแปลกใหม่ เพื่อนำเสนอข้อมูล ให้เกิดความก้าวหน้า ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารข้อมูลที่เชื่อมโยงต่อเนื่องกัน ข้อมูลที่ได้มานั้นยังคงเป็นข้อมูลดิบไม่สามารถที่จะนำมาใช้ในการตัดสินใจในการกระทำการบริหารข้อมูล ยังมีการซ้ำซ้อนของข้อมูลหรือข้อมูลชนิดเดียวกันอาจจะขัดแย้งกันได้และเพื่อให้เกิดการบริหารข้อมูลที่เป็นปัจจุบันจะต้องมีการวางแผนในการจัดการบริหารฐานข้อมูลที่ที่สามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้

1) ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูล (Ability to Access Data) ระบบที่สร้างขึ้นเพื่อจัดการกับ ข้อมูลให้เป็นระบบจะได้นำไปเก็บรักษา เรียกใช้ หรือนำมาปรับปรุงให้ทันสมัยได้ง่ายขึ้น

2) การต้องรักษาระบบความปลอดภัยของข้อมูล (Security of the Data) ข้อมูลที่จัดเก็บไว้จะต้อง มีระบบรักษาความปลอดภัยเพื่อป้องกันการจารกรรมข้อมูล เมื่อมีการนำคอมพิวเตอร์และระบบข้อมูล สารสนเทศเข้ามาใช้

3) สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขในอนาคตได้ (Changes of Edit in the Future) เนื่องจากแผนที่วาง ไว้อาจจะต้องการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์จึงทำให้ต้องมีการจัดระเบียบข้อมูล แก้ไขข้อมูลพร้อมทั้ง จัดหาข้อมูลมาเพิ่มเติม

4) ด้านการจัดเก็บข้อมูลที่ต้องมีการจัดแบ่งเป็นส่วน (Relational Database) เพื่อแยกการ ปรับปรุงข้อมูล ลักษณะการจัดการฐานข้อมูลแบบสัมพันธ์ สานต่อประสานผู้ใช้หรือตัวเชื่อมผู้ใช้อุปกรณ์ที่ ช่วยให้ผู้ใช้สามารถติดต่อสื่อสารกับคอมพิวเตอร์

กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

ด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศทำให้การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้การเสนอขายสินค้าการตกลงทำสัญญาซื้อขายสินค้าและการชำระเงินสามารถทำได้ง่ายดายทางอิเล็กทรอนิกส์ แต่ในเมืองไทยก็มีปัจจัยสำคัญหลายอย่างเป็นอุปสรรคในการทำ E-commerce โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ที่จะมาศึกษาถึงเนื้อหาของกฎหมายพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ว่ามีความสำคัญอย่างไร ในหลายประเทศทั่วโลกได้มีการตื่นตัวต่อการพัฒนากฎหมาย เทคโนโลยีสารสนเทศและได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของกฎหมายดังกล่าวในการพัฒนาประเทศ จึงได้จัดทำและมีกฎหมายดังกล่าวใช้บังคับเพื่อให้เป็นโครงสร้างพื้นฐานที่มั่นคงต่อไป อย่างไรก็ตามหากพิจารณาถึง สภาพของสังคมไทย ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าประเทศไทยมีปัญหาโดยพื้นฐานดังต่อไปนี้

1) ปัญหาในทางการค้าระหว่างประเทศ เนื่องจากไม่มีโครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมายที่จะเอื้ออำนวยให้การทำธุรกรรมทางการค้าสามารถดำเนินไปอย่างสะดวกรวดเร็ว

2) ปัญหาในการสร้างแรงจูงใจ การที่ประเทศมีกฎหมายที่ได้มาตรฐานในการประกอบพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ เช่น กฎหมายแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ กฎหมายลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ และ กฎหมายการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ย่อมจะสามารถสร้างแรงจูงใจให้นักลงทุนชาวต่างชาติเข้า มาลงทุนในประเทศไทยได้เป็นอย่างดี

3) ปัญหาในการสร้างความเชื่อมั่น กฎหมายคุ้มครองข้อมูลข่าวสาร และกฎหมายอาชญากรรม ทางคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ย่อมที่จะช่วยให้นักลงทุนชาวต่างชาติมั่นใจในการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานรวมทั้ง ข้อมูลข่าวสารที่มีค่าอย่างยิ่งในสังคมสารสนเทศจะได้รับการคุ้มครอง

4) ปัญหาในการพัฒนาเทคโนโลยีและการถ่ายทอดเทคโนโลยี มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศ จะต้องมีการลงทุนทางกฎหมายที่จะเอื้ออำนวยและสนับสนุนให้มีการพัฒนาเทคโนโลยีของชาติรวมทั้งการส่งเสริมให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากต่างชาติ

5) ปัญหาการเอื้อให้เกิดการแข่งขันที่เสรีและเป็นธรรม การเปิดให้มีการแข่งขันที่เสรีและเป็นธรรมโดยเฉพาะในกิจการโทรคมนาคมจะส่งผลให้มีการดึงดูดการลงทุน การเพิ่มการจ้างงานและนำเงินตราเข้าประเทศหากทำอย่างมีระบบและหลักการ

6) กฎหมายธุรกรรมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กฎหมายนี้จะต้องสอดคล้องกับกฎหมายระหว่าง ประเทศและเหมาะสมกับสภาพของประเทศไทย ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวรวมถึงกฎหมายธุรกรรม อิเล็กทรอนิกส์ กฎหมายลายเซ็น อิเล็กทรอนิกส์ กฎหมายธุรกรรมทางการเงินอิเล็กทรอนิกส์ กฎหมายอาญา อันเนื่องมาจากอาชญากรรมพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์



การโจรกรรมข้อมูลทางคอมพิวเตอร์

การโจรกรรมข้อมูลได้เกิดขึ้นมาอย่างช้านานโดยเหล่ามิจฉาชีพมีความพยายามที่จะคิดค้นวิธีการหลากหลายรูปแบบให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ของตนเองโดยอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่พัฒนารูปแบบต่างๆ เพื่อหลอกลวงเหยื่อให้หลงเชื่อ รวมถึงการโจรกรรมข้อมูลและถ่ายโอนข้อมูล โดยที่เหยื่อไม่รู้ตัว ซึ่งมีวิธีการที่หลากหลาย ดังจะได้อีกตัวอย่างต่อไปนี้

การโจรกรรมข้อมูลทางการเงินเป็นผลมาจากการโจรกรรมข้อมูลประจำตัวแทนที่จะเป็นประเภทของการขโมยข้อมูลประจำตัว การโจรกรรมครั้งนี้เกิดขึ้นหลังจากขโมยได้เข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล เมื่อโจรมีข้อมูลสามารถใช้ข้อมูลนี้เพื่อเปิดหรือรับบัญชีที่มีอยู่และเป้าหมายสูงสุด คือการได้รับเงินโดยการได้รับเครดิตใหม่ในชื่อของคนอื่นหรือดูเงินออกจากบัญชี การขโมยข้อมูลระบุตัวตนเกิดขึ้นเมื่อบุคคลใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่น หมายเลขประกันสังคมชื่อนามสกุลเดิมของมารดาเพื่อดำเนินกิจกรรมที่ผิดกฎหมายหรือกระทำการฉ้อโกง ตัวอย่าง เช่นขโมยข้อมูลประจำตัวอาจเปิดบัญชีบัตรเครดิตภายใต้ชื่อของเหยื่อ เมื่อโจทก์ไม่ชำระค่าบัตรเครดิตนี้ก็จะถูกรายงานไปยังรายงานเครดิตของเหยื่อ รูปแบบอื่น ๆ ของการโจรกรรมข้อมูลประจำตัวรวมถึงกรณีที่โจรเข้าครอบครองบัญชีบัตรเครดิตที่มีอยู่แล้วและเริ่มมีการเรียกเก็บเงิน โดยทั่วไปผู้ขโมยข้อมูลประจำตัวจะติดต่อผู้ออกบัตรและเปลี่ยนที่อยู่เรียกเก็บเงินเพื่อลดโอกาสในการถูกค้นพบ การโจรกรรมข้อมูลอื่น ๆ รวมถึงการยืมเงินในชื่อของบุคคลอื่นการเขียนเช็คโดยใช้ชื่อของเหยื่อหรือใช้ข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อเข้าถึงหรือโอนเงินจากบัญชี ในกรณีที่รุนแรงที่สุดโจรอาจใช้เวลามากกว่าตัวตนของเหยื่อและนอกเหนือจากการเปิดบัญชีธนาคารหรือได้รับบัตรเครดิตในชื่อของเหยื่อจะซื้อรถรับจ้างหรือแม้กระทั่งได้รับงานภายใต้ชื่อของเหยื่อ การขโมยข้อมูลประจำตัวมักมีสถาบันการเงินอยู่ในกลุ่มเช่นผู้ถือบัญชีธนาคารผู้ให้ยืมบัตรเครดิตหรือผู้ออกบัตรเครดิตนี้แน่นอนเพราะเป็นที่ที่เงินเป็น การโจรกรรมข้อมูลประจำตัวประเภทนี้ทำได้ผ่านวิธีการต่างๆมากมาย ในอดีตขโมยข้อมูลประจำตัวสามารถรับข้อมูลที่จำเป็นได้จาก "low-tech" หมายถึง การตรวจสอบเหล่านี้รวมถึงการตัดกล่องเช็คใหม่หรือไปที่ถังขยะเพื่อรับบัญชีธนาคารหรือข้อเสนอบัตรเครดิตที่ได้รับอนุมัติล่วงหน้า ขโมยข้อมูลประจำตัวอาจพยายามหลอกลวงผู้ที่ตกเป็นเหยื่อให้ข้อมูลโดยทำสิ่งต่างๆ เช่นการวางตัวเป็นพนักงานที่ธนาคาร

วิธีอื่น ๆ ที่โจรกรรมข้อมูลได้รับมีความซับซ้อนมากขึ้น วิธีหนึ่งเรียกว่า "skimming" ช่วยระบุโจรเพื่อใช้คอมพิวเตอร์ในการรับและเก็บข้อมูลจากแถบแม่เหล็กของบัตรเครดิตหรือเครื่องเอทีเอ็มเมื่อบัตรผ่านเครื่องอ่านบัตร เมื่อได้รับข้อมูลดังกล่าวแล้วคุณสามารถใส่บัตรลงในแถบบัตรอื่นซึ่งจะช่วยให้ผู้ขโมยสามารถใช้บัตรได้ที่เครื่อง ATM หรือเครื่องอ่านบัตรเครดิตอื่น สำหรับผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการโจรกรรมค่าใช้จ่ายและผลกระทบสามารถมีอายุการใช้งานได้นานหลายปีและมีความสำคัญมาก ขโมยเหล่านี้สามารถเรียกใช้หนี้ได้อย่างรวดเร็วในชื่อของเหยื่อนับหมื่นดอลลาร์ แม้ว่าผู้บริโภคมักจะไม่รับผิดชอบต่อหนี้สินเหล่านี้ แต่ก็ยังคงมีผลเช่นเครื่องหมายที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับประวัติเครดิตที่ไม่สะดวกในการแก้ไข ในความเป็นจริงอาจใช้เวลาหลายเดือนหรือหลายปีในการแก้ไขข้อผิดพลาดเหล่านี้ ในขณะที่เดียวกันเหยื่ออาจถูกปฏิเสธการจ้างงานเงินกู้และการจ้างงาน นอกจากนี้แม้จะมีการแก้ไขตัวเงินแล้วก็ตามค่าใช้จ่ายใหม่อาจปรากฏเป็นเดือนๆ หรือหลายปีภายหลัง

ทุกวันนี้มั่นใจเลยว่าหลายคนต้องใช้บริการจ่ายเงิน จ่ายบิล หรือทำธุรกรรมผ่านทาง Mobile Banking แน่แน่นอน เพราะ Mobile Banking นั้น มอบความสะดวกสบายให้กับเรามากถึงมากที่สุด หรือไม่ก็อาจจะเป็นพวกเว็บไซต์ที่ให้บริการทางการเงินอื่นๆ เช่น Paypal เป็นต้น แต่รู้มั้ยว่าธุรกรรมบนโลกออนไลน์นี้จริงๆ แล้วก็ถือว่ามีความเสี่ยงอยู่ไม่น้อยเหมือนกันนะ ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันให้การทำธุรกรรมของเราปลอดภัยมากขึ้น ก็อย่าลืมหัดใช้วิธีป้องกันการโจรกรรมทางการเงินบนโลกออนไลน์เหล่านี้ไว้ด้วยละ หรือแชร์ไปให้ญาติผู้ใหญ่ก็ดี จะได้ระมัดระวังตัวกันมากขึ้น

1. ไม่ให้ข้อมูลสำคัญแก่คนอื่น

ข้อมูลสำคัญต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น รหัส PIN เลขหน้าบัตร-หลังบัตร Email-Password เหล่านี้ ห้ามบอกให้คนอื่นรู้เด็ดขาด เพราะเดี๋ยวนี้ก็มีมิจฉาชีพติดต่อมาสอบถาม โดยสวมรอยเป็นธนาคารเพื่อลวงเอาข้อมูลสำคัญบ่อยมาก แต่ให้รู้ไว้เลยว่าธนาคารไม่มีนโยบายขอข้อมูลส่วนตัวของลูกค้าผ่านทางโทรศัพท์หรืออีเมลแน่นอน เพราะฉะนั้นห้ามบอกถึงแม้เขาจะอ้างยังไงก็ตาม

2. โหลดแอปฯ Mobile Banking ผ่านทาง Play Store หรือ App Store เท่านั้น

หนึ่งในกลลวงของมิจฉาชีพคือ จะสร้างแอปพลิเคชันที่มีลักษณะคล้ายกับของธนาคารขึ้นมา เพื่อให้เราเข้าไปใส่รหัสทุกอย่าง ที่นี้แหละเสร็จโจรแน่นอน เพราะฉะนั้นน้อง ๆ ต้องคอยสังเกตรายละเอียดพวกชื่อแอปฯ หรือชื่อผู้พัฒนาโปรแกรมให้ดีว่าเป็นของธนาคารตัวจริงรึเปล่า เพราะบางทีอาจมีโปรแกรมเสมือนที่มีมิจฉาชีพทำมาหลอกให้โหลดได้

3. ระวังสัญญาณมือถือและระบบการใช้งานระบบ Mobile Banking กรณีมือถือที่มีแอปฯ Mobile Banking อยู่สัญญาณ

ถ้ามือถือที่มีแอปฯ Mobile Banking เกิดสูญหายล่ะก็ อันดับแรกให้โทรไปแจ้งผู้บริการเครือข่ายเลย ให้เขา ระวังสัญญาณมือถือให้เรา และเราสามารถขอให้เขาออกซิมใหม่เบอร์เดิมได้ด้วยนะ จะได้ไม่ต้องเปลี่ยนเบอร์ใหม่ให้วุ่นวายนั่นเอง หลังจากโทรบอกค่ายมือถือแล้ว ก็แจ้งธนาคารต่อเลยทำให้เขาระงับการใช้งานแอปพลิเคชันนั้นให้เรา หรือทำการอายัดบัตรเราไปเลยก็ได้ เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น

ดร. รัฐดีพงษ์ พุทธเจริญ ได้กล่าวถึงแนวโน้มการโจมตีอีก 2 รูปแบบที่คงจะยังไม่เกิดในปี 2021 แต่จะเกิดในอีกหลายปีต่อจากนี้แน่นอน คือ การโจมตีระบบดาวเทียมที่กำลังจะกลายเป็นอีกหนึ่งช่องทางสำคัญในการเชื่อมต่อแห่งอนาคตเพื่อแพร่กระจายมัลแวร์หรือใช้เป็นฐานยิง DDoS กับภัยคุกคามจาก Quantum Computing ซึ่งอาจทำให้แต่ละองค์กรต้องเปลี่ยนแนวคิดเรื่องการเข้ารหัสข้อมูลใหม่

3 คำแนะนำเตรียมพร้อมรับมือภัยคุกคามในปี 2021

ดร. รัฐดีพงษ์ พุทธเจริญ ได้ให้คำแนะนำ 3 ข้อสำหรับองค์กร เพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับภัยคุกคามไซเบอร์ในปี 2021 ดังนี้

1. ประยุกต์ใช้ AI ในการรักษาความมั่นคงปลอดภัย

องค์กรควรนำเทคโนโลยี AI เข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อให้กลไกการรักษาความมั่นคงปลอดภัยมีความชาญฉลาดมากยิ่งขึ้น แต่การนำ AI เข้ามาช่วยป้องกันการโจมตีอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ ต้องสามารถนำ AI เข้ามาช่วยพยากรณ์การโจมตีที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้ด้วย เพื่อให้องค์กรสามารถหลีกเลี่ยงการตกเป็นเหยื่อหรือเตรียมพร้อมรับมือได้อย่างทัน่วงที

2. แชนร์ Threat Intelligence ระหว่างกัน

เป็นเรื่องยากที่องค์กรจะสามารถป้องกันภัยคุกคามจากอาชญากรไซเบอร์ได้ด้วยตัวเองเพียงคนเดียว องค์กรในอุตสาหกรรมเดียวกันควรจับมือเป็นพันธมิตรระหว่างกัน รวมไปถึงเป็นพันธมิตรกับทาง CERT หน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานด้านไซเบอร์ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลภัยคุกคามซึ่งกันและกัน ซึ่งจะช่วยให้องค์กรสามารถเตรียมพร้อมรับมือกับภัยคุกคามใหม่ๆ ได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ ควรรับข้อมูลภัยคุกคาม (Threat Intelligence Feeds) จากต่างประเทศด้วย เพราะการโจมตีใหม่ๆ มักค้นพบที่ต่างประเทศก่อน

3. เตรียม Blue Teams ให้พร้อม

ควรนำข้อมูล Tactics, Techniques และ Procedures (TTPs) ของอาชญากรไซเบอร์ที่ถูกวิจัยโดยทีม Threat Intelligence ส่งเข้าไปให้ระบบ AI เรียนรู้รูปแบบการโจมตี รวมไปถึงติดตามแนวโน้มภัยคุกคามในปัจจุบันผ่านทาง Heatmaps ซึ่งจะช่วยให้ Blue Teams สามารถเสริมการป้องกันได้ก่อนที่จะเกิดเหตุหรือหลีกเลี่ยงความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้น

ในปีที่ผ่านมา ชาวที่เกี่ยวกับภัยคุกคามบนโลกไซเบอร์นั้นเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดปี ไม่ว่าจะเป็นการโดนแฮกระบบ , Phishing หรือ พบช่องโหว่เว็บไซต์ต่าง ๆ ฯลฯ ซึ่งล้วนแต่เป็นภัยคุกคามส่งผลกระทบต่อองค์กรต่าง ๆ หนักเบาต่างกันไป สำหรับผู้ดูแลระบบที่ต้องการจะป้องกันองค์กร การคาดการณ์ล่วงหน้าว่าจะเกิดอะไรขึ้นได้นั้น อาจต้องอาศัยข้อมูลจากอดีตเพื่อนำมาวิเคราะห์ และเตรียมตัวในการป้องกันให้ดียิ่งขึ้น

NT cyfence ผู้ให้บริการดูแลความปลอดภัยเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้ทำการรวบรวมข้อมูลสถิติภัยคุกคามที่อาจส่งผลกระทบต่อระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเกิดขึ้นในประเทศไทยจากในปี 2562 ที่ผ่านมา (ข้อมูลจากศูนย์ปฏิบัติการ Security Operation Center (SOC) ของ NT cyfence) โดยได้รวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

6 อันดับภัยคุกคามที่เกิดขึ้น (แบ่งตาม Incident Category)

1. Authentication Failed

ภัยคุกคาม Authentication Failed คือการยืนยันตัวตนล้มเหลว จริง ๆ แล้วสาเหตุที่นี้อาจเกิดจากเครื่องมือที่ช่วยในการสุ่มรหัสผ่าน (Brute Force Attack) แต่จากสถิติของ SOC กลับพบว่า อาจเกิดขึ้นจากปัญหาของแป้นพิมพ์ การพิมพ์ผิด หรือการไม่ได้เข้าใช้งานนานจนลืมรหัสผ่าน หรือหลังจากแກร์รหัสผ่านไปแล้ว แต่ไม่สามารถจำรหัสผ่านใหม่ได้ หรือ ใช้การจดจำรหัสไว้ในโปรแกรมและใช้การบันทึกรหัสผ่านไว้บนเบราว์เซอร์ แม้จะมีการแก้ไขข้อมูลแล้ว แต่ไม่ได้ไปแก้ไขการจดจำในโปรแกรมและในเบราว์เซอร์ ก็ทำให้เข้าบัญชีไม่ได้อยู่ดี ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้พบได้มากที่สุดจากตัวผู้ใช้งานเอง ในฐานะผู้ดูแลระบบ ควรมีการตั้ง Policy และระบบ Authentication ที่เข้มงวด และควรกำหนดจำนวนการ Login ผิดพลาด ในกรณีที่เกินกำหนด ควรทำการระงับผู้ใช้ชั่วคราว เป็นต้น จะสามารถป้องกันได้ทั้งความผิดพลาดได้ทั้งจากผู้ใช้ และการโจมตีจากแฮกเกอร์

2. Malware

Malware หรือ Malicious Software คือ โปรแกรมประสงค์ร้ายต่าง ๆ ที่เกิดจากผู้ใช้งานติดตั้งลงบนเครื่องคอมพิวเตอร์โดยไม่รู้ตัว ซึ่งเป็นภัยที่พบมากเป็นอันดับ 2 สาเหตุอาจมาจากการเปิดอีเมลที่ไม่ปลอดภัย (Spam Mail) คลิกลิงก์แปลกที่แนบในอีเมล ดาวนโหลดโปรแกรมต่าง ๆ จากเว็บไซต์ฟรี หรือการเสียบ USB ในคอมพิวเตอร์สาธารณะ เป็นต้น สำหรับผู้ใช้งานก่อนจะดาวนโหลด หรือเสียบ USB ลงบนคอมพิวเตอร์ใด ๆ ก็ตามควรสแกนไวรัสก่อนด้วยโปรแกรม Anti-virus และหมั่น Update เวอร์ชันอย่างสม่ำเสมอ ถึงแม้จะไม่สามารถป้องกัน Malware ได้ 100% แต่ก็ เป็นสิ่งแรกที่ควรทำ นอกจากนั้นสิ่งที่ควรทำที่สุดสำหรับองค์กรก็คือการสร้างวัฒนธรรมด้านความปลอดภัยให้กับพนักงานทุกคน หมั่นอัปเดตภัยมัลแวร์จากสถานการณ์ข่าวในปัจจุบัน ให้ทุกคนในองค์กรเกิดความระมัดระวังในการใช้งานอินเทอร์เน็ต ควรให้ความรู้ ความเข้าใจด้านความปลอดภัยเบื้องต้น ก็จะสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นได้

3. Reconnaissance

Reconnaissance หรือที่แปลว่า การลาดตระเวน ซึ่งเป็นพฤติกรรมของ BOT หรือ Attacker ในการค้นหาข้อมูลของเป้าหมาย เพื่อหาช่องโหว่ ก่อนที่จะดำเนินการ exploit หรือโจมตีในรูปแบบอื่น ๆ ยกตัวอย่างการทำ Reconnaissance เช่น การสแกนเพื่อค้นหา IP address, Port ที่เปิดให้เข้าถึงผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น โดยข้อมูลดังกล่าวจะทำให้ BOT หรือ Attacker สามารถคาดเดาชนิดของอุปกรณ์ ระบบปฏิบัติการ และแอปพลิเคชันที่ติดตั้งไว้บนเครื่องเป้าหมายได้ ดังนั้นผู้ดูแลระบบควรหมั่นตรวจสอบ Policy ของ Firewall ว่ามีการเปิดให้เข้าถึงผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต อย่างถูกต้องและเหมาะสมหรือไม่

4. Intrusion/Attempted Exploit

Intrusion/Attempted Exploit เป็นพฤติกรรมของ Attacker ที่พยายามโจมตีมายังเป้าหมายโดยตรง หลังจากที่แฮกเกอร์ได้ข้อมูล ชนิดของอุปกรณ์ ระบบปฏิบัติการ แอปพลิเคชัน รวมถึงช่องโหว่ที่ตรวจพบเบื้องต้นไปแล้ว แฮกเกอร์จะทำการทดลองเจาะระบบเข้ามาในรูปแบบต่างๆ ว่าสามารถเจาะระบบหรือขโมยข้อมูลได้หรือไม่ สำหรับการป้องกันภัยคุกคามประเภทนี้ แต่ละองค์กรควรมีอุปกรณ์ Security ที่ทำการป้องกันการโจมตีในระดับ Application เช่น Next generation firewall, Intrusion Prevention System (IPS) และ Web Application Firewall (WAF) รวมถึงควรหมั่น Update และปิดช่องโหว่ระบบอย่างสม่ำเสมอ

5. Phishing Website

Phishing Website คือ พฤติกรรมที่แฮกเกอร์พยายามสร้างหน้าเว็บไซต์ปลอมให้คล้ายกับเว็บไซต์จริง เพื่อหลอกให้ผู้ใช้งานกรอกข้อมูลส่วนตัว เช่น Username , Password รวมทั้งข้อมูลส่วนตัวอื่น ๆ เช่น เลขบัญชีธนาคาร รหัสบัตรเครดิต ฯลฯ หากผู้ใช้งานหลงเชื่อก็อาจตกเป็นเหยื่อแบบไม่รู้ตัว เมื่อแฮกเกอร์ได้ข้อมูลของเหยื่อไปแล้ว อาจสร้างความเสียหายที่ร้ายแรงได้ ดังนั้น ผู้ให้บริการควรมีการเตรียมพร้อมเพื่อรับมือภัยด้านนี้ เช่น อบรมพนักงานให้มีความรู้ด้าน Phishing เพิ่มเติม เพราะ Phishing ไม่ได้มีแค่อีเมลเท่านั้น ยังมีรูปแบบอื่นที่แฮกเกอร์สามารถหลอกขอข้อมูลได้ เพื่อจะได้ประชาสัมพันธ์ แจ้งเตือนให้ผู้ใช้บริการรับทราบ เช่น บริษัทไม่มียกข้อยกเว้นขอข้อมูลหรือแจ้งเตือนข้อมูลผู้ใช้งานทางอีเมล เป็นต้น เพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้รับบริการ โดยเฉพาะผู้ให้บริการด้านธุรกรรมการเงิน ถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งที่ควรระมัดระวัง

6. Potentially Unwanted Program (Application)

เป็นประเภทของโปรแกรมที่ไม่พึงประสงค์ประเภทหนึ่ง (Unwanted Programs) ซึ่งโปรแกรมดังกล่าวอาจมีพฤติกรรมที่สอดแทรกเข้ามา เช่น โทรจัน (Trojans), สบายแวร์ (Spyware), แอดแวร์ (Adware) หรือ มัลแวร์ (Malware) โปรแกรมเหล่านี้มักแอบแฝงมากับซอฟต์แวร์ ฟรี หรือซอฟต์แวร์ที่ละเมิดลิขสิทธิ์ โดยหลังจากติดตั้งโปรแกรมแล้ว อาจจะมีหน้าต่างโฆษณาแสดงขึ้นมา หรือการทำการเปลี่ยนค่าหน้าเริ่มต้นของเบราว์เซอร์ หรือแม้กระทั่งการแอบเก็บข้อมูลการใช้งาน เป็นต้น

ตัวอย่างการโจรกรรมข้อมูลของอาชญากรออนไลน์

ธุรกรรมผิดปกตินับหมื่นบัญชี ยอดเงิน 130 ล้าน ชี้เป็นการโจรกรรม ด้วยระบบส่มยิงเลขบัตร

รพท. พบบัญชีผิดปกติกว่า 1 หมื่นบัญชี ยอดเงินแตะ 130 ล้านบาท ยืนยันไม่ใช่ขโมยรั่ว แต่เป็นการโจรกรรมข้อมูล ด้วยการใช้ระบบในการส่มยิงเลขบนบัตร จากกรณีพบความผิดปกติการตัดเงินผ่านบัตรเครดิตและบัตรเดบิตของลูกค้าธนาคาร นางสาวสิริธิตา พนมวัน ณ อยุธยา ผู้ช่วยผู้ว่าการสายนโยบายระบบการชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) และ นายผยง ศรีวณิช ประธานสมาคมธนาคารไทย ระบุว่า พบธุรกรรมที่มีความผิดปกติผ่านบัตรจำนวน 10,700 ใบ ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงระหว่างวันที่ 14-17 ตุลาคม แบ่งเป็นมูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นจากบัตรเครดิตประมาณ 100 ล้านบาท และบัตรเดบิตจำนวน 30 ล้านบาท โดยในส่วนของบัตรเดบิตนั้นเจ้าของบัตรสามารถแจ้งไปยังธนาคารผู้ออกบัตร ยืนยันไม่ใช่ธุรกรรมที่ใช้งานจริง ทางสถาบันการเงินจะคืนเงินให้ภายในไม่เกิน 5 วันทำการ และในส่วนของบัตรเครดิต จะไม่มีการตัดเงินชำระค่าสินค้ารายการดังกล่าว โดยความผิดปกติที่เกิดขึ้นนั้นยืนยันได้ว่าไม่ได้เกิดจากการรั่วไหลของข้อมูล แต่เป็นการโจรกรรมข้อมูล ด้วยการใช้ระบบในการส่มยิงเลข Number บนบัตร และมีการทดสอบการใช้งานด้วยจำนวนเงินที่ไม่สูง ซึ่งจะไม่มีการแจ้งเตือนหรือไม่ต้องใช้รหัส OTP ยืนยันตัวตน ส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากรายการซื้อสินค้าออนไลน์ในต่างประเทศ

จากนี้ธนาคารแห่งประเทศไทย จะมีการยกระดับการตั้งค่าธรรมเนียมทางการเงินที่ผิดปกติโดยจะมีการแจ้งเตือนไปยังลูกค้าทันทีในทุกช่องทาง เพื่อให้รับทราบถึงความเคลื่อนไหว ที่ผิดปกติตั้งแต่ธุรกรรมรายการแรก ผ่านทาง Mobile Banking SMS อีเมล และจะมีการประสานไปยังบริษัทผู้ออกบัตรเครดิตต่างๆ ให้เพิ่มความเข้มงวดในการ ระบุ ยืนยันตัวตนที่แท้จริง ซึ่งเวลานี้ได้มีการทยอยหารือกับบริษัทผู้ออกบัตรแล้ว นอกจากนี้จะมีการประสานไปยังเจ้าหน้าที่ ตำรวจในเรื่องของการตรวจสอบป้องปรามและป้องกันการโจรกรรมข้อมูลในรูปแบบอื่นๆ ที่มีการพัฒนาไปตาม เทคโนโลยี ซึ่งด้านสมาคมธนาคารไทย ยืนยันว่า ทางสถาบันการเงินมีการดูแลระบบความปลอดภัยของลูกค้าอยู่ใน ระดับสูงและการตรวจสอบความผิดปกติที่เกิดขึ้นในกรณีดังกล่าวเป็นหนึ่งในกรณีที่ทางธนาคารมีการตรวจสอบพบและ เร่งดำเนินการอยู่แล้ว แต่รูปแบบของภัยไซเบอร์มีอยู่อย่างหลากหลาย อาจทำให้ในบางกรณีลูกค้าอาจตรวจสอบพบได้ ด้วยตัวเอง แต่ทางสถาบันการเงินจะมีการดูแลลูกค้าอย่างเต็มที่ เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการใช้บริการของสถาบัน การเงิน และที่ผ่านมา สถาบันการเงินได้มีการยกเลิกบัตรของลูกค้าและเปิดบัตรใหม่ให้นับ 1 หมื่นใบ หลังจากพบความ ผิดปกติในการทำธุรกรรมทางการเงิน ซึ่งเป็นคนละกรณีกับที่เกิดขึ้นในเวลานี้ ถือเป็นการทำงานเชิงรุกของสถาบัน การเงินมาโดยตลอดอยู่แล้ว

สรุป

จากที่ผู้เขียนได้นำเสนอมาข้างต้น เห็นว่า เทคโนโลยีสารสนเทศนั้นมีลักษณะเด่น คือมีการเปลี่ยนแปลงที่ รวดเร็วมาก มีเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ทันสมัยเกิดขึ้นมาทุกวัน เช่น เราจะเห็นว่าปัจจุบันนี้มีการใช้อินเทอร์เน็ตกันอย่าง แพร่หลาย มีการส่งอีเมล มีการท่องเว็บต่างๆ มีการส่งข้อมูลผ่านเว็บ มีการเล่นเกมออนไลน์ผ่านอินเทอร์เน็ต ซึ่งนอกจาก อินเทอร์เน็ตแล้ว ยังมีเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวกับมือถือ เช่น มีการส่งข้อมูลผ่านทางมือถือ มีการดาวโหลดข้อมูล ต่างๆ รวมทั้งเพลงผ่านมือถือ มีการสืบค้นข้อมูลหรือเล่นเกมผ่านมือถือ เป็นต้น นอกจากนี้เทคโนโลยีการสื่อสารและ สารสนเทศทำให้การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว มีการนำสารสนเทศไปใช้ในงานด้านธุรกิจเพื่อทำให้ การบริหารงานมีประสิทธิภาพ โดยสามารถดูข้อมูลต่างๆ ได้ทันทีทั้งข้อมูลที่เป็นรายละเอียดและข้อมูลสรุป และช่วยใน การสนับสนุนการตัดสินใจ บริษัทที่ทันสมัยทุกบริษัทต้องมีระบบสารสนเทศภายในองค์กร โดยเราจะเรียกสิ่งนี้ว่าสังคม ยูบิควิตัส (Ubiquitous)

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศมีความจำเป็นและสำคัญมากเพียงใดก็ตาม แต่ผู้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศต้อง ตระหนักถึงพิษภัยของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และต้องมีวิธีการรับมือกับความเปลี่ยนแปลง ระมัดระวังตัวเองเพื่อ หลีกเลี่ยงการตกเป็นเหยื่อของมิจฉาชีพออนไลน์ที่ไม่ว่าจะมาในรูปแบบใด อย่างน้อยก็ควรมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ ความรู้ด้านภัยเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือความรู้ทั่วไปในการป้องกันตนเองจากภัยที่อาจเกิดขึ้นเหล่านี้ได้ ไม่ว่าจะเป็น การใช้งานแอปพลิเคชันและการทำธุรกรรมการเงินต้องมีสติ รู้จักเป็นคนช่างสังเกตสักนิด อย่าใจร้อนรีบกดปุ่มนี้ทันที โดยที่ยังไม่ทันได้อ่าน และห้ามหลงให้ข้อมูลส่วนตัวกับพวกโฆษณาชวนเชื่อเด็ดขาด เท่านั้นโอกาสจะเกิดปัญหาปวดหัว ขึ้นกับตัวเราก็จะลดน้อยลงเรื่อยๆ ซึ่งผลจากการรวบรวมข้อมูลสถิติภัยคุกคามของศูนย์ปฏิบัติการ Security Operation Center (SOC) ของ NT cyfence จะพบว่าภัยคุกคามต่างๆ ที่เข้ามาไม่ใช่ของใหม่ เป็นเรื่องที่ทั้งผู้ใช้งาน และผู้ดูแล

ระบบต่างรู้จักมันคืออยู่แล้ว สำหรับผู้ใช้งาน แนวทางการป้องกันที่ดีที่สุดคือความใส่ใจ และระมัดระวังในการใช้งาน อินเทอร์เน็ต สร้างภูมิคุ้มกันภัยไซเบอร์โดยเริ่มจากตัวผู้ใช้เอง สำหรับผู้ดูแลระบบ การเลือกใช้เครื่องมือที่ดี หรือหาที่ปรึกษาด้านความปลอดภัยที่ดูแลด้านนี้โดยตรง ก็จะช่วยลดความเสี่ยงต่าง ๆ กับระบบที่ดูแลอยู่ได้

บรรณานุกรม

ครรรชิต มาลัยวงศ์. (2540). ระบบสารสนเทศทางธุรกิจ. กรุงเทพฯ : Zenith Broadcastion.

----- . (2540). ทศนะไอที. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.

จีราภรณ์ สธัมมสภา (2558). การจัดการสมัยใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : วิญญูชน.

ตรีเนตร สารสาริน, บทความวิชาการ เรื่อง บทบาทเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตปัจจุบัน, <https://sites.google.com/a/technosriracha.ac.th/withyalay-thekhnoloji-sriracha/bthbath-thekhnoloji-sarsnthes-ni-chiwit-paccuban>.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการสื่อสาร ICT. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2548 วารสารการจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 : กรกฎาคม – ธันวาคม 2562.

รัฐดีพงษ์ พุทธเจริญ. (2563). รับมือการโจมตีทางไซเบอร์ ในวิกฤติที่มีนักมวยโอกาสอยู่รอบตัว. กรุงเทพธุรกิจออนไลน์ 3 มิถุนายน 2563.

เอกสารอ้างอิง/ที่มาของข้อมูล (สืบค้นเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2564)

<http://5711011802036.msci.dusit.ac.th/>

<https://tai.routestofinance.com/financial-identity-theft-what-is-it>

<https://www.afterklass.com/post/detail/5558>

<https://www.sanook.com/news/8460422/>

<https://www.depa.or.th/storage/app/media/file/Second%20Deliverable%20RevVer%20TH%20V1%20140819%20FIN.pdf>

<https://www.cyfence.com/article/catcyfence-soc-summary-2019/>

<https://www.fortinet.com/blog/threat-research/new-cybersecurity-threat-predictions-for-2021>

การสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์สำหรับธุรกิจการเกษตรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

Creating product innovations for agribusiness in Mueang District Suphan Buri Province

ผู้วิจัย

กนกวรรณ อ่วมคำ
 ดร.จินดา ทับทิมเต็ม
 จิราพร คันซัง
 ภิญญาพัชญ์ พรหมมา
 ดร.อรรณพพงษ์ ชุ่มเขียว
 สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

จากผลการศึกษาการสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์สำหรับธุรกิจการเกษตรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี แบบเลือกกลุ่มตัวอย่างเฉพาะในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 200 คน สามารถอภิปรายผลการศึกษาตามแนวคิดและทฤษฎี เอกสาร และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้ จากผลการศึกษาพบว่าความคิดเห็นที่มีต่อความน่าสนใจของเนื้อหาซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 และรองลงมาคือสี รูปแบบ และขนาดตัวอักษรง่ายต่อการอ่านซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.92 และ สะดวกรวดเร็วในการเข้าถึงซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.08 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนทิพย์ รัตนชัย (2560) ได้ศึกษาและสร้างเว็บไซต์ โดยใช้กระบวนการพัฒนาระบบแบบพลวัตเป็นการพัฒนารูปแบบการทำงานของเว็บไซต์ให้มีลักษณะอำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้งานซึ่งเป็นผู้ดูแลข้อมูลของวัดให้สามารถบันทึกและปรับปรุงเนื้อหาข้อมูลตามปฏิทินกิจกรรมด้วยตนเองได้ตลอดเวลาสำหรับการนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องตรงความต้องการ โดยใช้สื่ออินเทอร์เน็ตในการให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาสถานที่สำคัญความจำเป็นในการใช้สอยของถาวรวัตถุ รวมถึงข้อปฏิบัติในการทำกิจของสงฆ์ตลอดจนประเพณีที่สืงามในแต่ละวัดไทยของท้องถิ่นหรือชุมชน เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ผู้สนใจสามารถค้นหาข้อมูลเพื่อศึกษาสถานที่ท่องเที่ยววันนั้นๆ ได้ผลการทำงานของเว็บไซต์นสามารถใช้งานได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

คำสำคัญ : ธุรกิจการเกษตร, สร้างนวัตกรรม, นวัตกรรมผลิตภัณฑ์

Abstract

From the results of a study on creating innovative products for agribusiness in Muang district Suphan Buri Province Sample selection form only in Muang district 200 students in Suphan Buri Province were able to discuss the results of the study based on concepts and theories, documents, and review of relevant literature as follows: From the study, it was found that the opinions on the attractiveness of the content at the highest level. with an average of 3.98, followed by color, style and font size, readability, which was also at the highest level, with an average of 3.92, and ease of access which was also at the highest level. with an average of 4.08, which is consistent with the research of Rattanathip Rattanachai (2017).

The dynamic system development process is the development of the website's working style to facilitate the user, who is the temple's data administrator, to record and update the content of the event calendar by themselves at any time. for presenting accurate information that meets the needs by using internet media to educate about the background, important places, the necessity of the use of permanent objects including the practices of the monks as well as the good traditions in each Thai temple of the locality or community To publicize the interested parties to be able to find information to study the attractions. The results of the website can be used for the intended purpose.

Keywords : Agribusiness, Innovation, Product Innovation

บทนำ

ประเทศที่พัฒนาแล้วมีการแข่งขันอย่างรุนแรงด้านการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม และการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness) โดยมีการออกแบบสร้างระบบนิเวศทางนวัตกรรม และการสร้างและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รองรับการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่กำลังเข้ามาแทนที่เทคโนโลยีเดิม (Disruptive Technology) และการต่อยอดการพัฒนาเทคโนโลยีที่มีอยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพดีขึ้นอย่างเป็นระบบ และการพัฒนาเศรษฐกิจไปสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) และเศรษฐกิจแบ่งปัน (Sharing Economy) มีการสนับสนุนลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนา (R&D Investment) ที่มีความเข้มข้นในโจทย์ที่ท้าทายอย่างชาญฉลาดระหว่างภาครัฐ ภาคการศึกษา และภาคเอกชนจากทั้งในและต่างประเทศ ก่อให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่พัฒนาจากเดิมไปอย่างก้าวกระโดด (Leapfrogging) หรือเป็นสิ่งที่ยังไม่เคยมีมาก่อนในโลกขึ้นเป็นจำนวนมาก ทำให้มีผู้บริโภคให้การตอบรับผลิตภัณฑ์และบริการที่ทันสมัยเหล่านั้นจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ ก่อให้เกิดรายได้และสร้างขีดความสามารถการแข่งขันให้สูงขึ้น ทำให้เป็นผู้นำด้านการพัฒนานวัตกรรมที่ทันสมัยอยู่เสมอแพลตฟอร์มการวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขัน เป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสเข้ามาร่วมกันคิด วางแผน กำหนด ลงมือดำเนินการและการวัดผลในกิจกรรมเพื่อการพัฒนาอย่างมีกลยุทธ์ด้านการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันในอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ เป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาระบบนิเวศนวัตกรรม และเขตเศรษฐกิจนวัตกรรมของประเทศไทยให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืน และจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพและบริการควบคู่ไปด้วยอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานได้อย่างพอเพียง ก่อให้เกิดการสร้าง สะสม พัฒนา ถ่ายทอดและต่อยอดองค์ความรู้ที่ทันสมัย ขับเคลื่อนและยกระดับขีดความสามารถการแข่งขันและวางรากฐานทางเศรษฐกิจสร้างและพัฒนาความรู้ด้านการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อไปสู่ “ประเทศไทย ๔.๐” ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไทยให้หลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง และกลายเป็นประเทศพัฒนาแล้ว

โปรแกรมที่ ๑๐ ยกระดับขีดความสามารถการแข่งขันและวางรากฐานทางเศรษฐกิจการยกระดับขีดความสามารถการแข่งขันและวางรากฐานทางเศรษฐกิจ เป็นโปรแกรมที่ตอบสนองประเด็นความท้าทายด้านการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการให้ทันกับแนวโน้มการพัฒนาเศรษฐกิจของโลก ผ่านการพัฒนาแพลตฟอร์มนวัตกรรมในด้านที่ประเทศไทยมีศักยภาพและโอกาสในการพัฒนาสูงเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันในกลุ่มอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์ การปรับโครงสร้างการผลิตโครงสร้างการแข่งขัน การเพิ่มผลิตภาพใน

ภาคการเกษตร อุตสาหกรรมและบริการ การเปลี่ยนรูปแบบวัตถุดิบและปัจจัยการผลิต การลดต้นทุน การลดทรัพยากร การลดตัวกลางการทำธุรกรรม การพัฒนาต่อยอดเทคโนโลยีจากต่างประเทศสำหรับอุตสาหกรรม ยุทธศาสตร์ (Technology Localization) การบ่มเพาะผู้ประกอบการ การเพิ่มศักยภาพด้านการวิจัย พัฒนา และนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย (RDI for S-Curve Industries) การยกระดับและสร้างศักยภาพทางการแข่งขันของผู้ประกอบการไทยด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมโดยการพัฒนาแพลตฟอร์มเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ เช่น แพลตฟอร์มเศรษฐกิจชีวภาพเศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (BCG Economy) ในกลุ่มอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์ ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร อุตสาหกรรมสุขภาพและการแพทย์ อุตสาหกรรมพลังงานและวัสดุชีวภาพ และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว แพลตฟอร์มเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถนำองค์ความรู้จากภูมิปัญญาและทรัพยากรในพื้นที่ไปต่อยอด และใช้ประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจ แพลตฟอร์มที่สนับสนุนผู้ประกอบการใช้ประโยชน์จากข้อมูลและปัญญาประดิษฐ์เพื่อวิเคราะห์และสร้างความได้เปรียบทางเศรษฐกิจ (AI & Data Economy) รวมทั้งแพลตฟอร์มเศรษฐกิจแบ่งปัน (Sharing Economy) ที่ให้ผู้ประกอบการสร้างความร่วมมือทางธุรกิจเพื่อเกิดรูปแบบสินค้าและบริการใหม่ที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค

นายวิณะโรจน์ ทรัพย์ส่งสุข เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เปิดเผยถึงภาวะเศรษฐกิจการเกษตรในไตรมาส 2 ปี 2561 พบว่า ขยายตัวร้อยละ 6.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2560 สำหรับปัจจัยหนุนที่ทำให้ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรในไตรมาส 2 ปี 2561 ขยายตัวได้ดีเช่นเดียวกับไตรมาสแรกของปีนี้ ยังคงเป็นปัจจัยทางด้านสภาพอากาศที่เอื้ออำนวยต่อการผลิตทางการเกษตร มีการพัฒนาแหล่งน้ำ และระบบการกระจายน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับการดำเนินนโยบายที่สำคัญ อาทิ การตลาดนำการผลิต การส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน ทำให้การผลิตสินค้าเกษตรมีประสิทธิภาพและมีมาตรฐานที่ดีขึ้น ส่งผลให้ผลผลิตพืชเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น(นายวิณะโรจน์ ทรัพย์ส่งสุข, 2561) ส่งผลให้ปัจจุบันตลาดสินค้าการเกษตรมีการแข่งขันสูง ต่างก็ต้องมีกลยุทธ์และระบบการจัดการเพื่อให้ผู้บริโภคเข้าถึงสินค้าได้อย่างรวดเร็วและสะดวกมากยิ่งขึ้น

ในการแข่งขันทางธุรกิจของโลกยุคปัจจุบัน อินเทอร์เน็ตเป็นระบบสื่อสารที่มีผู้ใช้ทั่วโลก มากกว่า 3 พันล้านคน (www.internetworldstats.com, 2561) ในประเทศไทยมีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่า 20 ล้านคน (www.turehits, 2561) และ “สมาร์ทโฟนเป็นอุปกรณ์ยอดฮิตที่ใช้เข้าถึงอินเทอร์เน็ตในปัจจุบัน และมีการใช้งานสูงสุดในแต่ละวัน จากผลการสำรวจพบว่า ร้อยละ 77.1 ของผู้ตอบมีการใช้ อุปกรณ์นี้ และกลุ่มผู้ใช้งานมีการใช้งานเฉลี่ยสูงถึง 6.6 ชั่วโมงต่อวัน อุปกรณ์ยอดฮิตอันดับ 2 ได้แก่ “คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ พบว่า ร้อยละ 69.4 ของผู้ตอบมีการใช้อุปกรณ์นี้ และกลุ่มผู้ใช้งานมีการใช้งาน เฉลี่ยสูงถึง 6.2 ชั่วโมงต่อวัน และสำหรับการใช้งาน “สมาร์ตทีวี” ในยุคทีวีดิจิทัลระยะเริ่มต้น พบว่า ร้อยละ 8.4ของผู้ตอบมีการใช้อุปกรณ์นี้และกลุ่มผู้ใช้งานมีการใช้งานเฉลี่ย 3.4 ชั่วโมงต่อวัน (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ 2561) จากสถิติล้วนชี้ไปในทางว่า ความนิยมของผู้ใช้ผ่านอุปกรณ์ “หน้าจอที่สาม”มากขึ้น จะผ่านแอปหรือผ่าน Web Browser นั้นทำให้หลายๆ เว็บไซต์ เริ่มมีการปรับโครงสร้างเว็บให้สามารถดูผ่าน Mobile Web Browser มากขึ้น ใช้โครงสร้างแบบ Responsive Design แทนที่จะเป็น Static Website แบบเดิมหันมาใช้ HTML5 แทนที่ Flash ซึ่งไม่สามารถเปิดได้ (ณัฐพัชญ์ วงษ์เหรียญทอง, 2556) ในงานเสวนา WEBPRESSO 2015 ของสมาคม ผู้ดูแลเว็บประเทศ ในหัวข้อ “WEB TREND 2015” กล่าวถึงการทำ

เว็บให้รองรับ Mobile คือเทรนด์ ประจำปีซึ่งก่อนหน้านี้ก็เป็นเทรนด์มาหลายปีแล้วแต่ปีนี้ก็เป็นปีแรกที่เว็บต่างๆ หลายเว็บของประเทศ ไทยมีผู้ใช้งานผ่านโทรศัพท์มือถือ แชน Desktop ชนิดขาดลอยเป็นปีแรก (ศุภเดช สุทธิพงศ์ ฅณาสัย, 2558) ผลกระทบดังกล่าวต่อองค์กรธุรกิจ จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการออกแบบพัฒนาเว็บไซต์ องค์กร เพื่อตอบสนองกลุ่มผู้ใช้เป็นหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างความได้เปรียบเหนือคู่แข่ง

ปัจจุบันนี้การซื้อขายออนไลน์กลายเป็นเทรนด์ที่ได้รับความนิยมมาก เพราะถ้าคิดในแง่ของผู้บริโภค ก็ถือเป็นความสะดวกสบายของชีวิตทีเดียว ลองสำรวจตัวเองดู คุณต้องมีคลิกซื้อของออนไลน์กันบ้างละ ทั้งนี้เพราะการเข้าถึงเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต และสมาร์ตโฟน ที่เป็นอุปกรณ์จำเป็นสำหรับการซื้อขายออนไลน์สามารถทำได้ง่ายขึ้น ปี 2561 พบว่าประเทศไทยมีผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตกว่า 57 ล้านคน มีผู้ใช้มือถือประมาณ 55.56 ล้านเครื่อง และมีผู้ใช้งานสื่อโซเชียลมีเดียผ่านสมาร์ตโฟนประมาณ 46 ล้านเครื่อง ซึ่งกิจกรรมหนึ่งที่เติบโตคู่กันก็คือการซื้อขาย สินค้าออนไลน์ ไม่เว้นแม้แต่สินค้าเกษตร

แล้วเทรนด์นี้เองที่มีส่วนผลักดันให้เกษตรกรไทยต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อก้าวให้ทันกับ โลกที่เปลี่ยนไปที่สำคัญที่สุด นี่อาจจะเป็นโอกาสดีสำหรับเกษตรกรไทย ถ้าสามารถนำสินค้าเกษตรของตัวเอง เข้าสู่ตลาดออนไลน์ได้ เนื่องจากมีข้อดีหลายประการด้วยกัน เช่น ตัดเรื่องพ่อค้าคนกลาง สามารถขยายตลาดสินค้า เกษตรได้มากขึ้น ทำให้เกษตรกรออนไลน์ได้ทำความรู้จักกับกลุ่มลูกค้าของตัวเองโดยตรง ส่งผลให้เกิดการพัฒนา สินค้าเกษตรที่ตรงกับความต้องการของตลาด ในแง่ผู้ซื้อหรือผู้บริโภค เราก็จะได้ของดี สด ใหม่ ส่งตรงจากผู้ผลิต แบบรู้ที่มาที่ไป ซึ่งในส่วนของภาครัฐเองก็สนับสนุนเกษตรกรออนไลน์มากขึ้น มีหลายหน่วยงานที่เข้ามา มี บทบาท ทั้งให้ข้อมูลความรู้ รวมถึงอำนวยความสะดวก อย่างเช่น องค์กรตลาดเพื่อเกษตรกร (อตก.) ที่มีการเพิ่ม ช่องทางจำหน่ายสินค้าเกษตรของเกษตรกรให้ถึงมือผู้บริโภคโดยตรง โดยให้เหตุผลว่า “เมื่อโลกเปลี่ยน การทำ เกษตรยุคใหม่จึงไม่ใช่แค่การเป็นผู้ปลูกอย่างเดียว แต่ต้องมองให้ครบรอบด้าน ตั้งแต่ต้นทางการผลิตไปจนถึงตลาด ปลายทาง ให้ความสำคัญกับความต้องการของผู้บริโภค รู้จักใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยยกระดับธุรกิจ”

จากการศึกษาเบื้องต้นพบว่า จังหวัดสุพรรณบุรี มีการเพาะปลูกและการผลิตสินค้าทางการเกษตรอยู่ จำนวนมาก แต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จในด้านการขาย เนื่องจากไม่มีสถานที่ขายโดยตรง และพ่อค้าคนกลางมารับซื้อ สินค้าโดยการกดราคาให้ผู้ผลิตต่ำมาก บวกกับการขนส่งที่มีต้นทุนสูงเกินไป หรืออื่นๆอีกมากมาย ดังนั้นผู้วิจัยจึง เล็งเห็นว่าถ้าหากมีการขายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ หรือเว็บไซต์ที่ผู้ผลิตสามารถนำสินค้าทางการเกษตรออกมา จำหน่ายให้กับผู้บริโภคโดยตรง โดยผู้บริโภคจะได้บริโภคสินค้าราคาถูก และคุณภาพที่ดี ทั้งยังเป็นการขายตลาด ให้กว้างมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาข้อมูลธุรกิจการเกษตร และศึกษาแนวทางการออกแบบพัฒนา เว็บไซต์เพื่อเป็นต้นแบบเว็บไซต์ธุรกิจการเกษตร เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน และเกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรผู้ใช้ และผู้จำหน่ายให้เกิดประสิทธิภาพในด้านการจำหน่ายสินค้าทางการเกษตรให้ยั่งยืนต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาเว็บไซต์สำหรับธุรกิจการเกษตร
2. เพื่อหาประสิทธิภาพการใช้เว็บไซต์สำหรับธุรกิจการเกษตร
3. เพื่อหาความพึงพอใจของผู้ใช้เว็บไซต์ในการซื้อสินค้าทางการเกษตร

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง “การสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์สำหรับธุรกิจการเกษตรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี” โดยทำการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Methods) สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2559) ได้อธิบายถึงการนำข้อมูลเชิงปริมาณมาว่า การวิจัยเชิงปริมาณเป็นส่วนที่ถูกจัดทำขึ้นเพื่อเป็นการยืนยันถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยจะนำค่าที่ได้เป็นจำนวน ค่าความเข้มข้นของน้ำนํักของตัวแปรในกรอบแนวคิดเชิงสถิติที่ได้กำหนดไว้ใน วัตถุประสงค์ของการวิจัยมาเป็นตัวกำหนดในการทำการวิจัยเชิงปริมาณโดยผู้วิจัยเลือกแนวทาง การวิเคราะห์เชิงปริมาณมาใช้เพื่อเป็นการยืนยันความน่าเชื่อถือของตัวแปรแต่ละตัว

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรตัวอย่างได้แก่ ประชากรที่เข้าใช้เว็บไซต์เพื่อซื้อสินค้าทางการเกษตร และผู้ทำการเกษตร ในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี มาใช้เว็บไซต์ในการซื้อสินค้าทางการเกษตร โดยกลุ่มตัวอย่างคำนวณจาก 20 เท่าของตัวแปร ($10 \times 20 = 200$ คน) จำนวน 200 คน

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามแนวของวัตถุประสงค์ มีลักษณะทั้งปลายเปิด (open ended question) และปลายปิด (close ended question) โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 เพื่อรวบรวมข้อมูลความต้องการและพฤติกรรมการสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์สำหรับธุรกิจการเกษตรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ผ่านเว็บไซต์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการวิจัยครั้งนี้มีการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

เมื่อเก็บแบบสอบถามครบถ้วนตามจำนวนเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาตรวจสอบ ความถูกต้องของชุดข้อมูลทั้งหมด แล้วทำการลงรหัส (Coding) แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้ไปประมวลผล ด้วยโปรแกรมทางสถิติ เพื่อคำนวณค่าสถิติและทดสอบสมมติฐานตามที่กำหนดไว้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ กลุ่มผู้วิจัยใช้สถิติที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ข้อมูลและ การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) โดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) โดยการใช้สถิติในการทำนายตัวแปร ตามด้วยตัวแปรอิสระ สถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ Multiple regression analysis และ Simple Linear regression analysis เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ได้แก่ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของเพศ เกี่ยวกับคุณสมบัติทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวนคน	คิดเป็นร้อยละ
ชาย	96	48.00
หญิง	104	52.00
รวม	200	100

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่สำรวจได้ 200 ตัวอย่าง ในด้านข้อมูลด้านข้อมูลทั่วไปของประชากรศาสตร์เกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศมีดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายจำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00 เพศหญิง จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของอายุ เกี่ยวกับคุณสมบัติทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ	จำนวนคน	คิดเป็นร้อยละ
<20	22	11.00
21-40	73	36.50
41-50	69	34.50
>50	36	18.00
รวม	200	100.00

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่สำรวจได้ 200 ตัวอย่าง ในด้านคุณสมบัติทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุมีดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามอายุน้อยกว่า 20 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 ส่วนผู้ที่มีอายุ 21- 40 ปี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50 รองลงมาคืออายุ 41 – 50 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 34.50 ส่วนอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะทางประชากรศาสตร์ จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวนคน	คิดเป็นร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	29	14.50
พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน	72	36.00
ข้าราชการ	74	37.00
ธุรกิจส่วนตัว	25	12.50
รวม	200	100.00

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่สำรวจได้ 200 ตัวอย่าง จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะทางประชากรศาสตร์จำแนกตามอาชีพมีดังนี้ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพเป็นนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 ถัดมาคือพนักงาน/ลูกจ้างเอกชน จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 รองลงมาข้าราชการ จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 37.00 อาชีพธุรกิจส่วนตัวจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะทางประชากรศาสตร์ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวนคน	คิดเป็นร้อยละ
มัธยมศึกษาตอนปลาย	33	16.50
อาชีวศึกษาหรือเทียบเท่า	74	37.00
ปริญญาตรี	56	28.00
สูงกว่าปริญญาตรี	37	18.50
รวม	200	100.00

จากตารางที่ 4 ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่สำรวจได้ 200 ตัวอย่าง จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะทางประชากรศาสตร์จำแนกตามระดับการศึกษามีดังนี้ โดยมีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50 รองลงมา มีระดับการศึกษาอาชีวศึกษาหรือเทียบเท่า จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 37.00 ถัดมาคือระดับการศึกษาปริญญาตรีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00 และระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 18.50

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของรายได้ เกี่ยวกับคุณสมบัติทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับรายได้	จำนวนคน	คิดเป็นร้อยละ
10,000-15,000	35	17.50
15,000-20,000	73	36.50
25,000-30,000	50	25.00
>35,000	42	21.00
รวม	200	100.00

จากตารางที่ 5 ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่สำรวจได้ 200 ตัวอย่าง โดยกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในด้านรายได้ โดยมีรายได้ 10,000-15,000 จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 ถัดมาคือมีรายได้ 15,000-20,000 จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50 รองลงมา มีรายได้ 25,000-30,000 จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ส่วนรายได้มากกว่า 35,000 จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 21.00

ส่วนที่ 2 ตัวแปรตามเกี่ยวกับความต้องการและพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าทางการเกษตร โดยการสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์สำหรับธุรกิจการเกษตรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

ตารางที่ 6 คุณภาพด้านเนื้อหา

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น						\bar{x}	S.D.	แปรผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
คุณภาพด้านเนื้อหา									
ความน่าสนใจของเนื้อหา	76 38.00%	69 34.50%	40 20.00%	11 5.50%	4 2.00%	3.98	0.97	มากที่สุด	
รูปภาพและรายละเอียดชัดเจนมีประโยชน์	73 36.50%	51 25.50%	45 22.50%	26 13.00%	5 2.50%	3.70	1.07	มากที่สุด	
เนื้อหาจูงใจให้ทดลองใช้ผลิตภัณฑ์	82 41.00%	52 26.00%	41 20.50%	18 9.00%	7 3.50%	3.92	1.14	มากที่สุด	
ค่าเฉลี่ยรวม						3.86	0.08		

จากตารางที่ 6 การศึกษาการสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์สำหรับธุรกิจการเกษตรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยการซื้อสินค้าผ่านเว็บไซต์ของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านคุณภาพด้านเนื้อหา มีระดับมากที่สุดโดยมีคะแนนเฉลี่ยรวม 3.86 ซึ่งเรียงตามมากไปหาน้อยตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ความน่าสนใจของเนื้อหา โดยมีผู้เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 เห็นด้วยมากมีจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 34.50 เห็นด้วยปานกลางจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 เห็นด้วยน้อยจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.50 เห็นด้วยน้อยที่สุด จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 (ค่าเฉลี่ย = 3.98)

2. เนื้อหาจูงใจให้ทดลองใช้ผลิตภัณฑ์ โดยมีผู้เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 41.00 เห็นด้วยมากมีจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 เห็นด้วยปานกลางจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 20.50 เห็นด้วยน้อยจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 9.00 เห็นด้วยน้อยที่สุดจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.50 (ค่าเฉลี่ย = 3.92)

3. รูปภาพและรายละเอียดชัดเจนมีประโยชน์ โดยมีผู้เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50 เห็นด้วยมาก มีจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 25.50 เห็นด้วยปานกลางจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 22.50 เห็นด้วยน้อย จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 เห็นด้วยน้อยที่สุด จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.50 (ค่าเฉลี่ย = 3.70)

ตารางที่ 7 คุณภาพด้านการออกแบบ

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น					\bar{x}	S.D.	แปรผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
คุณภาพด้านการออกแบบ								
รูปแบบทันสมัย ชวนให้ติดตาม	68 34.00%	66 33.00%	41 20.50%	22 11.00%	3 1.50%	3.87	1.05	มากที่สุด
การจัดหมวดหมู่/ เมนูชัดเจน	78 39.00%	52 26.00%	50 25.00%	15 7.50%	5 2.50%	3.92	1.08	มากที่สุด
สี รูปแบบ และขนาด ตัวอักษรง่ายต่อการอ่าน	77 38.50%	73 36.50%	33 16.50%	13 6.50%	3 2.00%	4.03	1.00	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม						3.94	0.04	

จากตารางที่ 7 การศึกษาการสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์สำหรับธุรกิจการเกษตรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยการซื้อสินค้าผ่านเว็บไซต์ของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านคุณภาพด้านการออกแบบ มีระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวม 3.94 ซึ่งเรียงตามมากไปหาน้อยตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. สี รูปแบบ และขนาดตัวอักษรง่ายต่อการอ่านโดยมีผู้เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 38.50 เห็นด้วยมากมีจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50 เห็นด้วยปานกลางจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50 เห็นด้วยน้อยจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 6.50 เห็นด้วยน้อยที่สุด จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 (ค่าเฉลี่ย = 4.03)
2. การจัดหมวดหมู่/เมนูชัดเจน โดยมีผู้เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 39.00 เห็นด้วยมากมีจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 เห็นด้วยปานกลางจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 เห็นด้วยน้อยจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 เห็นด้วยน้อยที่สุดจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.50 (ค่าเฉลี่ย = 3.92)
3. รูปแบบทันสมัยชวนให้ติดตาม โดยมีผู้เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 34.00 เห็นด้วยมาก มีจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 33.00 เห็นด้วยปานกลางจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 20.50 เห็นด้วยน้อย จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 เห็นด้วยน้อยที่สุด จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.50 (ค่าเฉลี่ย = 3.87)

ตารางที่ 8 คุณภาพการใช้งานและการนำไปใช้ประโยชน์

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น					\bar{x}	S.D.	แปรผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
คุณภาพการใช้งานและการนำไปใช้ประโยชน์								
สะดวกรวดเร็วในการเข้าถึง	97 48.50%	53 26.50%	27 13.50%	14 7.00%	9 4.50%	4.08	1.14	มากที่สุด
ความง่ายในการค้นหาและการใช้งาน	84 42.00%	56 28.00%	38 19.00%	17 8.50%	5 2.50%	3.99	1.09	มากที่สุด
ช่องทางการติดต่อสอบถาม	99 49.50%	47 23.50%	28 14.00%	18 9.00%	8 4.00%	4.06	1.17	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม						4.04	0.04	

จากตารางที่ 8 การศึกษาการสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์สำหรับธุรกิจการเกษตรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยการซื้อสินค้าผ่านเว็บไซต์ของผู้ตอบแบบสอบถามในคุณภาพการใช้งานและการนำไปใช้ประโยชน์ มีระดับมากที่สุดโดยมีคะแนนเฉลี่ยรวม 4.04 ซึ่งเรียงตามมากไปหาน้อยตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. สะดวกรวดเร็วในการเข้าถึง โดยมีผู้เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 48.50 เห็นด้วยมากมีจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 26.50 เห็นด้วยปานกลางจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 13.50 เห็นด้วยน้อยจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 7.00 เห็นด้วยน้อยที่สุด จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 4.50 (ค่าเฉลี่ย = 4.08)

2. ความง่ายในการค้นหา และการใช้งาน โดยมีผู้เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 เห็นด้วยมากมีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00 เห็นด้วยปานกลางจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 19.00 เห็นด้วยน้อย จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 8.50 เห็นด้วยน้อยที่สุดจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.50 (ค่าเฉลี่ย = 3.99)

3. ช่องทางการติดต่อสอบถาม โดยมีผู้เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 49.50 เห็นด้วยมากมีจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 23.50 เห็นด้วยปานกลางจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00 เห็นด้วยน้อยจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 9.00 เห็นด้วยน้อยที่สุด จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 (ค่าเฉลี่ย = 4.06)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาการสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์สำหรับธุรกิจการเกษตรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี แบบเลือกกลุ่มตัวอย่างเฉพาะในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 200 คน สามารถอภิปรายผลการศึกษิตตามแนวคิดและทฤษฎี เอกสาร และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

จากผลการศึกษาพบว่าความคิดเห็นที่มีต่อความน่าสนใจของเนื้อหาซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 และรองลงมาคือสี รูปแบบ และขนาดตัวอักษรง่ายต่อการอ่านซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.92 และ สะดวกรวดเร็วในการเข้าถึงซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.08

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนทิพย์ รัตนชัย (2560) ได้ศึกษาและสร้างเว็บไซต์โดยใช้กระบวนการพัฒนาระบบแบบพลวัตเป็นการพัฒนารูปแบบการทำงานของเว็บไซต์ให้มีลักษณะอำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้งานซึ่งเป็นผู้ดูแลข้อมูลของวัดให้สามารถบันทึกและปรับปรุงเนื้อหาข้อมูลตามปฏิทินกิจกรรมด้วยตนเองได้ตลอดเวลาสำหรับการนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องตรงความต้องการ โดยใช้สื่ออินเทอร์เน็ตในการให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาสถานที่สำคัญความจำเป็นในการใช้สอยของถาวรวัตถุ รวมถึงข้อปฏิบัติในการทำกิจของสงฆ์ตลอดจนประเพณีที่ดั่งามในแต่ละวัดไทยของท้องถิ่นหรือชุมชน เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ผู้สนใจสามารถค้นหาข้อมูลเพื่อศึกษาสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ได้ผลการทำงานของเว็บไซต์สามารถใช้งานได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้

- 1) การสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์สำหรับธุรกิจเกษตร ควรจะต้องศึกษาในครั้งนี้นี้กลุ่มตัวอย่างคือ เกษตรกรหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอยู่ในธุรกิจการเกษตร ให้มีความเข้าใจในการทำงานชัดเจนมากขึ้น
- 2) การศึกษาในครั้งนี้นี้กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงมีจำนวนน้อย จึงทำให้การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มาทดสอบใช้เว็บไซต์อาจไม่ครอบคลุม และบางท่านเป็นเกษตรกรอาจมีความเข้าใจ เรื่องเว็บไซต์ไม่มากพอ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

- 1) การศึกษาในครั้งต่อไปควรศึกษาการพัฒนาเว็บไซต์สำหรับธุรกิจอื่นๆด้วยควร ศึกษาเปรียบเทียบการหาประสิทธิภาพการใช้เว็บไซต์สำหรับธุรกิจการเกษตรและการใช้เว็บไซต์ธุรกิจ ประเภทอื่นๆ ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 2) การศึกษาในครั้งต่อไปควรมีการศึกษาการใช้เครื่องมือสำหรับธุรกิจให้เหมาะสมสำหรับขยายช่องทางในการเข้าถึงผู้ใช้งานกลุ่มเป้าหมายที่มีความนิยมใช้อุปกรณ์สมาร์ตโฟนมากขึ้น

รายการอ้างอิง

- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2560). ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ. สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560-2564). (หน้า 11-18). กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี. เฉษฎา สุขชาติ. (2559).การพัฒนาเว็บไซต์ที่รองรับการใช้งานบนทุกขนาดของหน้าจออกุปรณ์สำหรับระบบบริหาร ยุทธศาสตร์.งานนิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศคณะวิทยาการสารสนเทศ. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐพัชญ์ วงษ์เหรียญทอง.(2556). ทำไม MOBILE WEBSITE ถึงสำคัญกับธุรกิจ (และคุณต้องเตรียมตัวอย่างไร). (ออนไลน์). แหล่งที่มาจาก : <http://www.nuttaputch.com/why-a-mobilewebsite-matters/>สืบค้นเมื่อวันที่ 23 เดือนมีนาคม พ.ศ.2561.
- ดวงพร เกียงคา. (2547). คู่มือสร้างเว็บไซต์ด้วยตนเอง ฉบับสมบูรณ์.(หน้า 28-32).กรุงเทพมหานคร : โปรวิชั่น.
- ธวัชชัย ศรีสุเทพคัมภีร์. (2544). Web Design. (หน้า 29-54). กรุงเทพมหานคร : โปรวิชั่น.

- บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ.(2531) การวิจัยและประเมินประสิทธิภาพทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหิดล.
กรุงเทพมหานคร : สามเจริญพานิช.
- ปาพจน์ หนูนภักดี. (2555). Graphic Design Principles 2nd Edition. (หน้า 116-113). นนทบุรี : ไอดีซีฯ.
- พิทยพิมล ชูรอด และคณะ. (2557). การพัฒนาเว็บไซต์สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ สำหรับการรองรับ
หน้าจอหลายขนาด. PULINET Journal, 1(3), 102-106.
- พัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์สำนักงาน. (2561). รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย.
(หน้า 56-59). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์.
- วิภาวี เทียนทอง. (2559). การพัฒนาเว็บไซต์และสื่อออนไลน์เพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ตุ๊กตาหมอนผ้าห่มนำเข้าจาก
ประเทศจีน. งานนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจโลกบัณฑิตวิทยาลัย. ชลบุรี :
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วณิชเทพ เทวัญ.(2550). Small Business. (หน้า 9-10). กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ศิริชัย พงษ์วิชัย. (2551). การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์. (พิมพ์ครั้งที่ 19). (ฉบับปรับปรุง).กรุงเทพมหานคร
: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภเดช สุทธิพงศ์ณาสัย. (2558). สรุป Trend วงการเว็บ ประจำปี 2015. สมาคมผู้ดูแลเว็บไทย.(ออนไลน์).
แหล่งที่มาจาก : <http://www.freeware.in.th/blog/18584>. สืบค้นเมื่อวันที่ 23 เดือนมีนาคม พ.ศ.2561.
- สาวิตรี จันลา. (2558). ปัจจัยความสำเร็จของการออกแบบเว็บไซต์และกลยุทธ์พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์.ปริญญา
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจบัณฑิตวิทยาลัย.กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

คุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี

CHARACTERISTICS OF SUCCESSFUL ENTREPRENEURS Muang District, Kanchanaburi Province

ผู้วิจัย

จิราพร คันซัง

กนกวรรณ อ่วมคำ

ดร.จินดา ทับทิมเต็ม

ภิญญาพัชญ์ พรหมมา

ดร.อรรถพงษ์ ชุ่มเขียว

สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จอย่างยั่งยืนและดัชนีชี้วัดความสำเร็จอย่างยั่งยืนของธุรกิจร้านอาหารทั่วไปในอำเภอเมืองกาญจนบุรี สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ ร้านอาหารทั่วไปใน อ.เมือง จ.กาญจนบุรี ส่วนใหญ่มีการดำเนินการในลักษณะร้านค้าขนาดเล็กผู้ประกอบการมีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญในการประกอบธุรกิจ ผู้ประกอบการร้านอาหารทั่วไปในอำเภอเมืองให้ความสำคัญในการใช้วัตถุดิบที่ดีมีคุณภาพ การบริการรวดเร็วเอาใจใส่ต่อลูกค้า ไม่ใช้วัตถุดิบเสียในการประกอบอาหาร ราคาอาหารยุติธรรมกับลูกค้า ใช้วัสดุในการปรุงอาหารที่ไม่หมดอายุ รวมทั้งมี ใช้อุปกรณ์ในการผลิตอาหารที่ไม่ก่อให้เกิดสารพิษ งาน ชาม ซ้อน ส้อม กล่องใส่อาหารเก็บในที่ปลอดภัย มีการรณรงค์ให้ในร้านให้ปลอดภัยจากการสูบบุหรี่ มีระบบการจัดการน้ำเสีย การบริหารจัดการขยะโดยทำการคัดแยกก่อนทิ้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพงษ์ รักใหม่ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านอาหารและภัตตาคาร : กรณีศึกษาผู้ประกอบการร้านอาหารและภัตตาคารในเขตประเทศ และเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านอาหารและภัตตาคาร และศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการประกอบกิจการของผู้ประกอบการร้านอาหารและภัตตาคาร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ จำนวน 100 ตัวอย่าง พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านอาหารและภัตตาคารในระดับมาก ได้แก่ การมีความซื่อสัตย์สุจริต การมีความรับผิดชอบ การมีความเชื่อมั่นในตนเอง และทำเล ที่ตั้งและสภาพแวดล้อม ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านอาหารและภัตตาคารในระดับปานกลาง ได้แก่ เงินทุนและแหล่งเงินทุน การมีความคิดสร้างสรรค์ และความรู้ด้านวิชาชีพเกี่ยวกับอาหาร และปัญหาในการประกอบกิจการร้านอาหารและภัตตาคาร ได้แก่ การขาดความรู้ด้านบริหารจัดการกิจการมีปัญหาและขาดเงินทุนในการดำเนินกิจการ

คำสำคัญ : คุณลักษณะของผู้ประกอบการ, ความสำเร็จอย่างยั่งยืน, ความสำเร็จอย่างยั่งยืน

Abstract

The purpose of this study is to determine the success factors and sustainable happiness index that affect the sustainable happiness of enterprises. Restaurants in the Muang area can be discussed in Kanchanaburi as follows. Most of the restaurants in Kanchanaburi are small shops, experienced and confident. In addition, the general food enterprises in Kanchanaburi pay attention to the use of high-quality raw materials. Fast service, care for customers, no waste of food. Fair food prices, including nonexpired cooking materials. Use non-toxic food production equipment, plates, bowls, spoons, forks, food boxes, child safety. There is an activity, smoking in a safe house, waste water management, waste management system. This is in line with silipone's research, new love, (2561). Factors influencing the success of restaurant and restaurant Entrepreneurs: a case study of restaurant and restaurant entrepreneurs in Pratt District The purpose of this study is to study the success factors that affect restaurants and restaurant entrepreneurs. The purpose of this study is to study and solve the problems of restaurants and restaurant entrepreneurs through a questionnaire survey. The results show that the factors influencing the success of restaurants and restaurant entrepreneurs are at a high level. Honesty, responsibility, confidence, position and environment the factors that affect the success of restaurants and restaurant entrepreneurs in the medium level are capital and source of capital. Creative thinking and expertise in food and restaurant joint venture issues. Lack of management knowledge, problems and lack of funds.

Keywords : Entrepreneurial Characteristics, Sustainable Success, Sustainable Success

บทนำ

ปัจจุบันการพัฒนาประเทศไทยในนโยบายยุทธศาสตร์การอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563-2570 และแผนด้านวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563-2565 แพลตฟอร์มที่ 3 การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์ของสังคมประกอบด้วย 3 โปรแกรม (หน้า 41-51 นโยบายยุทธศาสตร์การอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563-2570) โปรแกรมที่ 11 สร้างและยกระดับศักยภาพวิสาหกิจเริ่มต้น (Startup) พัฒนาระบบนิเวศนวัตกรรมและพื้นฐานกิจการนวัตกรรมสร้างและยกระดับศักยภาพวิสาหกิจเริ่มต้น (Startup) และวิสาหกิจฐานนวัตกรรม (Innovation-driven Enterprises : IDEs) ให้เติบโตอย่างก้าวกระโดด โดยมุ่งเน้นการพัฒนาระบบนิเวศนวัตกรรมให้เข้มแข็งเอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของ Startup และ IDE โดยการปรับปรุงกฎระเบียบและกฎหมาย พัฒนามาตรการและแรงจูงใจ รวมถึงการบริการภาครัฐ ให้เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจนวัตกรรม (Ease of doing innovation business) ของผู้ประกอบการ รวมถึงการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจนวัตกรรม (Economic Zone of Innovation) อาทิ อุทยานวิทยาศาสตร์ เขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor of Innovation : EECi) เมืองนวัตกรรมอาหาร (Food Innopolis) ย่านนวัตกรรม (Innovation District) และย่านสร้างสรรค์ (Creative District) ซึ่งจะเป็นพื้นที่ ที่มีความพร้อมรองรับการวิจัย พัฒนา และสร้างนวัตกรรมผ่านกลไกต่าง ๆ ทั้งการเชื่อมโยงกับสถาบันวิจัย สถาบันการศึกษา การสนับสนุนที่ปรึกษาทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม การส่งเสริมการเข้าถึงแรงจูงใจและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ อาทิ แหล่งเงินทุนสำหรับผู้ประกอบการในการสร้างนวัตกรรมแรงจูงใจทางภาษี การบ่มเพาะผู้ประกอบการ และการเร่งการเจริญเติบโตของผู้ประกอบการซึ่งจะส่งผลให้ผู้ประกอบการมีศักยภาพและความพร้อมในการผลิตสินค้าและบริการมูลค่าเพิ่มสูง นำไปสู่การสร้างรายได้ การจ้างงาน กระจายรายได้สู่ภูมิภาค และก่อให้เกิดอุตสาหกรรมเป้าหมายใหม่ที่เป็นกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

จากแผนการพัฒนาประเทศในนโยบายยุทธศาสตร์การอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563-25700 และแผนด้านวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563-2565 แพลตฟอร์มที่ 3 การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์ของสังคมในหัวข้อเมืองนวัตกรรมอาหาร (Food Innopolis) เพื่อให้เกิดการวิจัยและพัฒนาในประเด็นที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขันอย่างมีคุณภาพ และยั่งยืนมุ่งเน้นการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพและยั่งยืนโดยสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้ประกอบการ เพื่อให้สามารถพัฒนาองค์กรให้เติบโตอย่างต่อเนื่องจนสามารถดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน ธุรกิจร้านอาหารเป็นธุรกิจที่มีความสำคัญต่อประชากรภายในประเทศและต่อยอดส่งผลเกี่ยวเนื่องกับการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศการสร้างความเข้มแข็งแก่ธุรกิจร้านอาหารจึงเป็นการพัฒนาฐานทางเศรษฐกิจที่จะสามารถเติบโตอย่างมีคุณภาพ กระทรวงสาธารณสุขได้แบ่งประเภทร้านอาหาร เป็น 5 รูปแบบ คือ

1. ห้องอาหารในโรงแรม
2. ภัตตาคาร
3. สวนอาหาร
4. ร้านอาหารทั่วไป
5. ร้านเครื่องดื่มขนมหวานหรือไอศกรีม

ร้านอาหารทั่วไปซึ่งมีลักษณะเป็นร้านอาหารขนาดเล็ก 1 – 2 คูหาเป็นธุรกิจหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับประชาชนจำนวนมาก โดยเฉพาะประชาชนในกาญจนบุรีเนื่องจากพฤติกรรมการใช้ชีวิตของประชาชนมีความเร่งรีบ และมีการทำงานนอกบ้านจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ มีความเร่งรีบในการรับประทานอาหารโดยเฉพาะมื้อกลางวัน ร้านอาหารทั่วไปที่มีลักษณะเป็นอาหารจานด่วนสอดคล้องกับพฤติกรรมเร่งรีบของผู้บริโภค จึงจำเป็น และเป็นที่ต้องการอย่างมากสำหรับผู้บริโภคในเมือง ร้านอาหารทั่วไปจึงมีอัตราการเติบโตค่อนข้างสูงอย่างต่อเนื่อง รูปแบบการดำเนินธุรกิจของร้านอาหารทั่วไปส่วนใหญ่ยังคงเป็นแบบดั้งเดิม มีการพัฒนาค่อนข้างน้อย อาหารที่ปรุงสุกจากร้านอาหารทั่วไปแต่ละร้านอาจแตกต่างกันทั้งรสชาติความสะอาด และมาตรฐานนอกเหนือจากร้านอาหารทั่วไปที่สามารถตอบสนองความต้องการรับประทานอย่างเร่งรีบ ของผู้บริโภคแล้ว ร้านสะดวกซื้อก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ช่วยตอบสนองความต้องการรับประทานอย่างเร่งรีบได้เช่นกัน เนื่องจากลักษณะของร้านทันสมัย ใส่ใจในการให้บริการแก่ลูกค้ารวมทั้งมีสาขาจำนวนมาก ทำให้ผู้บริโภคได้รับความสะดวกในการซื้อสินค้ามากขึ้น อาหารที่จำหน่ายในร้านสะดวกซื้อมีลักษณะเป็นอาหารพร้อมรับประทาน (Ready to Eat) โดยเฉพาะอาหารแบบจานด่วน (Fast Dining) หลากหลายเมนู อาทิเช่น ข้าวผัดข้าวราดแกง เป็นต้น ที่สามารถรับประทานได้ทันที โดยผ่านการอุ่นด้วยเตาไมโครเวฟทำให้สะดวกในการรับประทาน มีรสชาติอร่อยสะอาดและมีมาตรฐาน โดยในปี 2559 ตลาดอาหารกล่องพร้อมรับประทานมีมูลค่าตลาดรวม 7,500 ล้านบาท มีอัตราการเติบโตจากปีก่อน 15% (บมจ.ซีพีออยส์, อินเทอร์เน็ต, 2556) ปัจจุบันสาขาร้านสะดวกซื้อของประเทศไทยเพิ่มขึ้นจำนวนมากทุกปีโดยร้านเซเว่น-อีเลฟเว่น (7-Eleven) ซึ่งเป็นร้านสะดวกซื้อที่มีสาขามากที่สุดในประเทศไทยมีจำนวนสาขามากกว่า 7,000 สาขาทั่วประเทศ และมีนโยบายจะขยายสาขาถึง 10,000 สาขาภายในอีก 5 ปีข้างหน้า (บมจ.หลักทรัพย์บัวหลวง, อินเทอร์เน็ต, 2558) และในปี 2559 ได้เริ่มผลิตและจำหน่ายอาหารตามสั่งซึ่งเป็นอาหารแบบปรุงสุกเป็นสาขาแรกทั้งในเมนูข้าวกวยเตี๋ยวขนมร้านสะดวกซื้อจึงนับเป็นคู่แข่งที่สำคัญที่อาจส่งผลต่อความยั่งยืนในการประกอบธุรกิจร้านอาหารทั่วไปใน

อนาคตการบริหารในยุคปัจจุบันให้ความสำคัญกับ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ซึ่งเป็นวิธีการบริหารจัดการที่มุ่งเน้น ผลการปฏิบัติเพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยเปรียบเทียบกับผลผลิตและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมายกำหนดการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์จำเป็นต้องมีการกำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จของ องค์กร (Critical Success Factor : CSF) ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งที่องค์กรต้องทำให้มีหรือให้เกิดขึ้นเพื่อให้ บรรลุความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ได้ ปัจจัยแห่งความสำเร็จจะทำหน้าที่ชี้แนะแนวทางที่เป็นรูปธรรมในการยึดโยงการปฏิบัติงานขององค์กรให้มุ่งไปในทิศทางเดียวกัน โดยใช้ดัชนีชี้วัด (Key Performance Indicator : KPI) เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดผลการดำเนินงานในด้านต่างๆซึ่งสามารถแสดงผลของการวัดหรือการประเมินในรูปของข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อสะท้อนประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการปฏิบัติงานขององค์กร และเพื่อนำไปปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กร การประกอบการธุรกิจร้านอาหารทั่วไปให้สามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืน ภายใต้สภาพการแข่งขันที่คู่แข่งมีความเข้มแข็งนั้น ผู้ประกอบการจึงควรศึกษาและให้ความสำคัญดัชนีชี้วัดและปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของธุรกิจร้านอาหารทั่วไป พร้อมทั้งสร้างและกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จที่เหมาะสมของธุรกิจ เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบกับผลประกอบการที่เกิดขึ้นจริงและนำผลการเปรียบเทียบ ไปปรับปรุงการปฏิบัติงานของธุรกิจให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง และยั่งยืนต่อไปพื้นที่

ร้านอาหารกาญจนบุรีตั้งอยู่บริเวณกาญจนบุรี และบ้านเรือนประชาชนจำนวนมาก ปัจจุบันการเดินทางมากาญจนบุรีเดินทางได้สะดวก ในบริเวณพื้นที่กาญจนบุรีจึงมีร้านอาหารทั่วไปเป็นจำนวนมาก และมีชื่อเสียงเกี่ยวกับรสชาติและความเก่าแก่ของร้านอาหารจากรุ่นสู่รุ่นมาเป็นเวลานาน โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มี มีร้านอาหารทั่วไปตั้งอยู่หนาแน่น ปัจจุบันยังคงมีร้านอาหารทั่วไปหลายแห่งที่ให้บริการอาหารเกินกว่า5ปี หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นร้านอาหารดำเนินธุรกิจได้อย่างยั่งยืน ซึ่งถึงแม้ว่าในพื้นที่กาญจนบุรีมีร้านสะดวกซื้ออยู่หลายแห่งก็ตาม แต่ร้านอาหารทั่วไปดังกล่าวยังคงดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามในอนาคตร้านสะดวกซื้อจะเป็นคู่แข่งด้านอาหารที่มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น เนื่องจากการเพิ่มจำนวนสาขามากขึ้นชนิดของผลิตภัณฑ์อาหาร มีให้เลือกหลากหลายยิ่งขึ้นรสชาติของผลิตภัณฑ์อาหารได้รับการคัดสรรมาตรฐานความอร่อยและสะอาดบริการรวดเร็วราคาถูก และในอนาคตจะมีการให้บริการอาหารแบบปรุงสุกมากขึ้น ดังนั้นการขยายตัวของร้านสะดวกซื้อมีแนวโน้มว่าจะส่งผลกระทบต่อประกอบกิจการร้านอาหารทั่วไป ผู้ประกอบการ

ร้านอาหารทั่วไปจึงควรหาเครื่องมือในการพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจ เพื่อให้ธุรกิจพัฒนาการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จอย่างยั่งยืนของธุรกิจร้านอาหารทั่วไป จะทำให้ทราบปัจจัยด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมได้แก่ปัจจัยด้านการดำเนินงานภายในองค์กร ปัจจัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและปัจจัยด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จอย่างยั่งยืนของร้านอาหารทั่วไป รวมทั้งสามารถสร้างดัชนีชี้วัดความสำเร็จซึ่งผู้ประกอบการสามารถนำดัชนีชี้วัดที่สร้างขึ้นไปกำหนดเป็นเครื่องมือวัดผลการดำเนินการของธุรกิจได้ โดยปัจจัยด้านการดำเนินงานภายในองค์กรประกอบไปด้วยมุมมอง 3 ประเด็นคือ ลูกค้า (Customer Perspective) กระบวนการภายใน(Internal Business Process Perspective) และประเด็นการเรียนรู้และพัฒนา (Learning and Growth Perspective) (Kaplan and Norton, 2017) ปัจจัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของร้านอาหารทั่วไป ประกอบด้วยความรับผิดชอบต่อลูกค้าความรับผิดชอบต่อพนักงาน และปัจจัยด้านความรับผิดชอบต่อ

ต่อสิ่งแวดล้อมประกอบด้วยความรับผิดชอบต่อการผลิต ผลที่ได้รับจากการวิจัยเรื่องการสร้างดัชนีชี้วัดและปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จอย่างยั่งยืนของธุรกิจร้านอาหารทั่วไปในอำเภอเมืองกาญจนบุรี จะทำให้ได้ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของร้านอาหารทั่วไป ซึ่งผู้ประกอบการร้านอาหารทั่วไปสามารถนำไปเป็นเครื่องมือประเมินผลการดำเนินงานของธุรกิจทำให้สามารถทราบสถานะขององค์กรเพื่อจะได้หาแนวทางการพัฒนาหรือปรับปรุงองค์กรให้เติบโตก้าวหน้าและเพิ่มศักยภาพองค์กรให้เข้มแข็งพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในสภาวะการณ์ที่ร้านสะดวกซื้อขยายผลิตภัณฑ์อาหารจานด่วนมากขึ้น เพื่อให้ร้านอาหารทั่วไปประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จอย่างยั่งยืนของธุรกิจร้านอาหารทั่วไปในอำเภอเมืองกาญจนบุรี จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริโภคที่ใช้บริการธุรกิจร้านอาหารทั่วไปใน อ.เมือง จ.กาญจนบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จอย่างยั่งยืนของธุรกิจร้านอาหารทั่วไปใน อ.เมือง จ.กาญจนบุรี กาญจนบุรี จำแนกตามข้อมูลความพึงพอใจต่อปัจจัยการดำเนินการของร้านอาหารทั่วไป
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จอย่างยั่งยืนของธุรกิจร้านอาหารทั่วไปใน อ.เมือง จ.กาญจนบุรี กาญจนบุรี จำแนกตามด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม
4. เพื่อสร้างดัชนีชี้วัดความสำเร็จอย่างยั่งยืนของธุรกิจร้านอาหารทั่วไปใน อำเภอเมือง จ.กาญจนบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของธุรกิจร้านอาหารทั่วไปในอำเภอเมือง จ.กาญจนบุรี และวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อประเมินปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จอย่างยั่งยืนและสร้างดัชนีชี้วัดความสำเร็จอย่างยั่งยืนของธุรกิจร้านอาหารทั่วไปในอำเภอเมืองผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริโภคที่ใช้บริการธุรกิจร้านอาหารทั่วไปในอำเภอเมือง จ.กาญจนบุรี มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคอาหารธุรกิจร้านอาหารทั่วไป โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ความสะดวก (Convenience Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวนที่ต้องการคือ จำนวน 200 ชุด จำแนกตามประเภทอาหารจานเดียว คือ อาหารประเภทข้าว อาหารประเภทเส้น และ อาหารจานเดียวอื่น ๆ โดยใช้วิธีกลุ่มตัวอย่าง 20 เท่าของตัวแปร ($11 \times 20 = 220$ คน)

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาเอง โดยแบ่ง ออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ๆ คือ

1. ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์
 1. เพศ
 2. อายุ
 3. อาชีพ

4. ระดับการศึกษา

5. รายได้

2. ตัวแปรตามที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือความสำเร็จอย่างยั่งยืนของธุรกิจร้านอาหารทั่วไปในอ.เมือง จ.กาญจนบุรี จำแนกเป็น 2 ด้านคือ

2.1 ความพึงพอใจต่อปัจจัยการดำเนินการของร้านอาหารทั่วไป

2.2 ความพึงพอใจในด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

กำหนดค่าคะแนนในแต่ละข้อ ดังนี้

สำหรับเกณฑ์การแปลผลเป็นดังนี้

มากที่สุด	ให้ค่าประเมินเท่ากับ	5
มาก	ให้ค่าประเมินเท่ากับ	4
ปานกลาง	ให้ค่าประเมินเท่ากับ	3
น้อย	ให้ค่าประเมินเท่ากับ	2
น้อยที่สุด	ให้ค่าประเมินเท่ากับ	1

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของร้านอาหารซึ่งมีต่อผู้บริโภคที่ใช้บริการธุรกิจร้านอาหารทั่วไปในอำเภอเมือง โดยแยกรายละเอียดเป็นใช้อุปกรณ์ผลิตอาหารที่ไม่ก่อให้เกิดสารพิษ ใช้วัสดุปรุงอาหารที่ไม่หมดอายุ จาน ชาม ช้อน ส้อม ถ้วยใส่อาหารที่ปลอดภัยโดยกำหนดค่าคะแนนในแต่ละข้อ ดังนี้

มากที่สุด	ให้ค่าประเมินเท่ากับ	5
มาก	ให้ค่าประเมินเท่ากับ	4
ปานกลาง	ให้ค่าประเมินเท่ากับ	3
น้อย	ให้ค่าประเมินเท่ากับ	2
น้อยที่สุด	ให้ค่าประเมินเท่ากับ	1

การวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการวิจัยครั้งนี้มีการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

เมื่อเก็บแบบสอบถามครบถ้วนตามจำนวนเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาตรวจสอบ ความถูกต้องของชุดข้อมูลทั้งหมด แล้วทำการลงรหัส (Coding) แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้ไปประมวลผล ด้วยโปรแกรมทางสถิติ เพื่อคำนวณค่าสถิติและทดสอบสมมติฐานตามที่กำหนดไว้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ กลุ่มผู้วิจัยใช้สถิติที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ข้อมูลและ การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) โดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) โดยการใช้สถิติในการทำนายตัวแปร ตามด้วยตัวแปรอิสระ สถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ Multiple regression analysis และ Simple Linear regression analysis เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาออกเป็นดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวนคน	คิดเป็นร้อยละ
ชาย	128	58.18
หญิง	92	41.82
รวม	220	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่ผู้บริโภครที่ใช้บริการของธุรกิจร้านอาหารทั่วไปในอำเภอเมืองจำนวน 220 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 58.18 และเป็นเพศหญิงจำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 41.82

ตารางที่ 2 จำนวนและค่าร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกอายุ

อายุ	จำนวนคน	คิดเป็นร้อยละ
<20	23	10.45
21-40	76	34.55
41-50	65	29.55
>50	56	25.45
รวม	220	100.00

จากตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่ผู้บริโภครที่ใช้บริการของธุรกิจร้านอาหารทั่วไปในอำเภอเมืองจำนวน 220 คน อายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 23 คนคิดเป็นร้อยละ 10.45 อายุ 21-40 ปีจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 34.55 อายุ 41-50 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 29.55 อายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 25.45

ตารางที่ 3 จำนวนและค่าร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกระดับอาชีพ

อาชีพ	จำนวนคน	คิดเป็นร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	44	20.00
พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน	56	25.45
ข้าราชการ	69	31.36
ธุรกิจส่วนตัว	51	23.18
รวม	220	100.00

จากตารางที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่ผู้บริโภคที่ใช้บริการของธุรกิจร้านอาหารทั่วไปในอำเภอเมือง จำนวน 220 คน มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษาจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 มีอาชีพพนักงานบริษัท/เอกชน จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 25.45 มีอาชีพเป็นข้าราชการจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 31.36 อาชีพธุรกิจส่วนตัวจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 23.18

ตารางที่ 4 จำนวนและค่าร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวนคน	คิดเป็นร้อยละ
มัธยมศึกษาตอนปลาย	46	20.91
อาชีวศึกษาหรือเทียบเท่า	62	28.18
ปริญญาตรี	68	30.91
สูงกว่าปริญญาตรี	44	20.00
รวม	220	100.00

จากตารางที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่ผู้บริโภคที่ใช้บริการของธุรกิจร้านอาหารทั่วไปในอำเภอเมือง จำนวน 220 คน ระดับการศึกษามัธยมศึกษาจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 20.91 อาชีวศึกษา จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 28.18 ระดับปริญญาตรีจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 30.91 ระดับสูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00

ตารางที่ 5 จำนวนและค่าร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้	จำนวนคน	คิดเป็นร้อยละ
10,000-20,000	53	24.09
30,000-40,000	60	27.27
40,000- 50,000	64	29.09
50,000 ขึ้นไป	43	19.55
รวม	220	100.00

จากตารางที่ 5 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่ผู้บริโภคที่ใช้บริการของธุรกิจร้านอาหารทั่วไปในอำเภอเมือง จำนวน 220 คน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีรายได้ 10,000-20,000 บาท จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 24.09 มีรายได้เฉลี่ย 30,000-40,000 บาท จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27 มีรายได้ 40,000-50,000 จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 29.09 มีรายได้มากกว่า 50,000 บาท จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 19.55

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความพึงพอใจต่อปัจจัยการดำเนินการของร้านอาหารทั่วไป

ตารางที่ 6 ปัจจัยการดำเนินการของร้านอาหารทั่วไปตัวแปรตามที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือความสำเร็จอย่างยั่งยืนของธุรกิจร้านอาหารทั่วไปใน อ.เมือง จ.กาญจนบุรี

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น					\bar{x}	S.D.	แปรผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ความพึงพอใจต่อปัจจัยการดำเนินการของร้านอาหารทั่วไป								
1. บริการรวดเร็วเอาใจใส่ต่อลูกค้า	81 36.82%	69 31.36%	36 16.36%	18 8.18%	16 7.27%	3.82	1.22	มากที่สุด
2. ราคาอาหารยุติธรรมกับลูกค้า	79 35.91%	64 29.09%	40 18.18%	28 12.73%	9 4.09%	3.80	1.18	มากที่สุด
3. ใช้วัตถุดิบที่ดีมีคุณภาพ	89.00 40.45%	55.00 25.00%	38.00 17.27%	25.00 11.36%	13.00 5.91%	3.83	1.24	มากที่สุด
4. ใช้วัสดุในการปรุงอาหารที่ไม่หมดอายุ	77.00 35.00%	62.00 28.18%	45.00 20.45%	30.00 13.64%	6.00 2.73%	3.79	1.14	มากที่สุด
5. ไม่ใช้วัตถุดิบเสียในการประกอบอาหาร	79.00 35.91%	63.00 28.64%	49.00 22.27%	16.00 7.27%	13.00 5.91%	3.81	1.17	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม						3.81	1.19	

จากตารางที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่ผู้บริโภคที่ใช้บริการของธุรกิจร้านอาหารทั่วไปในอำเภอเมืองจำนวน 220 คน ในหัวข้อความพึงพอใจต่อบริการดำเนินการของร้านอาหารทั่วไป แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับความเห็นด้วยมากที่สุด ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.81 และเมื่อพิจารณาการเป็นรายข้อแล้วพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความความเห็นด้วยเรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้

1. ใช้วัตถุดิบที่ดีมีคุณภาพโดยมีผู้เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 40.45 เห็นด้วยมากมีจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 เห็นด้วยปานกลางจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 17.27 เห็นด้วยน้อยจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 11.36 เห็นด้วยน้อยที่สุดจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 5.91 (ค่าเฉลี่ย = 3.83)

2. บริการรวดเร็วเอาใจใส่ต่อลูกค้าโดยมีผู้เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 36.82 เห็นด้วยมากมีจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 31.36 เห็นด้วยปานกลางจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 16.36 เห็นด้วยน้อย จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 8.18 เห็นด้วยน้อยที่สุดจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 7.27 (ค่าเฉลี่ย = 3.82)

3. ไม่ใช้วัตถุดิบเสียในการประกอบอาหารโดยมีผู้เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 35.91 เห็นด้วยมากมีจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 28.64 เห็นด้วยปานกลางจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 22.27 เห็นด้วยน้อยจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 7.27 เห็นด้วยน้อยที่สุดจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 5.91 (ค่าเฉลี่ย = 3.81)

4. ราคาอาหารยุติธรรมกับลูกค้าโดยมีผู้เห็นด้วยมากที่สุดมีจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 35.91 เห็นด้วยมากมีจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 29.09 เห็นด้วยปานกลางจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18 เห็นด้วยน้อยจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 12.73 เห็นด้วยน้อยที่สุด จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 4.09 (ค่าเฉลี่ย = 3.80)

5. ใช้วัสดุในการปรุงอาหารที่ไม่หมดอายุโดยมีผู้เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00 เห็นด้วยมาก มีจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 28.18 เห็นด้วยปานกลางจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 20.45 เห็นด้วยน้อย จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 13.64 เห็นด้วยน้อยที่สุดจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.73 (ค่าเฉลี่ย = 3.79)

ตารางที่ 7 ด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น					\bar{x}	S.D.	แปรผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ความพึงพอใจในด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม								
1. ใช้อุปกรณ์ในการผลิตอาหารที่ไม่ก่อให้เกิดสารพิษ	80.00 30.36%	78.00 35.45%	36.00 16.36%	21.00 9.55%	5.00 2.27%	3.94	1.06	มากที่สุด
2. งาน ชาม ซ้อน ส้อม กล่องใส่อาหารเก็บในที่ปลอดภัย	89.00 40.45%	61.00 27.73%	30.00 13.64%	24.00 10.91%	16.00 7.27%	3.83	1.27	มากที่สุด
3. มีการบริหารจัดการขยะโดยทำการคัดแยกก่อนทิ้ง	77.00 35.00%	52.00 23.64%	44.00 20.00%	38.00 17.27%	9.00 4.09%	3.68	1.23	มากที่สุด
4. มีระบบการจัดการน้ำเสีย	81.00 36.82%	52.00 23.64%	39.00 17.73%	38.00 17.27%	10.00 4.55%	3.71	1.25	มากที่สุด
5. มีการรณรงค์ให้ในร้านให้ปลอดภัยจากการสูบบุหรี่	87.00 39.55%	49.00 22.27%	44.00 20.00%	30.00 13.64%	10.00 4.55%	3.79	1.23	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม						3.79	1.21	

จากตารางที่ 7 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่ผู้บริโภคที่ใช้บริการของธุรกิจร้านอาหารทั่วไปในอำเภอเมือง จำนวน 220 คน ในหัวข้อความพึงพอใจในด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับความเห็นด้วยมากที่สุด ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.79 และเมื่อพิจารณาการเป็นรายชื่อแล้วพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความความเห็นด้วยเรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้

1. ใช้อุปกรณ์ในการผลิตอาหารที่ไม่ก่อให้เกิดสารพิษโดยมีผู้เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 36.36 เห็นด้วยมาก มีจำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 35.45 เห็นด้วยปานกลางจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 16.36 เห็นด้วยน้อย จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 9.55 เห็นด้วยน้อยที่สุดจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.27 (ค่าเฉลี่ย = 3.94)

2. งาน ชาม ซ้อน ส้อม กล่องใส่อาหารเก็บในที่ปลอดภัย โดยมีผู้เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 40.45 เห็นด้วยมากมีจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 27.73 เห็นด้วยปานกลางจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 13.64 เห็นด้วยน้อยจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 10.91 เห็นด้วยน้อยที่สุดจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 7.27 (ค่าเฉลี่ย = 3.83)

3. มีการรณรงค์ให้ในร้านให้ปลอดภัยจากการสูบบุหรี่โดยมีผู้เห็นด้วยมากที่สุดมีจำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 39.55 เห็นด้วยมาก มีจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 22.27 เห็นด้วยปานกลางจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 เห็นด้วยน้อย จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 13.64 เห็นด้วยน้อยที่สุด จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 4.55 (ค่าเฉลี่ย = 3.79)

4. มีระบบการจัดการน้ำเสีย โดยมีผู้เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 36.82 เห็นด้วยมากมีจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 23.64 เห็นด้วยปานกลางจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 17.73 เห็นด้วยน้อยจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 17.27 เห็นด้วยน้อยที่สุดจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 4.55 (ค่าเฉลี่ย = 3.71)

5. มีการบริหารจัดการขยะโดยทำการคัดแยกก่อนทิ้งโดยมีผู้เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00 เห็นด้วยมากมีจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 23.64 เห็นด้วยปานกลางจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 เห็นด้วยน้อยจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 17.27 เห็นด้วยน้อยที่สุดจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 4.09 (ค่าเฉลี่ย = 3.68)

อภิปรายผล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จอย่างยั่งยืนและดัชนีชี้วัดความสำเร็จอย่างยั่งยืนของธุรกิจร้านอาหารทั่วไปในอำเภอเมืองกาญจนบุรี สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ร้านอาหารทั่วไปในอ.เมือง จ.กาญจนบุรีส่วนใหญ่มีการดำเนินการในลักษณะร้านค้าขนาดเล็กผู้ประกอบการมีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญในการประกอบธุรกิจ ผู้ประกอบการร้านอาหารทั่วไปในอำเภอเมืองให้ความสำคัญในการใช้วัตถุดิบที่ดีมีคุณภาพ การบริการรวดเร็วเอาใจใส่ต่อลูกค้า ไม่ใช้วัตถุดิบเสียในการประกอบอาหาร ราคาอาหารยุติธรรมกับลูกค้าใช้วัสดุในการปรุงอาหารที่ไม่หมดอายุ รวมทั้งมี ใช้อุปกรณ์ในการผลิตอาหารที่ไม่ก่อให้เกิดสารพิษ งาน ชาม ซ้อน ส้อม กล่องใส่อาหารเก็บในที่ปลอดภัย มีการรณรงค์ให้ในร้านให้ปลอดภัยจากการสูบบุหรี่ มีระบบการจัดการน้ำเสีย การบริหารจัดการขยะโดยทำการคัดแยกก่อนทิ้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพงษ์ รักใหม่

(2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านอาหารและภัตตาคาร : กรณีศึกษาผู้ประกอบการร้านอาหารและภัตตาคารในเขตประเวศ และเขตพระโขนงกาญจนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านอาหารและภัตตาคาร และศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการประกอบกิจการของผู้ประกอบการร้านอาหารและภัตตาคาร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ จำนวน 100 ตัวอย่าง พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านอาหารและภัตตาคารในระดับมาก ได้แก่ การมีความซื่อสัตย์สุจริต การมีความรับผิดชอบ การมีความเชื่อมั่นในตนเอง และทำเล ที่ตั้งและสภาพแวดล้อม ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านอาหารและภัตตาคารในระดับปานกลาง ได้แก่ เงินทุนและแหล่งเงินทุน การมีความคิดสร้างสรรค์ และความรู้ด้านวิชาชีพเกี่ยวกับอาหาร และปัญหาในการประกอบกิจการร้านอาหารและภัตตาคาร ได้แก่ การขาดความรู้ด้านบริหารจัดการกิจการมีปัญหาและขาดเงินทุนในการดำเนินกิจการ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

จากผลการศึกษาเรื่องคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ กาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่าสร้างดัชนีชี้วัดความสำเร็จอย่างยั่งยืนของธุรกิจร้านอาหารทั่วไปในอำเภอเมืองมีผลต่อความสำเร็จอย่างยั่งยืนของธุรกิจร้านอาหารทั่วไปในระดับมากที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาความสำเร็จอย่างยั่งยืนของธุรกิจร้านอาหารทั่วไปในอำเภอเมืองดังนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารทั่วไปในอ.เมือง จ.กาญจนบุรีควรให้ความสำคัญกับความสำเร็จ รวมทั้งติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจร้านอาหารทั่วไปอย่างยั่งยืน
2. ผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารทั่วไปในอ.เมือง จ.กาญจนบุรีควรพัฒนาปรับปรุงธุรกิจเพื่อเพิ่มจำนวนการซื้อซ้ำของลูกค้าเดิมและเพิ่มจำนวนลูกค้ารายใหม่ ซึ่งจะส่งผลต่อการเพิ่มรายได้จากการประกอบการ ทำให้ร้านอาหารทั่วไปประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน
3. สถาบันการศึกษาและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันพัฒนาความสามารถของผู้ประกอบการให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาธุรกิจร้านอาหารให้เข้มแข็งและปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาธุรกิจร้านอาหารทั่วไปในกาญจนบุรีเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ
2. ควรศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับการสืบทอดทายาทธุรกิจของร้านอาหารทั่วไป เพื่อเป็นการต่อยอดการดำเนินธุรกิจร้านอาหารทั่วไปให้เข้มแข็งมีศักยภาพมากยิ่งขึ้น
3. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารทั่วไปเพื่อให้สถาบันการศึกษาและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องนามผลการศึกษาไปเป็นแนวทางการเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารทั่วไป

เอกสารอ้างอิง

- ศิริพงษ์ รักใหม่. (2561). ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านอาหารและภัตตาคาร : กรณีศึกษาผู้ประกอบการร้านอาหารและภัตตาคารในเขตประเวศ และเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- กนกวรรณ กุลบุตร. (2561). ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการรับประทานอาหารที่ร้านอาหารสีเขียวของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์.
- ชุลีพร มาสนนตรี อนิวัช แก้วจางันค์ และ อรจันทร์ ศิริโชติ. (2561). ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการประกอบธุรกิจอาหารทะเลแปรรูปที่บ้านของผู้ประกอบการในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส.(วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ธานี นาคเกิด ระพี กาญจนะ. (2559). ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการวัดผลการปฏิบัติงานโดยอาศัยการวัดผล ดุลยภาพ (BSC) กรณีศึกษา: โรงงานฉีดพลาสติก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการนำทฤษฎีการวัดผล ดุลยภาพ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมภาร ดอนจันดา และคณิศร ภูนิคม. (2561). ทำการวิจัยเรื่อง ตัวชี้วัดความสำเร็จในการ ดำเนินธุรกิจกึ่งแสวงหา กำไรโดยประยุกต์ใช้หลักการ บาลานซ์ สกอร์การ์ด : กรณีศึกษาโครงการตามพระราชดำริ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- พหล ศักดิ์คะทัศน์ และ อิทธิฤทธิ์ พลังธีรสิน. (2560). ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาดัชนีชี้วัดและปัจจัยที่มีผลต่อ ความสำเร็จอย่างยั่งยืนของธุรกิจ สปาและนวดแผนไทยโดยชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศรี และ พนม คลีฉายา. (2560). ได้วิจัยเรื่อง การสร้างแบบวัดสำหรับการประเมินผลการดำเนินกิจกรรมความ รับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทธุรกิจในประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ฐปนีย์ วิชญธน และ รุ่งนภา พิตรปรีชา. (2560). ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างตัวชี้วัดความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ พลังงานในประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มาตรฐานบัญชีของประเทศในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

The Accounting Standard of ASEAN Economic Community Countries.

ผู้วิจัย

ดร.ขจรอรุณ พงศ์วิริทธิ์ธร

อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

นภาศิริ เล็ดรอด

หลักสูตรบริหารธุรกิจดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

จากการที่ประเทศไทยและกลุ่มประเทศอาเซียนได้เข้าร่วมกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พุทธศักราช 2559 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการรวมตัวกันเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันเป็นไปในลักษณะของการอำนวยความสะดวกในการขอขึ้นทะเบียนและใบอนุญาตทำงานของแรงงานวิชาชีพระหว่างประเทศสมาชิกเดียวกัน โดยในปัจจุบันอาเซียนได้จัดทำข้อตกลงยอมรับกันเพื่อรับรองคุณสมบัติแรงงานให้สามารถขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพในประเทศอาเซียนอื่นได้สะดวกยิ่งขึ้น โดยเฉพาะวิชาชีพบัญชี ปัจจุบันรูปแบบการให้บริการคุณภาพในสำนักงานบัญชีจึงได้มีการเข้าสู่กระบวนการของประเทศไทย 4.0 โดยเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ เศรษฐกิจที่มุ่งเน้นคุณค่าของสินค้าหรือ เศรษฐกิจขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ซึ่งกลุ่มที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสำนักงานบัญชี ได้แก่ กลุ่มดิจิทัล เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อและบังคับอุปกรณ์ต่าง ๆ มาเป็นนวัตกรรม เช่น เทคโนโลยีด้านการเงิน อุปกรณ์เชื่อมต่ออุปกรณ์โดยไม่ต้องใช้คน เทคโนโลยีการศึกษา อี-มาร์เก็ตเพลส อี-คอมเมิร์ซ รวมทั้งการวางระบบรับชำระภาษีทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมสรรพากร ในการให้บริการด้านระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์

คำสำคัญ : มาตรฐานบัญชี กลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประเทศไทย 4.0

Abstract

Because of Thailand and ASEAN countries are gather into a group of ASEAN Economic Community (AEC) in 2016 that are come together to single market and production base for the convenient of the work registration and permission in the ASEAN countries. Now, this community prepares the Mutual Recognition Arrangement (MRA) for support labor qualifications to request the work permission in the other ASEAN countries, especially, the accountants more convenient to registration. The model of the quality services in the accounting offices to the Thailand 4.0 processes by changed the economic to the value-focused base or innovation driven economy. The groups related to accounting offices are Financial Technology (Fin Tech), Device connector without the man, Education Technology, E-Market Places and E-Commerce and Electronic tax payment system of the Revenue Department for the services of tax systems and electronic transaction document.

Keywords : Accounting Standard, ASEAN Economic Community (AEC), Thailand 4.0

บทนำ

วิชาชีพบัญชีหรือสำนักงานบัญชีคุณภาพที่ทั่วโลกมีการยกระดับมาตรฐานคือ ประการแรก ปัญหาโลกของเราเรามีมาตรฐานบัญชีแยกเป็น 2 ค่าหลัก คือ มาตรฐานสากลหรือ IFRS (International Financial Reporting Standards) และมาตรฐานสหรัฐหรือ U.S GAAP ถึงแม้ว่ามาตรฐานสากล IFRS ได้ขยายตัวครอบคลุมจำนวนประเทศมากขึ้นเรื่อย ๆ จนล่าสุดมีประเทศที่ใช้มากกว่า 100 ประเทศ แต่การที่ตลาดของสหรัฐอเมริกาซึ่งขนาดใหญ่ที่สุดในโลกทำให้สหรัฐอเมริกาสามารถยึดฐาน U.S GAAP ของตนเองไว้อย่างเหนียวแน่น และในที่สุดเมื่อ ปี 2009 สหรัฐอเมริกาได้ประกาศยินยอมให้บริษัทที่ทำงานการเงินตามมาตรฐานสากล IFRS ไม่จำเป็นต้องทำงานการเงินขึ้นมาใหม่เฉพาะสำหรับตลาดสหรัฐและได้ร่วมมือกับองค์กรที่กำหนด IFRS เพื่อปรับปรุง U.S GAAP และ IFRS เข้าหากันโดยมีเป้าหมายเดียวกันวิชาชีพบัญชี ถือเป็นหนึ่งในสาขาที่จะก้าวเข้าสู่เสรีในอันดับต้น ๆ จากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 ซึ่งหากเปิดเสรีทางสาขาวิชาชีพแล้ว ต่อไปจะทำให้ตลาดอาชีพต่าง ๆ เกิดการไหลเวียนเคลื่อนย้ายกันอย่างเสรีใน 10 สาขาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่ดูแลนักบัญชีทั่วประเทศ ได้ตื่นตัวในผลกระทบที่จะเกิดขึ้น จึงได้ตั้ง คณะอนุกรรมการการศึกษาและติดตามผลกระทบของเออีซีต่อวิชาชีพบัญชี เพื่อให้ทันกับบัญชีของไทยได้ตั้งรับมือปรับตัววิชาชีพบัญชี ถือเป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญกับทุกองค์กรธุรกิจ เป็นเสมือนหลังบ้าน ที่คอยสนับสนุนทุกแผนกในองค์กรให้ก้าวไปอย่างมั่นคง ซึ่งความสามารถของนักบัญชีไทยในปัจจุบันไม่แพ้ชาติใดแน่นอนอน โดยมีหน่วยงานสภาวิชาชีพบัญชีเป็นผู้ดูแล และมาตรฐานบัญชีของไทยทุกประเภทได้มาตรฐานสากล และมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้อง และมีการอบรมนักบัญชีไทยอย่างต่อเนื่องในส่วนของประเทศไทยยังมีความพร้อมมากกว่าประเทศอื่น เช่น กัมพูชา พม่า ลาว เวียดนาม อินโดนีเซีย ยิ่งเป็นโอกาสที่นักบัญชีไทยสามารถเข้าไปขยายช่องทางการดำเนินอาชีพได้ เพราะเรื่องวิชาชีพบัญชีไม่ต้องมีการปรับตัวมากหากมีความพร้อมในเรื่องภาษา เนื่องจากมาตรฐานบัญชีของไทยทุกประเภทเป็นมาตรฐานเดียวกับสากลแต่ต้องพัฒนาในด้านของภาษาให้ชัดเจนยิ่งขึ้นนอกจากนี้จุดเด่นที่สำคัญของไทยคือ เรื่องจรรยาบรรณในวิชาชีพซึ่งตรงจุดนี้สภาวิชาชีพบัญชีให้ความสำคัญอย่างมาก และขณะนี้ทางมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่สอนบัญชีก็ให้ความสำคัญเน้นส่งเสริมในวิชาการเรียนในนักศึกษาทุกคนปลูกฝังในเรื่องจรรยาบรรณ ความโปร่งใส ยุติธรรม ไม่ให้มองเรื่องผลประโยชน์มากกว่าคุณธรรม ซึ่งจะช่วยลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันได้ และการตรวจสอบนักบัญชีไทยก็จะมีสภาวิชาชีพบัญชีเป็นผู้คอยตรวจสอบอยู่แล้ว ซึ่งปัจจุบันก็จะมีโรงเรียนเข้ามา หากพบว่านักบัญชีรายไหนทำงานการเงินบริษัทส่อไปในทางไม่ถูกต้อง ทางสภาวิชาชีพบัญชีจะมีบทลงโทษ ไล่ตั้งแต่เบาจนถึงหนัก เช่น ตักเตือน ระงับใบอนุญาตชั่วคราว จนถึงถอนใบอนุญาตถาวร

ในภาวะเศรษฐกิจสังคมที่เปลี่ยนไปประกอบกับอาเซียนได้รวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจในปี 2559 โดยประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) เกิดจากการรวมกลุ่มของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เรียกว่า อาเซียน สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ ASEAN (Association of South East Asian Nations) มีสมาชิกจำนวน 10 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไน เวียดนาม ลาว พม่าและกัมพูชา จากเหตุการณ์ดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อการขยายตัวทางการค้าการลงทุน รวมถึงการเคลื่อนย้ายวัตถุดิบ สินค้า และแรงงานประเทศไทยในฐานะเป็นหนึ่งในสมาชิกจำเป็นต้องตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์เพื่อเตรียมความพร้อมต่อสังคมและเศรษฐกิจที่มีการ

เปลี่ยนแปลงไป (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2559) การเคลื่อนย้ายแรงงานวิชาชีพเมื่อเข้าสู่มาตรฐานสากลของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการรวมตัวกันเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันเป็นไปในลักษณะของการอำนวยความสะดวกในการขอขึ้นทะเบียนและใบอนุญาตทำงานของแรงงานวิชาชีพระหว่างประเทศสมาชิกเดียวกัน โดยในปัจจุบันอาเซียนได้จัดทำข้อตกลงยอมรับกัน (Mutual Recognition Arrangement : MRA) เพื่อรับรองคุณสมบัติแรงงานให้สามารถขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพในประเทศอาเซียนอื่นได้สะดวกยิ่งขึ้น โดยมีทั้งหมด 8 วิชาชีพ ได้แก่ บริการวิชาชีพวิศวกรรม วิชาชีพพยาบาล วิชาชีพสถาปัตยกรรม วิชาชีพสำรวจ วิชาชีพแพทย์ วิชาชีพทันตแพทย์ วิชาชีพบัญชี และวิชาชีพการท่องเที่ยว (จินตนา ชัยวรรณการ, 2555)

อย่างไรก็ตามคุณสมบัติการเป็นนักบัญชีที่จะเข้าสู่การเป็นนักบัญชีอาเซียนที่สามารถทำงานในประเทศสมาชิกของ AEC ได้นั้น ต้องเป็นไปตามข้อตกลงสาขาบริการบัญชีของ ASEAN Mutual recognition Agreement : MRA ประกอบด้วย

1. สำเร็จศึกษาปริญญาทางบัญชีหรือผ่านทดสอบในโปรแกรมบัญชีที่ได้รับการยอมรับโดยสภาวิชาชีพบัญชีในประเทศแหล่งกำเนิดหรือประเทศผู้รับว่าเทียบเท่ากับระดับการศึกษาดังกล่าว
2. มีการขึ้นทะเบียนหรือมีใบอนุญาตที่ยังไม่สิ้นผลในปัจจุบัน เพื่อประกอบวิชาชีพในแหล่งกำเนิดและสอดคล้องกับนโยบายภายในประเทศด้านการขึ้นทะเบียน การอนุญาต การรับรองในการประกอบวิชาชีพบัญชี
3. มีประสบการณ์ในด้านที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 3 ปี สะสมได้ภายในระยะเวลา 5 ปี หลังจากมีคุณสมบัติทางการศึกษา
4. ปฏิบัติสอดคล้องตามนโยบายการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (CPD) ของประเทศแหล่งกำเนิด
5. ได้รับใบรับรองจากองค์กรสภาวิชาชีพบัญชีของประเทศแหล่งกำเนิดและไม่มีประวัติการทำผิดอย่างร้ายแรงด้านเทคนิค มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณระดับท้องถิ่นและระหว่างประเทศไทยการประกอบวิชาชีพ

ซึ่งนักบัญชีต้องผ่านการประเมินจากคณะกรรมการดูแล (Monitoring Committee) ในแต่ละประเทศ และการดำเนินงานใน AEC นั้นอยู่ภายใต้การดูแลของคณะกรรมการประสานงานด้านอาชีพของอาเซียน (ASEN Chartered Professional Accountant Coordinating Committee : ACPACC) (สภาวิชาชีพบัญชี, 2557)

ภายใต้หลักการที่ว่าการจัดทำบัญชีให้ถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมายและมาตรฐานการบัญชีนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถสะท้อนผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินที่แท้จริงของกิจการได้ จากการสำรวจเบื้องต้น(กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2558)พบว่ามีนิติบุคคลจำนวนมากที่ใช้บริการสำนักงานบัญชีในการจัดทำบัญชีและงบการเงิน กรมพัฒนาธุรกิจการค้าพิจารณาแล้วว่าสำนักงานบัญชีมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้ธุรกิจจัดทำงบการเงินอย่างครบถ้วน ถูกต้อง สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องก่อให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจแก่ผู้ใช้บริการเงินในด้านการตัดสินใจการลงทุนซึ่งจะเป็นผลกระทบในภาพรวมของเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืน ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมให้สำนักงานบัญชีปฏิบัติงานอย่างมีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับต่อสาธารณชนและมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน โดยอ้างอิงจากมาตรฐานสากล กรมพัฒนาธุรกิจการค้าจึงได้ผลักดันให้มีโครงการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชีขึ้นมา เพื่อให้เกิดสำนักงานบัญชีที่มีคุณภาพ เป็นตัวอย่างสำนักงานบัญชีที่ดีอันควรยึดถือและปฏิบัติตาม นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างทาง เลือกให้ธุรกิจได้มีโอกาสใช้บริการสำนักงานบัญชีที่มีคุณภาพ (กรมพัฒนาธุรกิจ

การค้า, 2558) เพราะการจัดทำบัญชีสำคัญอย่างยิ่งสำหรับทุก ๆ องค์กร เนื่องจากข้อมูลทางบัญชีเป็นสิ่งแรกที่แสดงถึงความเป็นไปของธุรกิจ ช่วยให้ผู้ประกอบการทราบถึงการดำเนินงานและฐานะการเงินและยังสามารถใช้ข้อมูลสารสนเทศดังกล่าวในการกำหนดนโยบายและกำหนดทิศทางการกลยุทธ์เพื่อวางแผนและตัดสินใจในการดำเนินงานและการประเมินความสำเร็จของธุรกิจ นอกจากนี้ข้อมูลทางด้านบัญชียังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้ผู้ประกอบการได้ทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับธุรกิจที่กำลังทำเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ทันเวลาที่ แต่อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ทางบัญชีหรือขาดความเชื่อมั่นในคุณภาพของพนักงานบัญชี จึงต้องอาศัยบริการจากสำนักงานบัญชีภายนอก

ดังนั้น สำนักงานบัญชีจึงมีบทบาทในการสนับสนุนให้ธุรกิจมีการจัดทำบัญชีและรายงานทางการเงินได้อย่างถูกต้อง ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ประกอบการและผู้ให้ข้อมูลในงบการเงิน ในปี 2558 พบว่ามีธุรกิจที่จดทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าที่ให้บริการด้านการจัดทำบัญชี การบัญชีและการตรวจสอบบัญชี และการให้คำปรึกษาด้านภาษี รวมจำนวนทั้งสิ้น 5,039 รายทั่วประเทศ (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2558) กรมพัฒนาธุรกิจการค้าซึ่งเป็นหน่วยงานกำกับดูแลประกอบธุรกิจโดยตรง ตั้งแต่การรับบริการจดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจ การส่งเสริมและการกำกับดูแลธุรกิจให้มีธรรมาภิบาล มีการกิจกรรมที่ที่จะต้องดำเนินการสร้างความพร้อมเพื่อรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ การยกระดับสำนักงานบัญชีไทยสู่เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพเพื่อให้ข้อมูลทางบัญชีและรายงานทางการเงินของธุรกิจมีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลทางการเงิน ซึ่งสำนักงานบัญชีที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้าจะต้องผ่านเกณฑ์การตรวจประเมินอย่างเข้มข้นจากองค์การมาตรฐานสากล (ISO) หรือหน่วยงานประเมินอิสระที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้าให้ความเห็นชอบ ในปี 2561 พบว่า มีสำนักงานบัญชีที่เข้าร่วมโครงการสำนักงานบัญชีคุณภาพกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าและผ่านการตรวจประเมินตามข้อกำหนดการรับรองคุณภาพเพียง 153 ราย (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2561) ซึ่งยังมีจำนวนน้อยมากและถือว่าเป็นสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วงสำหรับการเตรียมความพร้อมทางด้านบริการทางวิชาชีพบัญชีของไทยในการเข้าสู่การแข่งขันเมื่อมีการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อีกทั้งการรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อให้บริการด้านวิชาชีพบัญชี เนื่องจากวิชาชีพบัญชีเป็นหนึ่งในสาขาอาชีพที่กำหนดให้มีการเคลื่อนย้ายบริการและแรงงานฝีมือได้อย่างเสรีภาพตามกรอบข้อตกลงที่ยอมรับร่วมกันของประเทศต่าง ๆ ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

เนื้อเรื่อง

ประชาคมอาเซียน หรือ ASEAN Community เริ่มขึ้นโดยการรวมตัวกันของ ประเทศ คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และประเทศไทย ในปี 2510 และต่อมาได้มีการเข้าร่วมเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้นอีกจากประเทศบรูไน-ดารุสซาลาม ลาว พม่า กัมพูชาและประเทศเวียดนาม จนครบ 10 ประเทศในปี 2538 จนถึงปัจจุบันเป็นการรวมกลุ่มภายใต้วิสัยทัศน์เดียวกันในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยสมาชิกทั้ง 10 ประเทศมีการตกลงร่วมกันในการให้ความสนับสนุนซึ่งกันและกันระหว่างประเทศสมาชิก ทั้งในด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งจะต้องดำเนินการต่างๆ ภายใต้กฎบัตรอาเซียน ซึ่งเป็นกรอบพื้นฐานทางกฎหมายให้กลุ่มประเทศสมาชิกปฏิบัติตาม โดยมีสำนักเลขาธิการอาเซียนและสำนักงานอาเซียนแห่งชาติ ทำหน้าที่ประสานงานในประเทศสมาชิก

เพื่อให้มีการดำเนินงานพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมจึงได้มีการจัดตั้งศูนย์กลางของการพัฒนาในแต่ละด้าน อันประกอบด้วย การจัดตั้งประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ทั้งนี้ก็เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในแต่ละประเทศให้มีความเป็นอยู่ที่ดียิ่งขึ้น

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ ASEAN Economic Community : AEC เป็นการทำข้อตกลงร่วมกันของสมาชิกอาเซียนเพื่อให้มีการร่วมมือกันทางด้านเศรษฐกิจอย่างสมบูรณ์มากขึ้นโดยมีการกำหนดระยะเวลาและทิศทางในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในปี 2558 โดยมีการกำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินการ 4 ด้าน คือ

1. การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน เพื่อเป็นการสนับสนุนการเคลื่อนย้ายทรัพยากรทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิก อีกทั้งยังมีการเปิดเสรีในการเคลื่อนย้ายบุคลากรในแต่ละสาขาอาชีพอย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

1. การเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายสินค้า มีการสนับสนุนการเปิดเสรีการนำเข้า-ส่งออกสินค้าระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิก อีกทั้งยังมีการลดอุปสรรคเกี่ยวกับภาษีให้มีความสะดวกยิ่งขึ้นเกี่ยวกับการยื่นเอกสารภาษีศุลกากร

2. การเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายการบริการ เป็นการเปิดเสรีให้กับกลุ่มประเทศสมาชิก หรือนักลงทุนจากประเทศสมาชิกอาเซียนในการเข้ามาดำเนินการประกอบธุรกิจบริการ ก่อให้เกิดตลาดการบริการที่มีเสถียรภาพมากขึ้น ผู้บริโภคมีสิทธิและอำนาจในการเลือกใช้บริการอย่างเต็มที่โดยมีการเปิดเสรีในสาขาการบริการ 5 สาขา คือ สาขาการท่องเที่ยว การบิน สุขภาพ เทคโนโลยีสารสนเทศและสาขาโลจิสติกส์

3. การเปิดเสรีเคลื่อนย้ายการลงทุน เพื่อสร้างความสามารถในการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ และการลงทุนโดยกลุ่มสมาชิกอาเซียน โดยมีการคุ้มครองทางการลงทุน และการอำนวยความสะดวกในการลงทุน

4. การเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงาน เป็นการเสริมสร้างศักยภาพของแรงงานอาชีพ ให้มีมาตรฐานเพียงพอในการเคลื่อนย้ายไปร่วมงานกับต่างประเทศ หรือประเทศสมาชิก โดยได้มีการกำหนดข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับคุณสมบัติแยกตามแต่ละสาขาอาชีพไว้อย่างชัดเจน เพื่อใช้เป็นกรอบในการเจรจาเพื่อให้เกิดความสะดวกในการเคลื่อนย้ายแรงงานต่อไป

2. เพื่อสร้างความสามารถและศักยภาพในการแข่งขันทางเศรษฐกิจในระดับสูงเป็นการเสริมสร้างและสนับสนุนความสามารถทางการแข่งขันในส่วนของปัจจัยอื่นๆ เกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจ (นพดล พันธุ์พานิช,2561) โดยมีการกำหนดกรอบนโยบายการแข่งขันของอาเซียน รายละเอียดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค รายละเอียดการปรับโครงสร้างทางการเงิน การขนส่งและเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้เพื่อให้มีศักยภาพในการต่อรองกับต่างประเทศนอกภูมิภาคอาเซียนได้

3. เพื่อให้เกิดเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน มีการเสริมสร้างความสามารถทางการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อให้มีศักยภาพในการแข่งขันกับธุรกิจอื่นๆ ได้อย่างเสมอภาค อีกทั้งยังมีการดำเนินความเสมอภาคในการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกอาเซียนด้วย

4. การเชื่อมโยงเข้ากับเศรษฐกิจโลก เน้นการประสานเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ทางเศรษฐกิจของอาเซียนกับประเทศอื่นๆ นอกภูมิภาค โดยมีการกำหนดนโยบายในทิศทางเดียวกันเกี่ยวกับข้อกำหนด หรือการให้สิทธิแก่ผู้ลงทุนจากประเทศนอกภูมิภาค รวมทั้งสนับสนุนการเสริมสร้างเครือข่ายในการประกอบธุรกิจเข้ากับเศรษฐกิจโลก

การบัญชีของประเทศกลุ่มเศรษฐกิจอาเซียน

จากการที่ประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN) มีการรวมตัวกันตั้งแต่ปี พ.ศ.2510 จนถึงปัจจุบัน มีประเทศสมาชิกทั้งหมด 10 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย พม่า ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และเวียดนาม โดยมีวัตถุประสงค์สนับสนุนให้กลุ่มประเทศอาเซียนสามารถขับเคลื่อนพัฒนาภูมิภาคร่วมกัน เป็นประชาคมเดียวกันอย่างมีคุณภาพ ภายในปี พ.ศ. 2563 (ค.ศ.2020) เรียกว่า ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) โดยมีกรอบตกลงในการร่วมมือกันในการบูรณาการใน 3 องค์ประกอบ ซึ่งมีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) เป็นโครงการนำร่องในการบูรณาการด้านเศรษฐกิจในกลุ่มสมาชิกอาเซียนอย่างเป็นทางการและเป็นระบบ ในลักษณะประสานกันเป็นขั้นตอนโดยมีเป้าหมายให้เป็นตลาดเดียวกันและใช้ฐานผลิตร่วมกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการผลิตและบริการและเป็นการส่งเสริมการแข่งขันในเศรษฐกิจระดับโลกด้วย โดยมีแผนดำเนินการให้มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2558 หรือ ค.ศ.2015 เป็นต้นไป (ฉัตรชัย มงคลวิเศษโกศล, 2554) ภายใต้กรอบตกลง การเข้าสู่ AEC ย่อมส่งผลกระทบต่อการค้าระหว่างกัน และส่งผลต่อไปยังการใช้ข้อมูลบัญชีในประเด็นแนว ปฏิบัติทางการบัญชี และการเคลื่อนย้ายนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศในกลุ่ม AEC การบัญชีของประเทศในกลุ่ม สมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ มีความแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมทางบัญชี นอกจากนี้วิชาชีพบัญชีเป็นหนึ่งที่สามารถเคลื่อนย้ายไปประกอบวิชาชีพในกลุ่มประเทศอาเซียนโดยลงนามในกรอบข้อตกลงยอมรับร่วมในวิชาชีพในแต่ละสาขาวิชาชีพ (ASEAN Mutual Recognition Arrangement Framework on Accountancy Services : MRA) เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในขั้นตอนการขอใบอนุญาตโดยลดขั้นตอนการตรวจสอบและรับรองคุณวุฒิ การศึกษาหรือความรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งนักวิชาชีพบัญชีในอาเซียนสามารถจดทะเบียนหรือขอใบอนุญาตประกอบ วิชาชีพในประเทศอาเซียนอื่นได้ แต่ยังคงปฏิบัติตามกฎระเบียบภายในของประเทศนั้น ๆ ซึ่งข้อบังคับแต่ละ ประเทศมีความแตกต่างกัน ดังนั้น การได้ศึกษาลักษณะการบัญชีของแต่ละประเทศในกลุ่มประเทศ AEC จึงจะให้ ประโยชน์และเป็นเรื่องที่น่าสนใจในการเรียนการบัญชีระหว่างประเทศ

ลักษณะการบัญชีในแต่ละประเทศในกลุ่ม AEC จำนวน 10 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย พม่า ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และเวียดนาม โดยเป็นการสรุปใน 5 ประเด็นที่การศึกษารวมทั้ง การเตรียมความพร้อมด้านการบัญชีของแต่ละประเทศ ต่อการเปิด AEC

ลักษณะการบัญชีของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ประชากรมีประมาณ 6.5 ล้านคน ปัจจุบันเศรษฐกิจ ติดอันดับ 1 ใน 10 ของประเทศที่รายได้ประชากรเพิ่มสูงขึ้นมากที่สุด มีมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ประมาณ 450 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (United Nations, 2012) และมีการวางแผนพัฒนาประเทศ ให้เป็นประเทศ อุตสาหกรรมที่มีความทันสมัย มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้เกิดการจ้างงานและเพิ่มรายได้ให้แก่ประชากร ตลาดหลักทรัพย์ลาว (LSX) ได้เปิดทำการขึ้น เมื่อวันที่ 11 มกราคม พ.ศ.2554 ปัจจุบันมีหลักทรัพย์ที่ซื้อขาย จำนวน 2 บริษัท

ด้านการพัฒนาการบัญชี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2535 ได้เริ่มใช้ระบบบัญชีลาวโดยจัดทำเป็นคู่มือบัญชีลาว ซึ่งมีลักษณะการบันทึกบัญชีตามเกณฑ์คงค้าง ใช้สำหรับทุกบริษัทเพื่อวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีเพียงอย่างเดียว ระบบการศึกษาและนักวิชาการทางด้านการบัญชียังไม่เพียงพอ ในปี พ.ศ. 2556 เป็นปีแรกที่สถาบันการศึกษาในประเทศ สปป.ลาว ผลิตนักบัญชีที่จบระดับปริญญาตรี ที่ผ่านมามีการผลิตนักบัญชีชั้นประกาศนียบัตรชั้นสูงเท่านั้น มีสำนักตรวจสอบบัญชีของ Big4 จำนวน 3 บริษัท ซึ่งส่วนมากจะตรวจสอบบัญชีให้บริษัทระหว่างประเทศ บริษัทสอบบัญชีท้องถิ่นขนาดเล็กส่วนใหญ่ให้บริการทางภาษีและการทำบัญชี (SunyaRattanavibull : สัมภาษณ์ 25 มี.ค.2556)

ด้านองค์กรวิชาชีพสมาคมนักบัญชีแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (LICPA) อยู่ภายใต้กระทรวงการคลังมีสมาชิก 3 ประเภท มีหน้าที่การฝึกอบรม การตรวจสอบ การรับรองและออกใบอนุญาตของนักบัญชีและผู้สอบบัญชี และจัดหลักสูตรต่างๆ ด้านการพัฒนาอาชีพให้กับสมาชิก ปัจจุบัน LICPA มีจำนวนไม่มากและยังไม่มีบทบาทมากนักในการพัฒนาวิชาชีพบัญชีในประเทศลาว จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้พัฒนาการบัญชีของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวค่อนข้างล่าช้าและขาดนักบัญชีมืออาชีพที่มีความเชี่ยวชาญในประเทศ

ในด้านการทำบัญชี มีกฎหมายการบัญชีและการตรวจสอบกำหนดนิติบุคคลที่ต้องจัดทำบัญชี และจะนำส่งงบการเงินประจำปีต่อสำนักงานจดทะเบียนบริษัทไม่ได้กำหนดให้มีผู้สอบบัญชีรับรองในทางปฏิบัติบริษัทมีการนำส่งงบการเงินให้แก่กรมสรรพากรแทน (ACCA:2010) การกำหนดมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชีทำโดย LICPA ภายใต้กระทรวงการคลัง ปัจจุบันอยู่ระหว่างการพัฒนาไปสู่ IAS/IFRS แต่ยังคงมีความล่าช้าอยู่มาก เนื่องจากขาดงบประมาณและบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญตลาดหลักทรัพย์ต้องการให้บริษัทที่เข้าตลาดพัฒนาการนำเสนอรายงานทางการเงินให้เป็น Full IFRS แต่อย่างไรก็ตาม ด้วยกฎหมายบัญชีและมาตรฐานการบัญชีในประเทศลาวที่ยังไม่พัฒนา ทำให้การจัดทำตาม IFRS ยังคงเป็นเรื่องยากและต้องใช้เวลา ผู้ตรวจสอบบัญชีจึงได้พยายามเขียนรูปแบบรายงานทางการเงินให้ใกล้เคียงกับ IFRS มากที่สุด เท่าที่จะทำได้ ด้านการสอบบัญชีมี 2 ประเภท ได้แก่ ผู้สอบบัญชีอิสระ ซึ่งต้องเป็นสมาชิกของ LICPA และผู้สอบบัญชีการเงิน เป็นผู้เซ็นรับรองงบการเงินต้องได้รับการรับรองและสอบผ่านหลักสูตรของ LICPA โดยทั่วไปของนักบัญชี นอกจากการให้บริการด้านบัญชีแล้ว ยังสามารถให้บริการทางภาษีให้กับลูกค้าตามกฎหมายภาษีอากรและกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้

การเตรียมพร้อมด้านการบัญชีต่อการเข้าสู่ AEC มีการจัดทำมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการสอบบัญชีเป็นภาษาลาวแล้ว โดยการสนับสนุนของธนาคารโลก และมีการจัดอบรมให้แก่ักบัญชีทั่วประเทศแล้ว และมีการอนุญาตให้ใช้มาตรฐาน IFRS ในการจัดทำงบการเงินได้สำหรับกิจการขนาดใหญ่ กิจการที่ลงทุนจากต่างชาติ และบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ รวมทั้งมีการจัดการทดสอบวัดความรู้ของผู้ยื่นคำขอเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต จัดอบรมสำหรับผู้สอบบัญชี และมีหลักสูตรการฝึกอบรมในประเด็นทางการบัญชีที่ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง

ลักษณะการบัญชีของประเทศราชอาณาจักรกัมพูชา

ประเทศราชอาณาจักรกัมพูชา มีประชากรทั้งหมดประมาณ 14 ล้านคน ด้านเศรษฐกิจ จัดอยู่ในประเทศที่มีรายได้ต่ำ มีมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ประมาณ 892 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (United Nations, 2012) โดยมีการส่งออกไปประเทศสหรัฐอเมริกามากที่สุด ตลาดหลักทรัพย์กัมพูชาเป็นบริษัทร่วมทุนระหว่างรัฐบาลกัมพูชากับตลาดหลักทรัพย์เกาหลีใต้ในปี พ.ศ. 2555 มีหลักทรัพย์เพียง 1 บริษัท

สมาคมนักบัญชีรับอนุญาตและผู้สอบบัญชีกัมพูชา (KICPAA) ถูกจัดตั้งขึ้นภายใต้กระทรวงการคลังมีหน้าที่
อบรมจัดการและควบคุมการประกอบวิชาชีพบัญชีพัฒนาและเสริมสร้างหลักสูตรปริญญาตรีและประกาศนียบัตร
ทางการบัญชีให้มีคุณภาพมากขึ้นโดยนักบัญชีรับอนุญาต (CPA) และผู้สอบบัญชีตามกฎหมายจะต้องผ่านการ
รับรองจาก KICPAA

มีกฎหมายที่เกี่ยวกับการบัญชี กำหนดให้บริษัทที่ตั้งในกัมพูชาจัดทำงบการเงินประจำปีที่มีการตรวจสอบ
บัญชีพร้อมกับนำเสนอรายงานทางการเงิน การจัดทำงบการเงินนิติบุคคลขนาดเล็กและขนาดกลาง ต้องปฏิบัติตาม
มาตรฐานการบัญชีกัมพูชา ซึ่งไม่เป็นไปตาม IFRS ด้านหลักบัญชีและแนวปฏิบัติทางบัญชี มีสภาวิชาชีพบัญชี
แห่งชาติ (National Accounting Council : NAC) ทำหน้าที่ออกมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการสอบบัญชี
ของกัมพูชา ซึ่งมีการประกาศปรับมาตรฐานการบัญชีของกัมพูชาให้สอดคล้องกับ IAS/IFRS เริ่มใช้ในปี พ.ศ.2551
และได้เริ่มจากการแปลให้เป็นภาษาท้องถิ่นของกัมพูชาจากบทความของ IAS/FRS และมีการปรับเปลี่ยนบางอย่าง
มาตรฐานการบัญชีที่จัดทำขึ้นยังขาดเนื้อหาที่สำคัญ ทำให้เกิดปัญหาต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงินของธุรกิจ
เพราะการรายงานข้อมูลที่สำคัญยังไม่สามารถทำได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ตัวอย่างเช่น ธุรกิจก่อสร้างเป็น
อุตสาหกรรมที่เฟื่องฟูมากในประเทศ แต่การขาดซึ่งมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้อง เป็นต้นทำให้รายงานข้อมูลที่
ผิดพลาดได้ การศึกษาและการฝึกอบรมการบัญชีในประเทศยังไม่เพียงพอที่จะผลิตนักบัญชีและผู้สอบบัญชีมือ
อาชีพที่มีความเชี่ยวชาญจากการปฏิรูปทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้สำนักงานสอบบัญชีระหว่างประเทศ
“Big 4” เข้ามาดำเนินงาน แต่การพัฒนาวิชาชีพการบัญชีกัมพูชายังไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ทันที

การเตรียมความพร้อมด้านการบัญชีต่อการเปิด AEC โดย KICPAA ได้มีการประสานงานกับอาจารย์ผู้สอน
วิชาบัญชีทั่วประเทศเพื่อให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของกลุ่มอาจารย์ในระดับปริญญาตรี เพื่อนำมาพัฒนา
และเสริมสร้างหลักสูตรปริญญาตรีและประกาศนียบัตรทางการบัญชีของกัมพูชาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นและ
สนับสนุนให้แก่กับบัญชีที่เป็นสมาชิกและผู้สนใจเพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง โดยได้จัดให้มี
การอบรมในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงและการควบคุมภายใน การบริหารและการควบคุมความเสี่ยง

ลักษณะการบัญชีของประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย

ประเทศสหพันธรัฐมาเลเซียมีประชากรประมาณ 29.5 ล้านคน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามระบบเศรษฐกิจ
แบบเสรีนิยมโดยรัฐบาลมีนโยบายเปิดรับการค้า การลงทุนและการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากตะวันตก เพื่อพัฒนา
ประเทศไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วรวมทั้งได้ดำเนินการเปิดเสรีภาคบริการทางการเงิน เพื่อดึงดูดนักลงทุน
ชาวต่างชาติให้มาทำธุรกิจในสาขานี้มากขึ้น โดยการตั้งเป้าหมายให้มาเลเซียเป็นศูนย์กลางการเงินของชาวอิสลาม
มีมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมีมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ประมาณ 11,966 ล้าน
เหรียญสหรัฐ (United Nations, 2012) ซึ่งสูงเป็นอันดับ 2 ของอาเซียน มีตลาดหลักทรัพย์แห่งเดียว

มีสถาบันนักบัญชีประเทศมาเลเซีย (MIA) อยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงการคลังมีหน้าที่ออกมาตรฐาน
กาบัญชีแห่งมาเลเซีย ซึ่งจัดทำตาม IAS/IFRS รวมทั้งสอดคล้องกับ IOSCO เพื่อตอบสนองตลาดทุน ควบคุมการ
ประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศมาเลเซีย รวมถึงการศึกษา การประกันคุณภาพ และการตรวจสอบติดตามแนวโน้ม
พัฒนาการบัญชีในประเทศและระหว่างประเทศและมีสถาบันนักบัญชีรับอนุญาตแห่งมาเลเซีย(MICPA) มีบทบาทใน

การกำกับกฎเกณฑ์ทางการสอบบัญชีแห่งมาเลเซียของธุรกิจต่างๆ ทั้งสององค์กรได้พัฒนาความร่วมมือกับองค์กรระดับนานาชาติส่งผลให้นักบัญชีของมาเลเซียสามารถมีใบอนุญาตในการประกอบอาชีพในระดับระหว่างประเทศได้ เช่น ACCA, CIMA และเป็น CA (Australia) กฎหมายการจัดตั้งบริษัทกำหนดให้บริษัททุกแห่งจัดทำรายงานทางการเงินอย่างน้อยปีละครั้ง โดยต้องมีผู้สอบบัญชีรับอนุญาตรับรองเพื่อนำเสนอต่อผู้ถือหุ้น ผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชีทั้งผู้ทำบัญชีและผู้สอบบัญชี ต้องเป็นสมาชิกของ MIA และต้องเข้าอบรมตามหลักสูตรของสถาบันภายใน 6 เดือนนับจากเป็นสมาชิก มีอายุไม่ต่ำกว่า 21 ปี และผ่านการสอบและมีประสบการณ์ด้านบัญชีไม่น้อยกว่า 3 ปีประเทศมาเลเซียไม่ผูกพันให้คนต่างชาติเข้าไปทำงานวิชาชีพบัญชี

มาตรฐานการบัญชีที่นำมาปฏิบัติใช้ในประเทศมาเลเซียแบ่งเป็น 2 ระดับตามลักษณะกิจการ (ACCA, 2010) ได้แก่ มาตรฐานการรายงานทางการเงิน (Financial Reporting Standards : FRSS) เป็นมาตรฐานการบัญชีสำหรับทุกกิจการในตลาดหลักทรัพย์และกิจการเอกชนมีการพัฒนาตาม IAS/IFRS และมาตรฐานการรายงานสำหรับหน่วยงานเอกชน (PERSs) ซึ่งเป็นกิจการที่ไม่อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์การจัดทำFRSS หรือไม่เป็นบริษัทย่อย MIA มีการประกาศให้การปรับมาตรฐานการบัญชีให้สอดคล้องกับ IFRS เติมรูปแบบ โดยมีการนำมาใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ.2555

การเตรียมความพร้อมด้านการบัญชีต่อการเปิด AEC โดย MIA ได้จัดให้มีหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพหลายหลักสูตรที่เป็นเนื้อหาใหม่ๆ เช่น การบัญชีสำหรับสัญญาก่อสร้าง การพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ และต้นทุนการกู้ยืม ในมุมมองของนักปฏิบัติ เป็นต้นทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนและเตรียมความพร้อมของนักบัญชีมาเลเซียต่อการเปิดเสรี

ลักษณะการบัญชีของประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามมีประชากรประมาณ 92 ล้านคน มีการปกครองระบอบสังคมนิยม รัฐบาลเวียดนามเปิดให้นักลงทุนต่างชาติเข้าไปลงทุนในประเทศได้มากขึ้น โดยมีการปรับปรุงกฎระเบียบต่างๆ ให้เอื้อต่อการลงทุนจากต่างประเทศและเพิ่มสิทธิประโยชน์ต่างๆ เพื่อดึงดูดการลงทุนจากนักลงทุนต่างชาติ มีมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ประมาณ 7,430 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (United Nations, 2012) มีตลาดหลักทรัพย์ 2 แห่งโดยมีที่เมืองโฮจิมินห์ 1 แห่งและในกรุงฮานอยอีก 1 แห่ง

มีองค์กรวิชาชีพทั้งสมาคมการบัญชีแห่งประเทศไทยเวียดนาม (VAA) และสมาคมผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยเวียดนาม (VACPA) ซึ่งเป็นหน่วยภายใต้กระทรวงการคลัง รับผิดชอบในการดำเนินการดูแลนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาต รวมทั้งการออกมาตรฐานการบัญชี นอกจากนี้ยังมีสภาวิชาชีพบัญชีแห่งชาติ (NAC) เป็นองค์กรรัฐที่กำหนดเกี่ยวกับกฎระเบียบหลักสำหรับการปฏิบัติทางการบัญชีและการสอบบัญชี

กฎหมายการทำบัญชีกำหนดให้องค์กรทุกประเภทจะต้องจัดทำงบการเงินประจำปีที่จะส่งไปยังสำนักงานจดทะเบียนธุรกิจ กรมสรรพากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีนักบัญชีรับผิดชอบจัดทำบัญชีตาม VASs ยังไม่มีการกำหนดคุณสมบัติ ส่วนผู้สอบบัญชีต้องเป็นผู้จบการศึกษาปริญญาตรีสาขาการบัญชีในสถาบันที่รับรอง ประสบการณ์สอบบัญชี 3 ปี หรือประสบการณ์ด้านบัญชี 5 ปี และผ่านการสอบ CPA ของประเทศเวียดนาม ชาวต่างชาติจะเป็นผู้สอบบัญชีได้ต้องที่เป็นผู้อยู่อาศัยที่ถูกต้องตามกฎหมายเป็นเวลายาวอย่างน้อยหนึ่งปีและผ่านการสอบ CPA สำนักงานตรวจสอบบัญชีในประเทศเวียดนามในปัจจุบันมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นผลมาจากการค้าระหว่างประเทศ

บริษัทในประเทศเวียดนามทั้งหมดทั้งบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์และบริษัททั่วไปต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีเวียดนาม (Vietnam Accounting Standards หรือ VAS) ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยกระทรวงการคลัง โดยอ้างอิงจากมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (IFAS) ฉบับต่างๆ ซึ่งได้ประกาศใช้ในปีพ.ศ.2546 และได้มีการปรับเปลี่ยนมาตรฐานบางส่วนให้เหมาะสมกับธุรกิจเวียดนาม ปัจจุบันยังไม่มีผู้นำ IFRS ฉบับใหม่ หรือนำมาบังคับใช้ทั้งฉบับ สำหรับธนาคารต้องจัดทำรายงานทางการเงินตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (IFRS)

การเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในเวียดนาม VAA ได้จัดหลักสูตรฝึกอบรมทั้งด้านการบัญชีและการสอบบัญชีสำหรับผู้อำนวยความสะดวกด้านบัญชีของกิจการ และหลักสูตรเตรียมความพร้อมสำหรับผู้ที่จะทดสอบเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต นอกจากนี้ VAA มีโครงการตรวจเยี่ยมสำนักงานบัญชี เพื่อตอบสนองนโยบายด้านการควบคุมคุณภาพงานบัญชี

ลักษณะการบัญชีของประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์

ประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์มีประชากรประมาณ 5.3 ล้านคน มีการปกครองระบอบสาธารณรัฐภาษาราชการที่ใช้คือภาษาอังกฤษ จีน และมลายู ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประเทศสิงคโปร์ต้องเผชิญกับการแข่งขันของสินค้าในภูมิภาคที่มีต้นทุนต่ำกว่าจึงเน้นการพัฒนาภาคการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีสูง ให้ความเท่าเทียมกันระหว่างนักลงทุนในและต่างประเทศ โดยนักลงทุนต่างประเทศสามารถลงทุนได้ร้อยละ 100 เกือบทุกสาขาธุรกิจ และอนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในสิงคโปร์รวมถึงไม่มีการควบคุมการโอนเงินตราต่างประเทศ และผลกำไรในการประกอบธุรกิจออกนอกประเทศ มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ(FDI) ประมาณ 64,003 ล้านเหรียญ (United Nations,2012) สหรัฐซึ่งเป็นอันดับหนึ่งในอาเซียน มีตลาดหลักทรัพย์สิงคโปร์ (SGX)

การพัฒนาด้านบัญชีในปี พ.ศ.2551 รัฐบาลประเทศสิงคโปร์ได้จัดตั้ง The Committee to Develop The Singapore Accountancy Sector (the “CDAS”) ซึ่งเป็นคณะทำงานในการเตรียมสิงคโปร์เป็นศูนย์กลางในการให้บริการด้านวิชาชีพบัญชีในระดับนานาชาติในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก โดยการพัฒนาวิชาชีพบัญชีของสิงคโปร์ให้เป็นที่รู้จัก CDAS ได้มีการจัดทำ Singapore Qualification Program (Singapore QP) เพื่อเพิ่มคุณค่าวิชาชีพสอบบัญชี และนักบัญชี โดยมีการปรับเปลี่ยนการคุณสมบัติและเงื่อนไขของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเรื่องการศึกษา การผ่านการอบรม และการฝึกงานด้านบัญชี ซึ่งจะกำหนดให้ Singapore QP มีผลบังคับใช้ ในปี พ.ศ.2562

องค์กรวิชาชีพที่สำคัญได้แก่ สถาบันวิชาชีพผู้สอบบัญชีแห่งสิงคโปร์ (ICPAS) มีหน้าที่ประสานงานการประกอบวิชาชีพบัญชีแล้ว ยังให้บริการเป็นแหล่งสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ ข่าวและเหตุการณ์เกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี และการพัฒนาด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพทั้งด้านมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี เทคนิควิธีการปฏิบัติงานของนักบัญชี รวมทั้งการสนับสนุนงานวิจัยทางการบัญชีแก่นักบัญชีในประเทศสิงคโปร์ เป้าหมายของ ICPAS ได้แก่ การเป็นองค์กรหลักที่มีข้อมูลสำหรับบัญชีทั้งหมดและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการทำงานหรือผู้ที่มีการติดต่อกับประเทศสิงคโปร์ ICPAS ได้ลงนามในข้อตกลงยอมรับร่วม (MRA) กับองค์กรวิชาชีพของประเทศต่างๆ เช่น ACCACPA ออสเตรเลียและสมาคมการบัญชีของประเทศกัมพูชา เป็นต้น และมีสมาพันธ์มาตรฐานการบัญชี (ASC) มีหน้าที่กำหนดมาตรฐานการบัญชีนอกจากบริษัท เช่น การบัญชีเพื่อการกุศล สมาคม สหกรณ์ และสังคม เป็นต้น

ตามกฎหมายการบัญชีมีการตั้งองค์กรกำกับดูแลทางการบัญชี (ACRA) ทำหน้าที่กำกับดูแลสภาพแวดล้อมทั่วไปของบริษัทธุรกิจต่างๆและนักบัญชีเพื่อเอื้อต่อการเจริญเติบโตขององค์กรในประเทศสิงคโปร์ ACRA จะติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี การจัดเก็บข้อมูลและการยื่นงบการเงินตามกฎเกณฑ์ของบริษัทเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าทุกบริษัทต้องมีผลทางการเงินที่ถูกต้องและเหมาะสมที่สามารถอธิบายถึงความมีประสิทธิภาพในการบริหารงานที่เป็นความจริงผู้สอบบัญชีที่จะปฏิบัติงานในประเทศสิงคโปร์จะต้องเป็นสมาชิกของ ICPAS ผู้ที่จบการศึกษาจากต่างประเทศที่ต้องการประกอบอาชีพผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจะต้องผ่านการสอบในวิชากฎหมายบริษัท และภาษีอากรของประเทศสิงคโปร์ การประกอบอาชีพเป็นผู้สอบบัญชีจะต้องจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยที่กำหนดฝึกอบรม 6 modules ซึ่งใช้เวลา 18 เดือนและผ่านการฝึกงานด้านบัญชี เป็นเวลา 3 ปี

มาตรฐานการบัญชีของประเทศสิงคโปร์จัดทำโดยคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชี (ASC) และ ICPAS บริษัทที่ประกอบธุรกิจในประเทศสิงคโปร์หรือสาขาของบริษัทต่างประเทศที่ต้องอยู่ในประเทศสิงคโปร์ ที่ต้องจัดทำงบการเงินที่สอดคล้องกับ Singapore Financial Accounting Standards หรือ SFAS ซึ่งไม่มีความแตกต่างจาก IFRS ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ สำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กต้องจัดทำงบการเงินตาม SFRS for Small Entities ซึ่งอ้างอิงมาจาก IFRS for SME นอกจากนี้บริษัทในประเทศสิงคโปร์ต้องมีการแสดงประมาณการรายได้และกำไร โดยยื่นเอกสารต่อกรมสรรพากร ภายใน 3 เดือน นับจากวันสิ้นงวดบัญชี ในภูมิภาคเอเชียประเทศที่มีการใช้มาตรฐานบัญชีที่แตกต่างจาก IFRS น้อยที่สุด คือ ประเทศสิงคโปร์

การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ AEC รัฐบาลมีการจัดตั้ง Singapore Accountancy Academy Global Education (SAA GE) เพื่อการพัฒนาการศึกษาอบรมทางด้านวิชาชีพบัญชีในระดับนานาชาติ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ AEC และ ICPAS ได้จัดหลักสูตรฝึกอบรมที่เน้นความรู้ต่อผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเด็นสำคัญของมาตรฐานการสอบบัญชีของสิงคโปร์ ซึ่งมุ่งเน้นการนำไปปฏิบัติ และให้ความสำคัญกับการวิจัยด้านการสอบบัญชีในมุมมองของอาเซียน เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้รับมาพัฒนาวิชาชีพบัญชีในภูมิภาค

ลักษณะการบัญชีของประเทศบรูไนดารุสซาลาม

ประเทศบรูไนดารุสซาลามมีประชากรมากกว่า 0.4 ล้านคน มีการปกครองปกครองด้วยระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามมีระบบเศรษฐกิจเป็นแบบตลาดเสรี ภายใต้การดูแลของรัฐ โดยให้ต่างชาติสามารถเข้ามาลงทุนได้อย่างเสรี ในบางอุตสาหกรรมชาวต่างชาติสามารถถือหุ้นได้ร้อยละ 100 ประเทศบรูไนเป็นผู้ผลิตน้ำมันรายใหญ่อันดับสามในภูมิภาคอาเซียน จึงมีรายได้หลักจากการส่งออกน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ มีมูลค่า 1,208 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (United Nations, 2012) ไม่มีตลาดหลักทรัพย์ องค์กรวิชาชีพมีสถาบันวิชาชีพบัญชีแห่งประเทศบรูไนดารุสซาลาม (BICIA) รับผิดชอบในการจดทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีและจดทะเบียนจัดตั้งสำนักงานบัญชี รวมถึงควบคุมกฎระเบียบของการทำงานวิชาชีพการบัญชี ซึ่งการจะสอบเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องผ่านการทดสอบตามมาตรฐานของ ACCA และมีสภามาตรฐานบัญชีแห่งบรูไนดารุสซาลาม (BDASC) มีความรับผิดชอบในการกำหนดมาตรฐานการบัญชีที่นำมาบังคับใช้ในประเทศ และการเปลี่ยนมาตรฐานการบัญชีไปใช้ IFRS เพื่อให้เกิดความสอดคล้องของมาตรฐานบัญชีและรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ

กฎหมายกำหนดให้บริษัทต้องมีผู้สอบบัญชีรับรองงบการเงิน และต้องส่งงบการเงินบัญชีประจำปีให้กับหน่วยวางแผนเศรษฐกิจทางสถิติตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 รัฐบาลกำหนดให้กระทรวงการคลังควบคุมการปฏิบัติของวิชาชีพบัญชี และมีการจัดตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลนักบัญชีอิสระ โดยมีอำนาจในการแต่งตั้งผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและผู้ทำบัญชี

รัฐบาลบรูไนดารุสซาลามประกาศให้มาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (IFRS) ทุกฉบับโดยมีผลบังคับใช้กับธุรกิจที่มีผลกระทบต่อสาธารณะ เช่น ธนาคาร สถาบันการเงิน บริษัทประกันภัย ตั้งแต่ต้นปีพ.ศ.2557 สำหรับธุรกิจอื่นสามารถใช้มาตรฐานการบัญชีของบรูไนดารุสซาลาม ซึ่งจัดทำโดย BDASC

การเตรียมความพร้อมด้านบัญชีต่อการเปิด AEC BICPA ได้มีการทำหลักสูตรฝึกอบรมศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เช่น ก้าวทัน IFRS 2010 การตรวจสอบการทุจริต การบัญชีสินทรัพย์และหนี้สิน แนวทางการปฏิบัติสำหรับนักบัญชีขั้นต้นและขั้นกลาง

ลักษณะการบัญชีของประเทศสาธารณรัฐอินโดนีเซีย

ประเทศสาธารณรัฐอินโดนีเซียประชากร 237.64 ล้านคน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย ด้านเศรษฐกิจมีอุตสาหกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การกลั่นน้ำมัน ซึ่งทำรายได้ให้แก่ประเทศมากที่สุด มีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศประมาณ 18,906 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (United Nations, 2012) และมีตลาดหลักทรัพย์อินโดนีเซีย

องค์กรวิชาชีพบัญชีมีสถาบันนักบัญชีแห่งอินโดนีเซีย (IAI) ทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานการบัญชีของประเทศ จัดเตรียมหลักสูตรการศึกษาด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและกำหนดคุณสมบัตินักบัญชีและมีสถาบันนักบัญชีสาธารณะแห่งอินโดนีเซีย (IAPI) รับผิดชอบในการพัฒนามาตรฐานการสอบบัญชีจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี (Code of ethics) ดำเนินการจัดสอบผู้สอบบัญชีและการดำเนินการด้านศึกษาต่อเนื่อง

กฎเกณฑ์การจัดทำบัญชีกำหนดให้บริษัทจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีและงบการเงินต้องรับรองโดยผู้สอบบัญชี และผู้ทำบัญชีต้องได้รับใบอนุญาตจากกระทรวงการคลัง สำเร็จการศึกษาจากสถาบันที่รับรองต้องสอบผ่านหลักสูตรการศึกษาระดับวิชาชีพ และต้องมีการศึกษาต่อเนื่องตามชั่วโมงที่กำหนดผู้สอบบัญชีต้องได้ใบอนุญาตต้องผ่านการสอบ Indonesian CPA มีประสบการณ์อย่างน้อย 3 ปีหรือเป็นผู้สอนการบัญชีและการสอบบัญชีระดับมหาวิทยาลัย อย่างน้อย 4 ปีและต้องอบรมหลักสูตร CPD30 ชั่วโมงต่อปี

หลักการจัดทำบัญชีประกอบด้วย 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานรายงานทางการเงิน (PSAK) สำหรับหน่วยงานสาธารณะ (ไม่สามารถใช้ fully IFRS) มาตรฐานการบัญชีสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียต่อสาธารณะ (SAK-ETAP) ซึ่งดัดแปลงมาจากมาตรฐานการบัญชี IFRS for SME และ มาตรฐานการบัญชีตามกฎหมายอิสลาม (SAK-Syariah) โดยกำหนดให้นิติบุคคลที่มีส่วนร่วมในการทำธุรกรรมใดๆที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายอิสลาม

มีการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ AEC ตั้งแต่ปี พ.ศ.2552 โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลในการปรับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (IFRS Convergence) ในปี พ.ศ.2554 IAI ได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมนานาชาติ รวมทั้งได้มีการจัดฝึกอบรมหลายหลักสูตรเพื่อพัฒนาวิชาชีพบัญชีในประเทศ เช่น การตรวจสอบภาษีอากร ความรู้ด้านการเงินสำหรับผู้ที่ไม่ใช่พนักงานการเงิน เป็นต้น

ลักษณะการบัญชีของประเทศสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

ประเทศสาธารณรัฐฟิลิปปินส์มีประชากรประมาณ 100 ล้านคน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยมีภาษาราชการได้แก่ภาษาอังกฤษและตากาลอก(ฟิลิปปิโน) เศรษฐกิจส่วนใหญ่เติบโตของภาคบริการและการลงทุนภายในประเทศ มีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ(FDI)ประมาณ 1,262 ล้านเหรียญสหรัฐ (United Nations, 2012) มีตลาดหลักทรัพย์ (PSE) ซึ่งเป็นหนึ่งในตลาดหุ้นที่เก่าแก่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

เมืองครีววิชาชีพลหลายแห่ง ได้แก่ สภากำหนดมาตรฐานการรายงานทางการเงินของฟิลิปปินส์ (FRSC) สมาชิกมาจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น ธนาคารกลาง ตลาดหลักทรัพย์ และจากสถาบันการศึกษา เป็นต้น คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชี (ASC) จัดตั้งเพื่อสร้างหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป ในประเทศฟิลิปปินส์ และสมาคมผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์(PICPA)กำหนดมาตรฐานการสอบบัญชีในประเทศฟิลิปปินส์ และออกใบอนุญาตผู้สอบบัญชีรวมทั้งตรวจสอบการละเมิดมาตรฐานวิชาชีพ

กฎหมายการบัญชี กำหนดให้มีคณะกรรมการการบัญชี (BOA) ซึ่งเป็นหน่วยงานรัฐบาลในการดูแลการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชี ผู้ทำบัญชีในฟิลิปปินส์จะต้องสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยที่ได้รับการรับรองและขึ้นทะเบียนกับกระทรวงการคลัง ผู้สอบบัญชีต้องเป็นสมาชิกของ PICPA มีสัญชาติฟิลิปปินส์สำเร็จปริญญาตรีด้านบัญชี สอบผ่านการทดสอบ CPAและมีประสบการณ์การทำงานอย่างน้อย 3ปี

หลักการบัญชีและแนวปฏิบัติทางบัญชีแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ มาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (IFRS) และมาตรฐานการบัญชีของฟิลิปปินส์ (PASs) ใช้สำหรับกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะประกาศใช้ตั้งแต่ปีพ.ศ.2548 PFRS for SMEs (นำมาจาก IFRS for SMEs) ซึ่งกำหนดใช้สำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ และPFRS for SMEs หรือหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปอื่น ซึ่งกำหนดใช้สำหรับกิจการขนาดเล็ก (Micro Entities)

การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ AEC หลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ต่อเนื่องของฟิลิปปินส์ส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ภาษีอากร มาตรฐานการสอบบัญชีและการบริหารความเสี่ยง

มีการจัดตั้งคณะทำงานด้านวิชาการที่รับผิดชอบในการจัดทำมาตรฐานการสอบบัญชีภาครัฐของฟิลิปปินส์ (PGAS) ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการสอบบัญชีภาครัฐระหว่างประเทศ (IPSAS) ให้มีผลบังคับใช้ในเดือนมกราคม พ.ศ.2557

ลักษณะการบัญชีของประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์มีประชากรประมาณ 61 ล้านคน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีการปกครองแบบเผด็จการทางทหาร เศรษฐกิจของเมียนมาร์ที่อยู่ในระดับแข็งแกร่ง ค่าจ้างแรงงานที่อยู่ในระดับต่ำ และทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ทำให้นักลงทุนจากทั่วโลกให้ความสนใจเมียนมาร์ในฐานะที่เป็นแหล่งลงทุนแห่งใหม่ที่มีศักยภาพสูง การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ประมาณ 850ล้านเหรียญสหรัฐ (United Nations, 2012) เมื่อต้นปีพ.ศ.2556 รัฐบาลได้ออกกฎหมายการลงทุนของต่างชาติโดยได้อำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนมากขึ้น เช่น สามารถเช่าที่ดินระยะยาวได้จากรัฐหรือเอกชนระยะเวลา 50 ปี และสามารถต่อสัญญาได้ครั้งละ 10 ปี รวมแล้วไม่เกิน 70 ปี ชาวต่างชาติสามารถถือหุ้นได้ร้อยละ 60-100 ขึ้นอยู่กับประเภทของธุรกิจ ยังไม่มีตลาดหลักทรัพย์ที่เปิดดำเนินการอย่างเป็นทางการแต่อยู่ในระหว่างการเตรียมจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์

องค์กรวิชาชีพการบัญชีมีสภาการบัญชีเมียนมาร์ (MAC) มีหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานการบัญชีคุณสมบัติ นักบัญชีและการพัฒนาวิชาชีพบัญชีในทางปฏิบัติไม่มีบทบาทมาก เนื่องจากคณะกรรมการของสภาการบัญชีเป็น บุคคลที่ถูกกำหนดมาโดยรัฐบาลทหาร และมีสถาบันผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเมียนมาร์(MICPA) รับผิดชอบในการ พัฒนาความรู้ด้านการสอบบัญชีให้เป็นที่ยอมรับระดับสากล

กฎหมายบริษัทกำหนดให้ทุกบริษัทจะต้องจัดทำบัญชีและส่งงบการเงินประจำปีที่ได้รับการรับรองและลง นามโดยกรรมการและมีผู้สอบบัญชีชี้แจงในที่ประชุมผู้ถือหุ้นส่วน การประกอบวิชาชีพบัญชีอยู่ภายใต้สภาวิชาชีพ บัญชีแห่งประเทศไทย มีผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี 3 รูปแบบ ได้แก่ นักบัญชีจดทะเบียน ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และนักบัญชีปฏิบัติโดย 2 กลุ่มแรกจะต้องผ่านการอบรมและผ่านสอบตามหลักสูตรของ MAC ชาวต่างชาติสามารถ ยื่นขอใบประกอบวิชาชีพสอบบัญชีหากมีคุณสมบัติครบถ้วน

มาตรฐานการบัญชีของเมียนมาร์ (MASs) จัดทำโดย MAC ในปี พ.ศ.2553 โดยได้ออกมาตรฐานการบัญชี ใหม่ที่ครอบคลุม เรียกว่า Myanmar Financial Reporting Standards ซึ่งจัดทำบนพื้นฐานของ IAS/IFRS ซึ่งถือใช้ ปฏิบัติสำหรับกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ สำหรับกิจการขนาดเล็กและขนาดกลางใช้มาตรฐานการบัญชีสำหรับ กิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (MFRS for SMEs)

การเตรียมการเข้าสู่ AEC ทาง MAC อยู่ในระหว่างกำลังพิจารณาการเตรียมจัดทำมาตรฐานการบัญชี ประเทศเมียนมาร์ (MAS) ให้กิจการสามารถนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (IFRS) มาใช้ได้ มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับธุรกิจขนาดกลางและย่อม (IFRS for SMEs) เพื่อเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติตาม IFRS อย่างเต็มรูปแบบและเมียนมาร์สามารถบรรลุตามเป้าหมาย AEC Blueprint โดยได้อนุญาตให้นักลงทุนอาเซียนถือหุ้นข้างมากในธุรกิจบริการวิชาชีพบัญชี ไม่มีข้อจำกัดด้านการ ให้บริการข้ามพรมแดนและด้านการเข้าไปรับบริการในต่างแดน

ลักษณะการบัญชีของประเทศไทย

ประเทศไทยมีประชากรประมาณ 66 ล้านคน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ปัจจุบันสนับสนุนจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจมาจากภาคอุตสาหกรรม โรงแรม ภัตตาคารและการก่อสร้าง มีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) เป็นศูนย์กลางการซื้อขายตราสารทุน และตราสารหนี้ และตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (MAI) สำหรับธุรกิจขนาดกลางและเล็ก การลงทุนโดยตรงจาก ต่างประเทศ (FDI) ประมาณ 9,572 ล้านเหรียญสหรัฐ (United Nations, 2012)

องค์กรวิชาชีพการบัญชีมีสภาวิชาชีพบัญชีแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ (FAP) เป็นองค์กรอิสระ มีบทบาทสนับสนุนกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีตามที่กำหนดในกฎหมาย โดยเป็นผู้กำหนดมาตรฐานการ บัญชี (TAS/TFRA) มาตรฐานการสอบบัญชี และมาตรฐานอื่นเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี ตลอดจนส่งเสริมการศึกษา การ อบรม และการวิจัยเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี เป็นหน่วยงานที่ออกใบอนุญาตสำหรับผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

กฎหมายการจัดทำบัญชีกำหนดให้นิติบุคคลต้องจัดทำบัญชีและนำเสนองบการเงินประจำปี โดยผู้สอบบัญชี รับอนุญาตหรือผู้สอบภาษีรับรองต่อกระทรวงพาณิชย์การจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีที่ FAP กำหนด คุณสมบัติผู้ทำบัญชีกำหนดดูตามขนาดของกิจการ ได้แก่ กิจการขนาดใหญ่ต้องมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่า

อนุสัญญาทางการบัญชีส่วนกิจการขนาดใหญ่ผู้ทำบัญชีต้องมีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชีจากสถาบันที่สภาวิชาชีพรับรองไม่กำหนดให้มีประสบการณ์ ผู้สอบบัญชีต้องเป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพการบัญชี ต้องมีสัญชาติไทย ผ่านการฝึกงาน 3 ปี 3,000 ชั่วโมงและผ่านการสอบ CPA ของ FAP ชาวต่างชาติที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย ต้องเป็นผู้มีความรู้ภาษาไทยดี และมีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีและกฎหมายภาษีอากรของไทย

มาตรฐานการบัญชีประเทศไทยมีการปรับใช้ตาม IAS/IFRS ตั้งแต่ปี พ.ศ.2554 โดยแบ่งมาตรฐานการบัญชีไทยแบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่ มาตรฐานการบัญชีสำหรับกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (PAEs) ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานไทยซึ่งปรับจาก IAS/IFRS เต็มรูปแบบ และมาตรฐานการบัญชีสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (NPAEs) สำหรับกิจการที่ไม่เข้าลักษณะ PAE จะปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี NPAEซึ่งFAP จัดทำขึ้น โดยมีหัวข้อต่างๆตาม IAS/IFRS ฉบับเต็มแต่ตัดหลักการบางประการที่ไม่จำเป็นออก ในอนาคตจะมีการปรับไปตาม IFRS for SME จะกล่าวได้ว่ามาตรฐานการบัญชีไทยยังมีบางส่วนที่ต่างจากIAS/IFRS

การเตรียมความพร้อมสู่ AEC ทาง FAP กำหนดให้มีการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินที่จัดขึ้นตาม IFRS อย่างเต็มสำหรับกิจกรรมที่มีส่วนได้เสียสาธารณะทุกแห่งภายในปี พ.ศ.2558 รวมทั้งมีมาตรฐานการสอบบัญชีที่จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการสอบบัญชีระหว่างประเทศ ปัจจุบันชาวต่างชาติสามารถมาจัดตั้งธุรกิจเพื่อให้บริการทางบัญชีในประเทศไทยได้ นอกจากนี้ประเทศไทยไม่มีข้อจำกัดด้านการให้บริการข้ามพรมแดนและด้านการเข้าไปรับบริการในต่างแดน โดยด้านการให้บริการข้ามพรมแดนคนไทยสามารถขอให้บริษัทบัญชีในต่างประเทศทำบัญชีให้บริษัทโดยติดต่อทาง e-mail หรือ โทรศัพท์ได้และด้านการเข้าไปรับบริการในต่างแดนคนไทยสามารถเดินทางไปขอคำปรึกษาด้านบัญชีในต่างประเทศได้

ส่วนสรุป

รูปแบบการให้บริการของสำนักงานบัญชีคุณภาพที่ ณ ปัจจุบันได้มีการเข้าสู่กระบวนการของ ประเทศไทย 4.0 โดยเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ เศรษฐกิจที่มุ่งเน้นคุณค่าของสินค้าหรือ เศรษฐกิจขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ซึ่งกลุ่มที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสำนักงานบัญชี ได้แก่ กลุ่มดิจิทัลเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อและบังคับอุปกรณ์ต่าง ๆ มาเป็นนวัตกรรม เช่น เทคโนโลยีด้านการเงิน อุปกรณ์เชื่อมต่ออุปกรณ์โดยไม่ต้องใช้คน เทคโนโลยีการศึกษา อี-มาร์เก็ตเพลส อี-คอมเมิร์ซ เป็นต้น รวมทั้งการวางอุปกรณ์รับชำระทางอิเล็กทรอนิกส์และอีกหน่วยงานหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักการบัญชีอย่างมาก ได้แก่ กรมสรรพากร ได้เคลื่อนตัวเช่นเดียวกันโดยการให้บริการ ระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งประกอบด้วย 3 ระบบงาน ได้แก่

1. ระบบ e – Withholding Tax เป็นระบบงานที่เปิดให้ผู้จ่ายเงินได้ ที่จ่ายผ่านธนาคาร มีหน้าที่หักภาษีและนำส่งต่อธนาคารทันทีที่มีการจ่ายเงิน และให้ธนาคารรับเงินและส่งเงินรวมทั้งส่งข้อมูลหักภาษี ณ ที่จ่ายให้สรรพากร การเข้าร่วมโครงการนี้มีผลให้ผู้จ่ายเงินได้ ไม่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่เกี่ยวข้อง แต่ต้องนำส่งเงิน ภาษีหัก ณ ที่จ่าย ให้กับธนาคารทันทีที่จ่ายเงินได้และผู้จ่ายเงินได้ ผู้เสียภาษีสามารถตรวจสอบข้อมูลการหักภาษี ณ ที่จ่าย และการถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายของตนเองได้ในระบบของกรมสรรพากร สำหรับธนาคารต้องรับเงินและข้อมูลจากผู้จ่ายเงินได้ นำส่งเงินภาษีและข้อมูลให้กรมสรรพากรยืนยันการทำธุรกรรมให้ผู้จ่ายเงินได้และผู้ถูกหักภาษีและต้องรับผิดชอบเท่าจำนวนภาษี และเงินเพิ่ม 1.5 ต่อเดือนถ้าธนาคารรับเงินแล้วไม่นำส่งตามกำหนดหรือนำส่งไม่ครบถ้วน

2. ระบบ e-taxInvoice/e-Receipt เป็นระบบที่คู่ค้าส่งข้อมูลให้กำกับภาษีหรือใบเสร็จรับเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ให้แก่กันแล้ว ต้องส่งให้กับกรมสรรพากรด้วย และกรมสรรพากรจะพัฒนาระบบจัดทำรายงานภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นรายตัวผู้ประกอบการ

3. ระบบ e-Filing เป็นระบบการชำระภาษีผ่านทางอินเทอร์เน็ตเป็นระบบงานที่กรมสรรพากรได้ให้บริการมาหลายปีแล้วแต่จะมีการเปลี่ยนแปลงโดยการปรับเปลี่ยนให้การยื่น e-Filing เป็นการยื่นตามปกติทั่วไป (ปัจจุบันการยื่นด้วยกระดาษเป็นการยื่นตามปกติทั่วไป) และการยื่นด้วยกระดาษเป็นกรณียกเว้น รวมทั้งให้มีการจัดทำบัญชีในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์

ดังนั้นสำนักงานบัญชีในอาเซียนต้องมีการจัดระบบและกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้สามารถรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้อย่างรวดเร็ว

เอกสารอ้างอิง

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2559). *ธุรกิจบริการ: วิชาชีพบัญชี*.

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. (2558). *ประกาศหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี พ.ศ.2558*. กรุงเทพมหานคร

_____. (2561). *กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับช่างเป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี พ.ศ. 2551*

จินตนา ชัยวรรณการ. (2555). *ก้าวที่สำคัญของนักบัญชีเข้าสู่ AEC*.กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ.

กรุงเทพมหานคร.

ธรรมเนียมการบัญชีและภาษีอากร. (2559). *บทสรุปรายงานการบัญชีสู่ AEC*.

นพดล พันธุ์พานิช. (2561). กระบวนการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจระบบอัตโนมัติที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมผู้สูงอายุในประเทศไทย. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, ปีที่ 4, ฉบับที่ 3, กันยายน – ธันวาคม, หน้า 170 - 185.

สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2557). *กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน พ.ศ 2557*. สืบค้น 16 พฤษภาคม 2558, จาก <http://www.fap.or.th> (SunyaRattanavibull : สัมภาษณ์ 25 มี.ค.2556)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจ (SMEs) จากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของผู้ประกอบการ ในจังหวัดปทุมธานี

FACTORS INFLUENCING BUSINESS SUCCESS (SMES) FROM THE EPIDEMIC SITUATION OF COVID-19 OF ENTREPRENEURS IN PATHUMTHANI PROVINCE

ผู้วิจัย

ดร.คณิศร อุ๋นแสงจันทร์
มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสำเร็จการดำเนินธุรกิจ (SMEs) จากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของผู้ประกอบการในจังหวัดปทุมธานี 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจ (SMEs) จากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของผู้ประกอบการในจังหวัดปทุมธานี และ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการดำเนินธุรกิจ (SMEs) จากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของผู้ประกอบการในจังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในจังหวัดปทุมธานีจำนวน 250 คน โดยการสุ่มแบบอาศัยความน่าจะเป็นใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อทดสอบสมมติฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. การเปรียบเทียบความสำเร็จการดำเนินธุรกิจ (SMEs) จากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบการ พบว่าภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ระยะเวลาที่ประกอบกิจการ รูปแบบของธุรกิจ และเงินทุนในการประกอบกิจการ

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจ (SMEs) จากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 พบว่าด้านความคิดเชิงนวัตกรรม ($\beta = 0.174$) ส่งผลต่อความสำเร็จมากที่สุด รองลงมาด้านความรู้ความสามารถความใฝ่รู้ ($\beta = 0.164$) ด้านการบริหารจัดการ ($\beta = 0.146$) ด้านความต้องการความสำเร็จ ($\beta = 0.141$) ด้านการยอมรับความเสี่ยง ($\beta = 0.129$) และด้านความมั่นใจในตนเอง ($\beta = 0.125$) และความเป็นไปได้ของอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ($\beta = 0.114$) สมการมีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 78 และสามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$Z=0.174X_1^{**}+0.164X_2^{**}+0.146X_3^{**}+0.141X_4^{**}+0.129X_5^{**}+0.125X_6^{**}+0.114X_7^{**}$$

3. แนวทางการดำเนินธุรกิจ(SMEs) จากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19การอยู่รอดและพาธุรกิจก้าวต่อไปท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งระบบเศรษฐกิจ ระบบสาธารณสุข และโครงสร้างสังคม เป็นความท้าทายอย่างหนึ่งที่หลายธุรกิจต้องเผชิญทำให้ธุรกิจได้รับผลกระทบทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นจึงต้องปรับเปลี่ยนและพยายามหากกลยุทธ์ใหม่ๆ เพื่อเอาตัวรอดในช่วงเวลาที่ยากลำบากเป็นอีกหนึ่งทางออกให้ธุรกิจได้เดินหน้าต่อไป และเป็นพื้นฐานในการดำเนินธุรกิจต่อไป

คำสำคัญ : ความสำเร็จการดำเนินธุรกิจ(SMEs), สภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19, ผู้ประกอบการในจังหวัดปทุมธานี.

Abstract

The objectives of this research were: 1) to compare business success (SMEs) from the epidemic situation of COVID-19 of entrepreneurs in Pathumthani province: 2) to study factors influencing business success (SMEs) from the epidemic situation of COVID-19 of entrepreneurs in Pathumthani province: and 3) to suggest guidelines for business operations (SMEs) from the epidemic situation of COVID-19 of entrepreneurs in Pathumthani province. The sample group was 250 small and medium enterprise entrepreneurs (SMEs) in Pathumthani province by probability-based randomization and using questionnaires as a tool used to collect data. The statistics analysis included percentage, mean, standard deviation, Pearson Correlation Coefficient and Multiple Regression Analysis were used to test the hypothesis. The research results indicated as follow:

1. Comparison business success (SMEs) from the epidemic situation of COVID-19 classified by personal factors of entrepreneurs found that the overall was not different, except for the duration of the business, the form of business and the capital in the business.

2. Factors influencing business success (SMEs) from the epidemic situation of COVID-19 of entrepreneurs in Pathumthani province found that in terms of innovative thinking ($\beta = 0.174$), it had the greatest impact on success, following by knowledge, competence and curiosity ($\beta = 0.164$), management ($\beta = 0.146$), achievement requirements ($\beta = 0.141$), risk tolerance ($\beta = 0.129$), self-confidence ($\beta = 0.125$) and the possibility of a rate of return on investment ($\beta = 0.114$). The equation has 78 percent predictive power and can be written as an equation as follow:

$$Z=0.174X_1^{**}+0.164X_2^{**}+0.146X_3^{**}+0.141X_4^{**}+0.129X_5^{**}+0.125X_6^{**}+0.114X_7^{**}$$

3. Guidelines for business operations (SMEs) from the epidemic situation of COVID-19, in terms of business survival and take the next step in the midst of changes that occur as the economy, health care systems and social structures are challenges that businesses face, many businesses have been affected directly and indirectly. Therefore, it has to adjust and try to come up with new strategies to survive during tough times, which is another solution for the business to move on and is the basis for further business operations.

Keywords : business success (SMEs), the epidemic situation of COVID-19, the entrepreneurs in Pathumthani province.

บทนำ

จากสถานการณ์ผลกระทบของโรคโควิด - 19 ต่อภาวะเศรษฐกิจและสังคม ในช่วงเวลาของการพัฒนาประเทศท่ามกลาง สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ความปกติใหม่ และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของโลกอีกนัยน้การ (กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข, 2563) โดยในการจัดทำแผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติฯ ครั้งนี้ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้นำแนวคิด “ล้มแล้วลุกไว” อันประกอบด้วย การพร้อมรับ (Cope) การปรับตัว (Adapt) และการเปลี่ยนแปลงเพื่อพร้อมเติบโตอย่างยั่งยืน (Transform) ซึ่งสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นหลักคิดในการพัฒนาเพื่อให้ประเทศไทยมีความเข้มแข็งเท่าทัน มีศักยภาพในการรับและลดความเสี่ยง สามารถ สร้างสรรค์ผลประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม (กระทรวงสาธารณสุข, 2564) ตลอดจนยืนหยัดและเจริญเติบโตต่อไปได้ท่ามกลางการ

เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ได้ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างกว้างขวางและรุนแรง แม้ว่าที่ผ่านมาประเทศไทยจะประสบความสำเร็จในการป้องกันและควบคุมโรคหวัดการแพร่ระบาดอย่างรุนแรงและต่อเนื่องได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม จนก่อให้เกิดความปกติใหม่ในขณะเดียวกัน แนวโน้มสำคัญของโลกอีกนัยหนึ่งการท่ามกลางความปั่นป่วนและการเปลี่ยนแปลงจะเป็นปัจจัยเร่งสำคัญทำให้ทิศทางการพัฒนาประเทศตามแผนแม่บท ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติจำเป็นต้องได้รับการพิจารณาทบทวนให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ เจื่อนไข และบริบทการพัฒนาใหม่ของประเทศยิ่งขึ้นโดยยังคง “เป้าหมาย” ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ไว้เช่นเดิม หากแต่มีการทบทวนและ ปรับเปลี่ยน “แนวทาง/วิธีการ” และ “เครื่องมือ” ในรูปแบบของ “แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 พ.ศ. 2564 - 2565” ซึ่งจะเป็นการระบุแนวทางการพัฒนาจากแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่ต้องมุ่งเน้น ให้มีความสำคัญเป็นพิเศษและประเด็นการพัฒนาเพิ่มเติมที่จำเป็น ต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้สามารถรับมือและเตรียมความพร้อมในการเยียวยาช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบฟื้นฟูกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมให้เข้าสู่ภาวะปกติ รวมทั้งนำเงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงมาเป็น “จุดเปลี่ยน” ในการขับเคลื่อนประเทศไปสู่จุดหมายใหม่ที่ดีกว่าในอนาคต (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) นับตั้งแต่ช่วงต้นปี 2563 เป็นต้นมาได้ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างกว้างขวางและรุนแรงในระดับที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน แม้ว่าที่ผ่านมาประเทศไทยจะประสบความสำเร็จในการป้องกันและควบคุมโรคเมื่อเปรียบเทียบกับหลายประเทศในโลก ทว่าการแพร่ระบาดของโรคอย่างรุนแรงและต่อเนื่องได้ส่งผลกระทบต่อถึงมิติด้านเศรษฐกิจและด้านอื่น ๆ นอกเหนือไปจากวิกฤติการณ์ด้านสาธารณสุขทั้งการหยุดชะงักของห่วงโซ่การผลิตและการค้าระหว่างประเทศการหดตัวของรายได้จากภาคการท่องเที่ยว เนื่องจากการจำกัดการเดินทางความผันผวนรุนแรงในตลาดการเงินโลก และภาวะเศรษฐกิจถดถอย (จากรุพร ชันธนนท์ และวสุธิดา นุริตมนต์, 2562) ดังนั้นภายใต้รัฐบาลการนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และการกำกับดูแลของพลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี มีนโยบายให้ทุกภาคส่วนและทุกระดับของสังคม ได้ใช้ความรู้ความสามารถมาทำงานร่วมกันเพื่อก้าวผ่านพ้นวิกฤติจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 นี้ไปให้ได้ตามแนวทาง “รวมไทยสร้างชาติ” โดยจะจัดตั้งศูนย์อำนวยการแรงงานแห่งชาติ (ศอร.) เพื่อขับเคลื่อนการแก้ปัญหาความว่างงานเชิงรุก บริหารจัดการแรงงานทั้งระบบและครอบคลุมทุกมิติ โดยได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินที่ยึดการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ -๒๕๘๐) มีเป้าหมาย “มุ่งมั่นให้ประเทศไทยเป็นประเทศ

ที่พัฒนาแล้ว ในศตวรรษที่ ๒๑” เพื่อพัฒนาประเทศไทยให้ก้าวไปข้างหน้าด้วยความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และสังคมไทย มีความสุข มีความปรองดอง สามัคคี และมีความเอื้ออาทร คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ในยุคปัจจุบันการพัฒนาเศรษฐกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหรือที่เรียกกันว่า SMEs ไม่ได้เป็นเพียงกิจการที่สนับสนุนการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจในระดับประเทศเท่านั้นแต่ยังมีบทบาทสำคัญมากขึ้นในระดับธุรกิจภาคประชาชนที่นำไปสู่การกระจายรายได้ที่ดีขึ้นต่อระบบเศรษฐกิจและสนับสนุนให้เศรษฐกิจเติบโตได้อย่างยั่งยืนตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 12 ปี พ.ศ. 2560-2564 ตามยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่าง

ย่งยิ่น (ธนพล ก่อฐานะ, 2561) ดังนั้นผู้ประกอบการในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่าง ๆ จึงต้องปรับตัวให้ก้าวทันตามความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองจะต้องมีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคขององค์การวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) กรุงเทพมหานครเป็นการประกอบการด้านอุตสาหกรรมเกษตร และการบริการ เป็นการผลิตสินค้าการจัดการการตลาดและการบริการต่างๆ (จารุพร ชันธนันท์ และวสุธิดา นุริตมนต์, 2562) ถือเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจอย่างแท้จริง สร้างรายได้ให้ประชาชนมากกว่า 9.70 ล้านคน หรือประมาณร้อยละ 80 โดยเฉพาะในช่วงภาวะเศรษฐกิจตกต่ำวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกลับมีความคล่องตัวสูงในการปรับตัวได้ดีกว่าธุรกิจขนาดใหญ่ และกลายเป็นองค์กรที่มีบทบาทในการช่วยลดความเสี่ยงให้แก่เศรษฐกิจด้วยการเชื่อมโยงการผลิตกับผู้ผลิตรายใหญ่ในลักษณะของการรับช่วงผลิต และที่สำคัญธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมคือจุดกำเนิดของการเริ่มต้นดำเนินการของผู้ประกอบการรายใหม่ (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์, 2560) คุณลักษณะของผู้ประกอบการและกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่สมควรมีความคล่องตัวในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ทั่วไปของเศรษฐกิจทั้งในและต่างประเทศ ธุรกิจ SMEs ลักษณะของผู้ประกอบการที่ดีที่ประสบความสำเร็จประกอบด้วย 7 ลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ 1) ความต้องการความสำเร็จ 2) การยอมรับความเสี่ยง 3) ความมั่นใจในตนเอง 4) ความรู้ความสามารถความใฝ่รู้ 5) ความอดทน 6) เงินลงทุน และ 7) ความคิดเชิงนวัตกรรม (Amran Awang, Abdul Rashid Said Asghar, & Khairul Anwar Subari, 2010) ดังนั้นด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจ(SMEs) จากสถานะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของผู้ประกอบการในจังหวัดปทุมธานี” โดยจะเป็นแนวทางอย่างไรจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเพื่อความอยู่รอดของธุรกิจโดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจำเป็นต้องปรับตัวปรับปรุง และพัฒนากรอบแนวคิด วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ดังนั้น การบริหารองค์การจะเปลี่ยนแปลงจากเดิมเข้าสู่ยุคภาวะความปกติใหม่ (New Normal) และจะอยู่กับการทำงานในรูปแบบความปกติใหม่ตลอดไป เช่น การทำงานที่บ้าน (Work from Home) การประชุมออนไลน์รวมถึงการติดต่อลูกค้าผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางของการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบความสำเร็จการดำเนินธุรกิจ(SMEs) จากสถานะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของผู้ประกอบการในจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจ(SMEs) จากสถานะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของผู้ประกอบการในจังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการดำเนินธุรกิจ(SMEs) จากสถานะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของผู้ประกอบการในจังหวัดปทุมธานี

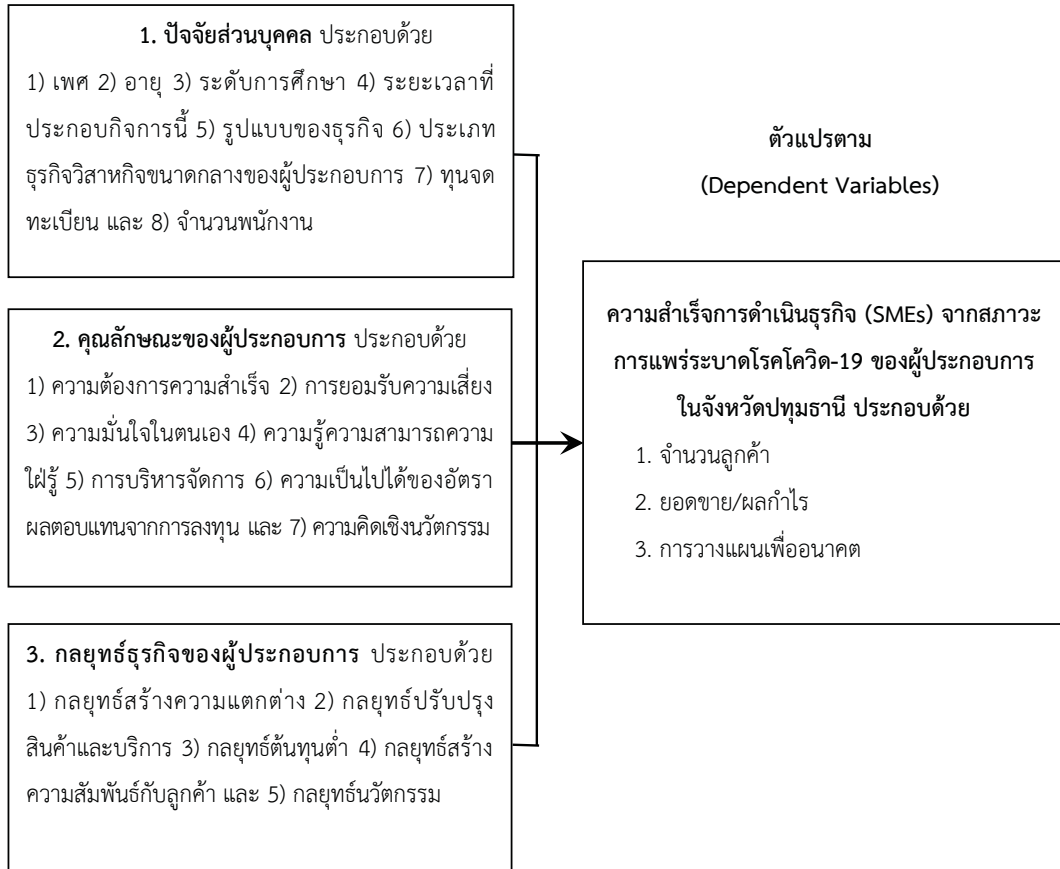
สมมติฐานการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการที่มีคุณลักษณะและกลยุทธ์ทางธุรกิจที่แตกต่างกัน มีผลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจ(SMEs) จากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในจังหวัดปทุมธานี แตกต่างกัน
2. ปัจจัยด้านคุณลักษณะและปัจจัยด้านกลยุทธ์ทางธุรกิจ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจ(SMEs) จากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของผู้ประกอบการในจังหวัดปทุมธานี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้การศึกษาเป็นไปได้อย่างชัดเจนภายใต้ข้อจำกัดต่างๆ การสร้างกรอบการวิจัยเลือกเฉพาะปัจจัยสำคัญ (Critical Success Factors) องค์กรสามารถผลิตสินค้าหรือบริการที่มุ่งสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคได้สูงสุด Pletnev & Barkhatov (2016) กล่าวว่า ปัจจัยของความ สำเร็จของธุรกิจที่สำคัญมี 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) จำนวนลูกค้า 2) ยอดขาย และ 3) กำไร ส่วน Berger-Walliser และคณะ (2011) กล่าวว่า จำนวนลูกค้า ยอดขายและกำไรเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันของการประกอบธุรกิจ และมีความสำคัญต่อความสำเร็จของธุรกิจที่จะทำให้กิจการหรือธุรกิจอยู่รอดได้ โดยผู้ประกอบการที่ดีที่ประสบความสำเร็จประกอบด้วย 7 ลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ 1) ความต้องการความสำเร็จ 2) การยอมรับความเสี่ยง 3) ความมั่นใจในตนเอง 4) ความรู้ความสามารถความใฝ่รู้ 5) ความอดทน 6) เงินลงทุน และ 7) ความคิดเชิงนวัตกรรม (Amran Awang, Abdul Rashid Said Asghar, & Khairul Anwar Subari, 2010) พร้อมทั้งกลยุทธ์ธุรกิจของผู้ประกอบการ ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์สร้างความแตกต่าง 2) กลยุทธ์ปรับปรุงสินค้าและบริการ 3) กลยุทธ์ต้นทุนต่ำ 4) กลยุทธ์สร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า และ 5) กลยุทธ์นวัตกรรม (สมชาย ภาคภาสน์วิวัฒน์, 2553) เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมและผลงานที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถเขียนเป็นระบบได้ดังต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ
(Independent Variables)



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1) การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในจังหวัดปทุมธานี โดยมีผู้ประกอบการ จำนวนทั้งสิ้น 700 ราย (ข้อมูลจากสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2562) กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้มาจากการคำนวณหาค่ากลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมนั้นใช้สูตรการคำนวณกรณีการศึกษาค่าเฉลี่ยของประชากร (μ) (ศิริ ชัย กาณจนวาสี, 2550 : 141 ; ศิริพงศ์ พฤทธิพันธุ์, 2551) ยอมรับความคาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างได้ 5% ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% เท่ากับ 392 คน โดยผู้วิจัยขอเพิ่มเป็น 250 คน เพื่อป้องกันการเก็บข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์จากแบบสอบถามที่ได้รับ โดยวิธีการสุ่มแบบตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จากผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในจังหวัดปทุมธานี

7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองปทุม อำเภอคลองหลวง อำเภอธัญบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว อำเภอลำลูกกา อำเภอสามโคก อำเภอหนองเสือ ในแต่ละชั้นภูมิใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (บุญใจ ศรี สถิตย่นรากร, 2550)

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 7 ตอนโดยส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ส่วนที่ 2-4 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับตัวแปรแฝงต่างๆ เป็นมาตรวัดแบบประมาณค่าตามแนวทางของลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับซึ่งเป็นการวัดระดับความคิดเห็นโดยมีข้อดีกว่าวิธีการอื่นๆ เนื่องจากมีความง่ายในการใช้นิยมใช้อย่างแพร่หลาย ไม่ว่าจะพิจารณาจากด้านผู้วิจัยหรือผู้ตอบก็ตามโดยหากต้องการแบบวัดเจตคติที่มีค่าความน่าเชื่อถือ สอดคล้องภายในตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไปและมีความคลาดเคลื่อนในการวัดต่ำสุด ควรใช้แบบวัดของลิเคิร์ตที่มี 5 มาตรา (มณฐิณี ประเสริฐลาภ, 2558) สำหรับผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยในด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญในด้านที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้จำนวน 5 ท่าน พบว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีตั้งแต่ 60% ขึ้นไป หรือมีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.60-1.00 ซึ่งตามเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าที่คำนวณได้จะต้องมากกว่า 0.50 (IOC>0.50) (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2545) แล้วนำมาปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ โดยผู้วิจัยทำการวัดความเชื่อมั่นด้วยการนำแบบสอบถามที่ได้ดำเนินการไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า α ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ถือว่าข้อคำถามมีความเชื่อมั่นสูง (ลัดดาวลัย เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชานิประศาสน์, 2545)

3) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล จัดเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการชี้แจงให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจถึงวัตถุประสงค์เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยติดตามขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จำนวน 250ฉบับแล้วนำไปดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

4) การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ โดยใช้สถิติดังนี้ประกอบด้วย 1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ 2) สถิติเชิงอ้างอิงเพื่อทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ค่า t-test ค่า F - test พร้อมทั้งการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่กำหนดไว้

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล โดยสามารถสรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในจังหวัดปทุมธานี โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) ซึ่งใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 250 คนพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 57.00 มีอายุ 30- 40 ปี จำนวน 181 คน

คิดเป็นร้อยละ 59.00 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 มีระยะเวลาที่ประกอบกิจการนี้ 5 - 10 ปี จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 มีรูปแบบของธุรกิจห้างหุ้นส่วนสามัญ/ห้างหุ้นส่วนจำกัด จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 63.00 มีประเภทธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางของผู้ประกอบการเป็นผลิต (ภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรม) จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 มีเงินทุนในการประกอบกิจการ 5,000,001 – 10,000,000 บาท จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 49.00 และส่วนใหญ่มีจำนวนพนักงาน 21 – 40 คน จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นคุณลักษณะของผู้ประกอบการ กลยุทธ์ธุรกิจของผู้ประกอบการ และความสำเร็จการดำเนินธุรกิจ(SMEs) จากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในจังหวัดปทุมธานี โดยสรุปว่า

2.1) ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้ประกอบการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการยอมรับความเสี่ยง ($\bar{X} = 4.56$) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก รองลงมาด้านความคิดเชิงนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.26$) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ด้านความรู้ความสามารถความใฝ่รู้ ($\bar{X} = 4.24$) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.21$) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ด้านความต้องการความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.03$) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และน้อยที่สุดคือด้านความมั่นใจในตนเอง ($\bar{X} = 4.01$) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

2.2) กลยุทธ์ธุรกิจของผู้ประกอบการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านกลยุทธ์ปรับปรุงสินค้าและบริการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.30$) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก รองลงมาด้านกลยุทธ์สร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า ($\bar{X} = 4.29$) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ด้านกลยุทธ์ต้นทุนต่ำลูกค้า ($\bar{X} = 4.11$) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ด้านกลยุทธ์สร้างความแตกต่าง ($\bar{X} = 4.09$) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และน้อยที่สุดคือด้านกลยุทธ์นวัตกรรม ($\bar{X} = 3.93$) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากตามลำดับ

2.3) ความสำเร็จการดำเนินธุรกิจ(SMEs) จากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าด้านจำนวนลูกค้ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.46$) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก รองลงมาด้านยอดขาย/ผลกำไร ($\bar{X} = 4.14$) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และน้อยที่สุดคือด้านการวางแผนเพื่ออนาคต ($\bar{X} = 4.09$) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

3. การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคุณลักษณะของผู้ประกอบการและกลยุทธ์ที่มีผลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจ(SMEs) จากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในจังหวัดปทุมธานี โดยนำเสนอได้ตามตารางที่ 1. ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ

ตัวแปรพยากรณ์	ความสำเร็จการดำเนินธุรกิจ(SMEs) จากสภาวะการแพร่ระบาดของ โรคโควิด-19 ของผู้ประกอบการในจังหวัดปทุมธานี						
	B	S.E.	β	t	Sig.	Tolerance	VIF
ค่าคงที่ (constant)	0.698	0.327	-	2.136	0.034	-	-
คุณลักษณะของผู้ประกอบการ							
ความต้องการความสำเร็จ	0.076	0.033	0.141	2.273	0.024*	0.661	1.505
การยอมรับความเสี่ยง	0.089	0.042	0.129	2.095	0.238	0.552	1.826
ความมั่นใจในตนเอง	0.078	0.039	0.125	2.022	0.145	0.923	1.264
ความรู้ความสามารถความใฝ่รู้	0.133	0.061	0.164	2.163	0.132	0.615	1.628
การบริหารจัดการ	0.104	0.052	0.146	2.018	0.017*	0.725	1.586
ความคิดเชิงนวัตกรรม	0.399	0.070	0.174	4.889	0.000*	0.691	1.632
กลยุทธ์ธุรกิจของผู้ประกอบการ							
กลยุทธ์สร้างความแตกต่าง	0.144	0.071	0.314	5.148	0.000*	0.371	2.616
กลยุทธ์ปรับปรุงสินค้าและบริการ	0.012	0.526	-0.026	-	0.645	0.468	2.213
				0.316			
กลยุทธ์ต้นทุนต่ำ	0.081	-0.028	0.114	4.109	0.000*	0.656	1.596
กลยุทธ์สร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า	0.075	0.296	0.412	1.919	0.012*	0.406	3.346
กลยุทธ์นวัตกรรม	0.082	0.195	0.147	2.159	0.095	0.826	1.426
R = 0.81, R ² =0.68 R ² _{Adjusted} =0.73, Sr ² =0.35, F=43.49, p<0.001							

** P<0.01, *P<0.05

จากตารางที่ 1. ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณคุณลักษณะของผู้ประกอบการและกลยุทธ์ที่มีผลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจ(SMEs) จากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของผู้ประกอบการในจังหวัดปทุมธานี พบว่าคุณลักษณะของผู้ประกอบการด้านความต้องการความสำเร็จ (Sig = .024) ด้านการยอมรับความเสี่ยง (Sig = .238) ด้านความมั่นใจในตนเอง (Sig = .145) ด้านความรู้ความสามารถความใฝ่รู้ (Sig = .132) ด้านการบริหารจัดการ (Sig = .017) และด้านความคิดเชิงนวัตกรรม (Sig = .000) ตามลำดับและกลยุทธ์ธุรกิจของผู้ประกอบการ ด้านกลยุทธ์สร้างความแตกต่าง (Sig = .000) ด้านกลยุทธ์ปรับปรุงสินค้าและบริการ (Sig = .645) ด้านกลยุทธ์ต้นทุนต่ำ (Sig = .000) ด้านกลยุทธ์สร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า (Sig = .012) และด้านกลยุทธ์นวัตกรรม (Sig = .095) ในขณะที่ปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจ (SMEs) จากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของผู้ประกอบการในจังหวัดปทุมธานี ได้แก่ คุณลักษณะของผู้ประกอบการในด้านการยอมรับความเสี่ยง ด้านความมั่นใจในตนเอง และด้านความรู้ความสามารถความใฝ่รู้ ส่วนในเรื่องกลยุทธ์ธุรกิจของผู้ประกอบการ ได้แก่ ด้านกลยุทธ์ปรับปรุงสินค้าและบริการ และด้านกลยุทธ์นวัตกรรมตามลำดับ

เมื่อพิจารณาน้ำหนักของผลกระทบของตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจ (SMEs) จากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของผู้ประกอบการในจังหวัดปทุมธานี พบว่า คุณลักษณะของผู้ประกอบการด้านความคิดเชิงนวัตกรรม ($\beta = 0.174$) ส่งผลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจ(SMEs) จากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของผู้ประกอบการในจังหวัดปทุมธานีมากที่สุด รองลงมาด้านความรู้ความสามารถความใฝ่รู้ ($\beta = 0.164$) ด้านการบริหารจัดการ ($\beta = 0.146$) ด้านความต้องการความสำเร็จ ($\beta = 0.141$) ด้านการยอมรับความเสี่ยง ($\beta = 0.129$) ด้านความมั่นใจในตนเอง ($\beta = 0.125$) พร้อมทั้งกลยุทธ์ธุรกิจของผู้ประกอบการด้านกลยุทธ์สร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า ($\beta = 0.412$) ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตกรุงเทพมหานครมากที่สุด รองลงมาด้านกลยุทธ์สร้างความแตกต่าง ($\beta = 0.314$) ด้านกลยุทธ์นวัตกรรม ($\beta = 0.147$) ด้านกลยุทธ์ต้นทุนต่ำ ($\beta = 0.114$) และด้านกลยุทธ์ปรับปรุงสินค้าและบริการ ($\beta = 0.026$) ตามลำดับ

นอกจากนี้พบว่าค่า Multiple R=0.81 สัมประสิทธิ์การกำหนด ($R^2 = 0.810$) แสดงให้เห็นว่า อิทธิพลของคุณลักษณะของผู้ประกอบการและกลยุทธ์ที่มีผลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจ(SMEs) จากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของผู้ประกอบการในจังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วย คุณลักษณะของผู้ประกอบการด้านความต้องการความสำเร็จ ด้านการยอมรับความเสี่ยง ด้านความมั่นใจในตนเอง ด้านความรู้ความสามารถความใฝ่รู้ ด้านการบริหารจัดการ และด้านความคิดเชิงนวัตกรรม และกลยุทธ์ธุรกิจของผู้ประกอบการ ด้านกลยุทธ์สร้างความแตกต่าง ด้านกลยุทธ์ปรับปรุงสินค้าและบริการ ด้านกลยุทธ์ต้นทุนต่ำ ด้านกลยุทธ์สร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า และด้านกลยุทธ์นวัตกรรม ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม(SMEs) ในเขตกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 68.00 ที่เหลืออีกร้อยละ 32.00 เป็นผลเนื่องมาจากตัวแปรอื่น จากการตรวจสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า Variance Inflation Factor (VIF) ซึ่งค่า VIF ที่มีค่าเกิน 5.0 แสดงว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเอง ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่า ค่า VIF ของตัวแปรอิสระมีค่าตั้งแต่ 1.264 – 3.46 ซึ่งมีค่าไม่เกิน 5.0 แสดงว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ กันแต่ไม่มีนัยสำคัญ (Zikmund, Babin, Carr, & Griffin, 2013 : 590)

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจ(SMEs) จากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของผู้ประกอบการในจังหวัดปทุมธานี โดยสรุปผลจากการทดสอบค่าสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ ได้แก่ คุณลักษณะของผู้ประกอบการด้านความต้องการความสำเร็จ ด้านการยอมรับความเสี่ยง ด้านความมั่นใจในตนเอง ด้านความรู้ความสามารถความใฝ่รู้ ด้านการบริหารจัดการ และด้านความคิดเชิงนวัตกรรม และกลยุทธ์ธุรกิจของผู้ประกอบการ ด้านกลยุทธ์สร้างความแตกต่าง ด้านกลยุทธ์ปรับปรุงสินค้าและบริการด้านกลยุทธ์ต้นทุนต่ำ ด้านกลยุทธ์สร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า และด้านกลยุทธ์นวัตกรรมได้ผลสรุปว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจ (SMEs) จากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของผู้ประกอบการในจังหวัดปทุมธานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ คุณลักษณะของผู้ประกอบการด้านความต้องการความสำเร็จ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการสร้างนวัตกรรมเป็นตัว

แปรสำคัญที่ส่งผล ต่อความสำเร็จของธุรกิจ มาเพิ่มมูลค่าของสินค้าและยังสามารถใช้นวัตกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดได้ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Ogawa (1995) ที่กล่าวว่า การสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ที่จะช่วยให้คุณเป็นองค์กรที่มีความโดดเด่น และมีความแตกต่างอัน เป็นเอกลักษณ์ของคุณ Frese at al. (2000); ฝนทิพย์ ชวโรว; ณัฐเชษฐ์ พูลเจริญ (2555); Krauss et al. (2005); วันวิสาข์ โชคพรหมอนันต์ และ วิโรจน์ เจริญลักษณ์ (2558) ที่ทำการวิจัยแล้วพบว่าคุณลักษณะของผู้ประกอบการ ด้านความคิดเชิงนวัตกรรมมีผลต่อความสำเร็จในการ ประกอบธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการศึกษาวิจัยของสุธา พงศ์ถาวรภิญโญ. (2562). ศึกษาวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารจัดการของธนาคารพาณิชย์เอกชนสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง พบว่า 6 องค์ประกอบหลัก คือ 2.1) องค์ประกอบด้านบริการ 2.2) องค์ประกอบด้านความสามารถการผลิตร่วมของลูกค้า 2.3) องค์ประกอบด้านเทคโนโลยี และการสื่อสาร 2.4) องค์ประกอบด้านอรรถประโยชน์ที่ได้รับ 2.5) องค์ประกอบด้านบริการที่ เฉพาะเจาะจง และ 2.6) องค์ประกอบด้านประสบการณ์ที่ได้รับ 3) องค์ประกอบการสร้างสรรค คุณค่ารวมทั้ง 6 องค์ประกอบส่งผลต่อความผูกพันของลูกค้าตามลำดับ

ความสำเร็จของธุรกิจ คือ การดำเนินการในองค์กรทุกกระบวนการเพื่อมุ่งให้ได้มาซึ่งผลกำไรมากที่สุด โดยสามารถผลิตสินค้าหรือบริการที่มุ่งสนองต่อ ความต้องการของผู้บริโภคให้ได้มากที่สุด ซึ่งผู้ที่สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ในการตอบสนองความต้องการของลูกค้าจะส่งผลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจ(SMEs) จากสภาวะการแพร่ระบาดโรคโควิด-19 ของผู้ประกอบการในจังหวัดปทุมธานีเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจ เนื่องด้วยผู้ประกอบการมีเป้าหมายในการทำงานอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ Zimmerer & Scarborough (1996); Frese at al. (2000) ได้กล่าวว่า ลักษณะของผู้ประกอบ การที่ประสบความสำเร็จนั้น ประกอบด้วยคุณลักษณะ ความต้องการความสำเร็จ พยายามค้นหาหนทางที่นำไปสู่ความสำเร็จซึ่งต้องเป็นบุคคลที่มีแรงจูงใจที่จะทำงานนั้นๆ ให้ดีกว่าเดิมเพื่อให้ประสบความสำเร็จ พร้อมทั้งผลงานวิจัยของบุญเรือน ทองทิพย์. (2563). โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กับศักยภาพของผู้นำ ต่อการพัฒนาองค์กรแบบ New Normal. พบว่า องค์กรต้องปรับเปลี่ยนนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้พัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ ดำเนินธุรกิจแบบสร้างพันธมิตรพึ่งพาอาศัยกันทั้งกับผู้มีส่วนได้เสีย การตัดสินใจต้องฉับไว และยืดหยุ่นพร้อมปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ มองหาช่องทางธุรกิจใหม่ ๆ ขยายหรือเพิ่มช่องทางความหลากหลายทางการตลาดเน้นคุณภาพ สร้างความแตกต่าง

สำหรับกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ ได้แก่ กลยุทธ์สร้างความแตกต่าง กลยุทธ์ต้นทุนต่ำ และ กลยุทธ์สร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า ในขณะที่ปัจจัยที่ไม่ส่งผลกับความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จากสภาวะการแพร่ระบาดโรคโควิด-19 ของผู้ประกอบการในจังหวัดปทุมธานี ได้แก่ คุณลักษณะของผู้ประกอบการในด้านการยอมรับความเสี่ยง ด้านความมั่นใจในตนเอง และด้านความรู้ความสามารถความใฝ่รู้ ส่วนในเรื่องกลยุทธ์ธุรกิจของผู้ประกอบการ ได้แก่ ด้านกลยุทธ์ปรับปรุงสินค้าและบริการ และด้านกลยุทธ์นวัตกรรมตามลำดับ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรุณกมล สุขเขนง. (2562). กลยุทธ์การบริหารจัดการของธนาคารพาณิชย์เอกชนสู่การเป็น องค์กร สมรรถนะสูง พบว่ากลยุทธ์การสร้างความแตกต่างที่ภาพลักษณ์ (Image differentiation) กลยุทธ์การสร้างความแตกต่างที่ผู้ให้บริการ (People Differentiation) กลยุทธ์การสร้าง ความแตกต่างที่ผลิตภัณฑ์ (Product Differentiation) และกลยุทธ์การสร้างความแตกต่างที่ช่องทางบริการ (Channel Differentiation) และ

สอดคล้องกับการวิจัยของสุพาดา สิริกุดตา (2556) ที่พบว่ากลยุทธ์ระดับองค์กรเป็นหนึ่งในกลยุทธ์ที่ผู้ประกอบการนำมาใช้และที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จขององค์กร ภารกิจในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและสอดคล้องกับงานวิจัยของสุริรัตน์ ชตช้อย (2560) ซึ่งสามารถอภิปรายได้ว่า เมื่อผู้ประกอบการเกิดความเชื่อมั่น และความไว้วางใจในการซื้อสินค้าทางเว็บไซต์ก็จะส่งผลต่อความพึงพอใจ ของผู้ประกอบการจนเกิดพฤติกรรมการตั้งใจซื้อสินค้าทางเว็บไซต์ ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

1.1) จากผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจจากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของผู้ประกอบการในจังหวัดปทุมธานี ได้แก่ ความต้องการความสำเร็จ การบริหารจัดการ และการสร้างนวัตกรรม ดังนั้นควรจะมีเชื่อมั่นในตนเอง เปิดรับนวัตกรรมใหม่ๆ และนำนวัตกรรม เข้ามาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อธุรกิจ พร้อมทั้งผู้ประกอบการจะต้องมีแหล่งเงินทุน มีเป้าหมายในการทำธุรกิจที่ชัดเจน อีกทั้งผู้ประกอบการจะต้องดำเนินธุรกิจด้วยการสร้างนวัตกรรมใหม่ เพื่อให้ตรงตามความต้องการของตลาดเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันอย่างรวดเร็วโดยต้องสร้างสินค้าบริการ แพลตฟอร์ม มีเรื่องราวความเป็นมา มีวิสัยทัศน์ มีเอกลักษณ์ ตอบโจทย์ความต้องการของลูกค้าหรือผู้บริโภคในรูปแบบความปกติใหม่

1.2) จากผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ ได้แก่ กลยุทธ์สร้างความแตกต่าง กลยุทธ์ต้นทุนต่ำ และกลยุทธ์สร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจ ดังนั้นผู้ประกอบการของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม(SMEs) ในจังหวัดปทุมธานีสามารถนำผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางให้เกิดความรู้และความเข้าใจในเรื่องกลยุทธ์ธุรกิจที่มีผลต่อความสำเร็จของธุรกิจ ซึ่งผู้ประกอบการสามารถนำความรู้จากการวิจัยนี้ไปใช้แก้ไขปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นในธุรกิจได้ เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนดำเนินธุรกิจให้เป็นไปอย่างราบรื่น ทั้งนี้ก็เพื่อลดปัญหาการเลิกกิจการลงได้พร้อมปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ มองหาช่องทางธุรกิจใหม่ ๆ ขยายหรือเพิ่มช่องทางความหลากหลายทางการตลาด เน้นคุณภาพ สร้างความแตกต่าง เน้นความปลอดภัยจากโรคระบาด และมีการวางแผนเพื่อเตรียม รับมือความไม่แน่นอนในปัจจุบันและอนาคต

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1) ควรมีการศึกษาวิจัยทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อหาข้อเปรียบเทียบผลการศึกษาในอนาคตของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกและมีประสิทธิภาพในการทำนายประสิทธิผลองค์การ เพื่อที่จะได้กำหนดตัวแปรใหม่ ๆ มาใช้ในการทำวิจัยอยู่เสมอเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลดีต่อองค์การ เพื่อเพิ่มเติมต่อยอดในงานวิจัยครั้งนี้ โดยเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่จังหวัดอื่นๆ หรือภูมิภาคเพื่อให้ผลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้อ้างอิงได้ครอบคลุมทั่วประเทศ

2.2) งานวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาความสำเร็จของธุรกิจกว้างขึ้น โดยไม่ใช่ว่าแค่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และกระจายออกไปยังจังหวัดอื่นและภูมิภาคอื่นๆ หรือใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลที่สูงขึ้น จากการดำเนินงานขององค์การในรูปแบบความปกติใหม่ต้องมีการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดโดยการศึกษาตลาดและหาช่องทางในการทำธุรกิจ ใหม่ ๆ เพื่อขยายหรือเพิ่มช่องทางความหลากหลายทางการตลาดโดยเน้นด้านคุณภาพ ด้านการสร้าง ความแตกต่าง และด้านความปลอดภัย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2564). แนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อการจัดการภาวะระบาดของโรคโควิด-19 ในข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 1). กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2563). คู่มือดูแลสังคมจิตใจบุคลากรสุขภาพในภาวะวิกฤตโควิด-19. นนทบุรี: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. (2563). แนวทางการจัดบริการเพื่อรองรับผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของสถาบัน/โรงพยาบาลสังกัดกรมสุขภาพจิต ฉบับที่ 1/2563.
- กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2551). สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จารุพร ชันชนันท์ และวสุธิดา นฤตมนต์.(2562). คุณลักษณะของผู้ประกอบการและกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม: กรณีศึกษาลูกค้าของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคกลางของประเทศไทย. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 33(108), 132-144.
- ชนพล ก่อฐานะ. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพการจัดการความเสี่ยงกับผลการดำเนินงานแบบสมดุล ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการเทคโนโลยีอุตสาหกรรม*, 14(3), 106-115.
- นันทพร ชเลจร. (2562). โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ ความภักดีของลูกค้าธุรกิจสตาร์ทอัพประเภทพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 33(107), 193-205.
- บุญใจ ศรีสถิตย์นรากูร. (2550). ระเบียบวิธีการวิจัยทางพยาบาลศาสตร์(พิมพ์ครั้งที่4). กรุงเทพฯ: ยูแอนดีไอ อินเตอร์มีเดีย.
- บุญเรือน ทองทิพย์. (2563). โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กับศักยภาพของผู้นำ ต่อการพัฒนาองค์การแบบ New Normal. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิง พุทธ*, 5(1), 434-446.
- ฝนทิพย์ ขารไสว และณัฐเชษฐ์ พูลเจริญ. (2555). รายงานวิจัยคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดภาคเหนือตอนล่างของไทย. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- มณัฐณี ประเสริฐลาภ. (2558). การเปรียบเทียบความน่าเชื่อถือของผลการวัดแบบวัดเจตคติของลิเคอร์ท. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 7(2), 249-258.
- ศิริ ชัย กามจนวาสี. (2550). ทฤษฎีการประเมิน. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2545). ทฤษฎีการประเมิน. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ขานีประศาสน์. (2545). ระเบียบวิธีการวิจัย. กรุงเทพฯ:พิมพ์ดีการ พิมพ์.
- สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. (2553). การบริหารเชิงกลยุทธ์. (พิมพ์ครั้งที่ 20). กรุงเทพฯ : อาทิตยวิเคราะห.

- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2562). “มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของ SMEs หรือ GDP SMEs ในไตรมาสแรกของปี 2559”, ในข้อมูลและสถานการณ์ SMEs รายงานสถานการณ์ประจำเดือน. เว็บไซต์ <http://www.sme.go.th/>. ค้นเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2562.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12”. กรุงเทพฯ : 2560-2564.
- สุริรัตน์ ชดช้อย. (2560). อิทธิพลการกำกับของการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ที่มีต่อความภักดีของลูกค้า อย่างยั่งยืนของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ. (ปริญญาบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุพาดา สิริกุดตา. (2556). กลยุทธ์เศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่มีผลต่อความสำเร็จขององค์กรธุรกิจ: กรณีศึกษาผู้ประกอบการอุตสาหกรรมภาคกลางตอนบน. *วารสารวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์*. 34(3), 428-439.
- สุธา พงศ์ถาวรภิญโญ. (2562). กลยุทธ์การสร้างสรรค์คุณค่าร่วมที่ส่งผลต่อความผูกพันของ ลูกค้าในโรงแรม ระดับ 3 ดาว เมืองพัทยา. ในดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อรุณกมล ศุขเอนก. (2562). กลยุทธ์การบริหารจัดการของธนาคารพาณิชย์เอกชนสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง. ในดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Amran Awang, Abdul Rashid Said Asghar, & Khairul Anwar Subari. (2010). Study of Distinctive Capabilities and Entrepreneurial Orientation on Return on Sales among Small and Medium Agro-Based Enterprises (SMAEs) in Malaysia. *International Business Research*. 2:34-48.
- Berger-Walliser, G., Bird, Robert C., & Haapio, H. (2011). “Promoting business success through contract visualization”, in *Journal of Law, Business, and Ethics*. p.55-75. vol 17.
- Chiara Verbano, Karen Venturini. (2013). “Managing Risks in SMEs: A Literature Review and Research Agenda.” *J. Technol.*
- Frese, M., Stefanie I Krauss., Christian Friedrich., & Jens M Unger. (2000). “Entrepreneurial orientation: A psychological model of success among southern African small business owners”, *European journal of work and organizational psychology*. 14(3): 315-344; March.
- Owens, R.G. (1995). *Organizational Behavior in Education*. (5 th ed). Boston : Allyn and Bacon.
- Pletnev D.a & Barkhatov V.a. (2016). “Business Success of Small and Medium Sized Enterprises in Russia and Social Responsibility of Managers”, in *Social and Behavioral Sciences*.
- Zimmerer & Scarborough. (1996). *Entrepreneurship and New Venture Formation* Thomas W. Zimmerer, East Tennessee State University Norman M. Scarborough, Presbyterian College.

นวัตกรรมทางการปลูกข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรรุ่นใหม่ด้วยจุลินทรีย์เอสจี 1

Innovations in Organic Farming and Natural Cyclical Food Waste Disposal as The Natural Cycle by SG1 Microorganisms

ผู้วิจัย

ดร.เฉลิมชนม์ อ่ำพรไพ

อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจและรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ทนาย.ทัศนีย์ พันธุ์พานิช

ศูนย์สุขภาพ ศูนย์การแพทย์ปัญญานันทภิกขุ ชลประทาน มศว.

นท.ภณ ทัพพินท์กร ร.น.

หลักสูตรบริหารธุรกิจดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

วัชรินทร์ อุ่นใจ

หลักสูตรบริหารธุรกิจดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ได้ทำการศึกษานวัตกรรมทางการปลูกข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรรุ่นใหม่ด้วยจุลินทรีย์เอสจี 1 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสามารถและประโยชน์ของเกษตรกรอินทรีย์โดยการใช้จุลินทรีย์ เพื่อศึกษาความสามารถในการย่อยสลายสารอินทรีย์ต่างๆ โดยการใช้จุลินทรีย์ เพื่อศึกษาคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์เอสจี 1 ในการทำเกษตรอินทรีย์และการย่อยสลายสารอินทรีย์ต่างๆ ขอบเขตของงานวิจัย ขอบเขตด้านเนื้อหา เพื่อศึกษาตามวัตถุประสงค์ 3 ข้อดังกล่าว การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้การทดสอบของห้องปฏิบัติการที่ได้มาตรฐาน วิธีการวิจัย ทำการทบทวนวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและนำเสนอชื่อ ประเภทย่อย แนวคิดเกษตรอินทรีย์ แนวคิดการย่อยสลายสารอินทรีย์ต่างๆ คุณสมบัติจุลินทรีย์เอสจี 1 และใช้การวิจัยเชิงทดลองโดยได้ส่งผลิตภัณฑ์ SG1 ไปทดลองและทดสอบในห้องปฏิบัติการของสถาบันต่างๆ ดังต่อไปนี้ ทดสอบว่ามีจุลินทรีย์ที่เป็นอันตรายหรือไม่ ทดสอบความเป็นพิษเฉียบพลันโดยทางการกิน และ ทดลองในแปลงสาธิตเกษตรอินทรีย์ที่นำจุลินทรีย์ SG1 ไปใช้งาน ผลการศึกษาพบว่าจุลินทรีย์มีบทบาทที่สำคัญมากในการทำเกษตรอินทรีย์และในการย่อยสลายขยะเศษอาหารหรือซากพืชซากสัตว์ให้กลายเป็นปุ๋ยอินทรีย์ และพบว่าจุลินทรีย์ SG1 มีประโยชน์มากในการทำเกษตรอินทรีย์และย่อยสลายขยะเศษอาหารหรือซากพืชซากสัตว์ให้กลายเป็นปุ๋ยอินทรีย์ เป็นการทำการเกษตรแบบผสมผสานที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม สมดุลธรรมชาติ และ ความหลากหลายทางชีวภาพ มีการจัดการระบบนิเวศที่คล้ายคลึงกับธรรมชาติ หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีและสารสังเคราะห์ทุกชนิดไม่ว่าจะเป็น ปุ๋ย สารกำจัดศัตรูพืช หรือ ฮอร์โมนต่าง ๆ และการใช้วัสดุอินทรีย์ ซึ่งสามารถสลายตัวให้อินทรีย์วัตถุด้วยจุลินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด และ ปุ๋ยชีวภาพ ในการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์เพื่อให้ต้นพืชเจริญเติบโตและมีความแข็งแรง สามารถต้านทานโรคและแมลงได้ด้วยตนเอง ผลผลิตที่ได้จึงปราศจากอันตรายของ

สารตกค้าง ทำให้ปลอดภัยทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค อีกทั้งไม่ทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม มีความคุ้มค่า สามารถเพิ่มผลผลิต สามารถลดต้นทุน เพิ่มผลกำไร และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมปลอดภัยต่อคนและสัตว์เลี้ยง

คำสำคัญ : เกษตรอินทรีย์, การกำจัดขยะจากอาหารแบบวัฏจักรธรรมชาติ, จุลินทรีย์ SG1

Abstract

The objectives of this research were to investigate: Innovations in Organic Farming and Natural Cyclical Food Waste Disposal as The Natural Cycle by SG1 Microorganisms with the purpose of studying to study the capabilities and benefits of organic agriculture by using microorganisms, to study the ability to decompose various organic substances by using microorganisms, to study the properties of microbial products SG1 in organic farming and decomposition of various organic substances. Scope of research Content scope to study according to the aforementioned 3 objectives, This research is an experimental research using standard laboratory tests. Research Methods A review of the literature was conducted. relevant and reliable consists of organic farming concept, The concept of decomposing various organic substances, SG1 microbial properties and using experimental research by submitting SG1 products to experiment and test in the laboratories of the following institutions Test for the presence of harmful microorganisms, Acute oral toxicity test and experimented in organic farming demonstration plots where SG1 microorganisms were applied. The results showed that Microorganisms play a very important role in organic farming and in decomposing food waste or animal remains into organic fertilizer and found that microorganism SG1 is very useful in organic farming and decompose food waste or animal remains into organic fertilizer. It is an integrated farming practice that takes into account the environment, natural balance and biodiversity. Ecosystems are managed similar to nature. Avoid the use of chemicals and synthetic substances of any kind, whether Fertilizers, pesticides, or hormones and the use of organic materials which can decompose to organic matter with microorganisms such as Manure, compost, green manure and bio-fertilizer to improve soil fertility for plant growth and strength, able to resist diseases and insects on their own. The resulting product is free from harmful residues. This makes it safe for both producers and consumers, It also does not cause environmental degradation, worthwhile, able to increase productivity, reduce costs, increase profits and environmentally friendly, safe for people and pets.

Key Words : Organic farming, Natural Cycle Food Waste Disposal, SG1 microorganisms

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมมีความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งทรัพยากรกายภาพ ดิน น้ำที่อุดมสมบูรณ์ สภาพภูมิอากาศที่เหมาะสม และทรัพยากรชีวภาพที่มีความหลากหลายของพันธุ์พืช สัตว์หรือชีวภาพอื่น ๆ เช่น เห็ดรา สาหร่าย จุลินทรีย์ เป็นต้น เรียกได้ว่าเป็นอู่ข้าวอู่น้ำของประเทศ ซึ่งสภาพพื้นที่ของประเทศไทยเหมาะกับการเพาะปลูกทำเกษตรกรรมอย่างมาก โดยการทำเกษตรกรรมในสมัยก่อนนั้นมีรูปแบบเรียบง่าย ปลูกพืชตามฤดูกาล ใช้แรงงานสัตว์มาช่วยในการเกษตร เน้นการพึ่งพาธรรมชาติเป็นหลักผลผลิตที่ได้นำมาใช้เพื่อการยังชีพ แต่เมื่อมาถึงยุคการปฏิวัติเขียว (Green Revolution) ทำให้เริ่มมีการใช้สารเคมีในการกำจัดศัตรูพืชและเป็นปุ๋ยบำรุงพืชจนมาจนถึงในปัจจุบัน

การทำเกษตรกรรมที่มีการนำสารเคมีในการกำจัดศัตรูพืช แมลง โรคพืช ฮอร์โมนเร่งการเจริญเติบโตให้พืชออกผลนอกฤดูกาล และการใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อให้พืชเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะ N P K ซึ่งการใช้สารเคมีโดยไม่ถูกวิธี เช่น ไม่มีหรือไม่ใช่อุปกรณ์ป้องกันสารเคมี เกือบเกี่ยวผลผลิตไม่ถูกช่วงเวลา เป็นต้น หรือเกษตรกรรมมีการใช้ปริมาณสารเคมีที่มากเกินไป ส่งผลให้เกิดการตกค้างของสารเคมีที่เป็นอันตรายในสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ และยังเป็นอันตรายกับผู้บริโภค รวมถึงส่งผลกระทบต่อสุขภาพของเกษตรกรเอง โดยผลสำรวจพบว่าอัตราการป่วยจากการได้รับพิษจากสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชมีแนวโน้มที่สูงขึ้น โดยในปี 2558 พบว่าผู้ป่วยที่ได้รับพิษจากสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชจากการทำงานและสิ่งแวดล้อม 2,421 ราย อัตราป่วย 3.70 ต่อประชากรแสนคน (สำนักระบาดวิทยา, 2559) และจากผลการสุ่มตรวจเลือดของเกษตรกรพบว่าเกษตรกรจำนวนหลายรายมีความเสี่ยงจากการสะสมสารเคมี ซึ่งในปี 2556 ได้ทำการสุ่มตรวจเกษตรกรจาก 50 จังหวัด จำนวน 314,805 ราย โดยมีจำนวน 96,227 ราย หรือคิดเป็น 30.57% ที่ผลเลือดอยู่ในระดับที่ไม่ปลอดภัย และในปี 2557 ได้สุ่มตรวจเกษตรกรจาก 71 จังหวัด จำนวน 314,603 ราย โดยมีจำนวน 107,989 ราย หรือคิดเป็น 34.33% ผลเลือดอยู่ในระดับที่ไม่ปลอดภัย (สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม, 2558) ถึงแม้สารเคมีทางการเกษตรเหล่านี้จะมีผลกระทบดังที่กล่าวไปแล้ว แต่ปริมาณการนำเข้าสารเคมีในการทำเกษตรก็ยังมีปริมาณมากขึ้น โดยปริมาณการนำเข้าวัตถุอันตรายทางการเกษตรในปี 2558 สูงถึง 149,546 ตัน แบ่งเป็นสารกำจัดวัชพืช 119,971 ตัน สารกำจัดแมลง 12,927 ตัน สารป้องกันและกำจัดโรคพืช 11,088 ตัน และอื่น ๆ เช่น สารควบคุมการเจริญเติบโตของพืช สารกำจัดหนู 5,560 ตัน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2559ก)

ปัจจุบันจึงเริ่มมีคนที่ให้ความสนใจแนวคิดการเกษตรทางเลือกในการจัดการระบบการเกษตรมากขึ้น เช่น เกษตรธรรมชาติ (Natural Farming) เกษตรอินทรีย์ (Organic Farming) เกษตรยั่งยืน (Sustainable Agriculture) เกษตรผสมผสาน (Integrated Farming) เกษตรทฤษฎีใหม่ (New Theory Agriculture) และวนเกษตร (Agro Forestry) เป็นต้น ซึ่งระบบการเกษตรต่าง ๆ เหล่านี้มีหลักการคล้ายคลึงกัน คือ เน้นความสมดุล ไม่ทำลายธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ เกิดผลดีต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และเกษตรกร ซึ่งแนวคิดการเกษตรทางเลือกในแต่ละรูปแบบถึงแม้จะมีความคล้ายคลึงกันแต่ก็มีบางส่วนที่แตกต่างกัน เช่น เกษตรผสมผสานและเกษตรทฤษฎีใหม่ที่อาจจะมีการใช้สารเคมีทางการเกษตรร่วมด้วย วนเกษตรที่ต้องมีพื้นที่ป่าหรือต้องมีสภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกับป่า เกษตรกรรมธรรมชาติของฟูกูโอกะที่เน้นพึ่งพาธรรมชาติเป็นหลักโดยไม่มีการใช้จุลินทรีย์ในการผลิต เป็นต้น (อานัฐ ตันโช, 2549)

ส่วนการทำเกษตรอินทรีย์ไม่มีการใช้สารเคมีลักษณะสภาพพื้นที่สามารถทำได้ทุกพื้นที่ มีการใช้จุลินทรีย์ช่วยในการผลิตและสามารถที่จะขอรับรองมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับทั้งในระดับประเทศหรือระดับนานาชาติได้ ดังนั้นการทำเกษตรอินทรีย์จึงเป็นระบบการเกษตรที่มีความน่าสนใจในรูปแบบหนึ่ง

จากแนวคิดเกษตรทางเลือกที่มีมากมาย เกษตรอินทรีย์ก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่งในปัจจุบันเกษตรกรบางกลุ่มได้เปลี่ยนมาทำเกษตรอินทรีย์เพื่อตอบรับกระแสของผู้บริโภคที่ใส่ใจต่อสุขภาพ การทำเกษตรอินทรีย์นั้นมีความหมาย คือ การทำการเกษตรที่ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมีในการกำจัดศัตรูพืช โรค และแมลง ฮอริโมนที่เร่งการเจริญเติบโต และไม่ใช้พันธุ์พืช สัตว์ หรือจุลินทรีย์ที่ตัดต่อพันธุกรรมโดยมีระบบการจัดการที่เอื้อประโยชน์ต่อระบบนิเวศ สร้างความหลากหลายทางชีวภาพ ความอุดมสมบูรณ์ของดินและน้ำ มีการผสมผสานความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความรู้ทางวิทยาศาสตร์สมัยใหม่เกิดความร่วมมือร่วมกันระหว่างธรรมชาติและมนุษย์สามารถใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอกที่ได้จากมูลสัตว์ เป็นต้น รวมถึงมีการใช้สารสกัดจากธรรมชาติมาช่วยในการกำจัดศัตรูพืช เช่น สารสกัดจากสะเดา จุลินทรีย์น้ำหมักชีวภาพ น้ำส้มควันไม้ เป็นต้น ซึ่งการทำเกษตรอินทรีย์เป็นเกษตรทางเลือกอีกทางที่ช่วยให้เกษตรกร ลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตภายนอก เช่น การทำปุ๋ยอินทรีย์หรือสารสกัดธรรมชาติใช้เอง ทำให้ผู้บริโภครับประทานผักหรือผลไม้ที่ไม่มีสารเคมีตกค้าง และลดปริมาณสารเคมีที่ตกค้างในสิ่งแวดล้อม พื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดินและระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

Siam Goal Biotech Co.,Ltd. ก่อตั้งเมื่อ เมษายน 2564 ด้วยเงินทุนจดทะเบียน 3 ล้านบาท มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินธุรกิจ ผลิตและจัดจำหน่าย จุลินทรีย์ อาหารเสริม Biotechnology Bio-plastic ออกแบบและจัดทำ SMART Farm และให้บริการบริหารจัดการฟาร์ม ภายใต้การรับรองมาตรฐาน ISO9001, ISO14001, GMP เพื่อต้องการให้ผู้ประกอบการสามารถ ลดค่าใช้จ่ายและต้นทุนในการการผลิต ลดการใช้ปุ๋ยและสารเคมีต่างๆ เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต เพิ่มผลผลิตให้มากขึ้น ผลกำไรเพิ่มขึ้น และปลอดภัยต่อคนและสัตว์ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดย Siam Goal Biotech Co.,Ltd. ได้ทำการคิดค้นนวัตกรรมจุลินทรีย์ SG1 นั่นคือจุลินทรีย์เพื่อการเกษตรและการเลี้ยงสัตว์เป็นจุลินทรีย์ธรรมชาติที่ถูกคัดเลือกสายพันธุ์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดหลายสายพันธุ์ และนำมาพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล สามารถเพิ่มจำนวนได้ด้วยนวัตกรรม มีความปลอดภัยเป็น Bio Safety Level 1 ปลอดภัยต่อคนและสัตว์ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีกลิ่นหอม ไม่มีสารเคมี 100% จุลินทรีย์ SG1 เป็นจุลินทรีย์ที่สามารถเจริญเติบโตได้ดีในสภาพทั้งมีออกซิเจนและไม่มีออกซิเจน มีความคงทนต่อสภาวะกรดและด่างในช่วงกว้าง เจริญได้แม้ในสภาพความเค็มถึงเค็มจัด สารชีวภัณฑ์สารชีวภัณฑ์ Effective Microorganism ชื่อ SG1 ประกอบด้วยจุลินทรีย์คัดเลือกจากหลายสายพันธุ์ที่ปลอดภัย (Bio Safety Level 1) มาทำงานอย่างเกื้อกูลกันจำนวนมาก ซึ่งไม่มีอันตรายต่อคนและสัตว์เลี้ยงสามารถใช้เพื่อลดกลิ่นเหม็นตามที่ต้องการได้ เช่น ขยะ ท่อระบายน้ำ ส้วม บ่อเกรอะ ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น มีความปลอดภัยสูง เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีผลต่อสัตว์พาหะต่างๆ เช่น แมลงสาบ แมลงวัน จิ้งจก แมงมุม เป็นต้น โดยทำให้ถูกรบกวนการดำเนินชีวิตส่งผลให้ประชากรของสัตว์เหล่านี้ลดลงเป็นการคืนความสมดุลให้แก่ระบบนิเวศถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

นวัตกรรมจุลินทรีย์ SG1

SG1 จุลินทรีย์เพื่อการเกษตรและดูแลสัตว์ เป็นจุลินทรีย์ธรรมชาติที่ถูกคัดเลือกสายพันธุ์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด หลายสายพันธุ์ และนำมาพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล อย่างมหัศจรรย์ ในนาม จุลินทรีย์ SGB ที่สามารถ ลดค่าใช้จ่ายและต้นทุนในการการผลิต ลดการใช้ปุ๋ยและสารเคมีต่างๆ เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต เพิ่มผลผลิตให้มากขึ้น ผลกำไรเพิ่มขึ้น ปลอดภัยต่อคนและสัตว์ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จุลินทรีย์ SGB เป็นจุลินทรีย์ที่สามารถเจริญเติบโตได้ดี ในสภาพทั้งมีออกซิเจนและไม่มีออกซิเจน มีความคงทนต่อสภาวะกรดและด่างในช่วงกว้าง เจริญได้แม้ในสภาพความเค็มถึงเค็มจัด

สถานที่ที่สามารถใช้ จุลินทรีย์ SG1 ได้แก่ พื้นที่ทางการเกษตรและพืชทุกชนิด ฟาร์มการเลี้ยงสัตว์ เล้าสัตว์ คอกสัตว์ บ่อปลา บ่อขยะ บ่อบำบัดน้ำเสียโรงงานปลาป่น โรงงานอุตสาหกรรมอาหาร โรงงานต่างๆ โรงพยาบาล โรงเรียน ส่วนราชการ ห้างสรรพสินค้า คลินิก ที่พักโรงแรม ตลาดสด สะพานปลา โรงอาหาร ที่มีน้ำท่วมขัง ที่มีแมลงวัน แมลงสาบ ปลวก มด แมงมุม ยุงไข่และมีหนูจำนวนมาก

ประโยชน์ของการใช้ จุลินทรีย์ SG1 ด้านการเกษตร

1. ช่วยให้เกษตรกรประหยัด การใช้ปุ๋ย สารเคมี ทั้งค่าแรงและเวลา เช่น ปุ๋ยเคมี ฮอร์โมนต่างๆ และยังลดการใช้ยาปราบศัตรูพืช ยารักษาโรคพืช ทั้งเชื้อรา แบคทีเรีย ไวรัส เช่น ราน้ำค้าง ราดำ ใบจุด ใบสนิม ใบปลายไหม้ ตะไคร่น้ำ สาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงิน เป็นต้น ทำให้สามารถลดต้นทุนในการเพาะปลูกลงเกือบ 80%

2. ช่วยเร่งให้พืชเติบโตเร็วขึ้น ผลิดอกออกผลไวและดกเพิ่มขึ้น ออกดอกนอกฤดูกาล มีรากมาก แข็งแรง ดินดี ดำ ร่วนซุย มีอิวมัสเพิ่มมากขึ้น มีธาตุหลัก ธาตุรอง และธาตุเสริมมากเพียงพอให้พืชเติบโต ส่งผลให้ใบเงามันสวย ดอกมีสีสด ใหญ่ และมีกลิ่นหอมแรงขึ้น ผลไม้มีรสหอมหวานจัดขึ้น โตและอร่อยขึ้น พืชมีภูมิต้านทานโรคดีขึ้น ใช้ได้กับพืชทุกชนิด และดินทุกสภาวะ เช่น ข้าว ทุเรียน มะละกอ ส้ม ส้มโอ ทับทิม ชมพู อ้อย ข้าวโพด ถั่วลิสง ลำไย มะม่วง ผักชี ต้นหอม ผักกาด พริก มะนาว มะยงชิด มะปราง ลองกอง ต้นยาง อุ่น อินทผาลัม มังคุด เงาะ ลำไย ลิ้นจี่ มันสำปะหลัง ขนุน แคนตาลูป ฝรั่ง พุทรา มะพร้าว น้ำหอม สับปะรด กระเทียม ทุเรียน กล้วย กล้วยไม้ เป็นต้น

3. ช่วยกำจัดและป้องกันเพลี้ยแป้ง เพลี้ยหอย เพลี้ยไฟ เพลี้ยกระโดด แมลงต่างๆ เต่าทอง หอย และหนอน รวมถึงกำจัด หรือลดปัญหาแมลงวัน ยุง แมลงสาบ หนู มด แมลงมุม ปลวก จิ้งจก เต่าทอง หอยทาก แมลงวันทอง เป็นต้น โดยการเข้าไปตัดวงจรชีวิตของสิ่งมีชีวิตของสัตว์เหล่านี้

การประยุกต์ใช้จุลินทรีย์ SG1 เป็นวิธีทางเทคโนโลยีชีวภาพ (Biotechnology) มาใช้ในการทำการเกษตรอินทรีย์และการกำจัดขยะจากอาหารเป็นวิธีการที่ดียิ่งเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและเป็น Organic 100% โดยการทำการเกษตรอินทรีย์คือการดึงความสามารถของจุลินทรีย์ SG1 ที่มีประสิทธิภาพสูงและความหลากหลายสายพันธุ์นำมาผสมผสานเป็นนวัตกรรมที่สามารถช่วยให้พืชแข็งแรงใบใหญ่เพิ่มขึ้นมีรากมากและเมื่อจุลินทรีย์ตกลงไปในดินแล้วทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการตรึงไนโตรเจน (N) จากอากาศพร้อมความชื้นลงมาในดิน ทำการย่อยสลายฟอสฟอรัส (P) ที่มีอยู่ในดินอยู่แล้วให้เป็นสารอินทรีย์ที่พืชสามารถดูดซึมนำไปใช้ประโยชน์ได้ ทำการย่อยสลายซากพืชและซากสัตว์ให้กลายเป็นปุ๋ยธรรมชาติ หรือโปรแตสเซียม (K) และสร้างธาตุรองธาตุเสริมในดิน และการนำจุลินทรีย์มาย่อยสลายขยะ

จากอาหาร (Food Waste, FW) ร่วมกับวิธี Bio-fortification เพื่อเพิ่มธาตุให้พืชที่มีหลักการคือด้วยการตรึงไนโตรเจน (N) จากอากาศพร้อมความชื้นลงมาในขยะจากอาหาร (Food Waste, FW) ทำการย่อยสลายฟอสฟอรัส (P) ที่มีอยู่แล้ว ให้เป็นสารอินทรีย์ที่พืชสามารถดูดซึมไปใช้ประโยชน์ได้ ทำการย่อยสลายซากพืชและซากสัตว์ให้กลายเป็นปุ๋ยธรรมชาติ หรือโปรแตสเซียม (K) และสร้างธาตุรองธาตุเสริมในดิน ซึ่งไม่ก่อให้เกิดมลพิษเชื้อโรคจากสัตว์พาหะกลืนไม่พึงประสงค์ ระยะเวลาในการย่อยสลายสั้นและไม่เป็นอันตรายต่อมนุษย์และสัตว์โดยผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นจากการย่อยสลายนั่นคือขยะจากอาหาร (Food Waste, FW) กลายเป็นดินที่ผ่านการย่อยเป็นแหล่งของธาตุอาหารหลักธาตุอาหารรองและธาตุเสริม เพื่อใช้การเพาะปลูกและปรับปรุงคุณภาพดินให้มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น อีกทั้งส่งผลให้แปลงเพาะปลูกเกิดปัญหา ศัตรูพืชน้อยลงรักษาความสัมพันธ์ของระบบนิเวศอย่างมีประสิทธิภาพทำให้ได้ผลผลิตทางอาหารที่ดีมีคุณค่าทางโภชนาการไม่มีสารเคมีตกค้างและยังช่วยการจัดการขยะอาหารที่ดี (Fine Dining Food) ในเมื่ออาหารยังคงเป็น ปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ขยะอาหารต้องเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ดังนั้นทีมีวิจัยจึงมีความสนใจศึกษา นวัตกรรมในการทำเกษตรอินทรีย์และการกำจัดขยะจากอาหารแบบ วัฏจักรธรรมชาติด้วยจุลินทรีย์ SG1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถและประโยชน์ของเกษตรอินทรีย์โดยการใช้จุลินทรีย์
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการย่อยสลายสารอินทรีย์ต่างๆ โดยการใช้จุลินทรีย์
3. เพื่อศึกษาคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ SG1 ในการทำเกษตรอินทรีย์และการย่อยสลายสารอินทรีย์ต่างๆ

ขอบเขตของงานวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา เพื่อศึกษาตามวัตถุประสงค์ 3 ข้อดังกล่าว
2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้การทดสอบของห้องปฏิบัติการที่ได้มาตรฐาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้เห็นถึงความสามารถและประโยชน์ของเกษตรอินทรีย์โดยการใช้จุลินทรีย์
2. ได้เห็นถึงความสามารถในการย่อยสลายสารอินทรีย์ต่างๆ โดยการใช้จุลินทรีย์
3. ได้ทราบถึงคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ SG1 ในการทำเกษตรอินทรีย์และการย่อยสลายสารอินทรีย์ต่างๆ

วิธีการวิจัย

ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ทีมีวิจัยจึงได้ทำการทบทวนวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและน่าเชื่อถือ ประกอบด้วย แนวคิดเกษตรอินทรีย์ แนวคิดการย่อยสลายสารอินทรีย์ต่างๆ คุณสมบัติจุลินทรีย์ SG1 และใช้การวิจัยเชิงทดลองโดยได้ส่งผลิตภัณฑ์ SG1 ไปทดลองในแปลงสาธิตเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ต่างๆ

ผลการทดลองใช้จุลินทรีย์ SG1 กับแปลงสาธิต

วิธีการปลูกข้าวในโครงการ ต่อ 1ไร่ ด้วยจุลินทรีย์ SG1 โดยใช้โดรนฉีดพ่น

ลำดับ	ขั้นตอนการปลูกข้าวด้วย SG1	SG1 (กรัม)	หมายเหตุ
0	เตรียมเมล็ดพันธุ์ แช่เมล็ดพันธุ์ข้าวในน้ำจุลินทรีย์ 1-5 ชม.	2	ช่วยในการฆ่าเชื้อรา,แบคทีเรีย,และสารเคมี ที่อาจติดมาในเมล็ดพันธุ์ข้าว
1	เตรียมดิน เริ่มไถพรวน กลบตอซัง (ไม่เผาตอซัง)	130	เพิ่มธาตุอาหารพืช จากการหมักตอซัง ด้วยจุลินทรีย์ เร่งการย่อยสลาย
	เว้นระยะ 7 วัน และหยอดเมล็ดพันธุ์ข้าว หรือ ดำ (ไม่ใส่จุลินทรีย์)		
ระยะเวลาการใช้จุลินทรีย์ SG1			
2	เว้นระยะ 14 วัน หลังไถพรวน	130	เร่งการเจริญเติบโต และช่วยป้องกันศัตรูพืช
3	เว้นระยะ 25 - 30 วัน	150	เพิ่มใบและลำต้นให้มีผิวมัน และแข็งแรง
4	เว้นระยะ 25 - 30 วัน	120	เสริมความแข็งแรง ช่วยป้องกันโรค และศัตรูพืช
5	เว้นระยะ 25 - 30 วัน ตั้งท้อง	120	เสริมความแข็งแรง ช่วยป้องกันโรค และศัตรูพืช

ผลการทดลอง บนเนื้อที่จำนวน 5 ไร่ 3 ต.พรหมพิราม อ.พรหมพิราม จ.พิษณุโลก

โดยแบ่งพื้นที่

1. ทำบ่อปลา จำนวน 1 ไร่

2. แบ่งทำทางเดิน โดยปลูกผักสวนครัวสำหรับครัวเรือน เช่น มะละกอ พริก กลั้ว มะปราง มะพร้าว มะเขือเปราะ
มะเขือพวง มะนาว มะม่วง

3. ปลูก ข้าวพันธุ์ กข.79 พิษณุโลก จำนวน 3 ไร่

ต้นทุนในการผลิตข้าวต่อไร่

1. ค่าพันธุ์ข้าว 410 บาท

2. ค่าจุลินทรีย์ และ ค่าอาหารดิน SG1 1250 บาท

3. ค่าจ้างโดรนในการฉีดพ่นจุลินทรีย์ 5 ครั้ง 250 บาท

4. ค่าไถพรวน 400 บาท

5. ค่าจ้างเกี่ยว 400 บาท

รวม 2710 บาท (จากการสอบถามชาวนา กรณีใช้ปุ๋ยยูเรีย ยาฉีดคลุมหญ้า ยาฆ่าแมลง ฮอโมนเร่งผลผลิต อยู่ที่
ประมาณ 4250 บาท) ค่าแรง และค่าเช่านา ไม่รวม (ค่าเช่านา ทั่วไปอยู่ที่ 1,000 บาท ต่อการเช่า 1 ฤดูกาล 4 เดือน)

ผลผลิต (Output)

1. ผลผลิตมีคุณภาพดี (กายภาพ)
2. ผลผลิตเฉลี่ย 1 ตันข้าวเปลือก ต่อไร่
3. ลดต้นทุน ไม่เสียค่าใช้จ่าย ประเภทค่าใช้จ่ายผันแปร โดยเฉพาะ ค่าปุ๋ย ค่ายา โดยเฉพาะ ยาฆ่าแมลง
4. เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างระบบนิเวศสิ่งมีชีวิต (Organic Ecosystem) ทำให้ดินและน้ำมีคุณภาพ เป็นทุน

ทางธรรมชาติของเกษตรกร

5. เป็นการสร้างบันไดสามขั้น สู่อการผลิตข้าวยั่งยืน (Sustainable Rice Production) เพื่อศักยภาพของการแข่งขันในตลาดโลกของทศวรรษหน้า

ผลลัพธ์ Outcome

เกษตรกรขายข้าวเปลือกได้ ราคาเป็นธรรม กว่าข้าวรวมทั่วไป คุณภาพของข้าวเปลือกและข้าวสารที่ได้ มีความหอมของกลิ่น คาร์โบไฮเดรต และ ความหวานมีมากขึ้น

ผลการทดลองใช้จุลินทรีย์ SG1 จากเกษตรกรรายอื่นๆ ในพื้นที่ต่างๆ

1. เกษตรกรชื่อนาย จิรศักดิ์ ขำโอด สถานที่ปลูกข้าวหอมพันธุ์ พิษณุโลก 79 ระยะ 120 วัน อยู่ที่ หมู่ 3 ต.พรมพิราม อ.พรมพิราม จ.พิษณุโลก จำนวน 3 ไร่ ทำการปลูกครั้งที่ 2 เริ่ม ปลูก 1 มิถุนายน 2564 รอผลผลิตประมาณ กลางเดือน ก.ย. (แต่ครั้งแรกที่ปลูก เริ่มใช้จุลินทรีย์ SG1 หลังจากปลูกไปแล้ว 1.5 เดือน การเก็บเกี่ยวได้ปริมาณข้าว 65 ถัง ต่อ 1 ไร่ โดยไม่ใช้สารเคมีอื่นๆ เช่น ยาคลุมหญ้า สารจับใบ ปุ๋ยเคมี ฮอร์โมนเร่งต่างๆ) ผลประโยชน์ที่ได้รับข้างเคียง สามารถคุมหญ้าได้ ได้แก่น้ำในนาที่ทำการปลูกข้าวไม่เน่าเสีย ไม่เป็นสนิม ไม่เป็นตะไคร่น้ำ ปลาได้อาศัยน้ำที่สะอาดในท้องนาดีมากขึ้น)

2. เกษตรกรชื่อนางสาวธิดาพร ศรีรัตนกุล เลขที่ 50 บ้านวังหรี ตำบลนนทรี อำเภอบึงนาราง จ.พิจิตร เริ่มใช้จุลินทรีย์ SG1 ตั้งแต่เดือน เมษายน 2564 กับโกโก้พันธุ์ชุมพร 1 จำนวน 3,000 ตัน ผลจากการใช้พบว่าโกโก้แข็งแรง ใบโตและเจริญเติบโตได้ดีมากไม่มีโรค และฉีดพ่นจุลินทรีย์ SG1 สัปดาห์ละ 2 ครั้ง กับมะม่วงพันธุ์น้ำดอกไม้จำนวน 20 ตัน ผลที่ได้มะม่วงออกผลมากขึ้นผลใหญ่ ลูกละ 7 ซีดถึง 1.1 กิโลกรัม ผลผลิตที่ได้ น้ำหนัก มากกว่าเดิมรสชาติของเนื้อ มีความหวานมัน แผลงวันทอง ไม่เข้ามายุ้ง และทำการทดสอบการทำปุ๋ยอินทรีย์จากการนำซากพืชต่างๆที่มีอยู่ในไร่นามาฉีดพ่นจุลินทรีย์ SG1 แล้วหมักไว้เป็นเวลา 1 เดือน กลายเป็นปุ๋ยอินทรีย์

3. เกษตรกรชื่อนางรงค์ แก้วสวัสดิ์ บ้านวังหรี ตำบลนนทรี อำเภอบึงนาราง จ.พิจิตร นำไปไม่หญ้าวัชพืชต่างๆ มาหมักทำปุ๋ยโดยใช้จุลินทรีย์ SG1 ผลที่ได้ซากพืชดังกล่าวกลายเป็นปุ๋ยธรรมชาติหรือปุ๋ยอินทรีย์ภายใน 30 วัน

4. เกษตรกรชื่อนางสาวสมพร คงเป็นนิจ บ้านเลขที่ 19 แยก 13 อ่อนนุช 65 ประเวศ กทม. ทำให้มะละกอตัวผู้มีลูกเก็บเกี่ยวผลผลิตกินได้ โดยวิธีการ ใช้วิธีแบบโบราณ เช่น ตอกตะปู มีดลากต้น แต่ไม่ประสบความสำเร็จ หลังจากใช้ SG1 โดยวิธีการผสม จุลินทรีย์อัตรา 3:1 และนำผงที่เหลือจากการหมัก มาวางไว้ที่โคนต้น และรดน้ำต้นไม้ปกติผ่านไป 1 อาทิตย์ มีดอกตัวเมียออกมา จากเดิมมีแต่ดอกตัวผู้ และค่อยๆ เป็นผลมะละกอ และยังคงออกลูกอย่างต่อเนื่อง

5. เกษตรกรชื่อครูเทียน นายสุเทียน วงศ์ศิริศักดิ์ เลขที่ 198 ม1 ต.เขาคอก อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์ ปลูกข้าวทำไร่นาสวนผสม ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ทำการฉีดพ่น จุลินทรีย์ SG1 ทุกสัปดาห์ ผลที่ได้สามารถคุมหญ้าได้เป็นอย่างดี ต้นข้าวโตไวแข็งแรงไม่มีโรค โดยไม่ต้องใช้ยาคุมหญ้า สารเคมี และปุ๋ยเคมี

6. เกษตรกรชื่อคุณรุ่งนภา กิจแก้ว โรงเรียนปลาปากราษฎร์บำรุง ต.ปลาปาก อ.ปลาปาก จ.นครพนม 48160 ครู ประจำโรงเรียนในจังหวัดนครพนม ใช้ปลูก ต้นหอมมะนาว ข้าวนาปี ทำการฉีดพ่น จุลินทรีย์ SG1 ทุกสัปดาห์ ผลที่ได้สามารถคุมหญ้าได้เป็นอย่างดี ต้นข้าวโตไวแข็งแรงไม่มีโรค โดยไม่ต้องใช้ยาคุมหญ้า สารเคมี และปุ๋ยเคมี

7. เกษตรกรชื่อนาย สุจรีต เกตรา 127 ม.11 ต.นาสนุ่น อ.ศรีเทพ จ.เพชรบูรณ์ ปลูกข้าว ทำการฉีดพ่น จุลินทรีย์ SG1 ทุกสัปดาห์ ผลที่ได้สามารถคุมหญ้าได้เป็นอย่างดี ต้นข้าวโตไวแข็งแรงไม่มีโรค โดยไม่ต้องใช้ยาคุมหญ้า สารเคมี และปุ๋ยเคมี

8. เกษตรกรชื่อนาง สุญารกาญจน์ คุราโอะ เลขที่ 90/182 หมู่บ้านโกลเด้นเพลซ ซ.วัชรพล 1/4 แขวงท่าแร่ เขตบางเขน กทม. ทำการเพาะปลูกแตงกวา มะนาว ดอกไม้ต่างๆ ในบ้าน สวนเกษตรกินได้ที่บ้าน ผลที่ได้ มด เพลี้ย แมลงต่างๆ ไม่มากินต้นแตงกวา ดอกไม้มีสีสด รวมถึงนำน้ำหมักจุลินทรีย์มาฉีดไล่ มดปลวก จิ้งจก ผลที่เกิดขึ้น มดปลวก จิ้งจก ค่อยๆ หายไปอย่างเป็นธรรมชาติ

9. เกษตรกรชื่อญาติ กมลภิวงค์ 408 ซอย 8 โป่งพระบาท หมู่18 ต.บ้านดู่ อ.เมือง จ.เชียงราย 57100 เจ้าของโครงการบ้านจัดสรร ปรับเปลี่ยนพื้นที่ ของโครงการ ที่ยังไม่ได้ทำบ้านขาย ในขณะที่วิกฤตโควิด ทำการปลูกข้าว ตะไคร้ บนเนื้อที่จำนวนอย่างละ 5 ไร่ และทำนาข้าวอีก 13 ไร่ โดยทำตามวิธีที่ทางบริษัทแนะนำตั้งแต่การแช่ ข้าว ตะไคร้ ต้นพันธุ์ เพื่อลด เชื้อราและเพลี้ย ไถพรวน ผลที่ได้ ต้นพันธุ์ รอดและเจริญงอกงามดีเป็นที่น่าพอใจ ส่วนการปลูกข้าวนั้น ผลที่ได้สามารถคุมหญ้าได้เป็นอย่างดี ต้นข้าวโตไวแข็งแรงไม่มีโรค โดยไม่ต้องใช้ยาคุมหญ้า สารเคมี และปุ๋ยเคมี สามารถลดค่าใช้จ่ายในการปลูกข้าวเป็นอย่างมาก

10. เกษตรกรชื่อนางสาวสุพัสร์ เจียรกุล เจ้าของเพจเฟซบุ๊ก "กลุ่มตลาดฟ้าสีเขียวรามาช่วยลดโลกร้อนกันเถิด" ต้องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยไม่ใช้สารเคมีตัดสินใจและทดลองใช้จุลินทรีย์ SG1 และขยายพันธุ์ต้นไม้อายุตามเทรน ผลที่ได้ ต้นไม้มีใบที่เขียวมัน ไม่มีเพลี้ย แมลง มากวน ลดต้นทุน สร้างValue จากคำว่า ปลอดภัย พืช ดูแลง่าย จุลินทรีย์ ไม่มีกลิ่นเหม็นมากวนใจสำหรับคนที่อยู่ในคอนโดหรือบ้าน ทาวน์เฮ้าส์ที่รื้อติดกัน

11. เกษตรกรชื่อนางสาววัลลียา ภูมิสาขา หมู่บ้านศุภาลัย ถนนร่มเกล้า ลาดกระบังกรุงเทพฯ ใช้จุลินทรีย์ SG1 กับต้นกล้วยไม้ที่บ้าน ผลที่ได้ ต้นกล้วยไม้ที่กำลังจะตายปรากฏ ว่ากลับคืนฟื้นชีพและออกดอกสวยงามภายใน 2 เดือน

12. เกษตรกรชื่อสอน แก้วล้อม 85 หมู่4 บ้านพระฝาง ต.ผาจุ อ. เมือง จ. อุตรดิตถ์ 53000 ชาวสวนผู้ปลูก ต้นหอม ส่งขาย ครั้งแรกถูกซื้อไปให้ใช้ แล้วได้ผลดีจึงสั่งจุลินทรีย์ไปใช้กับนาข้าวอีก 5 ไร่ ซึ่งมีเพลี้ยสีแดงมากัดกินใบข้าว ผลที่ได้ เพลี้ยสีแดงหายไป ต้นข้าวแข็งแรงมาก ข้าวออกรวงเม็ดใหญ่จำนวนมาก

13. เกษตรกรชื่อนาย สะอิ่ง บุญเส็ง เกษตรกร ผู้เลี้ยงปลา ปลูกมะม่วงรอบคันบ่อปลา มะเขือ ข้าวตะไคร้ พริกขี้หนูสวน ตำบลราชาเทวะอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการเกษตรกรคนนี้อายุ เกิน 70 ปี มีความเชื่อในการใช้สารเคมี เท่านั้นถึงจะ ปราบแมลงอยู่ แต่ก็ อยากทดลองกับเขาบ้าง หลังจากทีทดลองไปได้ 14 วัน เพลี้ยที่ขึ้นต้นพริก และต้น

มะเขือ หายแบบงๆ ตอนพึ่งพอใจมากจากการใช้จุลินทรีย์ อยากให้ต้นมะม่วงออกนอกฤดู เพราะไม่ต้องการใช้สารเคมีอีกแล้ว ขณะนี้อยู่ในช่วงทดลองให้ฉีดทุกๆ 5 วัน เพื่อเพิ่มฮอร์โมน ในต้นมะม่วง

14. เกษตรกรชื่อนายสุพจน์ กองไชย 42 ม.4 ตำบลลำพันตา อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เกษตรกรผู้ปลูกข้าว, สมุนไพร, ผักสวนครัว เช่น ต้นถั่วฝักยาว, บวบ เกษตรกรผู้นี้เคยใช้จุลินทรีย์สารเคมีปุ๋ยอินทรีย์มาหลายชนิด ผลที่ได้หลังจากการใช้จุลินทรีย์ SG1 ก็ยอมรับว่าใช้แล้วได้ผลจริงพืชแข็งแรงต้นใบสมบูรณ์ ผลใหญ่ ไม่มีโรคและแมลงมายุ่งเกี่ยว

15. คุณน้ำทิพย์ 137/12 ซ.มาตุลี 7 ต.ปากน้ำโพ อ.เมือง จ.นครสวรรค์ 60000 นักธุรกิจ ของสาวทช. เจ้าของธุรกิจเครื่องสำอาง นำจุลินทรีย์ SG1 ไปใช้พ่นพู่กับต้นไม้ที่ซื้อมาในราคาแพงมาก ที่กำลังจะตายและใช้ระยะเวลา 14 วันแจ้งกลับมาว่าได้ผลดีมากไม่น่าเชื่อว่าต้นไม้จะฟื้นกลับมาทั้งๆ ที่รดน้ำบ้างไม่รดน้ำบ้าง

16. เกษตรกรกลุ่มชาวนวลักษณ์บุรี ปลูกข้าว กข79 ผลที่ได้ สามารถคุมหญ้าได้อย่างดี ต้นข้าวแข็งแรง ไม่มีโรคไม่พบศัตรูพืช ข้าวออกรวงเม็ดใหญ่จำนวนมาก

17. กลุ่มเกษตรกรที่กบินทร์บุรี ปลูกมะนาว และมะม่วง จำนวน 30 ไร่ ผลที่ได้ ไม่พบศัตรูพืช ใบใหญ่สมบูรณ์มาก ออกดอกออกผลจำนวนมาก ผลใหญ่ มะนาวมีกลิ่นหอมมากขึ้น มะม่วงผลใหญ่มากมีรสหวานอร่อยและมีกลิ่นหอมเพิ่มขึ้น

18. กลุ่มเกษตรกรที่ลพบุรี ปลูกมันสำปะหลังจำนวน 4 ไร่ ผลที่ได้ ต้นมันสมบูรณ์ใบใหญ่ เมื่อปลูกครบ 6 เดือนแล้วปรากฏว่าหัวมันใหญ่มากและได้ผลผลิตทั้งหมดจำนวน 5,000 กิโลกรัม จากการปลูก 4 ไร่

19. กลุ่มชาวสวนยางที่จังหวัดสงขลา จำนวน 150 ไร่ นครศรีธรรมราช จำนวน 200 ไร่ ชุมพร จำนวน 50 ไร่ และตราด จำนวน 200 ไร่ โดยการกรีดยางพาราแบบเดิมจะมาเป็นแผ่นใช้น้ำสเทียงหรือ น้ำกรดผสมน้ำให้เจือจางผสมในน้ำยางให้น้ำยางแข็งตัวแล้วเอามารีดทำเป็นแผ่นตากให้แห้งแล้วนำไปขายปัจจุบันมีน้อยมากแล้วที่ทำยางแผ่นในทางภาคใต้นิยมขายน้ำยางดิบเพื่อคาร์บอน้ำยางดิบส่งโรงงานมากมายแต่ทางภาคเหนือและทางภาคอีสานนิยมขายเป็นยางก้อนหรือยางถ้วย การทำยางถ้วยคือหยดครดน้ำส้มลงไปในตัวที่รองรับน้ำยางที่ชาวสวนยางกรีดจากต้นยาง เมื่อยางที่กรีดไหลลงในถ้วยก็จะผสมกับน้ำกรดทำให้น้ำยางแข็งตัวสะดวกในการเก็บไปขาย ปัญหาที่เกิดขึ้นคือน้ำกรดที่หยดลงในถ้วยทุกๆ ครั้ง กรดยางมันจะระเหยไปทำให้หน้ายางเน่าติดเชื้อราและน้ำในถ้วยที่แยกตัวกับเนื้อยางเมื่อชาวสวนเก็บส่วนที่เป็นเนื้อยางไปแล้ว ส่วนที่เป็นน้ำคือน้ำกรดที่เหลือก็จะเททิ้งที่โคนต้นยางเมื่อนานเข้ารากยางก็จะเน่าเชื้อโรคเชื้อราเข้าต้นยางก็ยืนต้นตายผลที่ได้ ทำให้ต้นใบแข็งแรงมีรากมาก ทำให้ดินดีอุดมสมบูรณ์ด้วยธาตุหลักธาตุรองธาตุเสริมโดยไม่ต้องใส่ปุ๋ยแต่อย่างใด ป้องกันศัตรูพืชและโรคร้าย ตัดต้นยางโดนเชื้อราให้เรานิดพ่นรดด้วยจุลินทรีย์ก็จะทำให้เชื้อรา ตรงนั้นตายต้นยางก็เจริญเติบโตได้ต่อและน้ำยางก็จะได้มากขึ้นด้วย ทำให้ต้นยางแข็งแรงดินอุดมสมบูรณ์ส่งผลให้น้ำยางที่มีคุณภาพ

20. คุณวัลลภ กัณทะพงศ์ นำไปใช้ในบ่อปลาคราฟ ขนาดใหญ่ที่ จังหวัดสมุทรปราการ ผลที่ได้ ทำให้น้ำสะอาดใส ตะไคร้หายไป ความสกปรกต่างๆ หหมดไป ปลาแข็งแรงสวยงามมีสีสวยขึ้น

21. เกษตรกรชื่อนายสุพจน์ กองไชย 42 ม.4 ตำบลลำพันตา อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เกษตรกรเลี้ยงปลาแบบธรรมชาติ ปล่อยปลาบ่อ และให้อาหารปลาตามธรรมชาติ เช่น อาหารที่เหลือจากร้านอาหาร ผลเสียทำให้น้ำเน่าใช้จุลินทรีย์ SG1 ไร่ต่อ 1 กิโลกรัมใช้ไป ทั้งหมด 3 เดือน น้ำกลับคืนสภาพเช่นเดิมปลา ตัวใหญ่ไม่มีกลิ่นเหม็นไม่มีโรคของขยะหรือเศษอาหารที่ใส่ลงไปใหม่

22. เกษตรกรชื่อวิฑูส. นาคสิงห์ ทดลองใช้จุลินทรีย์ SG1 กำจัดกลิ่นขยะในไร่ โดยการลดจุลินทรีย์ ทุก และ นำขยะมาหมักทำปุ๋ย ผลที่ได้ สามารถดับกลิ่นเหม็นจากขยะได้เป็นอย่างดี และสามารถหมักปุ๋ยจากขยะได้กลายเป็นปุ๋ยธรรมชาติภายใน 30 วัน และนำเปลือกทุเรียนที่เหลือใช้ของแม่ค้าเอามาหมัก เพื่อสร้างฟอสฟอรัสและเอาไปใส่ต้นไม้ได้เป็นอย่างดี

จากผลการวิจัยคุณสมบัติของจุลินทรีย์ SG1 พบว่า เป็นนวัตกรรมจุลินทรีย์ที่มีการผสมผสานจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงเข้ามาได้อย่างมหัศจรรย์ส่งผลให้เกิดผลต่อการใช้งานในด้านการทำงานเกษตรที่ทำให้พืชแข็งแรงใบใหญ่ต้นสมบูรณ์มีรากมากไม่เป็นโรคและไม่มีศัตรูพืช การปรับปรุงสภาพดินให้สมบูรณ์ด้วยการตรึงไนโตรเจนย่อยสลายฟอสฟอรัสให้พืชสามารถดูดซึมได้ย่อยสลายซากพืชซากสัตว์ให้กลายเป็นปุ๋ยธรรมชาติ (โปรแตสเซียม) และทำให้เกิดธาตุรองธาตุเสริมที่จำเป็นในดิน เหมาะสมกับ การทำเกษตรอินทรีย์และการการย่อยสลายสารอินทรีย์ต่างๆ หรือย่อยสลายซากพืชต่างๆ ให้กลายเป็นปุ๋ยธรรมชาติ (ปุ๋ยอินทรีย์) ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพผลมีความปลอดภัยต่อมนุษย์ สัตว์เลี้ยง และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. ความสามารถและประโยชน์ของการใช้จุลินทรีย์กับการทำเกษตรอินทรีย์ การผลิตพืชอินทรีย์เป็นระบบการผลิตพืชที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม สมดุลธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ มีการจัดการระบบนิเวศที่คล้ายคลึงกับธรรมชาติ หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีและสารสังเคราะห์ทุกชนิดไม่ว่าจะเป็น ปุ๋ย สารกำจัดศัตรูพืช หรือ ฮอร์โมนต่าง ๆ เป็นต้น รวมทั้งการไม่ใช้พันธุ์พืชที่เป็นพันธุ์ที่เกิดจากการตัดต่อสารพันธุกรรม การผลิตพืชอินทรีย์จึงเป็นการผลิตพืชที่เน้นการใช้วัสดุอินทรีย์ ซึ่งสามารถสลายตัวให้อินทรีย์วัตถุด้วยจุลินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด และ ปุ๋ยชีวภาพ ในการปรับปรุงบำรุงดินให้ดีมีความอุดมสมบูรณ์ และจุลินทรีย์ยังทำให้ต้นพืชเจริญเติบโตมีความแข็งแรงใบสมบูรณ์มีรากมาก สามารถดูดซึมธาตุและสารอาหารได้ดี ด้านทานโรคและแมลงได้ด้วยตนเอง จึงทำให้ผลผลิตที่ได้มากขึ้นปราศจากอันตรายของสารตกค้าง ทำให้ปลอดภัยทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค อีกทั้งไม่ทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม จากข้อมูลทั้งหมดจะเห็นได้ว่าเกษตรอินทรีย์โดยการใช้จุลินทรีย์ มีความคุ้มค่า สามารถลดต้นทุนในการผลิต เพิ่มผลผลิต เพิ่มผลกำไร และมีประโยชน์ในด้านต่างๆ เหนือกว่าการใช้สารเคมีมาก

2. ความสามารถในการย่อยสลายสารอินทรีย์ต่างๆ โดยการใช้จุลินทรีย์ การย่อยสลายเป็นปัจจัยหนึ่งในห่วงโซ่อาหาร (Food Chain) และสายใยอาหาร (Food Web) มีบทบาทในฐานะผู้ย่อย “ขยะธรรมชาติ” เช่น ซากพืช ซากสัตว์ ให้ผุพังและเปลี่ยนแปลงเป็นฮิวมัสหรืออินทรีย์วัตถุในดิน ผู้ย่อยสลาย คือ สิ่งมีชีวิตพวก heterotrophic organism ที่สามารถย่อยสลายซากอินทรีย์ของสิ่งที่ยาวแล้วให้เน่าเปื่อยและเปลี่ยนกลับไปเป็นสารอิสระหรือสารอนินทรีย์กลับคืนสู่สภาพแวดล้อมได้ ผู้ย่อยสลาย ได้แก่ พวกแบคทีเรียหรือเห็ดราต่างๆ เป็นต้น ผู้ย่อยสลายนับว่ามีความสำคัญยิ่งต่อระบบนิเวศ เพราะมีหน้าที่เป็นผู้ทำลายซากสิ่งมีชีวิตที่ยาวแล้วไม่ให้มีปริมาณมากเกินไป และยังเป็นผู้ที่ทำให้มีสารอินทรีย์กลับกลายเป็นสารอิสระหรือสาร กลายเป็นธาตุอาหารของพืชและสัตว์ชนิดอื่นๆ ทำให้เกิดการถ่ายทอดและหมุนเวียน

และสร้างความอุดมสมบูรณ์ ก่อให้เกิดความสมดุลในระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม จากข้อมูลของจุลินทรีย์ประเภทสาหร่ายขนาดเล็กยังมีบทบาทสำคัญในการรักษาสิ่งแวดล้อม ย่อยสลายขยะจากอาหาร และบำบัดน้ำเสีย เพราะจุลินทรีย์พวกนี้จะเติบโตเร็วโดยการใช้สารอินทรีย์และก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) จำนวนมาก และปลดปล่อยก๊าซออกซิเจนออกมาแทน (O₂) และยังมีสาหร่ายขนาดเล็กบางชนิดสามารถย่อยสลายแอมโมเนีย ฟอสฟอรัส และโลหะหนักบางชนิดได้ด้วย (Hussain, et al, 2021) และเป็นจุลินทรีย์ที่สำคัญที่จะทำให้เกิดเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) คือการหมุนเวียนใช้ทรัพยากรธรรมชาติในห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) และเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการของเสีย วัตถุประสงค์สินค้าที่หมดอายุ และพลังงาน ให้อีกกลับไปเป็นทรัพยากรที่หมุนเวียนอยู่ในระบบด้วยกระบวนการที่เหมาะสม (Deng, et al, 2021) และแบคทีเรียที่ย่อยสลายขยะโดยไม่ใช้ออกซิเจน (Anaerobic Bacteria) จะเห็นได้ว่า แบคทีเรียที่ย่อยสลายขยะโดยไม่ใช้ออกซิเจนมีประโยชน์มากต่อครัวเรือน ชุมชน เกษตรกร อุตสาหกรรม และสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยและของโลกเป็นอย่างยิ่ง

3. คุณสมบัติของผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ SG1 ในการทำเกษตรอินทรีย์และการย่อยสลายสารอินทรีย์ต่างๆ จากการผสมผสานจุลินทรีย์ที่ดีมีประสิทธิภาพและมีคุณสมบัติอันเป็นประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงส่งผลให้การทำเกษตรอินทรีย์โดยการใช้จุลินทรีย์ SG1 นั้นจึงมีผลลัพธ์ที่น่ามหัศจรรย์โดยพืชเจริญเติบโตได้ดีมากขึ้นลำต้นแข็งแรงใบใหญ่สมบูรณ์ต้นไม่มีรากมากสามารถดูดซึมน้ำธาตุและสารอาหารได้เป็นอย่างดี และเมื่อจุลินทรีย์ลงไปดินสามารถทำให้ดินอุดมสมบูรณ์อันเนื่องจากการที่จุลินทรีย์ไปตรึงไนโตรเจนในอากาศลงมาในดินพร้อมกับความชื้น จุลินทรีย์ทำการย่อยสลายฟอสฟอรัสในดินให้เป็นอินทรีย์สารที่พืชสามารถดูดซึมน้ำไปใช้งานได้ จุลินทรีย์ย่อยสลายซากพืชซากสัตว์ในดินให้กลายเป็นโปรแตสเซียมหรือปุ๋ยธรรมชาติ จุลินทรีย์ยังทำการฆ่าเชื้อโรคภัยป้องกันโรคร้ายศัตรูพืชและสามารถคุมหญ้าให้เจริญเติบโตได้ช้ามากหรือสามารถควบคุมการเติบโตของหญ้าได้ และในสวนการย่อยสลายย่อยสลายขยะจากอาหาร (Food waste) และซากพืชซากสัตว์ด้วยจุลินทรีย์ SG1 พบว่าสามารถย่อยสลายกลายเป็นปุ๋ยธรรมชาติหรือปุ๋ยอินทรีย์ได้ภายใน 30 วัน ซึ่งสามารถนำปุ๋ยดังกล่าวไปใช้งานปรับปรุงสภาพดินให้มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้นไปด้วยธาตุหลักธาตุรองและธาตุเสริม จึงสรุปได้ว่าการนำจุลินทรีย์ SG1 มาใช้กับการทำเกษตรอินทรีย์และการย่อยสลายขยะจากอาหาร (Food waste) และซากพืชซากสัตว์ เป็นการทำการเกษตรแบบผสมผสานที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม สมดุลธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ มีการจัดการระบบนิเวศที่คล้ายคลึงกับธรรมชาติ หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมี และสารสังเคราะห์ทุกชนิดไม่ว่าจะเป็น ปุ๋ย สารกำจัดศัตรูพืช หรือ ฮอร์โมนต่าง ๆ และการใช้วัสดุอินทรีย์ ซึ่งสามารถสลายตัวให้อินทรีย์วัตถุด้วยจุลินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด และ ปุ๋ยชีวภาพ ในการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์และทำให้ดินพืชเจริญเติบโตและมีความแข็งแรง สามารถต้านทานโรคและแมลงได้ด้วยตนเอง ผลผลิตที่ได้จึงปราศจากอันตรายของสารตกค้าง ทำให้ปลอดภัยทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค อีกทั้งไม่ทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม มีความคุ้มค่า สามารถเพิ่มผลผลิต สามารถลดต้นทุน เพิ่มผลกำไร และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมปลอดภัยต่อคนและสัตว์เลี้ยง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ถึงแม้ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ SG1 มีความปลอดภัยต่อมนุษย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อมสูง ก็ควรจะใช้อย่างระมัดระวังโดยเฉพาะผู้ที่แพ้ง่าย ในเด็ก หรือหญิงตั้งครรภ์ เพราะยังไม่มีผลการวิจัยโดยตรง

2. ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ SG1 มีความสามารถในการย่อยสลายขยะต่างๆ ได้ดี แต่ถ้ามีการหมักขยะในปริมาณมากควรมีระบบการนำก๊าซมีเทนที่เกิดจากการหมักไปใช้ประโยชน์ เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และหากสามารถเพิ่มอุณหภูมิในการหมัก เพิ่มออกซิเจนเข้าไปช่วยในการย่อยสลาย และทำการคลุกการหมักโดยนำสิ่งที่อยู่ด้านล่างขึ้นมาด้านบนได้แล้วนั้น ทั้งหมดนี้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการย่อยสลายได้เร็วเพิ่มมากยิ่งขึ้น หากทำการวิจัยต่อยอดต่อไปจะเป็นประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของมนุษย์

3. เกษตรอินทรีย์โดยการใช้ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ SG1 มีความคุ้มค่า สามารถเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุน เพิ่มผลกำไร และมีประโยชน์เหนือกว่าการใช้สารเคมีมาก ควรมีการรณรงค์ส่งเสริมเกษตรกรไทยให้หันมาทำเกษตรอินทรีย์ให้มากขึ้นหรือทั้งหมด และควรจัดทำวิจัยต่อยอดเพื่อเพื่อศึกษาค้นคว้าทดสอบและทดลองการใช้งานของจุลินทรีย์ SG1 ให้มากกว่านี้อันส่งผลถึงการพัฒนาเกษตรใหม่ในยุค 5G

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. นวัตกรรมเครื่องกำจัดขยะด้วยจุลชีพ
2. การนำผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ไปใช้ในการบำบัดน้ำเสีย
3. ผลตอบแทนจากการลงทุนในการใช้ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์
4. การใช้ประโยชน์จากการย่อยสลายขยะจากอาหาร
5. ผลของผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ต่อเชื้อโควิด-19

เอกสารอ้างอิง (Reference)

กรมวิชาการเกษตร. (2548). คู่มือปุ๋ยอินทรีย์ (ฉบับเกษตรกร). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน. (2564). *เทคโนโลยีย่อยสลายแบบไม่ใช้ออกซิเจน*. ออนไลน์ : เข้าถึงได้จาก https://www.dede.go.th/ewt_news.php?nid=511&filename=waste_energy

วิฑูรย์ ปัญญากุล. (2555). ความรู้เบื้องต้นเกษตรอินทรีย์. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสายใยแผ่นดิน.

สำนักนิเทศและถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน. (2554). พืชคลุมดิน. ค้นวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2560 จาก http://www.ldd.go.th/menu_Dataonline/G3/G3_20.pdf

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2564). *การทดสอบและพัฒนากลุ่ปลูกพืชอินทรีย์*. ออนไลน์ : เข้าถึงได้จาก <http://www.rdpb.go.th/th/Studycenter>

- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2555). กรอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ.2556 – 2559). คำนวณวันที่ 8 มีนาคม 2560 จาก <http://www.oae.go.th/%0Adownload/journal/foodSecurityMOAC56-59.pdf%0A>
- สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. (2557). แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตรมกษ. 9 0 0 0 เล่ม 1 (G)-2557. คำนวณวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2560 จาก <http://www.acfs.go.th/standard/download/ORGANIC-AGRICULTURE-PART-1.pdf>
- อานัฐ ตันโซ. (2549). เกษตรกรรมธรรมชาติประยุกต์. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ.
- อภิชัย พันธเสน. (2564). *พุทธเศรษฐศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 5 (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม), กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- Dai, N. (2021). *CCICED/UN Food Systems Summit*. Online: <https://cciced.eco/wp-content/uploads/2021/06/CCICED-2021-en-UN-Food-Systems-Summit.pdf>
- Deng, Y., Chen, F., Liao, K., Xiao, Y., Chen, S., Lu, Q., ... & Zhou, W. (2021). Microalgae for nutrient recycling from food waste to aquaculture as feed substitute: a promising pathway to eco-friendly development. *Journal of Chemical Technology & Biotechnology*.
- Mehariya, S., Patel, A.K., Obulisamy, P.K., Punniyakotti, E. and Wong, J.W. 2018. Co-digestion of food waste and sewage sludge for methane production: Current status and perspective. *Bioresour technology*.265, 519-531.
- Wang B, Ma J, Zhang L, Su Y, Xie Y, Ahmad Z, Xie B. 2021. The synergistic strategy and microbial ecology of the anaerobic co-digestion of food waste under the regulation of domestic garbage classification in China. *Science of The Total Environment*. Apr 15;765:144632.
- Hussain, F., Shah, S. Z., Ahmad, H., Abubshait, S. A., Abubshait, H. A., Laref, A., ... & Iqbal, M. (2021). Microalgae an ecofriendly and sustainable wastewater treatment option: Biomass application in biofuel and bio-fertilizer production. *A review. Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 137, 110603.

นวัตกรรมการกำจัดขยะจากอาหารแบบวัฏจักรธรรมชาติด้วยจุลินทรีย์เอสจี 1

Innovation of Food Waste Disposal as the Natural Cycle by SG1 Microorganism

ผู้วิจัย

ดร.พิชญะ อุทัยรัตน์

อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจดุขฎฐิบัณฑิต มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
นท.ภณ ทัฬพิรินทร์ ร.น.

หลักสูตรบริหารธุรกิจดุขฎฐิบัณฑิต มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

วัชรินทร์ อุ่นใจ

หลักสูตรบริหารธุรกิจดุขฎฐิบัณฑิต มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ SG1 เพื่อวิจัยความสามารถในการย่อยสลายสารอินทรีย์ต่างๆ ของผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์เอสจี1 และเพื่อศึกษาความคุ้มค่า การลดต้นทุน และประโยชน์ของเกษตรอินทรีย์โดยการใช้ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ เอสจี1 เมื่อเทียบกับการใช้สารเคมี ผลการวิจัยพบว่า ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ SG1 มีความปลอดภัยต่อมนุษย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อมสูง ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์เอสจี1 มีความสามารถในการย่อยสลายขยะต่างๆ ได้ดี และเกษตรอินทรีย์โดยการใช้ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ SG1 มีความคุ้มค่า การลดต้นทุน และมีประโยชน์เหนือกว่าการใช้สารเคมีมาก

คำสำคัญ : จุลินทรีย์เอสจี1 การกำจัดขยะจากอาหาร วัฏจักรธรรมชาติ เกษตรอินทรีย์

Abstract

The objectives of this research article were to investigate: safety of the SG1 Microorganism, ability of the SG1 Microorganism to decompose organic materials, and good value, cost reduction, and benefits of organic agriculture by use of the SG1 Microorganism. The result showed that the SG1 Microorganism is high safety for human, animal, and environment. The SG1 Microorganism is a good ability to decompose organic materials, and good value, cost reduction, and benefits for organic agriculture more than the chemical agriculture.

Key Words : SG1 Microorganism, Food Waste Disposal, Natural Cycle, Organic Agriculture

บทนำ

ภัยร้ายต่อมนุษยชาติเศรษฐกิจทั่วโลกและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันประการหนึ่งคือ คือขยะจากอาหาร (Food Waste, FW) จากการวิจัยเชิงสำรวจประมาณการว่าในปีพุทธศักราช 2568 จะมีขยะจากอาหารทั่วโลกมากถึง 2.2 พันล้านตัน (Mehariya, et al, 2018) ซึ่งขยะปริมาณมากขนาดนั้นจะก่อให้เกิดปัญหาต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรงแน่นอน ขยะอาหารเกิดจากการบริโภคในครัวเรือนทางการเกษตรและการแปรรูปอาหารในโรงงานอุตสาหกรรมและร้านอาหาร โดยส่วนใหญ่เป็นขยะที่สามารถย่อยสลายได้ด้วยขบวนการทางชีวภาพไม่ว่าจะเป็นของแข็ง หรือเป็นของเหลว เช่นเศษอาหาร แป้ง ข้าวชนิดต่างๆเศษผักผลไม้ที่เกิดจากการตัดแต่งหรือแปรรูป เครื่องดื่มต่างๆ น้ำผักหรือน้ำผลไม้ หรืออาหารที่หมดอายุเป็นต้น (Wang, et al, 2021) กระบวนการจัดการของเสียที่ทางองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (UNFAO) ร่วมกับโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP) แนะนำนั้นมี 5 ขั้นตอนโดยหนึ่งในห้าคือการนำขยะจากอาหารกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่เช่นเดียวกับการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงตาม CCICED/UN Food Systems Summit (Dai, 2021) หรือหลักพุทธเศรษฐศาสตร์ ที่นำหลักธรรมในศาสนาพุทธมาใช้ในเชิงเศรษฐศาสตร์ เช่น ทฤษฎีการกระจายผลผลิต (Distribution Theory) (อภิชัย, 2564 หน้า 432) โดยเริ่มจากหลักการที่มีความปรารถนาที่จะให้มนุษย์พันธุ์ทุกขั้ว จึงมีการกระจายสินค้าหรือบริการให้แก่ผู้ที่มีทุกข์จากการขาดปัจจัย 4 ไม่ว่าจะรวยหรือจนก็ตาม ต่างจากหลักเศรษฐศาสตร์ในฝั่งตะวันตกให้คุณค่าผ่านเงินตรามากจนเกินไป จนเกิดความไม่สมดุล ผู้มีทรัพย์สินสมบัติมากก็บริโภคจนเกินความพอดี เป็นโรคเป็นภัยแก่ตนเองและครอบครัว และยังกลายเป็นขยะจำนวนมากโดยเฉพาะขยะจากอาหารที่ กำลังกล่าวอยู่นี้ ในทางตรงกัน ผู้ที่ยากจน อดมื้อ กินมื้อ จนบางคนถึงกับต้องไปหาอาหารจากขยะมาบริโภค มนุษย์ทุกคนควรใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เดินทางสายกลางตามแนวของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในการดำรงชีวิตจะทำให้ปัญหาต่างๆ ลดลง รวมถึงปัญหาขยะจากอาหารด้วย

การประยุกต์ใช้วิถีทางเทคโนโลยีชีวภาพ (Biotechnology) มาใช้ในการกำจัดขยะจากอาหารเป็นวิธีการที่ดีอย่างยิ่ง คือการดึงความสามารถของจุลินทรีย์ SG1 ของบริษัท Siam Goal Biotech มาย่อยสลายร่วมกับวิธี Bio-fortification เพื่อเพิ่มธาตุให้พืชโดยผ่านวิธีการเพาะปลูกซึ่งไม่ก่อให้เกิดมลพิษเชื้อโรคจากสัตว์พาหะก่อกวนไม่เพียงประสงค์ระยะเวลาในการย่อยสลายสั้นและไม่เป็นอันตรายต่อมนุษย์และสัตว์โดยผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นคือดินที่ผ่านการย่อยเป็นแหล่งของธาตุอาหารหลักและธาตุอาหารรองเพื่อใช้การเพาะปลูกและปรับปรุงคุณภาพดินซึ่งส่งผลให้แปลงปลูกเกิดปัญหาศัตรูพืชขน้อยลง รักษาความสัมพันธ์ของระบบนิเวศได้ผลผลิตทางอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการและการจัดการขยะอาหารที่ดี (Fine Dining Food) เมื่ออาหารยังคงเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ขยะอาหารต้องเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ปัจจุบันลักษณะการใช้ชีวิตของประชากรมีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่วิถีสังคมเมือง

ดังนั้นจัดการให้ได้ผลต้องคำนึงถึงวิถีการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนไปจึงเกิดเป็นแนวความคิดในการต่อยอดเครื่องย่อยสลายขยะอาหารด้วยจุลินทรีย์ SG1 ภายใต้หลักการ คือย่อยสลายในระยะเวลาน้อยลงไม่มีกลิ่นเหม็นรบกวนไม่เป็นการเพาะเลี้ยงหรือดึงดูดสัตว์พาหะนำโรคใช้พื้นที่น้อยมีขั้นตอนที่ไม่ยุ่งยากราคาไม่สูงมากเกินไปคุ้มทุนในระยะเวลาน้อยลง และมีรูปแบบเหมาะสมกับกลุ่มผู้ใช้เครื่องย่อยสลายขยะอาหารมีผลการตอบแทนจากการลงทุนในการใช้จุลินทรีย์ SG1 สูง และมีความรับผิดชอบต่อสังคมเมื่อพิจารณาถึงภาพรวมปริมาณขยะอาหารที่ลดลงลดการแพร่ระบาดของเชื้อโรคลด

ปริมาณพลังงานที่ใช้ในการกำจัดขยะและสภาพแวดล้อมที่ไม่น่าอยู่อาศัยและเป็นการคืนความสมดุลให้แก่ระบบนิเวศถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น SG1 นั้นคือจุลินทรีย์เพื่อการเกษตรและการเลี้ยงสัตว์เป็นจุลินทรีย์ธรรมชาติที่ถูกคัดเลือกสายพันธุ์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดหลายสายพันธุ์ และนำมาพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล สามารถเพิ่มจำนวนได้ด้วยนวัตกรรม มีความปลอดภัยเป็น Bio Safety Level 1 ปลอดภัยต่อคนและสัตว์ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีกลิ่นหอม ไม่มีสารเคมี 100% จุลินทรีย์ SG1 เป็นจุลินทรีย์ที่สามารถเจริญเติบโตได้ดีในสภาพทั้งมือออกซิเจนและไม่มีออกซิเจน มีความคงทนต่อสภาวะกรดและด่างในช่วงกว้าง เจริญได้แม้ในสภาพความเค็มถึงเค็มจัด สารชีวภัณฑ์สารชีวภัณฑ์ Effective Microorganism ชื่อ SG1 ประกอบด้วยจุลินทรีย์คัดเลือกจากหลายสายพันธุ์ที่ปลอดภัย (Bio Safety Level 1) มาทำงานอย่างเกื้อกูลกันจำนวนมาก ซึ่งไม่มีอันตรายต่อคนและสัตว์เลี้ยงสามารถใช้เพื่อลดกลิ่นเหม็นตามที่ได้ต่างได้ เช่น ขยะ ท่อระบายน้ำ ส้วม บ่อเกรอะ ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น มีความปลอดภัยสูง เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีผลต่อสัตว์พาหะต่างๆ เช่น แมลงสาบ แมลงวัน จิ้งจก แมงมุม เป็นต้น โดยทำให้ถูกรบกวนการดำเนินชีวิตส่งผลให้ประชากรของสัตว์เหล่านี้ลดลง

Siam Goal Biotech Co.,Ltd. ก่อตั้งเมื่อ เมษายน 2564 ด้วยเงินทุนจดทะเบียน 3 ล้านบาท มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินธุรกิจ ผลิตและจัดจำหน่าย จุลินทรีย์อาหารเสริม Biotechnology Bio-plastic ออกแบบและจัดทำ SMART Farm และให้บริการบริหารจัดการฟาร์ม เพื่อต้องการให้ผู้ประกอบการสามารถ ลดค่าใช้จ่ายและต้นทุนในการการผลิต ลดการใช้ปุ๋ยและสารเคมีต่างๆ เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต เพิ่มผลผลิตให้มากขึ้น ผลกำไรเพิ่มขึ้น และปลอดภัยต่อคนและสัตว์ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ SG1
2. เพื่อวิจัยความสามารถในการย่อยสลายสารอินทรีย์ต่างๆ ของผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ SG1
3. เพื่อศึกษาความคุ้มค่า การลดต้นทุน และประโยชน์ของเกษตรอินทรีย์โดยการใช้ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ SG1

เมื่อเทียบกับการใช้สารเคมี

ขอบเขตของงานวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา เพื่อศึกษาตามวัตถุประสงค์ 3 ข้อดังกล่าว
2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้การทดสอบของห้องปฏิบัติการที่ได้มาตรฐาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ SG1
2. ได้เห็นถึงความสามารถในการย่อยสลายสารอินทรีย์ต่างๆ ของผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ SG1
3. ได้แสดงให้เห็นทราบถึงความคุ้มค่า การลดต้นทุน และประโยชน์ของเกษตรอินทรีย์โดยการใช้ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ SG1

เมื่อเทียบกับการใช้สารเคมี

วิธีการวิจัย

ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ทีมวิจัยจึงได้ทำการทบทวนวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและนำเชื้อลื้อและใช้การวิจัยเชิงทดลองโดยได้ส่งผลิตภัณฑ์ SG1 ไปทดสอบในห้องปฏิบัติการของสถาบันต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ห้องปฏิบัติการกลาง กรมวิชาการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. ห้องปฏิบัติการ โรงพยาบาลรามาริบัติ
3. ห้องปฏิบัติการ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
4. ห้องปฏิบัติการ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
5. ห้องปฏิบัติการ บริษัท เซ้าท์อีสต์ เอเชีย ลาบอราทอรี จำกัด เพื่อศึกษาวิจัยในประเด็นดังกล่าวต่อไป

ผลการวิจัย

ความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ SG1

จากการส่งผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ SG1 ไปตรวจที่ห้องปฏิบัติการของบริษัท เซ้าท์อีสต์ เอเชีย ลาบอราทอรี จำกัด เพื่อตรวจสอบว่ามีจุลินทรีย์ที่เป็นอันตรายหรือไม่ ได้ตัวอย่างผลการทดสอบดังต่อไปนี้



บริษัท เซ้าท์อีสต์ เอเชีย ลาบอราทอรี จำกัด
SOUTH EAST ASIAN LABORATORY CO., LTD.

ORIGINAL
หน้า 1 จาก 1

รายงานผลการทดสอบ

เลขที่ใบรายงานผลการทดสอบ : 2102773
หมายเลขระบบ : 2770/2021
วันที่ส่งตัวอย่าง : 16 พฤษภาคม 2564
ชื่อลูกค้า : บริษัท สมานไทย โบรมิเทค จำกัด
ที่อยู่ : 89/271 หมู่ที่ 1 ต.บางศรีใหญ่ อ.บางศรีใหญ่ จ.สมุทรปราการ 10540
ชื่อและตำแหน่งของ : ผู้จัดการฝ่ายวิชาการ

รายละเอียดของตัวอย่าง : ผงเชื้อยีสต์สีขาว ฟิล์มขาว บรรจุในถุงพลาสติก น้ำหนัก 1.5 กิโลกรัม ผลการตรวจ

ผลการทดสอบ :	ผลการทดสอบ	หน่วย	วิธีทดสอบ
Total Plate Count	170,000	CFU/g	BAM Online 2001 Chapter 3
Microalgae	1,200	CFU/g	Based on BAM Online 2001 Chapter 18
Slime molds	< 10	CFU/g	BAM Online 2012 Chapter 14
Vibrio cholerae	Not Detected	/ 25 g	ISO 21872-1:2007/Co. 1: 2008
Anaerobic bacteria	14,000	CFU/g	Based on APHA 2015 Chapter 6

(นางสาว) วีระพร วัฒนะ
ผู้จัดการแผนกจุลินทรีย์

รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยฝ่ายปฏิบัติการของห้องปฏิบัติการ เซ้าท์อีสต์ เอเชีย ลาบอราทอรี จำกัด
ห้ามใช้สำหรับงานอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตจากฝ่ายปฏิบัติการของเซ้าท์อีสต์ เอเชีย ลาบอราทอรี จำกัด

SIAL 888 ซอยวิภาวดีรังสิต กม. 5 แขวงจตุจักร เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10200 โทร. 0-2716-1867-8 โทรสาร 0-2716-1865-6
เลขที่ใบรายงานผลการทดสอบและใบแจ้งผลวิเคราะห์ กรุณาแจ้ง : 0202 318802 โทร. 02710-1867-8 Fax. 02710-1865-6
E-mail: sial@sial.com, sial@sealab.com

P/S: (S-201) (05/17)

ภาพที่ 1 รายงานผลการทดสอบผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ SG1

จากภาพที่ 1 จะเห็นได้ว่าผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ SG1 มีส่วนประกอบของจุลินทรีย์ที่ให้คุณ เช่น สาหร่ายขนาดเล็ก (Microalgae) และแบคทีเรียที่ย่อยสลายขยะโดยไม่ใช้ออกาศ (Anaerobic Bacteria) และไม่มีจุลินทรีย์ให้โทษแก่มนุษย์ และสิ่งแวดล้อม เช่น Bacillus cereus เป็นเชื้อแบคทีเรียที่เป็นรูปท่อนตรง เคลื่อนที่ได้ สามารถสร้างสปอร์และสารพิษ ซึ่งเมื่อปนเปื้อนในอาหารหรือสิ่งแวดล้อมที่มีออกซิเจนน้อยจะสร้างสารพิษออกมา หรือเชื้ออหิวา (Vibrio cholerae) ที่ก่อให้เกิดโรคอุจจาระร่วงอย่างรุนแรงจนอาจเสียชีวิตได้ ดังนั้นผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ SG1 จึงมีส่วนประกอบของจุลินทรีย์ที่ปลอดภัยและให้ประโยชน์ในการย่อยสลายสารอินทรีย์รวมถึงขยะจากอาหาร

นอกจากนี้ยังได้มีการทดสอบผลกระทบต่อสุขภาพ โดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ดังต่อไปนี้

ผิวหนัง : ไม่เกิดอาการระคายเคืองแม้มัผัสโดยตรง

ดวงตา : หากสัมผัสหรือเข้าตาอาจเกิดการระคายเคืองเล็กน้อย

สูดดม : ไม่เป็นอันตราย

กลืนกิน : ไม่พบผลกระทบต่อในสัตว์ทดลอง LD50 ทดลอง อาการจากการสัมผัสเป็นเวลานาน : หากสัมผัสเป็นเวลานานอาจก่อให้เกิดการระคายเคืองเล็กน้อยหรือผิวหนังที่ไวต่อการสัมผัสอาจเกิดการคันคล้ายการแพ้ฝุ่น

ความเป็นพิษเฉียบพลันทางปาก(Acute Oral) : LD50 พบว่า ปกติ ปลอดภัย

การระคายเคืองตาเบื้องต้น : ไม่เป็นอันตราย หากเกิดการระคายเคือง เพียงล้างออกด้วยน้ำอาการจะหายไป

การระคายเคืองผิวหนังเบื้องต้น : Primary Irritation Index (PII) = 0.66 ไม่เป็นอันตรายหากเกิดการระคายเคือง เพียงล้างออกด้วยน้ำอาการจะหายไป

จากผลการทดสอบข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผลิตภัณฑ์ SG1 มีความปลอดภัยสูงต่อผู้ใช้ ผู้สัมผัส และสิ่งแวดล้อม

ความสามารถในการย่อยสลายขยะต่างๆ และประโยชน์ด้านอื่นๆ ของผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ SG1

เนื่องจากผลิตภัณฑ์ SG1 ประกอบด้วยจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ตามผลการทดสอบข้างต้น ต่อไปจึงเป็นการวิเคราะห์ประโยชน์ของจุลินทรีย์ดังกล่าว

สาหร่ายขนาดเล็ก (Microalgae)

เป็นสิ่งมีชีวิตที่สร้างออกซิเจนมากกว่า 60% บนโลก และเป็นแหล่งอาหารพื้นฐานของสิ่งมีชีวิตทุกประเภท นอกจากนั้นยังมีศักยภาพมากที่สุดที่จะเป็นเทคโนโลยีชีวภาพและในขณะเดียวกันก็เป็นสิ่งมีชีวิตที่เก่าแก่ที่สุดในโลกด้วย สาหร่ายขนาดเล็กเป็นแหล่งกำเนิดของห่วงโซ่อาหาร พวกมันมีอยู่บนโลกในช่วงเริ่มต้นของโลก หลังจากการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมเป็นเวลาหลายพันล้านปี สิ่งเหล่านี้ไม่ได้สูญพันธุ์และยังปรากฏให้เห็นในสภาพแวดล้อมของเรา แม้ว่าสาหร่ายขนาดเล็ก แต่ก็ยังเป็นแหล่งอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการมากที่สุด ประกอบด้วยกรดอะมิโน วิตามิน และแร่ธาตุที่คล้ายคลึงกันในร่างกายมนุษย์ สาหร่ายขนาดเล็กไม่เพียงแต่ให้สารอาหารแก่เราเท่านั้น แต่ยังช่วยให้ร่างกายมีสุขภาพที่ดี ดังนั้นจึงเป็นที่รู้จักในชื่อ “Green Super Food” ในศตวรรษที่ 21

สาหร่ายขนาดเล็กเติบโตในสภาพแวดล้อมที่มีแสงแดดเพียงพอและสภาพดินที่อุดมสมบูรณ์ซึ่งประกอบด้วยแร่ธาตุอินทรีย์ 76 ชนิด มีคุณค่าทางโภชนาการสูงและประกอบด้วยโปรตีนจากพืชถึง 65% ในบรรดาคุณค่าทางโภชนาการประกอบด้วยกรดอะมิโนมากถึง 50% ที่ร่างกายมนุษย์ต้องการ และสามารถให้อัตราการดูดซึม 90% สำหรับร่างกายมนุษย์ (สาหร่ายเกลียวทอง 90%, คลอเรลล่า 45~50%) สาหร่ายขนาดเล็กประกอบด้วยแคลเซียม ฟอสฟอรัส เหล็ก และแร่ธาตุอื่น ๆ อีกมากมาย แต่ยังมีอุดมไปด้วยเบต้าแคโรทีน กรดแพนโทนิค กรดโฟลิก ไบโอดีน วิตามินเชิงซ้อน A, B, C และ E วิตามินบี 12 และธาตุเหล็กนั้นมีค่าธาตุเหล็กสูงกว่าสาหร่ายขนาดเล็กกว่า ดัชนีของเราและค่าแคลเซียมที่สูงกว่านม! นาซ่ายังได้เสนอให้สาหร่ายสปรูลิน่าและคลอเรลล่าเป็นหนึ่งในอาหารหลักที่ต้องปลูกในระหว่างภารกิจอวกาศระยะยาว

เนื่องจากคุณค่าทางโภชนาการที่สมบูรณ์ของสาหร่ายขนาดเล็ก หลายประเทศจึงระบุว่าเป็นอาหารเพื่อสุขภาพ อาหารเพื่อสุขภาพ หรืออาหารเสริม ครั้งหนึ่ง รัฐบาลเม็กซิโกถึงกับออกกฎหมายว่าอาหารสำหรับเด็กต้องมีสาหร่ายสปรูลิน่า 5% และนักกีฬาโอลิมปิกต้องมีสาหร่ายสปรูลิน่ามากกว่า 20% ในอาหาร ในปี พ.ศ. 2539 สมาคมอาหารเพื่อสุขภาพและโภชนาการของญี่ปุ่นได้จัดประเภทสาหร่ายสปรูลิน่าและคลอเรลล่าเป็นอาหารเพื่อสุขภาพ และในปี พ.ศ. 2541 องค์การอาหารและยาแห่งสหรัฐอเมริกา (US FDA) ตามด้วยการจัดประเภทคลอเรลล่าและสาหร่ายเกลียวทองเป็นอาหารเสริม

นอกจากนี้สาหร่ายขนาดเล็กยังมีบทบาทสำคัญในการรักษาสิ่งแวดล้อม ย่อยสลายขยะจากอาหาร และบำบัดน้ำเสีย เพราะจุลชีพพวกนี้จะเติบโตเร็วโดยการใช้สารอินทรีย์และก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) จำนวนมาก และปลดปล่อยก๊าซออกซิเจนออกมาแทน (O₂) และยังมีสาหร่ายขนาดเล็กบางชนิดสามารถย่อยสลายแอมโมเนีย ฟอสฟอรัส และโลหะหนักบางชนิดได้ด้วย (Hussain, et al, 2021) และเป็นจุลชีพที่สำคัญที่จะทำให้เกิดเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) คือการหมุนเวียนใช้ทรัพยากรธรรมชาติในห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) และเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการของเสีย วัตถุประสงค์ สิ้นค้าที่หมดอายุ และพลังงาน ให้ออกไปเป็นทรัพยากรที่หมุนเวียนอยู่ในระบบด้วยกระบวนการที่เหมาะสม (Deng, et al, 2021)

แบคทีเรียที่ย่อยสลายขยะโดยไม่ใช้อากาศ (Anaerobic Bacteria)

การใช้กระบวนการย่อยสลาย แบบไม่ใช้ออกซิเจนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน โดยทั่วไปสามารถแบ่งการทำงานออกเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย (กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน, 2564)

1. การบำบัดขั้นต้น (Pre-treatment/Front-end Treatment) ซึ่งประกอบด้วยการคัดแยก (Sorting) ขยะมูลฝอยอินทรีย์จากขยะมูลฝอยรวม หรือการคัดแยกสิ่งปะปนออกจากขยะมูลฝอยอินทรีย์ และลดขนาด (Size Reduction) ของขยะมูลฝอยอินทรีย์ให้เหมาะสมสำหรับการย่อยสลาย และเพื่อให้เกิดความสม่ำเสมอ (Homogeneity) ของสารอินทรีย์ที่จะป้อนเข้าสู่ระบบ (Feed Substrate) รวมทั้งเพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับระบบ ซึ่งโดยทั่วไประบบบำบัดขั้นต้นสำหรับเทคโนโลยีย่อยสลายแบบไม่ใช้ออกซิเจน สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 แบบ คือ

(1) Dry Separation Process ซึ่งมักจะใช้ Rotary Screen เป็นอุปกรณ์สำคัญในการคัดแยกขยะมูลฝอยอินทรีย์ และใช้ Shredder ในการบดย่อยขยะมูลฝอยอินทรีย์ให้มีขนาดเหมาะสำหรับการย่อยสลาย

(2) Wet Separation Process จะใช้หลักการคัดแยกสิ่งปะปนออกจากขยะมูลฝอยอินทรีย์โดยวิธีการจม-ลอย (Sink-Float Separation) ซึ่งส่วนใหญ่จะมีอุปกรณ์สำคัญที่เรียกว่า Pulper ทำหน้าที่ในการคัดแยกและบดย่อยขยะมูลฝอยอินทรีย์

2. การย่อยสลายแบบไม่ใช้ออกซิเจน (Anaerobic Digestion) ซึ่งเป็นขั้นตอนการผลิตก๊าซชีวภาพจากขยะมูลฝอยอินทรีย์สำหรับนำไปใช้เป็น พลังงาน และเพื่อทำให้ขยะมูลฝอยอินทรีย์ถูกย่อยสลายเปลี่ยนเป็นอินทรีย์วัตถุที่มีความคงตัว ไม่มีกลิ่นเหม็น ปราศจากเชื้อโรคและแมลงศัตรูพืช โดยอาศัยการทำงานของจุลินทรีย์ในสภาพที่ไร้ออกซิเจน ซึ่งขั้นตอนการย่อยสลายแบบไม่ใช้ออกซิเจนนี้สามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภทหลักๆ คือ Dry Digestion Process และ Wet Digestion Process ซึ่งมีการควบคุมการป้อนสารอินทรีย์เข้าสู่ระบบให้ปริมาณของแข็งทั้งหมด (Total Solid Content) ให้เป็นประมาณร้อยละ 20-40 และน้อยกว่าร้อยละ 20 ตามลำดับ

3. การบำบัดขั้นหลัง (Post-treatment) ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นขั้นตอนการจัดการกากตะกอนจากการย่อยสลายแบบไม่ใช้ออกซิเจนให้มีความคงตัวมากขึ้น เช่น การนำไปหมักโดยใช้ระบบหมักปุ๋ยแบบใช้อากาศ รวมทั้งการคัดแยกเอาสิ่งปะปนต่างๆ เช่น เศษพลาสติกและเศษโลหะออกจาก Compost โดยใช้ตะแกรงร่อน ตลอดจนการปรับปรุงคุณภาพของ Compost ให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ประโยชน์ในการเพาะปลูกพืช เช่น การอบเพื่อฆ่าเชื้อโรคและลดความชื้น เป็นต้น

พลังงานที่ผลิตได้จากเทคโนโลยี ย่อยสลายแบบไม่ใช้ออกซิเจน

โดยทั่วไปการใช้เทคโนโลยีย่อยสลายแบบไม่ใช้ออกซิเจนในการบำบัดขยะมูลฝอยอินทรีย์ 1 ตัน จะได้ก๊าซชีวภาพประมาณ 100-200 ลูกบาศก์เมตร ก๊าซชีวภาพที่ได้จะมีมีเทนเป็นองค์ประกอบประมาณร้อยละ 55-70 และมีค่าความร้อนประมาณ 20-25 เมกะจูลต่อลูกบาศก์เมตร ซึ่งพลังงานประมาณร้อยละ 20-40 ของพลังงานของก๊าซชีวภาพที่ผลิตได้ จะถูกนำมาใช้ในระบบทั้งในรูปของพลังงานไฟฟ้าและพลังงานความร้อน และจะมีพลังงานไฟฟ้าส่วนที่เหลือประมาณ 75-150 กิโลวัตต์-ชั่วโมงต่อตันขยะ ที่สามารถส่งออกไปจำหน่ายได้

จุดเด่นของเทคโนโลยีย่อยสลาย แบบไม่ใช้ออกซิเจน

1. ทางด้านสิ่งแวดล้อมและการจัดการของเสีย

1. เป็นเทคโนโลยีการบำบัดขยะมูลฝอยที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
2. สามารถแก้ปัญหากลิ่นเหม็น สัตว์พาหะนำโรคที่เกิดจากการกำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกหลักวิชาการ
3. เป็นการหมุนเวียนขยะมูลฝอย อินทรีย์กลับมาใช้ใหม่ในรูปของสารปรับสภาพดิน
4. ลดการใช้พื้นที่ในการกำจัดขยะมูลฝอย เมื่อเทียบกับระบบฝังกลบแบบถูกหลักสุขาภิบาล และระบบหมักปุ๋ยแบบใช้อากาศแบบดั้งเดิม (Conventional Anaerobic Composting)

แบบใช้อากาศแบบดั้งเดิม (Conventional Anaerobic Composting)

5. สามารถใช้บำบัดขยะมูลฝอยอินทรีย์ในที่ซึ่งการฝังกลบขยะมูลฝอยอินทรีย์ในพื้นที่ฝังกลบแบบถูกหลักสุขาภิบาลไม่เป็นที่ยอมรับ

6. สามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะต้องกำจัดในขั้น ตอนสุดท้าย

7. สามารถหมักร่วมกับของเสียอินทรีย์ประเภทอื่น (Co-digestion) เช่น เศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร มูลสัตว์ต่างๆ และของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม

2. ทางด้านพลังงาน

1. เป็นเทคโนโลยีในการบำบัดขยะมูลฝอยซึ่งสามารถให้พลังงานสุทธิ (Net Energy Producer)

2. มีศักยภาพในการผลิตพลังงานจาก "ขยะเปียก" ซึ่งไม่เหมาะสมสำหรับการเผาเพื่อผลิตพลังงาน มีศักยภาพที่จะได้รับผลตอบแทนทางการเงินและเศรษฐศาสตร์สูง โดยเฉพาะเมื่อพลังงานชนิดอื่นมีราคาสูง และรัฐมีมาตรการส่งเสริมการผลิตพลังงานจากก๊าซชีวภาพ

จะเห็นได้ว่า แบทที่เรียที่ย่อยสลายขยะโดยไม่ใช้ออกาศมีประโยชน์มากต่อครัวเรือน ชุมชน เกษตรกร อุตสาหกรรม และสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยและของโลกเป็นอย่างยิ่ง

ความคุ้มค่า การลดต้นทุน และประโยชน์ของเกษตรอินทรีย์โดยการใช้ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ SG1 เมื่อเทียบกับการใช้สารเคมี

การผลิตพืชอินทรีย์เป็นระบบการผลิตพืชที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม สมดุลธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ มีการจัดการระบบนิเวศที่คล้ายคลึงกับธรรมชาติ หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีและสารสังเคราะห์ทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นปุ๋ย สารกำจัดศัตรูพืช หรือ ฮอร์โมนต่าง ๆ เป็นต้น รวมทั้งการไม่ใช้พันธุ์พืชที่เป็นพันธุ์ที่เกิดจากการตัดต่อสารพันธุกรรม การผลิตพืชอินทรีย์จึงเป็นการผลิตพืชที่เน้นการใช้วัสดุอินทรีย์ซึ่งสามารถสลายตัวให้อินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด และ ปุ๋ยชีวภาพ ในการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์เพื่อให้ดินพืชเจริญเติบโตและมีความแข็งแรงสามารถต้านทานโรคและแมลงได้ด้วยตนเอง ผลผลิตที่ได้จึงปราศจากอันตรายของสารตกค้าง ทำให้ปลอดภัยทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค อีกทั้งไม่ทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ปัจจุบันมีประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์มากกว่า 130 ประเทศทั่วโลก รวมทั้งได้ 143.75 ล้านไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในประเทศออสเตรเลีย สหภาพยุโรป และละตินอเมริกา โดยมีตลาดผู้บริโภคที่สำคัญคือ สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น สำหรับประเทศไทยแม้ว่าจะยังคงมีพื้นที่ในการผลิตพืชอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองโดยกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไม่มากนักก็ตาม แต่ประเทศไทยก็เป็นประเทศที่มีศักยภาพสูงในการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรส่งออกจากการผลิตสินค้าเกษตรทั่วไปให้เป็นการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์เนื่องจากมีความได้เปรียบในเรื่องความหลากหลายของชนิดพืชและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการปลูกพืชเพื่อผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์

ในอดีตเกษตรกรไทยทำเกษตรกรรมในหลายรูปแบบและพึ่งพิงสมดุลตามธรรมชาติ จึงกล่าวได้ว่าคนไทยรู้จักการทำเกษตรอินทรีย์มาตั้งแต่โบราณกาลแล้ว และสามารถพึ่งตนเองในการเกษตรได้อย่างสมบูรณ์ โดยใช้ทรัพยากรในพื้นที่และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สะสมต่อเนื่องกันมาจนได้รับการยกย่องจากนานาชาติว่าเป็นพื้นที่ผลิตอาหารของภูมิภาค ในปี พ.ศ. 2500 ธนาคารโลก (World Bank) ได้ส่งคณะสำรวจภาวะเศรษฐกิจมายังประเทศไทยเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาประเทศไทย ปีต่อมาธนาคารโลกได้เสนอรายงานโครงการพัฒนาของรัฐบาลสำหรับประเทศไทย และปีถัดจากนั้นได้มีการใช้ข้อเสนอของธนาคารโลกฉบับนั้นเป็นแนวทางการร่างนโยบายการเกษตรของไทยโดยปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 1-7 (พ.ศ. 2504-2539) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรให้มากขึ้น ส่งเสริมการใช้ปัจจัยการผลิตจากภายนอก เช่น ปุ๋ยเคมีสังเคราะห์ เครื่องจักรกลทางการเกษตร การจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร เป็นต้น ทำให้การผลิตเปลี่ยนจากการผลิตแบบ

การรวมกลุ่มของเกษตรกรซึ่งผลิตสินค้าการเกษตรที่หลากหลายไปเป็นการผลิตเพื่อการพาณิชย์และการส่งออก มีการขยายพื้นที่การเกษตรโดยการบุกกรุกเข้าไปในพื้นที่ป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ การเกษตรได้ถูกปรับเปลี่ยนโดยเน้นการผลิตพืชเชิงเดี่ยว (monoculture) โดยเฉพาะพืชไร่ที่ใช้เป็นอาหารเลี้ยงสัตว์ เช่น ข้าวโพด ข้าวฟ่าง มันสำปะหลัง โดยมีเป้าหมายหลักในการส่งออกเพื่อป้อนสินค้าเกษตรสู่ประเทศอุตสาหกรรมที่เลี้ยงสัตว์ เช่น ญี่ปุ่น และ ยุโรป เป็นต้น และในปี พ.ศ. 2503 องค์การสหประชาชาติได้ประกาศทศวรรษแห่งการพัฒนา (Development Decade ; พ.ศ. 2503-2513) จึงทำให้ดูเหมือนว่าแนวทางการพัฒนาดังกล่าวข้างต้นได้ทำให้ประเทศไทยมีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการพัฒนาการเกษตรแบบปฏิวัติเขียว (Green Revolution) ที่ต้องใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อการผลิต แต่การพัฒนาดังกล่าวนั้นได้มีผลในการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงให้ประเทศไทยซึ่งเคยพึ่งตนเองมาตลอดเปลี่ยนไปพึ่งการนำเข้าจนกลายเป็นการไม่สามารถพึ่งตนเองจนถึงทุกวันนี้ ทั้งยังทำให้ประเทศไทยต้องสูญเสียพื้นที่ป่าไม้ไปถึง 110 ล้านไร่ในเวลาของการพัฒนาเศรษฐกิจที่ผ่านมา ส่งผลกระทบต่อในทางลบทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของประเทศเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะผลกระทบอันใหญ่หลวงที่เกิดกับเกษตรกรไทยนั้นคือความยากจน และเกิดสภาวะสิ่งแวดล้อมเป็นพิษอันเป็นผลร้ายต่อเกษตรกรรม (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2564)

ผลกระทบด้านการลงทุนและผลตอบแทน การเกษตรในลักษณะการปฏิวัติเขียวที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและใช้สารเคมีทั้ง ปุ๋ยเคมีและสารกำจัดศัตรูพืช ตลอดจนสารควบคุมและกำจัดวัชพืช เป็นสารเคมีที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศที่มีราคาสูงขึ้นเรื่อยๆ ตามอัตราค่าเงินบาทที่อ่อนตัวลงตามลำดับเมื่อเทียบกับเงินตราต่างประเทศ ทำให้เกษตรกรต้องจ่ายเงินเพิ่มในการลงทุนแต่ละครั้งในขณะที่ผลผลิตทางการเกษตรที่เกษตรกรจำหน่ายนั้นไม่ได้สูงขึ้นตามสัดส่วนของราคาสารเคมีที่เพิ่มขึ้น ทำให้เกษตรกรขาดทุนและเป็นหนี้เพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ

ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ผลกระทบด้านนี้เกิดขึ้นมากมายหลายลักษณะ เช่น

- 1) ทำให้ดินที่ใช้ในการเพาะปลูกพืชมีสภาพความเป็นกรดสูงขึ้นมากและทำให้ธาตุอาหารในดินหลายชนิดไม่เกิดประโยชน์ต่อพืช
- 2) มีการเผาทำลายเศษซากพืชหลังการเก็บเกี่ยวส่งผลให้ดินขาดอินทรีย์วัตถุอย่างวิกฤต
- 3) ดินที่เพาะปลูกพืชต้องการปุ๋ยเคมีเพิ่มในปริมาณที่มากขึ้นทุกปีเพื่อรักษาปริมาณผลผลิตให้เท่าเดิม ทำให้ดินเป็นกรดและขาดอินทรีย์วัตถุมากขึ้น
- 4) ทำให้มีการเพิ่มขึ้นของศัตรูพืชและทวีความรุนแรงของการระบาดเนื่องจากสารเคมีเหล่านั้นไม่ได้กำจัดศัตรูพืชเพียงอย่างเดียวแต่ฆ่าสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์อีกเป็นจำนวนมาก เป็นการทำลายสมดุลตามธรรมชาติของสิ่งมีชีวิต
- 5) ศัตรูพืชสามารถสร้างความต้านทานต่อสารเคมีที่ใช้กำจัด ทำให้ต้องใช้สารเคมีเหล่านั้นในปริมาณมากและใช้ในความเข้มข้นที่มากขึ้น ทำให้สิ้นเปลืองและเพิ่มอันตรายต่อเกษตรกรและผู้บริโภค และ
- 6) สารเคมีกำจัดศัตรูพืชมีผลในการทำลายสัตว์และสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติที่เป็นอาหารของมนุษย์

ผลกระทบต่อสุขภาพ ผลกระทบด้านนี้เกิดขึ้นกับเกษตรกรและผู้บริโภคโดยตรง กล่าวคือ เกษตรกรได้รับพิษในไร่นาจากการสัมผัสโดยตรงกับสารเคมีที่เป็นพิษ ส่วนผู้บริโภคนั้นได้รับพิษจากการบริโภคผลผลิตที่มีสารตกค้างในอาหารที่ปรุงจากผลผลิตการเกษตรที่ใช้สารเคมีนั้นๆ ทำให้ป่วยไข้หรือพิการได้

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ผลกระทบด้านนี้เกิดจาก

1) การกีดกันสินค้าเกษตรที่ส่งออกจากประเทศไทยโดยประเทศผู้นำเข้า เนื่องจากมีสารเคมีตกค้างในสินค้ามากกว่าปริมาณที่รับได้ ทำให้ต้องส่งสินค้ากลับประเทศหรือทำลายสินค้า ณ จุดนำเข้า

2) ประเทศไทยต้องนำเข้าสินค้าที่เป็นสารเคมีเพื่อการเกษตรปีละหลายหมื่นล้านบาท ทั้ง ๆ ที่มีปัจจัยการผลิตที่ปลอดภัยและสามารถใช้ทดแทนสารเคมีได้อยู่ภายในประเทศ

3) รัฐต้องเสียงบประมาณในการตรวจวิเคราะห์และควบคุมสารเคมีการเกษตรตามกฎหมายปีละหลายพันล้านบาท

4) รัฐต้องเสียงบประมาณในการรักษาผู้ป่วยไข้เนื่องจากสาเหตุของการสัมผัสสารเคมีเหล่านั้นโดยตรงหรือจากสาเหตุของการบริโภคอาหารที่มีสารพิษตกค้าง โดยที่งบประมาณดังกล่าวนี้มีมูลค่าที่ประเมินมิได้

จากข้อมูลทั้งหมดจะเห็นได้ว่าเกษตรกรอินทรีย์โดยการใช้ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ SG1 มีความคุ้มค่า สามารถลดต้นทุนและมีประโยชน์ในด้านต่างๆ เหนือกว่าการใช้สารเคมีมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ SG1 มีความปลอดภัยต่อมนุษย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อมสูง

2. ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ SG1 มีความสามารถในการย่อยสลายขยะต่างๆ ได้ดี

3. เกษตรอินทรีย์โดยการใช้ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ SG1 มีความคุ้มค่า การลดต้นทุน และมีประโยชน์เหนือกว่าการใช้สารเคมีมาก

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ถึงแม้ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ SG1 มีความปลอดภัยต่อมนุษย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อมสูง ก็ควรจะใช้อย่างระมัดระวัง โดยเฉพาะผู้ที่แพ้ง่าย ในเด็ก หรือหญิงตั้งครรภ์ เพราะยังไม่มีการวิจัยโดยตรง

2. ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ SG1 มีความสามารถในการย่อยสลายขยะต่างๆ ได้ดี แต่ถ้ามีการหมักขยะในปริมาณมากควรมีระบบการนำก๊าซมีเทนที่เกิดจากการหมักไปใช้ประโยชน์ เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

3. เกษตรอินทรีย์โดยการใช้ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ SG1 มีความคุ้มค่า การลดต้นทุน และมีประโยชน์เหนือกว่าการใช้สารเคมีมาก ควรมีการรณรงค์ส่งเสริมเกษตรกรไทยให้หันมาทำเกษตรอินทรีย์ให้มากขึ้นหรือทั้งหมด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. นวัตกรรมเครื่องกำจัดขยะด้วยจุลชีพ
2. การนำผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ไปใช้ในการบำบัดน้ำเสีย
3. ผลตอบแทนจากการลงทุนในการใช้ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์
4. การใช้ประโยชน์จากการย่อยสลายขยะจากอาหาร
5. ผลของผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ต่อเชื้อโควิด-19

เอกสารอ้างอิง (Reference)

- กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน. (2564). *เทคโนโลยีย่อยสลายแบบไม่ใช้ออกซิเจน*. ออนไลน์ : เข้าถึงได้จาก https://www.dede.go.th/ewt_news.php?nid=511&filename=waste_energy
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2564). *การทดสอบและพัฒนาการปลูกพืชอินทรีย์*. ออนไลน์ : เข้าถึงได้จาก <http://www.rdpb.go.th/th/Studycenter>
- อภิชัย พันธเสน. (2564). *พุทธเศรษฐศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 5 (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม), กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- Dai, N. (2021). *CCICED/UN Food Systems Summit*. Online : <https://cciced.eco/wp-content/uploads/2021/06/CCICED-2021-en-UN-Food-Systems-Summit.pdf>
- Deng, Y., Chen, F., Liao, K., Xiao, Y., Chen, S., Lu, Q., ... & Zhou, W. (2021). Microalgae for nutrient recycling from food waste to aquaculture as feed substitute: a promising pathway to eco-friendly development. *Journal of Chemical Technology & Biotechnology*.
- Mehariya, S., Patel, A.K., Obulisamy, P.K., Punniyakotti, E. and Wong, J.W. 2018 . Co-digestion of food waste and sewage sludge for methane production: Current status and perspective. *Bioresource technology*.265, 519-531.
- Wang B, Ma J, Zhang L, Su Y, Xie Y, Ahmad Z, Xie B. 2021 . The synergistic strategy and microbial ecology of the anaerobic co-digestion of food waste under the regulation of domestic garbage classification in China. *Science of The Total Environment*. Apr 15;765:144632.
- Hussain, F., Shah, S. Z., Ahmad, H., Abubshait, S. A., Abubshait, H. A., Laref, A., ... & Iqbal, M. (2021). Microalgae an ecofriendly and sustainable wastewater treatment option: Biomass application in biofuel and bio-fertilizer production. *A review. Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 137, 110603.

กลยุทธ์การตลาดขับเคลื่อนด้วยข้อมูล

Data-Driving Marketing Strategy

ผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรินทร์ทิพย์ กำลังแพทย์
 ดร.บำรุง ตั้งสง่า
 ดร.ยศพงศ์ รัตนมุง

บทคัดย่อ

การนำกลยุทธ์การตลาดขับเคลื่อนด้วยข้อมูลมาใช้ในประโยชน์ที่ได้รับคือช่วยให้นักการตลาดสร้างแคมเปญการตลาดที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น สร้างการจดจำแบรนด์ และเพิ่มความภักดีของลูกค้า แทนที่จะคาดเดาสิ่งที่ลูกค้าต้องการ นักการตลาดสามารถได้รับข้อมูลเกี่ยวกับผู้บริโภคที่พวกเขารวบรวมจากแหล่งที่หลากหลายเพื่อตัดสินใจทางการตลาดโดยใช้ข้อมูลจำนวนมาก นอกจากนี้การตลาดขับเคลื่อนด้วยข้อมูลยังช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพของการใช้สื่อของบริษัทให้ตรงกลุ่มเป้าหมาย กำหนดเป้าหมายลูกค้าที่เปิดรับมากที่สุด และสื่อสารข้อความที่เกี่ยวข้องให้กับลูกค้าโดยตรง การผสมผสานของบิ๊กดาต้าและการวิเคราะห์ด้วย AI ช่วยให้นักการตลาดสามารถกำหนดเป้าหมายลูกค้าด้วยความแม่นยำ

คำสำคัญ : การตลาดขับเคลื่อนด้วยข้อมูล,กลยุทธ์

Abstract

Data-driven marketing benefits by allowing them to craft more effective marketing campaigns, build brand recognition, and enhance customer loyalty. Rather than guessing what people want, marketers can tap information about consumers that they collect from diverse sources to base their marketing decisions on hard data. Data-driven marketing improves the effectiveness of a company's media buying, targets the most receptive customers, and communicates relevant messages to customers. The combination of big data and AI-based analytics allows marketers to target customers with unprecedented accuracy.

Key Words : Data-Driving Marketing ,Strategy

บทนำ

โลกทุกวันนี้จมอยู่กับข้อมูล เรามีข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับหัวข้อต่างๆ ที่คุณนึกออก และการพยายามแยกแยะมันแทบเป็นไปไม่ได้เลย ในยุคข้อมูลข่าวสาร ธุรกิจที่ใช้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ของตนเองสามารถประหยัดเงิน เพิ่มยอดขาย และปรับปรุงความภักดีของลูกค้าได้ แต่ละแคมเปญการตลาดที่ธุรกิจเปิดตัวควรพยายามเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างมีกลยุทธ์โดยใช้ข้อมูลเป็นปัจจัยชี้้นำ การตลาดที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูลยังช่วยลดความเสี่ยงที่จะสูญเสียรายได้จากการโฆษณาและเสียเวลาไปกับการมุ่งเน้นไปที่ตลาดเป้าหมายที่ไม่ถูกต้อง ความจริงก็คือ ไม่ว่าคุณจะอยู่ในอุตสาหกรรมหรือ

ธุรกิจใด คุณไม่สามารถใช้แค่ความรู้สึกหรือข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับสิ่งที่ลูกค้าต้องการหรือว่าคุณควรทำการตลาดอย่างไร ในทุกขั้นตอนของการตลาด คุณต้องมีบางสิ่งที่คุณติดตามได้และดำเนินการได้เพื่อให้ได้รับประโยชน์สูงสุดจากค่าโฆษณาของคุณ บทความนี้จะกล่าวถึงวิธีที่การตลาดที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูลสามารถช่วยให้ธุรกิจของคุณเติบโตและกำหนดเป้าหมายเฉพาะกลุ่มที่คุณต้องการขายได้ดีขึ้น

การซื้อปิ้งในปัจจุบันไม่ใช่แค่การเพิ่มรายการสินค้าลงในรถเข็นซื้อปิ้งอีกต่อไป แต่ เป็นการเข้าถึงข้อมูลของผู้บริโภคที่ครอบคลุมในหลายด้าน เช่น ข้อมูลส่วนตัว อายุ เพศ ความชอบส่วนตัว รายละเอียด การทำธุรกรรม และประวัติการใช้จ่ายใช้สอย เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงของผู้บริโภคในด้านความต้องการที่เน้นความหลากหลาย และรวดเร็ว คุณภาพของประสบการณ์การใช้บริการ ทำให้การแข่งขันในการค้าปลีกเปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน ผู้ค้าปลีกหลายรายหันมาใช้ระบบฐานข้อมูล Big Data เพื่อการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ ประมวลผล และสามารถระบุความต้องการของผู้บริโภคได้รวดเร็วและแม่นยำ ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน จะทำให้ผู้ค้าปลีกสามารถทราบถึงกลุ่มลูกค้า ที่มีการใช้จ่ายมากที่สุด และสามารถโปรโมทสินค้าในกลุ่มที่ผู้บริโภคในกลุ่มนั้นๆ มีความสนใจ หรือสินค้าที่ กำลังได้รับความนิยม เพื่อการเพิ่มโอกาสในการจำหน่ายสินค้าที่มากขึ้น

บิ๊กดาต้า (Big Data) คือเทคโนโลยีและสถาปัตยกรรมไอทีรุ่นใหม่ ที่ได้รับการออกแบบให้สามารถรองรับการเก็บ วิเคราะห์ และใช้งานดาต้าหลากหลายประเภท ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีปริมาณมหาศาลได้โดยมีต้นทุนต่ำเมื่อเทียบกับเทคโนโลยีและสถาปัตยกรรมไอทีแบบเดิม นั่นทำให้คำว่า “บิ๊กดาต้า” มิได้หมายถึงเฉพาะตัวดาต้าเองเท่านั้น แต่ยังหมายถึงประเภทของเทคโนโลยีแบบใหม่ที่สามารถบริหารจัดการ สร้างการเข้าถึง และวิเคราะห์ดาต้าที่มีปริมาณมากขึ้นได้อย่างรวดเร็วขึ้นกว่าที่เทคโนโลยีแบบเดิมจะสามารถทำได้

เทคโนโลยีบิ๊กดาต้าประกอบด้วยฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ที่ควรวรวม (integrate) จัดระเบียบ (organize) บริหารจัดการ (manage) และนำเสนอดาต้า (present) ที่มีลักษณะเป็น 3 V ดังต่อไปนี้

ปริมาณ (volume) คือขนาดของดาต้า ซึ่งการวัดว่า “มาก” หรือ “น้อย” นั้นไม่ได้มีตัวเปรียบเทียบที่แน่นอน ขึ้นอยู่กับแต่ละอุตสาหกรรม องค์กร หรือแอปพลิเคชัน โดยในความเป็นจริงแล้ว ขนาดมิได้สำคัญเท่ากับอัตราการเพิ่มขึ้นของดาต้าเมื่อเทียบกับวิธีการแบบดั้งเดิม

ความหลากหลาย (variety) คือประเภทของตัวดาต้าและแหล่งที่มาของดาต้าที่แตกต่างกัน ซึ่งนี่คือลักษณะสำคัญของดาต้าที่กำลังเป็นเปลี่ยนไป ความท้าทายที่มาพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงนี้คือการจัดเก็บ วิเคราะห์ และดึงเอาข้อมูลเชิงลึก (insight) ออกมาจากดาต้าเหล่านี้

ความเร็ว (velocity) คือความเร็วของการเปลี่ยนแปลงของดาต้า ซึ่งส่งผลให้เทคโนโลยีการวิเคราะห์ดาต้าที่มีความสามารถในการวิเคราะห์ในช่วงเวลาสั้น ๆ นั่นคือในระดับนาที่ มิใช่ระดับชั่วโมงหรือระดับวัน กลายเป็นเทคโนโลยีสำคัญสำหรับองค์กรที่ต้องการตอบสนองต่อสภาพตลาดและความต้องการของลูกค้าที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว หรือแม้กระทั่งการตรวจจับหลักฐานการทุจริตต่าง ๆ (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, 2021)

การนำ Big Data ไปใช้ในการตลาดที่เห็นกันในปัจจุบัน เช่น The Weather Channel แอปพลิเคชันที่แสดงข้อมูลและพยากรณ์สภาพอากาศ ได้เสนอแนวคิดที่น่าสนใจเกี่ยวกับการโฆษณาสมัยใหม่ โดยวิเคราะห์รูปแบบพฤติกรรมของผู้ใช้โทรศัพท์มือถือจาก 3 ล้านแห่งบนโลก แล้วนำมาประกอบกับข้อมูลพยากรณ์อากาศเพื่อโฆษณาเจาะจงไปยังลูกค้าเฉพาะกลุ่มได้ เช่น บริษัทแชมพู สามารถนำข้อมูลไปเพื่อเลือกโฆษณาขายแชมพูเพื่อผมนุ่มตรงจัดทรงง่าย (anti-frizz) ให้กับลูกค้าที่อยู่ในบริเวณที่อากาศชื้นได้

Walmart บริษัทที่มีมูลค่าการขายสูงหลายพันล้านบาท ก็นำการวิเคราะห์ค่าและ Machine learning มาใช้ เพื่อเพิ่มความแม่นยำให้กับการค้นหา อ้างอิงจากข้อมูลของ Walmart พบว่าการนำ Semantic Search มาใช้ สามารถเพิ่ม Conversion Rate หรือการทำให้ผู้เข้าชมเว็บไซต์ เป็นผู้ซื้อสินค้าในเว็บไซต์ได้เพิ่มขึ้นถึง 10-15% และยังช่วยประหยัดเวลาในการแก้ไขปัญหาหรือตอบคำถามทางธุรกิจที่ซับซ้อนได้อีกด้วย

Netflix ใช้วิธีการเก็บข้อมูลผู้ชมภาพยนตร์และประมวลผลข้อมูล จนสามารถพัฒนาเนื้อหารายการใหม่ๆที่น่าจะถูกใจผู้ชม และสามารถแนะนำรายการที่น่าสนใจสำหรับแต่ละบุคคลได้สำเร็จแล้ว สิ่งต่อไปที่ Netflix กำลังทดลองทำ คือ การเลือกแบนเนอร์กราฟฟิกที่น่าสนใจสำหรับแต่ละบุคคล ดังนั้น จึงมีความเป็นไปได้ที่แต่ละบุคคล จะเห็นแบนเนอร์ภาพยนต์ที่แตกต่างกันตามภาพฉากการกระทำของตัวละครที่น่าจะตรงใจ หรือ ภาพนักแสดง ภาพยนตร์ที่คุ้นตาเรา ซึ่งทั้งหมดนี้ ก็มาจากการประมวลผล Big Data แล้วทั้งสิ้น

Data Cafe ของ Walmart แหล่งรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนมาก เพื่อหารูปแบบความเกี่ยวข้อง ข้อมูล และแสดงผลการจำลองข้อมูลผ่าน smart boards ได้ ก็ยังต้องอาศัยการป้อนข้อมูลจากทีมงานทุกส่วนของภาคธุรกิจก่อน (บริษัท เพียร์ พาวเวอร์ แพลตฟอร์ม จำกัด,2021)

Data-Driving Marketing

การตลาดขับเคลื่อนด้วยข้อมูล (Data-Driving Marketing) เป็นการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลจากฐานข้อมูลขนาดใหญ่ที่เรียกกันว่า บิ๊กดาต้า (Big Data) ซึ่งตัวข้อมูลอาจมาได้จากสารพัดแหล่งทั้งภายในและภายนอก รวมถึงการสร้างระบบนิเวศข้อมูลเพื่อขับเคลื่อนและทำให้การตัดสินใจทางการตลาดมีประสิทธิภาพสูงสุด

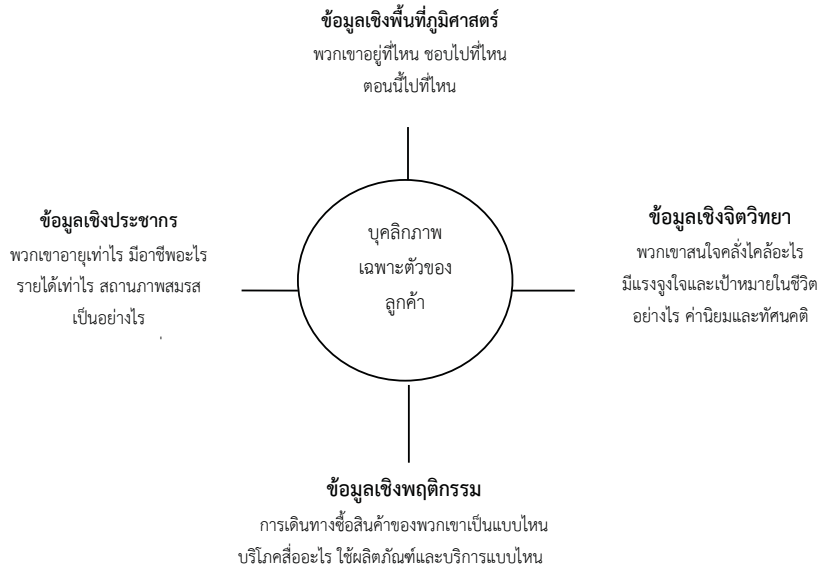
ระบบนิเวศข้อมูล มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆของนักการตลาด ไม่ว่าจะเป็นจากสื่อจากโซเชียล จากเว็บไซต์ จาก ณ จุดขาย จากอินเทอร์เน็ตแห่งสรรพสิ่งหรือ IoT และข้อมูลการมีส่วนร่วม นักการตลาดต้องผนวกข้อมูลทั้งหมดที่กล่าวมาให้อยู่ร่วมกัน เมื่อจัดตั้งระบบนิเวศข้อมูลได้แล้ว นักการตลาดต้องนำมาใช้วางแผนปฏิบัติการแบ่งส่วนตลาดเดิมให้ดีขึ้นด้วย 2 วิธี ดังนี้

1. บิ๊กดาต้า เพิ่มความสามารถให้นักการตลาดแบ่งส่วนตลาดออกเป็นหน่วยย่อยได้มากที่สุด ซึ่งก็คือลูกค้าแต่ละราย นักการตลาดสามารถสร้างบุคลิกแท้จริงให้ลูกค้าแต่ละคนได้
2. บิ๊กดาต้าทำให้การแบ่งส่วนตลาดมีพลวัตมากขึ้น ช่วยนักการตลาดเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ได้ฉับพลัน ธุรกิจติดตามการเคลื่อนไหวของลูกค้าจากส่วนตลาดหนึ่งไปอีกส่วนตลาดหนึ่งได้แบบเรียลไทม์

เป็นเรื่องสำคัญที่ต้องเข้าใจด้วยว่าแม้ว่าการเสริมประสิทธิภาพด้วยบิ๊กดาต้า แต่การแบ่งส่วนตลาดแบบเดิมยังมีประโยชน์ ช่วยให้เข้าใจตลาดได้ง่าย การแบ่งกลุ่มลูกค้าพร้อมคำบรรยายช่วยนักการตลาดทำความเข้าใจตลาดได้ แต่คงทำได้ยากสำหรับกลุ่มตลาดแบบหนึ่งต่อหนึ่งที่มีจำนวนมากเกินไป (Philip Kotler, Hermawan Kartajaya and Iwan Setiawan,2021)

สิ่งสำคัญของ data-driven marketing ก็คือ “segment of one” หรือการจัดกลุ่มลูกค้าเป็นรายบุคคล [ซึ่งแต่เดิมการทำ segmentation นั้นมักแบ่งลูกค้าออกเป็นกลุ่มใหญ่ๆตาม 4 แนวทางหลัก ได้แก่ geographic (การแบ่งตามพื้นที่อยู่อาศัย), demographic (การแบ่งตามลักษณะของลูกค้า เช่น เพศ อายุ อาชีพ รายได้และสถานะครอบครัว), psychographic (การแบ่งตามความสนใจและแรงจูงใจ) และ behavioral (การแบ่งตามพฤติกรรม)] ดังภาพที่ 1 ซึ่งเกิดขึ้นได้จากการที่ผู้บริโภคเริ่มทิ้งข้อมูลในโลกดิจิทัลในจำนวนที่มากขึ้นเรื่อยๆ ผ่านช่องทางต่างๆ อาทิ จุดสัมผัสกับแบรนด์โดยตรง, social network, เว็บไซต์ต่างๆและอุปกรณ์ IoT ต่างๆ ประกอบกับการที่เทคโนโลยี

อย่าง AI นั้นสามารถประมวลผลข้อมูลจำนวนมหาศาลเหล่านั้นได้พร้อมๆกันอย่างรวดเร็วจนทำให้แบรนด์สามารถทำความเข้าใจลูกค้าแต่ละรายได้อย่างละเอียดมากยิ่งขึ้นพร้อมๆกับการนำข้อมูลของลูกค้าเหล่านั้นมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการสร้างประสบการณ์ที่ดีที่สุดตลอดเส้นทางของลูกค้าแต่ละคน ยิ่งไปกว่านั้น การทำ segmentation ด้วย AI แบบอัตโนมัตินั้นยังเปิดโอกาสให้แบรนด์สามารถติดตามและอัปเดตสถานะ segment ของลูกค้าได้แบบ real time ตามบริบทของลูกค้า ณ ขณะนั้น



ภาพที่ 1 การจัดทำข้อมูลลูกค้าแบบส่วนตลาดระดับหนึ่งต่อหนึ่ง

โดยหลักการในการทำ data-driven marketing ให้มีประสิทธิภาพสูงที่สุดนั้นแบ่งออกได้เป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. Define the data-driven marketing objectives : การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนของการนำเอาข้อมูลมาใช้ในการทำการตลาด โดยนักการตลาดจะต้องเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของทีมงานที่ทำหน้าที่พัฒนาโครงสร้างของการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล นอกจากนี้ นักการตลาดก็ควรเลือกให้ความสำคัญกับโครงการที่มีโอกาสสำเร็จสูงอย่างรวดเร็ว (quick-win) ก่อน

2. Identify data requirements and availability : การประเมินข้อมูลที่ต้องใช้ตามวัตถุประสงค์ในข้อที่หนึ่งเพื่อให้ทีมงานสามารถออกแบบโครงสร้างการจัดเก็บข้อมูลที่เหมาะสมและไม่สะเปะสะปะ

3. Build an integrated data ecosystem : การสร้างศูนย์กลางการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลที่เชื่อมต่อฐานข้อมูลทั้งหมดของแบรนด์เข้าไว้ด้วยกันเป็นหนึ่งเดียวเพื่อใช้เป็น platform ในการทำโครงการด้านการตลาดใหม่ๆต่อไปในอนาคต

ทั้งนี้ นักการตลาดเองก็ควรทำความเข้าใจข้อจำกัดของการวิเคราะห์ข้อมูลของเทคโนโลยี AI ที่ยังต้องอาศัยมนุษย์ในการกำหนดวัตถุประสงค์ การตีความผลลัพธ์ที่ได้จากการประมวลผลและการนำเอา insight เหล่านั้นไปต่อยอดให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพราะวาระระบบ AI ในยุคปัจจุบันนั้นยังทำงานแบบ autopilot เหมือนในภาพยนตร์ sci-fi ไม่ได้ ซึ่งในการสร้างการตลาดขับเคลื่อนด้วยข้อมูลนั้น อาจเริ่มจากผู้บริโภคที่มีพฤติกรรมแบบนำสมัย

ผู้บริโภคกลุ่มนำสมัย (Early Adopters) ผู้บริโภคกลุ่มนี้จะเปิดรับนวัตกรรมและเทรนด์ใหม่ๆ ได้เร็ว คิดเป็นอัตราส่วนประมาณ 13.5% ซึ่งคนเหล่านี้มักเป็นผู้มีอำนาจ มีหน้าที่ในสังคม มองหาความได้เปรียบและเป็นกลุ่มคนที่มีอิทธิพลทางความคิดกับคนอื่น ๆ โดยส่วนมาก คนเหล่านี้ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องราคาเนื่องจากพวกเขาจะสามารถมองเห็นประโยชน์จากเทคโนโลยีหรือเทรนด์ต่างๆ ได้อยู่เสมอ คนกลุ่มนี้อาจจะมีแรงกระตุ้นต่อสินค้าหรือบริการใหม่ไม่เท่ากับกลุ่มล่าสมัย แต่พวกเขาก็เป็นกลุ่มแรกๆ เช่นกัน ที่พร้อมที่จะเริ่มต้น ยอมจ่ายค่าสินค้าในราคาที่แพงเพื่อค้นหาประสบการณ์ใช้สินค้าใหม่ๆ ซึ่งขมกับตัวเองในความเป็นคนกลุ่มแรกๆ ที่ได้ใช้ของใหม่ ไปไหนมาไหนมีคนมอง ดังนั้นหากนักการตลาดจะใช้กลยุทธ์การตลาดแบบบอต่อจจึงควรมุ่งมาที่ผู้บริโภคกลุ่มคนหัวก้าวหน้า (Early Adopters) ซึ่งควรใช้กลยุทธ์การตลาดแบบบอต่อประเภท รสนิยมร่วมกัน ซึ่งมีอิทธิพลสูงในการสร้างความสนใจให้กับลูกค้า ในขั้นตอนนี้ผู้บริโภคจะรู้สึกสนใจทันทีที่เขาเห็นว่าตรงกับปัญหาที่เขาประสบอยู่ เขาจะเริ่มหาข้อเท็จจริงและข่าวสารมากขึ้นโดยอาจสอบถามจากเพื่อนที่เคยทดลองทำมาแล้ว (วรินทร์ทิพย์ กำลิ่งแพทย์,2562)

สรุป

บิกดาต้าช่วยให้นักการตลาดสามารถนำเสนอเนื้อหาเฉพาะลูกค้าเมื่อใดและที่ใดก็ได้ การปรับปรุงการจดจำแบรนด์และในร้านค้าจะมีประสิทธิภาพสูงสุด แม้ว่าคุณอาจจะไม่ได้มีงบประมาณในการทำตลาดมากเท่าคนอื่น แต่คุณก็สามารถเข้าถึงลูกค้าทั้งด้านการขายได้ด้วยบิกดาต้า ซึ่งประโยชน์ของการนำบิกดาต้ามาใช้ในการตลาดคือ การลดต้นทุนในการทำธุรกิจและการตัดสินใจที่รวดเร็วและแม่นยำยิ่งขึ้น การพัฒนาสินค้าหรือบริการแบบใหม่ๆ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้บริโภค สามารถแบ่งออกได้ ดังนี้ การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคเพื่อการค้าปลีก การพัฒนาประสบการณ์ในร้านค้าปลีกของผู้บริโภคด้วย Big Data การเพิ่มช่องทางการสื่อสารระหว่างผู้บริโภคกับร้านค้าปลีก การวิเคราะห์ความพึงพอใจของลูกค้าต่อแบรนด์หรือร้านค้าปลีก

กิตติกรรมประกาศ

ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากคณาจารย์บริหารธุรกิจทุกท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไข ข้อบกพร่อง ด้วยความเอาใจใส่ตลอดมาตั้งแต่ต้นจนเสร็จเรียบร้อย ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ ไว้เป็นอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง

- บริษัท เพียร์ พาวเวอร์ แพลตฟอร์ม จำกัด.(2021).การนำ Big Data ไปใช้ประโยชน์ในการตลาด.สืบค้นเมื่อ วันที่ 20 ตุลาคม 64. เข้าถึงได้จาก <https://www.peerpower.co.th/blog/smes/big-data-marketing>.
- วรินทร์ทิพย์ กำลิ่งแพทย์. (2562). “การตลาดบอกต่อของผู้บริโภคกลุ่มนำสมัย”. ใน เอกสารการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 15. “บูรณาการงานวิจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยด้วย นวัตกรรม” (Proceeding), วันที่ 7-8 ธันวาคม 2562, ณ คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาลัยพยาบาลจังหวัดปทุมธานี. หน้า 329-340.
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล.(2021).รู้จักกับบิกดาต้า Big Data Ecosystems.สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 64 เข้าถึงได้จาก <https://www.depa.or.th/th/article-view/big-data-ecosystems>
- Philip Kotler, Hermawan Kartajaya and Iwan Setiawan. (2021) Marketing 5.0 : Technology for Humanity. Published and arrangement with John Wiley & Sons.,Inc.New Jersey,USA.

นวัตกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหารดาวินสำหรับบำรุงร่างกายป้องกันและดูแลสุขภาพเพิ่มภูมิต้านทานโรค ในช่วงการระบาดของเชื้อโควิด-19

Innovation of DAVIN's Food Supplement for Nourish the Body, Prevention and Increase Disease Resistance During the COVID-19 Outbreak.

ผู้วิจัย

ดร.สุภัทรา สงครามศรี

อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจดุขภูิบัณฑิต มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

นท.ภณ ทัพพินท์กร ร.น.

หลักสูตรบริหารธุรกิจดุขภูิบัณฑิต มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

วัชรินทร์ อุ๋นใจ

หลักสูตรบริหารธุรกิจดุขภูิบัณฑิต มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

บทความนี้ได้ทำการศึกษาเรื่องผลิตภัณฑ์เสริมอาหารดาวินสำหรับบำรุงร่างกาย ป้องกันและดูแลสุขภาพเพิ่มภูมิต้านทานโรค ในช่วงการระบาดของเชื้อโควิด-19 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์เสริมอาหารดาวิน นวัตกรรมจากสมุนไพรหลากหลายชนิดผสมผสานกันอย่างลงตัวเพื่อศึกษาผลการนำผลิตภัณฑ์เสริมอาหารดาวินไปรับประทานสังเกตได้ว่าผลิตภัณฑ์เสริมอาหารดาวิน มีความสามารถบำรุงร่างกาย ป้องกันและดูแลสุขภาพเพิ่มภูมิต้านทานโรค ในช่วงการระบาดของเชื้อโควิด-19 ขอบเขตของงานวิจัยขอบเขตด้านเนื้อหา เพื่อศึกษาตามวัตถุประสงค์ 3 ข้อการศึกษาครั้งนี้เป็นความรู้สึกรู้สึกจากกลุ่มผู้นำผลิตภัณฑ์เสริมอาหารดาวินไปรับประทาน วิธีการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ทีมวิจัยจึงได้ทำการทบทวนวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและนำเชื่อถือ ประกอบด้วย ทบทวนคุณสมบัติของสมุนไพรฯ ทบทวนผลการนำไปทดลองใช้ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารดาวิน ผลการศึกษาพบว่า คุณสมบัติของส่วนผสมของสมุนไพรในผลิตภัณฑ์เสริมอาหารดาวิน และผลการนำผลิตภัณฑ์เสริมอาหารดาวิน ไปรับประทานนั้นสามารถใช้เพื่อสำหรับบำรุงร่างกาย ป้องกันและดูแลสุขภาพเพิ่มภูมิต้านทานโรค ในช่วงการระบาดของเชื้อโควิด-19 อย่างมีนัยสำคัญ

คำสำคัญ : ชุดนวัตกรรมอาหารเสริมสุขภาพดาวิน, การบำรุงร่างกาย การป้องกันและดูแลสุขภาพเพิ่มภูมิต้านทานโรค

Abstract

The objectives of this study were to investigate: Innovation of Food Supplement for Nourish the Body, Prevention and Increase Disease Resistance during the COVID-19 Outbreak. The objective to study the properties of DAVIN dietary supplements, innovations from various herbs blended together perfectly, to study the effect of taking the DAVIN supplement in a trial, To study whether DAVIN supplements are capable of nourishing the body. Prevent and maintain health, increase immunity During the COVID-19 outbreak. Scope of research Content scope to study according to 3 objectives, This study using the results of the Davin product leadership group to try it out. Research Methods According to the objectives of this research. The research team therefore reviewed the literature. Relevant and reliable include review the properties of herbs. Review of the results of the trial of the DAVIN supplement. The properties of the herbal compounds in DAVIN supplements and the results of oral DAVIN supplements can be used to nourish the body. Prevent and maintain health, increase immunity During the COVID-19 outbreak significantly.

Keywords : Innovative health food supplements Davin, Nourish the body, prevent and take care of health, increase immunity

บทนำ

การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา SARS-CoV-2(โควิด-19, COVID-19)เป็นปัญหาใหญ่ที่กระทบกับมนุษยชาติทั่วโลก โดยเฉพาะสายพันธุ์เดลต้าที่แพร่กระจายได้ง่ายขึ้นทำให้อัตราการติดเชื้อและเสียชีวิตสูงขึ้นมาก องค์การอนามัยโลกได้รายงาน ณ วันที่ 5 สิงหาคม 2564 มีผู้ติดเชื้อโควิด-19 ทั่วโลกกว่า 200 ล้านคน โดยเพิ่มจาก 6 เดือน ที่ผ่านมาถึง 100 ล้านคน เพียงสัปดาห์เดียวมีผู้ติดเชื้อใหม่เพิ่มขึ้นถึง 4.2 ล้านคน และมีผู้เสียชีวิตมากกว่า 65,000 คน (WHO, 2021) จะเห็นได้ว่าปัญหานี้เป็นปัญหาสำคัญยิ่งที่กระทบต่อมนุษยชาติทุกคนไม่ทางตรงก็ทางอ้อม

การระบาดของโควิด-19 สายพันธุ์เดลตา (อินเดีย) ทำให้ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) ที่เคยควบคุมการระบาดได้เมื่อปีที่แล้ว ต้องประสบปัญหาาระบบสาธารณสุขรับภาระหนัก ขาดแคลนเตียง อุปกรณ์ และออกซิเจน จนต้องกลับมาล็อกดาวน์กันอีกครั้ง ท่ามกลางปัญหาปากท้องของประชาชน นำมาสู่การประท้วงต่อต้านรัฐบาลในมาเลเซียและไทย ขณะที่ระบบสาธารณสุขเมียนมาก็ใกล้จะล่มสลาย จากวิธีการปราบปรามของทหารที่นองเลือด ทำให้ระบบสาธารณสุขถูกทำลาย และการฉีดวัคซีนก็หยุดชะงักลงโดยสิ้นเชิงและในขณะที่สิงคโปร์ฉีดวัคซีนให้ประชากรไปแล้วครึ่งก่อนประเทศ จนแม้ติดเชื้อก็ไม่ใช่เรื่องที่น่ากังวล แต่หลายประเทศที่เหลือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กลับมีอัตราการฉีดวัคซีนโควิด-19 ที่ต่ำ ซึ่งส่งผลกระทบต่อออกมาเป็นตัวเลขผู้ติดเชื้อโควิด-19 รายใหม่ต่อวันที่พุ่งสูงขึ้นนี้คืออันดับ 5 ประเทศที่มีผู้ติดเชื้อโควิด-19 ต่อประชากร 1 ล้านคนสูงสุดของวันที่ 4 ส.ค. ที่ผ่านมาแม้จะล็อกดาวน์ทั่วประเทศไปแล้วก่อนหน้านี้ แต่มาเลเซียยังรายงานพบผู้ติดเชื้อโควิด-19 รายวันเพิ่มขึ้น และอยู่ในระดับที่แทบจะทุบสถิตินิวไฮแทบทุกวัน เฉพาะวันที่ 4 ส.ค. มาเลเซียมีจำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่ 19,819 ราย เมื่อเทียบสัดส่วนประชากรแล้วเท่ากับ 604 รายใน 1 ล้านคน ซึ่งสูงที่สุดในอาเซียนในช่วงสุดสัปดาห์ที่ผ่านมาที่มีการประท้วงของประชาชนในกรุงกัวลาลัมเปอร์ เพื่อต่อต้านการจัดการโควิด-19 ของรัฐบาลและเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรี มุห์ยิดดิน ยัสซิน ลาออกความ

ไม่พอใจของประชาชนมาเลเซียเกิดจากอัตราการเสียชีวิตที่เพิ่มขึ้น อัตราการฉีดวัคซีนที่ล่าช้า และผลกระทบทางเศรษฐกิจที่ทวีความรุนแรงขึ้นเมื่อสัปดาห์ที่แล้ว แพทย์มาเลเซียที่ทำงานหนักเกินไปหลายพันคนได้หยุดงานประท้วง โดยกล่าวว่าพวกเขาแทบแย่แล้ว และเตียงและเครื่องช่วยหายใจเริ่มลดน้อยลงตัวเลขที่พอจะดูดีหน่อยของมาเลเซียคือ มีประชากรได้รับวัคซีนโควิด-19 ครบโดสแล้วอย่างน้อย 23.8% หรือเกือบ 1 ใน 4 ของประเทศ

อินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีประชากรมากเป็นอันดับสี่ของโลก และได้แซงหน้าอินเดียไปแล้วในฐานะศูนย์กลางโควิด-19 ของเอเชีย และก่อนหน้านี้อิเหนยพบผู้ติดเชื้อรายใหม่มากกว่า 50,000 รายต่อวัน แต่ล่าสุดลดเหลือ 35,867 รายต่อวัน หรือ 130 รายเมื่อเทียบกับประชากร 1 ล้านคนหากการแพร่กระจายยังคงไม่ลดลง ผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า อาจทำให้ระบบสาธารณสุขของอินโดนีเซียเผชิญกับ “หายนะ” ได้ ขณะเดียวกัน ตัวเลขของอินโดนีเซียที่สูงอยู่แล้วนี้ “อาจไม่ใช่ตัวเลขที่แท้จริง” เพราะอัตราการตรวจหาเชื้อในประเทศยังไม่เพียงพอปัจจุบันอินโดนีเซียฉีดวัคซีนโควิด-19 ให้ประชากรได้ครบโดสเพียง 8% เท่านั้นส่วนผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นอีก 1,747 ราย รวมแล้วทะลุหลัก 100,000 รายไปเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เป็นประเทศที่สองในเอเชียที่มีจำนวนผู้เสียชีวิตโควิด-19 สะสมเกินหลักแสน แน่นนอนว่าประเทศก่อนหน้านั้นก็คืออินเดีย

ปีที่แล้ว เวียดนามถูกยกย่องให้เป็นตัวอย่างชั้นนำในการควบคุมการระบาดของไวรัสโควิด-19 ด้วยกลยุทธ์เชิงรุก ในการคัดกรองผู้โดยสารที่สนามบินที่มีประสิทธิภาพ และมาตรการกักตัวและเฝ้าระวังอย่างเข้มงวด ในช่วงปีครึ่งที่ผ่านมา ชาวเวียดนามสามารถดำเนินชีวิตได้ค่อนข้างปกติ และเศรษฐกิจขยายตัวได้ถึง 2.9% ในปี 2020 แต่ตั้งแต่ปลายเดือน เม.ย. ที่ผ่านมา เวียดนามรายงานพบผู้ติดเชื้อโควิด-19 เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เฉพาะวันพุธ (4 ส.ค.) พบผู้ป่วยรายใหม่ 7,623 ราย หรือ 78 รายในประชากร 1 ล้านคน โดยผู้ติดเชื้อรายใหม่ยังคงพบมากที่สุดในนครโฮจิมินห์รัฐบาลเวียดนามได้ออกมาตรการล็อกดาวน์เมืองหลวงฮานอยและนครโฮจิมินห์อย่างเข้มงวด เพื่อพยายามควบคุมการแพร่ระบาด และมีการจัดตั้งศูนย์รักษาโควิด-19 เพื่อรองรับผู้ป่วยจำนวนมากขึ้นการระลอกนี้กดดันรัฐบาลเวียดนามให้เร่งเพิ่มอัตราการฉีดวัคซีนโควิด-19 เพราะจนถึงขณะนี้ มีประชากรเพียง 0.8% จาก 96 ล้านคนเท่านั้นที่ได้รับวัคซีนครบโดสแล้ว

เมียนมากำลังเผชิญทั้งวิกฤตโรคระบาดและการรัฐประหารของทหาร ส่งผลให้ออกซิเจนและเตียงขาดแคลน ครอบครัวที่ป่วยหนักต้องเข้าคิวรอรับออกซิเจน ประชาชนส่วนใหญ่ที่ติดเชื้อจำเป็นต้องเลือกที่จะดูแลตัวเองที่บ้าน เพราะโรงพยาบาลรับผู้ป่วยไม่ได้แล้ว องค์การสหประชาชาติ (UN) ประมาณการว่า ระบบสาธารณสุขของเมียนมายังทำงานอยู่เพียง 40% เท่านั้นวันที่ 4 ส.ค. เมียนมารายพบผู้ติดเชื้อรายใหม่ 4,051 ราย เท่ากับ 74 รายในประชากร 1 ล้านคนสูงเป็นอันดับ 5 ของอาเซียน และเช่นเดียวกับอินโดนีเซีย นี่อาจไม่ใช่ตัวเลขทั้งหมดเมื่อสัปดาห์ที่แล้ว บาร์บารา วูดเวิร์ด เอกอัครราชทูต UN ประจำสหราชอาณาจักร เตือนว่า ในอีก 2 สัปดาห์ข้างหน้า ประชากรเมียนมาครึ่งประเทศ หรือราว 27 ล้านคน อาจติดเชื้อโควิด-19 เมียนมาไม่มีข้อมูลการฉีดวัคซีนโควิด-19 ที่ชัดเจน และการฉีกกักตุนชะงักจากสภาวะทางการเมืองที่ไม่มั่นคง แต่คาดว่าตัวเลขการฉีดวัคซีนน่าจะน้อยกว่าที่ควรมาก



ภาพที่ 1 อัตราการติดเชื้อโควิด-19 รายวันของประเทศในกลุ่มอาเซียน ณ วันที่ 4 สิงหาคม 2564
(PPTV online, 2564)

อันดับสองของอาเซียนที่มีอัตราผู้ติดเชื้อรายใหม่ต่อประชากร 1 ล้านคนก็คือ ประเทศไทย โดยเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2564 ยอดผู้ติดเชื้อรายใหม่คือ 20,200 ราย เทียบสัดส่วนประชากรแล้ว เท่ากับ 289 คนใน 1 ล้านคน สื่อต่างประเทศรายงานว่า โรงพยาบาลในกรุงเทพฯ ประสบปัญหาจำนวนผู้ป่วยล้น ขณะเดียวกัน สมาคมแพทย์ชนบท ต้องช่วยส่งแพทย์และพยาบาลมากกว่า 400 คนจากพื้นที่ต่างจังหวัดไปยังสลัมและพื้นที่ที่มีประชากรหนาแน่นของเมืองหลวง เพื่อเร่งการตรวจหาเชื้อและกักตัวนอกจากนี้ ไทยยังขยายมาตรการล็อกดาวน์จนถึงสิ้นเดือน ส.ค. เพื่อหวังชะลอจำนวนผู้ป่วยที่เพิ่มขึ้นปัจจุบัน ประเทศไทยฉีดวัคซีนโควิด-19 ให้ประชากรได้ครบโดสไปเพียง 5% ของประชากรทั้งหมดเท่านั้น นับว่ายังห่างไกลจากเป้าหมายที่ตั้งไว้ และหากไกลจากเกณฑ์การสร้างภูมิคุ้มกันหมู่ที่ดูแลแล้วการฉีดให้ได้ 70% อาจยังไม่เพียงพอ (PPTV online, 2564)

ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารจากสมุนไพรมีบทบาทอย่างยิ่งในการรักษาผู้ติดเชื้อโควิด-19 โดยเฉพาะที่โด่งดังมากคือ ฟาทะเลายโจร กระชายขาว และชิงกรณีศึกษาที่ชัดเจนคือการใช้รักษาผู้ติดเชื้อโควิด-19 ในเรือนจำทั่วประเทศไทย เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2564 นายอายุตม์ สินธพพันธุ์ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ ให้ข้อมูลว่า ขณะนี้ผู้ต้องขังที่ติดเชื้อโควิด-19 ในเรือนจำมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง หลังช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา ได้แยกผู้ต้องขังไปกักตัวเพื่อดูอาการ 14 วัน ในพื้นที่ เรือนจำชั่วคราว หรือเรือนจำโครงสร้างเบา เมื่อครบกำหนดจะนำมีการตรวจหาเชื้ออีกครั้งหนึ่ง หากไม่พบว่าติดเชื้อจึงจะส่งเข้าเรือนจำส่วนผู้ต้องขังที่มีอาการป่วยหากเป็นกลุ่มสีเขียว เรือนจำจะให้ยาฟาทะเลายโจรรับประทาน ยาแคปซูล กระชายขาว และต้ม น้ำขิงแจกให้ดื่ม ซึ่งที่ผ่านมายอมรับว่าได้ผลดีมากจึงสั่งการไปยังทุกเรือนจำทั่วประเทศ ที่มีพื้นที่ สำหรับแปลงเกษตร ให้เร่งปลูกต้นฟาทะเลายโจร เพื่อเป็นทางเลือกในการใช้ยารักษาโรค นอกจากนี้ นายสมศักดิ์ เทพสุทิน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้สั่งการให้กรมราชทัณฑ์ จัดพื้นที่แปลงทดลองปลูกพืชฟาทะเลายจำนวน 1,000 ไร่ เพื่อใช้ประโยชน์ด้านการป้องกันรักษาการแพร่ระบาดของเชื้อโรค จะเห็นได้ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารจากสมุนไพร มีบทบาทสำคัญในการรักษาผู้ติดเชื้อโควิด-19 ในประเทศไทย

บทความวิชาการนี้จึงมีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าว่าผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร DAVIN ที่ผลิตด้วยนวัตกรรมจากสมุนไพรหลากหลายชนิดผสมผสานกันอย่างลงตัวนั้นมีคุณสมบัติที่สามารถป้องกันดูแลสุขภาพเพิ่มภูมิต้านทานโรค บรรเทาและรักษาการติดเชื้อโควิด-19 ประกอบกับผลการทดลองใช้อาหารเสริม DAVIN กับผู้ที่รับประทานเพื่อเป็นการป้องกันเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้สูงเพิ่มมากขึ้นกับผู้ตรวจพบว่าติดเชื้อ COVID-19 แล้วนำไปรับประทานเพื่อเป็นการช่วยไปส่งเสริมให้ร่างกายสร้างภูมิคุ้มกันเพิ่มขึ้นและช่วยในการบรรเทาอาการนั้นมีความสอดคล้องกับคุณสมบัติจากสมุนไพรหลากหลายชนิดผสมผสานกันอย่างลงตัวอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร DAVIN นวัตกรรมจากสมุนไพรหลากหลายชนิดผสมผสานกันอย่างลงตัว
2. เพื่อศึกษาผลการนำผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร DAVIN ไปทดลองใช้งาน
3. เพื่อศึกษาว่าผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร DAVIN มีความสามารถบำรุงร่างกาย ป้องกันและดูแลสุขภาพเพิ่มภูมิต้านทานโรค ในช่วงการระบาดของเชื้อโควิด-19

ขอบเขตของงานวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา เพื่อศึกษาตามวัตถุประสงค์ 3 ข้อดังกล่าว
2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้ผลจากกลุ่มผู้นำผลิตภัณฑ์ DAVIN ไปทดลองใช้งาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้เห็นถึงคุณสมบัติผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร DAVIN ของสมุนไพรหลากหลายชนิดผสมผสานกันอย่างลงตัว
2. ได้เห็นถึงผลการนำผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร DAVIN ไปทดลองใช้งาน
3. ได้ทราบถึงคุณสมบัติและผลของการนำผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร DAVIN ไปทดลองใช้ในช่วงการระบาดของเชื้อโควิด-19
- 4.

วิธีการวิจัย

ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ทีมวิจัยจึงได้ทำการทบทวนวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและนำเชื่อถือประกอบด้วย ทบทวนคุณสมบัติของสมุนไพรฯ ทบทวนผลการนำไปทดลองใช้ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร DAVIN

เนื้อหา

ผลิตภัณฑ์ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร DAVIN



ภาพที่ 1 ภาพผลิตภัณฑ์ดาวิน

แบบ สป.5/1 (ดัดแปลงใหม่)



ใบสำคัญการจดทะเบียนอาหาร

เลขสำรับ 13-1-00457-5-0121

ให้ไว้ ณ วันที่ 18 สิงหาคม 2564

ใบนี้ให้เพื่อแสดงว่าผลิตภัณฑ์อาหารตามข้อมูลนี้ตั้งจดทะเบียนไว้กับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาแห่งรัฐไทย ตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหาร

การผลิตเพื่อจำหน่าย การนำเข้ามาเพื่อจำหน่าย การผลิตเพื่อส่งออก (ไม่จำหน่ายในประเทศไทย)

ชื่ออาหารภาษาไทย	ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ดาวิน
ชื่ออาหารภาษาอังกฤษ	Dietary Supplement Product Davin
ประเภทอาหาร	ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารชนิดผง และผลิตภัณฑ์พร้อมรับประทาน
ชนิดอาหาร	ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร
ประกาศกระทรวงสาธารณสุข	(ฉบับที่ 293) พ.ศ. 2548, (ฉบับที่ 294) พ.ศ. 2548, (ฉบับที่ 309) พ.ศ. 2550, (ฉบับที่ 405) พ.ศ. 2562 และ (ฉบับที่ 411) พ.ศ. 2562
กรมวิทย์กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ	ทำหนังสือเวียนแจ้งขอแก้ไข/บรรจุข้อมูล

รายละเอียดผลิตภัณฑ์ (Product Profile) จากเอกสารแนบท้ายใบสำคัญนี้ เมื่อได้รับในสถานประกอบการแล้ว ให้อ่านเอกสารและคำฐานที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ อย่างละเอียด ได้แก่ คู่มือซึ่งประกอบ 100% รายละเอียดความรู้วิธีการใช้ ข้อควรระวัง และกรณีฉุกเฉินที่ปรากฏแก่การถึงสารที่อันตรายซึ่งเตรียม Raw Material Specification ณ สถานแจ้งผลิตหรือสถานที่นำเข้า สำหรับการตรวจสอบของพนักงานเจ้าหน้าที่

ให้ไว้แก่

ผู้รับอนุญาตผลิต บริษัท เภรพัฒน์ สังกัด บริษัท	เลขที่ใบอนุญาต ผลิต/ผลิตขยายที่ผลิต 13-1-00457
สถานที่ผลิตซึ่ง บริษัท เภรพัฒน์ สังกัด บริษัท	จุดเลขที่ 52/37-38
ชั้น อาคาร / ตึก	ตึก 6/ของ 6
ถนน ปทุมธานี	หมู่ที่ - ตำบล/แขวง บางรักนอก
อำเภอ/เขตเมืองปทุมธานี	จังหวัด ปทุมธานี
โทรศัพท์	โทรศัพท์มือถือ
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail address)	ไปรษณีย์

สงวนลิขสิทธิ์ในชื่อผลิตภัณฑ์

หมายเลขผลิตภัณฑ์ 13-1-00457

รับจากเอกสารนี้สามารถนำส่งข้อมูล
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กรมแพรรณการสาธารณสุข
หน้า 1/3



ภาพที่ 2 ใบสำคัญการจดทะเบียนอาหารของผลิตภัณฑ์คาร์วิน

แบบ ทบ.5/1 (ฉบับแก้ไข)

เอกสารแนบท้าย
ใบสำคัญการจดทะเบียนอาหาร
เลขสารบบอาหาร 13-1-00457-5-0121

(ข้อมูลปรับปรุงล่าสุด _____)

รายละเอียดผลิตภัณฑ์ (Product Profile)

ชื่อสารอาหารอังกฤษ Dietary Supplement Product Name

ชื่อสารอาหารไทย ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ตาวิน

ส่วนประกอบที่ระบุในฉลาก / 1 แคปซูล

ส่วนประกอบที่สำคัญ (Active Ingredient)

ลำดับที่	รายชื่อส่วนประกอบ	ปริมาณ	หน่วย
1	BLACK GALINALE POWDER (สมุนไพร) (KAEMPFERIA PARVIFLORA) เพลิง	100	มิลลิกรัม
2	ASCORBIC ACID (100%)	20	มิลลิกรัม
3	LICORICE POWDER (สมุนไพร) (GLYCYRRHIZA GLABRA L.) ราก	20	มิลลิกรัม
4	FINGER ROOT EXTRACT(BOESENBERGIA ROTUNDA (L.) MANSF.) (ROOT)	130	มิลลิกรัม
5	TURMERIC EXTRACT(CURCUMA LONGA L.) (ROOT)	40	มิลลิกรัม
6	GINGER EXTRACT(ZINGBER OFFICINALE ROSC.) (RHIZOME)	70	มิลลิกรัม
7	REISHI MUSHROOM EXTRACT(GANODERMA LUCIDUM (COURTIS) P. KARST.) (FRUITING BODY)	20	มิลลิกรัม
8	DONG QUAI EXTRACT(ANGELICA SINENSIS (OLIV.) DIELS) (ROOT)	64	มิลลิกรัม
9	EMBLICA EXTRACT(PHYLLANTHUS EMBLICA L.) (FRUIT)	20	มิลลิกรัม
10	HOUTTUYNIA CORDATA EXTRACT(HOUTTUYNIA CORDATA THUNB.) (LEAF)	20	มิลลิกรัม

ส่วนประกอบที่ไม่สำคัญ (Inactive Ingredient)

ลำดับที่	รายชื่อส่วนประกอบ	ปริมาณ	หน่วย
1	EDIBLE GELATIN 428	94.08	มิลลิกรัม
2	TITANIUM DIOXIDE 171	1.92	มิลลิกรัม

สารอาหารอื่นที่ไม่ได้ระบุไว้

สารอาหารอื่นที่ไม่ได้ระบุไว้

รับพิจารณาจากใบสำคัญการจดทะเบียน
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข
หน้า 4 / 6

ภาพที่ 3 รายละเอียดของผลิตภัณฑ์ตาวิน

นวัตกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ที่มีการผสมผสานสมุนไพรต่างๆ ที่เป็นประโยชน์สำหรับบำรุงร่างกาย ป้องกัน และดูแลสุขภาพเพิ่มภูมิต้านทานโรค ในช่วงการระบาดของเชื้อโควิด-19 โดยไม่มีผลข้างเคียงต่อร่างกายจากการใช้งาน ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารดังกล่าว ผลิตโดย บริษัท แกรนด์ เอ็กเซล จำกัด จัดจำหน่ายโดย บริษัท สยาม โกล โปโอเทค จำกัด หมายเลข อย. 13-1-00457-5-0121 ภายใต้มาตรฐาน GMP ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

1. สารสกัดจากกระชายขาว (Finger Root Extract)

กระชายขาว มีชื่อวิทยาศาสตร์ *Boesenbergia rotunda* (L.) Mansf. จัดอยู่ในวงศ์ Zingiberaceae สารสำคัญในกระชายขาวได้แก่สารในกลุ่ม flavonoids ได้แก่ Panduratin A (prenylated cyclohexenylchalcone), Pinostrobin และน้ำมันระเหยประกอบด้วย 1,8 cineol, boesenbergin A, dl-pinostrobin, camphor, cardamonin, panduratin (ฐานข้อมูลเครื่องยาสมุนไพร คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 2564) การศึกษาฤทธิ์ทางเภสัชวิทยา ได้แก่ ฤทธิ์ต้านเชื้อไวรัส covid 19 มีชื่อทางการว่า severe acute respiratory syndrome corona virus-2 (SARS-CoV-2) ฤทธิ์ยับยั้งเชื้อ SARS-CoV-2 ในหลอดทดลองของสารสกัดด้วยเอทานอลและสารบริสุทธิ์ panduratin A ที่แยกได้จากเหง้ากระชาย ทดสอบฤทธิ์ในการยับยั้งเชื้อไวรัสก่อนเข้าสู่เซลล์ (Pre-entry) หรือการป้องกันการติดเชื้อ และการยับยั้งไวรัสภายหลังจากไวรัสเข้าสู่เซลล์แล้ว (Post-entry) panduratin A จากเหง้ากระชายซึ่งเป็นสารในกลุ่ม prenylated cyclohexenyl chalcone ออกฤทธิ์ดีในการยับยั้งเชื้อ SARS-CoV-2 (COVID 19) ในหลอดทดลอง ทั้งการยับยั้งเชื้อไวรัสก่อนเข้าสู่เซลล์ (Pre-entry) หรือการป้องกันการติดเชื้อ และการยับยั้งไวรัสภายหลังจากไวรัสเข้าสู่เซลล์แล้ว (Post-entry) หรือการรักษาภายหลังการติดเชื้อแล้ว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ และต้านการอักเสบได้ดี ที่มีรายงานในงานวิจัยหลายฉบับ ดังนั้นสาร panduratin A จากกระชาย จึงมีศักยภาพในการนำไปวิจัยต่อในสัตว์ทดลอง และมนุษย์ เพื่อนำมาใช้เป็นยาเดี่ยว หรือใช้รักษาร่วมกับยาแผนปัจจุบัน ในการต้านไวรัส SARS-CoV-2 เนื่องจากเป็นพืชที่ใช้ในการประกอบอาหารพบได้ทั่วไปในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และหาได้ง่าย ราคาไม่แพง (Kanjanasirirat, และคณะ 2020) ฤทธิ์การต้านการอักเสบในหลอดทดลองของ Boesenbergin A ซึ่งเป็นสารกลุ่มชาลโคเนที่แยกได้จากรากกระชาย โดยดูผลการยับยั้งการสร้างไนตริกออกไซด์ (NO) ซึ่งเป็นสารที่ทำให้เกิดการอักเสบ ซึ่งหลังจาก macrophage ของหนูที่ถูกกระตุ้นด้วย IFN- γ และ LPS (lipopolysaccharide) พบว่า Boesenbergin A สามารถต้านการอักเสบได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ความเข้มข้น 12.5 ถึง 50 $\mu\text{g/mL}$ และไม่มีความเป็นพิษต่อเซลล์ monocytic macrophage RAW 264.7 ของหนู ที่ความเข้มข้น 50 $\mu\text{g/mL}$ เมื่อทดสอบด้วยวิธี วิธี 3-(4,5-dimethylthiazol-2-yl)-2,5-diphenyltetrazolium bromide MTT assay ฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระในหลอดทดลองของ Boesenbergin A โดยใช้การตรวจสอบด้วยวิธี ORAC assay (The oxygen radical absorbance capacity assay) ซึ่งเป็นการวัดความสามารถของสารทดสอบในการยับยั้งอนุมูลเปอร์ออกซี (peroxy radicals) โดยใช้ quercetin เป็นสารมาตรฐาน การรายงานผลเป็นความเข้มข้นเทียบเท่ากับ Trolox (สารต้านอนุมูลอิสระ ที่เป็นอนุพันธ์ของวิตามินอี) หรือ Trolox equivalents ผลการทดสอบพบว่า Boesenbergin A ขนาด 20 $\mu\text{g/mL}$ และ quercetin ขนาด 5 $\mu\text{g/mL}$ ออกฤทธิ์ได้เทียบเท่ากับ Trolox 11.91 \pm 0.23 และ 160.32 \pm 2.75 μM ตามลำดับ (Isa, และคณะ 2012) และการทดสอบฤทธิ์ก่อกลายพันธุ์พบว่า การให้สารพิโนเซมบรินและพิโนสโตรบิน

ซึ่งเป็นสารในกลุ่มฟลาโวนอนที่ได้มาจากเหง้ากระชาย ในขนาด 1, 10 หรือ 100 mg/kg แก่หนูขาวเป็นระยะเวลา 7 วัน พบว่าสารทั้งสองชนิดดังกล่าวไม่เหนี่ยวนำให้เกิดการแตกหักของโครโมโซมและไม่มีผลต่อดัชนีการแบ่งตัวของเซลล์ดับ (mitotic index) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าสารฟิโนเซมบริน และฟิโนสโตรบินไม่มีความเป็นพิษในหนูขาวและไม่มีความเป็นพิษต่อสารพันธุกรรมในเซลล์ดับหนูขาวในช่วงความเข้มข้น 1-100 mg/kg (Charoensin, และคณะ 2010)

2. ผงกระชายดำ (Back Galingale Powder)

กระชายดำ มีชื่อวิทยาศาสตร์ *Kaempferia parviflora* Wall. ex Baker จัดอยู่ในวงศ์ Zingiberaceae องค์ประกอบทางเคมีที่สำคัญในกระชายดำได้แก่ สารBomeol เป็นองค์ประกอบหลักในน้ำมันหอมระเหย และยังมีสารกลุ่ม ฟลาโวนอยด์ (flavonoids) ฟลาโวน (flavones) เช่น 5,7-dimethoxyflavone, 5,7,4'-trimethoxyflavone, 5,7,3',4'-tetramethoxyflavone และ 3,5,7,3',4'-pentamethoxyflavone กลุ่มสารแอนโทไซยานิน (antho-cyanins) และสารประกอบฟีนอลิก (phenolic compounds)

สรรพคุณตำรายาไทย ใช้บำรุงกำลัง แก้ปวดเมื่อยและอาการเหนื่อยล้าและเพิ่มสมรรถภาพทางเพศขับลม เป็นยาอายุวัฒนะ(เชื่อว่าช่วยบำรุงสมรรถภาพทางเพศชาย) แก้จุกเสียด แก้ปวดท้องหรือโคลงกับเหล้าขาคันน้ำดื่ม แก้โรคมดลูกพิการ มดลูกหย่อน ใช้กวาดคอเด็ก แก้โรคตานขางในเด็ก หรือต้มดื่มแก้โรคตาการศึกษาฤทธิ์ทางชีวภาพและเภสัชวิทยาพบว่าสารในเหง้ากระชายดำมีฤทธิ์ต้านการอักเสบในสัตว์ทดลองสาร 5,7-ไดเมธอกซีฟลาโวน (5,7-DMF) สามารถต้านการอักเสบแบบเฉียบพลันได้ดีกว่าแบบเรื้อรัง โดยแสดงฤทธิ์ยับยั้งการบวมของอุ้งเท้าหนูขาวจากสารคาราจีแนน (carrageenan) และคาโอลิน(kaolin) ได้ 16.0-48.0% และ 43.7-80.9% ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่า สาร 5,7-DMF มีฤทธิ์ยับยั้งการสร้างสาร prostaglandin G อย่างมีนัยสำคัญฤทธิ์ต้านเชื้อจุลินทรีย์สาร 5,7,4'-trimethoxyflavone และ 5,7,3',4'-tetramethoxyflavone แสดงฤทธิ์ต้านเชื้อ Plasmodium falciparum ที่เป็นสาเหตุของโรคมาลาเรีย ส่วนสาร 3,5,7,4'-tetraMethoxyflavone และ 5,7,4'-trimethoxyflavone แสดงฤทธิ์ต้านเชื้อ Candida albicans และแสดงฤทธิ์ต้านเชื้อ Mycobacterium อย่างอ่อน(ฐานข้อมูลเครื่องยาสมุนไพร คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 2563)และมีฤทธิ์ในการช่วยยับยั้งเชื้อ S. aureus และ B. subtilis ฤทธิ์ต่อระบบสืบพันธุ์พบว่าสารสกัดเอทานอลจากเหง้ามีผลทำให้พฤติกรรมทางเพศของสัตว์ทดลองดีขึ้น และมีผลต่ออวัยวะสืบพันธุ์โดยเพิ่มน้ำหนักของท่อพักเชื้ออสุจิ ถุงน้ำอสุจิ ต่อมลูกหมาก และกล้ามเนื้อของหนู (สำนักงานข้อมูลสมุนไพร คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2560) ฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาจากการทดลองในสัตว์ทดลองโดยการให้ว่ายน้ำพบว่าหนูสามารถว่ายน้ำได้นานขึ้นแสดงให้เห็นว่าสารสกัดกระชายดำมีฤทธิ์ต้านความเมื่อยล้า และการทดสอบความเป็นพิษในผงกระชายดำที่ทำให้หนูถีบจักรบริโภคแล้วตาย 50% (IC₅₀) มีค่ามากกว่า 13.3 กรัม/กิโลกรัม เกิดความเป็นพิษในหนูแรทวิสตาที่บริโภคผงกระชายดำขนาด 2,000 มิลลิกรัม/กิโลกรัม/วัน ทุกวันเป็นเวลา 6 เดือน (Pojanagaroon, และคณะ 2553)

3. สารสกัดจากขิง (Ginger Extract)

ขิง มีชื่อวิทยาศาสตร์ *Zingiber officinale* Roscoe จัดอยู่ในวงศ์ Zingiberaceae สารสำคัญในขิงได้แก่ zingerol, gingerol มีฤทธิ์เสริมภูมิคุ้มกัน ฤทธิ์ต้านการอักเสบ ฤทธิ์ต้านไวรัส (กลุ่มงานเภสัชกรรมโรงพยาบาลอภัยภูเบศร, 2563) ฤทธิ์ต้านเบาหวานจากการทดสอบในหนู (Abdi T., และคณะ 2021) การบำบัดด้วยเทคนิคไฟโตเทอราพีขิงจะช่วยลดอาหารคลีนไส้และอาเจียนในสตรีมีครรภ์ ด้านเภสัชวิทยา (Pagano E., และคณะ 2020) จากการทดลองในเซลล์จำลอง

และในสัตว์ทดลองพบว่าสามารถบรรเทาความเครียดและการอักเสบจากปฏิกิริยาออกซิเดชัน เพิ่มการสังเคราะห์ ไนตริกออกไซด์ ยับยั้งการเพิ่มจำนวนเซลล์กล้ามเนื้อเรียบของหลอดเลือด การเกิดคอเลสเตอรอล ซึ่งมีความเป็นไปได้ในการรักษาความดันโลหิตสูง โรคหลอดเลือดหัวใจ โรคหลอดเลือดแดงส่วนปลาย โรคเบาหวาน ไขมันในเลือดสูง น้ำหนักเกินและโรคอ้วน (Li C., และคณะ 2021) นอกจากนี้ยังพบว่าสารสกัดจากขิงมีประสิทธิภาพในการยับยั้ง โควิท-19 เมื่อเปรียบเทียบกับสารสกัดรวมของฟ้าทะลายโจรในห้องปฏิบัติการ สารสกัดรวมของขิงสามารถยับยั้ง (IC₅₀) SARS-CoV-2 โดยใช้ความเข้มข้น 29.19 ไมโครกรัม/มิลลิลิตร ในขณะที่สารสกัดรวมของฟ้าทะลายโจร 68.06 ไมโครกรัม/มิลลิลิตร (มูลนิธิชีววิถี มหาวิทยาลัยมหิดล)

4. สารสกัดจากตังกุย (Dong Qual Extract)

ตังกุย มีชื่อวิทยาศาสตร์ *Angelica sinensis* (Oliv.) Diels. จัดอยู่ในวงศ์ Apiaceae องค์ประกอบทางเคมีสำคัญในเหง้าและรากตังกุยได้แก่น้ำมันระเหยร้อยละ 0.4-0.7 สารหลักคือ alkylphthalides สารแซฟโรล (safrole) สารไอโซแซฟโรล (isosafrole) สารคาร์วาครอล (carvacrol) นอกจากนี้มีสารอื่นๆ เช่น สารไลกัสติโลด์ (ligustilide) กรดเฟอร์ลิก (ferulic acid) กรดเอ็นวาเลอโรฟีโนนโอคาร์บอกซิลิก (n-valerophenone-o-carboxylic acid) และสารกลุ่มเทอร์ปีนอยด์ฟีนิลโพรพานอยด์ คูมาริน โพลีอะเซทิลีน นอกจากนี้พบว่ารากตังกุยอุดมด้วยกรดโฟลิก จะช่วยบรรเทาอาการซึมเศร้า (depression) โดยร่างกายจะใช้ในการสร้าง S-adenosyl methionine ซึ่งเป็นสารสื่อประสาทชนิดหนึ่งในสมอง และช่วยลดอัตราการเกิดภาวะเสี่ยงต่อโรคหัวใจโดยไปลดการแข็งตัวของหลอดเลือด (Yan H., และคณะ 2021) วิตามินบี 12 เป็นวิตามินที่จำเป็นต่อปฏิกิริยาทางชีวเคมีของเนื้อเยื่อประสาท การสร้าง DNA RNA และช่วยนำวิตามินเอเข้าสู่เนื้อเยื่อในร่างกายไบโอตินจะช่วยเผาผลาญสารอาหารต่างๆ มีส่วนสำคัญในการสร้าง DAN RNA ทำให้ร่างกายสามารถสร้างเซลล์ผิวหนัง ผม เล็บใหม่แทนเซลล์เก่าที่ตายไป นอกจากนี้ยังมีฤทธิ์ทางเภสัชวิทยา ได้แก่ฤทธิ์ต้านเนื้องอก, ฤทธิ์ต้านแบคทีเรีย โดยไปยับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อแบคทีเรียได้หลายชนิด เช่น *Bacillus dysenteriae*, *B.typhi*, *B.cholerae* เป็นต้น ฤทธิ์แก้ปวด/แก้ปวดเกร็ง ลดระดับคอเลสเตอรอล กระตุ้นระบบภูมิคุ้มกัน บรรเทาอาการคันและภูมิแพ้ ลดการบีบตัวของหัวใจ รักษาอาการนอนไม่หลับ แผลในกระเพาะอาหาร สามารถป้องกันการลดลงของไกลโคเจนในตับ ช่วยเพิ่มการใช้ ออกซิเจนของตับจึงช่วยในการรักษาโรคตับอักเสบ มีผลเพิ่มการทำงานของฮอร์โมนที่สร้างจากรังไข่และอันทะและกระตุ้นความต้องการทางเพศ และยังมีรายงานว่าสารสกัดที่ละลายน้ำและระเหยได้มีฤทธิ์เพิ่มการหดตัวของกล้ามเนื้อ มดลูกจึงไม่แนะนำให้ใช้ตังกุยในสตรีมีครรภ์ (ลิ้มมัทวาทิณี, และคณะ 2553)

5. สารสกัดจากขมิ้นชัน (Turmeric Extract)

ขมิ้นชัน มีชื่อวิทยาศาสตร์ *Curcuma longa* L. จัดอยู่ในวงศ์ Zingiberaceae สารสำคัญในขมิ้นชันได้แก่ Curcumin, Demethoxycurcumin (DMC), และ Bisdemethoxycurcumin (BDMC) มีฤทธิ์ทางชีวภาพที่แตกต่างกัน (Nelson K. และคณะ 2017) ไม่ว่าจะเป็นฤทธิ์ต้านการอักเสบ, ต้านไวรัส, ต่อด้านอนุมูลอิสระ, ต้านมะเร็งต้านแบคทีเรีย, ต้านโรคหืด, ต้านข้ออักเสบ, ต้านเบาหวาน, ต้านพิษ, ต้านโรคอ้วน, สมานแผล, ภาวะซึมเศร้าและความวิตกกังวลจากการทดลอง ฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาเคอร์คูมินมีฤทธิ์ต้านการอักเสบอย่างมีนัยสำคัญทั้งในรูปแบบเฉียบพลันและเรื้อรัง, ฤทธิ์ต้านไวรัสต่อไวรัสชนิดต่างๆ ไวรัส papillomavirus (HPV), ไวรัสไข้หวัดใหญ่, ไวรัสตับอักเสบซี (HCV), ไวรัส adeno, ไวรัส coxsackie,

ไวรัส Human noro (HuNoV),ไวรัสระบบทางเดินหายใจ (RSV) และHerpes simplex 1 (HSV-1), ฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระช่วยในการทำงานของGSH, ตัวเร่งปฏิกิริยาในระบบและเอนไซม์SOD, ฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ/ต้านโรคหืดโดยจะช่วยลดการคัดจมูก บรรเทาอาการจาม น้ำมูกไหลและความแออัดของจมูก นอกจากนี้ยังยับยั้ง IL-4, IL-8 และปัจจัยที่ก่อให้เกิดเนื้อร้าย (Rathore S. และคณะ 2020)

6. กรดแอสคอร์บิก (วิตามินซี) (Ascorbic Acid)

กรดแอสคอร์บิกหรือวิตามินซี เป็นวิตามินละลายน้ำอยู่ในของเหลวมนุษย์ มนุษย์ไม่สามารถสร้างวิตามินซีขึ้นมาเองได้ จึงได้รับจากการรับประทานเท่านั้น วิตามินซีเป็นสารต้านอนุมูลอิสระชนิดที่ไม่เป็นเอนไซม์มีส่วนช่วยให้มีสุขภาพที่ดี มีสรรพคุณต้านอนุมูลอิสระ, ป้องกันการสังเคราะห์สารต่างๆ ในระบบภูมิคุ้มกัน ป้องกันสำคัญในการควบคุมสารในกระบวนการอักเสบ การขาดวิตามินซีจะสัมพันธ์กับการเกิดอาการเลือดออกตามไรฟัน การติดเชื้ในทางเดินหายใจและปอดบวม ผู้ป่วยโควิด19 ที่ได้รับวิตามินซีในขณะรักษาร่วมกับการรักษาปกติมีโอกาสรอดชีวิตสูงกว่าผู้ไม่ได้รับ (Milani G. P., และคณะ 2021) กระตุ้นการทำงานของวิตามินบี กรดโฟลิกเปลี่ยนคอเลสเตอรอลเป็นน้ำดี การเปลี่ยนกรดอะมิโนเป็นสารสื่อประสาท ลดความเสี่ยงการติดเชื้ อย่างไรก็ตามไม่มีรายงานชัดเจนว่าวิตามินซี ส่งผลต่อการรักษาโรคหลอดเลือด โรคเมเร็ง โรคเบาหวาน และโรกระบบประสาท (Chambial S. และคณะ 2013) และมีความสำคัญการสังเคราะห์ คอลลาเจน แอลคานิทิน และสารสื่อประสาท (Li Y., และ Schellhorn H.,)

7. ผงชะเอมเทศ (Licorice Powder)

ชะเอมเทศ มีชื่อวิทยาศาสตร์ *Glycyrrhiza glabra* L. จัดอยู่ในวงศ์ Leguminosae สารสำคัญในชะเอมเทศ ได้แก่ glycyrrhizin, glycyrrhizic acid, isoliquiritin, และ glycyrrhizic มีสรรพคุณรักษาอาการเจ็บคอ, ลดเสมหะและไอจากโรคหืดหลอดลม, การป้องกันและรักษาแผลในกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้นรวมทั้งอาการอาหารไม่ย่อย, เป็นสารต้านการอักเสบ, ชะเอมช่วยลดอาการแพ้และป้องกันความเป็นพิษต่อตับ, ลดการเมื่อยล้าและอ่อนเพลีย, มีข้อมูลสนับสนุนจากการทดลอง/ทางคลินิกที่ว่าสารสกัดจากชะเอมเทศมีฤทธิ์ปกป้องระบบประสาท ต่อมไร้ท่อ ระบบทางเดินหายใจ ระบบย่อยอาหาร และระบบหัวใจและหลอดเลือด (Xiaoying W., และคณะ 2017) มีฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาพบว่า glycyrrhizin, glycyrrhizic acid, isoliquiritin, และ glycyrrhizic มีฤทธิ์ต้านเมเร็ง ต้านเบาหวาน ต้านอักเสบ ต้านจุลินทรีย์ ต้านการเกิดลิ่มเลือด ต้านโรคหืด ต้านจุลชีพ และต้านอาการกระสับกระส่าย (Hasan K., และคณะ 2021) glycyrrhizin ยับยั้งการจำลองตัวของไวรัส H1N1 ในเซลล์ MDCK (Baltina L., และคณะ 2015)

8. สารสกัดจากมะขามป้อม (Emblica Extract)

มะขามป้อม มีชื่อวิทยาศาสตร์ *Phyllanthus emblica* L. จัดอยู่ในวงศ์ Phyllanthaceae สารสำคัญในมะขามป้อม ได้แก่ กลุ่มฟีนอลิก (phenolic compounds) tannins, phyllembelic acid, phyllembelin, rutin, curcuminoids และ emblicol รวมถึง vitamin c, amino acids, and minerals มีฤทธิ์ต้านการอักเสบ, ลดไข้, สารต้านอนุมูลอิสระ, ต้านเมเร็ง, ต่อด้านไขมันในเลือดสูง, การปรับตัว, ต่อด้านโรคเบาหวาน, ยาต้านจุลชีพ, ภูมิคุ้มกัน, ศักยภาพในการต่อต้านแบคทีเรีย, รักษาท้องร่วง ดีซ่าน และอักเสบ, ปกป้องตับ, กระเพาะอาหาร และเคมีบำบัด (Krishnaveni M., และ Mirunalini S. 2010) สาร Chlorogenic acid, Quercitrin, and Myricetin มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการยึดจับกับโปรตีนเป้าหมายของ SARS-CoV-2. (Chikhale R. V., และคณะ 2021) สารสกัดจากเปลือกมะขามป้อมรักษาอาการผิวดกของตับ (Chaphalkar R., และคณะ 2017)

9. สารสกัดจากพลูคาว (*Houttuynia Cordata Extract*)

พลูคาว มีชื่อวิทยาศาสตร์ *Houttuynia cordata* Thunb. จัดอยู่ในวงศ์ Saururaceae สารสำคัญในพลูคาวได้แก่ volatile oils, organic acids, flavonoids, alkaloids, polyphenols, water-soluble polysaccharides (Yang and Jiang, 2009) มีสรรพคุณตำรายาไทย ทั้งต้น รสเผ็ด มีกลิ่นคาวปลา เป็นยาเย็น แก้กามโรค เข้าข้อ แก้น้ำเหลืองเสีย ทำให้แผลแห้ง ออกฤทธิ์ต่อปอดและตับ ใช้เป็นยาขับพิษร้อน ถอนพิษไข้ แก้พิษ ขับปัสสาวะ แก้บวม น้ำ รักษาปอดอักเสบเป็นหนอง หลอดลมอักเสบ ต่อมทอนซิลอักเสบ แก้อาหาร รักษาดูดเชื้อทางเดินปัสสาวะ ไตอักเสบบวม น้ำ ลำไส้ อักเสบ เต้านมอักเสบ หูชั้นกลางอักเสบ แก้กิด แก้กิดสีดวงทวาร ภายนอกใช้แก้พิษงู แมลงกัดต่อย แก้กโรคผิวหนังกลากเกลื้อน ฟันอักเสบ ทาภายนอกให้เลือดมาเลี้ยงผิวหนังในบริเวณนั้นมาก ใบ รสเผ็ดคาว แก้กามโรค ทำให้น้ำเหลืองแห้ง ทำให้แผลแห้ง แก้เข้าข้อ แก้กโรคผิวหนังทุกชนิด ดอก แก้กโรคตา ราก แก้อืด และขับลม ทั้งห้า (ต้น ใบ ดอก ผล ราก) นำมาปรุงหรือกินแก้โรคเรื้อน มะเร็ง คุชชาราต และโรคที่เกิดตามผิวหนัง แก้น้ำเหลืองเสีย แก้กามโรค ทำให้น้ำเหลืองแห้ง ฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาต้านมะเร็งเม็ดเลือดขาว (Kwon K. B., และคณะ 2003), ต้านการกลายพันธุ์ (Chen Y. Y., และคณะ 2003), ต้านการอักเสบ, โรคทางเดินหายใจ (Chiang L. G., และคณะ 2003), ต้านอาการคัน (Li G. Z., และคณะ 2005) และมีงานวิจัยเสนอสาร alkaloids, flavonoids และ polyphenols จาก *H. cordata* มีผลในการยับยั้งเอนไซม์ SARS-CoV-2 RdRp (SARS-CoV-2 คือชื่อทางการของโควิด-19 และยาฟาวิลาเวียร์ใช้กลไกนี้ในการยับยั้งโควิด-19 เป็นยาต้านไวรัสที่มีฤทธิ์ยับยั้งเอนไซม์ RNA-dependent RNA (Gurung A. B., และคณะ 2021)

10. สารสกัดจากเห็ดหลินจือ (*Reishi Mushroom Extract*)

เห็ดหลินจือ มีชื่อวิทยาศาสตร์ *Ganoderma lucidum* (Curtis) P. Karst จัดอยู่ในวงศ์ Ganodermataceae สารสำคัญในเห็ดหลินจือ ได้แก่ Polysaccharides, peptidoglycans, triterpenes และ lanostane เป็นเห็ดป็นที่พบมากที่สุดเห็ดหลินจือจัดเป็นราชาแห่งสมุนไพรจีน เป็นยาอายุวัฒนะและรักษาโรคต่างๆ ในเภสัชตำรับของสาธารณรัฐประชาชนจีน ระบุสรรพคุณเป็นยาบำรุงร่างกาย บรรเทาอาการอ่อนเพลีย แก้หลอดลมอักเสบเรื้อรัง รักษาโรคหัวใจ และช่วยให้นอนหลับ มีรายงานการศึกษาทางคลินิกพบว่า เห็ดหลินจือมีผลกระตุ้นระบบภูมิคุ้มกันในผู้ป่วยมะเร็งปอด ผู้ป่วยมะเร็งลำไส้ใหญ่ และผู้ป่วยมะเร็งขั้นลุกลามมีฤทธิ์ต้านปวดและมีความปลอดภัยในการใช้ในผู้ป่วยโรค rheumatoid arthritis รักษาโรค neurasthenia โรคทางเดินปัสสาวะส่วนล่างอาการปวดหลังจากการติดเชื้อสวิต นอกจากนี้ยังพบว่าเห็ดหลินจือมีฤทธิ์ทางเภสัชวิทยามากมาย เช่น ฤทธิ์กระตุ้นระบบภูมิคุ้มกันฤทธิ์ต้านเนื้องอกและมะเร็งฤทธิ์ป้องกันเส้นประสาทเสื่อมฤทธิ์ลดน้ำตาลในเลือดฤทธิ์ลดไขมันในเลือดฤทธิ์ต้านออกซิเดชันฤทธิ์ต้านการอักเสบ (anti-inflammation) เป็นต้น ซึ่งสารสำคัญคือ สารกลุ่ม polysaccharides สารกลุ่ม triterpenoids สารกลุ่ม sterols สารกลุ่ม fatty acids สารกลุ่มโปรตีนเป็นต้น ซึ่งสารสำคัญดังกล่าวจะพบได้ในส่วนสปอร์มากกว่าส่วนดอกและสปอร์ที่กะเทาะผนังหุ้มมีฤทธิ์กระตุ้นระบบภูมิคุ้มกันและต้านมะเร็งได้ดีกว่าสปอร์ที่ไม่กะเทาะผนังหุ้มและส่วนดอกมีการศึกษาเกี่ยวกับพิษวิทยาของเห็ดหลินจือทั้งพิษแบบเฉียบพลันและพิษแบบเรื้อรังพบว่ามีความเป็นพิษต่ำมาก และมีความปลอดภัยสำหรับการใช้ติดต่อกันเป็นเวลานาน (Soonthornchareonnon, 2008) สารสกัดในเห็ดหลินจือมีฤทธิ์ลดน้ำตาลในเลือด, ลดผลในกระเพาะอาหาร, ต้านการเจริญเติบโตของเนื้องอกและกระตุ้นภูมิคุ้มกัน (Benzie F. F. และ Galor S. W. 2011)

แบบสอบถามการใช้ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร DAVIN

จากการทดสอบผู้รับประทานผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร DAVIN จำนวน 80 คน แบ่งเป็นรับประทานเพื่อให้ภูมิคุ้มกันต้านทานแข็งแรงและต้านการติดเชื้อโควิด-19 จำนวน 57 คนและกลุ่มที่รับประทานเพื่อการบรรเทาอาการจากการติดเชื้อโควิด-19 จำนวน 23 คน พบว่ากลุ่มเพื่อให้ภูมิคุ้มกันต้านทานแข็งแรงและต้านการติดเชื้อโควิด-19 หลังรับประทานผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร DAVIN มีอาการและความรู้สึกไปในทิศทางที่ดีคือ จมูกโล่ง หายใจสะดวกขึ้น ตาสว่าง หายเจ็บคอ นอนหลับสบาย ส่วนกลุ่มที่รับประทานเพื่อการบรรเทาอาการจากการติดเชื้อโควิด-19 หลังรับประทานอาหารเสริม DAVIN ส่งผลบรรเทาอาการ ทำให้ร่างกายไม่แสดงอาการที่รุนแรงเพิ่มขึ้น และอาการอื่นๆดีขึ้น เช่น หายจากการเป็นไข้ หายเจ็บคอ จมูกกลับมาได้กลิ่น ระบบหายใจโล่งขึ้น ลิ้นกลับมารับรู้รสชาติ ปลายประสาทที่นิ้วดีขึ้น เริ่มเห็นการเปลี่ยนแปลงได้ภายใน 3-5 วัน ทำให้เห็นได้ว่าอาหารเสริม DAVIN มีผลต่อการส่งเสริมระบบภูมิคุ้มกันของผู้ทดสอบทั้ง 2 กลุ่มและสามารถบรรเทาอาการผู้ติดเชื้อโควิด-19 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยด้านฤทธิ์ทางชีวภาพและเภสัชวิทยา

บทสรุป

จากผลการศึกษาจะเห็นว่า คุณสมบัติของสมุนไพรในอาหารเสริม DAVIN สามารถเสริมสร้างสุขภาพ บำรุงร่างกาย ส่งเสริมระบบภูมิคุ้มกันให้มีประสิทธิภาพและไม่มีผลข้างเคียงป้องกันและบรรเทาโรคโควิด-19 มีผลในทิศทางบวกและจากผลการนำผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร DAVIN ทดลองรับประทานเพื่อเป็นการป้องกันและบรรเทาโรคโควิด-19 ของกลุ่มทดลองทั้งหมดแสดงให้เห็นว่าผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร DAVIN มีบทบาทสำคัญในการสร้างภูมิคุ้มกันต้านทานของร่างกายให้สามารถป้องกันการติดเชื้อต่างๆ และสามารถบรรเทาอาการการติดเชื้อโควิด-19 มีผลในทิศทางบวกจึงทำให้เห็นได้ว่าคุณสมบัติของส่วนประกอบของสมุนไพรในผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร DAVIN และผลการทดลองนำผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร DAVIN ไปรับประทานนั้นสามารถใช้เพื่อสำหรับบำรุงร่างกาย ป้องกันและดูแลสุขภาพเพิ่มภูมิคุ้มกันต้านทานโรค ในช่วงการระบาดของเชื้อโควิด-19 อย่างมีนัยสำคัญ อีกทั้งหากร่างกายแข็งแรงถึงแม้จะติดเชื้ออาการก็จะไม่รุนแรง ดังนั้นหากได้รับโภชนาการที่ดีมีประโยชน์ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ออกกำลังกายที่เหมาะสม และได้พักผ่อนอย่างเพียงพอ ก็จะทำให้ร่างกายแข็งแรง สามารถสู้กับโรคและความเจ็บป่วยต่างๆ ได้

เอกสารอ้างอิง (Reference)

- กลุ่มงานเภสัชกรรม โรงพยาบาลอภัยภูเบศร. (2563). อาหารสมุนไพรเสริมภูมิคุ้มกันในภาวะที่มีการระบาดของโรคโควิด 19. ออนไลน์ : เข้าถึงได้จาก <https://www.lemonfarm.com/wp-content/uploads/2021/08/immune01.pdf> [10.10.2564]
- ฐานข้อมูลเครื่องยาสมุนไพรคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.(2563). กระจายดำ. ออนไลน์ : เข้าถึงได้จาก <http://www.thaicrudedrug.com/main.php?action=viewpage&pid=4>[10.10.2564]

- ฐานข้อมูลเครื่องยาสมุนไพร คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.(2563). กระจาย. ออนไลน์ : เข้าถึงได้จาก <http://www.thaicrudedrug.com/main.php?action=viewpage&pid=3>[10.10.2564]
- มูลนิธิชีววิถี มหาวิทยาลัยมหิดล. (2564). งานวิจัย ม.มหิดล เปรียบเทียบประสิทธิผล “ชิง” ยั้งยั้งโควิด19. ออนไลน์ : เข้าถึงได้จาก <https://biothai.net/node/30634>[10.10.2564]
- ชุติมา ลิ้มมัทวาริทธิ์, สนธยา ลิ้มมัทวาริทธิ์, นฤมล มีนาบุญ. (2553). ตังกุย สมุนไพรจีนเพื่อสุขภาพ. ออนไลน์ : เข้าถึงได้จาก <http://mis.pharm.su.ac.th/web/sites/default/files/Angelica%20sinensis.pdf>[10.10.2564]
- สำนักงานข้อมูลสมุนไพร คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. (2560). กระจายคำกับสมรรถภาพทางเพศชาย. ออนไลน์ : เข้าถึงได้จาก <https://pharmacy.mahidol.ac.th/th/knowledge/article/374/%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%8A%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%94%E0%B8%B3>[10.10.2564]
- กรมการแพทย์แพทย์ไทยและการแพทย์ทางเลือก. (2564). **พริกไทยป่นผสมน้ำผึ้ง และน้ำขิงรับประทานติดต่อกัน 5 วันสามารถกำจัดโควิด-19 ได้?** ออนไลน์: เข้าถึงได้จาก <https://www.dtam.moph.go.th/index.php/th/trust-news/7395-trust0208.html>
- ดร.นพ.เทพ เฉลิมชัยอายุรแพทย์.(2564). **ทับทิม...ผลไม้เพื่อสุขภาพหัวใจและหลอดเลือด.**ออนไลน์ : เข้าถึงได้จาก <http://wongkarnpat.com/viewya.php?id=2449>
- พีพีทีวี ออนไลน์.(2564). **ยอดติดเชื้อมาใหม่ประเทศไทย สูงเป็นอันดับ 2 ของภูมิภาคอาเซียน.** ออนไลน์ : 5 สิงหาคม 2564 เข้าถึงได้จาก <https://www.pptvhd36.com/news/ต่างประเทศ/153430>
- โรงพยาบาลจุฬารัตน์ 11 อินเตอร์. (2564). **ถั่วเหลืองกับประโยชน์ที่ควรรู้.** ออนไลน์: เข้าถึงได้จาก http://www.chularat11.com/knowledge_detail.php?id=187
- โรงพยาบาลพญาไท. (2564). **อีสต์เบต้ากลูแคน หัวใจสำคัญของการฟื้นฟูระบบภูมิคุ้มกัน.** ออนไลน์ : เข้าถึงได้จาก https://www.phyathai.com/article_detail/3450/th/
- สสส. (2561). **สุดยอดสรรพคุณของตังกุย หรือโสมตังกุยที่คุณอาจจะยังไม่รู้.**ออนไลน์ : เข้าถึงได้จาก <https://www.thaihealth.or.th/blog/myblog/topic/1052/>
- สำนักงานคณะกรรมการการสาธารณสุขมูลฐาน กระทรวงสาธารณสุข. (2541). **สมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐาน.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก; 176 หน้า.
- สำนักงานข้อมูลสมุนไพร คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล . (2563) ฐานข้อมูลสมุนไพรสาธารณสุขมูลฐาน : กระจาย. สืบค้นออนไลน์ : <http://www.medplant.mahidol.ac.th/pubhealth/index.asp?kw=%A1%C3%D0%AA%D2%C2>. [วันที่ 11 เมษายน 2563]

- คณะกรรมการจัดทำตำราอ้างอิงยาสมุนไพรไทย ในคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย.
(2558). *ตำราอ้างอิงยาสมุนไพรไทย เล่ม 2เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมายุ 60 พรรษา*. กรุงเทพฯ : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), หน้า 21-25.
- Abdi T., Mahmoudabady M., Marzouni H Z., Niazmand S. (2021). Ginger (*Zingiber Officinale Roscoe*) Extract Protects the Heart Against Inflammation and Fibrosis in Diabetic Rats. *J Diabetes*; 45(3):220-227.
- Ampro health.(2560). *สรรพคุณและประโยชน์ของ มะเขือเทศ*.ออนไลน์: เข้าถึงได้จาก <https://amprohealth.com/food/tomato/>
- Aslam MN, Lansky EP, Varani J. (2006). Pomegranate as a cosmeceutical source: pomegranate fractions promote proliferation and procollagen synthesis and inhibit matrix metalloproteinase-1 production in human skin cells. *Journal of ethnopharmacology*. 103(3):311-8. Epub 2005/10/14.
- Aviram M. & Dornfeld L. (2001). Pomegranate juice consumption inhibits serum angiotensin converting enzyme activity and reduces systolic blood pressure. *Atherosclerosis*. 158(1):195-8. Epub 2001/08/14.
- Benzie F F., Galor S. W. (2011). Herbal Medicine: Biomolecular and Clinical Aspects Chapter 9
Ganoderma lucidum (Lingzhi or Reishi) A Medicinal Mushroom. 2nd edition
- Baltina L., Zarubae V., Baltina L., Orashanskaya L., Fairushina A. (2015). Glycyrrhizic acid derivatives as influenza A/H1N1 virus inhibitors. *J Bioorg Med Chem Lett*;15;25(8):1742-1746.
- Chambial S., Dwivedi S., Shukla K.K., John P.J., Sharma P. (2013). Vitamin C in Disease Prevention and Cure: An Overview. *J Clin Biochem*; 28(4): 314-328.
- Charoensin S., Punvittayagul C., Pompimon W., Mevatee U., Wongpoomchai R. (2010)
- Chen TS, Liou SY, Chang YL. (2009). Supplementation of *Emblica officinalis* (Amla) extract reduces oxidative stress in uremic patients. *Am J Chin Med*. 37(1): 19-25.
- Guloyan V, Oganessian B, Baghdasaryan N, Yeh C, Singh M, Guilford F, Ting Y-S, Venketaraman V. (2020). Glutathione Supplementation as an Adjunctive Therapy in COVID-19. *Antioxidants*. 9(10):914. <https://doi.org/10.3390/antiox9100914>
- Korea Ginseng Association. (2021). *Health Benefits in Action*. Online: <http://korean-ginseng.org/en2/>
- Malovana, S., Garcia Montelongo, F.J., Perez, J.P. and Rodriguez-Delgado, M.A., 2001, Optimisation of Sample Preparation for the Determination of trans-Resveratrol and Other Polyphenolic Compounds in Wines by High Performance Liquid Chromatography, *Analytica Chimica Acta*, 428 : 245-253

- Park HM, Moon E, Kim AJ, Kim MH, Lee S, Lee JB, et al. (2010). Extract of Punica granatum inhibits skin photoaging induced by UVB irradiation. *International journal of dermatology*. 49(3):276-82. Epub 2010/05/15.
- Pharmanord. (2021). *Why choose a Clinically Documented CoQ10?*. Online: <https://www.pharmanord.com/clinically-documented>
- PK, M. M. U., Islam, M. S., Haque, S., Akther, L., & Pervin, R. (2021). Free Radical Scavenging, Enzyme Inhibitory and Anti-Staphylococcus aureus Properties of the Fruiting Bodies of Ganoderma lucidum, Lingzhi Mushroom. *Pharmacology & Pharmacy*, 12(03), 73.
- Poudel, P.R., Tamura, H., Kataoka, I. and Mochioka, R. (2008). Phenolic Compounds and Antioxidant Activities of Skins and Seeds of Five Wild Grapes and Two Hybrids Native to Japan, *Journal of Food Composition and Analysis*, 21: 622-625.
- WHO. (2021). *Weekly epidemiological update on COVID-19 - 10 August 2021*. Online: <https://www.who.int/publications/m/item/weekly-epidemiological-update-on-covid-19-10-august-2021>

องค์ประกอบการให้บริการที่มีผลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจบริษัทรับเหมาก่อสร้าง ในสภาวะวิกฤตโควิด-19

ELEMENTS OF SERVICE AFFECTING THE SUCCESS OF CONSTRUCTION COMPANY BUSINESS DURING THE COVID-19 CRISIS

ผู้วิจัย

ธนะพัฒน์ วิริต

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบการให้บริการที่มีผลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด 19 ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้บริการบริษัทรับเหมาก่อสร้างในเขตจังหวัดปทุมธานี จำนวน 400 คน โดยการสุ่มแบบอาศัยความน่าจะเป็นใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อทดสอบสมมติฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะของบริษัทให้บริการรักษาความปลอดภัยที่ประสบความสำเร็จในทัศนคติของผู้ใช้บริการพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับขนาดของบริษัทรับเหมาก่อสร้างในระดับมากที่สุด รองลงมาพบว่าการให้ความสำคัญกับจำนวนพนักงานรับเหมาก่อสร้างของบริษัทผู้ให้บริการ

2. องค์ประกอบของคุณภาพการให้บริการที่มีผลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19 พบว่า 1) ภาพลักษณ์และชื่อเสียงของบริษัทผู้ให้บริการรับเหมาก่อสร้างในภาพรวมมีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน โดยพบว่า ชื่อเสียงของเจ้าของธุรกิจมีความสำคัญเป็นอันดับแรก รองลงมาคือหน่วยงานที่เคยใช้บริการสำหรับนำมาใช้ในการอ้างอิงตามลำดับ 2) ประสิทธิภาพในการให้บริการที่นำไปสู่ความสำเร็จผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับความปลอดภัยมากเป็นอันดับแรก ตามด้วยความไว้วางใจประสิทธิภาพของการตอบสนองต่อเหตุการณ์ และความน่าเชื่อถือของการให้บริการจากบริษัทรับเหมาก่อสร้าง และ 3) ส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อความสำเร็จในการให้บริการพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดการด้านการให้บริการมากเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นภาพลักษณ์ที่ปรากฏต่อสายตาผู้รับบริการ ผลิตภัณฑ์หรือบริการ อัตราค่าบริการ ช่องทางการจัดจำหน่าย การสื่อสารการตลาด และความน่าเชื่อถือของบุคลากรตามลำดับ

คำสำคัญ : การบริการ, ความสำเร็จ, ธุรกิจบริษัทรับเหมาก่อสร้าง, สภาวะวิกฤตโควิด-19.

Abstract

The objective of this research was to study elements of service affecting the success of construction company business during the COVID-19 crisis. The sample group was 400 construction contractors in Pathum Thani province by using probability randomization and questionnaires as a tool to collect data. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation and multiple regression analysis to test the hypothesis. The research results found as follow:

1. Characteristics of a successful construction company in the attitude of service users, it was found that the respondents gave the highest level of importance to the size of the construction company, followed by there was an emphasis on the number of construction workers of the service companies.

2. Elements of service affecting the success of construction company business during the COVID-19 crisis found that: 1) the overall image and reputation of a construction service company was also at the highest level. It was found that the reputation of the business owner was the first priority, followed by the agencies that used to use the service for reference respectively: 2) service efficiency leading to success showed that respondents place safety as a top priority. This is followed by trust, efficiency of incident response and reliability of service provided by the construction company: and 3) the marketing mix that influenced service success found that respondents placed the highest priority on the service management process, followed by the image that appears to the customer's eyes, products or services, service rates, distribution channels, marketing communications, and the credibility of personnel, respectively.

Keywords : service, success, construction company business, the COVID-19 crisis.

บทนำ

การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่ปลายปี 2019 แต่เริ่มมี ผลที่เห็นชัด ในหลายๆ ประเทศเมื่อต้นปี 2020 และได้เพิ่มระดับความรุนแรงและขยายการระบาดใน วงกว้างระหว่างประเทศ จนองค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นภาวะฉุกเฉินด้าน สาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern) และเป็นการแพร่ระบาด ใหญ่ระดับโลก (Pandemic) ซึ่งมีจำนวนผู้ป่วย และผู้เสียชีวิตเพิ่มจำนวนอย่างรวดเร็ว (กรมสุขภาพจิต กระทรวง สาธารณสุข, 2563) สำหรับในประเทศไทยมีการพบยอดผู้ติดเชื้อสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และขยายการแพร่ระบาดไป เกือบทั่วทุกจังหวัดในช่วงเดือนมีนาคม 2563 ที่ผ่านมามาทำให้รัฐบาลได้กำหนดนโยบายด้านสาธารณสุขเพื่อรับมือ การแพร่ระบาดโรคโควิด-19 โดยรัฐบาลประกาศใช้พระราชกำหนดฉุกเฉินทั่วประเทศเมื่อวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2564 มีการห้ามการเดินทางและบังคับใช้เคอร์ฟิวรวมไปถึงการปิด ห้างสรรพสินค้า สถานที่สาธารณะ สถานประกอบการ ที่มีความเสี่ยงสูงต่อการแพร่กระจายเชื้อไวรัสโควิด-19 (กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข, 2563) มาตรการ ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อประชาชนในทุกมิติ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ ความมั่นคงในชีวิต และประเด็นปัญหาอื่นๆ โดยศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) ได้แบ่ง เขตพื้นที่เพื่อเฝ้าระวังออกเป็น 5 เขตพื้นที่ตามระดับความรุนแรงของการแพร่ระบาด ได้แก่ พื้นที่ควบคุมสูงสุด (สีแดงเข้ม) พื้นที่ควบคุมสูง (สีแดง) พื้นที่ควบคุม (สีส้ม) พื้นที่เฝ้าระวังสูง (สีเหลือง) และพื้นที่เฝ้าระวัง (สีเขียว)

(กระทรวงสาธารณสุข, 2564) ดังนั้นภายใต้รัฐบาลการนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และการกำกับดูแลของพลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี มีนโยบายให้ทุกภาคส่วนและทุกระดับของสังคมได้ใช้ความรู้ความสามารถทำงานร่วมกันเพื่อก้าวผ่านพ้นวิกฤติจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 นี้ไปให้ได้ตามแนวทาง “รวมไทยสร้างชาติ” โดยจะจัดตั้งศูนย์อำนวยการแรงงานแห่งชาติ (ศอร.) เพื่อขับเคลื่อนการแก้ปัญหาความว่างงานเชิงรุก บริหารจัดการแรงงานทั้งระบบและครอบคลุมทุกมิติ โดยได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินที่ยึดการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) มีเป้าหมาย “มุ่งมั่นให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วในศตวรรษที่ ๒๑” เพื่อพัฒนาประเทศไทยให้ก้าวไปข้างหน้าด้วยความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และสังคมไทย มีความสุข มีความปรองดอง สามัคคี และมีความเอื้ออาทร คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้กำหนดเป้าหมายชัดเจน ที่จะพัฒนาประเทศไทยให้หลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง มุ่งหมายให้คนไทยในทุกช่วงวัยเป็นกำลังคุณภาพที่จะผลักดันประเทศไทยให้เติบโตอย่างยั่งยืน และก้าวผ่านวิกฤติจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564) การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้มีการล็อกดาวน์เกิดขึ้นในหลายๆประเทศ ส่งผลให้กิจกรรมทางธุรกิจต่างๆ ต้องหยุดชะงักลง รวมถึงส่งผลกระทบต่อโครงการก่อสร้างต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นโครงการที่เกิดขึ้นก่อนวิกฤติ หรือโครงการในอนาคตที่ถูกวางแผนไว้แล้ว จากผลกระทบของวิกฤติโควิด-19 ต่ออุตสาหกรรมรับเหมาก่อสร้างในครั้งนี้ บริษัทที่ได้รับผลกระทบหนักสุดคือบริษัทขนาดกลางและเล็กที่ปรับเหมาะช่วงต่อมาอีกที ซึ่งอาจส่งผลให้บริษัทเหล่านี้ขาดสภาพคล่องอย่างรุนแรงและทำให้ต้องปิดกิจการลงไปในที่สุด ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อไปยังโครงการที่กำลังดำเนินการก่อสร้างอยู่ ทำให้เกิดความล่าช้าในการก่อสร้าง โครงการต้องแบกรับต้นทุนทั้งด้านค่าแรง ดอกเบี้ยเงินกู้ และขาดความสามารถที่จะชำระหนี้ในที่สุด ซึ่งโดยส่วนมากแล้วบริษัทรับเหมาก่อสร้างมักจะมีโครงสร้างของเงินทุนที่มาจากการกู้เงินเป็นส่วนใหญ่ (จากรุพร ชันธนนท์ และวสุธิตา นุริตมนต์, 2562)

บริษัทธุรกิจก่อสร้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริษัทขนาดกลางและเล็กในกลุ่มนี้ ควรวางแผนเพื่อรองรับผลกระทบและปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยปัญหาหลักที่จะพบ คือการยกเลิกหรือยืดระยะเวลาในการก่อสร้างออกไป เพราะการซื้อขายในตลาดอสังหาริมทรัพย์จะมีแนวโน้มลดต่ำลงทั้งในช่วงและหลังวิกฤติโควิด-19 บริษัทควรเตรียมเงินสด เพื่อรักษาสภาพคล่องภายในบริษัทและรักษาการเป็นลูกหนี้ชั้นดี ถ้ากลุ่มธุรกิจก่อสร้างนี้ไม่ได้รับการสนับสนุนที่ดีจากภาครัฐ อาจจะทำให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงเปรียบเสมือนลูกคลื่นระลอกใหญ่ที่ซัดให้เศรษฐกิจของประเทศไทยต้องตกอยู่ในที่นั่งลำบากอีกครั้ง ซึ่งมีแนวโน้มที่อาจจะหนักกว่าทุกๆวิกฤติเศรษฐกิจที่เคยเกิดขึ้นในอดีต ดังแนวคิดของลามาร์ต ที่กล่าวไว้ว่า *“การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมมีผลให้สิ่งมีชีวิตต้องเปลี่ยนแปลงตัวเอง เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้และสิ่งมีชีวิต มีพลังชีวิต (Vital force) ภายในเป็นแรงผลักดันให้เปลี่ยนแปลงตัวเองอยู่ตลอดเวลา”* ดังนั้น เพื่อความอยู่รอด บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ จำเป็นต้องปรับตัวตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปความสำเร็จของธุรกิจจึงเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้องค์กรธุรกิจอยู่รอดความสำเร็จของธุรกิจ คือผลประโยชน์ที่ทำให้ธุรกิจบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกิจการทั้งในรูปตัวเงินและในรูปที่ไม่เป็นตัวเงิน ทุกองค์กรจึงมุ่งหวังกำไรที่องค์กรจะได้รับมากที่สุด และองค์กรสามารถผลิตสินค้าหรือบริการที่มุ่งสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคได้สูงสุด Pletnev & Barkhatov (2016)

กล่าวว่า ปัจจัยของความสำเร็จของธุรกิจที่สำคัญมี 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) จำนวนลูกค้า 2) ยอดขาย และ 3) กำไร ส่วน Berger-Walliser และคณะ (2011) กล่าวว่า จำนวนลูกค้า ยอดขายและกำไรเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันของการประกอบธุรกิจ และมีความสำคัญต่อความสำเร็จของธุรกิจที่จะทำให้กิจการหรือธุรกิจอยู่รอดได้ (Chittithaworn et al., 2011) ปัจจัยที่จะทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จมีหลายปัจจัย เช่น คุณลักษณะของผู้ประกอบการต้องมีความรู้ความสามารถในการประกอบธุรกิจมีกลยุทธ์ในการจะแย่งส่วนแบ่งตลาดจากคู่แข่งซึ่งผู้บริหารต้องรู้ว่าปัจจุบันธุรกิจของตนเองอยู่ ณ จุดใด และในอนาคตต้องการให้ไปสุดจุดใดจากนั้นจึงหาไปให้ถึงเป้าหมายตามที่วางไว้ Frese et al. (2000) ได้กล่าวว่า ลักษณะของผู้ประกอบการที่ดีที่ประสบ ความสำเร็จประกอบด้วย 7 ลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ 1) ความต้องการความสำเร็จ 2) การยอมรับความเสี่ยง 3) ความมั่นใจในตนเอง 4) ความรู้ความสามารถความใฝ่รู้ 5) ความอดทน 6) เงินลงทุน และ 7) ความคิดเชิงนวัตกรรม ซึ่งผู้ประกอบการ ถือเป็นกุญแจสำคัญที่จะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ เพราะผู้ประกอบการเป็นผู้กำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ นโยบาย และกลยุทธ์ต่างๆ ให้เหมาะสมกับธุรกิจที่ตนดำเนินอยู่เพื่อผลักดันให้ธุรกิจสามารถผลิตสินค้าหรือบริการได้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค (กฤตวรรณ พริ้งสกุล, 2558)

การประกอบธุรกิจก่อสร้างให้ประสบความสำเร็จผู้ประกอบการจะต้องศึกษาการดำเนินงานของ ธุรกิจ ต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจหลายด้านและจำเป็นที่จะต้องศึกษาสภาพแวดล้อมทางธุรกิจเนื่องจากความสำเร็จของธุรกิจส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมโดยเฉพาะการดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน ต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลาการปรับตัวของธุรกิจให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมผู้ประกอบการจะต้องติดตามและทำความเข้าใจเพื่อที่จะได้ประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจปัจจัยภายในองค์กรที่จะนำพาองค์กรให้ไปสู่ความสำเร็จได้นั้นมีหลายตามแนวคิดของ Owens, 2001) (อ้างอิงในสุริรัตน์ ชตช้อย. (2560) ซึ่งได้กล่าวว่าในองค์กรใดองค์กรหนึ่งนั้นจะประกอบด้วยปัจจัย 4 ปัจจัยคือ ปัจจัยด้านคน ปัจจัยด้านภาระงาน ปัจจัยด้านโครงสร้าง และปัจจัยด้านเทคโนโลยีและปัจจัยภายนอกองค์กรหรือปัจจัยสภาพแวดล้อมองค์กรที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรโดยมีสภาพแวดล้อมภายนอกโดยทั่วไป โดยมีตัวแบบในการพิจารณา คือ PEST Analysis ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม และปัจจัยด้านเทคโนโลยี (ถิตรีตน พิมพากรณ์, 2561) และคุณภาพการบริการมีความสำคัญและมีบทบาทเป็นอย่างมากสำหรับธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง พบว่าอุตสาหกรรมบริการมีแนวโน้มที่จะมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องสาเหตุสำคัญมาจากความเป็นอยู่ตลอดจนมาตรฐานการครองชีพของประชาชนที่ดีขึ้นประชาชนได้รับการศึกษาและมีรายได้สูงขึ้นจึงส่งผลให้เกิดความต้องการการบริการในรูปแบบต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตคุณภาพบริการจึงต้องมีความหลาย หลาย และมีบทบาทในสังคมมากยิ่งขึ้นกว่าในอดีต จากกระแสความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลให้การบริการเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้บริโภคในฐานะของผู้รับบริการอีกทั้งยังก่อให้เกิดผลดีทางเศรษฐกิจ และสังคมต่อระบบการประกอบธุรกิจความสำคัญของคุณภาพการบริการเป็นปัจจัยส่งเสริมให้ธุรกิจประสบความสำเร็จและมีการเติบโตอย่างยั่งยืน การวัดคุณภาพการบริการ ทางการตลาดจึงเป็นสิ่งท้าทายของนักการตลาดทุกยุคสมัยได้มีการคิดค้นเครื่องมือต่างๆ (Seth, Deshmukh & Vrat, 2005) คุณภาพการบริการ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญทั้งในภาครัฐและเอกชนให้ความสนใจกับคุณภาพการบริการจากมุมมองของลูกค้าเป็นที่ยอมรับว่าในองค์กรมีการพัฒนามากที่สุด (Fache, 2000; Nadiri and Hussain, 2005; Oh and Parks, 1997) ปัจจัยสำคัญของความสำเร็จของธุรกิจ แนวโน้มของการจัดการคุณภาพมีผล

ต่อการส่งเสริมธุรกิจและมีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจของประเทศ คุณภาพการบริการมีส่วนสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ดังนั้นความสำเร็จของธุรกิจขึ้นอยู่กับคุณภาพการบริการ

ดังนั้นจากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น เป็นประเด็นที่ทำให้ผู้วิจัย สนใจที่จะศึกษาเรื่อง “องค์ประกอบการให้บริการที่มีผลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19” เพื่อเป็นการศึกษารองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีปัจจัยภายนอกมากระทบในช่วงภาวะวิกฤตนี้ องค์การจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการอย่างครบวงจรหรือมีการวางแผนกลยุทธ์ในการบริหารงานคุณภาพทั่วทั้งองค์กร มาใช้ในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพเป็นอย่างยิ่งในการเตรียมความพร้อมการทำความเข้าใจจุดเริ่มต้นของคุณภาพการบริการและพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันจึงทำให้โอกาสที่จะกลับมาให้บริการที่เดิมลดน้อยลง อาจทำให้ต้นทุนภายในองค์กรและผลกำไรของยอดขายรายการท่องเที่ยวแบบเบ็ดเสร็จมีความไม่สมดุลกันทำให้เกิดผลกระทบต่อการทำงานของบริษัทกับคู่แข่งการตลาดที่เพิ่มมากขึ้นรวมทั้งเป็นแนวทางในการปรับปรุงเพื่อให้เป็นบริษัทที่อยู่ในใจของผู้บริโภค เพื่อประโยชน์ต่อภาพรวมและแนวโน้มที่ดีในของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างจากสภาวะวิกฤตการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 จะทำให้นักการตลาดเลือกใช้แหล่งข้อมูลเพื่อการสื่อสารกับผู้บริโภคให้ตรงเป้าหมายยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

โดยผู้วิจัยขอเสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

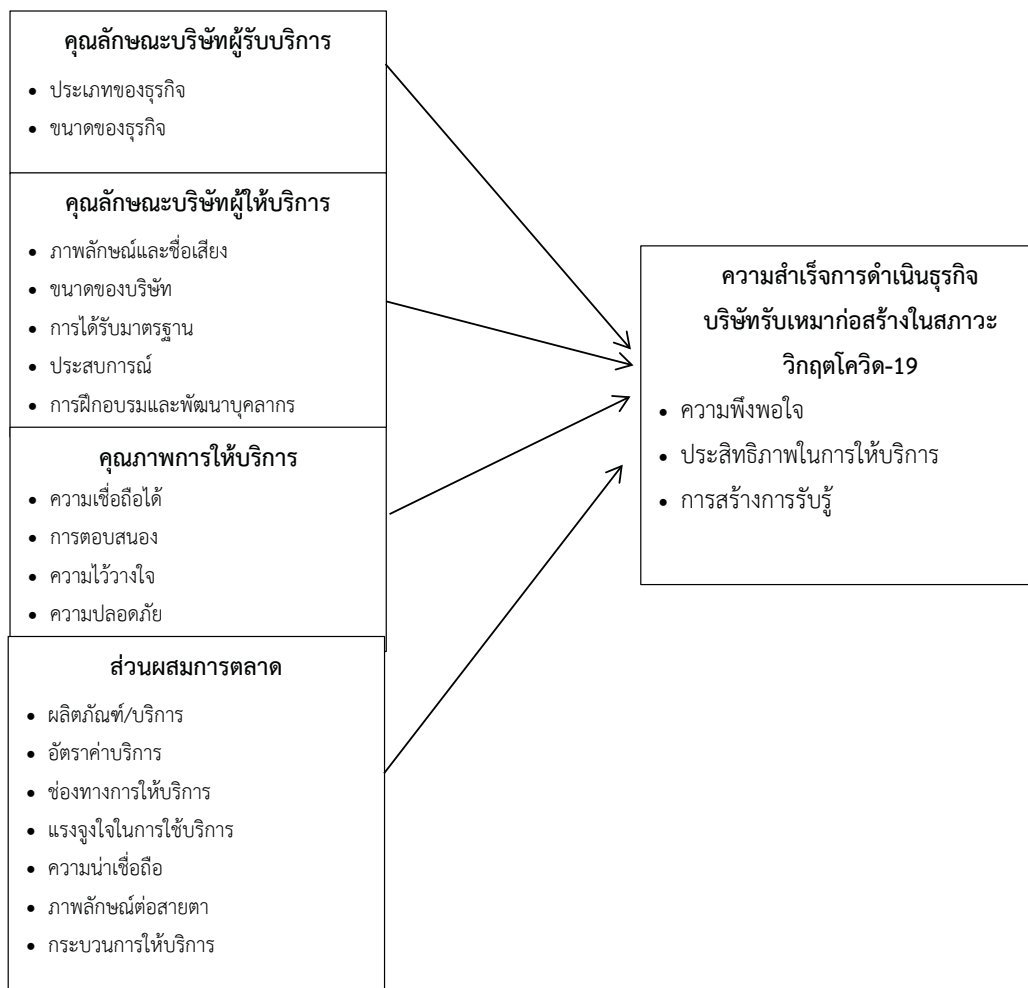
1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการให้บริการที่มีผลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19
2. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของธุรกิจบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19 ที่ประสบความสำเร็จในทัศนคติของผู้ใช้บริการ

สมมติฐานการวิจัย

1. องค์ประกอบของคุณภาพการให้บริการ มีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจของธุรกิจบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19
2. องค์ประกอบของคุณภาพการให้บริการ มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจของธุรกิจบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่ององค์ประกอบการให้บริการที่มีผลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19 จากองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการการตลาดบริษัทรับเหมาก่อสร้างของผู้บริโภคจากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 แนวคิด และทฤษฎีของ คอตเลอร์ (Kotler, 2001) ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2552) กล่าวถึงปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดว่าเป็นปัจจัยภายในขององค์การ 7 ปัจจัย พร้อมทั้งจากแนวคิด SERVQUAL ของ พาราชูรามานและคณะ (Parasuraman, Zeithaml, & Berry 1990) และความสำเร็จของการดำเนินธุรกิจรักษาความปลอดภัยในนิคมอุตสาหกรรมเขตภาคกลาง และ ส่วนผสมทางการตลาด (Marketing Mix) 7P's ของฟิลลิป คอทเลอร์ (Kotler, 1993) มาใช้เป็นเครื่องมือในการทดสอบ และประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินธุรกิจบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19 โดยผู้วิจัยสามารถกำหนดกรอบเขียนเป็นระบบได้ดังภาพที่ 1 นำเสนอดังนี้



วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “องค์ประกอบการให้บริการที่มีผลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19” เป็นการศึกษาเชิงปริมาณประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริโภคที่ใช้บริการบริษัทรับเหมาก่อสร้างจากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในเขตจังหวัดปทุมธานี ช่วงระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมาซึ่งถือได้ว่าจำนวนประชากรทั้งหมดมีขนาดใหญ่มาก อีกทั้งผู้วิจัยไม่สามารถทราบจำนวนที่แน่นอนของผู้บริโภคที่ใช้บริการบริษัทรับเหมาก่อสร้างทำให้การวิจัยในครั้งนี้โดยการใช้สูตรของ (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างในธีรวิทย์ เอกะกุล, 2543) ยอมรับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างได้ 5% ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จากการคำนวณผู้วิจัยได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 384 ตัวอย่าง ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่าง ดังนั้นผู้วิจัยของเพิ่มกลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นจำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวจีนในย่านสำเพ็ง จำนวน 30 ชุด แล้วนำผลการทดลองมาใช้คำนวณเพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.90

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยเก็บข้อมูล เข้าพบกลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นแนะนำตัว ชี้แจง วัตถุประสงค์และขออนุญาตในการให้ตอบแบบสอบถามพร้อมทั้งชี้แจงการพิทักษ์สิทธิ หลังจากนั้นให้กลุ่มตัวอย่าง และรวบรวมแบบสอบถามคืนทันที ผู้วิจัยและผู้ช่วยเก็บข้อมูลตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องของแบบสอบถามก่อนนำไป วิเคราะห์ จำนวน 400 ฉบับ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาคิดคะแนนและวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติเพื่อการวิจัยต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ (1) สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ (2) สถิติเชิงอ้างอิงเพื่อทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Standard Regression Coefficient : β) ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์ที่เส้นทางตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่กำหนดไว้

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “องค์ประกอบการให้บริการที่มีผลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19” โดยสามารถสรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. คุณลักษณะของธุรกิจบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19 ที่ประสบความสำเร็จในทัศนะคติของผู้ใช้บริการ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 54.50 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.75 มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.75 ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.25 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 20,001-30,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.50 ทำงานในตำแหน่งปัจจุบันมากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 74.5 มากที่สุด เป็นธุรกิจอุตสาหกรรมการผลิต คิดเป็นร้อยละ 74.5 มากที่สุด มีจำนวนพนักงานในบริษัทระหว่าง 101 - 500 คน คิดเป็นร้อยละ 39.3 มากที่สุดตามลำดับ

2. องค์ประกอบการให้บริการที่มีผลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19 โดยสรุปว่า

21) คุณลักษณะของบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19 พบว่า ขนาดของบริษัทรับเหมาก่อสร้างมีความสำคัญเป็นอันดับแรก (ค่าเฉลี่ย= 4.26) รองลงมาเป็นภาพลักษณ์และชื่อเสียง (ค่าเฉลี่ย= 4.24) การฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากร (ค่าเฉลี่ย= 4.15) การได้รับการรับรองมาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย= 3.60) และประสบการณ์ของบริษัทผู้ให้บริการในธุรกิจบริษัทรับเหมาก่อสร้าง (ค่าเฉลี่ย= 3.33) เรียงตามลำดับ

3. ประสิทธิภาพในการให้บริการพบว่าความปลอดภัยมีความสำคัญมากเป็นอันดับแรก (ค่าเฉลี่ย= 4.15) รองลงมาคือความไว้วางใจ (ค่าเฉลี่ย= 4.05) ประสิทธิภาพของการตอบสนองต่อเหตุการณ์ (ค่าเฉลี่ย= 3.89) และความน่าเชื่อถือ (ค่าเฉลี่ย= 3.58) ตามลำดับ

4. ความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมการตลาดต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19 พบว่ากระบวนการจัดการด้านการให้บริการมีความสำคัญมากเป็นอันดับแรก (ค่าเฉลี่ย=4.09) รองลงมาคือภาพลักษณ์ที่ปรากฏต่อสายตาผู้รับบริการ (ค่าเฉลี่ย= 3.85) ผลิตภัณฑ์หรือบริการ (ค่าเฉลี่ย=3.84) อัตราค่าบริการ (ค่าเฉลี่ย=3.59) ช่องทางการจัดจำหน่าย (ค่าเฉลี่ย=3.57) การส่งเสริมการตลาด (ค่าเฉลี่ย=3.45) และความน่าเชื่อถือของบุคลากร (ค่าเฉลี่ย=3.01) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงองค์ประกอบของคุณภาพการบริการที่มีผลต่อความสำเร็จ

ตัวแปร	Unstandardized		Standardized		
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	β	t	Sig.
(ค่าคงที่)	3.578	.143		25.042	.000
ประเภทธุรกิจ	.053	.052	.051	1.008	.314
จำนวนพนักงาน	-.017	.044	-.019	-.388	.698
(ค่าคงที่)	2.209	.320		6.911	.000
ภาพลักษณ์และชื่อเสียง	.128	.070	.112	1.822	.069
ขนาดของบริษัท	.007	.070	.006	.095	.925
การได้รับมาตรฐาน	.035	.075	.028	.472	.637
ประสบการณ์	.308	.069	.271	4.498***	.000
(ค่าคงที่)	2.484	.273		9.097	.000
ความน่าเชื่อถือ	.024	.074	.022	.332	.740
การตอบสนอง	-.042	.061	-.043	-.691	.490
ความไว้วางใจ	.143	.071	.138	2.006*	.046
ความปลอดภัย	.141	.079	.131	1.794	.074
(ค่าคงที่)	1.779	.247		7.197	.000
ผลิตภัณฑ์หรือบริการ	.215	.067	.212	3.198**	.001
ด้านราคาค่าบริการ	.150	.071	.149	2.112*	.035
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	.294	.073	.272	4.046***	.000
ด้านการส่งเสริมการตลาด	.069	.073	.066	.946	.345
ความน่าเชื่อถือของบุคลากร	.013	.025	.027	.523	.601
ด้านภาพลักษณ์ที่ปรากฏต่อสายตาผู้รับบริการ	.013	.065	.012	.200	.841
ด้านกระบวนการจัดการด้านการให้บริการ	.031	.065	.030	.480	.632

* P<0.05, ** P<0.01

สรุปและอภิปรายผล

สรุป

1. ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนพนักงานและประเภทธุรกิจกับการรับรู้เรื่องประสิทธิภาพการให้บริการที่แสดงในตาราง ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนพนักงาน และประเภทของธุรกิจของผู้ใช้บริการกับประสิทธิภาพการให้บริการที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แสดงได้ว่าขนาดและประเภทของธุรกิจของผู้ใช้บริการไม่มีผลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19

2. ความสัมพันธ์ระหว่างการฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากร, ภาพลักษณ์และชื่อเสียง, การได้รับมาตรฐาน, ประสบการณ์, และขนาดของบริษัทกับประสิทธิภาพในการให้บริการ ผลจากการวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ และการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร ($t=4.498^{***}$) ($t=2.205^*$) กับประสิทธิภาพในการให้บริการ แสดงว่าองค์ประกอบของการดำเนินธุรกิจบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19 คือ ประสบการณ์ และการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจของการดำเนินธุรกิจบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความปลอดภัย การตอบสนอง ความน่าเชื่อถือ ความไว้วางใจ กับการรับรู้พบว่ามี ความสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจกับประสิทธิภาพการให้บริการ ($t=2.006^*$) แสดงว่าความไว้วางใจของลูกค้ามีผล ต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19

4. ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการ ด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาด ความ น่าเชื่อถือของบุคลากร ผลิตภัณฑ์หรือบริการ กับประสิทธิภาพการให้บริการ ($t=3.198^{**}$) ($t=-2.112^*$) ($t=4.046^{***}$) แสดงว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 3 ตัว คือ สินค้าและบริการ ความเหมาะสมของราคา ช่องทางการให้บริการ มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19

อภิปรายผล

1. คุณลักษณะของบริษัทผู้ให้บริการในธุรกิจบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19 พบว่า ขนาดของบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19 มีความสำคัญเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นภาพลักษณ์และชื่อเสียง การฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากร การได้รับการรับรองมาตรฐาน และประสบการณ์ของบริษัทผู้ให้บริการในธุรกิจบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19 เรียงตามลำดับส่วนด้านประสิทธิภาพในการให้บริการผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับความปลอดภัยมากเป็นอันดับแรก รองลงมาคือความไว้วางใจ ประสิทธิภาพของการตอบสนองต่อเหตุการณ์ และความน่าเชื่อถือของการให้บริการจากบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19 สำหรับผลจากการวิจัยด้านความสำคัญของปัจจัยด้านการตลาดที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดการด้านการให้บริการมากเป็นอันดับแรก ตามด้วยภาพลักษณ์ที่ปรากฏต่อสายตาผู้รับบริการเป็นลำดับที่ 2 ผลิตภัณฑ์หรือบริการเป็นลำดับที่ 3 อัตราค่าบริการเป็นลำดับที่ 4 ช่องทางการจัดจำหน่ายเป็นลำดับที่ 5 การส่งเสริมการตลาดเป็นลำดับที่ 6 และความน่าเชื่อถือของบุคลากรเป็นลำดับที่ 7 อย่างไรก็ตามผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของศิริณี เมฆลอย (2564) ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารจัดการคุณภาพการบริการโรงแรมขนาดเล็ก ที่มีอิทธิพลต่อปัจจัยทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า การบริหารจัดการคุณภาพการบริการโรงแรมขนาดเล็กภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางการตลาดโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยต้องวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวพร้อมทั้งคุณภาพและการบริการ ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามมาตรฐานสากลต่อไป พร้อมทั้งผลงานวิจัยของกมลพร กัลยาณมิตร (2564) ศึกษาวิจัยเรื่องการนำกลยุทธ์การบริหารสู่การปฏิบัติในรูปแบบความปกติใหม่ (New Normal) พบว่าโดยผู้บริหารต้องสร้างคุณค่าให้แก่สินค้าและบริการในการเข้าถึง

และสร้างความไว้วางใจแก่ผู้บริโภคผ่านเทคโนโลยี ด้านแนวทางการนำกลยุทธ์การบริหารสู่การปฏิบัติในรูปแบบความปกติใหม่ พบว่า องค์กรต้องปรับเปลี่ยนนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้พัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ ดำเนินธุรกิจแบบสร้างพันธมิตร การตัดสินใจต้องฉับไวและยืดหยุ่น พร้อมปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ มองหาช่องทางธุรกิจใหม่ ๆ เพิ่มช่องทางความหลากหลาย ทางการตลาด เน้นคุณภาพ สร้างความแตกต่าง ความปลอดภัยจากโรคระบาด และมีการวางแผนเพื่อเตรียมรับมือความไม่แน่นอนในปัจจุบันและอนาคต

2. ผลจากการวิจัยพบว่าทัศนคติเกี่ยวกับงานบริการของบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19 ซึ่งประกอบด้วย การฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากร ภาพลักษณ์และชื่อเสียง การได้รับรองมาตรฐานประสบการณ์ในการให้บริการ ขนาดของบริษัท มีผลต่อความสำเร็จในการให้บริการของบริษัทผู้ให้บริการของบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19 ในการนี้ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติม โดยผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้ใช้บริการให้ความสำคัญกับการได้รับการรับรองมาตรฐานค่อนข้างสูง ดังนั้นผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จึงสอดคล้องกับบุญเรือน ทองทิพย์. (2563). โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กับศักยภาพของผู้นำ ต่อการพัฒนาองค์กรแบบ New Normal. พบว่า องค์กรต้องปรับเปลี่ยน นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้พัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ ดำเนินธุรกิจแบบสร้างพันธมิตรพึ่งพาอาศัยกันทั้งกับผู้มีส่วนได้เสียการตัดสินใจต้องฉับไว และยืดหยุ่นพร้อมปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ มองหาช่องทางธุรกิจใหม่ ๆ ขยายหรือเพิ่มช่องทางความหลากหลายทางการตลาดเน้นคุณภาพ สร้างความแตกต่าง เน้นความปลอดภัยจากโรคระบาดและสอดคล้องกับงานวิจัยของสุธา พงศ์ถาวรภิญโญ. (2562). ศึกษาวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารจัดการของธนาคารพาณิชย์เอกชนสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง พบว่า 6 องค์ประกอบหลัก คือ 2.1) องค์ประกอบด้านบริการ 2.2) องค์ประกอบด้านความสามารถการผลิตร่วมของลูกค้า 2.3) องค์ประกอบด้านเทคโนโลยี และการสื่อสาร 2.4) องค์ประกอบด้านอรรถประโยชน์ที่ได้รับ 2.5) องค์ประกอบด้านบริการที่ เฉพาะเจาะจง และ 2.6) องค์ประกอบด้านประสบการณ์ที่ได้รับ 3) องค์ประกอบการสร้างสรรค คุณค่ารวมทั้ง 6 องค์ประกอบส่งผลต่อความผูกพันของลูกค้าตามลำดับ

3. ความสำเร็จของธุรกิจ คือ การดำเนินการในองค์การทุกกระบวนการเพื่อมุ่งให้ได้มาซึ่งผลกำไรมากที่สุด โดยสามารถผลิตสินค้าหรือบริการที่มุ่งสนองต่อ ความต้องการของผู้บริโภคให้ได้มากที่สุด ซึ่งผู้ที่สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ในการตอบสนองความต้องการของลูกค้าจะส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19 เป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจ เนื่องด้วยผู้ประกอบการมีเป้าหมายในการทำงานอย่างชัดเจน และผู้ประกอบการดูแลรายรับ-รายจ่ายในธุรกิจอยู่เสมอ โดยผู้ประกอบการมีการอัปเดตข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจของของตนอย่างสม่ำเสมอ โดยมีการติดต่อสื่อสารและดูแลลูกค้าอย่างต่อเนื่อง และมีการวางแผนในการทำงานก่อนอยู่เสมอซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ Zimmerer & Scarborough (1996); Frese at al. (2000) ได้กล่าวว่า ลักษณะของผู้ประกอบ การที่ประสบความสำเร็จนั้น ประกอบด้วยคุณลักษณะ ความต้องการความสำเร็จ พยายามค้นหาหนทางที่นำไปสู่ความสำเร็จซึ่งต้องเป็นบุคคลที่มีแรงจูงใจที่จะทำงานนั้นๆ ให้ดีกว่าเดิมเพื่อให้ประสบความสำเร็จ

4. สำหรับกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ ได้แก่ กลยุทธ์สร้างความแตกต่าง กลยุทธ์ต้นทุนต่ำ และกลยุทธ์สร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า ในขณะที่ปัจจัยที่ไม่ส่งผลกับความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19 ได้แก่ คุณลักษณะของผู้ประกอบการในด้านการยอมรับความเสี่ยง ด้านความ

มั่นใจในตนเอง และด้านความรู้ความสามารถความใฝ่รู้ ส่วนในเรื่องกลยุทธ์ธุรกิจของผู้ประกอบการ ได้แก่ ด้านกลยุทธ์ปรับปรุงสินค้าและบริการ และด้านกลยุทธ์นวัตกรรมตามลำดับ ตามลำดับโดยกลยุทธ์ระดับองค์กร เป็นตัวแปรสำคัญลำดับที่สอง ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจอาจเนื่องด้วยธุรกิจบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19 ต้องมีการกำหนดแผนการดำเนินงานของธุรกิจในระยะยาวอย่างชัดเจนเพื่อที่จะสร้างกำไรสูงสุด มีแผนในการมองหาตลาดใหม่ๆ ให้กับธุรกิจอยู่เสมอ มีการนำเอาเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาทดแทน สิ่งเหล่านี้มีผลทำให้ ธุรกิจประสบความสำเร็จเพิ่มมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ ฌ็อง-ฌัก เซอร์เรนท์ (2552) ที่กล่าวว่า กลยุทธ์ระดับองค์กรเป็นแนวทางการดำเนินงานขององค์กร เป็นการวางอนาคตของธุรกิจโดยการกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของบริษัทให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ได้วางไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรรัตน์ ชตช้อย (2560) ซึ่งสามารถอภิปรายได้ว่า เมื่อผู้บริโภคเกิดความเชื่อมั่น และความไว้วางใจในการซื้อสินค้าทางเว็บไซต์ก็จะส่งผลต่อความพึงพอใจ ของผู้บริโภคจนเกิดพฤติกรรมการตั้งใจซื้อสินค้าทางเว็บไซต์ พร้อมทั้ง การศึกษาของ Chiara Verbano, Karen Venturini. (2013). พบว่า การดูแลลูกค้าเป็นคุณค่าการรับรู้ที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจและความภักดีของลูกค้า ที่มีความ พึงพอใจมีแนวโน้มที่จะรับรู้คุณค่าโดยการซื้อซ้ำ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1.1) จากผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจ ได้แก่ ความต้องการความสำเร็จ การบริหารจัดการ และการสร้างนวัตกรรม ดังนั้นการดำเนินธุรกิจบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19 ควรจะมีความมั่นใจในตนเอง เปิดรับนวัตกรรมใหม่ๆ และนำนวัตกรรม เข้ามาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อธุรกิจ พร้อมทั้งผู้ประกอบการจะต้องมีแหล่งเงินทุน มีเป้าหมายในการทำธุรกิจที่ชัดเจน อีกทั้งผู้ประกอบการจะต้องดำเนินธุรกิจด้วยการสร้างนวัตกรรมใหม่ เพื่อให้ตรงตามความต้องการของตลาดเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันอย่างรวดเร็ว

1.2) จากผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการเป็นส่วนสำคัญขององค์ประกอบ การให้บริการที่มีผลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19 ดังนั้น สามารถนำผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางให้เกิดความรู้และความเข้าใจในเรื่องกลยุทธ์ธุรกิจที่มีผลต่อความสำเร็จของธุรกิจ ซึ่งผู้ประกอบการสามารถนำความรู้จากการวิจัยนี้ไปใช้แก้ไขปัญหที่กำลังเกิดขึ้นในธุรกิจได้ เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนดำเนินธุรกิจให้เป็นไปอย่างราบรื่น ทั้งนี้ก็เพื่อลดปัญหาการเลิกกิจการลงได้

1.3) จากผลการวิจัยโดยมุ่งเน้นให้มีการให้ผู้ประกอบการมีความรู้ความสามารถในการตัดสินใจโดยใช้ ประสิทธิภาพข้อมูลต่างๆ ทางธุรกิจและความรู้มาประมวลผลในการตัดสินใจของผู้ประกอบการ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ประกอบการประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ และสามารถวางแผนระยะยาวในการดำเนินธุรกิจเพื่อทำให้ ธุรกิจเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายในอนาคต รวมทั้งสามารถปรับเปลี่ยนโดยสามารถทำแผนขึ้นมาใหม่ เพื่อรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้การดำเนินงานในอนาคตเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพสูงสุด

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1) ควรศึกษาวิจัยในลักษณะของเชิงคุณภาพเพิ่มเติม พร้อมทั้งตัวแปรอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการให้บริการที่มีผลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19 และนำผลการศึกษาที่ได้มาปรับปรุงข้อบกพร่อง เพื่อให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลอย่างสูงสุดต่อไป

2.2) ควรทำการศึกษาวิจัยเรื่องควรรศึกษาทัศนคติ มุมมองความต้องการ ความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้รับบริการและ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อองค์การในเรื่องความสำเร็จการดำเนินธุรกิจบริษัทรับเหมาก่อสร้างในสภาวะวิกฤตโควิด-19 เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบ ความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรงของข้อมูลที่วิจัยต่อไป

2.3) ควรเพิ่มเติมถึงปัจจัยอื่นๆ ที่นอกจากปัจจัยที่งานวิจัยฉบับนี้ได้แสดงไว้เพื่อให้เกิดการนำไปประยุกต์ใช้ตามบริบทและองค์การนั้นๆ ต่อไปและสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2564). แนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อการจัดการภาวะระบาดของโรคโควิด-19 ในข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 1). กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2563). คู่มือดูแลสังคมจิตใจบุคลากรสุขภาพในภาวะวิกฤตโควิด-19. นนทบุรี : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. (2563). แนวทางการจัดบริการเพื่อรองรับผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของสถาบันโรงพยาบาลสังกัดกรมสุขภาพจิต ฉบับที่ 1/2563.
- กฤตวรรณ พริ้งสกุล. (2558). ปัจจัยเกื้อหนุนกลยุทธ์การสร้างความสำเร็จได้เปรียบในการแข่งขันธุรกิจ. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*, 3(2),97-107.
- กมลพร กัลยาณมิตร (2564) ศึกษาวิจัยเรื่องการนำกลยุทธ์การบริหารสู่การปฏิบัติ ในรูปแบบความปกติใหม่ (New Normal). *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 6(4), หน้า 402 - 422.
- จารุพร ชันธนนท์ และวสุธิตา นุริตมนต์.(2562). คุณลักษณะของผู้ประกอบการและกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม: กรณีศึกษาลูกค้าของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคกลางของประเทศไทย. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 33(108), 132-144.
- ณัฐพันธ์ เขจรนนท์. (2552). การจัดการเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น
- ถิรัตน์ พิมพารณ. (2561). กลยุทธ์การจัดการความสุขในการทำงานขององค์การ: ปัจจัยเชิงสาเหตุและผลลัพธ์. ใน *ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์ิติต สาขาวิชาการจัดการ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- บุญเรือน ทองทิพย์. (2563). โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กับศักยภาพของผู้นำ ต่อการพัฒนาองค์การแบบ New Normal. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 5(1), 434-446

- ศิริภาณี เมฆลอย. (2564). การบริหารจัดการคุณภาพการบริการโรงแรมขนาดเล็ก ที่มีอิทธิพลต่อปัจจัยทางการตลาด ในการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม. ในเอกสารการจัดประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ (ครั้งที่ 18). มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น. “เรื่องก้าวนำสังคมวิถีชีวิตใหม่ด้วยงานวิจัยและนวัตกรรม. หน้า 176- 184.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2552). การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสาร.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12”. กรุงเทพฯ : 2560-2564.
- สุรรัตน์ ชตช้อย. (2560). อิทธิพลการกำกับของการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ที่มีต่อความภักดีของลูกค้า อย่างยั่งยืนของ อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ. (ปริญญาบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อรุณกมล ศุขเอนก. (2562). กลยุทธ์การบริหารจัดการของธนาคารพาณิชย์เอกชนสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง. ในดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Berger-Walliser, G., Bird, Robert C., & Haapio, H. (2011). “Promoting business success through contract visualization”, in *Journal of Law, Business, and Ethics*. p.55-75. vol 17.
- Chittithawom, C., Islam A., Keawchana T., & Hasliza, D. (2001). “Factors Affecting Business Success of Small & Medium Enterprises (SMEs) in Thailand”, in *Asian Social Science*. Vol.7(5) : p.180 -190. (in Thai).
- Chiara Verbano, Karen Venturini. (2013). “Managing Risks in SMEs: A Literature Review and Research Agenda.” J. Technol.
- Frese, M., Stefanie I Krauss., Christian Friedrich., & Jens M Unger. (2000). “Entrepreneurial orientation: A psychological model of success among southern African small business owners”, *European journal of work and organizational psychology*. 14(3): 315-344; March.
- Fache , W. (2000). Methodologies for innovation and improvement of services in tourism. *Managing Service Quality*, 10 (6), 356-66.
- Kotler, P. & Keller, K.L. (2006). *Marketing management*, 12th ed. NJ: Pearson International.
- Kotler, P. (2001). *Principles of Marketing*, 2nd edition, Hemel Hempstead: Prentice-Hall.
- Kotler, P. (2000). *Marketing Management*. 10th ed., New Jersey: Prentice-Hall.
- Kotler, P. (1994). *Marketing Management Analysis, Planning, Implementation, and control*, 8th ed., New York : Prentice hall.
- Nadiri, H. and Hussain, K. (2005). Perceptions of service quality in north Cyprus hotels. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 17(6), 469-480
- Oh, H. and Parks, S.C. (1997). Customer satisfaction and service quality: a critical review of the literature and research implications for the hospitality industry. *Hospitality Research Journal*, 20 (3), 35-64.

- Pletnev D.a & Barkhatov V.a. (2016). “Business Success of Small and Medium Sized Enterprises in Russia and Social Responsibility of Managers”, in Social and Behavioral Sciences.
- Parasuraman, A., Zeithaml, V. & Berry, L. (1985). A Conceptual Model of Service Quality and Its Implications for Future Research, *the Journal of Marketing*, Vol. 49, No. 4, pp. 41-50.
- Parasuraman, A., Zeithaml, A. & Berry, L. (1990). *An Empirical Examination of Relationships in an Extended Service Quality Model*, Marketing Science Institute Research Program Series, December 1990, Report No. 90-122.
- Seth, N., Deshmukh, S.G. and Vrat, P. (2005). Service quality models: a review. *International Journal of Quality & Reliability Management*, 22(9), 913-949.
- Zimmerer & Scarborough. (1996). *Entrepreneurship and New Venture Formation* Thomas W. Zimmerer, East Tennessee State University Norman M. Scarborough, Presbyterian College.

นวัตกรรมการจัดการของเสียและสารพิษที่เกิดจากกระบวนการผลิตในอุตสาหกรรมด้วยจุลินทรีย์ เอสจีบี- 26

Innovation in Waste Management and Toxic Substances from Industrial Production Processes with Microorganisms SGB- 26

ผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เทคนิคการแพทย์ นพดล พันธุ์พานิช
 นายกสมาคมนวัตกรรมภาคอุตสาหกรรม
 และประธานหลักสูตรบริหารธุรกิจดุขภูมบัณฑิต มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
 น.ท.ภณ ทัพพินท์กร ร.น.
 หลักสูตรบริหารธุรกิจดุขภูมบัณฑิต มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
 วิชรินทร์ อุ๋นใจ
 หลักสูตรบริหารธุรกิจดุขภูมบัณฑิต มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาเรื่องนวัตกรรมการจัดการของเสียและสารพิษที่เกิดจากกระบวนการผลิตในอุตสาหกรรมด้วยจุลินทรีย์เอสจีบี- 26 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการบำบัดน้ำเสียโดยการใช้จุลินทรีย์เพื่อศึกษาความสามารถในการย่อยสลายสารอินทรีย์ต่างๆ โดยการใช้จุลินทรีย์ และเพื่อศึกษาคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์เอสจีบี ในการบำบัดน้ำเสียและการย่อยสลายสารอินทรีย์ต่างๆ ขอบเขตของงานวิจัยขอบเขตด้านเนื้อหา เพื่อศึกษาตามวัตถุประสงค์ 3 ข้อดังกล่าวการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้การทดสอบของห้องปฏิบัติการที่ได้มาตรฐานวิธีการวิจัยทำการทบทวนวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและนำเชื่อถือ ประกอบด้วย แนวคิดในการบำบัดน้ำเสีย แนวคิดการย่อยสลายสารอินทรีย์ต่างๆ คุณสมบัติจุลินทรีย์เอสจีบี และใช้การวิจัยเชิงทดลองโดยได้ส่งผลิตภัณฑ์เอสจีบีไปทดลองและทดสอบในห้องปฏิบัติการของสถาบันต่างๆ เพื่อทดสอบว่ามีจุลินทรีย์ที่เป็นอันตรายหรือไม่ และทดสอบความเป็นพิษเฉียบพลันโดยทางการกิน ผลการศึกษาพบว่าจุลินทรีย์มีบทบาทที่สำคัญมากในการบำบัดน้ำเสียและในการย่อยสลายขยะเศษอาหารหรือซากพืชซากสัตว์ให้กลายเป็นปุ๋ยอินทรีย์ และพบว่าจุลินทรีย์เอสจีบีมีประโยชน์มากในการรักษาสิ่งแวดล้อม สมดุลธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ มีการจัดการระบบนิเวศที่คล้ายคลึงกับธรรมชาติหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีและสารสังเคราะห์ทุกชนิด ทำให้ปลอดภัยทั้งผู้ใช้และผู้บริโภค อีกทั้งยังทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมสามารถบำบัดน้ำเสียให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น มีความคุ้มค่า และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมปลอดภัยต่อคนและสัตว์เลี้ยง

คำสำคัญ : การบำบัดน้ำเสีย, การกำจัดขยะจากอาหารแบบวิถีธรรมชาติ, จุลินทรีย์เอสจีบี

Abstract

The objectives of this research were to investigate: Innovations in Waste Water Treatment and Natural Cyclical Food Waste Disposal as The Natural Cycle by SGB Microorganisms with the purpose of this article to study the ability to treat wastewater by using microorganisms, to study the ability to decompose various organic substances by using microorganisms, to study the properties of SGB microbial products to decomposition of various organic substances. Scope of research Content scope to study according to the aforementioned 3 objectives, This research is an experimental research using standard laboratory tests. Research Methods A review of the literature was conducted, relevant and reliable consists of organic farming concept, the concept of wastewater treatment, the concept of decomposing various organic substances SGB microbial properties and using experimental research by submitting SGB products to experiment and test in the laboratories of the following institutions test for the presence of harmful microorganisms, acute oral toxicity test and experimented in organic farming demonstration plots where SGB microorganisms were applied. The results showed that Microorganisms play a very important role in waste water treatment and founded that microorganism SGB is very useful in integrated farming practice that takes into account the environment, natural balance and biodiversity. Ecosystems are managed similar to nature. Avoid the use of chemicals and synthetic substances of any kind. The resulting product is free from harmful residues. This makes it safe for both producers and consumers, It also does not cause environmental degradation, able to treat wastewater to a better quality, worth while, able to increase productivity, reduce costs, increase profits and environmentally friendly, safe for people and pets.

Keywords : Organic farming, Wastewater Treatment, Natural Cycle Food Waste Disposal, SGB microorganisms

บทนำ

ประเทศไทยมีความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งทรัพยากรกายภาพ ดิน น้ำที่อุดมสมบูรณ์ สภาพภูมิอากาศที่เหมาะสม และทรัพยากรชีวภาพที่มีความหลากหลายของพันธุ์พืช สัตว์หรือชีวภาพอื่น ๆ เช่น เห็ดรา สาหร่าย จุลินทรีย์ เป็นต้น แต่ภัยร้ายต่อมนุษยชาติเศรษฐกิจทั่วโลกและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันอีกประการหนึ่งคือ คือขยะจากอาหาร (Food Waste, FW) จากการวิจัยเชิงสำรวจประมาณการว่าในปีพุทธศักราช 2568 จะมีขยะจากอาหารทั่วโลกมากถึง 2.2 พันล้านตัน (Mehariya, et al,2018) ซึ่งขยะปริมาณมากขนาดนั้นจะก่อให้เกิดปัญหาต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรงแน่นอน ขยะอาหารเกิดจากการบริโภคในครัวเรือนทางการเกษตรและการแปรรูปอาหารในโรงงานอุตสาหกรรมและร้านอาหารโดยส่วนใหญ่เป็นขยะที่สามารถย่อยสลายได้ด้วยขบวนการทางชีวภาพไม่ว่าจะเป็นของแข็ง หรือเป็นของเหลว เช่นเศษอาหาร แป้ง ข้าวชนิดต่างๆเศษผักผลไม้ที่เกิดจากการตัดแต่งหรือแปรรูป เครื่องดื่มต่างๆ น้ำผักหรือน้ำผลไม้ หรืออาหารที่หมดอายุ เป็นต้น (Wang, et al,2021) กระบวนการจัดการของเสียที่ทางองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (UNFAO) ร่วมกับโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP) แนะนำนั้นมี 5 ขั้นตอนโดยหนึ่งในห้าคือการนำขยะจากอาหารกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่เช่นเดียวกับการใช้หลัก

เศรษฐกิจพอเพียงตาม CCICED/UN Food Systems Summit (Dai, 2021) หรือหลักพุทธเศรษฐศาสตร์ ที่นำหลักธรรมในศาสนาพุทธมาใช้ในเชิงเศรษฐศาสตร์เช่น ทฤษฎีการกระจายผลผลิต (Distribution Theory) (อภิชัย, 2564 หน้า 432) โดยเริ่มจากหลักการที่มีความปรารถนาที่จะให้มนุษย์พ้นทุกข์ จึงมีการกระจายสินค้าหรือบริการให้แก่ผู้ที่มีทุกข์จากการขาดปัจจัย 4 ไม่ว่าจะรวยหรือจนก็ตาม ต่างจากหลักเศรษฐศาสตร์ในฝั่งตะวันตกที่ให้คุณค่าผ่านเงินตรามากจนเกินไปจนเกิดความไม่สมดุล ผู้มีทรัพย์สินสมบัติมากก็บริโภคจนเกินความพอดี เป็นโรคเป็นภัยแก่ตนเองและครอบครัว และยังกลายเป็นขยะจำนวนมากโดยเฉพาะขยะจากอาหารที่กำลังกล่าวอยู่นี้ ในทางตรงกัน ผู้ที่ยากจน อดมื้อ กินมื้อ จนบางคนถึงกับต้องไปขูดขี้เฒ่าบริโภค มนุษย์ทุกคนควรใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เดินทางสายกลางตามแนวของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในการดำรงชีวิตจะทำให้ปัญหาต่างๆ ลดลง รวมถึงปัญหาขยะจากอาหารด้วย

Siam Goal Biotech Co.,Ltd. ก่อตั้งเมื่อ เมษายน 2564 ด้วยเงินทุนจดทะเบียน 3 ล้านบาท มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินธุรกิจ ผลิตและจัดจำหน่าย จุลินทรีย์ อาหารเสริม Biotechnology Bio-plastic ออกแบบและจัดทำ SMART Farm และให้บริการจัดการฟาร์ม ภายใต้การรับรองมาตรฐาน ISO9001, ISO14001, GMP เพื่อต้องการให้ผู้ประกอบการสามารถ ลดค่าใช้จ่ายและต้นทุนในการการผลิต ลดการใช้ปุ๋ยและสารเคมีต่างๆ เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตเพิ่มผลผลิตให้มากขึ้น ผลกำไรเพิ่มขึ้น และปลอดภัยต่อคนและสัตว์ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดย Siam Goal Biotech Co.,Ltd. ได้ทำการคิดค้นนวัตกรรมจุลินทรีย์ SG1 นั่นคือจุลินทรีย์เพื่อการเกษตรและการเลี้ยงสัตว์เป็นจุลินทรีย์ธรรมชาติที่ถูกคัดเลือกสายพันธุ์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดหลายสายพันธุ์ และนำมาพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล สามารถเพิ่มจำนวนได้ด้วยนวัตกรรม มีความปลอดภัยเป็น Bio Safety Level 1 ปลอดภัยต่อคนและสัตว์ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีกลิ่นหอม ไม่มีสารเคมี 100% จุลินทรีย์ SG1 เป็นจุลินทรีย์ที่สามารถเจริญเติบโตได้ดีในสภาพที่มีออกซิเจนและไม่มีออกซิเจน มีความคงทนต่อสภาวะกรดและด่างในช่วงกว้าง เจริญได้แม้ในสภาพความเค็มถึงเค็มจัด สารชีวภัณฑ์ สารชีวภัณฑ์ Effective Microorganism ชื่อ SG1 ประกอบด้วยจุลินทรีย์คัดเลือกจากหลายสายพันธุ์ที่ปลอดภัย (Bio Safety Level 1) มาทำงานอย่างเกื้อกูลกันจำนวนมาก ซึ่งไม่มีอันตรายต่อคนและสัตว์เลี้ยงยังสามารถใช้เพื่อลดกลิ่นเหม็นตามที่ได้ต่างๆ ได้ เช่น ขยะ ท่อระบายน้ำ ส้วม บ่อเกรอะ ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น มีความปลอดภัยสูง เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีผลต่อสัตว์พาหะต่างๆ เช่น แมลงสาบ แมลงวัน จิ้งจก แมงมุม เป็นต้น โดยทำให้ถูกรบกวนการดำเนินชีวิตส่งผลให้ประชากรของสัตว์เหล่านี้ลดลงเป็นการคืนความสมดุลให้แก่ระบบนิเวศถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

การประยุกต์ใช้จุลินทรีย์ SG1 เป็นวิธีทางเทคโนโลยีชีวภาพ (Biotechnology) มาใช้ในการทำการเกษตรอินทรีย์ และการกำจัดขยะจากอาหารเป็นวิธีการที่ดีอย่างยิ่งเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและเป็น Organic 100% โดยการทำการเกษตรอินทรีย์คือการดึงความสามารถของจุลินทรีย์ SG1 ที่มีประสิทธิภาพสูงและความหลากหลายสายพันธุ์นำมาผสมผสานเป็นนวัตกรรมที่สามารถช่วยให้พืชแข็งแรงใบใหญ่เพิ่มขึ้นมีรากมากและเมื่อจุลินทรีย์ตกลงไปในดินแล้วทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการตรึงไนโตรเจน (N) จากอากาศพร้อมความชื้นลงมาในดิน ทำการย่อยสลายฟอสฟอรัส (P) ที่มีอยู่ในดินอยู่แล้วให้เป็นสารอนินทรีย์ที่พืชสามารถดูดซึมไปใช้ประโยชน์ได้ ทำการย่อยสลายซากพืชและซากสัตว์ให้กลายเป็นปุ๋ยธรรมชาติ หรือโปรแตสเซียม (K) และสร้างธาตุรองธาตุเสริมในดินและการนำจุลินทรีย์มาย่อยสลายขยะจากอาหาร

(Food Waste, FW) ร่วมกับวิธี Bio-fortification เพื่อเพิ่มธาตุให้พืชที่มีหลักการคือด้วยการตรึงไนโตรเจน (N) จากอากาศ พร้อมความชื้นลงมาในขยะจากอาหาร (Food Waste, FW) ทำการย่อยสลายฟอสฟอรัส (P) ที่มีอยู่แล้วให้เป็นสารอินทรีย์ที่พืชสามารถดูดซึมไปใช้ประโยชน์ได้ ทำการย่อยสลายซากพืชและซากสัตว์ให้กลายเป็นปุ๋ยธรรมชาติ หรือโปรแตสเซียม (K) และสร้างธาตุรองธาตุเสริมในดินซึ่งไม่ก่อให้เกิดมลพิษเชื้อโรคจากสัตว์พาหะกลืนไม่พึงประสงค์ระยะเวลาในการย่อยสลายสั้นและไม่เป็นอันตรายต่อมนุษย์และสัตว์โดยผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นจากการย่อยสลายนั้นคือขยะจากอาหาร (Food Waste, FW) กลายเป็นดินที่ผ่านการย่อยเป็นแหล่งของธาตุอาหารหลักธาตุอาหารรองและธาตุเสริมเพื่อใช้การเพาะปลูกและปรับปรุงคุณภาพดินให้มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น อีกทั้งส่งผลให้แปลงเพาะปลูกเกิดปัญหาศัตรูพืชน้อยลงรักษาความสัมพันธ์ของระบบนิเวศอย่างมีประสิทธิภาพทำให้ได้ผลผลิตทางอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการไม่มีสารเคมีตกค้างและยังช่วยการจัดการขยะอาหารที่ดี (Fine Dining Food) ในเมื่ออาหารยังคงเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ขยะอาหารต้องเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ดังนั้นที่มวิจัยจึงมีความสนใจศึกษานวัตกรรมการทำเกษตรอินทรีย์การบำบัดน้ำเสียและการกำจัดขยะจากอาหารแบบวัฏจักรธรรมชาติด้วยจุลินทรีย์ SGB

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการบำบัดน้ำเสียโดยการใช้จุลินทรีย์
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการย่อยสลายสารอินทรีย์ต่างๆ โดยการใช้จุลินทรีย์
3. เพื่อศึกษาคูสมบัติของผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์เอสจีบี ในการบำบัดน้ำเสียและการย่อยสลายสารอินทรีย์ต่างๆ

ขอบเขตของงานวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา เพื่อศึกษาตามวัตถุประสงค์ 3 ข้อดังกล่าว
2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้การทดสอบของห้องปฏิบัติการที่ได้มาตรฐาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้เห็นถึงความสามารถในการบำบัดน้ำเสียโดยการใช้จุลินทรีย์
2. ได้เห็นถึงความสามารถในการย่อยสลายสารอินทรีย์ต่างๆ โดยการใช้จุลินทรีย์
3. ได้ทราบถึงคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์เอสจีบี ในการบำบัดน้ำเสียและการย่อยสลายสารอินทรีย์ต่างๆ

วิธีการวิจัย

ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ที่มวิจัยจึงได้ทำการทบทวนวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและนำเชื่อถือประกอบด้วย แนวคิดเกษตรอินทรีย์ แนวคิดการย่อยสลายสารอินทรีย์ต่างๆคุณสมบัติจุลินทรีย์เอสจีบีและใช้การวิจัยเชิงทดลองโดยได้ส่งผลิตภัณฑ์เอสจีบีไปทดลองและทดสอบในห้องปฏิบัติการของสถาบันต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ทดสอบว่ามีจุลินทรีย์ที่เป็นอันตรายหรือไม่ ในห้องปฏิบัติการ บริษัท เซ้าท์อีสต์ เอเชียัน ลาบอราทอรี จำกัด
2. ทดสอบความเป็นพิษเฉียบพลันโดยทางการกินในห้องปฏิบัติการสถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว)

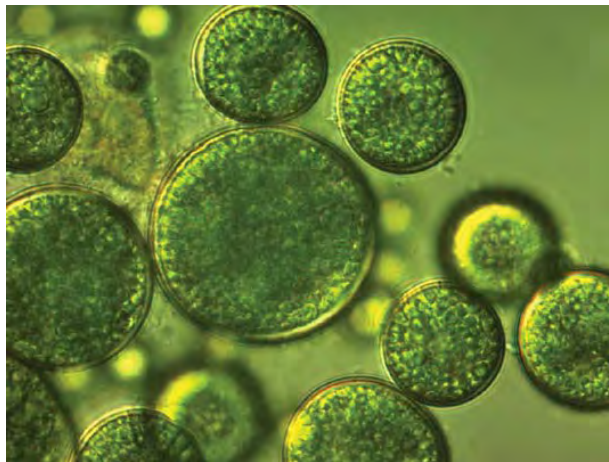
บทบาทวรรณกรรม

จุลินทรีย์ แบคทีเรีย และยีส

จุลินทรีย์ คือสิ่งมีชีวิตเล็กๆ ที่ไม่สามารถมองเห็นด้วยตาเปล่าต้องมองผ่านกล้องจุลทรรศน์ แต่เมื่อพูดถึงประโยชน์แล้วจะพบว่าสิ่งมีชีวิตที่อุบัติขึ้นสิ่งแรกในโลกได้แก่จุลินทรีย์ ซึ่งจุลินทรีย์มีบทบาทต่อวัฏจักรต่างๆ และเป็นจุดเริ่มต้นของวิวัฒนาการซึ่งมีผลทำให้เกิดความหลากหลายทางชีววิทยา (biodiversity) จุลินทรีย์ชนิดต่างๆ มีคุณสมบัติและความสามารถที่แตกต่างกัน โดยมีวิวัฒนาการปรับตัวเพื่อดำรงชีวิตในระบบนิเวศและสภาวะแวดล้อมที่ไม่เหมือนกัน ทำให้สิ่งมีชีวิตกลุ่มนี้กระจายอยู่ในแหล่งต่างๆ ทั้งในอากาศ ดิน น้ำ บนส่วนต่างๆ ของต้นไม้ รวมทั้งร่างกายของมนุษย์ และแมลงในที่ๆ มีอุณหภูมิสูงมาก เช่นในน้ำพุร้อนหรือในที่เย็นจัดจนอุณหภูมิติดลบ บริเวณที่มีความเป็นกรด-ด่างมากในทะเล หรือในบริเวณที่มีความกดดันสูง จุลินทรีย์มีหลายหลายชนิดด้วยกัน คือ แบคทีเรีย รา ยีสย์ สาหร่าย และโปรโตซัว ซึ่งคาดว่าบนโลกมีจุลินทรีย์ประมาณ 500,000 ชนิด จุลินทรีย์ที่อยู่ทุกหนทุกแห่งบนโลก ล้วนมีความสำคัญทั้งด้านที่เป็นคุณและเป็นโทษ

สาหร่ายขนาดเล็ก(Microalgae)

เป็นสิ่งมีชีวิตที่สร้างออกซิเจนมากกว่า 60% บนโลกและเป็นแหล่งอาหารพื้นฐานของสิ่งมีชีวิตทุกประเภท นอกจากนั้นยังมีศักยภาพมากที่สุดที่จะเป็นเทคโนโลยีชีวภาพและในขณะเดียวกันก็เป็นสิ่งมีชีวิตที่เก่าแก่ที่สุดในโลกด้วย สาหร่ายขนาดเล็กเป็นแหล่งกำเนิดของห่วงโซ่อาหาร พวกมันมีอยู่บนโลกในช่วงเริ่มต้นของโลก หลังจากการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมเป็นเวลาหลายพันล้านปี สิ่งเหล่านี้ไม่ได้สูญพันธุ์และยังปรากฏให้เห็นในสภาพแวดล้อมของเราแม้ว่าสาหร่ายขนาดเล็ก แต่ก็ยังเป็นแหล่งอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการมากที่สุด ประกอบด้วยกรดอะมิโน วิตามิน และแร่ธาตุที่คล้ายคลึงกันในร่างกายมนุษย์ สาหร่ายขนาดเล็กไม่เพียงแต่ให้สารอาหารแก่เราเท่านั้น แต่ยังช่วยให้ร่างกายมีสุขภาพที่ดี ดังนั้นจึงเป็นที่รู้จักในชื่อ “Green Super Food” ในศตวรรษที่ 21



ภาพที่ 1 สาหร่ายขนาดเล็ก (Microalgae)

สาหร่ายขนาดเล็กเติบโตในสภาพแวดล้อมที่มีแสงแดดเพียงพอและสภาพดินที่อุดมสมบูรณ์ซึ่งประกอบด้วยแร่ธาตุอินทรีย์ 76 ชนิด มีคุณค่าทางโภชนาการสูงและประกอบด้วยโปรตีนจากพืชถึง 65% ในบรรดาคุณค่าทางโภชนาการประกอบด้วยกรดอะมิโนมากถึง 50% ที่ร่างกายมนุษย์ต้องการ และสามารถให้อัตราการดูดซึม 90% สำหรับร่างกายมนุษย์ (สาหร่ายเกลียวทอง 90%, คลอเรลล่า 45~50%) สาหร่ายขนาดเล็กประกอบด้วยแคลเซียม ฟอสฟอรัส เหล็ก และแร่ธาตุอื่น ๆ อีกมากมาย แต่ยังคงอุดมไปด้วยเบต้าแคโรทีน กรดแพนโทนิค กรดโฟลิกไบโอติน วิตามินเชิงซ้อน A, B, C และ E วิตามินบี 12 และธาตุเหล็กนั้นมียาธาตุเหล็กสูงกว่าสาหร่ายขนาดเล็กกว่า ตับของเราและค่าแคลเซียมที่สูงกว่านม! นาซายังได้เสนอให้สาหร่ายสปรูลิหน้าและคลอเรลล่าเป็นหนึ่งในอาหารหลักที่ต้องปลูกในระหว่างภารกิจอวกาศระยะยาว

เนื่องจากคุณค่าทางโภชนาการที่สมบูรณ์ของสาหร่ายขนาดเล็ก หลายประเทศจึงระบุว่าเป็นอาหารเพื่อสุขภาพ อาหารเพื่อสุขภาพ หรืออาหารเสริม ครั้งหนึ่ง รัฐบาลเม็กซิโกถึงกับออกกฎหมายว่าอาหารสำหรับเด็กต้องมีสาหร่ายสปรูลิหน้า 5% และนักกีฬาโอลิมปิกต้องมีสาหร่ายสปรูลิหน้ามากกว่า 20% ในอาหาร ในปี พ.ศ. 2539 สมาคมอาหารเพื่อสุขภาพและโภชนาการของญี่ปุ่นได้จัดประเภทสาหร่ายสปรูลิหน้าและคลอเรลล่าเป็นอาหารเพื่อสุขภาพ และในปี พ.ศ. 2541 องค์การอาหารและยาแห่งสหรัฐอเมริกา (US FDA) ตามด้วยการจัดประเภทคลอเรลล่าและสาหร่ายเกลียวทองเป็นอาหารเสริม

นอกจากนี้สาหร่ายขนาดเล็กยังมีบทบาทสำคัญในการรักษาสิ่งแวดล้อมย่อยสลายขยะจากอาหาร และบำบัดน้ำเสีย เพราะจุลินทรีย์พวกนี้จะเติบโตเร็วโดยการใช้สารอินทรีย์และก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) จำนวนมาก และปลดปล่อยก๊าซออกซิเจนออกมาแทน (O₂) และยังมีสาหร่ายขนาดเล็กบางชนิดสามารถย่อยสลายแอมโมเนีย ฟอสฟอรัส และโลหะหนักบางชนิดได้ด้วย (Hussain, et al, 2021) และเป็นจุลินทรีย์ที่สำคัญที่จะทำให้เกิดเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) คือ การหมุนเวียนใช้ทรัพยากรธรรมชาติในห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) และเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการของเสีย วัสดุดิบ สินค้าที่หมดอายุ และพลังงาน ให้กลับไปเป็นทรัพยากรที่หมุนเวียนอยู่ในระบบด้วยกระบวนการที่เหมาะสม (Deng, et al, 2021)

แบคทีเรียที่ย่อยสลายขยะโดยไม่ใช้ออกาศ (Anaerobic Bacteria)

การใช้กระบวนการย่อยสลาย แบบไม่ใช้ออกซิเจนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน โดยทั่วไปสามารถแบ่งการทำงานออกเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย (กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน, 2564)

1. การบำบัดขั้นต้น (Pre-treatment/Front-end Treatment) ซึ่งประกอบด้วยการคัดแยก (Sorting) ขยะมูลฝอยอินทรีย์จากขยะมูลฝอยรวม หรือการคัดแยกสิ่งปะปนออกจากขยะมูลฝอยอินทรีย์ และลดขนาด (Size Reduction) ของขยะมูลฝอยอินทรีย์ให้เหมาะสมสำหรับการย่อยสลาย และเพื่อให้เกิดความสม่ำเสมอ (Homogeneity) ของสารอินทรีย์ที่จะป้อนเข้าสู่ระบบ (Feed Substrate) รวมทั้งเพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับระบบ ซึ่งโดยทั่วไประบบบำบัดขั้นต้นสำหรับเทคโนโลยีย่อยสลายแบบไม่ใช้ออกซิเจน สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 แบบ คือ (1) Dry Separation Process ซึ่งมักจะใช้ Rotary Screen เป็นอุปกรณ์สำคัญในการคัดแยกขยะมูลฝอยอินทรีย์ และใช้ Shredder ในการบดย่อยขยะมูลฝอยอินทรีย์ให้มีขนาดเหมาะสมสำหรับการย่อยสลาย (2) Wet Separation Process จะใช้หลักการคัดแยกสิ่งปะปนออกจากขยะมูลฝอยอินทรีย์โดยวิธีการจม-ลอย (Sink-Float Separation) ซึ่งส่วนใหญ่จะมีอุปกรณ์สำคัญที่เรียกว่า Pulper ทำหน้าที่ในการคัดแยกและบดย่อยขยะมูลฝอยอินทรีย์

2. การย่อยสลายแบบไม่ใช้ออกซิเจน (Anaerobic Digestion) ซึ่งเป็นขั้นตอนการผลิตก๊าซชีวภาพจากขยะมูลฝอยอินทรีย์สำหรับนำไปใช้เป็น พลังงาน และเพื่อทำให้ขยะมูลฝอยอินทรีย์ถูกย่อยสลายเปลี่ยนเป็นอินทรีย์วัตถุที่มีความคงตัว ไม่มีกลิ่นเหม็น ปราศจากเชื้อโรคและแมล็ดวัชพืช โดยอาศัยการทำงานของจุลินทรีย์ในสภาพที่ไร้ออกซิเจน ซึ่งขั้นตอนการย่อยสลายแบบไม่ใช้ออกซิเจนนี้สามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภทหลักๆ คือ Dry Digestion Process และ Wet Digestion Process ซึ่งมีการควบคุมการป้อนสารอินทรีย์เข้าสู่ระบบให้ปริมาณของแข็งทั้งหมด (Total Solid Content) ให้เป็นประมาณร้อยละ 20-40 และน้อยกว่าร้อยละ 20 ตามลำดับ

3. การบำบัดขั้นหลัง (Post-treatment) ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นขั้นตอนการจัดการกากตะกอนจากการย่อยสลายแบบไม่ใช้ออกซิเจนให้มีความคงตัวมากขึ้น เช่น การนำไปหมักโดยใช้ระบบหมักปุ๋ยแบบใช้อากาศ รวมทั้งการคัดแยกเอาสิ่งปนเปื้อนต่างๆ เช่น เศษพลาสติกและเศษโลหะออกจาก Compost โดยใช้ตะแกรงร่อน ตลอดจนการปรับปรุงคุณภาพของ Compost ให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ประโยชน์ในการเพาะปลูกพืช เช่น การอบเพื่อฆ่าเชื้อโรคและลดความชื้น เป็นต้น

พลังงานที่ผลิตได้จากเทคโนโลยี ย่อยสลายแบบไม่ใช้ออกซิเจน

โดยทั่วไปการใช้เทคโนโลยีย่อยสลายแบบไม่ใช้ออกซิเจนในการบำบัดขยะมูลฝอยอินทรีย์ 1 ตัน จะได้ก๊าซชีวภาพประมาณ 100-200 ลูกบาศก์เมตร ก๊าซชีวภาพที่ได้จะมีเทนเป็นองค์ประกอบประมาณร้อยละ 55-70 และมีค่าความร้อนประมาณ 20-25 เมกะจูลต่อลูกบาศก์เมตร ซึ่งพลังงานประมาณร้อยละ 20-40 ของพลังงานของก๊าซชีวภาพที่ผลิตได้ จะถูกนำมาใช้ในระบบทั้งในรูปของพลังงานไฟฟ้าและพลังงานความร้อน และจะมีพลังงานไฟฟ้าส่วนที่เหลือประมาณ 75-150 กิโลวัตต์-ชั่วโมงต่อตันขยะ ที่สามารถส่งออกไปจำหน่ายได้

จุดเด่นของเทคโนโลยีย่อยสลาย แบบไม่ใช้ออกซิเจน

1. ทางด้านสิ่งแวดล้อมและการจัดการของเสีย

- เป็นเทคโนโลยีการบำบัดขยะมูลฝอยที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- สามารถแก้ปัญหากลิ่นเหม็น สัตว์พาหะนำโรคที่เกิดจากการกำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกหลักวิชาการ
- เป็นการหมุนเวียนขยะมูลฝอย อินทรีย์กลับมาใช้ใหม่ในรูปของสารปรับปรุงสภาพดิน
- ลดการใช้พื้นที่ในการกำจัดขยะมูลฝอย เมื่อเทียบกับระบบฝังกลบแบบถูกหลักสุขาภิบาล และระบบหมักปุ๋ย

แบบใช้อากาศแบบดั้งเดิม (Conventional Anaerobic Composting)

➤ สามารถใช้บำบัดขยะมูลฝอยอินทรีย์ในที่สุดซึ่งการฝังกลบขยะมูลฝอยอินทรีย์ใน พื้นที่ฝังกลบแบบถูกหลักสุขาภิบาลไม่เป็นที่ยอมรับ

- สามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะต้องกำจัดในขั้น ตอนสุดท้าย

- สามารถหมักร่วมกับของเสียอินทรีย์ประเภทอื่น (Co-digestion) เช่น เศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

มูลสัตว์ต่างๆ และของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม

2. ทางด้านพลังงาน

- เป็นเทคโนโลยีในการบำบัดขยะมูลฝอยซึ่งสามารถให้พลังงานสุทธิ (Net Energy Producer)
- มีศักยภาพในการผลิตพลังงานจาก "ขยะเปียก" ซึ่งไม่เหมาะสมสำหรับการเผาเพื่อผลิตพลังงาน มีศักยภาพ

ที่จะได้รับผลตอบแทนทางการเงินและเศรษฐกิจสูง โดยเฉพาะเมื่อพลังงานชนิดอื่นมีราคาสูง และรัฐมีมาตรการส่งเสริมการผลิตพลังงานจากก๊าซชีวภาพ

จะเห็นได้ว่า แบคทีเรียที่ย่อยสลายขยะโดยไม่ใช้ออกาศมีประโยชน์มากต่อครัวเรือน ชุมชน เกษตรกร อุตสาหกรรม และสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยและของโลกเป็นอย่างยิ่ง

คุณสมบัติจุลินทรีย์เอสจีบี

จุลินทรีย์ (Microorganism) คือสิ่งมีชีวิตขนาดเล็กที่มีทั้งเซลล์เดียวและหลายเซลล์ มีองค์ประกอบของเซลล์ไม่ซับซ้อน แตกต่างจากเซลล์ของสิ่งมีชีวิตชั้นสูงอย่างมนุษย์หรือสัตว์ที่มีความซับซ้อน จุลินทรีย์ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิตและก่อให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity) และมีบทบาทสำคัญมากต่อวัฏจักรต่างๆ ของโลกใบนี้

1. จุลินทรีย์ที่ตรึงไนโตรเจน ซึ่งมักจะเป็นกลุ่มแบคทีเรีย เพราะทำงานเร็วและมีจำนวนมาก โดยครึ่งหนึ่งของมวลจุลินทรีย์ทั้งหมดในโลกคือ แบคทีเรีย แบคทีเรียที่ตรึงไนโตรเจนได้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ต้องอยู่ร่วมกับตัวอื่นถึงจะตรึงไนโตรเจนได้แบบพึ่งพาอาศัยกันและกัน เช่น ไรโซเบียม ในปมรากพืชตระกูลถั่ว และอีกกลุ่มหนึ่งที่ตรึงไนโตรเจนได้อย่างอิสระ

2. จุลินทรีย์ที่ย่อยสลายสารอินทรีย์ หรือเซลล์โลส เป็นพวกที่ย่อยสลายเซลล์โลส หรือซากพืช ซากสัตว์ ประกอบไปด้วย แบคทีเรีย รา แอคติโนมัยซิท และโปรโตซัว จุลินทรีย์พวกนี้พบได้ทั่วไประหว่างการสลายตัวของเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรต่างๆ

3. จุลินทรีย์ที่ละลายฟอสเฟตและธาตุอาหารพืชอื่นๆ จุลินทรีย์พวกนี้สามารถทำให้ธาตุอาหารพืชหลายชนิด เช่น ฟอสฟอรัส เหล็ก สังกะสี ทองแดง และแมงกานีส ที่มีอยู่ในรูปที่พืชไม่สามารถนำไปใช้ได้ ให้ละลายออกมาอยู่ในรูปที่พืชสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

4. จุลินทรีย์ที่ผลิตสารป้องกันและทำลายโรคพืช จุลินทรีย์กลุ่มนี้มีประสิทธิภาพในการป้องกันและยับยั้งการเจริญของเชื้อราและแบคทีเรียพวกที่ก่อโรคบางชนิด เช่น กลุ่มแบคทีเรียที่ผลิตกรดแลคติก ได้แก่ *Lactobacillus* spp. บนใบพืชที่สมบูรณ์และมีสุขภาพดีจะพบแบคทีเรียกลุ่มผลิตกรดแลคติกมาก

จุลินทรีย์กลุ่มนี้ส่วนใหญ่ไม่ต้องการออกซิเจน และมีประโยชน์อย่างมากในการเกษตร เช่น เปลี่ยนสภาพดินจากดินไม่ดีหรือดินที่สะสมโรคให้กลายเป็นดินที่ต้านทานโรค ช่วยลดจำนวนจุลินทรีย์ที่เป็นสาเหตุของโรคพืชให้มีจำนวนน้อยลง มีประโยชน์ทั้งกับพืชและสัตว์ นอกจากนี้ยังมีจุลินทรีย์ที่มีความสามารถในการสร้างสารปฏิชีวนะออกมาทำลายเชื้อโรคพืชบางชนิด เช่น เชื้อรา *Aspergillus* sp., *Trichoderma* sp. และเชื้อแอคติโนมัยซิทพวก *Streptomyces* sp.

5. จุลินทรีย์ที่ผลิตฮอร์โมนพืช แบคทีเรียหลายสายพันธุ์ เช่น Bacillus sp. สามารถสร้างสารกระตุ้นการเจริญเติบโตของพืช เช่น ออกซิน จิบเบอเรลลิน และไซโตไคนิน เป็นต้น ซึ่งสามารถช่วยส่งเสริมการเจริญเติบโตของพืช

6. สาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงิน แตกต่างจากจุลินทรีย์ชนิดอื่นตรงที่มีคลอโรฟิลล์มักเห็นเซลล์เป็นสีเขียว ซึ่งเหมือนกับแบคทีเรีย องค์ประกอบของผนังเซลล์เช่นเดียวกับแบคทีเรีย สาหร่ายพวกนี้ไม่มีคลอโรพลาสต์ ดังนั้นคลอโรฟิลล์จึงกระจายอยู่ทั่วไปในเซลล์

นวัตกรรมจุลินทรีย์เอสจีบี

เอสจีบี คือ จุลินทรีย์เพื่อการเกษตรและดูแลสุขภาพ เป็นจุลินทรีย์ธรรมชาติที่ถูกคัดเลือกสายพันธุ์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดหลายสายพันธุ์ และนำมาพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล อย่างมหัศจรรย์ ในนาม จุลินทรีย์เอสจีบี ที่ปลอดภัยต่อคนและสัตว์ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จุลินทรีย์เอสจีบี เป็นจุลินทรีย์ที่สามารถเจริญเติบโตได้ดีในสภาพทั้งมีออกซิเจนและไม่มีออกซิเจน มีความคงทนต่อสภาวะกรดและด่างในช่วงกว้าง เจริญได้แม้ในสภาพความเค็มถึงเค็มจัด สถานที่ที่สามารถใช้ จุลินทรีย์ SG1 ได้แก่ บ่อบำบัดน้ำเสียโรงงานปลาป่น โรงงานอุตสาหกรรมอาหาร โรงงานต่างๆ โรงพยาบาล โรงเรียน ส่วนราชการห้างสรรพสินค้า คลินิก ที่พักโรงแรม ตลาดสด สะพานปลา โรงอาหาร ที่มีน้ำท่วมขัง ที่มีแมลงวัน แมลงสาบ ปลวก มด แมงมุม ยุงไข่และมีหนูจำนวนมาก

ประโยชน์อื่นๆ ของการใช้ จุลินทรีย์เอสจีบี ในด้านบำบัดน้ำเสียและกลิ่นเหม็น

1. ช่วยลดระยะเวลาในการบำบัดของเสีย เชื้อโรคปนเปื้อน และสารพิษที่สะสมในตะกอน หรือน้ำเสีย
2. ช่วยกำจัดกลิ่นเหม็น และ แหล่งเพาะพันธุ์แมลงวัน แมลงสาบ ตามกองขยะ มูลสัตว์ บ่อบำบัด ท่อระบายน้ำ บ่อขยะ
3. ช่วยย่อยไขมัน และสิ่งปฏิกูล จากท่อ แม่น้ำ ลำคลอง บ่อขยะ
4. ช่วยกำจัดของเสีย และ กลิ่นอุจจาระ ส้วมเหม็น กลิ่นปัสสาวะ ป้องกันปัญหาส้วมเต็ม รางไม่ลง และที่เหม็นอับขึ้น
5. ช่วยทำความสะอาดท่อระบายน้ำ และ บ่อเกอะ บ่อดักไขมัน ลดกลิ่นบูดเปรี้ยวจากคราบไขมัน
6. ช่วยแก้ปัญหามลภาวะ บ่อขยะ กลิ่นของเสียจากคอกสัตว์ บ่อน้ำใต้คอกสัตว์ และลดพาหะนำเชื้อที่ไม่พึงปรารถนา
7. ช่วยให้คนปลอดภัยต่อเชื้อโรคแบคทีเรีย และ เชื้อราที่มากับน้ำหลายชนิด รวมทั้งราคาได้อย่างดี
8. ช่วยลดปัญหาแมลงหลายชนิด เือบ หนัด เลือด แมลงวัน แมลงสาบ ยุง มด ปลวก จิ้งจกและหนูกวนใจ โดยการตัดวงจรชีวิตของสัตว์เหล่านี้
9. ช่วยลดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ช่วยลดโลกร้อน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

จากการส่งผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์เอสจีบี ไปตรวจที่ห้องปฏิบัติการของบริษัท เซ้าท์อีสต์ เอเชีย ลาบอราทอรี จำกัด เพื่อตรวจสอบว่ามีจุลินทรีย์ที่เป็นอันตรายหรือไม่ ได้ตัวอย่างผลการทดสอบดังต่อไปนี้



บริษัท เซ้าท์อีสต์ เอเชีย ลาบอราทอรี จำกัด
SOUTH EAST ASIAN LABORATORY CO., LTD.

ORIGINAL
หน้า 1 จาก 1

รายงานผลการทดสอบ

เลขที่ใบรายงานผลการทดสอบ 2102770
หมายเลขทดสอบ 2770/2021 วันที่ออกใบรายงานผล 28 พฤษภาคม 2564

วันเก็บตัวอย่าง 18 พฤษภาคม 2564 วันที่ทดสอบ 18 พฤษภาคม 2564

ชื่อลูกค้า บริษัท สยามโกลด์โมไทยค จำกัด

ที่อยู่ 89/271 หมู่ที่ 1 ต.บางพลีใหญ่ อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ 10540

ชื่อและนามสกุลช่างาน ผลิตและใช้ชีวภาพ ศัลยกร

รายละเอียดของตัวอย่าง ผลิตและใช้ชีวภาพ สัตว์บก บรรจุในถุงพลาสติก มีน้ำหนัก 1.5 กิโลกรัมความหนาแน่นสูง

ผลการทดสอบ :	ผลการทดสอบ	หน่วย	วิธีทดสอบ
รวมการทดสอบ			
Total Plate Count	170,000	CFU/g	BAM Online 2001 Chapter 3
Microalgae	1,200	CFU/g	Based on BAM Online 2001 Chapter 18
<i>Bacillus cereus</i>	< 10	CFU/g	BAM Online 2012 Chapter 14
<i>Vibrio cholerae</i>	Not Detected	/ 25 g	ISO 21672-1:2007/Cor. 1: 2008
Anaerobic bacteria	14,000	CFU/g	Based on APHA 2015 Chapter 6



(อัจฉรา วรรณชรัสโย)
ผู้จัดการแผนกจุลชีววิทยา

รายงานฉบับนี้เป็นเอกสารของบริษัทและสงวนลิขสิทธิ์
ห้ามคัดลอกใบรายงานผลการทดสอบเพื่อใช้ในงานอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตจากห้องปฏิบัติการและบริษัทฯ ขอสงวนสิทธิ์

00000 ถนนพหลโยธิน 9 แขวงคลองจั่น เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10000 โทร. 0-2718-3801-3 โทรสาร 0-2718-3804
00000 Rama 9 Road, Chamchang, Bangkok 10000 Thailand Tel. 0-2718-3801-3 Fax. 0-2718-3804
E-mail: sial@sealab.com, sial@sealab.com.th

FORM-02/01 (12/01/14)

ภาพที่ 1 รายงานผลการทดสอบผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ SG1

จากภาพที่ 1 จะเห็นได้ว่าผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์เอสจีบี มีส่วนประกอบของจุลินทรีย์ที่ให้กลิ่น เช่น สาหร่ายขนาดเล็ก (Microalgae) และแบคทีเรียที่ย่อยสลายขยะโดยไม่ใช้ออกซิเจน (Anaerobic Bacteria) และไม่มีจุลินทรีย์ให้โทษแก่มนุษย์ และสิ่งแวดล้อม เช่น *Bacillus cereus* เป็นเชื้อแบคทีเรียที่เป็นรูปท่อนตรง เคลื่อนที่ได้ สามารถสร้างสปอร์และสารพิษ ซึ่งเมื่อปนเปื้อนในอาหารหรือสิ่งแวดล้อมที่มีออกซิเจนน้อยจะสร้างสารพิษออกมา หรือเชื้ออหิวา (*Vibrio cholerae*) ที่ก่อให้เกิดโรคอุจจาระร่วงอย่างรุนแรงจนอาจเสียชีวิตได้ ดังนั้นผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ เอสจีบีจึงมีส่วนประกอบของจุลินทรีย์ที่ปลอดภัยและให้ประโยชน์ในการย่อยสลายสารอินทรีย์รวมถึงขยะจากอาหาร

จากการส่งผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์เอสจีบี ไปตรวจที่ห้องปฏิบัติการของโดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยที่เป็นการทดสอบผลกระทบต่อสุขภาพ ดังต่อไปนี้

ผิวหนัง : ไม่เกิดอาการระคายเคืองแม้สัมผัสโดยตรง

ดวงตา : หากสัมผัสหรือเข้าตาอาจเกิดการระคายเคืองเล็กน้อย

สูดดม : ไม่เป็นอันตราย

กลืนกิน : ไม่พบผลกระทบในสัตว์ทดลอง LD50 ทดลอง อาการจากการสัมผัสเป็นเวลานาน : หากสัมผัสเป็นเวลานานอาจก่อให้เกิดการระคายเคืองเล็กน้อยหรือผิวหนังที่ไวต่อการสัมผัสอาจเกิดการคันคล้ายการแพ้ฝุ่น

ความเป็นพิษเฉียบพลันทางปาก (Acute Oral) : LD50 พบว่า ปกติ ปลอดภัย

การระคายเคืองตาเบื้องต้น : ไม่เป็นอันตราย หากเกิดการระคายเคืองเพียงล้างออกด้วยน้ำอาการจะหายไป

การระคายเคืองผิวหนังเบื้องต้น : Primary Irritation Index (PII) = 0.66 ไม่เป็นอันตรายหากเกิดการระคายเคืองเพียงล้างออกด้วยน้ำอาการจะหายไป

จากผลการทดสอบข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผลิตภัณฑ์เอสจีบี มีความปลอดภัยสูงต่อผู้ใช้ ผู้สัมผัส และสิ่งแวดล้อม

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. ความสามารถและประโยชน์ของการใช้จุลินทรีย์ในการรักษาสิ่งแวดล้อม สมดุลธรรมชาติ และ ความหลากหลายทางชีวภาพ มีการจัดการระบบนิเวศที่คล้ายคลึงกับธรรมชาติ หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีและสารสังเคราะห์ทุกชนิด ปราศจากอันตรายของสารตกค้าง ทำให้ปลอดภัยทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค อีกทั้งไม่ทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม

2. ความสามารถในการย่อยสลายสารอินทรีย์ต่างๆ โดยการนำจุลินทรีย์ การย่อยสลายเป็นปัจจัยหนึ่งในห่วงโซ่อาหาร (Food Chain) และสายใยอาหาร (Food Web) มีบทบาทในฐานะผู้ย่อย “ขยะธรรมชาติ” เช่น ซากพืช ซากสัตว์ ให้ผุพังและเปลี่ยนแปลงเป็นฮิวมัสหรืออินทรีย์วัตถุในดิน ผู้ย่อยสลาย คือ สิ่งมีชีวิตพวก heterotrophic organism ที่สามารถย่อยสลายซากอินทรีย์ของสิ่งที่ย่อยสลายแล้วให้เน่าเปื่อยและเปลี่ยนกลับไปเป็นสารอินทรีย์หรือสารอนินทรีย์กลับคืนสู่สภาพแวดล้อมได้ ผู้ย่อยสลาย ได้แก่ พวกแบคทีเรียหรือเห็ดราต่างๆ เป็นต้น ผู้ย่อยสลายนับว่ามีความสำคัญต่อระบบนิเวศ เพราะมีหน้าที่เป็นผู้ทำลายซากสิ่งมีชีวิตที่ย่อยสลายแล้วไม่ให้มีปริมาณมากเกินไป และยังเป็นผู้ที่ทำให้มีสารอินทรีย์กลับกลายเป็นสารอินทรีย์หรือสาร กลายเป็นธาตุอาหารของพืชและสัตว์ชนิดอื่นๆ ทำให้เกิดการถ่ายทอดและหมุนเวียนและสร้างความอุดมสมบูรณ์ ก่อให้เกิดความสมดุลในระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมจากข้อมูลของจุลินทรีย์ประเภท สาหร่ายขนาดเล็ก ยังมีบทบาทสำคัญในการรักษาสิ่งแวดล้อม ย่อยสลายขยะจากอาหาร และบำบัดน้ำเสีย เพราะจุลินทรีย์พวกนี้จะเติบโตเร็วโดยการใช้สารอินทรีย์และก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO2) จำนวนมาก และปลดปล่อยก๊าซออกซิเจนออกมาแทน (O2) และยังมีสาหร่ายขนาดเล็กบางชนิดสามารถย่อยสลายแอมโมเนีย ฟอสฟอรัส และโลหะหนักบางชนิดได้ด้วย (Hussain, et al, 2021) และเป็นจุลินทรีย์ที่สำคัญที่จะทำให้เกิดเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) คือการหมุนเวียนใช้ทรัพยากรธรรมชาติในห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) และเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการของเสีย วัตถุประสงค์ สินค้าที่หมดอายุ และพลังงาน ให้กลับไปเป็นทรัพยากรที่หมุนเวียนอยู่ในระบบด้วยกระบวนการที่เหมาะสม (Deng, et al, 2021) และแบคทีเรียที่ย่อยสลายขยะโดยไม่ใช้ออกซิเจน (Anaerobic Bacteria) จะเห็นได้ว่า แบคทีเรียที่ย่อยสลายขยะโดยไม่ใช้ออกซิเจนมีประโยชน์มากต่อครัวเรือน ชุมชน เกษตรกร อุตสาหกรรม และสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยและของโลกเป็นอย่างยิ่ง

3. คุณสมบัติของผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์เอสจีบี ในการทำเกษตรอินทรีย์และการย่อยสลายสารอินทรีย์ต่างๆ การการผสมผสานจุลินทรีย์ที่ดีมีประสิทธิภาพและมีคุณสมบัติอันเป็นประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูง เมื่อจุลินทรีย์ลงไป ในดินสามารถทำให้ดินอุดมสมบูรณ์อันเนื่องจากการที่จุลินทรีย์ไปตรึงไนโตรเจนในอากาศลงมาในดินพร้อมกับความชื้น จุลินทรีย์ทำการย่อยสลายฟอสฟอรัสในดินให้เป็นอินทรีย์สารที่พืชสามารถดูดซึมไปใช้งานได้ จุลินทรีย์ย่อยสลายซากพืช ซากสัตว์ในดินให้กลายเป็นโปรแตสเซียมหรือปุ๋ยธรรมชาติ จุลินทรีย์ยังทำการฆ่าเชื้อโรคร้ายป้องกันโรคร้าย และใน ส่วน การย่อยสลายย่อยสลายขยะจากอาหาร (Food waste) และซากพืชซากสัตว์ด้วยจุลินทรีย์เอสจีบีพบว่าสามารถย่อย สลายกลายเป็นปุ๋ยธรรมชาติหรือปุ๋ยอินทรีย์ได้ภายใน 30 วัน ซึ่งสามารถนำไปใช้ในงานปรับปรุงสภาพดินให้มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้นไปด้วยธาตุหลักธาตุรองและธาตุเสริม จึงสรุปได้ว่าการนำจุลินทรีย์เอสจีบีมาใช้กับการทำ เกษตรอินทรีย์และการย่อยสลายขยะจากอาหาร (Food waste) และซากพืชซากสัตว์เป็นการคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม สมดุลธรรมชาติ และ ความหลากหลายทางชีวภาพ มีการจัดการระบบนิเวศที่คล้ายคลึงกับธรรมชาติ หลีกเลี่ยงการใช้ สารเคมีและสารสังเคราะห์ทุกชนิด จึงปราศจากอันตรายของสารตกค้าง ทำให้ปลอดภัยทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค อีกทั้งไม่ ทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม มีความคุ้มค่า สามารถเพิ่มผลผลิต สามารถลดต้นทุน เพิ่มผลกำไร และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ปลอดภัยต่อคนและสัตว์เลี้ยง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ถึงแม้ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์เอสจีบีมีความปลอดภัยต่อมนุษย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อมสูง ก็ควรจะใช้อย่าง ระมัดระวังโดยเฉพาะผู้ที่แพ้ง่าย ในเด็ก หรือหญิงตั้งครรภ์ เพราะยังไม่มีผลการวิจัยโดยตรง
2. ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์เอสจีบี มีความสามารถในการย่อยสลายขยะต่างๆ ได้ดี แต่ถ้ามีการหมักขยะในปริมาณ มากควรมีระบบการนำก๊าซมีเทนที่เกิดจากการหมักไปใช้ประโยชน์ เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและหากสามารถ เพิ่มอุณหภูมิในการหมัก เพิ่มออกซิเจนเข้าไปช่วยในการย่อยสลาย และทำการคลุกการหมักโดยนำสิ่งที่อยู่ด้านล่างขึ้นมา ด้านบนได้แล้วนั้น ทั้งหมดนี้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการย่อยสลายได้เร็วเพิ่มมากยิ่งขึ้น หากทำการวิจัยต่อยอดต่อไป จะเป็นประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของมนุษย์

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. นวัตกรรมเครื่องกำจัดขยะด้วยจุลชีพ
2. การนำผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ไปใช้ในการบำบัดน้ำเสีย
3. ผลตอบแทนจากการลงทุนในการใช้ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์
4. การใช้ประโยชน์จากการย่อยสลายขยะจากอาหาร
5. ผลของผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ต่อเชื้อโควิด-19

เอกสารอ้างอิง (Reference)

- กรมวิชาการเกษตร. (2548). คู่มือปุ๋ยอินทรีย์ (ฉบับเกษตรกร). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน.(2564). *เทคโนโลยีย่อยสลายแบบไม่ใช้ออกซิเจน*. ออนไลน์ : เข้าถึงได้จาก https://www.dede.go.th/ewt_news.php?nid=511&filename=waste_energy
- วิฑูรย์ ปัญญากุล. (2555). ความรู้เบื้องต้นเกษตรอินทรีย์. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสายใยแผ่นดิน.
- สำนักนิเทศและถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาคู่มือ. (2554). พีชคลุมดิน. ค้นวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2560 จาก http://www.ldd.go.th/menu_Dataonline/G3/G3_20.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2564). *การทดสอบและพัฒนาการปลูกพืชอินทรีย์*. ออนไลน์ : เข้าถึงได้จาก <http://www.rdpb.go.th/th/Studycenter>
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2555). กรอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ.2556 – 2559). ค้นวันที่ 8 มีนาคม 2560 จาก <http://www.oae.go.th/%0Adownload/journal/foodSecurityMOAC56-59.pdf%0A>
- สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. (2557). แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร มกษ. 9000 เล่ม 1 (G)-2557. ค้นวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2560 จาก <http://www.acfs.go.th/standard/download/ORGANIC-AGRICULTURE-PART-1.pdf>
- อานัฐ ตันโซ. (2549). เกษตรกรรมธรรมชาติประยุกต์. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ.
- อภิชัย พันธเสน. (2564). *พุทธเศรษฐศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 5 (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม), กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- Dai, N. (2021). *CCICED/UN Food Systems Summit*. Online: <https://cciced.eco/wp-content/uploads/2021/06/CCICED-2021-en-UN-Food-Systems-Summit.pdf>
- Deng, Y., Chen, F., Liao, K., Xiao, Y., Chen, S., Lu, Q., ... & Zhou, W. (2021). Microalgae for nutrient recycling from food waste to aquaculture as feed substitute: a promising pathway to eco-friendly development. *Journal of Chemical Technology & Biotechnology*.
- Mehariya, S., Patel, A.K., Obulisamy, P.K., Punniyakotti, E. and Wong, J.W. 2018. Co-digestion of food waste and sewage sludge for methane production: Current status and perspective. *Bioresource technology*.265, 519-531.
- Wang B, Ma J, Zhang L, Su Y, Xie Y, Ahmad Z, Xie B. 2021. The synergistic strategy and microbial ecology of the anaerobic co-digestion of food waste under the regulation of domestic garbage classification in China. *Science of The Total Environment*. Apr 15;765:144632.

นาวาโท ดร. ภาณุ ทัพพินท์กรรณ.

E-mail: pana@tappinthatkorn.com

ประวัติการศึกษาและฝึกอบรม

- 2561-2564 ปริญญาเอก การจัดการดุซงฎิบัณชิต สาขาการจัดการธุรกิจ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
- 2563-2564 หลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง การบริหารเศรษฐกิจสาธารณะ
สำหรับนักบริหารระดับสูง (ปศส.) รุ่นที่ 19
- 2562-2563 หลักสูตรพัฒนาสัมพันธ์ระดับผู้บริหาร กองทัพอเรือ
- 2549-2551 ปริญญาโท การบริหารงานภาครัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยบูรพา
- 2542-2543 หลักสูตรเสนาธิการทหารเรือรุ่นที่ 60
- 2537-2538 หลักสูตรนายทหารชั้นต้น
- 2529-2533 ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วิศวกรรมไฟฟ้า) โรงเรียนนายเรือ
- 2528-2529 โรงเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ 26

ประวัติการทำงาน

- 2560-ปัจจุบัน กรรมการผู้จัดการ Tappinthatkorn Group Co.,Ltd
- 2555-2560 กรรมการผู้จัดการ Gun Corporation Service Co.,Ltd
- 2551-2555 ผู้จัดการทั่วไป Tran Ocean 1999 Co.,Ltd
- 2548-2551 Master and OIM FPSO (Offshore) EMAS OFFSHORE Singapore
- 2543-2544 นายทหารนโยบายและแผนกรมสื่อสารทหารเรือ กองทัพอเรือ
- 2540-2541 นายทหารยุทธการหน่วยปฏิบัติการตามลำแม่น้ำโขงเขตหนองคาย กองเรือยุทธการ
- 2539-2540 ผู้บังคับการเรือหลวงสัดหีบ กองเรือยุทธการ กองทัพอเรือ

นางวัชรินทร์ อุ่นใจ

E-mail: atpsrs@yahoo.co.th

ประวัติการศึกษาและฝึกอบรม

- 2561-2564 ปริญญาเอก การจัดการดุซงฎิบัณชิต สาขาการจัดการธุรกิจ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
- 2549-2551 ปริญญาโท การบริหารธุรกิจ MBA Bangkok University
- 2529-2533 ปริญญาตรี การตลาด Southeast Bangkok College (เกียรตินิยมอันดับ 2)

ประวัติการทำงาน

- 2548-ปัจจุบัน เจ้าของธุรกิจ บจก.อิทธิรัช, บจก.อันชิง ไทย โปรดัคส์ เซอร์วิส,
บจก.ไอเวซี เรสซิเดนซ์, บจก.เอส ที สกาย และ บจก.สยาม โกล ไบโอเทค
- 2545-2547 ผู้จัดการฝ่ายขาย ฝ่ายต่างประเทศ บจก.อีโร โกะ (ประเทศไทย)

กลยุทธ์การตลาดสำหรับเจนเนอเรชั่น อัลฟา

Marketing Strategies for Generation Alpha

ผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรินทร์ทิพย์ กำลังแพทย์

บทคัดย่อ

เจนเนอเรชั่น อัลฟา เป็นตัวแทนของผู้ที่เกิดหลังปี 2010 คนรุ่นนี้เติบโตอย่างรวดเร็ว จาก 2.5 ล้านคน เกิดขึ้นทั่วโลกในแต่ละวัน เจนเนอเรชั่น อัลฟาเติบโตขึ้นพร้อมกับแพลตฟอร์มดิจิทัลที่หลากหลายในสภาพแวดล้อมที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ดังนั้นนักการตลาดควรวางแผน เนื่องจาก ผู้ที่มีอำนาจในการใช้จ่ายคือพ่อแม่ แต่ผู้ใช้สินค้าคือลูกที่เป็นเจนเนอเรชั่น อัลฟา นั่นเอง กลยุทธ์การตลาดที่เหมาะสมก็คือ การใช้กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดให้เข้าถึงเจนเนอเรชั่น อัลฟา เพื่อส่งผลให้พ่อแม่ตัดสินใจซื้อในขั้นต่อไป

คำสำคัญ : กลยุทธ์การตลาด,เจนเนอเรชั่น อัลฟา

Abstract

Generation Alpha represents those who are born after 2010. This generation is quickly growing as 2.5 million Generation Alphas are born around the world each day. Alphas are growing up exposed to multiple digital platforms in a technology-driven environment. So Marketers should plan because the person who has the power to spend is the parents but the user of the product is the child who is the Alpha Generation. The right marketing strategy is Using marketing communication strategies to reach the Alpha generation in order to influence parents to make the next purchase decision.

Key Words : Marketing Strategies ,Generation Alpha

บทนำ

คนแต่ละรุ่นหล่อหลอมโดยสภาพแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรมและประสบการณ์ชีวิตที่ต่างกัน ยกตัวอย่าง การที่คน Gen X มีพ่อแม่ที่หย่าร้างกันหรือพ่อแม่ทำงานทั้งคู่ ทำให้พวกเขาโตมาโดยมีพ่อแม่ดูแลน้อยมากตอนเป็นวัยรุ่นพวกเขาได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากมิวสิควิดีโอของช่องเอ็มทีวี ผลที่ตามมาคือ Gen X ให้คุณค่ากับการสร้างสมดุลระหว่างงานกับชีวิตมากกว่าคนรุ่นอื่น และเป็นรุ่นที่ชอบอิสระและสร้างสรรค์มากกว่า พ่อก้าวสู่วัยผู้ใหญ่พวกเขาได้ผ่านประสบการณ์มาหมดตั้งแต่ยุคโลกยังไม่มีและมีอินเทอร์เน็ตใช้ ทำให้ Gen X ปรับตัวเข้ากับการทำงานทั้งแบบดั้งเดิมและแบบดิจิทัลได้ดี คนแต่ละรุ่นชอบและมีทัศนคติต่อผลิตภัณฑ์และบริการต่างกันทำให้นักการตลาดต้องตอบสนองพวกเขาด้วยข้อเสนอ ประสบการณ์ลูกค้าหรือแม้แต่โมเดลธุรกิจที่แตกต่างกัน ยกตัวอย่าง Gen Y ให้ความสำคัญกับประสบการณ์มากกว่าการครอบครองเป็นเจ้าของ พวกเขานิยมใช้บริการ Uber มากกว่าซื้อรถเป็นของตัวเอง ความชอบส่วนตัวดังกล่าวส่งผลให้เกิดรูปแบบการบริการตามต้องการ (on-demand service) หลายประเภท โมเดลธุรกิจเปลี่ยนจากการขายผลิตภัณฑ์มาเป็นการขายในรูปแบบเป็นสมาชิก Gen Y ชอบฟังเพลงในรูปแบบสตรีมมิ่งจาก Spotify มากกว่าซื้อเป็นอัลบั้ม

เจนเอเรชั่น อัลฟา หรือเรียกว่า เจน อัลฟา (Gen Alpha) คือ เด็กที่เกิดในสภาพแวดล้อมใหม่ การติดต่อสื่อสารที่เปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดด การมีไอแพดตรงกับการเริ่มต้นของเจนเอเรชั่นใหม่นี้พอดี เด็กรุ่นนี้เกิดมาพร้อมกับการติดต่อสื่อสารด้วยระบบดิจิทัลที่ก้าวหน้ามาก่อนหน้านี้นานแล้ว และมาถึงจุดเปลี่ยนแปลงอย่างมหาศาลในปี 2010 เมื่อกระแสของเครื่องมือดิจิทัลระบบทัชสกรีน และการติดต่อสื่อสารกันทางโซเชียลมีเดียมาแรงมากจนแทรกซึมเข้าไปอยู่ในเกือบทุกครัวเรือน (posttoday, 2558)

Gen Alpha : ทายาทของมิลเลนเนียลส์

Gen Alpha เป็นคนรุ่นที่เกิดระหว่างปี 2010-2025 ถือว่าเป็นลูกรุ่นแรกของศตวรรษที่ 21 มาร์ค แมกคินเดิล เป็นคนแรกที่นำตัวอักษรแรกของภาษากรีกมาใช้เรียกเพื่อบ่งบอกว่าเป็นคนรุ่นใหม่ที่มีตัวตนของพวกเขาจากการหลอมรวมทางเทคโนโลยี (technology convergence) นอกจากนี้เป็นรุ่นที่เกิดมาในยุคดิจิทัลเต็มตัวแล้วยังได้รับอิทธิพลอย่างมากจากพฤติกรรมเชิงดิจิทัลของพ่อแม่ (Gen Y) และคนรุ่นพี่ (Gen Z) ด้วย หรือเข้าใจง่าย ๆ ว่าไอแพดรุ่นแรกที่ออกสู่ตลาดซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่เด็กส่วนใหญ่ติดหนึบ คือจุดเริ่มต้นของคนรุ่นนี้ในปี 2010 บุคลิกของคน Gen Alpha ได้รับอิทธิพลและกำหนดจากสไตล์การเลี้ยงลูกของพ่อแม่ Gen Y เพราะพวกเขาแต่งงานตอนอายุมาก คน Gen Y จึงให้ความสำคัญกับการเลี้ยงดูและการศึกษาของลูก สอนให้ลูกเข้าใจการใช้เงินและการลงทุนตั้งแต่วัยน้อย นอกจากนี้ยังเลี้ยงลูกในสภาพแวดล้อมสังคมเมืองที่หลากหลายและเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ทำให้ Gen Alpha นอกจากมีการศึกษาดีและคล่องเทคโนโลยีแล้วยังชอบมีส่วนร่วมและเข้าสังคมด้วย

Gen Alpha ได้รับการเลี้ยงดูโดยคน Gen Y และได้รับอิทธิพลจากคน Gen Z ทำให้ Gen Alpha รู้จักสเปซเนื้อหาจากอุปกรณ์เคลื่อนที่ตั้งแต่เด็ก ใช้เวลาอยู่หน้าจอมากกว่าคนรุ่นก่อนๆ ดูวิดีโอออนไลน์และเล่นเกมมือถือทุกวันบางคนมีช่อง YouTube และบัญชีใช้งานอินสตาแกรมของตัวเอง โดยพ่อแม่เป็นคนสร้างและจัดการคอนเทนต์ให้ Gen Alpha เปิดรับคอนเทนต์ที่มีเนื้อหาแบรนด์มากกว่า เช่น ช่องรีวิวของเล่นบน YouTube รูปแบบการเรียนรู้ของพวกเขาจากการได้ลงมือทำเองและจากการทดลองมากกว่า ชอบของเล่นไฮเทค อุปกรณ์อัจฉริยะ และอุปกรณ์อัจฉริยะสวมใส่ติดตัวในสายตา Gen Alpha เทคโนโลยีไม่ได้เป็นแค่ส่วนที่ผูกติดอยู่กับชีวิตเท่านั้น แต่ยังเป็นส่วนต่อขยายของตัวเองพวกเขาเองด้วย Gen Alpha จะอ่านรับและใช้เทคโนโลยีเลียนแบบมนุษย์ อย่างพวกปัญญาประดิษฐ์ การสั่งด้วยเสียง และหุ่นยนต์ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องปัจจุบัน Gen Alpha ยังไม่มีกำลังซื้อมหาศาล แต่พวกเขาเริ่มมีอิทธิพลสูงในการชักจูงให้คนรุ่นอื่นจับจ่าย งานวิจัยโดย Google/Ipsos ระบุว่า 74% ของพ่อแม่รุ่นมิลเลนเนียลส์เปิดโอกาสให้ลูก Gen Alpha มีส่วนตัดสินใจซื้อของเข้าบ้าน ยิ่งไปกว่านั้น เด็กบางคนพัฒนาตัวเป็นผู้มีอิทธิพลชั้นนำหรืออินฟลูเอนเซอร์ (Influencer) ในโซเชียลมีเดีย และเป็นคนต้นแบบให้เด็กคนอื่นร่ายงานของ Wunderman Thompson Commerce แสดงข้อมูลว่า 55% ของเด็กในสหรัฐอเมริกาและอังกฤษอยากซื้อสินค้าที่เห็นอินฟลูเอนเซอร์ใช้ตั้งนั้น อีกไม่นานนักพวกเขาจะเป็นจุดสนใจของนักการตลาดทั่วโลก

เมื่อ Gen Alpha ส่วนใหญ่เติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยียุคใหม่ที่พัฒนาเต็มที่ ไม่เคยใช้ชีวิตโดยขาดสมาร์ทโฟนและมีพฤติกรรมแสดงออกผ่านโลกออนไลน์เร็ว จึงส่งผลต่อทั้งพฤติกรรมการใช้ชีวิตและความคิดของเด็กเจนนี้หลายมิติ เช่น พวกเขาคุ้นเคยกับการเปลี่ยนแปลง การศึกษาเปลี่ยน ทำให้เขามีมุมมองในมิติโลกการเรียนรู้และอาชีพการงานเปลี่ยนไป อย่าแปลกใจที่เด็กรุ่นนี้จะมีความคิดและความต้องการคนละแบบกับคุณพ่อคุณแม่ที่เติบโตมาในยุคสมัยที่แตกต่าง (Philip Kotler, Hermawan Kartajaya and Iwan Setiawan, 2021)

พ่อแม่ของลูกๆ เจนอัลฟ่าจะมีทัศนคติค่านิยมและความเชื่อใหม่ทันกับโลกที่เปลี่ยนไปของลูก และยอมรับว่าความเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบันที่เปิดกว้างขึ้นมากกว่าโลกที่เราเคยรู้จัก รวมถึงอาชีพที่เราเคยคิดว่าดีที่สุดมั่นคงที่สุด อาจไม่ใช่ความต้องการในอนาคตที่ลูกๆ ยุค Gen Alpha อยากเป็นก็ได้ เพราะยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลก้าวไกลยังมีอาชีพเกิดใหม่อีกมากมาย ที่ลูกๆ ชาว Alpha Generation ให้ความสนใจเป็นพิเศษ

Content Creator

การเติบโตพร้อมโลกอินเทอร์เน็ต ทำให้พวกเขามีกิจกรรมต่างๆ บนออนไลน์ รวมถึงเกมที่เป็นส่วนหนึ่งของความทรงจำในวัยเด็กของทุกคน กิจกรรมที่เด็กกลุ่มนี้ใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุดคือความบันเทิงฟังเพลงดูยูทูบตามด้วยโซเชียลเน็ตเวิร์ค อัฟโพลด์ รูปภาพค้นหาข้อมูลและแน่นอนพวกเขาเปลี่ยนจากความชอบให้เป็นแพชชั่นและอาชีพในฝันในอนาคตนักสร้างสรรค์คอนเทนท์ที่จึงเป็นอาชีพที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์จุดประกายให้เกิดเป็นเนื้อหาที่มีคุณภาพ ทั้งการเขียน การทำวิดีโอลงในช่องทางต่างๆ ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้มากขึ้นอยู่กับทักษะและมีมือฉมังๆ

อาทิ YouTuber แนนอนว่าหนึ่งในอาชีพในฝันของเด็กยุคหน้าคือการเป็น YouTuber /blogger/vlogger เป็นต้น เพราะเป็นพื้นที่ที่พวกเขาสามารถแสดงความเป็นตัวของตัวเองในด้านที่ไม่เหมือนใครได้ โดยเฉพาะ Youtube จึงเป็นเวทีปล่อยของและความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนความคิดเห็นของพวกเขาที่มีต่อโลกและสังคมใบนี้ แนนยังสามารถสร้างรายได้จากความชอบของตัวเองพวกเขาเองได้อีกด้วย

เกมเมอร์, e-sport และนักแคสต์เกม

ยุคเรเกมอาจถูกมองเป็นกิจกรรมแง่ลบ แต่ในอนาคต เกมมีแนวโน้มอาชีพเติบโตและสามารถสร้างรายได้จำนวนมากและมีหลากหลายให้ลูกคุณได้ค้นหาสิ่งที่ตัวเองรักอีกมากมาย ทั้งการเป็นนักเกมเมอร์ หรือนัก Caster Game คนดังไปจนถึงนักกีฬาสายเกมอย่าง e-sport รู้หรือไม่ว่าเวลาที่ลูกคุณเล่นเกมอาจไม่ได้รับแต่ความสนุกจากเกม หากการเล่นเกมส์ก็มีข้อดีเพราะช่วยสร้างทักษะในการใช้สมองรู้จักวางกลยุทธ์ การวิเคราะห์คู่แข่งและทีมเวิร์ค

Start Up

การเติบโตอยู่ในโลกข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีตั้งแต่เด็ก หล่อหลอมให้เด็กรุ่นใหม่มีความต้องการที่จะประสบความสำเร็จตั้งแต่อายุน้อย เด็กเจนนี้รักที่จะใช้ชีวิตอิสระเป็นนายตัวเองมากกว่าเป็นลูกจ้างให้บริษัทต่างๆ ที่ต้องคอยทำตามคำสั่งผู้อื่น แนนการมีธุรกิจเป็นของตนเองนั้นก็ตอบโจทย์ความต้องการของพวกเขาได้ครบถ้วนคือทั้งเรื่องอิสระในการใช้ชีวิตและยังสามารถสร้างรายได้มหาศาลได้อีกด้วยดังนั้น Start Up จึงตอบโจทย์ ซึ่งสามารถเติบโตไปสู่การเป็น Tech Company ที่มีชื่อเสียงทั่วโลกอย่างเช่น Facebook, Airbnb, Uber ก็เป็นไปได้

IT & Data Specialist

ในโลกยุคใหม่เทคโนโลยีไอที ไม่ว่าจะเป็น บิ๊กดาต้า เอไอ แอปพลิเคชันทั้งหลายเป็นตัวขับเคลื่อนโลกและจะเข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้นกว่าในยุคปัจจุบันอีกมากมาย ทั้งในด้านพฤติกรรมการใช้ชีวิต ไลฟ์สไตล์ และโลกธุรกิจ ชีวิตที่ต้องมีเทคโนโลยีทำให้ไม่พ้นสายงานนี้กำลังเป็นที่ต้องการยิ่งขึ้นในอนาคตข้างหน้าและสามารถทำรายได้อย่างมหาศาล ซึ่งรูปแบบการทำงานนั้นอาจไม่จำเป็นต้องเป็นพนักงานประจำเพียงอย่างเดียวก็ได้

Creative เพื่อสังคม

เมื่อเด็กเจนใหม่กำลังจะใช้ชีวิตตามแพชชั่นและความต้องการของตัวเอง เพราะเด็กเจนนี้มีทั้งพลังความรู้ความสามารถที่เต็มเปี่ยม ขณะเดียวกันก็มีความสนใจที่อยากเป็นส่วนหนึ่งที่สร้างสรรค์ให้โลกนี้ดีขึ้น จึงมีแนวโน้มที่เด็กยุคหน้าจะหันมาทำงานแก้ไขปัญหาสังคม สิ่งแวดล้อมและงานอาสาสมัครที่ช่วยเหลือผู้คน อาทิ นักกิจกรรมบำบัด นักพัฒนานวัตกรรมเพื่อสังคม เป็นต้น เพื่อขับเคลื่อนให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับประเทศและในระดับโลก ที่เน้นการใช้ทักษะด้านการปฏิสัมพันธ์ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานเป็นทีม และทักษะทางอารมณ์อื่น ๆ อีกมากมาย (marketingoops,2018)

การตลาดกับเจเนอเรชัน อัลฟ่า

แบรนด์หลักๆ ตระหนักดีว่า Generation Alpha มีความสำคัญต่อการกำหนดเป้าหมาย แบรนด์ต่างๆ ต่างยอมรับการรับรู้ถึงเจเนอเรชันอัลฟ่ามากขึ้น ตัวอย่างเช่น Google แบ่งปันความคิดเห็นเกี่ยวกับ Generation Alpha โดยกล่าวว่า “หาก Generation Alpha มีพฤติกรรม ทักษะ และความเชื่อที่คล้ายคลึงกับพ่อแม่ ของพวกเขา ดังนั้นการจะชนะด้วยกลุ่มผู้บริโภคยุคมิลเลนเนียล (พ่อแม่รุ่นมิลเลนเนียล) เราต้องกำหนดเป้าหมาย เจเนอเรชันอัลฟ่า

จนกว่าเจเนอเรชันอัลฟ่าจะโตพอที่จะมีอำนาจในการใช้จ่าย จำเป็นต้องวิเคราะห์ผลกระทบที่พวกเขาจะมีต่อการใช้ของผู้ปกครอง ร้อยละแปดสิบเอ็ดของพ่อแม่รุ่นมิลเลนเนียลกล่าวว่านิสัยของลูกอัลฟ่ามีอิทธิพลต่อการซื้อครั้งล่าสุด ขณะที่จับตาดู Gen Alpha อย่างใกล้ชิดและวิธีที่พวกเขาจะมีอิทธิพลต่อการโฆษณาและการตลาดในอนาคต เป็นสิ่งสำคัญที่นักการตลาดจะเริ่มค้นคว้าเกี่ยวกับกลยุทธ์การสื่อสารที่เป็นไปได้เพื่อดึงดูดความสนใจของ Gen Alpha ในขณะนี้เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับอนาคต

มีผลิตภัณฑ์ใหม่เกิดขึ้นแล้วสำหรับ Generation Alpha เด็ก ๆ ได้รับความบันเทิงจากสมาร์ตโฟน แท็บเล็ต และอุปกรณ์สมาร์ตโฮม ไม่ใช่เรื่องแปลกสำหรับเด็กที่ต้องการ "การสนทนา" ด้วยเทคโนโลยีที่ขับเคลื่อนด้วยปัญญาประดิษฐ์ เช่น Siri หรือ Alexa เด็กๆ มักจะมี "เพื่อนในจินตนาการ" อยู่เสมอ ดังนั้นจึงไม่ยากเกินไปที่จะเชื่อว่าเด็ก ๆ จะกลายเป็น "เพื่อน" กับ A.I.

เทคโนโลยีที่เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตคนรุ่นนี้ตั้งแต่แรกเกิดก่อให้เกิดทั้งโอกาสและความท้าทายสำหรับนักการตลาดและนักโฆษณา Generation Alpha จะเป็นเป้าหมายที่ง่ายสำหรับผู้โฆษณาและนักการตลาด เนื่องจากพวกเขาจะเข้าถึงได้ง่ายผ่านเทคโนโลยี อย่างไรก็ตาม คาดการณ์ว่า Generation Alpha จะแสวงหาประสบการณ์ได้ง่ายกว่าคนรุ่นมิลเลนเนียลที่ ในเรื่องของการโฆษณาและการตลาด สิ่งสำคัญคือต้องรักษาความเรียบง่ายแต่มีประสิทธิภาพในขณะที่กำหนดเป้าหมายคนรุ่นนี้เพื่อส่งเสริมความภักดีของผู้บริโภค เป็นที่คาดการณ์ว่าธุรกิจและแบรนด์ต่างๆ จะคิดหาวิธีใหม่ในการสื่อสารและการโต้ตอบเมื่อพยายามโน้มน้าวและดึงดูดความสนใจของ Generation Alpha (provokeinsights,2019)

Generation Alpha ได้รับการเลี้ยงดูในครอบครัวที่ของพ่อแม่แบบดั้งเดิม การเลี้ยงดูไม่ชัดเจนเหมือนเมื่อหลายสิบปีก่อน ซึ่งไม่มีการแบ่งปันงานกัน และการสนใจสมดุระหว่างงานและชีวิตมากกว่าคนรุ่นก่อนๆ Generation Alpha เป็นผู้นำเทรนด์การตลาดแบรนด์ต่อไป ผู้เชี่ยวชาญด้านตลาดคาดการณ์ว่าคนรุ่นนี้จะมีมูลค่าสูงกว่าเจเนอเรชันอื่นในการทำตลาด สิ่งที่เราสนใจ มีดังนี้ 1) ผู้นำด้านเทคโนโลยี 2) ผู้นำด้านการศึกษา 3) ผู้นำด้านโซเชียลมีเดีย 4) ผู้นำด้านการแบ่งปันข้อมูล และ 5) ผู้นำด้านความหลากหลาย (Yogesh Shah,2021)

สรุป

เทคโนโลยีที่เป็นส่วนหนึ่งของชีวิต Generation Alpha ตั้งแต่แรกเกิดก่อให้เกิดทั้งโอกาสและความท้าทายสำหรับนักการตลาด Generation Alpha จะเป็นเป้าหมายที่ง่ายสำหรับนักการตลาด เนื่องจากพวกเขาจะเข้าถึงได้ง่ายผ่านเทคโนโลยี อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญคือต้องรักษาความเรียบง่ายและมีประสิทธิภาพในขณะที่กำหนดเป้าหมาย Generation Alpha เพื่อส่งเสริมความภักดีของผู้บริโภค เป็นที่คาดการณ์ว่าธุรกิจและแบรนด์ต่างๆ จะคิดหาวิธีใหม่ในการสื่อสารและการโต้ตอบเมื่อพยายามโน้มน้าวและดึงดูดความสนใจของ Generation Alpha

เอกสารอ้างอิง

- Marketingoops.(2020). เจาะเทรนด์ ‘เด็ก Gen Alpha’ เพียงพ่อแม่สนับสนุนก็ประสบความสำเร็จในอนาคตได้. สืบค้นวันที่ 12 กันยายน 64. ค้นหาได้ที่ <https://www.marketingoops.com/reports/gen-alpha->
- Philip Kotler, Hermawan Kartajaya and Iwan Setiawan .(2021) Marketing 5.0 : Technology for Humanity.Published and arrangement with John Wiley & Sons.,Inc.New Jersey,USA.
- Provokeinsights. (2019). Marketing Strategies for Generation Alpha: the Newest Generation.Search : 12 September 64 . Found it at <https://provokeinsights.com/marketing-strategies-for-generation-alpha-insights-into-the-newest-generation/>
- Yogesh Shah.(2021). Thought Leadership Today: How Gen Alpha is Changing the Face of Brand Marketing. Search : 12 September 64 . Found it at <https://www.linkedin.com/pulse/thought-leadership-today-how-gen-alpha-changing-face-brand-shah.>

ปัจจัยที่มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคคลวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

FACTORS AFFECTING PERSONAL FINANCIAL STATUS DURING THE COVID-19 SITUATION OF WORKING AGE IN BANGKOK AND METROPOLITAN AREA

ผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรัสวดี บวรพศวัตกิตติ์

สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

เรืออากาศเอก ดร.กิตติ บวรพศวัตกิตติ์

นักวิจัยด้านวิชาการอิสระ

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคคลวัยทำงานใน กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล 2) ศึกษาปัจจัยทางประชากรศาสตร์ของ บุคคลวัยทำงานที่มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 3) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อ สถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล 4) ศึกษาทัศนคติต่อสถานการณ์ COVID-19 ที่มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคลของบุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวกกับกลุ่มตัวอย่าง คือกลุ่มบุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ t-test ในการวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า บุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ที่มีเพศ สถานภาพ การศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพที่ต่างกัน ทำให้สถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 ไม่แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความรู้ความเข้าใจในด้านการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล การรับรู้ ข้อมูลข่าวสาร และทัศนคติต่อสถานการณ์ COVID-19 มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล โดยภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : การเงินส่วนบุคคล, สถานการณ์ COVID-19, วัยทำงาน

Abstract

This research study. The objectives are to 1. study personal financial status during the COVID-19 situation of working age in Bangkok and Metropolitan area 2. to study the demographic factors of Working-age people affecting personal financial status during the COVID-19 situation 3. Studying factors affecting Personal financial status during the COVID-19 situation of working age in Bangkok and Metropolitan area 4. To study attitudes towards the COVID-19 situation affecting personal financial status of working age in Bangkok and Metropolitan area. By using quantitative research methods Collect data using a machine query. The sample was selected by a convenient sampling method with the sample group. It was a group of working age in Bangkok and Metropolitan area. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation. and the statistics used in the analysis were t-test in the data analysis. One-Way ANOVA and data were analyzed by Multiple Regression Analysis.

The results showed that Persons of working age in Bangkok and Metropolitan area with gender, status, education, average monthly income and different professions Makes personal financial status during the COVID-19 situation no different The results of the analysis of knowledge and understanding factors in personal financial planning, information perception, and attitudes towards the COVID-19 situation affecting personal financial status during the COVID-19 situation of working age in Bangkok and Metropolitan area by The overall picture was statistically significant at the 0.05 level.

Keywords : Personal Finance, COVID-19 Situation, Working Age

บทนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อ COVID-19 ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อด้านสุขภาพเท่านั้น ยังส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจ และสังคมเป็นวงกว้าง โดยต่อเฉพาะบุคคล ต่อครอบครัว นอกจากนี้บุคคลกลุ่มหลักที่จะต้องรับมือและจัดการกับสถานการณ์ดังกล่าวนี้ คือกลุ่มบุคคลวัยทำงาน อายุระหว่าง 15-59 ปี เป็นวัยที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนผลผลิตด้านเศรษฐกิจ รวมถึงเป็นที่พึ่งของคนในครอบครัว เป็นกลุ่มกำลังสำคัญของครอบครัว และประเทศชาติ เป็นวัยที่ก่อให้เกิดผลผลิตทางด้านเศรษฐกิจ อีกทั้งมีส่วนสำคัญต่อฐานะทาง เศรษฐกิจของประเทศ ในสัดส่วนร้อยละ 67 ซึ่งถือว่าสูงกว่าช่วงวัยอื่น (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2563) ในสถานการณ์ COVID-19 ช่วงนี้ส่งผลกระทบต่อทั้งทางด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม รวมทั้งส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนโดยรวมอย่างรุนแรง ซึ่งจะรับผลกระทบมากบ้างน้อยบ้างขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ของแต่ละบุคคล ทำให้ประชาชนเกิดปัญหาด้านการบริหารการเงินส่วนบุคคลให้การดำรงชีพของทุกคนเป็นไปได้อย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดี แม้ว่าทุกคนจะพยายามปรับตัวต่อสถานการณ์ และบางส่วนได้รับการเยียวยาแล้วก็ตามความสามารถทางด้านการเงินจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งใน ณ ปัจจุบันนี้ การเริ่มต้นสร้างความสามารถดังกล่าวจำเป็นต้องรู้จักการวางแผนการเงินส่วนบุคคลที่ดี ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจ และตั้งใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการวางแผน ต่อการกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการการเงินส่วนบุคคลในช่วงสถานการณ์ COVID-19 ตลอดจนสถานการณ์ฉุกเฉินหรือเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นโดยไม่คาดคิดไว้ในอนาคตของบุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล รวมถึงผู้สนใจทั่วไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคคลวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล
2. เพื่อศึกษาปัจจัยทางประชากรศาสตร์ของบุคคลวัยทำงานที่มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคคล วัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล
4. เพื่อศึกษาทัศนคติต่อสถานการณ์ COVID-19 ที่มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคล ของบุคคล วัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นข้อมูลให้หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชนส่งเสริมให้ความรู้ในเรื่องการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล เช่นการวางแผนการออม การทำบัญชีรายรับ รายจ่าย รวมถึงการวางแผนการลงทุน แก่ประชาชน ให้มีความรู้ และความเข้าใจมากยิ่งขึ้น
2. เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชนสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ที่ไปพิจารณา ออกนโยบายให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ COVID-19 นี้
3. เพื่อให้สถาบันการเงินสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับใช้ในการพัฒนารูปแบบ การออม ให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค
4. สำหรับภาคประชาชนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ อีกทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจโดยให้ตระหนักถึงการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อป้องกัน รวมถึงรองรับความเสี่ยงต่างๆ ที่อาจเกิดสถานการณ์สภาวะความไม่แน่นอนทางการเงินส่วนบุคคลในอนาคตจากเหตุการณ์ที่คาดไม่ถึงขึ้นได้อีก

แนวคิดทฤษฎี วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการเงินส่วนบุคคล

การบริหารการเงินส่วนบุคคล (Personal Finance) หมายถึงการจัดระเบียบการเงินของบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการรู้จักจัดหาเงินเข้ามา และใช้จ่ายออกไปอย่างถูกต้อง บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ การบริหารเงินในส่วนของคุณให้บรรลุจุดมุ่งหมาย “เงิน” เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้บุคคลได้รับในสิ่งที่ตนหวังไว้โดยเริ่มต้นวางแผนการเงินสำหรับตนเอง และครอบครัว ความสำคัญการบริหารเงินในส่วนของคุณเพื่อให้บุคคลวางแผนการเงินของตนเอง และครอบครัวได้อย่างถูกต้อง ส่งเสริมให้คนตระหนักถึงความสำคัญในการใช้จ่าย อย่างถูกต้องทุกแง่มุมของชีวิต โดยขอบเขตของการบริหารการเงินส่วนบุคคลเพื่อการสร้างฐานะความมั่นคงทางการเงิน การสร้างความมั่นคงให้แก่ชีวิตและทรัพย์สิน การลงทุนประเภทต่างๆ ที่เหมาะสม และการวางแผนการเงินสำหรับอนาคตยามปลดเกษียณ (Cherrington, D.J., 1994) การบริหารทรัพยากรทางการเงินที่บุคคลมีอยู่หรือได้มาให้บรรลุจุดมุ่งหมาย คือให้ได้รับความมั่นคงของคุณและครอบครัว ซึ่งจะนำมาซึ่งความสุข และความมี

เสถียรภาพทางการเงินของคุณ เพื่อจุดมุ่งหมายที่วางไว้ความหวังของแต่ละคนย่อมแตกต่างกัน รัชนีกร วงศ์จันทร์, (2561). ในความต้องการของคุณ “เงิน” จึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้บุคคลได้รับในสิ่งที่ตนหวังไว้ การเรียนรู้วิธีการบริหารจัดการเงิน หรือการวางแผนการเงินส่วนบุคคลนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้คุณคลี่คลายความรู้ทางการเงินด้วยทักษะสำคัญทางการเงิน คือการรู้จักหาเงิน การรู้จักออมเงิน การรู้จักใช้เงิน และการรู้จักทำเงินให้งอกเงย หากขาดทักษะข้อใดไปความสมดุลทางการเงินย่อมสูญเสียไปในที่สุดส่งผลให้กลายเป็นปัญหาทางการเงินที่จะบั่นทอนความสุขในชีวิตได้ (สุภารัตน์ พิมลรัตนกานต์, 2562)

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ

ทัศนคติ เป็นคำที่ใช้กันมากในด้านจิตวิทยาสังคม ซึ่งแปลว่า โน้ม เอียง หรือเหมาะสมมา ใช้ในความหมายของทัศนคติ หมายถึงท่าทีที่แสดงออกของคุณที่บ่งถึงสภาพของจิตใจ ความรู้สึกหรืออารมณ์ที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เป็นแนวโน้มที่บุคคลจะแสดงออกในวิธีสอดคล้องกับความคิด และความรู้สึก ทัศนคติของบุคคลขึ้นอยู่กับลักษณะของสิ่งแวดล้อมที่บุคคลได้รับ อาจแสดงออกมาทางพฤติกรรมใน 2 ลักษณะด้วยกัน 1. ทัศนคติด้านบวกที่แสดงออกในลักษณะพึงพอใจและเห็นด้วย เช่น ความเห็นอกเห็นใจ ความเคารพนับถือ ความชอบพอ 2. ทัศนคติด้านลบที่แสดงออกในลักษณะไม่พึงพอใจและไม่เห็นด้วย เช่น ความรู้สึกรังเกียจ ดูถูก ความกลัว ขยะแขยง เป็นต้น (English and English, 1958). ทัศนคติ เป็นเรื่องของจิตใจ ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อข้อมูลข่าวสารและการเปิดรับ ซึ่งการประมวลผลตามแต่ลักษณะจิตใจความนึกคิดที่ได้รับมาตั้งแต่เห็นได้ว่าทัศนคตินั้นจะมีความคิดที่มีผลต่ออารมณ์ และความรู้สึกโดยจะถูกแสดงออกมาทางพฤติกรรม อีกทั้งเป็นความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกันระหว่างความรู้สึก ความเชื่อของคุณกับแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมโต้ตอบในทางใดทางหนึ่งไม่ว่าจะเป็นด้านบวก หรือด้านลบที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมที่จะแสดงออกมาตามเป้าหมายของคุณนั้น (วีรยา อิทธิพัฒน์ภาคิน และอานนท์ ทับเที่ยง, 2562)

สถานการณ์ และผลกระทบช่วง COVID-19

สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ส่งผลกระทบต่อประชาชนจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มบุคคลทั่วไป หรือแม้กระทั่งกลุ่มเปราะบางซึ่งเป็นกลุ่มที่มีทุนทางสังคมน้อยกว่ากลุ่มคนอื่น ๆ อีกทั้งกระทบครอบครัวในวงกว้างมากกว่าวิกฤตการณ์ที่เคยเกิดขึ้นใดๆ ในโลกนี้ ประชาชนล้วนได้รับผลกระทบด้านใดด้านหนึ่งไม่มากนักน้อยไม่ว่าจะทางเศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ ในช่วงเวลานี้ทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยที่กำลังเผชิญหน้ากับการแพร่ระบาดเช่นกัน ซึ่งผลกระทบต่อระบบสังคม และเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก ภาครัฐจึงมีการประกาศใช้มาตรการป้องกัน ยับยั้งการระบาดของ COVID-19 ควบคู่กับการเร่งแก้ไขปัญหาความเป็นอยู่ของประชาชน ด้วยจากการสำรวจของ National Endowment for Financial Education (NEFE) ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า 88% ของประชากรมีความเครียดหนักในเรื่องของการบริหารเงินส่วนบุคคล (Personal Finances) อีกทั้งจำนวนกว่าครึ่งของจำนวนประชากรมีความกังวลในเรื่องของเงินเก็บที่ไม่เพียงพอจนวิตกไปจนถึงความสามารถในการชำระหนี้สินค่าใช้จ่ายต่างๆ ในส่วนของประเทศไทยนั้น องค์กร UNICEF, UNDP และ UNFPA ได้ทำการสำรวจถึงผลกระทบและความต้องการของประชาชนในประเทศไทย ในสถานการณ์ของ COVID-19 เพื่อเป็นข้อมูลเร่งด่วนให้แก่หน่วยงานภาครัฐเพื่อใช้แก้ไขปัญหา ผลกระทบ และความกังวลใจในวงกว้างเรื่องของการเงินของครอบครัวที่ไม่สามารถทำงานได้ตามปกติเป็นหลัก ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนว่าช่วงสถานการณ์นี้ปัญหาการบริหารการเงินส่วนบุคคลเป็นปัญหาใหญ่ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย และองค์การยูนิเซฟ, (2563).

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

สนทยา เขมวิรัตน์ และดวงใจ เขมวิรัตน์, (2560) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่องปัจจัยที่ส่งผลการจัดการการเงินส่วนบุคคลของบุคลากรกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย อายุ ตำแหน่งทางวิชาการ และเงินเดือน ไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการการเงินส่วนบุคคลของบุคลากรกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญด้านปัจจัยสิ่งแวดล้อมในครอบครัว สิ่งแวดล้อมในที่ทำงาน และสิ่งแวดล้อมทางสังคม

ธนพร จันทร์สว่าง, (2561) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสยาม พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินทุกด้าน มีผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษาในด้านการหารายได้และด้านการออม ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินด้านวัตถุประสงค์การจัดการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ถ้ารูปแบบการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลมีผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษาด้านการออม

(Vroom, 1990. P. 3) ได้กล่าวให้ความเห็นไว้ว่าทัศนคติ และความพึงพอใจในสิ่งหนึ่ง สามารถใช้แทนกันได้เพราะทั้งสองคำนี้ หมายถึงผลลัพธ์ที่ได้เมื่อบุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมกับสิ่งนั้น ทัศนคติในเชิงบวกจะแสดงถึงการมีความพึงพอใจในสิ่งนั้น และทัศนคติเชิงลบจะแสดงถึงการมีความไม่พึงพอใจในสิ่งนั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสำรวจความคิดเห็น (Survey Research) ถึงปัจจัยที่มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ด้วยขอบเขตของการวิจัยประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือกลุ่มบุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเนื่องจากประชากรมีขนาดใหญ่และไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณแบบไม่ทราบขนาดตัวอย่างของ W.G. Cochran โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 จึงใช้ขนาดตัวอย่างอย่างน้อย 384 คน จึงจะสามารถประมาณค่าร้อยละได้ โดยมีความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (กัลยา วาณิชย์ปัญญา, 2560, หน้า 26) เพื่อความสะดวกในการประเมินผลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 ตัวอย่าง ซึ่งถือว่าได้ผ่านเกณฑ์ตามที่เงื่อนไขกำหนด คือไม่น้อยกว่า 384 ตัวอย่าง และผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามแบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยจะแบ่งรายละเอียดของคำถามออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยทางประชากรศาสตร์ ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 ส่วนที่ 3 ทัศนคติต่อสถานการณ์ COVID-19 และ ส่วนที่ 4 สถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ซึ่งลักษณะคำถามที่ใช้ในส่วนที่ 2 ถึงส่วนที่ 4 จะใช้การวัดข้อมูลประเภทมาตรวัดอันตรภาค หรือช่วง หรือประเภทมาตรประมาณค่ามีการกำหนดเกณฑ์ไว้ 5 ระดับ

ทั้งนี้แบบสอบถามได้ถูกตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน การหาความถูกต้องครบถ้วนของเนื้อหา (Validity) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) และการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาร์คส์แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ผลดังนี้ ปัจจัยที่มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคล ช่วงสถานการณ์ COVID-19 เท่ากับ 0.782 และทัศนคติต่อสถานการณ์ COVID-19 เท่ากับ 0.831 (Peterson, 1994)

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่จะนำมาใช้ในการทำวิจัยเพื่อนำมาใช้เก็บรวบรวมข้อมูลของผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ค้นคว้าและศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคล ทัศนคติต่อสถานการณ์ COVID-19 และสถานะทางการเงินส่วนบุคคล เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. การสร้างแบบสอบถามโดยอาศัยกรอบแนวคิด ทฤษฎี แนวคิดที่ใช้ในการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการเงินส่วนบุคคล แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ และสถานการณ์และผลกระทบช่วง COVID-19
3. ตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามหาความเที่ยงตรงของข้อมูล (Validity) เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องในเชิงของเนื้อหา (Content Validity)

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ ส่วนคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 ทัศนคติต่อสถานการณ์ COVID-19 และสถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติอนุมาน (Inferential Statistic) ได้แก่ t-test ในการวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) หากพบความแตกต่างจะนำไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่โดยใช้วิธี LSD และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผล/สรุปผลการวิจัย

ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 คน เพศ พบว่าส่วนมากเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 71.6 อายุ พบว่าส่วนมากอยู่ในช่วงอายุ 31–40 ปี คิดเป็นร้อยละ 54.9 สถานภาพ พบว่าส่วนมากมีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 49.78 ด้านการศึกษา พบว่าส่วนมากจบการศึกษาในระดับชั้นปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 49.5 ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 15,001 – 25,000 บาท เป็นส่วนมาก คิดเป็นร้อยละ 50.1 และด้านอาชีพ พบว่าส่วนมากประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 41.74 จากการพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในด้านการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยภาพรวมให้ความสำคัญระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่าด้านความรู้ความเข้าใจในด้านการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร อยู่ในระดับความสำคัญระดับมากตามลำดับ และทัศนคติต่อสถานการณ์ COVID-19 ที่มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคคล

วัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล โดย ภาพรวมอยู่ในระดับความสำคัญระดับมากที่สุด สถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล โดยภาพรวมอยู่ในระดับสำคัญมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านรายรับ ด้านหนี้สิน ด้านรายจ่าย และด้านการออมและการลงทุน อยู่ในระดับความสำคัญระดับมากตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของสถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล จำแนกตามปัจจัยทางประชากรศาสตร์ด้านเพศ โดยภาพรวมปัจจัยทางประชากรศาสตร์ด้านเพศที่แตกต่างกันมีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ไม่แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยทางประชากรศาสตร์ด้านอายุ สถานภาพ การศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ ที่มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล โดยสรุปบุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ที่มีอายุ สถานภาพ ด้านการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ ต่างกัน ทำให้สถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ปัจจัย ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในด้านการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และทัศนคติต่อสถานการณ์ COVID-19 ที่มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล โดยสรุปการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้ความเข้าใจในด้านการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ด้านรายจ่าย ตามด้วยการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจในด้านการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล และทัศนคติต่อสถานการณ์ COVID-19 ที่มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ด้านการออมและการลงทุน ด้านหนี้สิน และโดยภาพรวม ส่วนทัศนคติต่อสถานการณ์ COVID-19 และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ด้านรายรับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล สามารถอภิปรายผลที่ได้จากการศึกษา ได้ดังนี้ จากการศึกษ โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับสำคัญมาก เมื่อพิจารณาสรุปเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านรายรับ ช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ยังมีสถานะทางการเงินส่วนบุคคลในด้านรายรับในระดับที่ดี เนื่องจากยังมีแหล่งรายได้หลักที่มีความมั่นคง รวมทั้งการกระตุ้นให้บุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ได้ทราบข้อมูลข่าวสารจากช่องทางออนไลน์มากขึ้นจนทำให้บุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล มีการตระหนักถึงการรับมือต่อปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนมีแนวคิดที่จะพัฒนาตนเองไปสู่การหารายได้เสริมจากแหล่งรายรับอื่นๆ มากกว่าการมีรายได้หลักเพียงแหล่งเดียว ซึ่งส่งผลไปสู่เศรษฐกิจที่ดีขึ้นตามลำดับ ด้านรายจ่าย ช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ได้มีการวางแผนล่วงหน้าในการใช้จ่ายอย่างเหมาะสม เป็นระบบต่อรายได้ที่ได้รับ ซึ่งการได้รับทราบข้อมูลข่าวสารจากช่องทางออนไลน์มากยิ่งขึ้นจะทำให้บุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเข้าใจใน

แนวความคิดเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล มีความตระหนักถึงการรับมือต่อปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนมีแนวคิดที่จะวางแผนการใช้จ่ายให้สอดคล้องกับรายรับที่มี ด้านการออมและการลงทุน ช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล มีการวางแผนการเก็บออมอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับรายรับประจำ มีผลตอบแทนที่เหมาะสมมากกว่าการลงทุน เนื่องจากมีความเสี่ยงมีผลจากการรับข้อมูลข่าวสารมากขึ้น มีความเข้าใจในแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลมากขึ้น รวมทั้งทัศนคติต่อสถานการณ์ COVID-19 ที่อยากให้เศรษฐกิจฟื้นตัวโดยเร็ว เนื่องด้วยเศรษฐกิจที่ถดถอยทำให้การตัดสินใจในการลงทุนน้อยลง และหันไปวางแผนการออมที่ได้ผลตอบแทนที่แน่นอน ด้านหนี้สิน ช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล เริ่มมีการวางแผนการชำระหนี้สินที่มีอัตราดอกเบี้ยสูง รวมถึงกำจัดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และเลือกก่อหนี้สินด้วยความจำเป็น ตลอดจนติดตามรับรู้ข่าวสาร และทำความเข้าใจกับแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล รวมทั้งทัศนคติต่อสถานการณ์ COVID-19 ที่อยากให้เศรษฐกิจฟื้นฟูขึ้น ซึ่งมีผลเกี่ยวข้องกับดอกเบี้ยในการชำระหนี้

จากผลการศึกษาปัจจัยทางประชากรศาสตร์ของบุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ที่มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 ด้านเพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ ที่แตกต่างกันมีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ไม่แตกต่างกัน แสดงว่าเพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ ไม่มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล มีความรู้ความเข้าใจในด้านการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล โดยเฉพาะแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล และมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ทั้งทราบข้อมูลข่าวสารทั้งเรื่องการวางแผนทางการเงิน และสถานการณ์ COVID-19 จากช่องทางออนไลน์ รวมถึงค้นคว้าผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรืออินเทอร์เน็ต และผลการศึกษาปัจจัยทัศนคติต่อสถานการณ์ COVID-19 ที่มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคลช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล โดยบุคคลวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ต้องการให้เศรษฐกิจที่ถดถอยที่กระทบต่อการว่างงาน และธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก ไปจนถึงอัตราเงินเฟ้อ และอัตราดอกเบี้ยอีกด้วย รองลงมาต้องการให้มีมาตรการความช่วยเหลือจากภาครัฐ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรให้ความสำคัญในการวางแผนค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น โดยให้มีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายในแต่ละเดือน เพื่อจะสามารถเปรียบเทียบ และควบคุมค่าใช้จ่ายล่วงหน้าได้ รวมถึงต้องมีการจัดสรรค่าใช้จ่ายสำรองในเหตุจำเป็นที่อาจเกิดขึ้นได้โดยไม่คาดคิด
2. ควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ความรู้เรื่องแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ประโยชน์ในการจัดทำแผนทางการเงินส่วนบุคคลถึงขั้นตอน กระบวนการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ผ่านทุกช่องทางสื่อให้รองรับการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชนได้อย่างทั่วถึง

3. ควรให้มีการสนับสนุนในการให้ความรู้ เทคนิคด้านอาชีพเสริมให้มากขึ้น อีกทั้งสนับสนุนการเพิ่มรายได้ การกระตุ้นเศรษฐกิจให้ดีขึ้น
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาออกนโยบายให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์นี้ ตลอดจนควรมีมาตรการรองรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การพักชำระเงินต้น การพักชำระดอกเบี้ย เป็นต้น
5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ในการออมที่มีผลตอบแทนสูง แต่มีความเสี่ยงไม่สูงมากนัก หรืออาจแนะนำให้เปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาสจากผลกระทบสถานการณ์นี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นเพียงประชากร และกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพฯ และปริมณฑลเท่านั้น หากการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรเลือกประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างจากเดิม หรือเพิ่มขนาดประชากร หรือกลุ่มตัวอย่าง อาจต้องเพิ่มเป็นระดับภาค หรือระดับประเทศ เพื่อให้ได้รับข้อมูลคำตอบที่มีความหลากหลายออกไป
2. การเลือกใช้วิธีการดำเนินการวิจัยอาจเลือกเครื่องมือการวิจัยจากแบบสอบถามเป็นการสัมภาษณ์ สังเกตการณ์ หรือทดสอบ ทั้งนี้อาจนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยวิธีการอื่นเพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติหลากหลายมากยิ่งขึ้น
3. งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยเพียงช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเพียงเท่านั้น ดังนั้นควรทำการวิจัยอย่างต่อเนื่อง เพราะความคิดเห็นในปัจจุบันต่างๆ นั้น มีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา
4. ควรมีการศึกษาตัวแปรปัจจัยอื่นๆ เพิ่มเติมที่มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคลในช่วงสถานการณ์ COVID-19 นี้ เพื่อจะได้ทราบถึงข้อมูลความแตกต่างของปัจจัยอื่นๆ ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2560). การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย. พิมพ์ครั้งที่7. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 26.
- ธนพร จันทร์สว่าง. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสยาม. (การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม: กรุงเทพฯ.
- รัชนิกร วงศ์จันทร์. (2561). การบริหารการเงินส่วนบุคคล (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- วีรยา อธิพัฒน์ภากิน และอานนท์ ทับเที่ยง. (2562). การศึกษาทัศนคติในมุมมองของพนักงานที่มีผลต่อการทำงานจากที่บ้าน.(รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย และองค์การยูนิเซฟ. (2563). การสำรวจผลกระทบต่อสถานะเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

- สนทยา เขมวีรัตน์ และดวงใจ เขมวีรัตน์. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการการเงินส่วนบุคคลของบุคลากรกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ในเขตกรุงเทพมหานคร. (การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลพระนคร: กรุงเทพฯ.
- สุดารัตน์ พิมลรัตนกานต์. (2562). เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2563). **วิจัยทำงานกับการดูแลสุขภาพ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- Cherrington, D.J. (1994a). **Organization Behavior** 2ndEd. Massachusetts: Ally and Bacon.
- English, H.B. and English A.C. (1958). **A Comprehensive Dictionary of Psychology and Psychoanalytical Terms**. Longman Green and Co; .
- Vroom, V. H. (1990). **Manage people not personnel Motivation and performance appraisal**. Boston : Harvard Business School Press.

การปรับตัวทางเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวจากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

THE ADAPTATION OF THE ECONOMIC IN TOURISM DUE TO THE EPIDEMIC SITUATION OF COVID-19 AFFECTING MAKING DECISION TOWARD ACCOMMODATION SERVICE OF THAI TOURISTS IN MUEANG DISTRICT, PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCE

ผู้วิจัย

ศิราณี เมฆลอย

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการปรับตัวทางเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวจากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ต่อปัจจัยทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีผลต่อปัจจัยทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักจากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการในการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทยจากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้สูตรเครจซ์และมอร์แกนรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม มีความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ 0.878 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test ค่า F-test ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า

1. การเปรียบเทียบข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักจากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยาพบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การปรับตัวทางเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวจากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าทุกด้านมีความสัมพันธ์ในระดับสูง โดยด้านความน่าเชื่อถือสูงสุด ($r = .842$) การวิเคราะห์พหุเชิงชั้นความสัมพันธ์ตัวแปรที่โมเดลที่ดีที่สุด ได้แก่ ($R^2 = 0.75$, $R^2_{Adjusted} = 0.73$, $Sr^2 = 3.34$, $F = 15.32$, $p < 0.001$) ประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ ($\beta = 0.72$) และด้านราคา ($\beta = 0.44$) ตามลำดับ

3. ข้อเสนอวิจัยในครั้งนี้ ต้องวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งมีการพัฒนาของทางระบบการสื่อสารด้านความเสี่ยงการควบคุมโรคและสร้างความรู้ให้ประชาชนให้รู้สึกปลอดภัยในการท่องเที่ยวจากคุณภาพและการบริการจากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามมาตรฐานสากลต่อไป

คำสำคัญ : การปรับตัวทางเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยว, การแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19, การตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทย.

บทนำ

ด้วยสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) ได้แพร่อย่างรวดเร็วและกว้างขวางไปหลายประเทศทั่วโลกซึ่งมีผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ประกอบกับองค์การอนามัยโลก ได้ประกาศให้การระบาดของโรคโควิด 19 เป็นการระบาดใหญ่ (Pandemic) ประเทศไทยมีความเสี่ยงอย่างยิ่งที่จะเกิดการติดต่อของโรคโควิด 19 ที่มากับผู้เดินทางซึ่งมาจากกลุ่มประเทศที่มีพรมแดนติดกับประเทศไทยหรือประเทศที่มีพรมแดนติดกับกลุ่มประเทศ ดังกล่าวซึ่งมีสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 อย่างต่อเนื่อง จึงมีประกาศ กำหนดให้ท้องถิ่นขอกราชอาณาจักรที่เกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นเขตติดโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 เพิ่มเติม (ราชกิจจานุเบกษา, 2563) โดยสัดส่วนของผู้ป่วยด้วยโรค COVID-19 ที่พบนอก กรุงเทพมหานครกำลังเพิ่มสูงขึ้น และพบผู้ป่วยในจังหวัดต่าง ๆ ของประเทศไทย ระบบสาธารณสุขระดับภูมิภาคที่รวมถึงเครือข่ายขนาดใหญ่ของหน่วยเคลื่อนที่เร็ว และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีความแข็งแกร่ง โดยจะทำหน้าที่ระบุผู้ป่วยที่ต้องสงสัยแยกผู้ป่วยดังกล่าวออกจากบุคคลอื่นอย่างรวดเร็วให้การรักษาดูแลและกักตัวผู้สัมผัสใกล้ชิดกับการแยกผู้ติดเชื้อออกจากบุคคลคนอื่นอย่างรวดเร็วจะช่วยลดโอกาสในการแพร่กระจายของไวรัส และเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันโรคระบาดใน ประชากร เป้าหมายคือการยับยั้งและควบคุมการแพร่กระจายของโรคโควิด 19 ให้ได้ในทุกจังหวัดที่ได้รับผลกระทบทุกคนมีบทบาทในการช่วยให้ประเทศบรรลุเป้าหมาย (กระทรวงสาธารณสุข, 2564)การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (โควิด-19) มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกชะลอตัวกว่าที่คาดไว้เดิมมาก ภาคการท่องเที่ยวและการส่งออกของไทย ได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ประเทศที่ได้รับผลกระทบหนักจากการแพร่ระบาดเป็นวงกว้างของโควิด-19 นั้นยังไม่อาจคาดการณ์ได้ว่าจะสิ้นสุดเมื่อไหร่ (ธนาคารกรุงไทย, 2563) สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสสายพันธุ์ใหม่ส่งผลกระทบต่อทั้งเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยทำให้จีดีพีไทยจะลดลงจากประมาณการเดิมโดยผลกระทบรุนแรงในภาคการท่องเที่ยวธุรกิจบันเทิง สันทนาการ และสิ่งทอ (พจนัน ใจชาญสุขกิจ, 2563) สำหรับการส่งออกบริการโดยเฉพาะภาคการท่องเที่ยว แม้ว่าจะมีขนาดเล็กในระบบเศรษฐกิจเมื่อเทียบกับภาคการส่งออกสินค้าแต่ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาภาคการท่องเที่ยวมีส่วนสำคัญในการช่วยประคับประคองเศรษฐกิจไทยไว้ในยามที่เครื่องยนต์หลักของประเทศขัดข้อง และแม้ว่าภาคการท่องเที่ยวจะเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคมาอย่างต่อเนื่องครั้งนี้ภาคการท่องเที่ยวกลับต้องเผชิญกับปัญหาที่หนักหน่วงกว่าทุกครั้งจากการระบาดของไวรัสโควิด-19 ที่เหนือความคาดหมายทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวลดลงมาก ส่งผลกระทบรุนแรงต่อธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวภาคการท่องเที่ยวเป็นการประคองตัวเพื่อความอยู่รอดโดยจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือด้านสภาพคล่องจากทั้งภาครัฐและสถาบันการเงินการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่อาจลุกลามและส่งผลกระทบมากกว่าที่ประเมินไว้ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2563) ประเทศไทยเป็นประเทศที่จะได้รับผลกระทบด้านการท่องเที่ยวมากที่สุดในโลก เนื่องจากไทยมีรายได้จากนักท่องเที่ยวในประเทศและจากต่างชาติรวมกันมากเป็นอันดับ 2 ของโลกทำให้มองว่าในกรณีของ Covid-19 ที่การแพร่ระบาดลุกลามจากจีน และเอเชีย และรุนแรงไปสหรัฐฯ และยุโรปโดยทำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเข้าไทยลดลงอย่างมาก (กอบสิทธิ์ ศิลปะชัย, 2563)

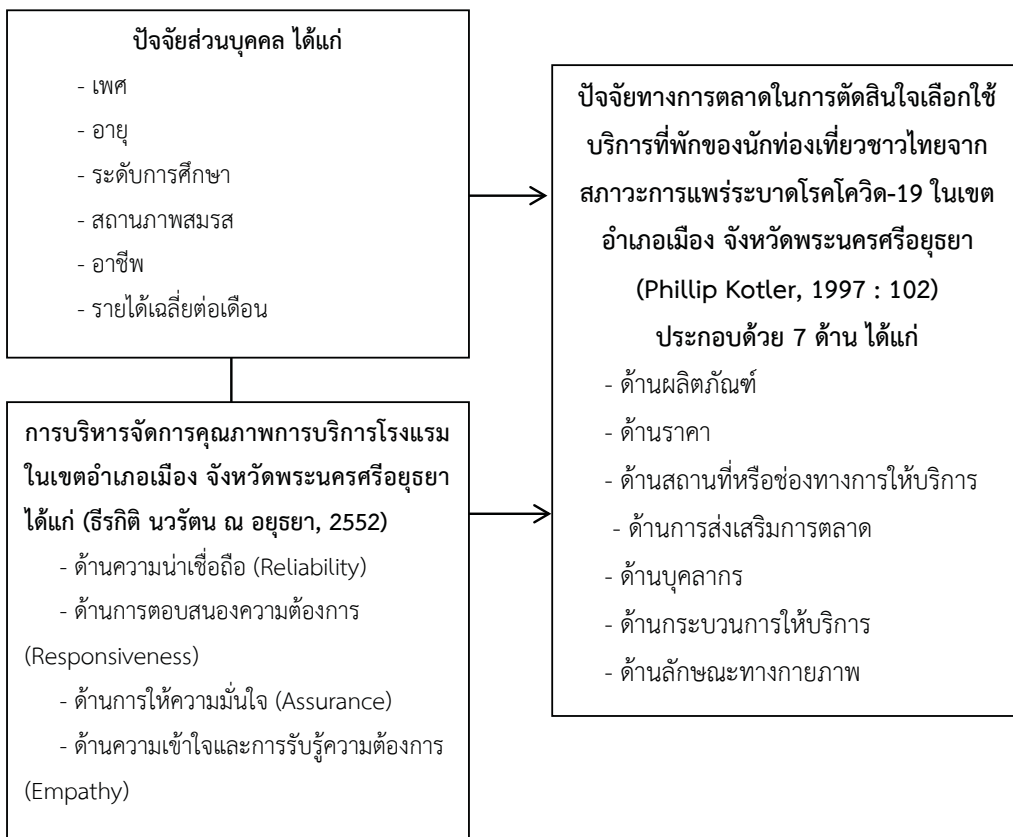
ธุรกิจบางประเภทได้รับผลกระทบมากกว่าธุรกิจอื่นโดยเฉพาะธุรกิจบริการที่มีปริมาณมากในปัจจุบัน เช่น ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับด้านการท่องเที่ยว โรงแรมและที่พัก ร้านอาหารและภัตตาคาร ได้รับผลกระทบก่อนธุรกิจอื่น ๆ ความไม่มั่นใจในนโยบายทางเศรษฐกิจ และการเลิกจ้างงานจากการปิดกิจการชั่วคราว อันส่งผลกระทบต่อรายได้ และการใช้จ่ายของผู้บริโภค การซื้อสินค้าและบริการที่มีภาระผูกพันระยะยาว เช่น อสังหาริมทรัพย์ หรือสินค้าทุน มีการชะลอการลงทุนของธุรกิจจนกว่าจะมั่นใจ ผลกระทบย้อนกลับมาหาปริมาณการผลิตสินค้าและบริการจากการลดลงของความต้องการในข้อ ธุรกิจปรับตัวลด กำลังการผลิตตามความต้องการที่ลดลงจนกระทั่งบางธุรกิจต้องปิดกิจการลดภาระ ค่าใช้จ่ายเพื่อรักษาสภาพคล่องไว้รอให้สภาพเศรษฐกิจกลับมาฟื้นตัว ผลกระทบย้อนกลับมาหาความต้องการในสินค้าและบริการจากการปิดกิจการของธุรกิจ ผู้บริโภคตกงาน หรือถูกลดเงินเดือนทำให้ผู้บริโภคชะลอการบริโภค ความต้องการลดลง (ธนະพัณน์ วิริต, 2564) ธุรกิจโรงแรมขนาดเล็กเป็นโรงแรมที่ใช้เงินทุนไม่มากแต่ลงทุนทางด้านความคิดสร้างสรรค์ในการดีไซน์ที่แตกต่างและการใส่ใจในเรื่องบริการ เป็นทางเลือกที่ลงตัวสำหรับเจ้าของเงินทุนรายเล็กในการแข่งขันกับโรงแรมที่มีอำนาจทุนและการตลาดมากกว่า ในปัจจุบันกลับประสบปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ส่งผลกระทบเป็นลูกโซ่ต่อการดำเนินธุรกิจทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ธุรกิจโรงแรมขนาดเล็กเองไม่สามารถรองรับและตอบสนองได้ตรงความต้องการของลูกค้า เป็นผลให้ลูกค้าเกิดความลังเลและไม่แน่ใจในการเข้าใช้บริการ จนถึงปฏิเสธการใช้บริการ ทำให้ธุรกิจไม่ถูกเป็นตัวเลือกในการเข้าใช้บริการของลูกค้า ทำให้ธุรกิจโรงแรมขนาดเล็กไม่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานตามเป้าหมายหรือตามความคาดหวังของผู้ประกอบการ (พงษ์มนัส ตีอด. (2563)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นดินแดนที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่มีเอกลักษณ์ทั้งด้านกายภาพ ประวัติศาสตร์และอารยธรรม มีโบราณสถานที่ยังเหลืออยู่เป็นเครื่องบ่งชี้ความรุ่งเรืองในอดีต ซึ่งองค์การ ศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้รับอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ไว้เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2534 ทำให้มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และต่างประเทศ สนใจเข้ามาเยี่ยมชมตลอดทั้งปี (คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด, 2560 - 2564) โดยเฉพาะวัดที่มีชื่อเสียง อาทิ วัดพนัญเชิง วัดใหญ่ชัยมงคล วิหารพระมงคลบพิตร วัดหน้าพระเมรุ วัดพุทไธศวรรย์ วัดท่ากา ร้อง วัดตูม เป็นต้น ซึ่งถือได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และต่างชาตินิยมมาท่องเที่ยว ดังนั้นจากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาวิจัยเรื่อง “การปรับตัวทางเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวจากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด- 19 ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นการศึกษาจากสถานการณ์ดังกล่าว ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจและสังคมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ต้องประสบกับภาวะหยุดชะงักลงเหมือนกับทุกพื้นที่ในประเทศไทย แม้ว่าจะได้มีการเยียวยา ช่วยเหลือจากภาครัฐ หรือแม้แต่ในท้องถิ่นเองก็ตาม ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อวิถีชีวิตของประชาชนและนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามา และการปรับตัวที่จะรับกับสถานการณ์วิถีชีวิตใหม่ของประชาชนเป็นประเด็นที่ทุกฝ่ายต้องมีความตระหนักและรีบดำเนินการหามาตรการเพื่อเป็นแนวทางในการรับมือกับการแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมและปลอดภัยผลักดันให้ธุรกิจโรงแรมสามารถดำเนินธุรกิจ ตอบสนองได้ตรงความต้องการของลูกค้าผู้ใช้บริการได้ตามที่ธุรกิจคาดหวัง เพื่อเป็นการร่วมพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีความเข้มแข็งรองรับการขยายตัวของธุรกิจด้วยการจัดการอย่างเป็นระบบและการบริหารทรัพยากรที่เกี่ยวข้องเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปรับตัวทางเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวจากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ต่อปัจจัยทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีผลต่อปัจจัยทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักจากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการในการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทยจากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กรอบแนวคิดในการทำวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานโดยดังต่อไปนี้

1. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีข้อมูลส่วนบุคคล แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักจากสถานะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน
2. การปรับตัวทางเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวจากสถานะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 มีความสัมพันธ์ในระดับสูงต่อปัจจัยทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยการเก็บข้อมูลจาก แบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยใช้สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของ (Krejcie and Morgan, 1970) ยอมรับความคาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างได้ 5% ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จากการคำนวณผู้วิจัยจึงได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของประชากรนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เท่ากับ 383 ตัวอย่าง ดังนั้นผู้วิจัยของเพิ่มกลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นจำนวน 400 คน การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficient) บุญชม ศรีสะอาด (2553) กำหนดค่าความเชื่อมั่นไม่ต่ำกว่า 0.70 โดยทดสอบกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 ตัวอย่าง ได้ค่า α - Coefficient เท่ากับ 0.878 ซึ่งถือได้ว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือตามหลักสถิติ

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยขอนำหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ถึงหน่วยงานที่กำหนดไว้ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามนำหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากลูกค้าผู้มาใช้บริการโรงแรมที่พักในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยแนะนำตัวเอง พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์การศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แจกแบบสอบถาม และอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่ไม่เข้าใจผู้วิจัยติดตามขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จำนวน 400 ฉบับแล้วนำไปดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ (1) สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ (2) สถิติเชิงอนุมานเพื่อทดสอบสมมติฐาน การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าที่ (t-Test) และทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-Way ANOVA) พร้อมทั้งวิเคราะห์เชิงซ้อนด้วยวิธี Fisher's Least Significant Difference หรือ (LSD) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ

ผล/สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล โดยสามารถสรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 54.50 มีอายุระหว่าง 41–50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.75 มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.75 ประกอบอาชีพค้าขาย ประกอบธุรกิจส่วนตัว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.25 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 20,001–30,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.50 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการคุณภาพการบริการโรงแรมที่พักที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยสรุปว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.69$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการให้ความมั่นใจ (Assurance) ($\bar{X}=3.96$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมา คือ ด้านความเข้าใจและการรับรู้ความต้องการ (Empathy) ($\bar{X}=3.63$) ด้านความน่าเชื่อถือ (Reliability) ($\bar{X}=3.61$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการตอบสนองความต้องการ (Responsiveness) ($\bar{X}=3.57$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.67$, $SD=0.24$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า มี 6 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ($\bar{X}=4.78$, $SD=0.24$) รองลงมา คือ ด้านสถานที่หรือช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ($\bar{X}=4.74$, $SD=0.29$) ด้านบุคคล (People) ($\bar{X}=4.71$, $SD=0.29$) ด้านราคา (Price) ($\bar{X}=4.67$, $SD=0.43$) ด้านกระบวนการ (Process) ($\bar{X}=4.65$, $SD=0.33$) และ ด้านกายภาพและการนำเสนอ (Physical Evidence/Environment and Presentation) ($\bar{X}=4.63$, $SD=0.33$) ตามลำดับ และมีด้านที่อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ($\bar{X}=4.46$, $SD=0.42$) ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีผลต่อการบริหารจัดการคุณภาพการบริการในการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยสรุปว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้น รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างในด้านความเข้าใจและการรับรู้ความต้องการ (Empathy) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีผลต่อปัจจัยทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยสรุปว่า ภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ในเรื่องแตกต่างกันของด้านบุคลากร และด้านกระบวนการให้บริการ อายุแตกต่างกันในด้านผลิตภัณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ผลการวิเคราะห์การปรับตัวทางเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 มีความสัมพันธ์ในระดับสูงต่อปัจจัยทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าด้านความน่าเชื่อถือ (Reliability) มีความสัมพันธ์ระดับมาก ($r = .797$)** รองลงมาด้านความเข้าใจและการรับรู้ความต้องการ (Empathy) มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ($r = .682$)** ด้านการให้ความมั่นใจ (Assurance) มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ($r = .672$)** และด้านการตอบสนองความต้องการ (Responsiveness) มีความสัมพันธ์ระดับน้อย ($r = .321$)** โดยปัจจัยทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พัก พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ($r = .987$)** รองลงมาด้านลักษณะทางกายภาพมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ($r = .687$)** รองลงมา ด้านลักษณะทางกายภาพมี

ความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ($r = .678$)**ด้านกระบวนการให้บริการมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ($r = .612$)** ด้านการส่งเสริมการตลาด มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ($r = .642$)** ด้านราคามีความสัมพันธ์ระดับน้อย ($r = .326$)** และด้านช่องทางการจัดจำหน่ายมีความสัมพันธ์ระดับน้อย ($r = .321$)** ตามลำดับ

7. ผลการวิเคราะห์การปรับตัวทางเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวจากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 มีอิทธิพลทางตรงต่อปัจจัยทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยสรุปว่า ($R^2 = 0.807$, $R^2_{adjusted} = 0.651$, $F = 465.3$, $p < 0.001$) และปัจจัยทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พัก ($R^2 = 0.120$, $R^2_{adjusted} = 0.062$, $Sr^2 = 3.34$, $F = 12.204$, $p < 0.001$) นำเสนอได้ตามตารางที่ 1. ดังนี้

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณการบริหารจัดการคุณภาพและปัจจัยทางการตลาด

ตัวแปรต้น	B	Beta	SE.	t	Sig.
การบริหารจัดการคุณภาพ					
ค่าคงที่					
ด้านความน่าเชื่อถือ (Reliability)	0.404	0.462	0.735	0.540	0.000**
ด้านการตอบสนองความต้องการ (Responsiveness)	2.623	0.193	0.760	0.578	0.154
ด้านการให้ความมั่นใจ (Assurance)	0.520	0.293	0.771	0.594	0.081
ด้านความเข้าใจและการรับรู้	3.608	0.174	0.779	0.606	0.024
ความต้องการ (Empathy)	0.404	0.462	0.735	0.540	0.332
($R^2 = 0.807$, $R^2_{adjusted} = 0.651$, $F = 465.3$, $p < 0.001$)					
ปัจจัยทางการตลาด					
ค่าคงที่					
1. ด้านผลิตภัณฑ์	0.404	0.462	0.735	0.540	0.332
2. ด้านราคา	2.623	0.193	0.760	0.578	0.154
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	0.520	0.293	0.771	0.594	0.081
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	0.142	0.057	1.412	0.872	0.378
5. ด้านบุคลากร	0.612	0.213	1.320	0.135	0.412
6. ด้านกระบวนการให้บริการ	0.117	0.089	0.124	0.221	0.132
7. ด้านลักษณะทางกายภาพ	0.130	0.370	0.040	1.311	0.227
($R^2 = 0.120$, $R^2_{adjusted} = 0.062$, $Sr^2 = 3.34$, $F = 12.204$, $p < 0.001$)					

อภิปรายผล

ประเด็นที่ 1 การบริหารจัดการคุณภาพการบริการโรงแรมที่พักที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการจากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยสรุปว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.69$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.69$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการให้ความมั่นใจ (Assurance) ($\bar{X}=3.96$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมา คือ ด้านความเข้าใจและการรับรู้ความต้องการ (Empathy) ($\bar{X}=3.63$) ด้านความน่าเชื่อถือ (Reliability) ($\bar{X}=3.61$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการตอบสนองความต้องการ (Responsiveness) ($\bar{X}=3.57$) โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของสุธา พงศ์ถาวรภิญโญ. (2562). ศึกษาวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารจัดการของธนาคารพาณิชย์เอกชนสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง พบว่า 6 องค์ประกอบหลัก คือ 2.1) องค์ประกอบด้านบริการ 2.2) องค์ประกอบด้านความสามารถการผลิตร่วมของลูกค้า 2.3) องค์ประกอบด้านเทคโนโลยี และการสื่อสาร 2.4) องค์ประกอบด้านบรรณประโยชน์ที่ได้รับ 2.5) องค์ประกอบด้านบริการที่ เฉพาะเจาะจง และ 2.6) องค์ประกอบด้านประสบการณ์ที่ได้รับ 3) องค์ประกอบการสร้างสรรคคุณค่าร่วมทั้ง 6 องค์ประกอบส่งผลต่อความผูกพันของลูกค้าตามลำดับ พร้อมทั้งณัฐพร ดอกบุญนาค และฐาปกรณ์ ทองคำนุช (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการเลือกใช้โรงแรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ด้านคุณภาพการบริการ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการออกแบบตกแต่งโรงแรม ด้านความรู้ความสามารถในการบริการของพนักงาน และด้านการรักษาความปลอดภัย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของป๋องศักดิ์ ทองเนื้อแข็ง (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่กำหนดในการเลือกที่พัก รวมถึงวัดระดับความพึงพอใจของผู้เข้าพักที่มีต่อการบริการของสงขลาพาเลซ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกที่พักสงขลาพาเลซของผู้เข้าพักให้ความสำคัญ เรื่องความปลอดภัย และราคาตามลำดับ

ประเด็นที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัยทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักจากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยสรุปว่า มี 6 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ($\bar{X}= 4.78$, $SD=0.24$) รองลงมา คือ ด้านสถานที่หรือช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ($\bar{X}= 4.74$, $SD=0.29$) ด้านบุคคล (People) ($\bar{X}= 4.71$, $SD=0.29$) ด้านราคา (Price) ($\bar{X}= 4.67$, $SD=0.43$) ด้านกระบวนการ (Process) ($\bar{X}= 4.65$, $SD=0.33$) และ ด้านกายภาพและการนำเสนอ (Physical Evidence/Environment and Presentation) ($\bar{X}= 4.63$, $SD=0.33$) ตามลำดับ และมีด้านที่อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ($\bar{X}= 4.46$, $SD=0.42$) อยู่ในระดับมาก โดยสอดคล้องกับการศึกษาของกมลพร กัลยาณมิตร (2564) ศึกษาวิจัยเรื่องการนำกลยุทธ์การบริหารสู่การปฏิบัติ ในรูปแบบความปกติใหม่ (New Normal) พบว่าโดยผู้บริหารต้องสร้างคุณค่าให้แก่สินค้าและบริการในการเข้าถึงและสร้างความไว้วางใจแก่ผู้บริโภคผ่านเทคโนโลยี ด้านแนวทางการนำกลยุทธ์การบริหารสู่การปฏิบัติในรูปแบบความปกติใหม่ พบว่า องค์กรต้องปรับเปลี่ยนนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้พัฒนาผลิตภัณฑ์ และบริการ ดำเนินธุรกิจแบบสร้างพันธมิตร การตัดสินใจต้องฉับไวและยืดหยุ่น พร้อมปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ มองหาช่องทางธุรกิจใหม่ ๆ เพิ่มช่องทางความหลากหลาย ทางการตลาด เน้นคุณภาพ สร้างความแตกต่าง ความปลอดภัยจากโรคระบาด และมีการ วางแผนเพื่อเตรียมรับมือความไม่แน่นอนในปัจจุบันและอนาคต พร้อมทั้งผลงานวิจัยของ

ป๋องศัคดี ทองเนื้อแข็ง, (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่กำหนดในการเลือกที่พัก รวมถึงวัดระดับความพึงพอใจของผู้เข้าพักที่มีต่อการบริการของสงขลาพาเลซ ผลการวิจัยพบว่าระดับความพึงพอใจของผู้เข้าพักในภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Hussain Nasser and Hussain (2015) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณภาพการบริการและความพึงพอใจของผู้โดยสารสายการบินที่ดำเนินงานในดูไบ การวิเคราะห์เชิงประจักษ์ (Service quality and customer satisfaction of a UAE-based airline An empirical investigation) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างคุณภาพการบริการ ภาพลักษณ์ผู้ให้บริการ ความคาดหวังของลูกค้าการรับรู้คุณค่า ความพึงพอใจของลูกค้า

ประเด็นที่ 3 การปรับตัวทางเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวจากสภาวะการแพร่ระบาดโรคโควิด-19 มีอิทธิพลทางตรงต่อปัจจัยทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยสรุปว่า ($R^2 = 0.807$, $R^2_{adjusted} = 0.651$, $F = 465.3$, $p < 0.001$) และปัจจัยทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พัก ($R^2 = 0.120$, $R^2_{adjusted} = 0.062$, $Sr^2 = 3.34$, $F = 12.204$, $p < 0.001$) โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญเรือน ทองทิพย์. (2563). โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กับศักยภาพของผู้นำ ต่อการพัฒนาองค์การแบบ New Normal. พบว่า องค์การต้องปรับเปลี่ยน นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้พัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ ดำเนินธุรกิจแบบสร้างพันธมิตรพึ่งพาอาศัยกันทั้งกับผู้มีส่วนได้เสียการตัดสินใจต้องฉับไวและยืดหยุ่นพร้อมปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ มองหาช่องทางธุรกิจใหม่ ๆ ขยายหรือเพิ่มช่องทางความหลากหลายทางการตลาดเน้นคุณภาพ สร้างความแตกต่าง เน้นความปลอดภัยจากโรคระบาด และสอดคล้องกับการศึกษาของธนะพัฒน์ วิริต. (2563). วิจัยเรื่องรูปแบบการเตรียมชุมชนเพื่อส่งเสริมการออกกำลังกายผู้สูงอายุในหน่วยปฐมภูมิของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร พบว่า การเปรียบเทียบปัจจัยทางสังคม และการส่งเสริมการออกกำลังกายผู้สูงอายุในหน่วยปฐมภูมิ มีผลมาจาก การวางแผน การจัดองค์การ ด้านบุคคล การสั่งการ ด้านกระบวนการ การประสานงาน และด้านการจัดสถานที่ อีกทั้งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของจติกา คุ่มเรือน (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดและการเลือกใช้บริการโรงแรม 4 ดาว ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตเมืองพัทยาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในมุมมองของลูกค้า (7Cs) ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมระดับ 4 ดาวของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในเขตพื้นที่เมืองพัทยา พร้อมทั้งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของกัลยา สร้อยสิงห์, (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคาดหวังและการรับรู้ต่อความพึงพอใจในคุณภาพการบริการของผู้ใช้บริการโรงแรมในเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังและการรับรู้คุณภาพการบริการของผู้ใช้บริการโรงแรมในเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยความคาดหวังและการรับรู้คุณภาพการบริการในภาพรวมเป็นค่าบวก โดยค่าเฉลี่ยการรับรู้สูงกว่าความคาดหวังต่อคุณภาพการบริการตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรให้ความสำคัญกับพนักงานโรงแรม โดยการฝึกอบรมพนักงานให้มีความชำนาญและสามารถให้บริการได้อย่างถูกต้องภายในครั้งแรก ให้พนักงานโรงแรมรับรู้คุณค่างานบริการที่แท้จริงต้องมา จากจิตใจที่รักงานบริการ เพื่อให้พนักงานรู้สึกตั้งใจและอยากทำงานให้กับทางโรงแรม ให้ความสำคัญกับการจัดการสถานที่ให้สอดคล้องกับความคาดหวังลูกค้าในการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พิกจากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุ โทรทัศน์ และสื่อสาร และสื่อสารมวลชนในท้องถิ่น ให้มากขึ้น พร้อมทั้งการปรับปรุง หรือขยายสถานที่จอดรถให้มีความกว้างขวาง ความสะดวก และปลอดภัยในทรัพย์สินของผู้มาใช้บริการจากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. การปรับปรุงภูมิทัศน์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและการตกแต่งของโรงแรม เพื่อให้ผู้มาใช้บริการมีความรู้สึกชื่นชอบและประทับใจจากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2564). แนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อการจัดการภาวะระบาดของโรคโควิด-19 ในข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 1). กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กอบสิทธิ์ ศิลปชัย. (2563). แนวโน้มเศรษฐกิจ. กรุงเทพฯ : ธนาคารกสิกรไทย.
- กัลยา สร้อยสิงห์. (2558). ความคาดหวังและการรับรู้ต่อความพึงพอใจในคุณภาพการบริการของผู้ใช้บริการโรงแรมในเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. รายงานการวิจัย คณะอุตสาหกรรมบริการ วิทยาลัยดุสิตธานี. ศูนย์การศึกษาเมืองพัทยา.
- กมลพร กัลยาณมิตร (2564) ศึกษาวิจัยเรื่องการนำกลยุทธ์การบริหารสู่การปฏิบัติ ในรูปแบบความปกติใหม่ (New Normal). วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(4), หน้า 402 - 422.
- จติกา คุ่มเรือน. (2558). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดและการเลือกใช้บริการโรงแรม 4 ดาว ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตเมืองพัทยา. สารนิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและภัตตาคาร. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยดุสิตธานี.
- ณัฐพร ดอกบุญนาค และฐาปกรณ์ ทองคำนุช. (2558). วิจัยเรื่องความต้องการเลือกใช้โรงแรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี. รายงานการวิจัยกองทุนส่งเสริมการวิจัย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณ.
- ณัฐฐันรี แก้วจันทร์เพชร. (2556). วิจัยเรื่องพฤติกรรมและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญในการท่องเที่ยวเชื่อมโยงเครือข่ายประชา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ในการประชุมวิชาการระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ. หน้า 264-273. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ธัญพรนภัส แฟงสม. (2556). วิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการตลาดของโรงแรมระดับ 4 ดาวเครือข่ายในประเทศไทยในเขตเมืองพัทยา. วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย, 8(1),49-60.

- ธีรภักดิ์ นวรัตน์ ณ อยู่ธยา. (2552). การตลาดบริการ แนวคิดและกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนากรกรงไทย. (2563). แนวโน้มธุรกิจท่องเที่ยวในปี 2020. กรุงเทพฯ : ธนากรกรงไทย.
- ธนะพัฒน์ วิริต. (2563). รูปแบบการเตรียมชุมชนเพื่อส่งเสริมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุในหน่วยปฐมภูมิของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร. ในเอกสารการจัดประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ (ครั้งที่ 17). มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น. หน้า 76 - 89.
- ธนะพัฒน์ วิริต. (2564). ภาวะผู้นำ และวัฒนธรรมองค์กรที่มีต่อผลสำเร็จในการพัฒนา องค์การสมัยใหม่ : กรณีศึกษา สายงานปฏิบัติการนครหลวง บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด. ในเอกสารการจัดประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ (ครั้งที่ 18). มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น. หน้า 129- 137.
- ธีรภักดิ์ นวรัตน์ ณ อยู่ธยา. (2552). การตลาดบริการ แนวคิด และกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พจน์ ใจชาญสุขกิจ. (2563). ประเทศไทยกับการรับมือ และสื่อสารภาวะวิกฤติจากผลกระทบของไวรัสสายพันธุ์ใหม่. กรุงเทพฯ : EXPERT COMMUNICATIONS.
- พงษ์มนัส ตีอด. (2563). ผลกระทบของการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการประกอบอาชีพ บริการจัดส่งอาหาร. *วารสารมหาจุฬานาครทรรคนันท์*. 7(6)ม หน้า 131-144.
- ป้อมศักดิ์ ทองเนื้อแข็ง. (2558). ปัจจัยที่กำหนดในการเลือกที่พัก รวมถึงวัดระดับความพึงพอใจของผู้เข้าพักที่มีต่อการบริการของสงขลาพาเลซ. รายงานการวิจัย. สงขลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ภาสกรณ อักกะโชติกุล. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้บริการที่พักประเภท โรงแรมรายวันของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มาลินี สนธิมูล และอิทธิกร ชำเดช. (2557). วิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีต่อการใช้บริการโรงแรมระดับ 5 ดาว ในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารการเงิน การลงทุนการตลาดและการบริหารธุรกิจ*, 4(2),204-217
- ราชกิจจานุเบกษา. (2563). ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ท้องที่นอกราชอาณาจักรที่เป็นเขตติดโรคติดต่ออันตราย กรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19). (ฉบับที่ 2) หน้า 16 เล่ม 137 ตอนพิเศษ 93.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2563). การสำรวจผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 6 ตุลาคม 2564, http://ittdashboard.nso.go.th/covid19_survey.php.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2557). คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด (พ.ศ. 2560-2564). สืบค้นเมื่อ 6 ตุลาคม 2564, จาก <http://www.opdc.go.th>
- สุธา พงศ์ถาวรปัญญา. (2562). กลยุทธ์การสร้างสรรคคุณค่าร่วมที่ส่งผลต่อความผูกพันของลูกค้าในโรงแรมระดับ 3 ดาว เมืองพัทยา. ใน *ประชุมสัมมนาวิชาการระดับบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ป้อมศักดิ์ ทองเนื้อแข็ง. (2558). ปัจจัยที่กำหนดในการเลือกที่พัก รวมถึงวัดระดับความพึงพอใจของผู้เข้าพักที่มีต่อการบริการของสงขลาพาเลซ. รายงานการวิจัย. สงขลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ภาสกรณ อักกะโชติกุล. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้บริการที่พักประเภท โรงแรมรายวันของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- มาลินี สนธิมูล และอิทธิกร ชำเดช. (2557). วิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีต่อการใช้บริการโรงแรมระดับ 5 ดาว ในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารการเงิน การลงทุนการตลาดและการบริหารธุรกิจ, 4(2),204-217.
- Huang Z. and Cai L.A. (2015). Modeling consumer-based brand equity for multinational hotel brands—When hosts become guests. *Tourism Management*, 46,431-443.
- Kontis A.P. and Lagos D. (2015). Factor framework for the evaluation of multichannel marketing mixes in 5* City Hotels. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 175(1),408-414.
- Kotler, P. (1997). *Marketing management: analysis, planning implementation and control*. (9th ed). New Jersey : Asimmon &Schuster.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 607-610.

ห่วงโซ่คุณค่ากับการลดต้นทุนของธุรกิจ

Value chain and business cost reduction

ผู้วิจัย สุภามาศ สนิทประชากร
 ณัฐพงษ์ แต้มแก้ว
 อนุสรณ์ ศรีสวัสดิ์
 สิริพร ทัดทวี
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น, คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกริก

บทคัดย่อ

ห่วงโซ่คุณค่า คือ ตารางที่รวมกิจกรรม และกระบวนการในบริษัท ทั้งหมด ตั้งแต่ ฝ่ายบุคคล เทคโนโลยี การจัดซื้อ วัตถุดิบ การผลิต การตลาด การขาย ไปจนถึงมือผู้บริโภค โดยจะแยกกิจกรรมออกเป็น 2 ส่วนอย่างชัดเจนเพื่อให้ไม่สับสนคือ กิจกรรมที่สนับสนุนบริษัท เช่น การพัฒนาเทคโนโลยี ฝ่ายบุคคล การจัดซื้อ และกิจกรรมหลักของบริษัท เช่น การนำวัตถุดิบเข้ามา ผลิต เตรียมจัดจำหน่าย การตลาด การขาย และบริการหลังการขาย เป็นต้น ห่วงโซ่คุณค่าคือการรวมกันของระบบที่บริษัทหรือองค์กรใช้ในการสร้างรายได้ กล่าวคือห่วงโซ่คุณค่าประกอบด้วยระบบย่อยต่างๆ ที่ใช้ในการสร้างผลิตภัณฑ์หรือบริการ ซึ่งรวมถึงกระบวนการตั้งแต่ต้นจนจบ

การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าช่วยให้ผู้บริหารและผู้จัดการฝ่ายต่างๆ ขององค์กรสามารถมองเห็นภาพรวมของธุรกิจได้ทั้งหมด และเมื่อลองทำห่วงโซ่คุณค่าของบริษัท ในแต่ละส่วนได้แล้ว ก็ค่อยๆ ปรับปรุงไปที่ละส่วน โดยเริ่มจากส่วนที่แก้ไขได้ง่าย และได้ผลลัพธ์ที่ดีก่อน เมื่อแก้ไขส่วนย่อยเหล่านี้จนเริ่มมีประสบการณ์แล้วก็เริ่มแก้ไขส่วนที่ใหญ่ขึ้นไปอีกได้ เพราะ Value Chain Analysis ไม่ได้มีสำหรับใครคนใดคนหนึ่งในองค์กร แต่มีสำหรับทุกแผนกในองค์กรที่มีหน้าที่ในแต่ละส่วนภายในบริษัท เพื่อที่จะพูดคุย และปรึกษาหารือกันว่าจะสามารถดำเนินการในแต่ละขั้นตอนของห่วงโซ่คุณค่าอย่างไรได้บ้างให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับลูกค้า และบริษัท ทั้งนี้ต้องกำหนดแนวทาง และกลยุทธ์ของบริษัทให้ชัดเจนก่อน เพื่อให้ทั้งองค์กรรู้ว่าเป้าหมายในการสร้างคุณค่า และบริหารต้นทุนนั้นทำเพื่ออะไร และเพราะอะไรจึงได้ผลอย่างแพร่หลาย

คำสำคัญ : ห่วงโซ่คุณค่า, การลดต้นทุน, ธุรกิจ

Abstract

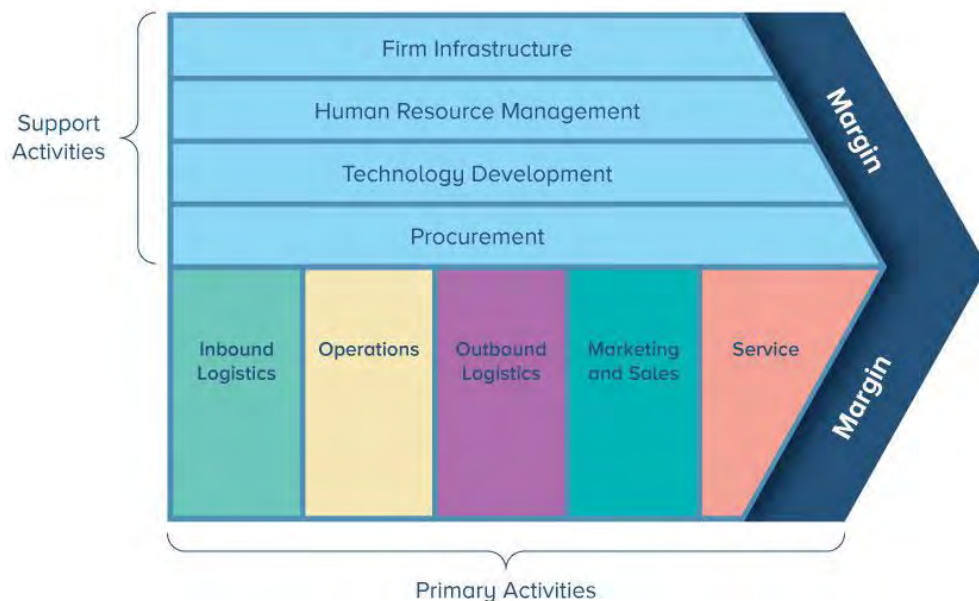
The value chain is a table that includes activities. And all processes in the company, from human resources, technology, procurement, raw materials, production, marketing, sales until the product reaches the consumer. The activities are clearly separated into 2 parts to avoid confusion. Activities that support a company, such as technology development, human resources, procurement, and key company activities such as raw material input, production, preparation for distribution, marketing, sales, and after-sales services, etc. A value chain is a combination of systems by which a company or organization used to generate income. In other words, the value chain consists of various subsystems used to create a product or service. This includes the process from start to finish.

Value chain analysis helps executives and managers of the organization can see the whole business and when trying to make a company's value chain In each section, it will gradually improve one by one. starting with the easy-to-edit section and get good results first Once you've experienced these subsections, you can begin to edit larger ones, because Value Chain Analysis isn't for just anyone in your organization. But there are all departments in the organization that have functions in each part of the company. to talk and discuss how each step of the value chain can be implemented in the best interests of customers and the company. and the company's strategy to be clear first so that the whole organization knows the goal of creating value And what is the cost management for? And why is it so widely effective?.

Keywords : value chain, cost reduction, business

บทนำ

หัวใจสำคัญเรื่องหนึ่งในหลักการกลยุทธ์ตลาดของ ไมเคิล อี พอร์เตอร์ (Michael E. Porter) บิดาแห่ง Five Forces Model และหลักกลยุทธ์การตลาดและธุรกิจผู้โด่งดัง คือ การโฟกัสกลุ่มลูกค้าโดยกลยุทธ์หลัก 2 ประการ คือ กลยุทธ์ต้นทุนต่ำ และกลยุทธ์สร้างความแตกต่าง โดยเริ่มจากการรู้จักจุดแข็งหรือความสามารถหลัก (Core Competency) ของบริษัทก่อน และนำไปสู่การตัดสินใจว่าจะใช้ความสามารถนี้ไปตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างไรยกตัวอย่าง เช่น บริษัทที่มีความสามารถในการผลิตเหล็กกล้าคุณภาพดี อาจจะนำความสามารถนี้ไปผลิตมีดพับสำหรับพกพาที่มีคุณภาพดีและทนทานกว่าบริษัทอื่นๆ หรือ บริษัท NAVER Japan ซึ่งมีความชำนาญด้านบริการการค้นหาข้อมูล (Search Engine) แพลตฟอร์มเกม และ Web portal ที่หันมาสนใจพัฒนาแอปพลิเคชันส่งข้อความผ่านสมาร์ทโฟน ก็ได้ใช้ความชำนาญในเรื่องการพัฒนาโปรแกรมมาสร้างแอปพลิเคชันส่งข้อความซึ่งก็คือ แอปพลิเคชันยอดฮิตอย่าง LINE



ทฤษฎีห่วงโซ่แห่งคุณค่า คือ ทฤษฎีที่คิดค้นขึ้นโดย Michael Porter (ไมเคิล พอร์เตอร์) ซึ่งเป็นอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด โดยหลักการนี้ถูกเขียนลงในหนังสือที่ชื่อว่า Competitive Advantage : Creating and Sustaining Superior Performance ในปี 1985 ซึ่งแนวคิดห่วงโซ่แห่งคุณค่านั้น สามารถวัดได้จากคุณค่าที่ลูกค้าได้รับและยอมจ่ายเงินเพื่อซื้อสินค้าหรือบริการของบริษัทมาน้อยเพียงใด โดยแนวคิดนี้ถูกแบ่งออกเป็น 2 กิจกรรม คือ Primary Activities และ Support Activities โดยแต่ละกิจกรรมจะเน้นไปที่การเพิ่มคุณค่าให้กับสินค้าหรือบริการของบริษัท เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญของห่วงโซ่คุณค่ามีเครื่องมือการจัดการเชิงกลยุทธ์สำหรับการวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าของบริษัท Porter ซึ่งเป็นที่รู้จักจากพลังทั้งห้าของ Porter ได้วางวิธีการวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าไว้ในหนังสือ Competitive Advantage ในปี 1985 โดยพยายามกำหนดความได้เปรียบในการแข่งขันของบริษัท โดยสังเกตว่าเกิดจากกระบวนการของบริษัท เช่น การตลาดและกิจกรรมสนับสนุน โดยแบ่งการวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าออกเป็นห้ากิจกรรมหลัก จากนั้นเขาแบ่งกิจกรรมออกเป็นสี่กิจกรรมที่ช่วยสนับสนุนกิจกรรมหลัก กิจกรรมหลักของห่วงโซ่คุณค่า ได้แก่ การขนส่งเข้า การดำเนินงาน การขนส่งออก การตลาดและการขาย และการบริการ เป้าหมายของกิจกรรมทั้งห้าชุดคือการสร้างมูลค่าที่สูงกว่าต้นทุนในการทำกิจกรรมนั้น ดังนั้นจึงสร้างผลกำไรที่สูงขึ้น ต่อไปนี้คือกิจกรรมหลักห้าประการที่สำคัญ

กิจกรรมหลัก (Primary Activities) ของบริษัทในมุมมองของห่วงโซ่คุณค่า แบ่งเป็น 5 กิจกรรม คือ Inbound Logistics คือ การขนส่งและจัดเก็บวัตถุดิบ Operations คือ การผลิตสินค้าหรือบริการ Outbound Logistics คือ การขนส่งและจัดเก็บสินค้า Marketing and Sales คือ การตลาดและการขาย Service คือ การบริการทั้งก่อนและหลังการขาย (Michael E. Porter, 2021)

1. โลจิสติกส์ขาเข้า ประกอบไปด้วยกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กับผู้ส่งมอบ เช่น การรับ การจัดเก็บ การควบคุมระดับของวัตถุดิบ รวมถึงการจัดการข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัตถุดิบ โดยเทคโนโลยีในกิจกรรมนี้ประกอบไปด้วย การขนส่ง การส่งถ่ายวัสดุ การจัดเก็บวัสดุ การสื่อสาร การทดสอบและระบบข้อมูลตัวอย่างเช่น สำหรับบริษัทอิตาลคอมเมิร์ซ โลจิสติกส์ขาเข้าจะเป็นการรับและจัดเก็บผลิตภัณฑ์จากผู้ผลิตที่มีแผนจะขาย (Dekker, H. C., 2003)

2. ปฏิบัติการ กิจกรรมที่ก่อให้เกิดคุณค่าโดยการแปลงสภาพวัตถุดิบจนกลายเป็นสินค้าหรือบริการ โดยเทคโนโลยีที่ใช้ในกิจกรรมนี้จะประกอบไปด้วย กระบวนการผลิต วัตถุดิบ เครื่องจักรและเครื่องมือ การขนถ่ายวัสดุ การบรรจุหีบห่อ การรักษาสุขภาพ การทดสอบ การออกแบบและจัดการสิ่งปลูกสร้าง และระบบข้อมูลรวมถึงขั้นตอนการแปลงวัตถุดิบเป็นผลิตภัณฑ์หรือบริการสำเร็จรูป ซึ่งรวมถึงการเปลี่ยนอินพุตทั้งหมดให้พร้อมเป็นเอาต์พุต ในตัวอย่างอิตาลคอมเมิร์ซข้างต้น จะรวมถึงการเพิ่มฉลากหรือตราสินค้าหรือบรรจุผลิตภัณฑ์หลายรายการเป็นชุดเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ (Rabelo, L., 2007)



3. โลจิสติกส์ขาออก กิจกรรมที่ดำเนินการส่งมอบสินค้าไปยังลูกค้า รวมถึงการจัดเก็บสินค้า การเติมเต็มความต้องการของลูกค้า โดยเทคโนโลยีที่ใช้ในกิจกรรมนี้ประกอบไปด้วย การขนส่ง การขนถ่ายวัสดุ การสื่อสารระบบข้อมูล และการบรรจุหีบห่อ กิจกรรมทั้งหมดในการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ขั้นสุดท้ายไปยังผู้บริโภคถือเป็นการขนส่งขาออก ซึ่งรวมถึงการส่งมอบผลิตภัณฑ์ แต่ยังคงรวมถึงระบบการจัดเก็บและการกระจาย และสามารถเป็นได้ทั้งภายนอกและภายใน สำหรับบริษัทอีคอมเมิร์ซข้างต้น ซึ่งรวมถึงการจัดเก็บผลิตภัณฑ์สำหรับการจัดส่งและการจัดส่งจริงของผลิตภัณฑ์ดังกล่าว (Taylor, D. H., 2005)

4. การตลาดและการขาย กิจกรรมใดๆที่ทำให้ผู้ซื้อดำเนินการจัดหาสินค้า รวมไปถึงการเลือกช่องทางโฆษณา ประชาสัมพันธ์ และการกำหนดราคาสินค้าเป็นกลยุทธ์เพื่อเพิ่มการมองเห็นและกำหนดเป้าหมายลูกค้าที่เหมาะสม เช่น การโฆษณา การส่งเสริมการขาย และราคา รวมอยู่ในการตลาดและการขาย โดยพื้นฐานแล้ว นี่คืองิจกรรมทั้งหมดที่ช่วยโน้มน้าวให้ผู้บริโภคซื้อผลิตภัณฑ์หรือบริการของบริษัท ต่อจากตัวอย่างข้างต้น บริษัทอีคอมเมิร์ซอาจแสดงโฆษณาบน Instagram หรือสร้างรายชื่ออีเมลสำหรับการตลาดทางอีเมล

5. บริการ ซึ่งรวมถึงกิจกรรมเพื่อรักษาผลิตภัณฑ์และปรับปรุงประสบการณ์ของผู้บริโภค กิจกรรมในการรักษาสภาพของสินค้าหลังการขายรวมถึงการซ่อมและให้บริการกับลูกค้า โดยเทคโนโลยีที่ใช้ในกิจกรรมนี้ประกอบไปด้วย การบริการ การทดสอบ การสื่อสาร และระบบข้อมูล เช่น การบริการลูกค้า การบำรุงรักษา การซ่อมแซม การคืนเงิน และการแลกเปลี่ยน สำหรับบริษัทอีคอมเมิร์ซ อาจรวมถึงการซ่อมหรือเปลี่ยน หรือการรับประกัน

Support Activities (กิจกรรมสนับสนุน)



ปัจจุบันบริษัทต่างๆ สามารถปรับปรุงกิจกรรมหลักของห่วงโซ่คุณค่าของตนเพิ่มเติมได้ด้วยกิจกรรมรอง กิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่าทำนองนั้น พวกเขาสนับสนุนกิจกรรมหลัก การสนับสนุนหรือกิจกรรมรองโดยทั่วไปจะมีบทบาทในแต่ละกิจกรรมหลัก (Michael E. Porter., 2021) เช่น Firm Infrastructure คือ โครงสร้างพื้นฐานองค์กร เช่น การเงิน การบัญชี การจัดการองค์กร Human Resource Management คือ การบริหารบุคลากร Technology Development คือ การพัฒนาเทคโนโลยีและ Procurement คือ การจัดซื้อนี่คือกิจกรรมสนับสนุนที่ประการ

6. การจัดหา/จัดซื้อ(Procurement) การจัดซื้อคือการได้มาซึ่งปัจจัยการผลิตหรือทรัพยากรสำหรับบริษัท นี่คือนี่วิธีที่บริษัทได้รับวัตถุดิบ ซึ่งรวมถึงการค้นหาและเจรจาราคากับซัพพลายเออร์และผู้ขาย สิ่งนี้เกี่ยวข้องอย่างมากกับกิจกรรมหลักด้านโลจิสติกส์ขาเข้า ซึ่งบริษัทอีคอมเมิร์ซจะมองหาการจัดหาวัสดุหรือสินค้าเพื่อขายต่อ (Savino, M. M., 2015)

7. การบริหารทรัพยากรบุคคล(Human Resource Management) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรบุคคล ตั้งแต่วิเคราะห์ความต้องการ สรรหาและคัดเลือก ประเมินผล พัฒนาฝึกอบรมระบบเงินเดือนค่าจ้าง และแรงงานสัมพันธ์และรักษาพนักงานที่จะเติมเต็มกลยุทธ์ทางธุรกิจตลอดจนช่วยออกแบบ ทำการตลาด และขายผลิตภัณฑ์ โดยรวมแล้ว การจัดการพนักงานมีประโยชน์สำหรับกิจกรรมหลักทั้งหมด โดยที่พนักงานและการจ้างงานที่มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการตลาด การขนส่ง และการดำเนินงาน และอื่นๆ (Anandajayasekeram, P., 2009)

8. โครงสร้างพื้นฐานขององค์กร(Firm Infrastructure) โครงสร้างพื้นฐานครอบคลุมระบบสนับสนุนของบริษัทและฟังก์ชันที่ช่วยให้สามารถรักษาการดำเนินงานได้ ซึ่งรวมถึงหน้าที่การบัญชี กฎหมาย และการบริหารทั้งหมด โครงสร้างพื้นฐานที่มั่นคงจำเป็นสำหรับการทำงานหลักทั้งหมด (Anandajayasekeram, P., 2009)

9. การวิจัยและพัฒนา(Technology Development) การพัฒนาเทคโนโลยีใช้ในระหว่างการวิจัยและพัฒนา และอาจรวมถึงการออกแบบและพัฒนาเทคนิคการผลิตและกระบวนการอัตโนมัติ ซึ่งรวมถึงอุปกรณ์ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ขั้นตอน และความรู้ด้านเทคนิค โดยรวมแล้ว ธุรกิจที่ทำงานเพื่อลดต้นทุนด้านเทคโนโลยี เช่น การเปลี่ยนจากระบบจัดเก็บข้อมูลฮาร์ดแวร์ไปเป็นคลาวด์ คือการพัฒนาเทคโนโลยี (Rich, K. M., 2011)

กิจกรรมภายในห่วงโซ่คุณค่าของ Michael Porter ถูกใช้เพื่อให้บริษัทมีความได้เปรียบในการแข่งขันใน Framework ที่ถูกนำมาใช้ในธุรกิจอย่างแพร่หลาย และค่อนข้างเวิร์คมากในการทำความเข้าใจกระบวนการของทั้งองค์กร เพื่อให้เราสามารถ ลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการทั้งหมด การวิเคราะห์ Value Chain ของบริษัท เพื่อประเมินคุณค่า และต้นทุนในแต่ละกิจกรรม การวิเคราะห์ Value Chain ช่วยให้ผู้บริหารและผู้จัดการฝ่ายต่างๆ ขององค์กรสามารถมองเห็นภาพรวมของธุรกิจได้ทั้งหมด และเมื่อลองทำ Value Chain ของบริษัท ในแต่ละส่วนได้แล้ว ก็ค่อยๆ ปรับปรุงไปที่ละส่วน โดยเริ่มจากส่วนที่แก้ไขได้ง่าย และได้ผลลัพธ์ที่ดีก่อน เมื่อแก้ไขส่วนย่อยเหล่านี้จนเริ่มมีประสบการณ์แล้วก็เริ่มแก้ไขส่วนที่ใหญ่ขึ้นไปอีกได้ โดย Value Chain Analysis ไม่ได้มีสำหรับใครคนใดคนหนึ่งในองค์กร แต่มีสำหรับทุกแผนกในองค์กรที่มีหน้าที่ในแต่ละส่วนภายในบริษัท เพื่อที่จะพูดคุย และปรึกษาหารือกันว่าจะสามารถดำเนินการในแต่ละขั้นตอนของ Value Chain อย่างไรได้บ้างให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับลูกค้า และบริษัททั้งนี้ต้องกำหนดแนวทาง และกลยุทธ์ของบริษัทให้ชัดเจนก่อน เพื่อให้ทั้งองค์กรรู้ว่าเป้าหมายในการสร้างคุณค่า และบริหารต้นทุนนั้นทำเพื่ออะไร ลองมาดูตัวอย่างกันว่ากลยุทธ์ยอดนิยมที่หลายบริษัทใช้มีอะไรบ้าง ดังตัวอย่างกลยุทธ์ธุรกิจเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน

Cost Leadership คือ กลยุทธ์ในการเป็นผู้นำด้านต้นทุน โดยการเพิ่มคุณค่าในกิจกรรมต่างๆ จะเน้นด้านการลดต้นทุนเป็นหลัก

Differentiation คือ กลยุทธ์ในการทำธุรกิจให้แตกต่าง ซึ่งการพัฒนา และสร้างคุณค่า ก็จะเน้นไปในด้านการทำสินค้า หรือบริการให้ออกมาแตกต่าง เป็นต้น

ทั้งนี้เพื่อให้บริษัทมีความได้เปรียบในการแข่งขัน จากนั้นก็ทำการวิเคราะห์ต้นทุนว่าส่วนไหนบ้างที่ใช้จ่ายต้นทุนมากกว่าปกติ และสามารถที่จะลดต้นทุนได้อย่างไรบ้าง เช่น ต้นทุนแรงงาน ต้นทุนวัตถุดิบ เป็นต้น หรือจะปรับวัตถุดิบ เทคโนโลยี บริการหลังการขาย อย่างไร เพื่อให้แตกต่างจากคู่แข่ง เพราะ Framework นี้สามารถนำไปปรับใช้ได้ทั้งในองค์กรขนาดใหญ่ ธุรกิจ SME หรือแม้กระทั่งธุรกิจส่วนตัว ซึ่งจะช่วยเพิ่ม Competitive Advantage ให้ธุรกิจได้ จากการสร้างคุณค่าให้สินค้า ลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการทั้ง Primary Activities และ Support Activities

ตัวอย่างของบริษัทที่ใช้กลยุทธ์ต้นทุนต่ำ อย่างเช่น สายการบินต้นทุนต่ำที่ตัดบริการอื่นๆ ที่สายการบินแบบเดิมมีออกให้คงเหลือแต่บริการหลักของสายการบิน คือการขนส่งคนในราคาถูกเท่านั้น ส่วนลูกค้าคนไหนต้องการได้บริการเพิ่มเติมสามารถจ่ายเงินเพื่อซื้อบริการได้ โดยสายการบินต้นทุนต่ำแห่งแรกของโลกคือ สายการบินเซาท์เวสต์ แอร์ไลน์ (Southwest Airlines) นั่นเอง โดยกลยุทธ์ต้นทุนต่ำที่จริงแล้วไม่ได้หมายถึงการตัดลดบริการด้านอื่นเพื่อลดราคาตัวเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการทำกิจกรรมทุกอย่างเพื่อการบริหารต้นทุนให้ต่ำที่สุดอีกด้วย เช่น สายการบินเซาท์เวสต์แอร์ไลน์ ใช้เครื่องบินทุกลำเป็นรุ่นเดียวกันทั้งหมดเพื่อง่ายต่อการบำรุงรักษา และการสั่งอะไหล่เพื่อใช้ในการซ่อมแซมก็สามารถสั่งได้ในปริมาณมากๆ ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายมากกว่าการมีเครื่องบินหลายๆ รุ่น จากผู้ผลิตหลายราย หรือกรณีของ AirAsia Thailand ใช้การสั่งเครื่องบินร่วมกันกับ AirAsia ของมาเลเซียและเครือของ AirAsia ในเอเชียทำให้ซื้อเครื่องบินได้จำนวนมาก ส่งผลให้มีอำนาจต่อรองกับบริษัทผู้ขายมากกว่าสายการบินอื่นๆ มาก (คลังความรู้ ธุรกิจ, 2561)

สำหรับกรณีศึกษาของกลยุทธ์ต้นทุนต่ำที่คลาสสิกมากคือ บริษัทอิกีย (IKEA) โดยอิกียออกแบบวิธีการดำเนินการโดยเน้นให้เกิดค่าใช้จ่ายของบริษัทน้อยที่สุด ตัวอย่างเช่น การสร้างร้านให้มีขนาดใหญ่หลายๆ แห่งในพื้นที่ชานเมืองที่ราคาที่ดินไม่สูง (ที่ดินชานเมืองราคาถูกกว่าในเมือง ด้วยความที่ที่ดินราคาถูกทำให้สามารถซื้อที่ดินได้มากและสร้างร้านขนาดใหญ่ได้) มีที่จอดรถขนาดใหญ่ เพราะลูกค้าที่มาซื้อของมักขับรถมา อิกียแทบไม่มีพนักงานแนะนำสินค้า แต่ใช้การตกแต่งร้านด้วยการจัดวางเฟอร์นิเจอร์ให้เป็นเหมือนห้องตัวอย่างเพื่อให้ลูกค้าเมื่อเดินชมร้านในส่วนที่ตกแต่งแบบนี้แล้วเข้าใจได้ทันทีว่าสินค้านี้คืออะไร โดยใช้ร่วมกับป้ายแนะนำสินค้าที่แขวนติดอยู่กับสินค้า นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างความรู้สึกรักอยากซื้อสินค้าของลูกค้าอีกด้วย และนี่ก็เป็นอีกเหตุผลที่สโตร์ของอิกียมีขนาดใหญ่ เพราะใช้เป็นโชว์รูมแสดงการตกแต่งห้องจากเฟอร์นิเจอร์ได้ครบทุกห้องในบ้านและเก็บสินค้าได้ปริมาณมากด้วย สำหรับในต่างประเทศ การซื้อเฟอร์นิเจอร์จากอิกียจะไม่มีบริการติดตั้ง โดยลูกค้าที่มาซื้อสินค้าส่วนมากเป็นลูกค้าอายุไม่มากที่นิยมสินค้าที่ราคาไม่แพงแต่มี Design ดี ในส่วนนี้ทำให้อิกียเน้นการออกแบบเฟอร์นิเจอร์ที่มีรูปลักษณ์สวยงาม แต่ต้นทุนการผลิตไม่สูงได้ และเนื่องจากลูกค้าเป็นคนอายุน้อยดังนั้นการมีบริการช่างประกอบสินค้าเป็นเรื่องที่ไม่จำเป็น ส่วนนี้เป็นการลดการจ้างช่างประกอบสินค้า ที่เป็นกลยุทธ์สำคัญจริงๆ คือ การออกแบบเฟอร์นิเจอร์ให้สามารถถอดและใส่ลงในกล่องรูปสี่เหลี่ยมแบนแบนและยาวได้ ทำให้ลูกค้าสามารถขนเฟอร์นิเจอร์ไปที่บ้านได้สะดวก นอกจากนั้นยังทำให้สามารถเก็บสินค้าในคลังสินค้าได้ปริมาณมากกว่าคู่แข่งในพื้นที่เท่ากันอีกด้วย (Michael E. Porter., 2021)

สุดท้าย ศูนย์อาหารภายในอิกียจะเหมือนโรงอาหารมหาวิทยาลัย คือ ลูกค้าต้องนำภาชนะที่ใส่อาหารไปเก็บเองทำให้ไม่มีต้นทุนพนักงานเก็บภาชนะ ทั้งหมดนี้ประกอบกันทำให้อิกียมีต้นทุนต่ำกว่าคู่แข่งอย่างมีนัยสำคัญ แต่ลูกค้าก็ได้สิ่งที่ทดแทนไปคือ สามารถซื้อเฟอร์นิเจอร์ได้ในราคาถูกกว่าซื้อจากที่อื่น

ตัวอย่างของบริษัทที่ใช้กลยุทธ์สร้างความแตกต่าง สำหรับกลยุทธ์การสร้างความแตกต่างให้กับสินค้าหรือบริการ ตัวอย่าง เช่น บริษัท Zipcar ที่เป็นบริษัทให้เช่ารถแบบ On-Demand ซึ่งลูกค้าสามารถเช่ารถใช้เป็นรายชั่วโมงได้ ซึ่งทำให้บริษัทได้กลุ่มคนที่ต้องการเช่ารถใช้เป็นเวลาไม่นานมาเป็นลูกค้าหรือว่าบริษัทที่ใช้กลยุทธ์สร้างความแตกต่างที่เป็นบริษัทระดับโลกที่เรารู้จักกันคืออย่างเช่น แบรินด์เสื้อผ้า ZARA ที่กลยุทธ์ของบริษัทไม่ใช้การขายเสื้อผ้าราคาถูก แต่กลยุทธ์ของซาราคือ ความเร็ว กล่าวคือซารามีทีม Designer ที่คอยติดตามเทรนด์แฟชั่นใหม่ๆ และออกแบบเสื้อผ้าตามกระแสนิยมได้อย่างรวดเร็วและหลากหลาย และเน้นการออกคอลเลกชันเสื้อผ้าใหม่ถี่กว่า

คู่แข่งรายอื่นๆ และผลดีออกมาแต่ละรุ่นในปริมาณจำกัด ทำให้เสื้อผ้าแต่ละรุ่นเป็นเหมือน Limited Edition ที่ลูกค้าแต่ละคนเป็นเจ้าของได้แบบไม่ซ้ำแบบใคร และร้านของซาร่าจะอยู่ในตัวเมืองที่สามารถแสดงสินค้าให้ลูกค้าได้เห็นอย่างรวดเร็ว จากกลยุทธ์นี้เป็นเหมือนการกระตุ้นให้ลูกค้ามาซื้อเสื้อผ้าจากร้านด้วยความถี่มากกว่าคู่แข่ง เพราะแต่ละคนต้องการเป็นเจ้าของเสื้อผ้าทันสมัยที่ไม่ซ้ำกับใคร แต่การที่ซาร่าสามารถทำแบบนี้ได้ไม่ใช่สิ่งที่ใครก็สามารถเลียนแบบได้ เพราะซาร่าไม่ได้มีแค่กลยุทธ์ในการผลิตสินค้าที่มีลักษณะเฉพาะเท่านั้น แต่การสร้างระบบบริหารและโครงสร้างบริษัททุกอย่างที่ซาร่าทำเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้กลยุทธ์นี้ประสบความสำเร็จ ถ้ามองว่าซาร่าทำอย่างไร ก็เริ่มจากการสร้างระบบการบริหารแบบแบนราบคือ ไม่มีลำดับชั้นของการบริหารมากมาย แต่เน้นการแบ่งแผนกเท่าที่จำเป็นและเกือบขึ้นตรงกับ CEO หรือว่ามีผู้บริหารระดับรองน้อยที่สุดและทีมงานออกแบบ ทีมผลิต ทีมการตลาดทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด เพื่อการสื่อสารกันเกี่ยวกับความคืบหน้าในการทำงานและการแก้ปัญหาอย่างคล่องตัว การมีร้านในเมืองถึงจะเสียค่าเช่าแพงกว่าแต่ก็ทำให้ลูกค้าสามารถเข้าถึงแฟชั่นเสื้อผ้าใหม่ ๆ ได้ง่ายกว่าด้วย ที่สำคัญเสื้อผ้าของซาร่าจะไม่ส่งไปถึงร้านแบบใส่กล่องไปแต่จะรีดให้เรียบร้อยแล้วใส่ไม้แขวนเสื้อส่งถึงร้านพร้อมวางขายได้ทันที จะต่างกับแบรนด์อื่นที่ต้องไปจัดและรีดเสื้อผ้าอีกทีก่อนนำขึ้นแขวนโชว์ในร้าน (Michael E. Porter., 2021)

กล่าวคือ บริษัทสามารถจะขายสินค้าได้มากโดยการทำให้ราคาสินค้าถูกกว่าคู่แข่ง กรณีสินค้าไม่มีความแตกต่างกันมาก ไม่ก็ทำให้สินค้ามีความแตกต่างจากคู่แข่ง หรือว่ามีความเหนือกว่า ทำให้สามารถขายสินค้าได้โดยไม่ต้องแข่งด้านราคา ดังนั้น ปัจจัยสำคัญคือการสร้างความรับรู้ให้ลูกค้าว่าบริษัทเราเน้นที่กลยุทธ์ใด ระหว่างการขายสินค้าในราคาถูกกว่า หรือว่าขายสินค้าที่มีคุณภาพหรือความแตกต่างจากคู่แข่งรายอื่นมากกว่านั่นเองครับ ซึ่งการวางตำแหน่งทางธุรกิจแบบไหนก็จะมีวิธีการบริหารและรายละเอียดต่างๆ ไม่เหมือนกัน ดังนั้น ในการเลือกกลยุทธ์ควรเลือกที่กลยุทธ์ใดกลยุทธ์หนึ่ง และเน้นที่กลยุทธ์นั้นเพื่อเน้นกลุ่มลูกค้าที่เป็นเป้าหมายของกลยุทธ์ของเราได้อย่างชัดเจน และก่อให้เกิดความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืนนั่นเอง

อ้างอิง

- คลังความรู้ ธุรกิจ.(2561).เข้าใจหลักกลยุทธ์การตลาดของ Michael E. Porter ในมุมมองแบบเศรษฐศาสตร์. วันที่ 15 พฤศจิกายน 2561, สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2564, <https://www.finnomena.com/investment-reader/michael-e-porter/>.
- _____.(2561).เข้าใจหลักกลยุทธ์การตลาดของ Michael E. Porter ในมุมมองแบบเศรษฐศาสตร์.วันที่ 15 พฤศจิกายน 2561, สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2564, <https://www.finnomena.com/investment-reader/michael-e-porter/>.
- Anandajayasekeram, P., & Gebremedhin, B. (2009). Integrating innovation systems perspective and value chain analysis in agricultural research for development: Implications and challenges (Vol. 16). ILRI (aka ILCA and ILRAD).
- _____. (2009). Integrating innovation systems perspective and value chain analysis in agricultural research for development: Implications and challenges (Vol. 16). ILRI (aka ILCA and ILRAD).
- Dekker, H. C. (2003). Value chain analysis in interfirm relationships: a field study. *Management accounting research*, 14(1), 1-23.
- Michael E. Porter. (2021)."Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance, *Management accounting research*, Pages 39-40.

- _____.(2021)."Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance, Management accounting research, Pages 39-40.
- Michael E. Porter. (2021).หลักคิดเรื่องกลยุทธ์และการแข่งขัน Understanding Michael Porter. วันที่ 15 พฤศจิกายน 2561, สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2564, <https://www.finnomena.com/investment-reader/michael-e-porter/>.
- Michael E. Porter. (2021).หลักคิดเรื่องกลยุทธ์และการแข่งขัน Understanding Michael Porter. วันที่ 15 พฤศจิกายน 2561, สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2564, <https://www.finnomena.com/investment-reader/michael-e-porter/>.
- Rabelo, L., Eskandari, H., Shaalan, T., & Helal, M. (2007). Value chain analysis using hybrid simulation and AHP. *International Journal of Production Economics*, 105(2), 536-547.
- Rich, K. M., Ross, R. B., Baker, A. D., & Negassa, A. (2011). Quantifying value chain analysis in the context of livestock systems in developing countries. *Food Policy*, 36(2), 214-222.
- Savino, M. M., Manzini, R., & Mazza, A. (2015). Environmental and economic assessment of fresh fruit supply chain through value chain analysis. A case study in chestnuts industry. *Production Planning & Control*, 26(1), 1-18.
- Taylor, D. H. (2005). Value chain analysis: an approach to supply chain improvement in agri-food chains. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*.

ปัจจัยในการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคผ่านระบบออนไลน์

Factors In The Decision To Buy Products Of Consumers Online

ผู้วิจัย

อภิรักษ์ บุชบก

อาจารย์ประจำหลักสูตร คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ชั้นย่นันต์ สมถวิลผ่องใส

อาจารย์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปการจัดการ สถาบันรัชต์ภาคย์
วไลพร บุชบก

อาจารย์คณะบัญชี วิทยาลัยอาชีวศึกษาดุสิตราชบุรี จังหวัดราชบุรี

บทคัดย่อ

บทความเรื่อง ปัจจัยในการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคผ่านระบบออนไลน์ มีวัตถุประสงค์เพื่อทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยอันเป็นปัจจัยสำคัญของการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคผ่านระบบออนไลน์ ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ มี 5 แนวคิด ได้แก่ 1. แนวคิดพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ 2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับทัศนคติ 3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความไว้วางใจ 4. ทฤษฎีสวนประสมทางการตลาด 5. ทฤษฎีสั่งกระตุ้นการตอบสนอง (S-R Theory) และปัจจัยในการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคผ่านระบบออนไลน์ ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ 1. การตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคผ่านระบบออนไลน์ 2. ทัศนคติในการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านระบบออนไลน์ 3. ความไว้วางใจของผู้บริโภคต่อการซื้อสินค้าผ่านระบบออนไลน์ และ 4. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์

Abstract

The objective is to review the concepts, theories and research that are important factors of Consumers decide to buy products online. The results of the study revealed that there are 5 concepts and theories used, namely : 1. The concept of electronic commerce. 2. Concepts and theories related to attitudes 3. Trust concepts and theories 4. Marketing mix theory 5. The S-R Theory and factors in the decision to buy products of consumers via online system consist of 4 factors : 1. Consumers' decision to buy products online. 2. Attitude in decision to buy products online 3. Consumer trust in online shopping and 4. Online marketing mix.

บทนำ

ปัจจุบันโลกของธุรกิจการค้าออนไลน์เติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องมาจาก เทคโนโลยีที่ก้าวหน้า ทำให้การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของผู้บริโภคสะดวก รวดเร็ว ง่ายตายแค่เพียงปลาย นิ้วสัมผัส ซึ่งในปี 2557 ที่ผ่านมามีธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) ของไทยได้เติบโตขึ้น แบบก้าวกระโดด ปัจจัยที่สำคัญมาจากการที่ธุรกิจต่างๆ เป็นช่องทางการขายหลักในการเข้าถึงผู้บริโภค อีกทั้งยังมีการเข้ามาของผู้ให้บริการจากต่างประเทศ ทำให้เกิด การแข่งขันด้านการให้บริการเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคให้ได้มากที่สุด ทั้งการมีระบบชำระเงินออนไลน์ (Online Payment) ที่พัฒนาไปอย่างมากทั้งในด้านความปลอดภัยและความ น่าเชื่อถือ หรือการ

มีระบบจัดการสินค้าและขนส่งถึงปลายทางพร้อมเก็บเงิน นอกจากนี้ยังมีสถิติที่น่าสนใจเกี่ยวกับตัวเลขของคนไทยที่ใช้อินเทอร์เน็ตเติบโตขึ้นสูงถึง 56.1 ล้านคน (Digital Advertising Association Thailand และ MarketingOps.com, 2558) และมีประชากรไทยอยู่ในสังคมออนไลน์ ในจำนวนที่สูงมาก ปัจจุบันมีบัญชีผู้ใช้อยู่ในเฟซบุ๊ก (Facebook) 37 ล้านบัญชี บัญชีผู้ใช้ทวิตเตอร์ 3.4 ล้านบัญชี และบัญชีผู้ใช้อินสตาแกรม (Instagram) 7.8 ล้านบัญชี ทั้งนี้มือถือสมาร์ทโฟนราคา ถูกยิ่งถือเป็นอีกปัจจัยที่ทำให้คนไทยเกือบทุกระดับสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนมากจึงสามารถใช้บริการซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชัน (application) ซึ่งสามารถทำได้ตลอด 24 ชั่วโมงจากที่บ้าน ที่ทำงาน ที่มหาวิทยาลัย หรือที่ใดก็ตามที่อินเทอร์เน็ตเข้าถึง เพราะสามารถประหยัดเวลาในการออกไปเลือกซื้อสินค้าเองตามห้างร้านต่างๆ และยังเป็นตัวเลือกที่ดีสำหรับเหล่าผู้บริโภคที่ไม่มีเวลา รวมถึงการมีระบบตรวจสอบการชำระเงินและสถานะการจัดส่งสินค้าอีกด้วยผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตมีความสนใจที่จะหาข้อมูลข่าวสารในสังคมออนไลน์เพิ่มมากขึ้น ทั้งด้านข่าวสารความบันเทิง โดยประชากรปัจจุบันของประเทศไทยมี จำนวน 67 ล้านคน ในแต่ละวันมีผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ต เฉลี่ยผู้ใช้งานต่อวัน 5 ชั่วโมง โดยผู้ใช้เทคโนโลยีส่วนใหญ่สมาร์ทโฟนคิดเป็นร้อยละ 24 และ การใช้งานในแต่ละวันเฉลี่ยคิดเป็น 3 ชั่วโมงต่อวัน ในการใช้งาน ระดับการใช้งานของสื่อสังคมออนไลน์ คิดเป็น ร้อยละ 25 ของ ผู้ใช้งานในสื่อสารข้อมูล โดยใช้งานในแต่ละวัน คิดเป็น 3 ชั่วโมงต่อวัน ในการใช้งานในสื่อสารข้อมูล โดยใช้งานในแต่ละวันคิดเป็น 3 ชั่วโมงต่อวัน และใช้งานผ่านสื่อ Social Network Application มากที่สุด คือ คิดเป็นร้อยละ 50 ผู้ใช้งานในสื่อดิจิทัลใช้เครื่องมืออย่างสมาร์ทโฟน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 31 ผู้ใช้งาน ใช้สมาร์ทโฟนค้นหาข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 95 ค้นหาสื่อค้นหาสินค้าผลิตภัณฑ์และบริการ คิดเป็นร้อยละ 94 และซื้อขายออนไลน์ คิดเป็นร้อยละ 51 ของผู้ใช้งาน ทั้งหมด นอกจากนี้มีการสื่อสารในสังคมออนไลน์โดยเฉพาะ Facebook ประมาณการใช้งานของผู้ที่ใช้อยู่ที่ร้อยละ 36 โดยการใช้สมาร์ทโฟนคิดเป็นร้อยละ 125 ของเทคโนโลยีที่มีการใช้งาน 84 ล้านเครื่อง (ศูนย์สารสนเทศการวิจัย, 2557) ปัจจุบันการสื่อสารของสังคมไทยมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้คนสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ทั่วทุกมุมโลก โดยเชื่อมต่อผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตของสังคมและมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นกัน การใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างแพร่หลาย ทำให้ผู้ใช้งานเกิดมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ลงบนเว็บไซต์ร่วมกัน สามารถตอบโต้กับข้อมูลที่อยู่บนเว็บไซต์ได้ ผู้ใช้สามารถสร้างเนื้อหา แลกเปลี่ยนกระจายความรู้และข้อมูลกันไปยังบุคคลหนึ่งสู่บุคคลหนึ่งจนกลายเป็นสังคมหนึ่งในโลกอินเทอร์เน็ตหรือเราเรียกว่า สังคมออนไลน์ ผู้ใช้งานใช้เขียนและอธิบายความสนใจหรือกิจกรรมที่ได้ทำ มีความเชื่อมโยงกับความสนใจและกิจกรรมของผู้อื่นรวมทั้งข้อมูลส่วนตัวด้วย บทความ รูปภาพ ผลงาน พบปะ แสดงความคิดเห็น จนถึงแลกเปลี่ยนประสบการณ์หรือความสนใจร่วมกัน (ชันยพันธ์ สมถวิลผ่องใส, 2558:284)

สื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้งานหลายๆอย่าง รวมถึงรูปแบบในการซื้อขาย จึงทำให้เกิดคำศัพท์ใหม่ขึ้นมาเรียกว่า “ Social Commerce” การตัดสินใจของผู้บริโภคเป็นพฤติกรรมหนึ่งแสดงออกซึ่งความพยายามในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นของผู้บริโภค ผู้บริโภคมีระดับของการใช้ความพยายามเพื่อทำการตัดสินใจแตกต่างกันไปในแต่ละสถานการณ์ของการตัดสินใจ ในบางครั้งของการตัดสินใจของผู้บริโภคนั้นอาจจะถูกเรียกว่าเกือบจะเป็นไปโดยอัตโนมัติ โดยผู้บริโภคไม่ต้องใช้ความพยายามในการไตร่ตรองข้อมูลข่าวสารต่างๆ มากมาย บางสถานการณ์ของการตัดสินใจ ผู้บริโภคอาจใช้เวลาเป็นวัน หรือสัปดาห์ ในการรวบรวมข้อมูลข่าวสาร

สารละทำการประเมินค่าทางเลือกต่างๆ ที่มีประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องการตัดสินใจของผู้บริโภค ผู้บริโภคใช้ชีวิตบนออนไลน์มากขึ้น เพื่อหาข้อมูลสินค้า การอ่านรีวิวของสินค้า และการหาคำแนะนำจากผู้ที่เคยใช้สินค้า ก่อนการตัดสินใจซื้อสินค้า รวมถึงออนไลน์ใหม่ๆ ที่มีหลายช่องทางและซับซ้อนมากขึ้น ทั้ง สื่อโฆษณาแบรนด์เนอร์, การซื้อบน Google Paid Search, โซเชียลมีเดีย, อีเมล และการใช้สื่อบล็อกเกอร์ ซึ่งกว่าผู้บริโภคจะตัดสินใจซื้อสินค้าจึงมีขั้นตอนมากขึ้น จากเพียงดูโฆษณา เข้าเว็บไซต์ของแบรนด์ หรือถามเพื่อนคนรู้จัก และทดลองใช้ นักการตลาดจึงใช้เส้นทาง การตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในยุคดิจิทัลช่วยให้ผู้ประกอบการ สามารถรับรู้ถึงกระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค และช่วยวางแผน เพื่อได้ผลลัพธ์ตามที่ต้องการ พลังของการสื่อสารทำให้เกิดความตั้งใจซื้อ ผู้บริโภคสามารถรับรู้ข่าวสารและแบ่งปันข้อมูลระหว่างกันจนกลายเป็นเรื่องปกติ

บทความชิ้นนี้ มีวัตถุประสงค์ ในการศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคผ่านระบบออนไลน์ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ที่ใช้ในการศึกษา คือ เพื่อทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคผ่านระบบออนไลน์และผู้ที่ทำธุรกิจหรือผู้สนใจสามารถนำข้อมูลนี้ไปวางแผนในการดำเนินธุรกิจต่อไปเพื่อเพิ่มยอดขายและสร้างผลกำไรให้เพิ่มมากขึ้น และเพื่อนำข้อมูลด้านส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคผ่านระบบออนไลน์มาใช้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ทำธุรกิจด้านนี้หรือสนใจที่จะทำธุรกิจ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์หรืออีคอมเมิร์ซ เริ่มขึ้นเมื่อประมาณต้นทศวรรษที่ 1970 โดยเริ่มจากการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ระหว่างหน่วยงาน และในช่วงเริ่มต้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่จะเป็นบริษัทใหญ่ๆ เท่านั้น บริษัท เล็กๆ มีจำนวนไม่มากนัก ต่อมาเมื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้แพร่หลายขึ้น เนื่องจากจำนวนคอมพิวเตอร์พีซีที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว พร้อมกับ การพัฒนาด้านอินเทอร์เน็ต ทำให้หน่วยงานรวมถึงบุคคลต่าง ๆ ได้ใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มากขึ้นในปัจจุบันพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ได้ครอบคลุมธุรกรรมหลายประเภท เช่น การโฆษณา การซื้อขายสินค้า การซื้อหุ้น การทำงาน การประมูล และการให้บริการลูกค้า ดังนั้น พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ คือ การดำเนินธุรกิจโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ศูนย์พัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์,2542) การผลิต การกระจาย การตลาด การขาย หรือการขนส่งผลิตภัณฑ์และบริการโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มี 4 ประเภทหลัก ๆ คือ 1. ธุรกิจกับธุรกิจ 2. ธุรกิจและลูกค้า 3. ธุรกิจกับรัฐบาล และ 4. ลูกค้ากับลูกค้า โดยสนับสนุนการ บริการให้ลูกค้า มีเครื่องมือหลายประเภทที่ให้บริการแบบออนไลน์พร้อมกับการรักษาความปลอดภัยด้านข้อมูลส่วนตัวให้แก่ลูกค้า (World Trade Organization: WTO,1988)

สรุปได้ว่า พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ คือ การดำเนินธุรกิจโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ การทำธุรกรรมทุกรูปแบบ โดยครอบคลุมถึงการ ซื้อขายสินค้า/บริการ การชำระเงิน การโฆษณาโดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทต่าง ๆ

2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับทัศนคติ

ทัศนคติ เป็นสิ่งที่บอกว่าคุณคนนั้นมีความคิดและความรู้สึกอย่างไรกับคนรอบข้าง สิ่งของ สิ่งแวดล้อมรวมไปถึงสถานการณ์ต่างๆ ทัศนคตินั้นเกิดมาจากความเชื่อที่สามารถส่งผลถึงพฤติกรรมในอนาคตได้ ทัศนคติจึงคือ ความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งที่เร้าเข้ามา และเป็นการประเมินว่าชอบหรือไม่ชอบต่อเรื่องนั้นๆ ซึ่งเป็นการสื่อสาร

ภายในของแต่บุคคลที่ได้ผลกระทบจากการรับสารซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมต่อไป (Gibson,2000:102) สิ่งที่ตัดสินใจ พฤติกรรมความรู้สึกในเชิงบวกหรือลบ เป็นสภาวะของของจิตใจที่พร้อมจะส่งผลไปยังการตอบสนองของบุคคลนั้นๆต่อบุคคล และต่อวัตถุหรือต่อสถานการณ์ โดยที่ทัศนคตินี้สามารถเรียนรู้ได้จากประสบการณ์ (Schermerhorn, 2000:75) เป็นแนวความคิด และความรู้สึกที่ตอบสนองในเชิงบวกหรือลบต่อคนสิ่งของในสภาวะแวดล้อมที่บุคคลนั้นๆเผชิญอยู่ และทัศนคติสามารถรู้หรือถูกตีความคำพูดที่ไม่เป็นทางการของคนทีพูดออกมา หรือจากการสำรวจอย่างเป็นทางการ หรือจากการกระทำของบุคคลนั้นๆ (จิระวัฒน์ วงศ์สวัสดิวัฒน์,2542:33) ทั้งนี้ ทัศนคติซึ่งจะส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านระบบออนไลน์ คือ ความคิดและความรู้สึกว่าการซื้อสินค้าผ่านระบบออนไลน์มีความสะดวก ขั้นตอนการซื้อสินค้ามีความง่าย ทำให้เพลิดเพลินจากการซื้อสินค้า และมีความเหมาะสมกับวิถีชีวิตในปัจจุบันของตนเอง (วิภาวรรณ มโนปราโมทย์ , 2556 : 9)

สรุปได้ว่า ทัศนคติ คือ การคาบเกี่ยวกันในเรื่องของความสัมพันธ์ของความรู้สึก รวมไปถึงความเชื่อและการรับรู้ของบุคคล กับแนวโน้มที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในการโต้ตอบในวิถีใดวิธีหนึ่งต่อเป้าหมาย ทัศนคติคือเรื่องของจิตใจ การแสดงออก ความรู้สึก ความคิด รวมทั้งความโน้มเอียงที่เกิดขึ้นกับบุคคลต่อข้อมูลข่าวสาร และการรับรู้สถานการณ์ที่ได้เปิดรับมา ซึ่งสามารถเป็นได้ทั้งเชิงบวกและลบ ทัศนคติส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกมา จะเห็นได้ว่าทัศนคติ คือ ความคิดที่ส่งผลต่ออารมณ์และถ่ายทอดความรู้สึกออกมาโดยผ่านทางกรกระทำและส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านระบบออนไลน์ ทัศนคตินั้นมีองค์ประกอบ ที่สามารถส่งผลทำให้เกิดพฤติกรรมการซื้อสินค้าอย่างต่อเนื่องนั้น ผู้บริโภคจำเป็นต้องมีความรู้ การรับรู้ ความเข้าใจ และมีความเชื่อที่เกี่ยวกับสินค้านั้นๆ ซึ่งความชอบจะเกิดขึ้นตามมาและอาจจะมีความโน้มเอียงในการตัดสินใจที่จะซื้อสินค้านั้นๆก็เป็นไปได้

3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความไว้วางใจ

ความไว้วางใจ คือ ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดอันเกิดจากการติดต่อกันระหว่างผู้ให้บริการกับลูกค้า ลูกค้ำที่เกิดความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดจะเกิดความไว้วางใจส่งผลให้เกิดความรู้สึกมั่นใจต่อสินค้าหรือบริการ ความไว้วางใจกลายเป็นตัววัดทางสัมพันธภาพที่สามารถจับต้องยากระหว่างองค์กรกับลูกค้า (มีนา อ่องบางน้อย,2553 : 34) ความไว้วางใจของผู้บริโภคต่อการซื้อสินค้าผ่านระบบออนไลน์ หมายถึง ความไว้วางใจของผู้บริโภคต่อการซื้อสินค้าผ่านระบบออนไลน์ ว่าสินค้าที่ขายระบบออนไลน์ มีคุณภาพเป็นไปตามที่ดลประกาศ ผู้ขายสินค้าผ่านระบบออนไลน์มีข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าครบถ้วน ถูกต้อง ตามคำบรรยายสินค้าที่ได้แจ้งให้กับลูกค้าทราบ มีข้อตกลงในการสั่งซื้อสินค้าชัดเจน ราคาถูกกว่าร้านค้าทั่วไป การซื้อสินค้าผ่านระบบออนไลน์ มีความน่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ (วิภาวรรณ มโนปราโมทย์, 2556 : 12) รวมไปถึงการมีแนวความคิดว่าผู้บริโภคจำเป็นต้องเกิดความเชื่อมั่นต่อองค์กรอันเกิดจากความสนใจในช่วงเวลาของการใช้บริการความเชื่อมั่นที่กล่าวนี้จะเกิดขึ้นต่อเมื่อผู้บริโภคพิจารณาผู้ให้บริการที่เป็นทางเลือก 2 ประการ คือความน่าเชื่อถือมากที่สุดและมีความซื่อสัตย์จริงใจอย่างสูง (Moorman, Deshpande & Zaltman, 1992 : 314 อ้างใน ธีรพงษ์ เทียงสมพงษ์, 2551:29)

สรุปได้ว่า ความไว้วางใจ หมายถึง ความรู้สึกอันสามารถเกิดขึ้นได้จากความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดที่เกิดโดยการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ให้บริการกับลูกค้า ลูกค้ำที่เกิดความไว้วางใจ จะทำให้เกิดความรู้สึกที่มั่นใจหรือเชื่อมั่นต่อองค์ประกอบต่างๆของสินค้าหรือบริการรวมถึงผู้ให้บริการ จึงกล่าวได้ว่า ความไว้วางใจกลายเป็นตัวที่ใช้วัดสัมพันธภาพซึ่งสามารถจับต้องได้ยากระหว่างองค์กรกับลูกค้า การติดต่อสื่อสารกันระหว่างลูกค้าและผู้ให้บริการจนเกิดความ ใกล้ชิดและสร้างความเชื่อมั่นความมั่นใจให้แก่กลุ่มลูกค้าที่มีต่อสินค้า หรือบริการ และรวมไปถึงความเชื่อมั่นต่อร้านค้าที่ขายสินค้าผ่านระบบออนไลน์

4. ทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด

การตลาดเป็นกิจกรรมที่ทำให้สินค้าหรือบริการเคลื่อนย้ายจากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภคหรือผู้ใช้ และเป็นกิจกรรมที่มนุษย์กระทำขึ้น เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ด้วยกัน เพื่อให้ได้รับความพอใจโดยผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยน ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นกระบวนการทางการบริหาร ให้บุคคลและกลุ่มได้รับสิ่งที่สนองความจำเป็นความต้องการจากการสร้างและแลกเปลี่ยนระหว่างผลิตภัณฑ์และมูลค่าของผลิตภัณฑ์ ส่วนประสมการตลาด (Marketing mix หรือ 4Ps) หมายถึง ส่วนสำคัญทางการตลาดที่ควบคุมได้ซึ่งองค์กรใช้ร่วมกันเพื่อสนองความพึงพอใจแก่กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย 1.ผลิตภัณฑ์ 2.ราคา 3.การจัดจำหน่าย 4.การส่งเสริมการตลาด (Kotler,2000 อ้างถึง จุฑารัตน์ เกียรติศรีศรี,2558 : 11)

5. ทฤษฎีสิ่งกระตุ้นการตอบสนอง (S-R Theory)

ทฤษฎีสิ่งกระตุ้นการตอบสนอง (S-R Theory) เกี่ยวข้องกับความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของผู้บริโภค หรือที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า กล่องดำการตลาด (Marketing black box) ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วนที่สำคัญ ได้แก่ 1. สิ่งกระตุ้น 2. ปฏิกิริยาภายนอก และ 3. ปฏิกิริยาภายใน (สิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์,2555:69-78) สิ่งกระตุ้น (Stimuli) สามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภท ดังนี้ สิ่งกระตุ้นทางการตลาด (Marketing stimuli) ประกอบด้วยส่วนประสมทางการตลาด (Marketing mix) หรือ 4P's ได้แก่ สินค้าและบริการ ราคา การจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด สิ่งกระตุ้นอื่นๆ (Others stimuli) ประกอบด้วยสิ่งแวดล้อมทางการตลาดที่ไม่สามารถควบคุมได้ ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ เทคโนโลยีกฎหมายการเมือง และวัฒนธรรม สิ่งกระตุ้นต่างๆที่ส่งผลต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้ซื้อ นั้นเมื่อประกอบกับปัจจัยด้านต่างๆ จะนำไปสู่กระบวนการตัดสินใจของผู้ซื้อ ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การรับรู้ถึงปัญหา กระบวนการซื้อจะเกิดขึ้นเมื่อผู้ซื้อตระหนักถึง ปัญหาหรือความต้องการของตนเอง ขั้นที่ 2 การค้นหาข้อมูล ในขั้นนี้ผู้บริโภคจะแสวงหาข้อมูลเพื่อตัดสินใจ เพื่อ นำมาใช้ในการประเมินทางเลือก ขั้นที่ 3 การประเมินผลทางเลือก ผู้บริโภคจะนำข้อมูลที่รวบรวมไว้มา วิเคราะห์ข้อดี ข้อเสีย ทั้งในลักษณะการเปรียบเทียบหาทางเลือกที่ดีที่สุด ขั้นที่ 4 การตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด หลังการประเมินผู้ประเมินจะ ทราบข้อดี ข้อเสีย จึงตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด โดยอาจใช้ประสบการณ์ในอดีตเป็นเกณฑ์ทั้ง ประสบการณ์ของตนเองและผู้อื่น ขั้นที่ 5 การประเมินผลหลังการซื้อ เป็นขั้นสุดท้ายหลังจากการซื้อ ผู้บริโภคจะนำผลิตภัณฑ์ที่ซื้อนั้นมาใช้ และทำการประเมินซึ่งอาจนำไปสู่การตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในครั้งต่อไป

การทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่ามีการศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคผ่านระบบออนไลน์ ไว้อย่างหลากหลาย ทั้งนี้มีการศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการตลาดในประเด็นส่วนประสมทางการตลาดมากที่สุดเนื่องจากการทำธุรกิจในรูปแบบที่แตกต่างไปจากเดิม ทั้งนี้ทัศนคติและความไว้วางใจยังเป็นตัวแปรสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่น และความมั่นใจให้แก่กลุ่มลูกค้าที่มีต่อสินค้า หรือบริการผ่านระบบออนไลน์ การตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคผ่านระบบออนไลน์ หมายถึง กระบวนการขั้นสุดท้ายหลังจากที่ลูกค้าพิจารณาและเลือกสิ่งที่ตรงตามความต้องการที่ สอดคล้องกับวิถีชีวิตของตนเอง จากการเปรียบเทียบราคาสินค้าด้วยตัวเอง และความคิดเห็นของผู้อื่น การประชาสัมพันธ์สินค้าและการอัพเดทข้อมูลของสินค้าอย่างสม่ำเสมอ รูปลักษณ์ บรรจภัณฑ์ ความสะดวกรวดเร็ว **ทัศนคติในการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านระบบออนไลน์** หมายถึง ความคิดและความรู้สึก

ว่าการซื้อสินค้าผ่านระบบออนไลน์มีความสะดวก ขั้นตอนการซื้อสินค้ามีความง่าย ทำให้เพลิดเพลินจากการซื้อสินค้า และมีความเหมาะสมกับวิถีชีวิตในปัจจุบันของตนเอง **ความไว้วางใจของผู้บริโภคต่อการซื้อสินค้าผ่านระบบออนไลน์** หมายถึง ความไว้วางใจของผู้บริโภคต่อการซื้อสินค้าผ่านระบบออนไลน์ ว่าสินค้าที่ขายระบบออนไลน์ มีคุณภาพเป็นไปตามที่ได้ลงประกาศ ผู้ขายสินค้าผ่านระบบออนไลน์มีข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าครบถ้วนถูกต้อง ตามคำบรรยายสินค้าที่ได้แจ้งให้กับลูกค้าทราบ มีข้อตกลงในการสั่งซื้อสินค้าชัดเจน ราคาถูกกว่าร้านค้าทั่วไป การซื้อสินค้าผ่านระบบออนไลน์ มีความน่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ จากแนวคิดของ วิภาวรรณ มโนปราโมทย์ (2556 : 12-22) และ **ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์** หมายถึง สิ่งที่มีผลทำให้เกิดการซื้อสินค้าผ่านทางออนไลน์ของผู้บริโภค 4 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านผลิตภัณฑ์ 2.ด้านราคา 3.ด้านการจัดจำหน่าย และ 4.ด้านการส่งเสริมการตลาด ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ 3.1 ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ผลิตภัณฑ์ หมายถึง การซื้อสินค้าผ่านทางออนไลน์ของผู้บริโภคต้องคำนึงถึง ความหลากหลายของสินค้า ตรงตามความต้องการ มีคุณภาพ เป็นที่รู้จักแก่บุคคลทั่วไป พร้อมตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ทันที 3.2 ด้านราคา (Price) หมายถึง สินค้าทางออนไลน์ต้องมีการระบุราคาที่ชัดเจน มีราคาจัดส่ง ที่เหมาะสมมีการได้รับส่วนลดหรือสิทธิพิเศษ ทำให้ลูกค้ารู้สึกคุ้มค่าเมื่อซื้อสินค้าผ่านระบบออนไลน์ 3.3 การจัดจำหน่าย (Place) หมายถึง การจัดจำหน่ายผ่านแอปพลิเคชันมีความพร้อมในการใช้งานสามารถสั่งซื้อสินค้าได้ ทุกที่ ทุกเวลา เป็นที่นิยม มีบริการจัดส่งที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ ตรงต่อเวลา และมีช่องทางการชำระเงินที่หลากหลาย 3.4 การส่งเสริมการตลาด (Promotion) หมายถึง มีการประชาสัมพันธ์โฆษณาแอปพลิเคชันให้ เป็นที่รู้จักอย่างทั่วถึง จัดกิจกรรมส่งเสริมการขายสม่ำเสมอ เช่น ให้ส่วนลดตามเทศกาล ต่างๆกันทำให้ผู้บริโภคที่ใช้บริการเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เช่น ลดราคาหรือฟรีค่าจัดส่ง ลดราคาเมื่อมียอดสั่งซื้อขั้นต่ำตามที่แอปพลิเคชันกำหนด และมีการส่งข้อมูล ข่าวสารติดต่อกับผู้บริโภคอยู่เสมอ

บรรณานุกรม

- กวิศรา ธิสาคร. (2559). **Social Media Advertising**. (พิมพ์ครั้งที่1). นนทบุรี: ไอดีซีฯ
- กฤตินา จันทร์หรร. (2559). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าก็ฟซื้อผ่านทางแอปพลิเคชันอินสตาแกรมของผู้บริโภคระดับชั้นมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร**. การค้นคว้าอิสระหลักสูตร บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- ชัญญนันต์ สมถวิลผ่องใส. (2561) .**ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยตนเองในเครือข่ายสังคมออนไลน์**.วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี, หน้า 284 - 292.
- จุฑารัตน์ เกียรติศรีศรี. (2558) .**ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อสินค้าผ่านทางแอปพลิเคชัน ออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล**. การค้นคว้าอิสระหลักสูตร บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ดรุณี พลบุตร ,พรจิต สมบัติพานิช. (2559). **พฤติกรรมผู้บริโภคและปัจจัยการสื่อสารการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจ ซื้อ เครื่องประดับบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร**. การค้นคว้าอิสระวารสารศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการจัดการการสื่อสารองค์กร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- จิตรัตน์ ปสนันศิริคุณ และ จิราภา พึ่งบางกรวย. (2557).วารสารการจัดการธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา ปีที่ 6 ฉบับที่ 2, หน้า30-42.
- ธัญนันท์ วรเศรษฐพงษ์. (2558).**ความไว้วางใจในธุรกิจ E-COMMERCE ของบริษัท LAZADA.**ดุชนิพนธ์บริหารธุรกิจดุชนิตติ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- บุษยา วงษ์ชวลิตกุล, สงวน วงษ์ชวลิตกุล,ธนกร ลิ้มศรีณย์, อรุมา ปราชญ์ปรีชา,ทศพล ปราชญ์ปรีชา, จอมภัก จันทะคัต. (2560). **พฤติกรรมกรซื้อและการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยที่มีผลต่อ การซื้อสินค้าหรือบริการผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของผู้บริโภค ในเขตเทศบาลนครนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา.**วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 ประจำปี เดือนมกราคม - มิถุนายน 2560, หน้า 95-113.
- พิริณฎา หลวงเทพ,ประสพชัย พสุนนท. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าและบริการผ่านธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี.วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม 2557,หน้า621-638.
- พิศุทธิ์ อุปถัมภ์. (2556). **ความไว้วางใจและลักษณะธุรกิจผ่านสื่อสังคมออนไลน์ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าผ่านสื่อสังคมออนไลน์.**สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- ภัทรวรรณ โพธิ์น้อย. (2558). **ความคิดเห็นและการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าที่ใช้เฟซบุ๊กเป็นช่องทางในการสื่อสาร.**วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี ปีที่ 9 ฉบับที่ 18 เดือนมกราคม – เมษายน 2558,หน้า39-48.
- รัฐวิทย์ ทองภักดี. (2555). **กรณีศึกษาอิทธิพลของรูปแบบการตลาดแบบปากต่อปาก ที่มีต่อทัศนคติของการตลาดแบบปากต่อปาก.**การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- วิภาวรรณ มโนปรโมไทย์. (2556). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านสังคมออนไลน์ (อินสตาแกรม) ของประชากรในกรุงเทพมหานคร.**สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- วสุนิสา ตรงจิตร์. (2559). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านช่องทางตลาดกลางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Marketplace).** การค้นคว้าอิสระ หลักสูตร บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์.**หลักการตลาด.**กรุงเทพฯ: ท้อป.2555
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2550). **การจัดการและพฤติกรรมองค์กร.** กรุงเทพฯ : ซีระฟิล์มและไซ
- อำพล นววงศ์เสถียร. (2557). **พฤติกรรมกรตัดสินใจของผู้บริโภคในร้านค้าออนไลน์ในกรุงเทพมหานคร.**
- Best, J. W. (1981). **Research in education (4th ed.).** New Jersey: Prentice Hall.
- Kotler, Philip. (2000). **Marketing Management.** The Millennium Edition.Prentice- Hall, Inc, Upper Sadd ; e Rover, New Jersey
- Marketing Oops.com. (2558). **DAAT เผยข้อมูลทิศทางภาพรวมธุรกิจโฆษณาดิจิทัล ปี 2557-2558 ระบุเม็ดเงินปี 2557 สูงเกินคาด.(ระบบออนไลน์)**แหล่งข้อมูล:<https://www.marketingoops.com/reports/infographic-reports/daat-digital-advertising-spend-2014-2015/> ค้นเมื่อ (25/01/2562)

Moorman, Christine, Gerald Zaltman, and Rohit Deshpandé (1992). **Relationships Between Providers and Users of Market Research: The Dynamics of Trust Within and Between Organizations.** *Journal of Marketing Research*, 29 (August), 314-29.

Philip. (2000). **Marketing Management. The Millennium Edition.** Upper Saddle River, New Jersey : Prentice Hall.

Schermerhorn, J. R. (2000). **Management (7th ed).** New York: John Wiley & Sons.

Schiffman, L. G., & Kanuk, L. L. (2000). **Consumer Behavior (7th ed.).** Upper Saddle River, N.J Prentice Hall.

Why Change?

Dr. D.C. young

การเปลี่ยนแปลงอาจจะเกิดขึ้นโดยที่มนุษย์รู้ตัวหรือไม่รู้ตัวมาก่อนบางครั้งมันเป็นปฏิปักษ์ต่อมนุษย์แต่บางครั้งก็เป็นประโยชน์ต่อมนุษย์การเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อความเจริญก้าวหน้าและความอยู่รอดของมนุษย์หรือองค์กร

บางครั้งการเปลี่ยนแปลงจะค่อยๆ เกิดขึ้นและใช้เวลานาน (Gradual Change) แต่บางครั้งมันเกิดขึ้นอย่างฉับพลันชนิดถอนรากถอนโคน (Radical Change) การเปลี่ยนแปลงแบบแรกย่อมไม่กระทบกระเทือนต่อมนุษย์เท่าใดนักเพราะมนุษย์รู้ตัวจึงสามารถปรับตัวให้เข้ากับมันได้ แต่การเปลี่ยนแปลงแบบหลังมักจะสร้างความไม่พอใจให้กับมนุษย์มนุษย์จึงต้องต่อต้าน

อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่มนุษย์หลีกเลี่ยงไม่ได้ และบางครั้งก็กลายเป็นสิ่งที่จำเป็น หากไม่มีการเปลี่ยนแปลงเสียเลย เราคงไม่ได้นั่งเครื่องบินโดยสารที่บินเร็วกว่าเสียงหรือเห็นมนุษย์อวกาศเดินทางไปลงบนพื้นผิวของดวงจันทร์ หรือใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำงานแทนสมองของมนุษย์

การสำรวจความคิดเห็นของครูจำนวน 1275 คนที่สังกัด The Husband Community College, Texas เมื่อปี ค.ศ.1983 ต่อคำถามที่ว่าในกรณีที่ตำแหน่งครูใหญ่ว่างลงท่านจะเลือกใครขึ้นดำรงตำแหน่งดังกล่าว ระหว่างผู้ช่วยครูใหญ่คนปัจจุบันกับคนใหม่จากที่อื่น พบว่า 87.3% เลือกคนใหม่ (New Blood) ทั้งนี้ก็ด้วยมีความเชื่อว่า :

- คนใหม่ จะมีแนวความคิดใหม่ในการตัดสินใจที่ดีกว่า
- คนใหม่ คงจะมีความกล้าในการตัดสินใจมากกว่า
- ทำให้เกิดบรรยากาศใหม่ๆ ในองค์กร
- ทำให้สมาชิกในองค์กร เกิดความรู้สึกตื่นเต้น

ผลการวิจัยเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงย่อมเป็นผลดีมากกว่าผลเสียอย่างแน่นอนเพราะฉะนั้นในทางปฏิบัติจึงได้มีการโยกย้ายสับเปลี่ยนตำแหน่งในคณะรัฐมนตรี หัวหน้าหน่วยในกองทัพหัวหน้าพนักงานในบริษัทหรือกรรมวิธีในการผลิต เป็นต้น

จะเปลี่ยนอย่างไร (How to Change?)

Kurt Lewin (The Field Theory) เป็นผู้นำในการศึกษาวิเคราะห์กระบวนการในการทำงานของบุคคลและกลุ่มบุคคลในลักษณะของ Fore-Field Analysis คือวิเคราะห์ถึงแรงดัน (Driving Force) และแรงดึง (Restraining Force) เลวินตั้งสมมติฐานไว้ว่า ในแต่ละสถานการณ์ย่อมมีทั้งแรงดึงและแรงดัน ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือแรงดันจะมีผลต่อการผลักดันสถานการณ์ให้เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ตัวอย่างเช่น นาย ก พยายามชักชวนเพื่อนให้สมัครเป็นสมาชิกบริษัทประกันชีวิต โดยอธิบายถึงผลดี ในแง่มุมต่างๆ การอธิบายชี้แจงของนาย ก ถือว่า

เป็นแรงดัน ส่วนแรงดึงนั้น เป็นเสมือนแรงถ่วงที่คอยเหนี่ยวรั้ง หรือลดแรงดันให้อ่อนลง จากตัวอย่างข้างต้นนาย ข ซึ่งเป็นบุคคลที่ 3 ได้อธิบายชี้แจงต่อเพื่อนนาย ก ว่าการเป็นสมาชิกบริษัทประกันชีวิตทำให้ต้องเสียเงินค่าเบี้ยประกันทุกเดือน ซึ่งจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองโดยตรง ในกรณีเช่นนี้การกระทำของ ข ถือว่าเป็นแรงดึงหรือแรงถ่วง

การเปลี่ยนแปลงตามแนวความคิดของเลวิน ประกอบด้วยกระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การละลายพฤติกรรม (Unfreezing Phase) เป็นขั้นการละลายพฤติกรรม คือ การทำให้บุคคลยอมรับในพฤติกรรมใหม่ ซึ่งหมายถึงความพยายามที่จะทำให้บุคคลตระหนักว่าสิ่งใหม่หรือสภาพใหม่ดีกว่าสภาพเก่า กรรมวิธีในขั้นนี้ย่อมทำได้หลายรูปแบบ อาทิเช่น กระทบวงสาธารณสุขได้พยายามชี้แจงและโฆษณาให้เห็นว่าการบริโภคเนื้อหรือปลาดิบจะทำให้เกิดโรคพยาธิใบไม้ในตับ หรือกรณีเจ้าหน้าที่พาชาวเขาลงมาเที่ยวชมสภาพความเป็นอยู่ของชาวเมือง เป็นต้น ในขั้นการละลายพฤติกรรมเดิมนี้ได้เสนอแนะแนวทางไว้หลายประการ เช่น

1. การตำหนิ (Condemning) หมายถึง การละลายสังคมที่สนับสนุนอยู่
2. การทำให้ทัศนคติและค่านิยมที่มีอยู่เดิมในตัวบุคคลหมดความหมาย
3. การรักษาความสัมพันธ์ระหว่างรางวัลกับความตั้งใจที่จะเปลี่ยนแปลง ซึ่งหมายถึง การชี้แจงให้บุคคลทราบ

ว่าหากยอมรับการเปลี่ยนแปลงจะได้ผลตอบแทนอย่างไร หรือถ้าไม่ปฏิบัติตามจะได้รับบทลงโทษอย่างไร เป็นต้น

กล่าวได้ว่า การละลายพฤติกรรมเป็นการทำลายความเชื่อประเพณีและธรรมเนียมเก่าๆ ของบุคคลให้หมดไป และพร้อมที่จะรับสิ่งใหม่ ดังนั้น ขั้นละลายพฤติกรรมจึงเป็นการวิเคราะห์และประเมินผลก่อนทำการเปลี่ยนแปลง ถ้าได้ข้อสรุปว่าควรจะทำกรเปลี่ยนแปลงจึงลงมือทำการเปลี่ยนแปลง

ขั้นที่ 2 การผลักดันไปสู่พฤติกรรมใหม่ (Move To a New Stage) เมื่อเกิดสถานการณ์ว่างเปล่า หรือบุคคลยอมรับในสิ่งใหม่แล้วก็ถึงขั้นนำสิ่งใหม่เข้ามา สำหรับขั้นนี้การโฆษณาประชาสัมพันธ์และการให้คำแนะนำน่าว่าเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญที่สุด

ขั้นที่ 3 การทำให้พฤติกรรมใหม่อยู่ตัว (Refreezing Phase) ขั้นนี้จะเป็นการเพิ่มแรงเสริม เพื่อเป็นหลักประกันว่าทัศนคติทักษะความรู้หรือพฤติกรรมใหม่นั้นจะมีความมั่นคงถาวร กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือการทำให้บุคคลในองค์กรชินกับบรรยากาศใหม่ โดยค่อยๆ ปรับแรงดันและแรงดึงจนเข้าสู่สภาวะสมดุล ดังนั้น การประคับประคองให้ตัวแปรต่างๆ อยู่ในระดับใหม่จนเป็นนิสัยจึงมีความสำคัญยิ่ง ทั้งนี้ก็เพื่อป้องกันมิให้วิถีชีวิตของกลุ่มในองค์กรกลับไปสู่ระดับเดิม

กระบวนการเปลี่ยนแปลงทั้ง 3 ขั้น ที่กล่าวมานี้ถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่ยอมรับกันทั่วไป เพราะเป็นการกระทำที่วางแผนไว้ล่วงหน้า ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรู้ตัวและยอมรับ ดังนั้น การต่อต้านหรือความขัดแย้งจึงมีน้อย

จะลดการต่อต้านได้อย่างไร (How To Reduce Resistance?)

การเปลี่ยนแปลงแต่ละครั้งย่อมก่อให้เกิดความแตกแยก ในด้านความคิดเห็นเป็น 2 พวก คือ ฝ่ายที่เห็นด้วยกับฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย ริชาร์ด สเตียร์ (Steer, 1975) ได้สรุปสาเหตุของการต่อต้านไว้ดังนี้ คือ

1. เข้าใจผิดในวัตถุประสงค์ กระบวนการ ตลอดจนผลอันจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ
2. มองไม่เห็นความจำเป็นของการเปลี่ยนแปลง
3. กลัวในสิ่งที่ยังไม่รู้แจ้ง
4. กลัวจะสูญเสียสถานภาพเดิม
5. นิสัยไม่ยอมเปลี่ยนแปลง

อย่างไรก็ตาม การต่อต้านไม่ว่าจะเป็นสิ่งเลวร้ายเสมอไป ถ้าการต่อต้านนั้นเป็นไปในทางเสนอแนะหรือสร้างสรรค์ ก็ย่อมจะเป็นผลดีต่อองค์การ ในทางตรงกันข้ามหากการต่อต้านเป็นไปในทางทำลาย ก็ย่อมจะเป็นผลร้ายต่อองค์การ สำหรับวิธีที่จะลดการต่อต้านนั้น กูตวิวัตสัน (Watsons, 19_) ได้เสนอแนวคิดไว้ ดังนี้

1. การต่อต้านจะน้อยลง ถ้าหากว่าบุคคลมีความรู้สึกว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นเกิดจากบุคคลใดบุคคลหนึ่งภายในองค์การ ไม่ใช่เกิดจากข้อเสนอแนะของบุคคลภายนอก
2. การต่อต้านจะน้อยลง ถ้าบุคคลเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงนั้นทำให้ลดภาระไม่ใช่เพิ่มภาระ
3. การต่อต้านจะน้อยลง ถ้าหากว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นทำให้เขามีความรู้ใหม่และประสบการณ์ใหม่
4. การต่อต้านจะน้อยลง ถ้าหากว่าเสรีภาพและความมั่นคงปลอดภัยที่เคยมีอยู่เดิมไม่ถูกบั่นทอนลง
5. การต่อต้านจะน้อยลง ถ้าหากบุคคลที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการวินิจฉัยและลงความเห็น
6. การต่อต้านจะน้อยลง ถ้าหากว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นกระทำโดยเปิดเผย

กล่าวโดยสรุป การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้และเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อความเจริญก้าวหน้าของบุคคลและองค์การ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ไม่ได้ชี้ตัวจำกัดเฉพาะการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลกฎระเบียบ หรือพฤติกรรมการบริหารเท่านั้น แต่รวมถึงการเปลี่ยนแปลงค่านิยมและทัศนคติด้วย

การใช้ Give Me 5 Minutes Math ในการประเมินความรู้ผู้เรียน

Using Give Me 5 Minutes Math to assess learners' knowledge

ผู้วิจัย

ดร.พรพล พอนอ่วม

นางสาวกานดา สำเภาประเสริฐ

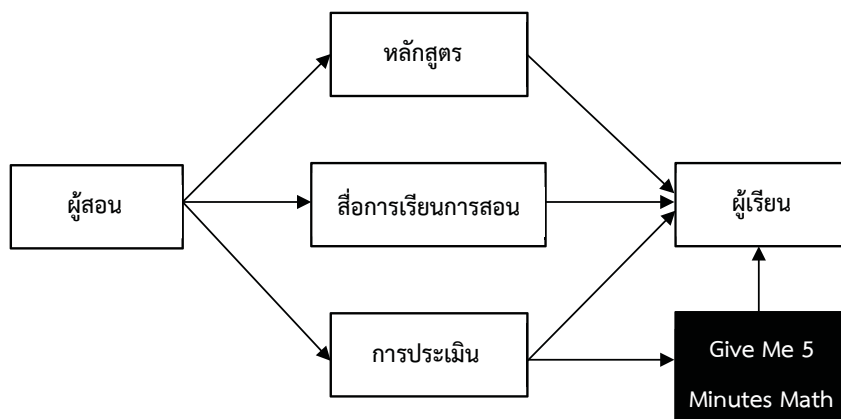
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รายวิชาคณิตศาสตร์เป็นรายวิชาทักษะ ต้องมีการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งก่อนที่จะได้รับการฝึกฝนนั้นผู้เรียนจะต้องมีความเข้าใจรายละเอียดของแต่ละเรื่องก่อนว่ามีที่มาที่ไปอย่างไร ต้องใช้ความรู้พื้นฐานอะไรบ้าง โดยทางโรงเรียนกวดวิชาชาตวรรษนั้นได้ให้ความสำคัญกับเค้าโครงและลำดับของการเรียนรู้ (Scope and Sequence) จึงทำให้เกิดนวัตกรรมการเรียนการสอน ก่อนที่นักเรียนจะออกจากห้องเรียนออนไลน์ในแต่ละคาบได้นั้น จะต้องดูคลิปสรุปเนื้อหา Give Me 5 Minutes Math ก่อน และถ้าสามารถตอบคำถามจากผู้สอนได้ถูกต้อง ก็สามารถออกจากห้องเรียนได้เปรียบเสมือน Give Me 5 Minutes เป็นหนึ่งในเครื่องมือของการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ในแต่ละเรื่องของรายวิชาคณิตศาสตร์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อให้ให้นักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนกวดวิชาชาตวรรษมีองค์ความรู้รอบยอด
- 2) เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนในโรงเรียนกวดวิชาชาตวรรษ

กรอบแนวคิดการวิจัย



วิธีดำเนินการวิจัย

1) ดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพในชั้นเรียนของโรงเรียนกวดวิชาชยุตว์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 – มัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 198 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โดยก่อนจบคลาสเรียนครูผู้สอนจะทำการสอบถามผู้เรียนเกี่ยวกับเนื้อหาในคลิปสรุป 5 นาที (Give Me 5 Minutes Math) เพื่อประเมินทดสอบความเข้าใจของผู้เรียน จากนั้นทำการสังเกต และจดบันทึกพัฒนาการของผู้เรียนรายบุคคล

2) ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้เกรตเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์ ภาคเรียนที่ 1 ปี 2564

ผลการวิจัย

1) ผลจากการสังเกต พบว่า ร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมดสามารถตอบคำถามของผู้สอนได้ โดยมีข้อตกลงกับผู้เรียนว่าถ้าสามารถตอบคำถามได้จะสามารถออกจากห้องเรียนออนไลน์ได้ อีกทั้ง Give Me 5 Minutes Math เป็นการสรุปเนื้อหาที่ผู้เรียนเคยเรียนมาแล้วโดยใช้เวลาเพียง 5 นาที ทำให้ผู้เรียนได้เกิดความคิดรวบยอด

2) จากนักเรียนของโรงเรียนกวดวิชาชยุตว์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 – มัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 198 คน โดยจำแนกเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา (ป.2-ป.6) จำนวน 72 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) จำนวน 86 คน และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) จำนวน 40 คน มีเกรตเฉลี่ยรวมทั้งหมด 3.93 คะแนน ฐานนิยม 4.00 คะแนน และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.2171

ระดับชั้น	จำนวนคน	เกรตเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564			
		2.5	3.0	3.5	4.0
ประถมศึกษาตอนต้น (ป.1-ป.6)	72	-	2	1	69
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3)	86	-	3	9	74
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6)	40	-	2	3	35

อภิปรายผล

การเรียนการสอนออนไลน์มีหลากหลายปัจจัยที่จะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพทางการเรียนแก่ผู้เรียน ทั้งระบบการเรียนการสอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมไปถึงอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมานี้ทางสถานศึกษาจะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน และ Give Me 5 Minutes Math นั้นเป็นอีกหนึ่งในเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริงของผู้เรียน แบบฝึกหัดที่ผู้เรียนส่งมานั้นผู้สอนสามารถตรวจสอบในสิ่งที่ผู้เรียนไม่เข้าใจได้ แต่การเพิ่มเครื่องมือการประเมิน Give Me 5 Minutes Math จะเป็นการเชื่อมโยงเนื้อหาทั้งหมดให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้รวบยอดในรายวิชาคณิตศาสตร์

ข้อเสนอแนะ

การใช้เครื่องมือหรือสื่อการเรียนการสอนที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดประสิทธิภาพมากที่สุดได้นั้น ครูผู้สอนถือเป็นกุญแจสำคัญในการกำกับและควบคุมชั้นเรียน ยิ่งสำหรับการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ผู้สอนจะต้องมีจิตวิทยาที่สูง อีกทั้งการออกแบบระบบการเรียนรู้ก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ดังนั้น ไม่มีระบบการเรียนอะไรในโลกที่ถูกกำหนดไว้ตายตัว เนื่องจากการเรียนการสอนคือศาสตร์และศิลป์ ซึ่งการประยุกต์สิ่งที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับบริบททางการศึกษานั้นนับเป็นสิ่งสำคัญที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- พรพล พอนอ่วม, วราภรณ์ ไทยมา, ณัฐชัย ศรีเอี่ยม และเรืองอุไร เศษสูงเนิน. 2564. “สามเหลี่ยมอันตรงพลังของการเรียนการสอนออนไลน์ในยุคโควิด-19.” รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 5 และระดับนานาชาติครั้งที่ 1 สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ประจำปี 2564. วันที่ 27-28 กุมภาพันธ์ 2564 ณ Eco Cozy Beachfront Resort จังหวัดเพชรบุรี.
- พรพล พอนอ่วม, วราภรณ์ ไทยมา และธนาธิป พัวพรพงษ์. 2564. “องค์ประกอบของคุณภาพการเรียนการสอนออนไลน์.” รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ราชชมงคลสุรินทร์ ครั้งที่ 12 ประจำปี 2564. วันที่ 16-17 กันยายน 2564 ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์.

รูปแบบการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝันสู่ ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM

A Model Development school In partnership with KTB to attain Thailand 4.0 according to TQM system

ผู้วิจัย

จินฉนวนวัฒน์ โคมบัว

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

วิจัยและพัฒนาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝันสู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาของสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน และเพื่อสร้างรูปแบบและคู่มือการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝันสู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาของสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝันสู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบTQMได้แก่

1.1 ศึกษาสภาพปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาของสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝันสู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบTQM ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา,รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูหัวหน้างานหลักของโรงเรียนทั้ง 4 งาน , หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และผลการศึกษาพบว่า สภาพการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝันสู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM อยู่ในระดับดีมาก ประเด็นที่อันดับสูงสุด คือด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม รองลงมา คือ ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

1.2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลถึงคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝันสู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM โดยการศึกษาดูงานที่โรงเรียน Asuka Hight School ประเทศญี่ปุ่น ประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนในโครงการกรุงไทยสานฝันและผู้บริหารและครูโรงเรียน Asuka Hight School ประเทศญี่ปุ่น เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ สถิติบรรยายที่ใช้อธิบายลักษณะของตัวแปรเชิงคุณภาพ คือ ฐานนิยม และค่าร้อยละ ผลการศึกษาพบว่า 1)ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ จัดทำข้อมูลสารสนเทศโดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ , การบริหารจัดการแผนกลยุทธ์โดยจัดทำแผนตาม mottoของโรงเรียน , กระบวนการ Professional Learning Community (PLC) โดยกระบวนการ Brainstoming , การกระจายอำนาจไม่ใช่ทุกเรื่อง , ค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กรโดยกำหนดกฎระเบียบร่วมกัน และภาคีเครือข่ายการศึกษาโดยกลุ่มโรงเรียน แต่ก็ขึ้นตรงกับส่วนกลาง 2) ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ การใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอกนอกเน้นการจัดทัศนศึกษาในต่างประเทศเป็นหลัก โดย contact กับโรงเรียนในต่างประเทศ , ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผู้ปกครองนักเรียนมีความไว้วางใจสถานศึกษาแต่ละแห่งสูงมาก และการเปรียบเทียบเป็นในลักษณะ Benchmarking 3) ด้านการ

พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ หลักสูตรแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกันเห็นได้ชัด เน้นการสอนภาษาต่างประเทศ เน้นการสอนข้ามวัฒนธรรมและการสอนจะเน้นจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนเป็นสำคัญ และการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผล ส่วนใหญ่จะเน้นการนิเทศกันเองเป็นส่วนใหญ่เพราะยุคจะยอมรับความสามารถซึ่งกันและกัน

2. การสร้างรูปแบบและคู่มือการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน สู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM ร่างและวิเคราะห์โดยการจัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบบันทึกการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญจากการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา พบว่ามีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบคือ 1) หลักการและเหตุผล 2) กรอบแนวคิดของรูปแบบ 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 4) กระบวนการ และ 5) ผลที่คาดว่าจะได้รับ ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาและแสดงความเห็นว่า มีความเป็นไปได้และมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้

คำสำคัญ : คุณภาพสถานศึกษาสู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM

Abstract

Research and development on a model development school in partnership with KTB to attain Thailand 4.0 according to TQM system. The purpose of this study was to find out the factors affecting the development of educational institutions in KTB project to create a model and a manual for quality development of educational institutions to attain Thailand 4.0 according to TQM system.

1. Study the conditions that contribute to the development of educational institutions in KTB project to attain Thailand 4.0 according to TQM system.

1.1 Education quality development condition was at a high level. The highest ranked was participatory management, followed by focus on learners and stakeholders, and continual development. Population and sample studied were chosen by purposive sampling consisted of directors, deputy directors, the supervisor of 4 departments, head of departments and the chairman of the basic education committee. Research instrument was a 5-level estimation scale questionnaire. (Rating scale) using descriptive statistics, i.e. frequency distribution, percentage, mean (X) and standard deviation (SD) and found that,

1.2 A study of the development guidelines for factors affecting the quality of educational institutions in partnership with KTB to attain Thailand 4.0 according to TQM system by observing at Atsuka High School, Japan. Population and sample studied were directors and teachers of schools in KTB project and Atsuka High School, Japan. Research instrument was interview form. The descriptive statistics used to characterize the qualitative variables were values and percentages, found that, 1) Participatory management was using computerized systems, school strategic plan based on school's motto, professional learning community (PLC) processed by brainstorming, Decentralization did not apply in all matters, establish rules of common corporate values and culture together, education network managed by school group according to central education department. 2) Focus on learners and stakeholders i.e. the use of external learning resources, mainly focusing on organizing a study abroad trip by contacting with school in other countries. The trust from stakeholders and parents for this school were very high and can be compared in terms of Benchmarking. 3) Continuous development i.e. each school's curriculum is distinctly different. Focus on teaching foreign languages. Emphasis on cross-culture teaching and teaching outside classroom was important. Supervision, monitoring and evaluation emphasis by teachers themselves because teachers accepted each other's abilities.

2. Creating a model and manual for improving the quality of education in KTB project to attain Thailand 4.0 according to TQM system, drafted and analyzed by organizing seminars based on experts (Connoisseurship). The instrument was seminar recording form based on experts. The experts seminar recording form was analyzed based on experts by contents analysis, it was found that there were 5 components 1) principle and reason 2) conceptual frameworks and formats 3) the purpose of the format 4) process and 5) expected results. The experts had considered and commented that it was possible, appropriated and can be used.

Key word(s) : Quality of school to attain Thailand 4.0 according to TQM system

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจแห่งชาติ ในอดีตมีการพัฒนา สังคมและเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีหลักการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องตั้งแต่โมเดลประเทศไทย 1.0 จนถึงโมเดล “ประเทศไทย 3.0” ที่เป็นอยู่ ต้องเผชิญกับดักสำคัญที่ไม่อาจนำพาประเทศพัฒนาไปมากกว่านี้การสร้างการเปลี่ยนแปลงประเทศ หากย้อนหลังไปในอดีต ประเทศไทย ภายใต้อาณาจักร “โมเดลประเทศไทย 3.0” นอกจากต้องเผชิญกับดักประเทศรายได้ปานกลางแล้ว เรายังต้องเผชิญกับ “ก้นดักความเหลื่อมล้ำของความมั่งคั่ง” และ “ก้นดักความไม่สมดุลในการพัฒนา” ก้นดักเหล่านี้เป็นประเด็นที่ท้าทายในการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจและการศึกษา เพื่อก้าวข้ามประเทศไทย 3.0 ไปสู่ประเทศไทย 4.0 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2560 – 2579) ซึ่งเกิดจากความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ในสภาพปัญหาอันเป็นที่มาของแนวคิดการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ได้แก่การพัฒนาประเทศขาดความต่อเนื่อง การกำหนดอนาคตของชาติกระทำโดยภาครัฐมียุทธศาสตร์ชาติโดยกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) คือ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ ประเทศไทย 4.0 เป็นความมุ่งมั่น ที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ “Value-Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” ซึ่งในปัจจุบันยังติดอยู่ในโมเดลเศรษฐกิจแบบ “ทำมาค้าได้น้อย” ต้องการปรับเปลี่ยนเป็น “ทำน้อยได้มาก” การขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างน้อยใน 3 มิติสำคัญ คือ เปลี่ยนจากการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรม ไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และเปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้าไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น

ในขณะเดียวกัน การจัดการการศึกษา 4.0 (Education 4.0) คือ การเรียนการสอนที่สอนให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนานวัตกรรมต่างๆ มาตอบสนองความต้องการของสังคม ซึ่งการเรียนการสอนในปัจจุบัน ยังคงห่างไกลในหลายมิติ เช่น ไม่เคยสอนให้ผู้เรียนได้คิดเองทำเอง ส่วนใหญ่ยังคงสอนให้ทำโจทย์แบบเดิมๆ อีกประการหนึ่งคือผู้เรียนเริ่มไม่รู้จักสังคม ส่วนใหญ่ใช้เวลาในโลกออนไลน์ที่เป็นสังคม maya เป็นความยากและท้าทายของผู้ที่ต้องทำหน้าที่สอนในยุคนี้ เพราะการเรียนการสอนในยุค 4.0 ต้องปล่อยให้ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยี ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ปล่อยให้กล้าคิดและกล้าที่จะผิด แต่ทั้งหมดก็ยังคงต้องอยู่ในกรอบที่สังคมต้องการหรือยอมรับได้ ไม่ใช่ว่างๆ คิดอะไรใหม่ๆ ได้เสมอและมีความคิดสร้างสรรค์ แต่ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งปัจจัยหลักของการใช้เทคโนโลยีที่เกิดความคุ้มค่า ได้แก่ 1.การใช้อินเทอร์เน็ต 2. ความคิดสร้างสรรค์

3. การปฏิสัมพันธ์กับสังคม 4.เกี่ยวกับหลักสูตรซึ่งสิ่งที่จะต้องพิจารณา คือ การปรับปรุงการเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตร การเปลี่ยนระบบการประเมินเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรโดยเฉพาะการคิดเป็น วิเคราะห์ เป็นตามทักษะในศตวรรษที่ 21 และการปรับการอบรมครูให้ตรงกับความต้องการในการนำความรู้ไปใช้ และการพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถสร้างนวัตกรรมเพื่อนำไปใช้ต้องดำเนินการควบคู่ไปด้วยกัน

ระบบการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นการพัฒนาองค์กรทั้งระบบดังกล่าวหากจะพิจารณาแล้ว ในปัจจุบันนี้ การบริหารจัดการในระบบ TQM (Total Quality Management) นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งที่สถานศึกษาควรจะนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนา ซึ่งการบริหารจัดการในระบบ TQM (Total Quality Management) คือการควบคุมคุณภาพทั่วทั้งองค์กร เป็นระบบหนึ่งที่ใช้เป็นวิธีการในการผลิต ผลิตภัณฑ์ และบริการที่มีคุณภาพ หากองค์กรเป็นสถานศึกษา ผลิตภัณฑ์ คือผู้เรียน โดยบุคลากรในองค์กรทุกระดับ ทุกฝ่ายในองค์กรมีส่วนร่วมร่วมกัน โดยสมาชิกทุกคนขององค์กรมีส่วนร่วม และมุ่งหมายผลในระยะยาว ด้วยการสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า รวมทั้งสร้างผลประโยชน์แก่หมู่สมาชิกขององค์กร หากองค์กรเป็นสถานศึกษา ลูกค้า คือผู้เรียนซึ่ง TQM (Total Quality Management) จะเป็นการบริหารจัดการองค์กรที่สามารถสร้างนวัตกรรมด้านการศึกษาที่จะต่อยอดให้ผู้เรียนสร้างนวัตกรรม การที่จะเป็นการศึกษา 4.0 ต้องยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางพัฒนาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลอย่างเข้มแข็ง ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นกลไกในการพัฒนา ส่งเสริมและปลูกฝังแนวความคิดให้กับพลเมืองและเยาวชนของชาติ ซึ่ง เป็นตัวแปรสำคัญของสมรรถนะ ความสามารถในการแข่งขันระยะยาว (Long Terms Competitiveness) ที่เป็นข้อต่อหลักและบริบทที่สำคัญของการออกแบบภายใต้การขับเคลื่อนของการปฏิรูปการศึกษาเพื่อการพัฒนาอันเชื่อมโยงกับมนุษย์และสังคมในพลวัตของการก้าวผ่านจากศตวรรษที่ 20 (20 st Century) สู่ศตวรรษที่ 21 (21st Century)

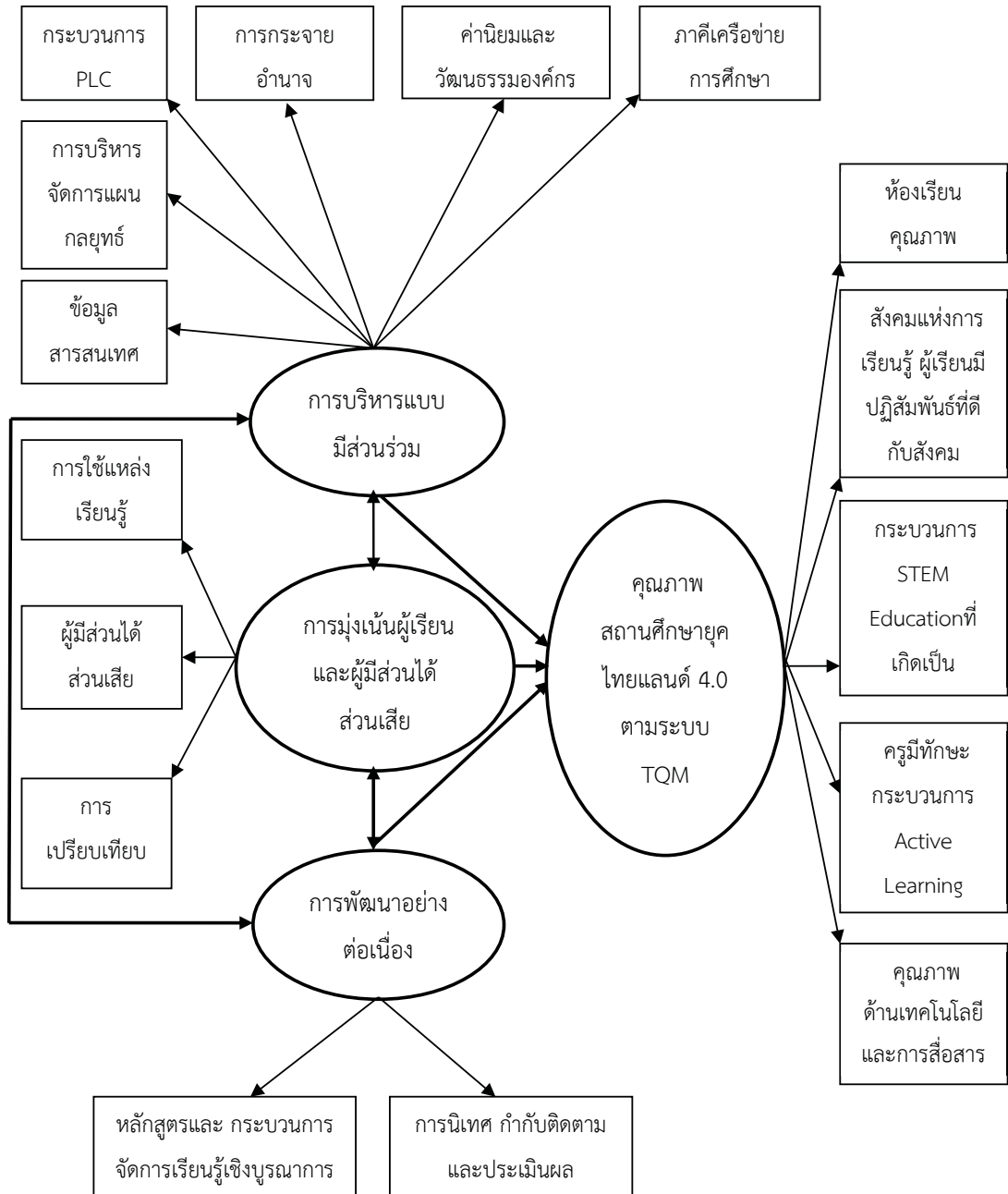
สถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน ซึ่งได้รับการสนับสนุนการศึกษาของ บมจ.ธนาคารกรุงไทย ตามโครงการเพื่อต่อสังคม พบว่า ในปีพ.ศ. 2548 – 2550 ธนาคารได้ดำเนินการสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติตามนโยบายปฏิรูปการศึกษา “โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน” โดยสนับสนุนโรงเรียนจำนวน 60 โรงเรียน เพื่อจัดซื้อเครื่องมือและอุปกรณ์การศึกษาโดยเฉพาะเครื่องมือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) และการพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารโรงเรียนในงบประมาณ 120 ล้านบาทซึ่งในระยะแรก 3 ปี (พ.ศ.2551-2553) ธนาคารได้เพิ่มการสนับสนุนโรงเรียนจาก 60 โรงเรียนอีก 34 โรงเรียน รวมเป็น 94 โรงเรียนให้ครอบคลุมครบ 76 จังหวัดที่ธนาคารมีสาขาอยู่ โดยใช้งบประมาณ 80 ล้านบาท และได้เปลี่ยนชื่อโครงการเป็น “โครงการกรุงไทยสานฝัน โรงเรียนดีใกล้บ้าน” และได้ดำเนินการให้การสนับสนุน ติดตามและร่วมพัฒนาสถานศึกษามาโดยตลอด โดยเฉพาะในปีการศึกษา 2559 ได้จัดประชุมสัมมนาผู้บริหารสถานศึกษาในโครงการเกี่ยวกับการนำ TQM (Total Quality Management) มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบซึ่งคณะผู้บริหารสถานศึกษาก็ให้การตอบรับเป็นอย่างดี และพร้อมที่จะร่วมมือกับ บมจ.ธนาคารกรุงไทย เพื่อนำระบบ TQM (Total Quality Management) มาใช้อย่างเป็นทางการในปีการศึกษา 2560 จึงได้จัดทำวิจัยและพัฒนาเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน สู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM ” เพื่อกำหนดรูปแบบในการพัฒนาสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝันให้เข้าสู่ไทยแลนด์ 4.0 ในปีการศึกษา 2561 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาของสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน
2. เพื่อสร้างรูปแบบและคู่มือการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน สู่ไทยแลนด์ 4.0

ตามระบบ TQM

กรอบแนวความคิดในการทำการวิจัย



วิธีการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของปัจจัยการวิจัยโดยประยุกต์จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยมุ่งศึกษาขอบเขตของเนื้อหา 3 ด้าน ประกอบด้วย

1.1 ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ ข้อมูลสารสนเทศ,การบริหารจัดการแผนกลยุทธ์, กระบวนการ Professional Learning Community (PLC),การกระจายอำนาจ,ค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กร และภาคีเครือข่ายการศึกษา

1.2 ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ การใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอก , ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการเปรียบเทียบ

1.3 ด้านการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ หลักสูตรและ กระบวนการ จัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการ และการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผล

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สำหรับการประเมินสภาพสถานศึกษาในโครงการกรงไทยสานฝันสู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM จำนวน 6,411 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา การกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นแหล่งข้อมูล ดังนี้

2.2.1 กลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาสภาพการพัฒนาศานศึกษาในโครงการกรงไทยสานฝัน ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1,103 คน

2.2.2 ผู้เชี่ยวชาญสำหรับการนำเสนอรูปแบบการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรงไทยสานฝัน สู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM ในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ประกอบด้วย กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 9 คน

3. ขอบเขตด้านเวลา ตลอดปีการศึกษา 2560 – 2561

4. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรงไทยสานฝัน สู่เศรษฐกิจยุคไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM ประกอบด้วย

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรงไทยสานฝันสู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM ประกอบด้วย

4.1.1 ตัวแปรด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ ข้อมูลสารสนเทศ,การบริหารจัดการแผนกลยุทธ์,กระบวนการ Professional Learning Community (PLC),การกระจายอำนาจ,ค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กร และภาคีเครือข่ายการศึกษา

4.1.2 ตัวแปรด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ การใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอก , ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการเปรียบเทียบ

4.1.3 ตัวแปรด้านการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ หลักสูตรและ กระบวนการ จัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการ และการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผล

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณภาพสถานศึกษายุคเศรษฐกิจไทยแลนด์ 4.0 ประกอบด้วย การมีห้องเรียนคุณภาพ สังคมแห่งการเรียนรู้ ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับสังคม กระบวนการ STEM Education ที่เกิดเป็นนวัตกรรม ครูมีทักษะกระบวนการ Active Learning และคุณภาพด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & development :R&D) มีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน สู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM มีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สำหรับการประเมินสภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน สู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM จำนวน 6,411 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา การกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นแหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1,103 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ซึ่งแบบสอบถามสภาพปัจจุบันของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน สู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ ถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ ถามเกี่ยวกับระดับคุณภาพปัจจุบันในการ บริหาร สถานศึกษาด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝันสู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามระบบ TQM

ตอนที่ 2 ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามระบบ TQM

ตอนที่ 3 ด้านการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามระบบ TQM

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อสอบถามความเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน

2. นำแนวคิด และข้อมูลต่างๆ มาสร้างแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3. การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้น ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมและความสอดคล้องของเครื่องมือ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือ IOC (Index of item objective congruence) ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.70 - 0.91

4. ดำเนินการปรับข้อคำถามในแบบสอบถามด้านการใช้ภาษาและจัดเรียงลำดับข้อคำถามตามผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะ

5. การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน ทั้งฉบับเท่ากับ 0.9553 และได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามในแต่ละด้านระหว่าง 0.9213 - 0.9762

6. จัดพิมพ์แบบสอบถามและจัดทำเป็นรูปแบบการตอบแบบสอบถามทาง Online และนำไปใช้สำหรับเก็บข้อมูลการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดแผน ขั้นตอนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัย โดยประสานศูนย์วิจัย หรือผู้รับผิดชอบงานวิจัยของสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝันทั้ง 94 แห่ง เพื่ออนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามทาง Online มีผู้ตอบแบบสอบถามทาง Online ร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์สภาพของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน สู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM เพื่อนำข้อมูลที่ได้นำมาบูรณาการ ประยุกต์และสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย และนำสาระสำคัญไปใช้ในการกำหนดรูปแบบสมมุติฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝันสู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

1.2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลถึงคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝันสู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบTQM

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ประชากรที่ใช้ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่เศรษฐกิจยุคไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในโครงการกรุงไทยสานฝัน จำนวน 94 คน และ ผู้บริหาร และคณะครูของสถานศึกษาในประเทศญี่ปุ่น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝันสู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM ในขอบเขตของเนื้อหาการวิจัยทั้ง 3 ด้านประกอบด้วย ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม , ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ Content Annalysisโดยใช้สถิติบรรยายที่ใช้อธิบายลักษณะของตัวแปรเชิงคุณภาพ คือ ฐานนิยมและค่าร้อยละ

ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบและคู่มือการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน สู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM

2.1 ผู้วิจัยนำปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน จากขั้นตอนที่ 1 ที่มีระดับการปฏิบัติระดับมาก และมีฐานนิยมสูงร้อยละ 50 ขึ้นไป มาจัดทำร่างรูปแบบและคู่มือการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน สู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล แนวคิดทฤษฎีของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ กระบวนการของรูปแบบ และผลที่คาดว่าจะได้รับตามกรอบกระบวนการของปัจจัยที่ส่งผล คุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน

2.2 นำร่างรูปแบบและคู่มือการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน สู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปตรวจสอบความสอดคล้องและเหมาะสมของรูปแบบโดยการจัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ

3. การปรับปรุงรูปแบบและคู่มือ ซึ่งมีประเด็นในการปรับปรุง ดังนี้ 1)องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน 2) แนวทางในการดำเนินงานที่สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ความสำเร็จ 3) แนวทางในการนำรูปแบบไปดำเนินการในสถานศึกษา และ 4) แนวทางในการดำเนินการประเมินผลการใช้รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน

ผล/สรุปการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน สู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM อยู่ในระดับมาก ประเด็นที่อันดับสูงสุด คือด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมสู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามหลักการของ TQM รองลงมา คือ ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามหลักการของ TQM และด้านการพัฒนาอย่างต่อเนื่องสู่ไทยแลนด์4.0ตามหลักการของ TQMตามลำดับ

1.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน สู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ประเด็นที่อันดับสูงสุด คือค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กร อยู่ในระดับมากรองลงมาคือการกระจายอำนาจ และการบริหารจัดการแผนกลยุทธ์ ตามลำดับ

1.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน สู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อยู่ในระดับมาก ประเด็นที่อันดับสูงสุดคือการใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอกรองลงมาคือการเปรียบเทียบและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามลำดับ

1.3 ผลการศึกษาสภาพปัจจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน สู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM ด้านการพัฒนาอย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับมาก ประเด็นที่อันดับสูงสุด คือหลักสูตร และ กระบวนการ จัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการ รองลงมา คือ การนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผล ตามลำดับ

1.4 การศึกษาแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลถึงคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน สู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM โดยการศึกษาดูงานที่โรงเรียน Asuka Hight School ประเทศญี่ปุ่น ดังนี้ ผลการศึกษาพบว่า 1) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ จัดทำข้อมูลสารสนเทศโดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ , การบริหารจัดการแผนกลยุทธ์โดยจัดทำแผนตาม motto ของโรงเรียน, กระบวนการ Professional Learning Community (PLC) โดยกระบวนการ Brainstoming , การกระจายอำนาจไม่ใช่ทุกเรื่อง , ค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กรโดย กำหนดกฎระเบียบร่วมกัน และภาคีเครือข่ายการศึกษาโดยกลุ่มโรงเรียนแต่ก็ขึ้นตรงกับส่วนกลาง 2) ด้านการ มุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ การใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอกภายนอกเน้นการจัดทัศนศึกษาใน ต่างประเทศเป็นหลัก โดย contax กับโรงเรียนในต่างประเทศ , ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผู้ปกครองนักเรียนมีความ ไว้วางใจสถานศึกษาแต่ละแห่งสูงมาก และการเปรียบเทียบเป็นในลักษณะ Benchmarking 3) ด้านการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ หลักสูตรแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกันเห็นได้ชัด เน้นการสอนภาษาต่างประเทศ เน้นการสอน ข้ามวัฒนธรรมและการสอนจะเน้นจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนเป็นสิ่งสำคัญ และการนิเทศ กำกับติดตาม และ ประเมินผล ส่วนใหญ่จะเน้นการนิเทศกันเองเป็นส่วนใหญ่เพราะครูจะยอมรับความสามารถซึ่งกันและกัน

2. ผลการสร้างรูปแบบและคู่มือการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน สู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM

2.1 รูปแบบการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน สู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM ทั้ง 3 ได้แก่ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม , ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านการ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย ปัจจัยการพัฒนา จุดประสงค์การพัฒนา เนื้อหาการพัฒนา แนวทางการพัฒนา และผลที่คาดหวังจากการพัฒนา

2.2 คู่มือการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน สู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM ประกอบด้วย บทนำ องค์ความรู้เพื่อการพัฒนา กระบวนการพัฒนาคุณภาพ และการวัดและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัด ได้แก่ การมีห้องเรียนคุณภาพ สังคมแห่งการเรียนรู้ ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับสังคม กระบวนการ STEM Education ที่เกิดเป็นนวัตกรรม ครูมีทักษะกระบวนการ Active Learning และคุณภาพด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์สภาพการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน สู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM มีข้อค้นพบสามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 ผลการศึกษาสภาพการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน สู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM อยู่ในระดับมากประเด็นที่อันดับสูงสุดคือด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมสู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามหลักการ ของ TQM รองลงมา คือ ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามหลักการของ TQM และด้านการพัฒนาอย่างต่อเนื่องสู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามหลักการของ TQMตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหาร สถานศึกษาในยุคปัจจุบันเป็นผู้ที่มีทักษะในการกำหนดวิสัยทัศน์ สามารถสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้เกิดค่านิยม และวัฒนธรรมองค์กรเกิดพฤติกรรมที่มีจริยธรรมรวมถึงชุมชนและท้องถิ่นร่วมกันดำเนินการวิเคราะห์ทางกลยุทธ์

โดยกำหนดทิศทางหรือวิสัยทัศน์ของสถานศึกษากำหนดประเด็นกลยุทธ์และเป้าประสงค์เพื่อจัดทำแผนที่กลยุทธ์ และกำหนดตัวชี้วัดค่าเป้าหมายแผนงานโครงการต่างๆอย่างสร้างสรรค์ นำแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติโดยใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ภายใต้การควบคุมการทำงานของระบบสารสนเทศรวมถึงพัฒนาทักษะในการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา ประกอบกับสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝันทุกแห่งนอกจากมีความมุ่งมั่นพัฒนาตามนโยบายหน่วยงานบังคับบัญชาและยังได้ดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาที่ได้เข้าร่วมโครงการกรุงไทยสานฝันที่ได้รับความอนุเคราะห์จาก บมจ.กรุงไทย ทั้งด้านแนวทางการพัฒนาและด้านงบประมาณหลายปี และได้พัฒนาตามปัจจัยที่เป็นประเด็นการพัฒนาที่เป็นแนวทางเดียวกันหรือคล้ายกันตามบริบทของแต่ละแห่ง อันได้แก่ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม , ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ แอกรวอล (Aggarwal, 1993: 12) อธิบายว่า TQM เป็นปรัชญาที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติของบุคคล เป็นการดำเนินการต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ ไม่สิ้นสุด กิจกรรมต่าง ๆ จะสร้างบรรยากาศความร่วมมือในทุกระดับ องค์กรต้องใช้หลักพื้นฐานด้านการบริหารร่วมกันและจัดอุปสรรคของหน่วยงาน เน้นการฝึกอบรมและการศึกษา การบริหารจะต้องปรับให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงกับความพอใจของผู้รับบริการ ในด้านคุณภาพ มีความยืดหยุ่น ตั้งราคาสมเหตุสมผล การบริหารต้องพิจารณาไปที่ความเหมาะสมของการผลิตที่มีคุณภาพที่ระดับต้นทุนต่ำสุด ซึ่งเท่ากับการมองไปที่ความต้องการของผู้รับบริการด้วย ราเดสกี (Hradesky, 1996:2-3) กล่าวว่า TQM เป็นปรัชญา เป็นชุดของเครื่องมือ และเป็นกระบวนการที่ทุกคนในองค์กรจะต้องสามารถปฏิบัติได้ TQM เป็นยุทธวิธี (tactics) การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมและเทคนิควิธีด้านโครงสร้าง มุ่งให้เกิดความพอใจทั้งลูกค้าภายในและลูกค้าภายนอก โดยผู้บริหารต้องเข้ามามีส่วนร่วมและมีพันธะรับผิดชอบ (Involved and committed) สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (2553: 54-56) การบริหารจัดการเกี่ยวกับการสร้างความผูกพันกับผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อความสำเร็จ ด้านการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาในและครอบคลุมวิธีการสร้างวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรวมถึงวิธีการที่สถานศึกษารับฟังความคิดเห็น ความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และใช้สารสนเทศนี้เพื่อปรับปรุงและค้นหาโอกาสในการสร้างนวัตกรรม ชิชณูพงศ์ ทองพวง (2556) ได้ศึกษาเรื่ององค์ประกอบการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์การของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย พบว่า องค์ประกอบการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์การของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การนำองค์การของผู้บริหาร 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ 5) การจัดการเทคโนโลยี นวัตกรรม และองค์ความรู้ 6) การจัดการระบบและกระบวนการ 7) การประเมินผลการดำเนินงาน และ 8) การปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง

1.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝันสู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ประเด็นที่อันดับสูงสุด คือค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กร อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การกระจายอำนาจ และการบริหารจัดการแผนกลยุทธ์ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาสร้างความตระหนักและให้ความสำคัญกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงบังเกิดค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กร มีการกระจายอำนาจสูงในอันที่จะส่งผลให้การบริหารจัดการด้านการจัดทำแผนกลยุทธ์และด้านอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ สมยศ นาวิการ(2545:1) กล่าวว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึงกระบวนการของการให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วน

เกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของบุคคล ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของพวกเขาในการแก้ปัญหาของการบริหารที่สำคัญ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ที่ถือว่าผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารให้เข้ากับผู้ได้บังคับบัญชาและต้องการให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงในกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญขององค์กรไม่ใช่เพียงแต่สัมผัสปัญหาหรือแสดงความห่วงใย สมเดช สีแสง (2547:229) ได้สรุปความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Praticipative Managment) เป็นการบริหารที่เปิดโอกาสให้พนักงานทุกระดับได้มีส่วนร่วมในการบริหารกิจการภายในขอบเขตหน้าที่ของตน พิณสุดา สิริรังศรี (2541 : 14) กล่าวว่ากระจายอำนาจการบริหารการศึกษา การถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในการตัดสินใจทางการบริหารการศึกษาจากส่วนกลางไปสู่ระดับล่างหรือระดับปฏิบัติได้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชุมชนในท้องถิ่นหน่วยงานและสถานศึกษา

1.3 ผลการศึกษาสภาพปัจจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝันสู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อยู่ในระดับมาก ประเด็นที่อันดับสูงสุด คือการใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอก รองลงมา คือ การเปรียบเทียบ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครู รวมถึงบุคลากรทางการศึกษามีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง ประชาชนชาวบ้านรวมถึงชุมชนและท้องถิ่นอย่างกัลยาณมิตรและร่วมกันพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้กับบุตรหลานได้อย่างมีคุณภาพสูงขึ้นจนเป็นที่น่าพอใจสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 4 ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงาม ของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัด สภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ในมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มนทา จำปาเหลือง , เตือนใจ รักษาพงศ์ , เกษภา บุญมาโฮม และเกรียงไกร จริยะปัญญา (2558) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการศึกษาในการสร้างบทเรียนภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านวิทยาศาสตร์ของจังหวัดเพชรบุรี พบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการศึกษาในการสร้างบทเรียนภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านวิทยาศาสตร์ของจังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมคิดร่วมตัดสินใจ โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการศึกษาได้มาประชุมร่วมกันในการกำหนดความต้องการ การสำรวจ และจัดลำดับความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นในแต่ละอำเภอ 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้วยการอนุรักษ์เพื่อรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นของแต่ละท้องถิ่นไว้ให้คงอยู่ และมีวิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ประสบความสำเร็จผ่านการให้ประสบการณ์จริงและร่วมทำกิจกรรมภูมิปัญญาต่างๆ ของท้องถิ่น 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้วยการกำหนดหน่วยงานหลักและการส่งเสริมของหน่วยงานต่างๆ ในการขับเคลื่อนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ โดยจัดเป็นหลักสูตรท้องถิ่นในสถานศึกษาเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาและสืบทอด 4) การมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล ด้วยการมีแนวทางการติดตามผล และส่งเสริมการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และ5)การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ นักเรียนและครูได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้บริหารนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นจุดเด่นสร้างศูนย์การเรียนรู้สถานศึกษามีนิทรรศการ มีแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น มีนักท่องเที่ยวนิยมและประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้

1.4 ผลการศึกษาสภาพปัจจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝันสู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM ด้านการพัฒนาอย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับมาก ประเด็นที่อันดับสูงสุด คือหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการ รองลงมา คือ การนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ความสำคัญกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาโดยเน้นตามบริบทของท้องถิ่นและความถนัดของผู้เรียน เพื่อนำไปจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ได้มีการนิเทศ กำกับ และติดตามภายในอย่างเป็นระบบและกระบวนการอย่างเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน ครูเกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับ Carr J.F., & Harris D.E. (2001; Codd, J., Gordon, L., & Harker, R.) ที่กล่าวว่า การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญแต่มาตรฐานการเรียนรู้จะไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใดๆได้เลย หากไม่มีการเชื่อมโยงมาตรฐานไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง การสร้างหลักสูตรที่สัมพันธ์หรืออิงกับมาตรฐานการเรียนรู้อย่างชัดเจน จะช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็น วโลร์ตัน บัญสวัสดิ์ (2538 : 62) ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน หมายถึง การทำงานของผู้บริหารโรงเรียนที่ทำงานร่วมกับครูในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ แสงระวี ณ ลำพูน, อิศารัตน์ สุขประภาภรณ์ ,วิทยา พูนสวัสดิ์ ,หาญศึก เล็บครุฑ และบรรจบ สุขประภาภรณ์ . (2561). การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาผู้เรียนในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. 1. จากการศึกษาสาระการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน พบว่า สาระการเรียนรู้ที่นำมาจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการรายวิชาวิทยาศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 คือ สาระการเรียนรู้ เรื่อง ชีวิตและสิ่งแวดล้อม รายวิชาคณิตศาสตร์ คือ เรื่อง การวัดและเรขาคณิต และรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี คือ เรื่อง การออกแบบและเทคโนโลยีกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 2. ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนที่เชื่อมโยงกับสาระการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ พบว่า มีจำนวนมาก จึงได้ทำการศึกษาภูมิปัญญาและแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ 1) ภูมิปัญญาประเภทบุคคล มีจำนวน 3 แห่ง 2) ประเภททรัพยากรธรรมชาติมีจำนวน 1 แห่ง 3) ประเภทสถานที่และองค์กรมีจำนวน 5 แห่ง 4) ประเภทสังคมและวัฒนธรรม มีจำนวน 1 แห่ง 3. ผลการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาผู้เรียนในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย พบว่า การพัฒนาหลักสูตร ได้ร่วมใช้แนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ แบบสืบเสาะหาความรู้และกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบ STEM ทำให้ได้หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ 1) สวนสมุนไพรหลังบ้าน 2) อากาศบ้านเฮา 3) มหัศจรรย์ของพืชท้องถิ่น 4) ดินดีในท้องถิ่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ 1) หม่อนไหมบ้านเฮา 2) Biodiversity นารู้ 3) Hot spring บ้านเฮา 4) นวดแผนไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ของกินบ้านเฮา 2) ป่าชุมชน คนท้องถิ่น 3) สืบประวัติกวานชวนอรร้อย 4) ก้อนหินมหัศจรรย์ และเมื่อศึกษามาตรฐานของหลักสูตรทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก วัชรา เล่าเรียนดี (2545 : 130) ได้กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นกระบวนการบริหารการศึกษาที่จัดดำเนินการในโรงเรียนโดยบุคลากรในโรงเรียนเป็นหลัก ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน คณะครูอาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในโรงเรียนเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาในโรงเรียนโดยตรง

ชัต บุญญา (2546: 44) ได้ให้ความเห็นว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การดำเนินใดๆที่ทำให้ครูมีความพึงพอใจและมีกำลังใจที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาการดำเนินงานใดๆของโรงเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานของโรงเรียนและของบุคลากรให้สูงขึ้นและรักษาไว้ จนส่งผลให้โรงเรียนเป็นที่ยอมรับของผู้รับประโยชน์จากโรงเรียนทุกฝ่าย อีกทั้งผ่านการประเมินภายในและภายนอก สุรักสิทธิ์ สมสวัสดิ์ (2551) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อสมรรถภาพทางการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือ เขต 3 พบว่า ระดับสมรรถภาพทางการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือ เขต 3 โดยรวมและรายด้านทุกด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับเปลี่ยนแปลงที่ดี ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อสมรรถภาพทางการนิเทศผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ที่โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นสูงกว่าครู ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขนาดเล็กขนาดกลาง ขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อระดับสมรรถภาพทางการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2. ผลการสร้างรูปแบบและคู่มือการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน สู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM รูปแบบการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน สู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM ทั้ง 3 ได้แก่ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม , ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย ปัจจัยการพัฒนา จุดประสงค์การพัฒนา เนื้อหาการพัฒนา แนวทางการพัฒนา และผลที่คาดหวังจากการพัฒนา สำหรับคู่มือการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน สู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามระบบ TQM ประกอบด้วย บทนำ องค์ความรู้เพื่อการพัฒนา กระบวนการพัฒนาคุณภาพ และการวัดและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัด ได้แก่ การมีห้องเรียนคุณภาพ สังคมแห่งการเรียนรู้ ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับสังคม กระบวนการ STEM Education ที่เกิดเป็นนวัตกรรม ครูมีทักษะกระบวนการ Active Learning และคุณภาพด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการศึกษาสภาพและความสัมพันธ์ภายในระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝันมาใช้ รวมถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลจากต่างประเทศ(ประเทศญี่ปุ่น)นำปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพสถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝัน ที่มีระดับการปฏิบัติระดับมาก และมีฐานนิยมสูงร้อยละ 50 ขึ้นไป มาจัดทำร่างรูปแบบและคู่มือการพัฒนา จากนั้นนำร่างรูปแบบและคู่มือการพัฒนา ไปตรวจสอบความสอดคล้องและเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือการพัฒนา โดยการจัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ(Connoisseurship) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบคู่มือการใช้รูปแบบ และปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ต่อไป สอดคล้องกับอุทุมพร จามรมาน (2541, น. 22; อ้างถึงใน ทีปพิพัฒน์ สันตะวัน, 2551, น. 20) การตรวจสอบรูปแบบ ควรตรวจสอบคุณลักษณะ 2 อย่าง คือ การตรวจสอบความมากน้อยของความสัมพันธ์ ความเกี่ยวข้อง และเหตุผลระหว่างตัวแปร การประมาณค่าพารามิเตอร์ของความสัมพันธ์ดังกล่าว ซึ่งการประมาณค่านี้สามารถประมาณข้ามเวลา กลุ่มตัวอย่างหรือสถานที่ได้ (Across time, sample, sites)หรืออ้างอิงจากกลุ่มตัวอย่างไปหาประชากรก็ได้โดยผลการตรวจสอบสามารถนำไปสู่คำตอบ 2 ข้อ คือการสร้างรูปแบบใหม่ และการปรับปรุงหรือพัฒนารูปแบบเดิม และEisner (1976, pp. 192-193; อ้างถึงใน ทีปพิพัฒน์ สันตะวัน, 2551, น. 20) ได้เสนอ

แนวคิดการตรวจสอบโดยการใช้ผู้ทรงคุณวุฒิในบางเรื่องที่ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเชื่อว่าการรับรู้ที่เท่ากันนั้นเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รู้และได้เสนอแนวคิดการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิไว้ คือ การประเมินโดยแนวทางนี้ไม่ได้เน้นผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ตามรูปแบบการประเมินแบบอิงเป้าหมาย การตอบสนองปัญหาและความต้องการของผู้เกี่ยวข้องตามรูปแบบการประเมินแบบตอบสนอง หรือ กระบวนการตัดสินใจ แต่อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจะเป็นการวิเคราะห์หรือวิจารณ์อย่างลึกซึ้ง เฉพาะในประเด็นที่นำมาพิจารณา และ รูปแบบที่ใช้ตัวบุคคล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมินโดยให้ความเชื่อถือว่าผู้ทรงคุณวุฒินั้นเป็นผู้เที่ยงธรรม และมีคุณพินิจที่ดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สถานศึกษาในโครงการกรุงไทยสานฝันในฐานะหน่วยงานทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของชุมชนและท้องถิ่นควรมีการสร้างความตระหนักเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมให้สูงขึ้น ทั้งนี้ ควรจะมีปัจจัยภายในของสถานศึกษาสอดคล้องกับสถานะทางสังคมมีความคล่องตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มุ่งเน้นตามแผนกลยุทธ์และเอื้อต่อความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นอย่างแท้จริง

2. ครูและบุคลากรทางการศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ควรคำนึงและให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตของนักเรียนและประชาชนในชุมชนและท้องถิ่นอย่างจริงจัง โดยพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นศูนย์เรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชนและท้องถิ่นอย่างแท้จริง

3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาควรเรียนรู้เรื่องกระบวนการจัดการความรู้และการถ่ายทอดความรู้ให้มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อจะได้นำไปสู่การจัดทำแผนกลยุทธ์ และการนำแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นไปตามกระบวนการพัฒนาสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาข้อมูลปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการกำหนดแผนกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพ TQM

2. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาด้านประสิทธิภาพในการบริหารทรัพยากรด้านค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กรด้านหลักสูตรและการนิเทศกำกับติดตามเพิ่มขึ้น

3. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาปัจจัยด้านกระบวนการเพื่อเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการสู่การพัฒนาคุณภาพ TQM ต่อไป

4. การสร้างรูปแบบการจัดให้มีการทดลองใช้รูปแบบเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการนำรูปแบบไปใช้จริง

5. ควรวิจัยเพื่อค้นหารูปแบบการพัฒนาคุณภาพ TQM สำหรับสถานศึกษาสังกัดอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- จันทร์เพ็ญ ราชานู. (2555). ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการบริหารงานแม่อนวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 เชียงใหม่ . วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชัต บุญญา. (2546). หลักการแนวคิดในการนิเทศการศึกษายุคใหม่. กรุงเทพมหานคร : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชิษณุพงศ์ ทองพวง.(2556). องค์ประกอบการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรของมหาวิทยาลัย เอกชนในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- นงคราญ ศุภระมณี (2558) การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี . การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- พิณสุดา สิริรังศรี. (2555). การวิจัยและพัฒนารูปแบบกลไกการส่งเสริมการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา กรุงเทพฯ : กลุ่มนโยบายการบริหารจัดการศึกษา: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- มณฑา จำปาเหลือง, เตือนใจ รักษาพงศ์, เจษฎา บุญมาโฮม และเกรียงไกร จริยะปัญญา.(2558).รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการศึกษาในการสร้าง บทเรียนภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านวิทยาศาสตร์ของจังหวัดเพชรบูรณ์มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ .(2538) . หลักการนิเทศการศึกษา.กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์อาร์ทกราฟิค.
- วัชรา เล่าเรียนดี.(2553). การนิเทศการสอน สาขาหลักสูตรและการนิเทศ นครปฐม โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- โศภิตา คล้ายหนองสรวง. (2558).การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. การศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมคิด หารินไสล. (2552). การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- แสงระวี ณ ลาพูน , ธีรัตน์ สุขประภาภรณ์ , วิทยา พูนสวัสดิ์,หาญศึก เล็บครุฑ และบรรจบ สุขประภาภรณ์.(2561). การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาผู้เรียนในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. วารสารสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลาปาง. ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2561
- สมเดช สีแสง.(2547). คู่มือมือการบริหารโรงเรียนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตาม พ.ร.บ.การศึกษา แห่งชาติ. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- สมยศ นาวิการ. (2545). การบริหารแบบมีส่วนร่วม.กรุงเทพฯ : บรรณกิจ. สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ .(2553). แนวทางดำเนินงานของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

- อุทุมพร จามรมาน. (2541). การประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษาตามเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Aggarwal. (1993) เข้าถึงใน <https://std.smp.nso.go.th/framework/appendixA/TOM1> วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2560
- Carr J.F.& Harris D.E. (2001). **Succeeding with standards : Linking curriculum,Assessment,and actionplanning.** Association for Supervision and Curriculum Development, Virginia, U.S.A.
- Denison Daniel R. (2006). **Corporate Culture and organizational Effectiveness.** New York : John Wiley & Son.
- Eisner, E. (1976). **Educational connoisseurship and criticism : Their form and functions in education Evaluation,** Journal of Aesthetic Education.
- Foster, D. (2005). **Stakeholder relationships: The dialogue of engagement.** Corporate Governance.
- Hradeshy .(1996). เข้าถึงใน <https://std.smp.nso.go.th/framework/appendixA/TOM1> วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2560
- Miller, K. (2003). **Organizational Communication: Approaches and Processes.** (3thrd ed). Cambridge : Thomson/ Wadsworth.

The research methodology was a survey research. The population consisted of 3,073 teachers of schools under the office of Secondary Educational Service Area Kanchanaburi. The sample consisted of teachers in schools under the office of Secondary Educational Service Area Kanchanaburi, totally 346 people, by using Simple random sampling. The instrument used for data collection was a five rating scale questionnaire. The statistics used in this study were: percentage, mean, standard deviation and hypothesis testing using independent t-test and One-way Analysis of variance.

The result of the research found that: (1) Teachers' opinions towards the management of the use of information technology of schools under the office of Secondary Educational Service Area Kanchanaburi were at high level in overall and each aspects. (2) The results of hypothesis testing showed that teachers with different gender group had no different opinions toward the management of the use of information technology of schools. Teachers with different educational levels and different work experience had different opinions toward management of the use of information technology of schools at .05 statistical significant.

Keywords : Information Technology

บทนำ

การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาตลอดจนการบริหารงานด้านต่าง ๆ ทั้งงานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานธุรการ การเงิน พัสดุ และครุภัณฑ์ อีกทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอน การบริหารงานที่ประสบผลสำเร็จได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลผู้บริหารจำเป็นต้องเอาการบริหารเชิงระบบมาใช้ในการจัดระบบสารสนเทศ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดนโยบายการพัฒนาบริหารจัดการ มีการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการวางแผนระบบข้อมูล สารสนเทศและเครือข่ายสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ และสามารถเชื่อมโยงติดต่อสื่อสารถึงกันได้ทุกระดับ ปรับปรุงกระบวนการบริหารและพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

การจัดระบบการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา นับว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินการในสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ และครอบคลุมภารกิจด้านการบริหารจัดการได้อย่างมีคุณภาพ สถานศึกษาต้องมีระบบการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการจัดการศึกษาที่นำไปสู่คุณภาพของผู้เรียน รวมถึงระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ เป็นระบบ ถูกต้อง สมบูรณ์ เป็นปัจจุบันและสามารถเรียกใช้ข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศได้ตลอดเวลา โดยผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ ในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ประเวศน์ มหารัตน์สกุล, 2553: 20) ผู้นำในยุค ICT ที่นำระบบสารสนเทศเข้ามาใช้ในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ผู้บริหารและ ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ในโรงเรียนนั้น จะมีความรู้เกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้วยตนเอง ซึ่งส่วนใหญ่มักจะ ไม่เคยผ่านการอบรม แต่เกิดจากการเรียนรู้และฝึกฝนด้วยตนเอง ฝ่ายวิชาการเป็นผู้ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารมากที่สุด ส่วนใหญ่ไม่มีการเชื่อมโยงระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์กับภายนอก รูปแบบการจำแนก การเก็บรวบรวม และการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศยังมีการใช้ระบบคอมพิวเตอร์เป็นส่วนน้อย ปัญหาก็คือ การขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ อุปกรณ์เครื่องมือที่ล้าสมัย และไม่เพียงพอ อีกทั้ง การบริหารในโรงเรียนแต่ละแห่งมีแนวทางปฏิบัติ แตกต่างกันระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจึงไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันเท่าที่ควร งานเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกองค์กร มีข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพย่อมเป็นประโยชน์

ต่อการตัดสินใจ อย่างไรก็ตามหากทำการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศไม่ถูกต้อง อาจทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพลดลงและเพิ่มการใช้งบประมาณมากขึ้น จึงควรพัฒนาให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมกับหน่วยงานและเป็นระบบสารสนเทศที่มีคุณภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาในเรื่องการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ราชบุรี-กาญจนบุรี เพราะการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารสถานศึกษาทั้งภายในและภายนอก (ปัญญา ปุยเปีย, 2554: 29)

เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ต้องมุ่งเน้นในกระบวนการพัฒนาให้คนไทยเป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 145) ทางกระทรวงศึกษาธิการที่ทำหน้าที่ดูแลเรื่องจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาญจนบุรี จึงมีการปรับกระบวนการจัดการศึกษา โดยมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตลอดจนปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับแนวคิด ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545) โดยเฉพาะเรื่องของการนำสื่อการสอนมาใช้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบกับรายวิชาที่ต้องใช้ทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการใช้สื่อประกอบการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจตามขั้นตอนกระบวนการเรียนและกระตุ้นความสนใจ ในการเรียนรู้ของ ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2559: 72)

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาถึงการบริหารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาญจนบุรี เพื่อนำผลการวิจัยไปวางแผนและปรับปรุงการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาระดับการบริหารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานของบุคลากรครู

นิยามศัพท์

การบริหารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การวางแผนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการปฏิบัติตามแผนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ราชบุรี-กาญจนบุรี

PDCA หมายถึง วงจรบริหารงานคุณภาพ ซึ่งในการบริหารได้นำวงจรการทำงานเชิงระบบ (PDCA) นี้มาประยุกต์ใช้เพื่อการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง ทุกครั้งที่วงจรหมุนครบรอบก็จะเป็นแรงส่งให้หมุนในรอบต่อไป วิธีการใหม่ ๆ ที่ทำให้เกิดการปรับปรุงก็จะถูกจัดทำเป็นมาตรฐานการทำงานซึ่งจะทำให้การทำงานมีการพัฒนาอย่างไม่สิ้นสุด

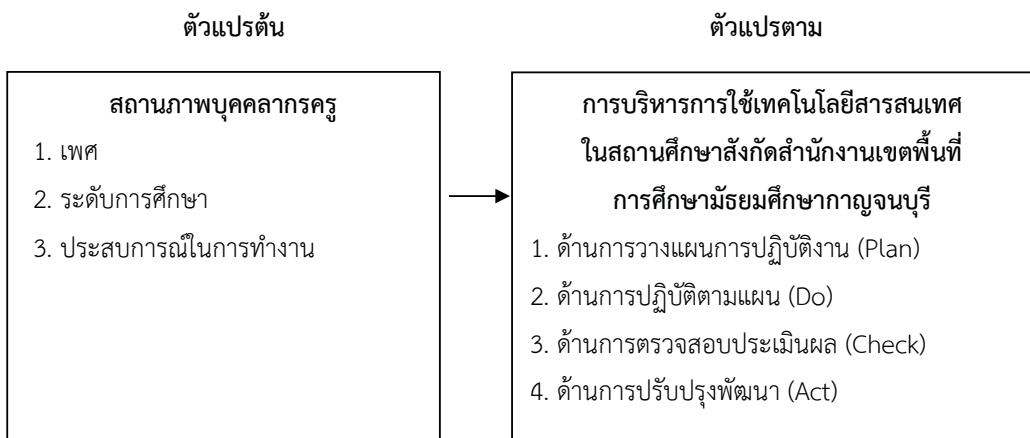
Plan คือ กำหนดสาเหตุของปัญหา จากนั้นวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือทดสอบเพื่อการปรับปรุงให้ดีขึ้น

Do คือ การปฏิบัติตามแผนหรือทดลองปฏิบัติเป็นการนำร่องในส่วย่อย

Check คือ ตรวจสอบเพื่อทราบว่าบรรลุผลตามแผนหรือหากมีสิ่งใดที่ทำผิดพลาดหรือได้เรียนรู้อะไรมาแล้วบ้าง

Act คือ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง หากบรรลุผลเป็นที่น่าพอใจหรือหากผลการปฏิบัติไม่เป็นไปตามแผน ให้ทำซ้ำวงจรโดยใช้การเรียนรู้จากการกระทำในวงจรที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย



แผนภาพ กรอบแนวคิดการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และบุคลากรครูของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาญจนบุรี รวมบุคลากรครู 3,073 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และบุคลากรครูของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี กำหนดจำนวนตัวอย่างโดยการอ่านค่าตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้จำนวนตัวอย่างรวม 346 คน คน และสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเรื่องการบริหารกระบวนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาญจนบุรี ซึ่งออกแบบเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาญจนบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามโดยยึดแนวคิดของ Deming แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยคำถามแบบเลือกตอบ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ โดย 5 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด และ 1 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

แบบสอบถามมีการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามตัวแปร แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามตัวแปร พบว่า แบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง มากกว่า 0.5 ทุกข้อคำถาม จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับครูในโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) พบว่า ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของตัวแปรเท่ากับ 0.89 จะเห็นได้ว่า แบบสอบถามมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นมากกว่า 0.8 แสดงว่า แบบสอบถามมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมด้วยหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจัดส่งไปยังสถานศึกษาเครือข่ายโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี เพื่อขออนุญาตเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูล **การวิเคราะห์ข้อมูล**

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของบุคคลากรครูในกลุ่มตัวอย่าง และความคิดเห็นของบุคคลากรครูในกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการบริหารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายด้าน และโดยรวม

3. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาแปลผลค่าเฉลี่ยการการบริหารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2545, p.103) ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีการบริหารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีการบริหารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีการบริหารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีการบริหารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีการบริหารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคคลากรครู จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้การทดสอบแบบที (t-test) และ การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance)

วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัย

1. สถานภาพของบุคลากรครูในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 81.8 จบการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 67.9 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 1 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.0

2. บุคลากรครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาญจนบุรี มีความคิดเห็นว่าการบริหารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติการบริหารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาตามทฤษฎีในการบริหารการศึกษางจรเดมมิ่งครบทั้งทางด้านการวางแผน (Plan) การดำเนินการ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ด้านการวางแผนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่า $\bar{X} = 4.03$

ด้านการดำเนินการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่า $\bar{X} = 4.05$

ด้านการตรวจสอบในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่า $\bar{X} = 4.17$

ด้านการปรับปรุงแก้ไขในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่า $\bar{X} = 4.06$

3. ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบการบริหารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของบุคลากรครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี สรุปได้ดังนี้

3.1 บุคลากรครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อการบริหารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน

3.2 บุคลากรครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาญจนบุรี ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนแตกต่างกันในภาพรวม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และรายด้านที่แตกต่างกันมีเพียงด้านเดียวคือด้านการตรวจสอบ โดยบุคลากรครูที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านการตรวจสอบการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนมากกว่าบุคลากรครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนด้านอื่น ๆ พบว่าบุคลากรครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

3.3 บุคลากรครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาญจนบุรี ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนแตกต่างกันในภาพรวม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ครูที่มีประสบการณ์แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนแตกต่างกันทุกด้าน ส่วนเมื่อเปรียบเทียบครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานกลุ่ม 1-10 ปี กับกลุ่ม 11-20 ปี และเปรียบเทียบครูที่มีประสบการณ์ทำงานกลุ่ม 11-20 ปี กับกลุ่มตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผล

1. ระดับการปฏิบัติในการบริหารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการปฏิบัติทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน (Plan) การดำเนินการ (Do) การตรวจสอบ (Check) และด้านการปรับปรุงแก้ไข (Act) อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พิทยพันธ์ พวงเดช และมัทนา วงศ์อมศักดิ์ (2562) ที่ศึกษาเรื่องการจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 และสอดคล้องกับงานวิจัยของอัมรา กัลป์ปะ (2561) ที่ศึกษาเรื่องการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนวัดห้วยเหนียว “ปุณฺณสิริวิทยา” พบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ราชบุรี-กาญจนบุรี มีนโยบายในการสนับสนุนการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน ดังนั้น แต่ละโรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีแผนงานและโครงการพัฒนาเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศไว้ในแผนการปฏิบัติงานประจำปี ดำเนินการประเมินผล และติดตามการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ พันธกิจของโรงเรียนและนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด

2. ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ทั้งเพศชาย และเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อการบริหารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาในโรงเรียนไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุเนตร จันทร์สุข (2561) ที่ศึกษาเรื่องสภาพการบริหารระบบสารสนเทศของโรงเรียนกลุ่มอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรีเขต 2 พบว่า ครูที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบสารสนเทศของโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาญจนบุรี ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการบริหารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาในโรงเรียนแตกต่างกันในภาพรวม และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่แตกต่างกันมีเพียงด้านเดียวคือด้านการตรวจสอบ โดยบุคลากรครูที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านการตรวจสอบมากกว่าบุคลากรครูที่จบการศึกษาปริญญาตรี ส่วนด้านอื่น ๆ พบว่า บุคลากรครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อการบริหารเทคโนโลยีไม่แตกต่างกัน ผลการศึกษานี้ขัดแย้งกับผลการศึกษารายงานของ จารุเนตร จันทร์สุข (2561) พบว่า ครูในโรงเรียนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน การทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก บริบทของโรงเรียนมีความแตกต่างกันทำให้มีการบริหารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนแตกต่างกัน กล่าวคือ โรงเรียนรัฐบาลอาจมีความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์และซอฟต์แวร์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนมากกว่าโรงเรียนเอกชน เมื่อครูในโรงเรียนเอกชนมีโอกาสในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศไม่มากนักจึงทำให้บุคลากรในระดับต่าง ๆ ไม่เห็นถึงความแตกต่างในการบริหารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งควรกระตุ้นให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย ทั้งเพศหญิง เพศชาย และทุกระดับการศึกษา เข้าใจถึงความสำคัญและประโยชน์ของการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ เพราะจะทำให้การบริหารโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศภายในสถานศึกษา โดยเฉพาะในด้านการวางแผนและการปรับปรุงแก้ไข เช่น เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการพิจารณาเสนอหรือแนะนำเทคโนโลยีทางการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการดำเนินการของโรงเรียน มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้รายวิชาที่เป็นการประเมินตามสภาพจริง

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินงานด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมของครู กับความสำเร็จของการบริหารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาญจนบุรี

2. ควรศึกษาสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครูโรงเรียนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

บรรณานุกรม

- พิทยพันธ์ พวงเดช และมัทนา วังถนอมศักดิ์. (2562). การจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร. 10(2) (กรกฎาคม – ธันวาคม 2562), 494-505.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- รัตนา วงษ์ทอง. (2555). ข้อมูลสารสนเทศด้านเทคโนโลยี. สืบค้นเมื่อ 2 กันยายน 2562 จาก <http://www.gotoknow.org/posts/32150>. (Online)
- ศิริชัย กาญจนวาสิ. (2541). แนวทางและแนวปฏิบัติในการดำเนินการวัดผล. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลิงบุรี. (2563). สารสนเทศทางการศึกษา ประจำปี 2563. สืบค้นเมื่อ 12 มกราคม 2564 จาก <http://www.singprimary.go.th/singareanew/>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). การจัดระบบบริหารและสารสนเทศภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา.

- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2560 – 2564). กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์.
- เสนห์ จุ้ยโต. (2559). **องค์การสมัยใหม่**. นนทบุรี: สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อัมรา กัลปะ. (2561). **การจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนวัดห้วยเหนียว “บุญสิริวิทยา**. วิทยานิพนธ์การบริหาร การศึกษา ระดับปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อธิปัตย์ คลี่สุนทร. (2556). **บริบททางการบริหารการศึกษาหน่วยที่ 11-15**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อำนวยการ เดชชัยศรี และคณะ. (2551). **หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน เทคโนโลยีสารสนเทศ ม.1 กลุ่มสาระการ เรียนรู้การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี**. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**, 607-610.
- Letteri, R. (1990). **A critical theory of participatory management systems**. Dissertation Abstracts International, 51(12), 4292-A.
- Likert, R. (1967). **The human organization: Its management and value**. New York: McGraw-Hill.
- Nkhoma-Wamunza, A. G. (1997). **Information technology transfer:Policy issues and development in Tanzania: A case study (Computers)**. Abstract Online, Pub Number: AA19840969.

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตกาญจนบุรี

Study of Participation in Academic Administration of Teacher in School Under The Office of Secondary Educational Service Area Kanchanaburi

ผู้วิจัย

ชัยวัฒน์ อุทัยแสน

บัณฑิต ปางพุดผิงค์

รัตน์ฐาภัทร์ ธนโชติสุขสบาย

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขตกาญจนบุรี และ (2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนจำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และ ประสบการณ์ในการทำงานของครู กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขตกาญจนบุรี จำนวน 346 คน สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีแบบข้อมูลเป็นอิสระต่อกัน และการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการวิจัยพบว่า

1) การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตกาญจนบุรี ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2) ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ครูชายกับครูหญิงมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน ครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน และครูที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, การบริหารงานวิชาการ

ABSTRACT

The purpose of this research were to (1) study participation in academic administration of teachers in school under the office of Secondary Educational Service Area Kanchanaburi and (2) compare participation in academic administration of teachers in school under the office of Secondary Educational Service Area Kanchanaburi classified by gender, educational level and working experience. The sample consisted of 346 teachers, by using stratified random sampling. The instrument used for data collection was a five rating scale questionnaire. The statistics used in this study were: percentage, mean, standard deviation, independent t-test and analysis of variance

The results showed as follows:

- 1) Participation in academic administration of teachers in school under the office of Secondary Educational Service Area Kanchanaburi were at high level in overall and each aspects.
- 2) The results of hypothesis testing showed that male and female teachers had no different participation in academic administration both overall and each aspects. Teachers with different educational backgrounds participated in academic administration. Teachers with different work experiences had different participation in academic administration both overall and each aspects at 0.05 statistical significant.

Keywords : participation, academic administration

บทนำ

จากการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นการบริหารงานที่สำคัญและเป็นหัวใจต่อการปฏิรูปการศึกษาการบริหารงานวิชาการเป็นการบริหารงานเกี่ยวกับกิจกรรมซึ่งเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพตามเป้าหมายของการศึกษาวิธีการจัดการเหมือนการบริหารงานในโรงเรียนผู้บริหารต้องเป็นทั้งนักบริหารและนักวิชาการ

งานวิชาการถือเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษาเพราะจุดมุ่งหมายของการบริหารการศึกษาให้มีคุณภาพซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นการจัดกิจกรรมด้านหลักสูตรการนำหลักสูตรใช้แบบเรียนงานการเรียนการสอนสื่อการเรียนการสอนงานวัดผลและประเมินผลงานห้องสมุดงานนิเทศการศึกษางานวางแผนการศึกษาและงานประชุมวิชาการเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูง

จะเห็นว่าการบริหารงานวิชาการนับเป็นงานสำคัญของโรงเรียนเป็นหน้าที่หลักของโรงเรียนถือเป็นการบริหารโรงเรียน โรงเรียนจะดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับงานวิชาการของโรงเรียน ที่จะสร้างนักเรียนที่มีคุณภาพ มีความรู้ จริยธรรม และคุณสมบัติตามที่ต้องการเพื่อให้การศึกษาบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดเมื่อมีการบริหารงานวิชาการประสบความสำเร็จ อุทัย บุญประเสริฐ (2538 : 62) กล่าวว่างานสำคัญ ของโรงเรียนคืองานวิชาการ ถ้าหากโรงเรียนนั้นดำเนินงานผิดพลาดทางวิชาการนั้นแสดงว่าโรงเรียนนั้นประสบความสำเร็จ ความล้มเหลว ในทางตรงกันข้ามโรงเรียนใดที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานวิชาการ โรงเรียนนั้นก็สมควรที่จะได้รับการยกย่อง ยอมรับว่าโรงเรียนนั้นเป็นโรงเรียนที่ดำเนินภารกิจได้ผล ซึ่งสอดคล้องกับ ปองสิน วิเศษศิริ (2546: 2; อ้างถึงใน Miller, 1965: 175) ที่เน้นความสำคัญของงานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียน และปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 :17) ได้กล่าวเช่นเดียวกันว่า ความสำเร็จของสถานศึกษาอยู่ที่งานวิชาการ

จากแนวคิดของนักวิชาการต่าง ๆ กล่าวได้ว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นกลยุทธ์ ในการปรับ การศึกษาโดยหน้าที่การตัดสินใจในส่วนกลางไปยังโรงเรียนแต่ละโรงเรียนโดยมีกรรมการโรงเรียน (School council) ซึ่งประกอบด้วยครู ผู้ปกครอง ผู้ทรงคุณวุฒิ ศิษย์เก่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนได้มีอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการตัดสินใจงานงบประมาณ งานบุคลากร และงาน วิชาการโดยให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน การที่คณะกรรมการโรงเรียนได้มีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมประเมินคือ หัวใจของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพราะลำพังการกระจาย อำนาจส่วนกลางมาโรงเรียน ยังไม่รับประกันว่าโรงเรียนจะใช้อำนาจที่ได้รับนั้นไปบริหารจัดการโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

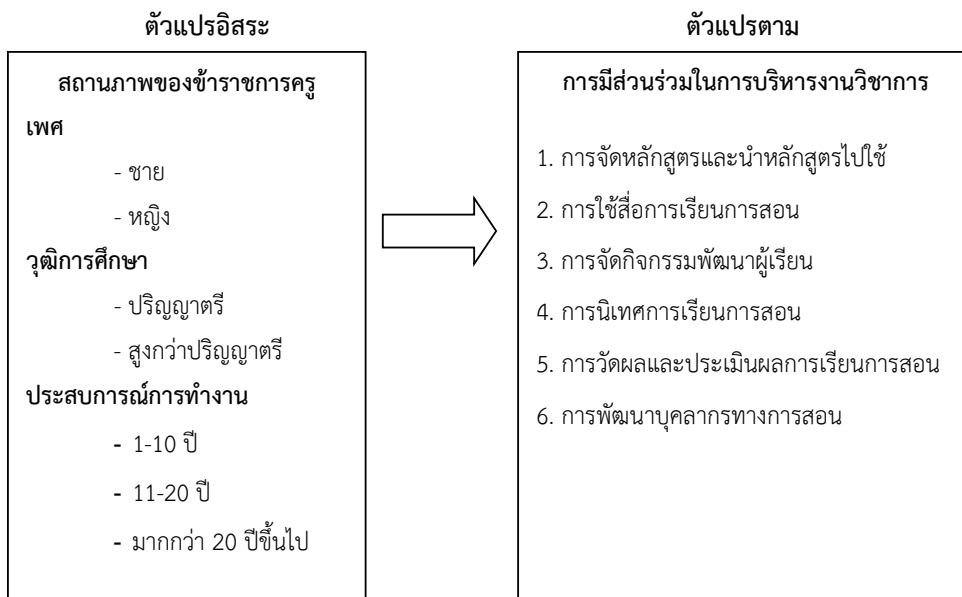
การจัดการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ได้ให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการและประสบปัญหาด้านงานวิชาการแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละโรงเรียน จึงควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี เพื่อนำผลการวิจัยไปปรับปรุงแก้ไขการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาในครั้งต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาญจนบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี มีกรอบแนวคิดซึ่งผู้ศึกษาได้ยึดแนวทางการบริหารงานวิชาการของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2544: 23) ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านนิเทศการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินการเรียนการสอนและด้านการพัฒนาบุคลากรทางการสอนเพื่อใช้เป็นแนวทางการศึกษาดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ปีการศึกษา 2564 จำนวน 55 โรงเรียน ซึ่งมีข้าราชการครูจำนวนรวมทั้งสิ้น 3,073 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ปีการศึกษา 2564 ที่สุ่มมาเป็นตัวอย่าง กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซีและมอแกน (Krejcie & Morgan, 1970) ที่ประชากรจำนวน 3,073 คน ได้จำนวนตัวอย่าง 346 คน และทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ให้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้นภูมิในการแบ่ง ในที่นี้มี 3 ชั้นภูมิตามขนาดโรงเรียนคือ 1) โรงเรียนขนาดเล็ก 2) โรงเรียนขนาดกลาง และ 3) โรงเรียนขนาดใหญ่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาญจนบุรี ซึ่งออกแบบเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ วุฒิ การศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5 Points Rating Scale) สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โดยแยกเป็น 6 ด้าน คือ

1. ด้านการจัดหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้
2. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. ด้านการนิเทศการเรียนการสอน
5. ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน
6. ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการสอน

แบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตามเกณฑ์การแบ่งระดับของ ลิเคิร์ท (5 Points Likert's Rating Scale)

แบบสอบถามมีการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามตัวแปร แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามตัวแปร พบว่าแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง มากกว่า 0.5 ทุกข้อคำถาม จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับครูในโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) พบว่า ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของตัวแปรทั้ง 6 ด้าน มากกว่า 0.8 แสดงว่า แบบสอบถามมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของข้าราชการครูผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และการหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายด้าน และโดยรวม
3. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาแปลผลค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการแปลความหมาย ค่าเฉลี่ยของคะแนนตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2545, p.103) ดังนี้
 - 4.51 - 5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด
 - 3.51 - 4.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก
 - 2.51 - 3.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง
 - 1.51 - 2.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย
 - 1.00 - 1.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด
4. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครู จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้การทดสอบแบบที (Independent t-test) และ การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัย

1. สถานภาพของข้าราชการครูผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 83.1 จบการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 69.0 และมีประสบการณ์การทำงาน 1 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.7
2. ข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาญจนบุรี มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรกคือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการวัดและประเมินผลการสอน และด้านการใช้สื่อในการเรียนการสอน
3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี สรุปได้ดังนี้
 - 3.1 ข้าราชการครู ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน
 - 3.2 ข้าราชการครูทั้งครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนไม่แตกต่างกันในภาพรวม แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่แตกต่างกันประกอบด้วยด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนาบุคลากร ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3.3 ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน แตกต่างกันในภาพรวม และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ครูที่มีประสบการณ์แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนแตกต่างกันเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการใช้สื่อในการเรียนการสอน และด้านการพัฒนาบุคลากร ส่วนเมื่อเปรียบเทียบครูที่มีประสบการณ์ทำงานกลุ่ม 1-10 ปี กับกลุ่ม 11-20 ปี และเปรียบเทียบครูที่มีประสบการณ์ทำงานกลุ่ม 11-20 ปี กับกลุ่มตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป พบว่าไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ถนอมรัตน์ สิทธิเสนี (2550) ที่ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองกระทุ่มแบน และผลการศึกษาพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองกระทุ่มแบนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตั้งแต่ยุคปฏิรูปการศึกษาเป็นต้นมาสถานศึกษาต่างให้ความสำคัญกับงานวิชาการมากขึ้น เพราะงานวิชาการเป็นภารกิจสำคัญของโรงเรียนซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย และเป็นไปตามแนวคิดของ ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, p. 15) ที่กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการนั้น ผู้บริหารไม่สามารถกระทำได้โดยลำพัง ต้องอาศัยความร่วมมือจากครูผู้สอนด้วย เพราะครูผู้สอนคือ ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเปิดโอกาสให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการให้มากที่สุด

2. ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี พบว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูที่มีการศึกษาแตกต่างกันต่อการบริหารงานวิชาการ จะมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติราชการในบทบาทของครู กระทรวงศึกษาธิการ และโรงเรียนเรียนทุกๆโรงเรียน กำหนดบทบาทหน้าความรับผิดชอบเหมือนกัน นอกจากนั้นครูทุกคนยังปฏิบัติงานอยู่ภายใต้ระเบียบกฎหมาย นโยบาย แนวปฏิบัติเดียวกัน ทำให้ครูมีความรอบรู้ และความต้องการพัฒนานตนเองทำนองเดียวกัน ซึ่งส่งผลให้มีการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน สังคมปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน

4. ผลการวิจัย พบว่าข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน แตกต่างกันในภาพรวม และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าครูที่มีประสบการณ์แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน แตกต่างกันเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาณิสรา เกิดมรกต (2552) ได้ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสระบุรี ผลการศึกษาพบว่า ครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสระบุรี มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาร์โคไลน์ (Marcoline, 1990) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครูและผู้บริหารโรงเรียนในรัฐเพนซิลวาเนีย งานวิจัยเรื่องนี้ เป็นการ

สนับสนุนความคิดที่แตกต่างกันในการพิจารณาประสบการณ์ในการทำงานของครูที่แตกต่างกันในเรื่องที่ต้องตัดสินใจร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพบว่าอายุของครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานสูงจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า แม้ว่าครูจะมีความเชื่อพื้นฐานร่วมกันในหลายเรื่องก็ตาม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งควรกระตุ้นให้ครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อย ทั้งเพศหญิง เพศชาย และทุกระดับการศึกษา เข้าใจถึงความสำคัญและประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของครู เพราะจะทำให้การบริหารโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโดยเฉพาะในด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการวัดและประเมินผลการสอน และด้านการจัดหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ เช่นเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการพิจารณาปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับสภาพการดำเนินการของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้วิชาที่เป็นการประเมินตามสภาพจริง

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอนโดยการนิเทศภายใน เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินงานด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมของครูกับความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

2. ควรศึกษาสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

3. ควรศึกษาเชิงลึกถึงความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาญจนบุรี ตามรายงานการวิจัยฉบับนี้

บรรณานุกรม

- กมล ภู่งประเสริฐ. (2544). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : อินโนกราฟฟิกส์.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2548). คู่มือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- ถนอมรัตน์ สิทธิเสนี. (2550). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองกระทุ่มแบน. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ธีระ รุญเจริญ. (2544). การบริหารเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์.

- ปานิสรา เกิดมรกต. (2552). การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ของครูในโรงเรียน สังกัด **เทศบาลเมืองสระบุรี**. วิทยานิพนธ์ ศ.ช.ม. (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- พิทักษ์ เหมือนศาสตร์. (2553). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดวิมุตยาราม **สำนักงานเขตบางพลัด สังกัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์การครุศาสตร์ มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- มานิตา สุทธิหา. (2556). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในโรงเรียน **ประถมศึกษา อำเภอบางปะกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1**. งานนิพนธ์ ก.ศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วีระศักดิ์ วงศ์อินทร์. (2557). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ **การศึกษาประถมศึกษาตราด**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2541). **แนวทางและแนวปฏิบัติในการดำเนินการวัดผล**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สกลิต ทรายทอง. (2552). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเทศบาล **บ้านศรีตะกั่วป่า**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. (2562). **สารสนเทศทางการศึกษา ประจำปี 2562**. สืบค้นเมื่อ 12 สิงหาคม 2563 จาก <http://spb3.go.th/spb3/index.php>
- อนุศักดิ์ สมิตสันต์. (2540). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2538). **หลักและแนวทางในการจัดการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียน ประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- Brophy, George Michael. (2006). **A Study of The Process Used by Academic Affairs Administrators at Participating Institutions of Higher Education to Select Instructional Technology Tools For Faculty Use Instruction in Undergraduate Classes**. Dissertation Abstract International. 171.
- Crim, Elton. (2006). **The Development of Professional Identity in Student Affairs Administrators**. Dissertation Abstract International. 183, 4792-A.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**, 607-610.
- Letteri, R. (1990). **A critical theory of participatory management systems**. Dissertation Abstracts International, 51(12), 4292-A.
- Likert, R. (1967). **The human organization: Its management and value**. New York : McGraw-Hill.
- Maslow, A. H. (1970). **Motivation and personality (2nd ed.)**. New York : Harper & Row.
- Siebert, R. A. (1991). **The principal's role in school change**. Dissertation Abstracts International, 52(6), 1975-A.

วิกฤตโควิด-19 กับโอกาสของการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนของครูอาจารย์ของสถานศึกษาและสถาบันการศึกษา

The Covid-19 Crisis and the Opportunity Modifying Instructional Methods among Teachers in Educational Institutions

ผู้วิจัย

ชุตินา มุสิกานนท์

บทคัดย่อ

การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 19 เริ่มต้นตั้งแต่ปี 2563 จนถึงปัจจุบันและส่งผลให้หลายอย่างในสังคมต้องเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะพฤติกรรมการใช้ชีวิตที่เป็นแบบวิถีใหม่ การใช้ชีวิตในลักษณะนี้มีมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดอย่างเข้มงวดตวนการดำเนินกิจกรรมร่วมกันเพื่อรักษาระยะห่าง (Social Distancing) จะได้ป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อให้มากที่สุด ประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดจนมีผู้ติดเชื้อภายในประเทศและการติดเชื้อที่มาจากต่างประเทศ ทางภาครัฐ เอกชน ประชาชนต้องเตรียมตัวรับมือและแก้ไขปัญหาหลังจากได้รับผลกระทบต้องมีการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคม

เมื่อก้าวถึงบริบทด้านการศึกษา วิกฤตโควิด-19 นั้นนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ทั้งผู้สอนและผู้เรียน รวมไปถึงบุคลากรทางการศึกษาที่ต้องดำเนินการให้สอดคล้องและยังคงจัดการเรื่องการเรียนการสอนได้ต่อเนื่องอย่างมีประสิทธิภาพ การปรับตัวครั้งนี้รวมถึงวงการศึกษไทยด้วย ที่สำคัญทำให้ครู อาจารย์ ต้องพัฒนาศักยภาพตนเองในการสอนขึ้นใหม่หลายมิติ ผู้สอนจำเป็นต้องหาช่องทางในการสื่อสาร และเลือกใช้เทคโนโลยีในการสอนในรูปแบบใหม่เป็นครั้งแรก เทคโนโลยีและระบบออนไลน์จึงเป็นคำตอบสำหรับ การเชื่อมโยงผู้สอนและผู้เรียนให้สามารถสื่อสารร่วมกันได้

ข้อดีสำหรับการพลิกวิกฤตเป็นโอกาสในช่วงวิกฤตโควิด-19 คือ สร้างโอกาสในการผลักดันการพัฒนา ศักยภาพของครูอาจารย์ หรือผู้สอนในทุกระดับการศึกษาได้อย่างรวดเร็วด้วยเวลาที่จำกัด ผู้สอนต้องมีการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงทั้งในแง่วิถีชีวิต การจัดการ การพัฒนาทางด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อหาช่องทางในการสื่อสารกับ ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดรวมถึงการพัฒนาศักยภาพได้อย่างยั่งยืนอีกด้วย

Abstract

The pandemic of coronavirus 19 or Covid-19 started in 2020 and has resulted in many societal changes, especially the new way of living behavior or called "New Normal." Living in this manner has strict anti-pandemic measures, refraining from doing activities with other people to maintain social distancing. Therefore, it can prevent the spread of the infection as much as possible. Thailand is one country that has been affected by the pandemic are infected people in the country and infections coming from abroad. Therefore, the public and private sectors, including the people, must prepare to cope and solve problems after being affected. This crisis has led them the adjustments and change according to the social context.

When it comes to the educational context, the Covid-19 crisis led to a significant change for both teachers and students, including academic personnel who must operate consistently and continue to manage to teach and learning effectively. This adjustment includes the Thai education community as well. Notably, the teachers have to develop their self-potential in new multi- teaching dimensions. Consequently, they need to search for channels of communication and superior technology for teaching in a new format for the first time. Technology and online systems are the answers for connecting the teachers and the students to communicate collaboratively.

The advantage of turning a crisis into an opportunity during the COVID-19 crisis is to create the opportunity in driving the development of teachers' potential or the teachers of all levels in all educational levels quickly with limited time. The teachers need to learn and change in terms of lifestyle, management, development in the use of technology to find the most effective communication channel with the students and sustainable development of their potential.

บทนำ

การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส ตั้งแต่ปี 2563 ที่ผ่านมา ส่งผลให้หลายอย่างในสังคมต้องเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะพฤติกรรมของคนเราในชีวิตที่ต้องเป็นแบบใหม่ วิถีใหม่ จึงจะมีชีวิต ผ่านรอด ปลอดภัยได้ การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส ตั้งแต่ปี 2563 ที่ผ่านมา เป็นเชื้อไวรัสในกลุ่มซาร์ (SARS-CoV-2) ซึ่งไวรัสนี้มีชื่อเรียกว่า “ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019” (Coronavirus Disease Starting in 2019) โดยทางองค์การอนามัยโลก (WHO) ได้มีการตั้งชื่อให้มันอย่างเป็นทางการในภายหลังว่า “โควิด-19” (Covid-19)

เชื้อไวรัสโควิด-19 นับว่าเป็นวิกฤตการณ์ทางด้านสุขภาพครั้งใหญ่ มีจำนวนผู้เสียชีวิตเนื่องจากการติดเชื้อเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในหลายประเทศทั่วโลก เชื้อไวรัสชนิดนี้ แพร่ระบาดอย่างรวดเร็วและขยายเป็นวงกว้างทั่วโลกจึงมีการค้นคว้าวิจัยและเร่งผลิตวัคซีนกันให้กับประชาชนของประเทศเขาให้เร็วที่สุด เพื่อรองรับการระบาดให้ทันเวลา โดยมีเป้าหมายเพื่อลดการระบาดและหยุดยั้งเชื้อไวรัสโดยเร็ว แต่ทว่าในปัจจุบันยังคงต้องมีการเก็บข้อมูลประสิทธิภาพการใช้งานของวัคซีนเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาต่อไป เวลานี้จึงต้องอาศัยเวลาควบคู่ไปกับมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดอย่างเข้มงวด โดยที่หลายประเทศต้องรับมือกับวิกฤตโควิด-19 (Covid-19 Crisis) ด้วยมาตรการต่าง ๆ ทั้งการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต และการเว้นการดำเนินกิจกรรมที่เคยทำร่วมกันเพื่อรักษาระยะห่าง (Social Distancing) จะได้ป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อให้มากที่สุด เช่นเดียวกับประเทศไทยก็ได้มีผลกระทบจากไวรัสโควิด-19 จากการแพร่ระบาดจนมีผู้ติดเชื้อภายในประเทศและการติดเชื้อที่มาจากต่างประเทศ ทางภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชนต้องเตรียมตัวรับมือและแก้ไขปัญหาหลังจากได้รับผลกระทบอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องมีการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคม

โคโรนาไวรัส หรือ โควิด-19 ส่งผลต่อการศึกษา

วิกฤตโควิด-19 นั้น ส่งผลต่อการศึกษา ได้สร้างผลกระทบทั้งในระดับปฐมภูมิและทุติยภูมิ นอกจากจะเป็นวิกฤตที่สร้างผลกระทบต่อสุขภาพของประชากรทั้งโลกแล้ว ยังส่งผลกระทบในแง่ของระบบเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมาตรการคาดการณ์ว่าอาจต้องใช้เวลาในการฟื้นฟูและเยียวยาเป็นเวลานานถึงแม้ว่าการระบาดจะยุติลงไปยังก็ตาม

ในส่วนของทางด้าน “การศึกษา” ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญอีกส่วนหนึ่งที่ได้รับผลกระทบ ส่งผลให้ระบบการศึกษาต้องพบกับการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ ทุกประเทศและทุกทวีปมีการปิดโรงเรียน และกับพื้นที่การเรียนรู้ส่งผลกระทบต่ออย่างยิ่งของประชากรทั่วโลก จากวิกฤตครั้งนี้ ในวงการศึกษาก็จึงต้องมีการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาทั้งผู้สอนและผู้เรียน รวมไปถึงบุคลากรทางการศึกษาที่ต้องดำเนินการให้สอดคล้องและยังคงจัดการเรื่องการเรียนการสอนได้ต่อเนื่องอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึงการปรับตัวของวงการศึกษไทยด้วย

โควิด-19 มีส่วนในการผลักดันที่สำคัญ ทำให้ครู อาจารย์ ต้องพัฒนาศักยภาพตนเองในการสอนขึ้นมาใหม่หลายมิติ ซึ่งแต่ก่อนหน้าที่โควิด-19 จะมาระบาด ครู อาจารย์ผู้สอน ก็อาจใช้เทคโนโลยีช่วยสอนอยู่บ้าง แต่ไม่มากนัก อาจารย์ผู้สอนโดยเฉพาะระดับอุดมศึกษา มักจะใช้รูปแบบการสอน Power Point เป็นส่วนใหญ่ แต่ใช้ประกอบโดยไม่เต็มรูปแบบเต็มที่เหมือนปัจจุบัน แต่จากการที่รัฐบาลต้องประกาศให้ผู้คนต้องรักษาระยะห่างและในที่สุดก็เสนอแนะอย่างเป็นทางการ ให้ใช้การเรียนแบบออนไลน์เพื่อมิให้การศึกษาต้องขาดตอนหรือหยุดชะงัก อันยิ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนและการสำเร็จของระดับชั้นของผู้เรียนที่กำลังศึกษาอยู่ หลายสถานศึกษาและหลายสถาบันศึกษา จึงต้องเร่งรัดที่ให้ครูและอาจารย์ได้พัฒนาการสอนผ่านระบบออนไลน์ให้มีการใช้งานได้ และเพิ่มช่องทางการเรียนรู้ในการจัดการเรียนแก่ผู้เรียนแม้ในยามการระบาดของโรค

จากสถานการณ์โควิด-19 ได้ส่งผลกระทบในหลายแง่มุม รวมไปถึงระบบการศึกษาในประเทศไทยที่จะต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบ เพื่อยังคงถ่ายทอดเนื้อหาสาระความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้สอนจำเป็นต้องหาช่องทางในการสื่อสาร และเลือกใช้เทคโนโลยีในการสอนที่ต่างจากเดิมเต็มรูปแบบเป็นครั้งแรก เทคโนโลยีและระบบออนไลน์จึงเป็นแนวทางในการเชื่อมผู้สอนและผู้เรียนให้สามารถสื่อสารร่วมกันได้ ภายใต้มาตรการการป้องกันการระบาดของโรค

โดยทั่วไประบบการศึกษาในประเทศไทยได้มีการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาเป็นหลัก ซึ่งมีการใช้เทคโนโลยีผสมผสานในการสอนบ้าง แต่เมื่อพบกับสถานการณ์โควิด-19 ผู้สอนต้องใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีเพื่อนำมาใช้เพื่อการสอนในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน หากผู้สอนไม่มีพื้นฐานหรือความเข้าใจด้านเทคโนโลยี เขาต้องมีการปรับตัวและศึกษาวิธีการใช้งานอย่างรวดเร็ว ซึ่งจากการระบาดของโควิด-19 ครั้งแรกเมื่อปี 2563 เริ่มให้มีการจัดระบบการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ขึ้น ดังนั้นผู้สอนและผู้เรียนต้องเรียนรู้เทคโนโลยีที่ไม่เคยได้ใช้มาก่อนอย่างโปรแกรมที่ใช้ในการสื่อสารหรือการใช้งานอุปกรณ์เทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ยกเว้น หากสถาบันที่ใช้ระบบ Online ในบางมหาวิทยาลัย

ขณะนี้การใช้งานเทคโนโลยีและโปรแกรมการสอนออนไลน์ตั้งแต่มีการระบาดของโควิด-19 ช่วงแรกเมื่อปีที่แล้ว ได้มีการปรับตัวและเรียนรู้มากขึ้นในเรื่องการใช้โปรแกรม จากที่เราไม่ได้เตรียมการมาก่อนก็ต้องมาเรียนรู้ใหม่หมด ตั้งแต่เรื่องของโปรแกรมว่ามีโปรแกรมอะไรบ้างที่จะใช้ได้อย่างเหมาะสม

ความสามารถของผู้สอนกับเทคโนโลยีและสื่อออนไลน์

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (2563) ระบุว่า ความฉลาดรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) หมายถึง ทักษะในการนำเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบัน อาทิ คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต สมาร์ทโฟน โปรแกรม แอปพลิเคชัน โซเชียลมีเดีย และสื่อออนไลน์มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งในการสื่อสาร การปฏิบัติงานปลงการท่างานร่วมกัน หรือใช้เพื่อ

พัฒนากระบวนการทำงานหรือระบบงานในองค์กรให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ โดยสามารถนำมาใช้ในทางการศึกษา เป็นทักษะที่สำคัญของบุคคลในชีวิตวิถีใหม่ ซึ่งประกอบ การเข้าถึง (Access) การใช้ (Use) การเข้าใจ (Understand) และการสร้าง (Create) สำหรับในสถานการณ์โควิด-19 ที่มีการจัดการศึกษาในชีวิตวิถีใหม่ ผู้สอนสามารถใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ แม้ว่าบางส่วนไม่ได้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้นักนัก แต่เมื่อถึงสถานการณ์จำเป็นต้องมีการใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยลดช่องว่างการเข้าถึงการเรียนรู้แบบเผชิญหน้า ครูสามารถใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้ ดังนี้

1. การเข้าถึง (Access) เป็นการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล ตลอดจนข้อมูลข่าวสารที่เป็นฐานรากสำคัญในการพัฒนาและสร้างการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจสังคม รวมถึงการศึกษาของประเทศและทั่วโลก ผู้สอนสามารถวิเคราะห์ช่องทางในการเข้าถึงได้ของผู้เรียนที่มีความพร้อมต่างกันและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ในชีวิตวิถีใหม่ที่ต้องการเว้นระยะห่างทางสังคม ทั้งรูปแบบการเรียนรู้ที่สถานการศึกษาไปจนถึงมาตรการขั้นสูงสุดคือ การปิดสถานการณศึกษาแล้วให้มีการเรียนด้วยเครื่องมือสื่อสาร เช่น Smartphone และสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Line, Facebook ครูส่งข้อความ ไฟล์ หรือคลิปวิดีโอการเรียนรู้ผ่านทางช่องทางเหล่านั้นให้ผู้ปกครองนำไปใช้ในการสอนเด็ก ครอบครัวใดที่มีความพร้อมสูงในการมีเครื่องมืออุปกรณ์ดิจิทัลหลากหลายสามารถใช้คอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ต ใช้อินเทอร์เน็ตและการสืบค้นหาข้อมูล โดยใช้ Search Engine ส่งเสริมการเรียนรู้ให้แต่เด็ก โดยการใช้โปรแกรม แอปพลิเคชัน ครูจัดให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนทางออนไลน์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เด็กทุกคนสามารถเข้าถึงได้แม้มีความพร้อมต่างกันในชีวิตวิถีใหม่ของระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. การใช้ (Use) เป็นความสามารถในการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีต่างๆ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ขั้นพื้นฐานและแอปพลิเคชันในชีวิตประจำวันได้อย่างคล่องแคล่ว ประยุกต์เทคนิคที่จำเป็นในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต โดยทักษะและความสามารถที่เกี่ยวข้องกับคำว่า “ใช้” ครอบคลุมตั้งแต่เทคนิคขั้นพื้นฐาน คือ การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เช่น โปรแกรมประมวลผลคำ โปรแกรมคำนวณ โปรแกรมการนำเสนองาน ตลอดจนเว็บเบราว์เซอร์ อีเมล และเครื่องมือสื่อสารอื่น ๆ สู่เทคนิคขั้นสูงขึ้นสำหรับการเข้าถึงและการใช้ความรู้ เช่น โปรแกรมที่ช่วยในการสืบค้นหาข้อมูลและฐานข้อมูลออนไลน์ รวมถึงเทคโนโลยีอุบัติใหม่ เช่น Cloud Computing โดยครูสามารถรู้วิธีการใช้เป็น ใช้อย่างดูแลรักษาให้คุ้มค่าและใช้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์

3. การเข้าใจ (Understand) ถือเป็นชุดทักษะที่ช่วยให้เข้าใจบริบท และประเมินสื่อดิจิทัลเพื่อให้สามารถตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่พบและมีการปฏิบัติบนโลกออนไลน์ จัดว่าเป็นทักษะสำคัญและจำเป็นที่จะต้องสอนให้เร็วที่สุด เมื่อเด็กเข้าสู่โลกออนไลน์การเข้าใจยังรวมไปถึงการตระหนักว่าเทคโนโลยีเครือข่าย มีผลกระทบต่อพฤติกรรมและมุมมองของผู้เรียนอย่างไร มีผลกระทบต่อความเชื่อและความรู้สึกเกี่ยวกับโลกรอบตัวผู้เรียน การเข้าใจยังช่วยให้ครูสามารถเตรียมผู้เรียนสำหรับเศรษฐกิจฐานความรู้ที่ผู้เรียนพัฒนาทักษะการจัดการสารสนเทศเพื่อค้นหา ประเมิน และใช้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อติดต่อสื่อสาร ประสานงานร่วมมือ และแก้ไขปัญหาต่างๆ ช่วงสถานการณ์โควิด-19 มีความจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้ การนำมาใช้อย่างเหมาะสมกับวัยจึงมีความสำคัญ ผู้ใหญ่ที่มีความเกี่ยวข้องกับสามารถใช้แนวทางที่เป็นหลักการสำหรับการใช้เทคโนโลยี (The Office of Educational Technology) ด้วยความเข้าใจ ได้แก่ หลักการที่ 1 เทคโนโลยีใช้อย่างมีความเหมาะสมเมื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ หลักการที่ 2 เทคโนโลยีควรใช้เพื่อเพิ่มการเข้าถึงโอกาสในการเรียนรู้

สำหรับผู้เรียนทุกคน หลักการที่ 3 เทคโนโลยีควรใช้เป็นจุดแข็งในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง ครอบครัว ครูและเด็ก และหลักการที่ 4 เทคโนโลยีจะมีประสิทธิภาพมากขึ้นเมื่อผู้ใช้ใหญ่และเพื่อนมีปฏิสัมพันธ์ หรือมีการใช้งานร่วมกัน

4. การสร้าง (Create) เป็นความสามารถของผู้สอนในการผลิตเนื้อหาและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพผ่านเครื่องมือสื่อดิจิทัลที่หลากหลาย การสร้างด้วยสื่อดิจิทัลเป็นมากกว่าแค่การรู้วิธีการใช้โปรแกรมประมวลผลคำหรือการเขียนอีเมล แต่ยังรวมความสามารถในการดัดแปลงสิ่งที่ผู้เรียนสร้างขึ้นสำหรับบริบทและผู้ชมที่แตกต่างและหลากหลายความสามารถในการสร้าง และสื่อสารด้วยการใช้ Rich Media เช่น ภาพ วิดีโอ และเสียง ตลอดจนความสามารถในการมีส่วนร่วมกับ Web 2.0 อย่างมีประสิทธิภาพและรับผิดชอบ เช่น Blog การแชร์ภาพถ่ายและวิดีโอ และ Social Media รูปแบบอื่นๆ มีการเลือกใช้ Platform ต่างๆ ที่เหมาะสม เช่น Google Classroom, MS Team, Line, Facebook สำหรับการสร้างห้องเรียนออนไลน์ การสร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้ที่เป็นสื่อออนไลน์แบบ Virtual Learning เช่น วิดีโอการเรียนรู้ พาไปชมแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน วิดีโอการทำกิจกรรมที่มีการลงมือปฏิบัติ ชุดการเรียนรู้แบบ Hybrid Learning การประชุมและให้ความรู้ผู้ปกครองผ่านทาง Facebook Live การติดต่อสื่อสารผ่านทาง Line

ดังนั้น การใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอนออนไลน์โดย ชีวิตวิถีใหม่ หรือ New Normal จึงเป็นความท้าทายในการจัดการศึกษาของครู ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีได้คุ้มค่า เหมาะสมกับสถานการณ์ (อรพรรณ บุญกัญญา, 2564)

ทางเลือกของผู้สอนในการใช้สื่อออนไลน์ และเทคโนโลยีเพื่อการเข้าถึงผู้เรียนแทนการสอนแบบเดิม

ทุกวันนี้ เทคโนโลยีต่าง ๆ ทำให้การเรียนการสอนไม่ถูกจำกัดเรื่องของ “พื้นที่และเวลา” ข้อมูลข่าวสารจากทั่วโลกสามารถถ่ายทอดไปยังประเทศอื่น ๆ ได้และมีระบบการติดต่อสื่อสารกันหลากหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารแบบทางเดียว การสื่อสารระหว่างบุคคลหรือระหว่างกลุ่ม รวมไปถึง สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีนำมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับการเรียนภายใต้บริบทของสังคมได้

ในมิติของผู้สอน การนำสื่อออนไลน์มาประยุกต์การสอนนั้นเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการเสริมสร้างความเข้าใจได้มากยิ่งขึ้น และในมิติของผู้เรียนนั้น สื่อออนไลน์ช่วยส่งเสริมความเข้าใจในการเรียนอย่างรวดเร็ว การเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์อาจเป็นช่องทางที่ทำให้เกิดประโยชน์ทาง การเรียนรู้มากที่สุดและเข้าถึงได้มากที่สุด ซึ่งในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่มีหรือนำเอาเทคโนโลยีและสื่อออนไลน์มาประยุกต์ใช้อย่างเต็มรูปแบบ การใช้สื่ออาจเป็นเพียงตัวกลางที่ผสมผสานกับการสอนในสถานการณ์การศึกษา ดังนั้น การเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ในปัจจุบันนั้นถือว่าเป็นช่องทางที่สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่เข้าถึงได้ง่าย และสิ่งที่ทำให้สื่อออนไลน์เกิดขึ้นและพัฒนาอย่างต่อเนื่องคือ ความสอดคล้องต่อความต้องการของผู้ใช้งานในปัจจุบัน

วิกฤตโควิด-19 จึงเป็นช่วงเวลาที่ผู้สอนจะมีการปรับเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพเพิ่มขึ้นได้อย่างรวดเร็วในหลากหลายด้าน ซึ่งในเวลานี้การพัฒนาศักยภาพด้านการใช้เทคโนโลยีเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะเทคโนโลยีและการเรียนออนไลน์เป็นช่องทางในการสอนที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันมากที่สุด

จากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้ระบบการศึกษาต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสื่อสารครั้งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อในระดับสากล ทั้งผู้สอนและผู้เรียนทั่วโลก ทั้งในระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา

โดยทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ช่วยกันพัฒนาบุคลากรของตนให้รองรับได้ทันท่วงที สำหรับบางมหาวิทยาลัย เช่น มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ซึ่งได้มีการเปิดการเรียนการสอนทางไกลมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 โดยสอนในระดับอุดมศึกษา จัดได้ว่า มีแนวคิดล่วงหน้าถึงการสอนแบบนี้มา คล้ายกับมหาวิทยาลัยสุโขทัย ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเปิดสอนทางไกลแห่งแรกของไทยแต่ไม่ได้ใช้เทคโนโลยีสื่อออนไลน์โดยสมบูรณ์ ประกอบกับในปัจจุบันการมีการใช้แอปพลิเคชันหรือตัวเทคโนโลยีในชีวิตประจำวันมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นคอมพิวเตอร์ มือถือ หรือสมาร์ตโฟนต่างๆ ส่งผลให้คนไทย ค้นเคยกับมันในการสื่อสารต่างๆ แต่ยังไม่ได้นำมาใช้ในการศึกษามากนัก แต่ปัจจุบันได้เปลี่ยนไปแล้ว ซึ่งต่อมาเครื่องมือสื่อสารนั้นได้เป็นที่ยอมรับระดับสากล มีประสิทธิภาพและใช้อย่างแพร่หลาย เช่น การเรียนรู้ด้วยตนเอง เนื่องด้วยบริบททางสังคมเทคโนโลยีและวิถีชีวิตที่หลากหลาย จึงมีตัวเลือกทางการเรียน นอกเหนือจากการเรียนในสถานศึกษา ส่วนใหญ่เป็นระดับอุดมศึกษา ซึ่งแตกต่างจากระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย ซึ่งอยู่ในการกำกับของรัฐและยังไม่ได้มีการนำเอาเทคโนโลยีและระบบการสอนระยะไกลมาใช้ในการสอนอย่างเต็มที่ เนื่องด้วยบริบทของสังคมไทยที่มีหลักสูตรและกระบวนการสอนที่มีความยุ่งยาก ผู้เรียนมีความแตกต่างกันไป โดยการเรียนในสถานศึกษาผู้สอนจะสามารถประเมินได้ว่าต้องเสริมทักษะและเพิ่มเนื้อหาส่วนไหนให้แก่ผู้เรียน รวมไปถึงการสร้างกิจกรรมต่างๆ ที่ช่วยส่งเสริมในหลายด้าน ซึ่งนักเรียนอาจไม่สามารถหาได้จากเฉพาะในเนื้อหาหรือในห้องเรียน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสังคม รวมไปถึงด้านจริยธรรม ในทางปฏิบัติอาจจะพบกับปัญหาที่ไม่ได้มีอยู่ในบทเรียน ดังนั้น การเรียนรู้ภายในสถาบันการศึกษาจึงสอดคล้องกับหลักสูตรและพฤติกรรมการเรียนการสอนมากที่สุด

ดังนั้นจะเห็นว่าในระดับอุดมศึกษา ซึ่งผู้เรียนมีความพร้อมในการใช้เครื่องมือมากกว่าและสามารถหาซื้อได้ ซึ่งขณะเดียวกันการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาก็ยังมีการลงทุนที่สูงของระดับการศึกษาอื่นๆ การเตรียมพร้อมมากกว่าเพื่อการสอนออนไลน์ ดังนั้น จึงแพร่หลายไปได้ก่อนการสอนระบบออนไลน์

การพัฒนาศักยภาพของผู้สอน

นอกจากการพัฒนาศักยภาพด้านการใช้เทคโนโลยีแล้ว การพัฒนาศักยภาพการจัดการกับระบบการสอนหรือการแก้ไขปัญหาต้องดำเนินควบคู่ไปกับการใช้เทคโนโลยีก็นับเป็นเรื่องสำคัญเนื่องจากการใช้เทคโนโลยีหรือระบบการสอนทางไกล ต้องมีการจัดการและเตรียมตัวเพิ่มเติมทั้งในแง่ของผู้สอนและระบบการสอน

การพัฒนาศักยภาพของผู้สอน คือทำให้ผู้สอนมีการใช้เวลาในการเตรียมการทั้งในแง่ของเนื้อหาที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์ มีความกระชับหรือทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้มากที่สุด เนื่องจากการเรียนผ่านระบบออนไลน์หรือการเรียนทางไกลทำให้ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันน้อยลง ผู้สอนจะไม่สามารถสังเกตได้ว่าผู้เรียนนั้นเข้าใจในเนื้อหาเล็กน้อยเพียงใด รวมไปถึงรูปแบบของการประเมินผลทางการเรียนก็จะต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับบริบทสังคม ผู้สอนจะต้องหาโอกาสในการสร้างกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน และเนื่องด้วยการเรียนการสอนเป็นรูปแบบออนไลน์ การทำงานของผู้สอนก็จะทำงานได้อย่างไม่มีข้อจำกัดทางด้านเวลา สิ่งที่ผู้สอนต้องทำก็คือการเตรียมตัวให้พร้อมทั้งเรื่องการติดต่อสื่อสาร เพราะในระบบ

ออนไลน์ผู้เรียนสามารถติดต่อผู้สอนได้ตลอดเวลา ปัญหาที่ผู้สอนจะต้องทำการปรับแก้ต่อไปคือ การจัดการด้านเวลาของตนเอง ผู้สอนจะไม่สามารถแยกขาดระหว่างช่วงเวลาการทำงานได้อย่างสิ้นเชิง เพราะเป็นสิ่งที่เราต้องทำเพิ่มเติมมา ผู้เรียนสามารถติดต่อเข้ามาได้ตลอดเวลา ดังนั้นจะต้องมีการแบ่งช่วงเวลาระหว่างเวลาส่วนตัวกับเวลาในการสอนอย่างชัดเจน

ด้านการจัดการของผู้สอน โดยผู้สอนจำเป็นที่จะต้องมีความเข้าใจด้านการใช้เทคโนโลยีและเตรียมการสอนบนห้องเรียนออนไลน์เป็นประจำ ต้องมีวิธีการในการจัดระบบห้องเรียนออนไลน์ รวมไปถึงในแง่ที่ผู้สอนและผู้เรียนมีข้อจำกัดด้านการใช้เทคโนโลยีหรือมีมิติทางด้านอื่น ๆ ที่ต่างกัน ดังนั้น ผู้สอนจะต้องมีวิธีการจัดการกับปัญหานี้ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งสถาบันการศึกษาหลายแห่งและหน่วยงานต่างๆ ที่รับผิดชอบเรื่องนี้ก็ได้ช่วยเพิ่มศักยภาพของผู้สอน โดยการจัดอบรมขึ้นอย่างมาก

ในปัจจุบันยังไม่มีใครทราบแน่ชัดว่า การระบาดของโควิด-19 จะยุติลงเมื่อใด ดังนั้นจนกว่าจะได้รับวัคซีนที่ถูกพัฒนามาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต้องอาศัยเวลาและมาตรการป้องกันอย่างเข้มงวด และระบบการศึกษา ยังคงต้องใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อกลางในการติดต่อและเผยแพร่เนื้อหาความรู้ต่อไป ผู้สอนพัฒนาศักยภาพตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อเปลี่ยนแปลงให้ทันกับบริบทของสังคม ในอนาคตรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์จะแพร่หลายและสามารถเข้าถึงได้ง่ายมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการเรียนรู้จากการได้ใช้เทคโนโลยีในช่วงวิกฤตนี้ และถึงแม้ว่าการระบาดของโควิด-19 จะสามารถยับยั้งการแพร่ระบาดได้อย่างสมบูรณ์ ในเรื่องการเรียนการสอนจะมีทางเลือกไม่จำเป็นต้องกลับไปเรียนในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว เนื่องจากเราได้มีการพัฒนาศักยภาพและเทคนิคทางด้านการใช้เทคโนโลยีมาแล้ว สามารถนำไปประยุกต์ใช้งานผสมผสานกับการเรียนการสอนให้มีความทันสมัยและมีความน่าสนใจดึงดูดนักเรียนได้มากขึ้น หรือใช้เทคโนโลยีเป็นตัวเสริมกับการเรียนการสอนในห้องเรียนได้ ด้วยการในห้องเรียนออนไลน์มาผสมผสานกับการสอนในห้องเรียน ครูอาจารย์ไม่เพียงแต่ต้องการความรู้และทักษะเท่านั้น แต่ยังต้องมีความเข้าใจในการสอนออนไลน์

ดังนั้น ต้องให้ความสำคัญกับการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพในตนเองของผู้สอน ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงสร้างที่สำคัญที่สุด เป็นผู้ให้รากฐานด้านความรู้ ผู้สอนจึงเป็นคนที่สำคัญที่ต้องปรับตัวให้เข้ากับการเรียนการสอนออนไลน์ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสทางการศึกษาให้มากที่สุด

บทสรุป

การศึกษาและการพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะครูที่เป็นกุญแจสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน ในการเปลี่ยนแปลงเรื่องต่างๆ ที่สำคัญของวงการการศึกษา เช่น เรื่องของนโยบาย แผน และโครงการใหม่ๆ การปฏิรูปการศึกษารวมถึงหลักสูตรใหม่อีก อีกทั้งเราต้องเผชิญกับโรคระบาดทำให้กระบวนการผลิต และการบริการเปลี่ยนไปอย่างยุ่งยากมากขึ้น ซึ่งเป็นการ ทำทนายวงการศึกษาและผลกระทบต่อการสอนของครู และการเรียนของผู้เรียนอย่างมาก วิกฤต โควิด-19 ครั้งนี้ จึงเป็นเหตุที่สร้างโอกาสในการผลักดันการพัฒนาคุณภาพของครูอาจารย์ หรือผู้สอนในทุกระดับการศึกษาได้อย่างรวดเร็ว ด้วยเวลาที่จำกัด ผู้สอนต้องมีการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงทั้งในแง่วิถีชีวิต การจัดการ และการพัฒนาทางด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อหาช่องทางในการสื่อสารกับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ดังนั้น ในเหตุผลของการระบาดหรือวิกฤตโควิด-19 ครู อาจารย์ เราจึงต้องพัฒนาคุณภาพในมิติด้านการใช้เทคโนโลยีของตนเองอย่างมากและรวดเร็ว จึงนับเป็นโอกาสสำคัญในการพัฒนาตนเอง

ดังนั้น ในช่วงเวลาวิกฤต ถึงแม้จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิต รักษาระยะห่างและมีการปิดสถานศึกษาตามมาตรการของรัฐ การพัฒนาศักยภาพสามารถสร้างได้ด้วยตนเอง จากการค้นคว้าหาความรู้บนสื่อออนไลน์ร่วมกับประสบการณ์ส่วนตัวของผู้สอน ซึ่งจะส่งผลให้พัฒนาศักยภาพได้อย่างยั่งยืน

แหล่งอ้างอิง

กฤษฎณา กาญจนเพ็ญ “วิกฤตโควิด-19 โอกาสใหม่ของการพัฒนาครู” วารสารวิทยาสาร ปีที่ 120 ฉบับ 1 (มีนาคม, 2564)
[https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/technical-guidance/naming-the-coronavirus-disease-\(covid-2019\)-and-the-virus-that-causes-it](https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/technical-guidance/naming-the-coronavirus-disease-(covid-2019)-and-the-virus-that-causes-it)

https://www.un.org/development/desa/dspd/wp-content/uploads/sites/22/2020/08/sg_policy_brief_covid-19_and_education_august_2020.pdf

Taylor and Francis Online. Adapting to online teaching during COVID-19 school closure: teacher education and teacher competence effects among early career teachers in Germany (Online). 17 มกราคม : 2564.

อรพรรณ บุญกัตถัญญ “ชีวิตวิถีใหม่กับการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กไทยด้วยพลังครูผู้ฉลาดรู้ดิจิทัล” วารสารวิทยาสาร ปีที่ 120 ฉบับที่ 1 (มีนาคม, 2564)

ความตระหนักรู้ในการบริหารจัดการศึกษา

ผู้วิจัย

ดร.ปาดนเดชา ทองเลิศ

ดร.ชัยวัฒน์ อุทัยแสน

การบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา เป็นเรื่องสำคัญยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษา พึงต้องมีความรู้และเข้าใจอย่างรอบด้าน ซึ่งมีเรื่องราว หลักการบริหารมากมาย โดยเฉพาะในสถานการณ์ปัจจุบัน มีเวลาและสถานการณ์เข้ามาเกี่ยวข้อง ผู้บริหารต้องตื่นตัวตลอดเวลา ต้องปรับตัวให้ทำงานทันกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อีกทั้งการบริหารนั้นต้องนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลดีต่อสถานศึกษา

สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนหรือหน่วยงานทางการศึกษา ที่มีอำนาจหน้าที่ หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา โดยมีผู้บริหารสถานศึกษารับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาและบริหารครูให้ทำหน้าที่หลักด้านการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน สถานศึกษาแต่ละแห่งมีสภาพแวดล้อม ปัจจัยและวัฒนธรรมแตกต่างกันการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาทุกแห่ง ผู้บริหารจำเป็นต้องศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีต่างๆ อย่างหลากหลาย เพื่อนำมาปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ให้การจัดการศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการพัฒนาสาระ และกระบวนการเรียนรู้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

การบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา ยึดหลักการ แนวคิด และทฤษฎีดังต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษาที่ยึดหลักว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 มาตรา 22 กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ

2. แนวคิดการพัฒนาทั้งโรงเรียน (Whole School Approach: WSA) การพัฒนาทั้งโรงเรียน เป็นแนวคิดที่มุ่งให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ (full participation) เป็นแนวคิดที่มุ่งให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีการพัฒนาไปพร้อมๆ กันอย่างเป็นระบบ โดยมีการดำเนินการอย่างครอบคลุมในทุกองค์ประกอบของโรงเรียน อาศัยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ทุกฝ่าย การพัฒนาทั้งโรงเรียน มีขั้นตอนการดำเนินการ 6 ขั้นตอน (ทิศนา แคมณี และภานิต ประมวลศิลป์ชัย, 2547 : 11-13 อ้างอิงจากนงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช, 2545) ดังนี้

1. ขั้นสำรวจ (E-explore)
2. ขั้นสนทนา แลกเปลี่ยนความคิด (C-converse)
3. ขั้นการวางแผน (P-plan)
4. ขั้นลงมือปฏิบัติตามแผน (I-implement)
5. ขั้นประเมินผลการดำเนินงาน (E-evaluation)
6. ขั้นการปรับปรุงแผนงาน (R-revision)

การพัฒนาทั้งโรงเรียน มีลักษณะสำคัญดังนี้

1. การบูรณาการเข้าสู่ระบบงาน (built-in) เป็นการนำเรื่องที่ต้องการนำเข้าสู่ระบบโรงเรียนให้เป็นส่วนหนึ่งของระบบงาน และภาระงานที่ทำอยู่ปกติ

2. การจัดให้ครบวงจร (complete cycle) โดยนำเรื่องที่ต้องการเข้าไปในขั้นตอนต่างๆ ของระบบและภาระงาน ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงานและการประเมินผล

3. การพัฒนาให้ครอบคลุมทุกส่วนของระบบโรงเรียน (total development) โดยให้เรื่องที่ต้องการพัฒนาเป็นส่วนหนึ่งของทุกองค์ประกอบของโรงเรียน

4. การกำหนดปัจจัยพื้นฐาน (basic requirement) ที่เอื้อต่อการพัฒนา เพื่อให้เอื้ออำนวยต่อ การทำกิจกรรมของเรื่องที่ต้องการ เช่น ระบบงาน กระบวนการทำงาน บุคลากร และโครงสร้างของโรงเรียนทางกายภาพ เป็นต้น

5. ส่งเสริมให้พัฒนาตนเอง (self development) โดยให้ฝ่ายต่างๆ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องประเมินตนเอง เกี่ยวกับการดำเนินงาน และพัฒนาตนเองในเรื่องนั้นอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาอย่างต่อเนื่องดังกล่าว สอดคล้องกับ กระบวนการพัฒนาวงจรคุณภาพของเดมมิง (Deming Cycle) คือเป็น การบริหารอย่างมีระบบ ตามกระบวนการคุณภาพ PDCA ที่มีการวางแผน (Plan) ลงมือปฏิบัติ (Do) ตรวจสอบประเมินผล (Check) และกำหนดมาตรฐานและปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Act)

6. การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ (full participation) โดยให้ทุกฝ่ายทุกคนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนมีส่วนร่วมใน กิจกรรมของเรื่องนั้นบนพื้นฐานของความเข้าใจ การยอมรับ และตระหนักในความสำคัญการจัดการในลักษณะดังกล่าว ต้องครอบคลุมถึงการปฏิบัติงานที่เป็นองค์ประกอบหลักของงานในโรงเรียน คือ การบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมในโรงเรียน และกิจกรรมที่ทำร่วมกับชุมชน

3. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management : SBM)

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาส่วนกลาง ไปยังสถานศึกษา โดยตรง ให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ มีอิสระ และมีความคล่องตัวในการตัดสินใจในการบริหารจัดการ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และการบริหารทั่วไป โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันบริหาร สถานศึกษา ให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมากที่สุด (ธเนศ ขำเกิด (1), 2545 : 148 อ้างอิงจากอุทัย บุญประเสริฐ, 2543)

แนวคิดหรือหลักการสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

แนวคิดหรือหลักการสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (ธเนศ ขำเกิด, 2545 : 148-151 และถวิล มาตรฐาน, 2544 : 40-42) มีดังนี้

1. การกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษามากที่สุด โดยมีความเชื่อว่า โรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของเด็ก เป็นการบริหารแนวราบ มากกว่าแนวตั้ง ตามทฤษฎีของ Y แมคเกรเกอร์ ที่มองคน ในแง่ดี เห็นว่าธรรมชาติของคนชอบทำงาน มีความรับผิดชอบและไม่ตี จึงมอบอำนาจความไว้วางใจ ให้บริหารด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความยุ่งยาก

และเพิ่มปัญหามากขึ้นตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นการกระจายอำนาจให้โรงเรียน จะทำให้สมาชิกในโรงเรียน มีส่วนร่วม โรงเรียนมีพลังอำนาจ และมีความรับผิดชอบในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเองให้ มีประสิทธิภาพมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. การมีส่วนร่วมและร่วมคิดร่วมทำ (Participation and Collaboration) คือการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจและร่วมจัดการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน เพราะการที่บุคคลมีส่วนร่วมจะก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น

3. การบริหารตนเอง (Self-Managing) โดยโรงเรียนจะมีอิสระในการบริหารจัดการ คิดเอง ทำเอง แก้ปัญหาเอง โดยมีความเชื่อว่าวิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้นทำได้หลายวิธี ซึ่งหน่วยงานกลางทำหน้าที่เพียงกำหนดนโยบายและเป้าหมาย แล้วมอบความไว้วางใจให้หน่วยปฏิบัติ สถานศึกษาสามารถบริหารด้วยตนเอง ซึ่งอาจดำเนินการได้หลากหลายแนวทาง ด้วยวิธีการที่แตกต่างกันตาม ความพร้อมและสถานการณ์ของแต่ละโรงเรียน ที่เรียกว่าเอกภาพในนโยบาย แต่หลากหลายในวิธีปฏิบัติ

4. การตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) เป็นความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ (accountability) ที่ยึดหลักว่า ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีหน่วยงานที่ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานและนโยบายของชาติ

5. การยึดหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นการบริหารจัดการที่ดี ยึดหลักคุณธรรม โปร่งใส สอนงประโยชน์ต่อองค์กร ชุมชน และประเทศชาติเป็นที่ตั้ง รวมทั้งหลักการสร้างอุปนิสัยเรื่อง Think Win-Win ที่มีข้อตกลงแบบ ชนะ-ชนะ ที่ต้องเกื้อกูลกันอย่างจริงจัง ทุกคนได้ประโยชน์ ไม่ทำให้ใครเสียหาย

หลักการริเริ่ม (Principle of Human Initiative) ความหลากหลายและความซับซ้อน ของกิจกรรมการศึกษา จำเป็นต้องอาศัยการริเริ่ม และความคิดสร้างสรรค์ของสมาชิกในโรงเรียน ใน การปฏิบัติหน้าที่และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

หลักดุลยภาพ (Principle of Equilibrator) มีวิธีการหรือแนวทางหลากหลายที่จะนำมาใช้ดำเนินการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา การยืดหยุ่น (Flexibility) เป็นเรื่องสำคัญ โรงเรียนมีความชอบธรรมเต็มที่ที่จะขับเคลื่อน พัฒนา และดำเนินงานด้วยยุทธศาสตร์ของตนเองใน การจัดการเรียนการสอน บริหารจัดการโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นพลังสร้างคุณภาพการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน

5. การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management)

ปัจจุบันโลกเปลี่ยนผ่าน (transformation) จากเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (industrial economy) มาสู่เศรษฐกิจฐานความรู้ (knowledge – based economy) ทรัพยากรมนุษย์ที่มีการศึกษาและทักษะ จะเป็นสินทรัพย์ที่มีคุณค่าที่สุด การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญมาก เพราะทรัพยากรมนุษย์เป็นตัวกลางในการสร้างและการกระจายความรู้ไปสู่การพัฒนา (วชิราพร อัจฉริยโกศล และคณะ, 2550 : 214)

ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource) หมายถึงบุคคลซึ่งมีความพร้อม มีความจริงใจ และสามารถที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร หรือเป็นบุคคลในองค์กรที่สามารถสร้างคุณค่าของระบบการบริหารงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้ ดังนั้น องค์กรจึงมีหน้าที่ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้ปฏิบัติงานจนบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร (ธงชัย สันติวงษ์, 2548 : 2-3 และสมชาย หิรัญกิตติ, 2542 : หน้า 1)

ลักษณะการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management: HRM) มีผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน (ธงชัย สันติวงษ์, 2548 : 1-2) ดังนี้

เป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรมนุษย์ของธุรกิจ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร (Monday, Noe and Premeaux, 1949 : GL-5) เป็นนโยบายและการปฏิบัติในการใช้ทรัพยากรมนุษย์ของธุรกิจเพื่อในการบรรลุวัตถุประสงค์ ขององค์กร (Dessler, 1997 : 72) เป็นกิจกรรมที่ออกแบบเพื่อการจัดหาความร่วมมือกับทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร (Byars and Rue, 1997 : 4) เป็นหน้าที่หน้าที่หนึ่งขององค์กร ซึ่งทำให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดจากการใช้พนักงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร และเป้าหมายเฉพาะบุคคล (Ivancevich, 1998 : 708)

ยุทธศาสตร์ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในสถานศึกษา (Strategic Human Resources Management in School) สถานศึกษาเป็นองค์กรสำคัญที่ต้องอาศัยทรัพยากรมนุษย์เป็นกลไกสำคัญในการปฏิบัติงาน มีแนวคิดที่เกี่ยวข้อง (รมติ พิมลบรรยงค์, 2548 : 28-30) ดังนี้

ข้อแตกต่างระหว่างการบริหารบุคคลกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์

การบริหารงานบุคคล (Personal Management) คือ การจัดการเกี่ยวกับคน เป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาโดยตรง เป็นการบริหารคนให้ทำงาน เพื่อประโยชน์ขององค์กรและตัวบุคคลการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) เป็นการฝึกกำลัง หรือ บูรณาการในลักษณะของความเป็นผู้นำ ผู้บริหาร และการจัดการให้คนได้ทำงาน เพื่อประโยชน์ขององค์กร และตัวบุคคลด้วยการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในสถานศึกษาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในสถานศึกษา มีหลักในการบริหารดังนี้

1. รับสมัครบุคคลเข้าทำงาน ฝึกอบรม และเสนอเงื่อนไขเพื่อจูงใจให้ทำงาน
2. ให้ความสำคัญต่อผู้ร่วมงาน และบุคลากรในสถานศึกษา ในผลงานที่ทำ
3. พัฒนาบทบาทของผู้ร่วมงาน บุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้โรงเรียนดีเด่นด้านการเรียนการสอน
4. สนับสนุนการพัฒนาผู้นำการบริหารและการพัฒนาอาชีพอย่างจริงจัง
5. การบริหารงาน มีการให้กำลังใจผู้ร่วมงาน และบุคลากรในสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานได้ผลตามวัตถุประสงค์

กรณีศึกษาโรงเรียนแห่งหนึ่ง (ในจำนวน 7 โรงเรียน) ในสหรัฐอเมริกา ที่มีการจัดการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ดี มีหลักการบริหาร ดังนี้

1. เน้นการบริหารและการพัฒนา เป็นอันดับแรก
2. สร้างกลุ่มผู้นำที่เข้มแข็ง มีบุคลากรเชื่อมโยงโครงสร้างของทีมเป็นอย่างดี และบรรลุสู่ กลยุทธ์
3. พัฒนาโครงสร้างของทีมงาน การคัดเลือกบุคลากร และการรักษาบุคลากรที่ดีในสถานศึกษาไว้ให้คงอยู่การวางแผน การพัฒนากระบวนการตรวจสอบทีมและบุคคล เป็นไปด้วยความยุติธรรมมีความเสมอภาค

4. การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (Total Quality Management : TQM)

การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร หรือการบริหารคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management : TQM) หมายถึง การจัดการเพื่อให้เกิดคุณภาพ ที่สมบูรณ์สำหรับลูกค้า ซึ่งต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และเกิดจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในองค์กร

การมุ่งพัฒนาปรับปรุงคุณภาพขององค์กรโดยรวม เป็นการสร้างความพึงพอใจให้ลูกค้าส่งเสริมให้พนักงานมีความภาคภูมิใจในการทำงานเป็นทีม สนับสนุนพนักงานให้ใช้นวัตกรรม และสร้างบรรยากาศของการปรับปรุงงาน ในโรงเรียน ครูมีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบโดยมีส่วนร่วมในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก จัดหาทรัพยากร การประเมินผล รวมทั้งการวางแผนระยะยาว หัวใจของการบริหารคุณภาพโดยรวม คือการรับฟังความคิดเห็นของลูกค้า หรือผู้รับบริการ และการสื่อสารระบบเปิด (Cunningham and Gress, 1993 : 153) การบริหารคุณภาพโดยรวม หรือ TQM ประกอบด้วยส่วนประกอบสำคัญ 3 ประการ (ณัฐพันธุ์ เขจรนันท์ และคณะ, 2545 : 58-64) ดังนี้

1. การให้ความสำคัญกับลูกค้า (Customer Oriented) พนักงานทุกคนต้องมีความสำนึกแห่งคุณภาพ และความเป็นเลิศ (Excellence) ต้องระลึกเสมอว่าผลงานของทุกคนมีผลกระทบต่อคุณภาพของสินค้าหรือบริการที่ส่งมอบให้กับลูกค้า

2. การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) การพัฒนาอย่างต่อเนื่องจะก่อให้เกิดโมเมนตัม (Momentum) ทำให้การก้าวไปข้างหน้าของธุรกิจสะดวก คล่องตัว และมีประสิทธิภาพขึ้น สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาระบบงานที่ซับซ้อนและครอบคลุมทั้งองค์กร ซึ่งต้องทำในทุกระดับและขั้นตอน โดยดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษา วิเคราะห์ ทบทวนข้อมูลการดำเนินการ และสภาพแวดล้อม เพื่อหาแนวทางในการพัฒนา และปรับปรุงคุณภาพของระบบ และผลลัพธ์อย่างสร้างสรรค์ และต่อเนื่อง

2.2 พยายามหาวิธีการแก้ไขปัญหา และพัฒนาการดำเนินการที่เรียบง่าย แต่ให้ผลลัพธ์สูง

2.3 ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลงานอย่างเป็นระบบ เป็นธรรมชาติ และไม่สร้างความสูญเสียในการตรวจสอบ

3. สมาชิกทุกคนต้องมีส่วนร่วม (Employer Involvement) สมาชิกในองค์กรทุกคนตั้งแต่พนักงานระดับปฏิบัติการ จนถึงหัวหน้าคณะผู้บริหาร (Chief Executive Officers หรือ CEOs) ต้องมีความเข้าใจ และยอมรับในการสร้างคุณภาพสูงสุดให้เกิดขึ้น

หลักธรรมาภิบาล (Good Governance)

หลักธรรมาภิบาล หรือหลักการจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ได้เริ่มในภาค ราชการ โดยมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2542 ระเบียบนี้มีผลบังคับใช้ในหน่วยงานภาครัฐ ดำเนินการบริหารจัดการโดยยึดหลักการ 6 หลัก โดยมีสาระสำคัญ (ปัญญา ฉายะจินตาวงศ์ และรัชณี ภูตระกูล, 2549 : 3-5 และ สุทัศนาศุทธิกุลสมบัติ, 2549 : 1-2) ดังนี้

1. หลักนิติธรรม (Rule of Law)

หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ลำเอียงทุกคนในสังคมอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมายเดียวกัน

2. หลักคุณธรรม (Equity and Inclusiveness)

หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ข้าราชการต้องปรับทัศนคติ ในการทำงานโดยยึดมั่นในหลักจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของการเป็นข้าราชการที่ดีมีคุณภาพ เป็นตัวอย่างที่ดีแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนคนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย และประกอบอาชีพสุจริต จนเป็นนิสัยประจำชาติ

3. หลักความโปร่งใส (Transparency and Accountability)

หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยการปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกหน่วยงาน ให้มีความโปร่งใสมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก มีกระบวนการให้ประชาชนมีการตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้ ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาการทุจริต คอร์รัปชัน ได้ทั้งในภาครัฐและเอกชน

4. หลักการมีส่วนร่วม (Participation)

การมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญในสังคม และสร้างความสามัคคีกับประชาชน การมีส่วนร่วมทำได้โดยอิสระ ด้วยตัวเอง ด้วยวิธีทางแห่งประชาธิปไตย เช่น การให้ความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ

5. หลักความรับผิดชอบ (Responsiveness)

ความรับผิดชอบ เป็นความพยายามให้ทุกฝ่าย ทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด มีความตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม สนใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง กล้าที่จะตัดสินใจ และรับผิดชอบต่อ การตัดสินใจนั้น

6. หลักความคุ้มค่า (Sufficient Value)

หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อส่วนรวม มีการพัฒนากระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ทฤษฎีตามสถานการณ์ (Contingency Theory)

ความเชื่อพื้นฐานของทฤษฎีคือ ไม่มีรูปแบบการบริหารใดที่สมบูรณ์แบบ และนำมาใช้ได้ในการบริหารองค์กรต่างๆ ได้ทุกองค์กร แม้ว่าหลักการของรูปแบบ (Model) จะเหมือนกัน แต่รายละเอียดปลีกย่อย หรือน้ำหนักในการเน้นด้านใดด้านหนึ่งย่อมแตกต่างกันออกไปในแต่ละองค์กร ซึ่งสืบเนื่องมาจากปัจจัยที่แตกต่างกันหลายประการ ทฤษฎีตามสถานการณ์ มีหลักการสำคัญ (ณัฐพล ขวลิขิตวิน และ ประโมทย์ ศุภปัญญา, 2545 : 250) ดังนี้

องค์กรแต่ละองค์กรได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อม และความเป็นมาในอดีตขององค์กร เช่น เทคโนโลยีที่ใช้พนักงานขององค์กร และผู้ที่เกี่ยวข้องแต่ละองค์กรมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวโครงสร้าง การควบคุม และระบบวัดผลขององค์กร ย่อมได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมขององค์กร และแตกต่างไปจากองค์กรอื่นไม่มีระบบใดที่ดีที่สุดสำหรับองค์กรทุกแห่ง แม้แต่ในองค์กรเดียวกัน ซึ่งจะได้รับผลจากสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน

สรุป ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำหลักการ แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ไปประยุกต์ ปรับ ใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้ ตามบริบท แห่งภูมิภาค วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม ชุมชน และสังคมที่สถานศึกษาตั้งอยู่ ทั้งนี้มุ่งเน้นที่ผลลัพธ์กล่าวคือ ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง มีความสุข ภาคภูมิใจในความเป็นไทย ก้าวไกลสู่สากล

บทนำ

นับตั้งแต่วันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2563 เมื่อการระบาดโควิด 19 เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศไทย (สำนักข่าว Thai PBS, 2563) ทำให้กิจกรรมและกิจการต่างๆในประเทศไทยได้มีการปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม ในชื่อว่า ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) และหนึ่งในสิ่งที่มีการปรับเปลี่ยน คือเรื่องของการศึกษา การเรียนการสอนถือว่าเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบได้ ซึ่งการเรียนการสอนแบบออนไลน์ถือว่าเป็นหนึ่งในรูปแบบการเรียนการสอนที่สามารถนำมาประยุกต์กับวิถีชีวิตใหม่ เพื่อแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของโควิด 19 ที่เกิดขึ้นมาในครั้งนี้ โดยผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการศึกษา ตั้งแต่ระดับกระทรวง สถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน รวมถึงพ่อแม่ผู้ปกครอง ล้วนแล้วแต่จะต้องมีความเข้าใจร่วมกันว่าประสิทธิภาพทางการเรียนที่เคยเกิดจากการสอนในห้องเรียน จะไม่สามารถเกิดขึ้นในการเรียนรูปแบบออนไลน์ได้เลย ถ้าผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนั้นยังไม่มีมีการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนรู้ (พรพล พอนอ่วม และคณะ, 2564)

เนื้อเรื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ตามภาระงานของสถานศึกษาไว้ 4 ด้าน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 เพื่อเป็นแนวทางนโยบายของสถานศึกษาที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งประกอบไปด้วย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ซึ่งโรงเรียนกวดวิชาขงตุวี่ได้จดทะเบียนกับกระทรวง ศึกษาธิการ ขึ้นตรงกับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ได้รับการจัดตั้งให้เป็นโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ประเภทกวดวิชา และได้นำหลักการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้านเข้ามาประยุกต์ตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง จนปัจจุบันได้มีการปรับการเรียนการสอนเป็นแบบออนไลน์ 100% แต่ก็ยังคงยึดหลักการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน มีรายละเอียดดังนี้

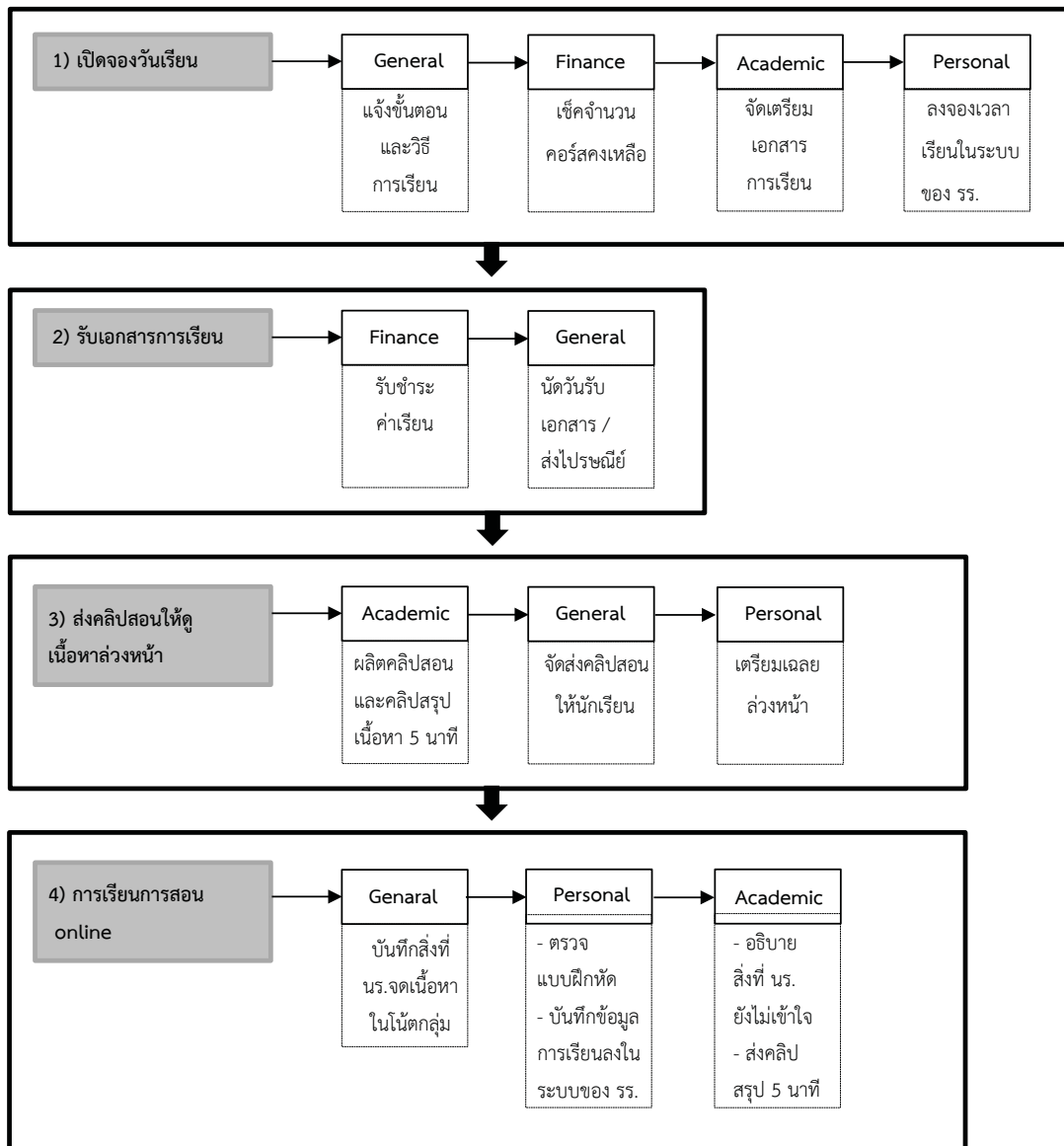
ภาระงานของโรงเรียนกวดวิชาขงตุวี่นั้น ถูกแบ่งออกเป็น 4 ภาระงานใหญ่ๆ (ในที่นี้จะขอกกล่าวถึงเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์) คือ 1) เปิดจองวันเรียน 2) การรับเอกสารประกอบการเรียน 3) การส่งคลิปเนื้อหาให้ผู้เรียนจดและทำความเข้าใจล่วงหน้า และ 4) การเรียนการสอนออนไลน์ โดยทั้ง 4 ภาระงานที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น ทางผู้บริหารได้จำแนกภาระงานให้สอดคล้องกับหลักบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ภาระงานของโรงเรียนกวดวิชาสมุทร

Job / Department	Academic (วิชาการ)	Finance (การเงิน)	General (ทั่วไป)	Personal (บุคคล)
1) เปิดจองวันเรียน	จัดเตรียมเอกสารการเรียนรายบุคคล	เช็คจำนวนคอร์สคงเหลือในระบบ Backup Server	แจ้งขั้นตอนและวิธีการเรียน - คู่มือการสอน พร้อมจดเนื้อหาก่อนถึงวันเรียน - ทำแบบฝึกหัดมาล่วงหน้า กรณีที่มีข้อสงสัย สามารถสอบถามได้ในไลน์กลุ่ม - ผู้สอนจะอธิบายส่วนที่ยังไม่เข้าใจ หรือข้อผิดพลาดในช่วงเรียน - กรณีที่ไม่สามารถเข้าเรียนในวันที่จองไว้ได้ ให้ทำแบบฝึกหัดส่งมาย้อนหลัง	ลงจองเวลาเรียน พร้อมบันทึกหัวข้อที่เรียนในระบบของโรงเรียน
2) รับเอกสารการเรียน		รับชำระค่าเรียนกรณีที่คอร์สเรียนคงเหลือไม่เพียงพอกับเอกสารที่รับไป	นัดวันรับเอกสาร หรือจัดส่งเอกสารทางไปรษณีย์	
3) ส่งคลิปสอนให้ดูเนื้อหาล่วงหน้า	ผลิตคลิปสอนและคลิปสรุปเนื้อหา 5 นาที (Give me 5 mintues Math) ของทุกระดับชั้น		จัดส่งคลิปสอนให้นักเรียนรายบุคคล	เตรียมเฉลยล่วงหน้า
4) การเรียนการสอน online	- อธิบายส่วนที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ เก็บรายละเอียดข้อผิดพลาดของนักเรียน - ส่งคลิปสอนสรุปเนื้อหาแต่ละเรื่องภายใน 5 นาที (Give me 5 mintues Math) ให้นักเรียนได้ดูอีกครั้ง		บันทึกสิ่งที่นักเรียนจดเนื้อหาจากคลิปสอนในไลน์กลุ่มของผู้เรียน	- ตรวจสอบแบบฝึกหัด พร้อมส่งข้อแก้ไขผ่านทางไลน์กลุ่ม - ประเมินผลการเรียนของนักเรียนแต่ละคน และบันทึกข้อมูลการเรียนของนักเรียนลงในระบบของโรงเรียน

แผนภาพอธิบายขั้นตอนการบริหารงานของโรงเรียนกวดวิชาญตุร์ โดยแต่ละภาระงานนั้นจะประกอบไปด้วยการบริหารด้านต่างๆ ตามรูปภาพที่ 1

รูปภาพที่ 1 ขั้นตอนการบริหารงานของโรงเรียนกวดวิชาญตุร์ตามภาระงาน



ส่วนสรุป

แม้จะใช้หลักการบริหารการศึกษาเดียวกันในการบริหารสถานศึกษา แต่ประสิทธิผลหรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นอาจแตกต่างกันไปตามบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง สำหรับโรงเรียนกวดวิชาญัตว์นั้น ผู้บริหารได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสอน จึงทำให้เข้าใจถึงปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในการเรียนอย่างแท้จริง โดยทำการตัดสินใจปรับเปลี่ยนสิ่งที่จะส่งผลเสียต่อการเรียนออนไลน์ทั้งหมด เพื่อให้เกิดคุณภาพทางการเรียนการสอน และเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนอย่างสูงสุด ซึ่งกว่าจะถึงจุดที่ลงตัวนั้นได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอด จนกว่าจะพบกับวิธีการที่มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนกวดวิชาญัตว์มากที่สุด

การพิมพ์เอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

กระทรวงศึกษาธิการ. 2562. คู่มือการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ : แม็ทซ์พอยท์.

พรพล พอนอ่วม, วราภรณ์ ไทยมา และธนาธิป พัวพรพงษ์. 2564. “องค์ประกอบของคุณภาพการเรียนการสอนออนไลน์.” รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ราชชมงคลสุรินทร์ ครั้งที่ 12 ประจำปี 2564. วันที่ 16-17 กันยายน 2564 ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์.

Thaipbs. วันที่ไทยรู้จัก COVID-19 [online]. 2563. แหล่งที่มา : <https://news.thaipbs.or.th/content/290347> [28 มีนาคม 2563].

ประวัติผู้เขียนและผู้เขียนร่วม

ดร. พรพล พอนอ่วม

ประวัติทางการศึกษา

ปร.ด. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2561
 ศ.ม. (การเงิน), สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2550
 บธ.ม. (การจัดการ), มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร, 2549
 วท.บ. (การจัดการ), สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2547

การทำงาน

ปี พ.ศ.2547 – ปัจจุบัน ครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียนกวดวิชาญัตว์
 ปี พ.ศ.2550 – 2551 อาจารย์พิเศษสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
 ปี พ.ศ.2560 อาจารย์ผู้สอนรายวิชาคณิตศาสตร์ (ONET)
 ปี พ.ศ.2561 – 2562 อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยศรีปทุม
 ปี พ.ศ.2562 – 2563 ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาผลงานวิจัย
 ปี พ.ศ.2563 – ปัจจุบัน อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ผลงานทางวิชาการ

Pornoum, P. and Thaima, W. 2018. "The Basic Education Management by Homeschool in Thai Education 4.0" International Journal of Management, Business, and Economics (IJMBE), Vol 5, No..2, 149-166.

พรพล พอนอ่วม ,วราภรณ์ ไทยมา และชารี มณีศรี. 2561. การจัดการศึกษาโดยครอบครัว โดยใช้ทรัพยากรการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พรพล พอนอ่วม. 2562. "นวัตกรรมการเรียนรู้ เกมกีฬา คณิต." Exhibition in Teaching & Learning 2019 ณ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

พรพล พอนอ่วม, วราภรณ์ ไทยมา, ชารี มณีศรี และสุพรรณิ สมานญาติ. 2562. "แนวคิดและประสบการณ์การจัดการศึกษาโดยครอบครัว ผ่านการประยุกต์ใช้ทรัพยากรการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์." รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ประจำปี 2562. วันที่ 2-3 กุมภาพันธ์ 2562 ณ ศูนย์จัดงานฯ อิงลิช การ์เด็น รีสอร์ท เขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา, 40-51.

พรพล พอนอ่วม และวราภรณ์ ไทยมา. 2563. "การแต่งเพลงสำหรับการเรียนการสอนรายวิชา คณิตศาสตร์." รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ราชชมงคลสุรินทร์ ครั้งที่ 11 ประจำปี 2563. ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์.

พรพล พอนอ่วม, วราภรณ์ ไทยมา และไตรรงค์ ลิมสกุล. 2563. "การพัฒนาองค์ประกอบในการประเมินฝีมือของนักกีฬาแบดมินตันสมัครเล่นสำหรับการแข่งขันแบดเว็บ." รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติเทคโนโลยีภาคใต้วิจัย ครั้งที่ 10 ประจำปี 2563. วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2563 ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้.

พรพล พอนอ่วม, วราภรณ์ ไทยมา, สุพรรณิ สมานญาติ และเรืองอุไร เศษสูงเนิน. 2563. "กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ในยุค Disruption กรณีศึกษา : โรงเรียน กวดวิชาชฎูตว์." รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ประจำปี 2563. วันที่ 1-2 กุมภาพันธ์ 2563 ณ โรงแรมซาโต เดอ เขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา, 93-113.

พรพล พอนอ่วม, วราภรณ์ ไทยมา, ณัฐชัย ศรีเอี่ยม และเรืองอุไร เศษสูงเนิน. 2564. "สามเหลี่ยมอันทรงพลังของการเรียนการสอนออนไลน์ในยุคโควิด-19." รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 5 และระดับนานาชาติครั้งที่ 1 สมาคมสถาบัน อุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ประจำปี 2564. วันที่ 27-28 กุมภาพันธ์ 2564 ณ Eco Cozy Beachfront Resort จังหวัดเพชรบุรี.

พรพล พอนอ่วม, วราภรณ์ ไทยมา และธนาธิป พัวพรพงษ์. 2564. “องค์ประกอบของคุณภาพ การเรียนการสอนออนไลน์.” รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ราชชมงคลสุรินทร์ ครั้งที่ 12 ประจำปี 2564. วันที่ 16-17 กันยายน 2564 ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล อีสาน วิทยาเขตสุรินทร์.

ตำแหน่งหน้าที่ และการทำงานในปัจจุบัน

ครูผู้สอนและผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียนกวดวิชาชุมชน
อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ทิศทางการศึกษาโดยระบบออนไลน์ในการสอนยุคการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

Education Online During “COVID 19”

ผู้วิจัย

ดร. สันต์ชัย พูลสวัสดิ์

บทคัดย่อ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาทั่วโลก โดยในประเทศไทย วิกฤตครั้งนี้ทำให้สถาบันการศึกษาต้องปรับแนวทางการจัดการเรียนการสอน สำหรับทิศทางการเรียนออนไลน์ซึ่งมีแนวโน้มสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาหนึ่งในหัวข้อในการปฏิบัติ คือเรื่อง การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล (Digitalization for Educational and Learning Reform) โดยมีเป้าหมายรวมเพื่อพัฒนาระบบดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้แห่งชาติ (National Digital Learning Platform) การปรับเปลี่ยนระบบการศึกษาเพื่อสร้างคุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความสามารถโดยมีตัวชี้วัด การสร้างแพลตฟอร์มการสอนออนไลน์ ตลอดจนเครื่องมือและเนื้อหาออนไลน์ต่าง ๆ ให้กับนักเรียน นักศึกษา ให้เข้าถึงได้ง่าย มีการเชื่อมต่อที่รวดเร็ว มีความเสถียรและสม่ำเสมอ เพื่อลดความซับซ้อนและยุ่งยากในการใช้งาน สถาบันการศึกษาก็ต้องรับผิดชอบปกป้องความเป็นส่วนตัวของข้อมูลนักเรียน/นักศึกษา จากภัยคุกคามออนไลน์ โดยเพิ่มการรักษาความปลอดภัยที่ทันสมัย และมีความพร้อม เพื่อนำมาใช้รักษาความปลอดภัยมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมแหล่งความรู้ที่เท่าเทียมกัน เช่น การจัดหาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และการส่งเสริมให้ใช้อินเตอร์เน็ตอย่างทั่วถึง สร้างนวัตกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษาเพื่อเป็นการพลิกโฉมรูปแบบการจัดการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ปรับเปลี่ยนวิธีการในการเข้าถึงระบบ การศึกษารูปแบบใหม่ เพื่อให้การเรียนการสอนมุ่งสู่รูปแบบออนไลน์อย่างเต็มระบบมีประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้นการเรียนรู้อย่างดิจิทัลที่เกิดขึ้น ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และคนทุกในทุกระยะวัยนำไปใช้อย่างแพร่หลาย เกิดเครือข่ายทั่วประเทศและนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยไปสู่สากล

คำสำคัญ : การศึกษา ระบบออนไลน์ โควิด 19

ABSTRACT

In case of the situation “COVID 19” reflecting to the system of education all over the world. In Thailand having to change learning and teaching to online study which reform the digitalization educational learning by having objective to develop the National Digital Learning Platform. To charge reformation system of the education by to increase the quality and decrees some over out, and doing the ability be having norm, having the detail online to the students can study and find having to comment so the schools or institutes should be responsibility National Digital Learning Platform going to update all time, and can bring it to use or to study, and all time have efficiency. To promote knowledge to students for example equipment computer, and

promoting the student to use internet learning. Production the innovation and equipment use for the education such as technology for the education, adapting the old methods system going to the new one, and use to online system which it is high efficiency and the learning by digital will be all partnerships, and all ages of people get digital to use and having network all Thailand and also the over sea country, to use and learning all life for pushing up the life Thai People to well-known in the future.

Keywords : Study Education, Online System, “COVID 19”

บทนำ

จากสถานการณ์การระบาดของโรคไวรัสโคโรนาเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 เริ่มมีการระบาดไปทั่วโลก พบครั้งแรกที่นครอู่ฮั่น ประเทศจีน และยังพบการแพร่ระบาดอย่างต่อเนื่อง “UNESCO” ได้คาดการณ์ว่าขณะนี้มึนักเรียน-นักศึกษาจากกว่า 363 ล้านคนทั่วโลก ได้รับผลกระทบจากวิกฤต “COVID-19” และประมาณการณ์ว่ามีสถาบันการศึกษาใน 15 ประเทศ ทั้งในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกกลาง ยุโรป และอเมริกาเหนือ ได้ปิดการเรียนการสอนที่โรงเรียน และมหาวิทยาลัย ขณะที่สถาบันการศึกษาในหลายประเทศ นำเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ เพื่อเปิดการเรียนการสอนผ่านออนไลน์ “ประเทศจีน” ประเทศแรกที่ประกาศหยุดกิจกรรมการเรียนการสอนที่โรงเรียน และมหาวิทยาลัย ทั้ง “ครู และนักเรียน – นักศึกษา” หันไปเปิดการเรียนการสอนทาง “ออนไลน์” (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. 2564)

สถานการณ์ COVID-19 ยังคงเป็นปัญหาใหญ่ของประชากรทั้งโลก ผู้คนต่างเฝ้าจับตามองไวรัสชนิดนี้กันทุกวัน ในขณะที่ประเทศไทยก็ยังน่าห่วงอยู่มาก แม้จะมีมาตรการต่างๆ ที่ภาครัฐทยอยออกมาเพื่อหาทางป้องกัน และช่วยเหลือผู้คนในชาติ แต่ดูเหมือนสถานการณ์ก็ยังหนักหน่วง แต่ถ้ามองในแง่ดี เราก็จะเห็นความพยายามปรับตัวกันในทุกภาคส่วน และหนึ่งในการปรับตัวครั้งใหญ่แบบกะทันหัน ก็คือ เรื่องการศึกษา เพราะเป็นเรื่องที่เด็กและเยาวชนจากทั่วโลกได้รับผลกระทบกันถ้วนหน้า ทำให้สถาบันการศึกษาในทุกระดับต้องปิดเรียนกะทันหัน และต้องปรับตัวหันมาใช้รูปแบบการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ กลายเป็นว่าจากสถานการณ์ COVID-19 ถือเป็น “จุดเปลี่ยน” ครั้งใหญ่ของวงการการศึกษาในทุกระดับชั้นเรียนแทบจะทันที โดยการนำ “เทคโนโลยี” มาใช้กับการเรียนการสอน ทำให้ต้องปรับตัวครั้งใหญ่ทั้งนักเรียน นักศึกษา ครูบาอาจารย์ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับชั้นของการศึกษา รวมไปถึงพ่อแม่ผู้ปกครอง และนั่นหมายความว่าภาครัฐเองก็ควรจะใช้ช่วงเวลานี้ในการสะท้อนปัญหาและอุปสรรคก่อนจะนำไปสู่แนวทางที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อระบบการศึกษาในประเทศไทย เพราะก่อนหน้านี้มีความพยายามที่จะนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอน แต่ก็ประสบปัญหาและอุปสรรคมากมาย ทั้งในเรื่องของระบบ คน ความพร้อม เงิน และอื่น ๆ อีกมากมาย (สรวงมณต์ สิทธิสมาน. 2563)

แม้ทั่วโลกจะเผชิญกับวิกฤต COVID-19 มาเป็นเวลานานกว่าหนึ่งปีแล้ว แต่หลายประเทศก็ยังเผชิญกับการระบาดระลอกใหม่อยู่เรื่อย ๆ โดยเฉพาะในประเทศที่ยังไม่มีการฉีดวัคซีนในวงกว้าง ส่งผลให้ภาครัฐต้องบังคับใช้มาตรการควบคุมการระบาดต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน ซึ่งกระทบต่อการใช้ชีวิตของประชาชนเป็นอย่างมาก โดยหนึ่งในมาตรการควบคุมการระบาดที่มีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ มาตรการปิดโรงเรียน

และการเรียนออนไลน์ เนื่องจากหลายครอบครัวเผชิญปัญหาในการปรับตัวต่อการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ ทั้งด้านอุปกรณ์ สถานที่ หรือแม้กระทั่งความพร้อมด้านจิตใจของนักเรียน ครูอาจารย์ และผู้ปกครองเอง จึงทำให้คุณภาพของการศึกษาลดลง ธนาคารโลก (World Bank) ประเมินว่าวิกฤต COVID-19 ทำให้มีนักเรียนจำนวนหนึ่งไม่สามารถศึกษาต่อได้ หรือได้รับคุณภาพการศึกษาลดลง ซึ่งทำให้นักศึกษาเหล่านี้อาจสูญเสียรายได้ในอนาคต คิดเป็นเงินรวมกันจากทั่วโลกกว่าสิบล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ นอกจากนี้ การปิดโรงเรียนและการเรียนออนไลน์ยังเป็นปัจจัยเพิ่มความเหลื่อมล้ำในประเทศ เนื่องจากครอบครัวรายได้น้อย นักเรียนในพื้นที่ห่างไกล และนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการศึกษา อาจปรับตัวต่อการเรียนออนไลน์ได้ยากกว่า และยังเป็นการเพิ่มความเหลื่อมล้ำระหว่างประเทศรายได้สูงกับรายได้ต่ำอีกด้วย เนื่องจากประเทศรายได้สูงมีอัตราการฉีดวัคซีนที่เร็วกว่าส่งผลให้ทยอยเปิดโรงเรียนได้ ตลอดจนยังมีเทคโนโลยีสำหรับการเรียนออนไลน์ที่เพียงพอมากกว่า รวมถึงความสามารถทางการคลังในการออกมาตรการเพื่อบรรเทาผลกระทบต่อภาคการศึกษาก็มีมากกว่า

1. ผลกระทบของการระบาด COVID-19 ต่อคุณภาพการศึกษา

ข้อมูลจาก World Bank เผยว่า ณ วันที่ 15 มีนาคม 2021 ประมาณ 1 ใน 3 ของประเทศทั่วโลกมีการบังคับใช้มาตรการปิดโรงเรียนทั่วประเทศหรือปิดโรงเรียนบางส่วน หรือคิดเป็นจำนวนนักเรียนกว่า 774 ล้านคน ขณะที่กว่าครึ่งของประเทศทั่วโลก มีการเปิดเรียนแล้วแต่ไม่ได้เปิดอย่างเต็มรูปแบบ และยังคงมีมาตรการและข้อจำกัดต่าง ๆ อยู่ ทั้งนี้ถึงแม้จะมีการเปิดโรงเรียน แต่นักเรียนบางส่วนยังคงเลือกที่จะไม่กลับไปเรียนที่โรงเรียนด้วยเหตุผลด้านสุขภาพหรือถึงขั้นออกจากระบบการศึกษาไปเลยด้วยเหตุผลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น เหตุผลทางด้านเศรษฐกิจ เช่น นักเรียนจำเป็นต้องหางานเพื่อช่วยเหลือครอบครัวในยามวิกฤต หรือเหตุผลทางด้านการศึกษา เช่น การเรียนไม่ทันหรือไม่เข้าใจ ทำให้ผลการเรียนแย่งและสูญเสียแรงจูงใจในการเรียนต่อ ปัจจัยเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าวิกฤตด้านการศึกษาเป็นอีกหนึ่งประเด็นที่ภาครัฐจำเป็นต้องเข้ามาดูแลเพื่อลดผลกระทบระยะยาวให้มากที่สุด

การระบาดของ COVID-19 กระทบต่อคุณภาพการศึกษา วิกฤต COVID-19 นอกจากจะบังคับให้นักเรียนนักศึกษาต้องปรับตัวสำหรับการเรียนในรูปแบบใหม่แล้ว ยังคงมีผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาในทางอ้อมผ่านหลายช่องทางอีกด้วย ดังนี้

1) ความไม่พร้อมด้านอุปกรณ์การเรียน การเรียนผ่านช่องทางออนไลน์และช่องทางการสอนทางไกลอื่น ๆ จำเป็นที่จะต้องใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ซึ่งบางครอบครัวโดยเฉพาะที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลไม่สามารถเข้าถึงได้ นอกจากนี้ อุปกรณ์เหล่านี้เป็นสินค้าที่มีราคาค่อนข้างสูงและยังมีค่าการซ่อมบำรุงที่สูงเช่นกัน ซึ่งทำให้บางครอบครัวที่ได้รับผลกระทบด้านรายได้จากวิกฤต COVID-19 ไม่สามารถซื้ออุปกรณ์การเรียนที่จำเป็นได้ ผลสำรวจจาก UNICEF เผยว่า 71 ประเทศจากทั้งหมด 183 ประเทศมีจำนวนประชากรที่เข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ต่ำกว่า 50% โดยส่วนใหญ่เป็นประเทศในทวีปแอฟริกาและเอเชีย2 ซึ่งสะท้อนถึงปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาและเทคโนโลยี ทั้งนี้ถึงแม้ว่าบางครอบครัวจะมีอุปกรณ์เหล่านี้ แต่นักเรียนอาจขาดทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) ที่เพียงพอสำหรับการเรียนออนไลน์โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กเล็ก ซึ่งอาจกระทบต่อคุณภาพการศึกษาที่ได้รับเช่นกัน

2) สภาพแวดล้อมที่ไม่อำนวยต่อการศึกษา เนื่องจากการเรียนทางไกลเป็นรูปแบบการเรียนใหม่ นักเรียน นักศึกษาอาจไม่สามารถปรับตัวได้ทันซึ่งจะผลกระทบต่อคุณภาพของการศึกษาที่ได้รับ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านจิตใจ เช่น การไม่มีสมาธิและการขาดกำลังใจในการเรียนเนื่องจากไม่ได้พบเพื่อน ๆ และครูอาจารย์โดยตรง หรืออุปสรรคในการเรียนวิชาที่เรียนทางไกลได้ลำบาก เช่น วิชาพลศึกษาและวิชาวิทยาศาสตร์ ทำให้เข้าใจบทเรียนได้ช้ากว่าการเรียนในห้องเรียน เป็นต้น ซึ่งปัจจัยเหล่านี้อาจทำให้นักเรียนเกิดปัญหาเรียนไม่ทันคนอื่น ๆ และเกิดอาการท้อแท้หมดกำลังใจในการเรียน ซึ่งอาจกระทบต่อผลการศึกษาได้

3) ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ วิกฤต COVID-19 ส่งผลให้เศรษฐกิจโลกหดตัวอย่างมีนัยและหลายครอบครัวมีรายได้ที่ลดลง ซึ่งอาจกระทบต่อศักยภาพในการจ่ายค่าเล่าเรียนและการซื้ออุปกรณ์การเรียน โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง นอกจากนี้ นักเรียนนักศึกษาบางรายอาจจำเป็นต้องออกจากระบบการศึกษาเพื่อหารายได้เสริมช่วยเหลือครอบครัวหรือส่งตัวเองเรียนต่อ ซึ่งอาจทำให้การศึกษาไม่ต่อเนื่อง การศึกษาจาก UNICEF คาดว่า จะมีจำนวนนักเรียนอย่างน้อย 24 ล้านคนทั่วโลกที่อาจออกจากระบบการศึกษาเนื่องด้วยวิกฤต COVID-19 และผลสำรวจยังพบว่า หากนักเรียนยังออกจากการเรียนเป็นเวลานานจะยิ่งทำให้โอกาสการกลับเข้าเรียนลดลง

4) การขาดการสนับสนุนด้านอื่นจากโรงเรียน นอกจากโรงเรียนจะเป็นสถานที่สำหรับการเรียนรู้แล้ว ยังเป็นสถานที่ให้การสนับสนุนนักเรียนในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านโภชนาการ การปรึกษา การพยาบาล และอุปกรณ์การกีฬา ซึ่งการขาดการสนับสนุนเหล่านี้นอกจากจะทำให้ค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองสูงขึ้นแล้ว ก็ยังส่งผลต่อสภาพแวดล้อมการเรียนที่ไม่สมบูรณ์ ซึ่งอาจกระทบต่อคุณภาพการศึกษาได้ โดยเฉพาะกับครอบครัวที่มีข้อจำกัดในการเข้าถึงสวัสดิการสังคมอยู่แล้ว

5) งบประมาณสำหรับการศึกษาที่น้อยลง ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจจากวิกฤต COVID-19 ส่งผลให้ภาครัฐต้องเร่งเยียวยาประชาชนเป็นจำนวนมาก ขณะที่การจัดเก็บรายได้ภาครัฐลดลง ทำให้รัฐบาลอาจจำเป็นต้องลดการจัดสรรงบประมาณสำหรับการศึกษาไปส่วนอื่น ๆ ซึ่งอาจกระทบต่อการสร้างและพัฒนาโรงเรียน การจ้างครูอาจารย์ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนออนไลน์ในระยะต่อไป (ปณิณ พัฒนศิริ. 2564)

จากปัญหาการศึกษาในช่วง COVID 19 ต้องมีการปรับเปลี่ยนการศึกษา และการเรียนรู้โดยต้องเพิ่มมาตรการที่การพัฒนานวัตกรรมต่างๆ โดยมีการบริหารจัดการอาคารสถานที่อย่างเหมาะสม เพื่อทำให้ผู้เรียน ครู รวมถึงบุคลากรทางการศึกษาลดความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาด พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อยับยั้งการระบาดของโรค COVID 19 ในสถานศึกษา พัฒนาระบบบริหารจัดการการเรียนผ่านสื่อผสมผสานทั้งออนไลน์และออฟไลน์ ยกระดับทักษะและความรู้พื้นฐานด้านดิจิทัลให้สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อจัดทำเครื่องมือสำหรับการเรียนการสอน พัฒนาสื่อการสอน ทดแทนหรือเสริมการเรียนในระบบปกติเพื่อให้บุคลากรสนับสนุนให้มีทักษะด้านดิจิทัลนำไปสู่การพัฒนาทักษะการสอนและเนื้อหาการสอนที่เหมาะสมกับการเรียนผ่านระบบดิจิทัล และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน ให้ความรู้พื้นฐานด้านดิจิทัลในการใช้อุปกรณ์การเรียนทางไกล เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต สมาร์ทโฟน และการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต สถานศึกษามุ่งสนับสนุนอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนทางไกลให้แก่ผู้เรียน อาทิ ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้ออุปกรณ์ จัดหาอุปกรณ์ และการติดตามผู้ติดเชื้อหรือมีความเสี่ยงที่จะติดเชื้อในสถานศึกษา นวัตกรรมสื่อการสอนที่ใช้ทดแทนหรือเสริมการเรียนปฏิบัติการ การ

พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ระยะไกล เช่น การติดตั้งอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในโรงเรียนหรือแหล่งเรียนรู้ชุมชน การพัฒนาแพลตฟอร์มกลางที่บรรจุบทเรียนออนไลน์ที่เข้าถึงได้ง่ายและทันสมัย เป็นต้น อันจะนำไปสู่การกำหนดทิศทางการปรับเปลี่ยนระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ในยุค COVID 19 ได้อย่างเหมาะสม

2. แนวความคิดเกี่ยวกับทิศทางการศึกษาด้วยการสอนด้วยระบบออนไลน์ในยุคการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

การจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ในประเทศไทยเพื่อรองรับสถานการณ์โควิด 19

ยีน ภู่วรรณ. (2564) เมื่อโรคโควิด 19 ระบาด โรงเรียนเป็นจุดเสี่ยง เพราะโรงเรียนเป็นที่รวมของนักเรียนจำนวนมาก โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดใหญ่ นักเรียนต้องทำกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน หากเกิดการระบาดในโรงเรียนจะแพร่กระจายได้มาก และเร็วเหมือนโรคหวัดตามฤดูกาล และหากนักเรียนติดเชื้อไวรัสโควิด 19 มักจะมีอาการไม่มาก จะนำไปแพร่ให้บุคคลในบ้าน โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่มีความเสี่ยง ดังนั้น ในช่วงการระบาดของโควิด 19 มีนักเรียนทั่วโลกกว่า 1700 ล้านคน ต้องหยุดอยู่บ้าน แต่การเรียนการสอนยังดำเนินการต่อโดยปรับรูปแบบวิถีใหม่ เป็นวิธีการเรียนการสอนแบบใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีช่วยทดแทนการมาโรงเรียน ในช่วงวิกฤติเช่นนี้ หลายโรงเรียนจึงต้องหาวิธีที่เหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน เพื่อแก้ปัญหาให้การศึกษาดำเนินต่อไป

สำหรับประเทศไทย การระบาดรอบแรก มีการเลื่อนเปิดเรียนภาคต้นจากวันที่ 17 พ.ค. 2563 ไปเป็นวันที่ 1 ก.ค. 2563 และในการระบาดรอบใหม่ในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2563 ก็มีการปิดเรียนในหลายพื้นที่ ต้องเคร่งครัดในการรักษาระยะห่าง (Social distancing) และต้องดำเนินการตามคำแนะนำของกระทรวงสาธารณสุข จนสถานการณ์การแพร่ระบาดในประเทศควบคุมได้ดีขึ้น จึงมีมาตรการผ่อนปรนให้เปิดเรียนได้

ช่วงการระบาดของโรคโควิด 19 โรงเรียนต้องปิดการเรียนการสอน

อย่างไรก็ตาม นอกจากแรงกดดันจากการระบาดของโควิด 19 ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและมีผลกระทบกับการศึกษาแล้ว ยังมีปัจจัยที่เกื้อหนุนที่ทำให้การศึกษาต้องปรับเปลี่ยนอีกสามปัจจัย ปัจจัยแรก ผู้เรียนที่เป็นคนรุ่นใหม่คุ้นเคยกับการใช้ดิจิทัล (Digital native) มีความคุ้นเคยกับอุปกรณ์ดิจิทัล การเขียนอ่านแบบดิจิทัล สื่อสารด้วยดิจิทัล ใช้อุปกรณ์ดิจิทัลได้คล่อง ตั้งแต่การเล่นเกมนจนถึงการใช้สมาร์ทโฟน คิดทำงานพร้อมกันได้หลายงาน เหมือนการทำงานของคอมพิวเตอร์ที่มีหลายวินโดว์ รับรู้ข้อมูลข่าวสารมาก จึงไม่ชอบอ่านหนังสือที่มีรายละเอียด ชอบดูภาพมากกว่าอ่านตัวหนังสือ มีความอดทนลดลง สมาธิสั้น มีจินตนาการ และ จินตภาพดี ปัจจัยที่สอง คือเทคโนโลยีได้รับการพัฒนาก้าวหน้าไปมาก การสื่อสาร อินเทอร์เน็ต เชื่อมโยงสร้างโลกไซเบอร์ ให้ผู้คนออนไลน์ผ่านอุปกรณ์ที่ทันสมัย เปลี่ยนสิ่งของทางกายภาพ (Physical objects) เป็น สิ่งของดิจิทัล (Digital objects) ทำให้เกิดกิจกรรมใน โลกไซเบอร์ขึ้นมากมาย และปัจจัยที่สาม คือ สังคมความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลงไปมาก มีรูปแบบการรวมกลุ่มกันแบบใหม่ที่ใช้สื่อสังคม เทคโนโลยีดิจิทัลทำให้มีอุปกรณ์ที่ใช้ง่าย มีข่าวสาร ความรู้ในรูปแบบดิจิทัล เข้าถึงง่าย และใช้ร่วมกันจนเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต มีการสร้างเครือข่ายสังคมแบบใหม่ ทุกคนมีสมาร์ทโฟน เป็นสังคมไซเบอร์ ออนไลน์ การค้าขาย การเงิน การบริการ อยู่บนแพลตฟอร์มดิจิทัล การศึกษาก็ปรับมาใช้บนแพลตฟอร์มดิจิทัลได้ด้วยเช่นกัน

เมื่อโควิด 19 ระบาด ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาเร็วขึ้นกว่าเดิม โควิด 19 กัดดันให้ต้องเปลี่ยนมาใช้ชีวิต และการรวมกลุ่มกันทางไซเบอร์ การเรียนการสอนต้องปรับตัวครั้งใหญ่ เป็นการแปลงรูปไปตามเทคโนโลยีดิจิทัลที่พัฒนาขึ้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเรียนการสอนเร็วขึ้น เทคโนโลยีในปัจจุบันรองรับการเรียนการสอนแบบใหม่ได้ดี มีวิดีโอคอนเฟอเรนซ์ที่รวมกลุ่มเห็นหน้ากัน เราจึงรวมกลุ่มคนเพื่อทำกิจกรรมการเรียนบนโลกไซเบอร์ได้ จัดการเรียน การสอน การสัมมนาและประชุมแบบออนไลน์ สามารถพูดคุยโต้ตอบเหมือนอยู่ใกล้ๆ กัน

การศึกษาจึงเปลี่ยนแปลงตามวิวัฒนาการ ตามความก้าวหน้า และความเจริญเติบโตของเทคโนโลยี ถึงแม้ว่าไม่มีการระบาดของโควิด 19 การศึกษาก็เปลี่ยนแปลงมาตามยุคสมัยอยู่แล้ว สมัยก่อนเราเรียนกันอยู่ใต้ต้นไม้ เรียนที่วัด ใช้กระดาษขนวน ต่อมาก็มีการจัดระบบการศึกษาเป็นโรงเรียน เพื่อให้ประสิทธิภาพการเรียนรู้ดีขึ้น การเปลี่ยนแปลงเรื่อยมา จนกระทั่ง มีคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต การเกิดใหม่ของเทคโนโลยี เปลี่ยนแปลงจากวัตถุกายภาพ (Physical Objects) แปลงไปสู่วัตถุดิจิทัล (Digital Objects) สิ่งของอะไรก็ตามที่เราจับต้องได้ สมุด ดินสอ ปากกา ยางลบ วงเวียน หนังสือ เปลี่ยนแปลง (ทรานฟอร์ม) ไปสู่การเป็นวัตถุดิจิทัล

การเรียนการสอนวิถีใหม่

เมื่อการระบาดของโควิด 19 เป็นตัวเร่งให้ต้องใช้ดิจิทัล ทำให้มีการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนในสองสถานะ สถานะหนึ่ง เรียกว่า สถานะทางกายภาพ (Physical) เราต้องมีสังคม เจอหน้ากัน ไปโรงเรียน นักเรียนมาพบครู ครูสอนหนังสือ ขณะเดียวกัน ก็มีอีกสถานะหนึ่งในสถานะทางไซเบอร์ (Cyber) ซึ่งเป็นสถานะที่พัฒนาก้าวหน้า เติบโตมาเรื่อย ๆ การจัดการเรียนการสอนในโลกนี้จึงเกิดขึ้นได้ แพลตฟอร์มการใช้งานบนไซเบอร์ไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่ค่อยๆ พัฒนามานาน เด็ก ๆ อยู่ในไซเบอร์มานานแล้ว ผ่านการเล่นเกม ต่อมาก็ เฟสบุ๊ค โลก ทวิตเตอร์ โซเชียลเน็ตเวิร์ค มีแพลตฟอร์มที่ใช้สำหรับกิจกรรมด้านการเงิน การซื้อขาย เป็นการเปลี่ยนไปในโลกไซเบอร์ที่เกิดภายหลัง แต่เติบโตเร็ว การศึกษาจึงปรับมาเป็นการเรียนการสอนบนโลกไซเบอร์ได้ เมื่อโควิด-19 ระบาด เป็นจังหวะที่เทคโนโลยีดิจิทัลมาถึงจุดที่ใช้เพื่อการศึกษาได้ดี มีแหล่งความรู้อยู่บนอินเทอร์เน็ตมากมาย เมื่อโรงเรียนปิด จึงต้องหันมาทำการเรียนออนไลน์ที่บ้าน (LFH : Learning From Home) หรือกรณีการเปิดห้องเรียนแบบออนไลน์ใช้ซอฟต์แวร์ประชุมออนไลน์ เช่น ZOOM, Webex, Microsoft Team, Google Meet ฯลฯ เพื่อการเรียนการสอนเหมือนห้องเรียนจริง

ทิศทางการใช้เทคโนโลยีการศึกษาในยุค COVID 19

ขจรพงษ์ พูลสวัสดิ์ (2564) การเรียนรู้ในปัจจุบันนั้นทำได้หลากหลายวิธี ไม่ว่าจะเป็นเรียนสดแบบตัวต่อตัวหรือผ่านระบบออนไลน์ และเรียนรู้ด้วยวิดีโอผ่านออนไลน์ มีทั้งได้ปริญญาหรือได้ใบประกาศนียบัตรด้วย จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีนั้นเข้ามามีบทบาททางการศึกษาเป็นอย่างมาก เทคโนโลยีที่เข้ามาผสมผสานกับการศึกษา โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาผสมผสานกับการเรียนการสอนนั้น สามารถช่วยให้ผู้เรียนเรียนได้เข้าใจมากขึ้น ช่วยพัฒนาการแก้ปัญหา และยังเพิ่มความคิดสร้างสรรค์ได้อีกด้วย เทคโนโลยีนั้นมีความจำเป็นต่อการศึกษาในโลกอนาคตอย่างมาก เพราะเทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต และยังเป็นเครื่องมือเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถ เพื่อรับกับการเปลี่ยนแปลงทักษะในอนาคตอีกด้วย โดยปัจจุบันจะมี 5 เทคโนโลยีนี้จะเข้ามาช่วยเพิ่มทักษะ คือ

1) tech-enabled immersive learning เป็นเทคโนโลยีเสมือนที่ได้รับความนิยม ไม่ว่าจะ เป็น VR (virtual reality) เป็นการสร้างโลกเสมือนจริง โดยผู้ใช้จะต้องใส่แว่นตาเพื่อที่จะได้เข้าไปยังโลกเสมือนจริง ในการเรียนเป็นช่วงประกอบต่าง ๆ สามารถนำเทคโนโลยี VR เข้ามาใช้งาน เช่น การประกอบรถยนต์ ประกอบรถไฟ ประกอบเครื่องบิน เป็นต้น ก่อนที่เราจะไปประกอบกับของจริงที่มีชิ้นส่วนราคาแพง ผู้เรียนสามารถฝึกในโรงเรียนโลกเสมือนจริงนี้จนชำนาญก่อนแล้วจึงไปทำกับของจริงได้ แล้วยังมีเทคโนโลยี AR (augmented reality) เป็นการผสมผสานโลกแห่งความจริงและโลกเสมือนจริงเข้าด้วยกัน โดยใช้ผ่านเครื่องมืออย่างมือถือ iPad หรือ tablet อย่างที่เราเห็นจากการเล่นเกม Pokemon Go ที่ผู้ใช้จะต้องยกมือถือเพื่อตามหาสิ่งของต่าง ๆ ในเกม

2) e-Learning มีอัตราใช้งานเพิ่มขึ้นอย่างสูงโดยเฉพาะในวิกฤต COVID-19 ได้มีการเติบโตเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการเรียนสำหรับนักเรียน นักศึกษาทั่วไป หรือการเรียนเพื่อเพิ่มทักษะในการทำงาน (reskills) การ reskills ของพนักงานนั้นมีความจำเป็นอย่างสูงในโลกธุรกิจปัจจุบัน เพราะธุรกิจนั้นจะต้องปรับตัวให้ทันกับการ disruption ของเทคโนโลยี ด้วยความสามารถของอีเลิร์นนิ่งนั้น มีความสะดวกเข้าเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา และค่าใช้จ่ายที่ต่ำกว่าเรียนตัวต่อตัวแบบดั้งเดิมอีกด้วย และยังมีกลุ่มการเรียนรู้แบบไฮมสกูล คือ การศึกษาโดยที่ครอบครัวสามารถจัดการศึกษาให้ลูก ๆ ได้เอง ในปัจจุบันนี้มีอัตราเพิ่มมากขึ้น ด้วยเครื่องมือที่สะดวกและหลากหลายทั้งฟรีและเสียเงิน เช่น ZOOM, Google Classroom ทำให้เกิดความแพร่หลาย และยังมีสถาบันกวดวิชา มหาวิทยาลัย และองค์กรต่าง ๆ ที่เปิดหลักสูตรออนไลน์ให้กับบุคคลทั่วไปที่สนใจ แล้วเมื่อเรียนจบก็ได้รับใบประกาศนียบัตรหรือแม้กระทั่งได้ปริญญาเลยก็เดียว เช่น Coursera, Udemy, MasterClass และ Skilllane ที่มีมูลค่าหลายพันล้านบาท

3) blockchain technology บล็อกเชนมีประโยชน์มากมายที่สามารถนำมาใช้ในการศึกษาได้ โดยเทคโนโลยี blockchain นำมาใช้ใน massive open online courses (MOOCs) และ e-Portfolios ได้ โดยเฉพาะการออกใบรับรองประกาศนียบัตร และใบปริญญาในการเรียนหลักสูตรออนไลน์ เพราะเทคโนโลยี blockchain สามารถนำไปยืนยันใบรับรองว่าเป็นของแท้ เพื่อนำไปสมัครงานบริษัทต่าง ๆ ได้อีกด้วย

4) AI-enabled adaptive learning การเรียนรู้แบบปรับเหมาะเฉพาะผู้เรียน ด้วยเทคโนโลยี AI ที่มีความสามารถนำมาปรับใช้กับการเรียนรู้แบบปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียนแบบเรียลไทม์ โดยระบบการสอนและการทดสอบจะปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียนโดยอัตโนมัติ และยังปรับให้ยากขึ้นตามความเหมาะสม เสมือนเป็นการฝึกนักกีฬาไปแข่งโอลิมปิก ด้วยพลังของเครื่องประมวลผลระบบคลาวด์ และอุปกรณ์ที่ผู้เรียนใช้งานในปัจจุบันมีคุณภาพสูง จึงทำให้เทคโนโลยีนี้มีการพัฒนาขึ้นไปสูงมาก

5) gamification for education เกมที่เคชั่นคือการนำรูปแบบ และองค์ประกอบของเกมที่มีบริบทของความสุข ความยาก และความมันส์ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ เช่น Minecraft เป็นเกมการสร้างบ้าน สถานที่ อาวุธต่าง ๆ ด้วยการใช้จินตนาการสร้างสรรค์ผ่านเกม ทำให้ผู้เรียนฝึกความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นเกมที่ครูใช้บ่อยที่สุด เกม Socrative นำเสนอคุณลักษณะ “การแข่งขันในอวกาศ” ที่จะเปลี่ยนแบบทดสอบให้กลายเป็นเกมการแข่งขัน เกม Knowre นำกลไกการเล่นเกมที่และการเรียนรู้แบบปรับตัว มาสู่บทเรียนคณิตศาสตร์ และยังมี ClassDojo ช่วยให้คุณครูสร้างวัฒนธรรมห้องเรียนเชิงบวกได้โดยการส่งเสริมเหล่านักเรียน และสื่อสารกับผู้ปกครอง จะเห็นได้ว่าเมื่อเรียนผ่านเกมนั้น ผู้เรียนจะมีความสุขสนานพร้อมทั้งได้เรียนรู้ไปในเวลาเดียวกันอีกด้วย

จะเห็นได้ว่าด้วยเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพในปัจจุบัน สามารถนำมาใช้ในการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ และสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้มากที่สุด เทคโนโลยีจะเข้ามาใช้ในการศึกษาได้ก็ต่อเมื่อมีการนำมาประยุกต์เข้ามาอยู่ในกระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสม นอกเหนือจากการที่มีเทคโนโลยีที่ดีแล้วนั้น ผู้เรียนยังต้องมีการกำกับตนเอง มีแรงจูงใจ และมีการควบคุมการเรียนได้ดีอีกด้วย

3. การศึกษาแนวคิดจัดการเรียนการสอนต่างประเทศสู่การจัดการเรียนรู้ของไทยในสถานการณ์โควิด-19

ภูษิมา ภิญโญสินวัฒน์ (2563) กล่าวถึง จัดการเรียนการสอนอย่างไรในสถานการณ์โควิด-19: จากบทเรียนต่างประเทศสู่การจัดการเรียนรู้ของไทย มีรายละเอียดดังนี้

1) กระทบหลักสูตร ปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์โควิด-19 และสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนทราบ หลักสูตรการศึกษาพื้นฐานของไทยในปัจจุบัน เน้นเนื้อหาหนัก ครูจำเป็นต้องใช้เวลาเยอะเพื่อสอนได้ครบถ้วน และไม่เอื้อให้นักเรียนมีส่วนร่วม (Active Learning) เท่าที่ควร และหากยังใช้หลักสูตรเดิมในการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์โควิด-19 ครูจะต้องใช้เวลาสอนมากขึ้นเพื่อสอนให้ครบถ้วน การปรับหลักสูตรให้กระทบควบคุมไปกับจัดลำดับความสำคัญ รวมทั้งผ่อนคลายตัวชี้วัดเรื่องโครงสร้างเวลาเรียนจะสามารถช่วยลดความกดดัน โดยยังคงคุณภาพขั้นต่ำไว้ได้ ตัวอย่างของ มลรัฐ Alberta ประเทศแคนาดา ได้กระทบหลักสูตรโดยเน้นเนื้อหาจำเป็นตามมาตรฐานของแต่ละช่วงวัย เพื่อให้ครูสามารถนำไปวางแผนการสอนและใช้เวลาได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งออกคู่มือหลักสูตรฉบับย่อสำหรับผู้ปกครอง เพื่อสื่อสารให้เข้าใจถึงหลักสูตรที่เปลี่ยนแปลงไป

หลักสูตรแกนกลางไทยจัดประเภทตัวชี้วัดแล้ว แต่ต้องเพิ่มความชัดเจนในการสื่อสารแก่ครูและผู้ปกครอง หลักสูตรแกนกลางของไทยกำหนดตัวชี้วัด “ต้องรู้” และ “ควรรู้” ในแต่ละสาระวิชาแล้ว แต่ต้องเพิ่มความชัดเจน โดยระบุเนื้อหาจำเป็นของแต่ละช่วงวัย และเปิดให้ครูมีอิสระในการจัดการเรียนรู้เนื้อหาส่วนอื่น ๆ ตามความเหมาะสม ในขณะที่เดียวกันกระทรวงศึกษาธิการควรให้ศึกษานิเทศก์ทำหน้าที่เป็นโค้ชให้แก่ครู โดยให้คำแนะนำในการเลือกตัวชี้วัด และเนื้อหานอกเหนือจากส่วนที่จำเป็นเพื่อให้เหมาะกับบริบทและสถานการณ์ของพื้นที่ อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการควรออกคู่มือหลักสูตรฉบับย่อสำหรับผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองเข้าใจบทบาทใหม่ และสามารถติดตามการเรียนรู้ของเด็กได้

นอกจากนี้ โรงเรียนต้องไม่ละเลยการให้ความรู้แก่นักเรียนแต่ละช่วงวัยในการป้องกันตนเองจากโรคระบาด ซึ่งองค์กรอนามัยโลกได้จัดทำคู่มือไว้แล้ว

2) เพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียนและความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ ความยืดหยุ่นในการใช้เวลาและการเลือกรูปแบบการเรียนจะทำให้ครูสามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมและส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคล (Personalized Learning) ได้ ดังตัวอย่างของมลรัฐ Alberta ประเทศแคนาดา ซึ่งมีแนวทางสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ด้วยแบบผสมผสาน (Blended Learning) โดยแนะนำการกำหนดจำนวนชั่วโมงการเรียนรู้รูปแบบต่างๆ ได้แก่

ชั่วโมงเรียนรู้ผ่านจอสำหรับเด็กแต่ละช่วงวัย โดยคำนึงถึงพัฒนาการด้านร่างกาย (ปัญหาด้านสายตา) และพัฒนาการด้านสังคม (ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น) ชั่วโมงการเรียนรู้ด้วยตนเองที่บ้านจากการทำใบงาน ชิ้นงาน ค้นคว้าด้วยตัวเอง และชั่วโมงที่ครูและนักเรียนทำกิจกรรมเรียนรู้ร่วมกันส่วนในกรณีของสหรัฐอเมริกา พบว่า ให้ความสำคัญต่อการ

ตอบสนองของผู้เรียนแต่ละคนแตกต่างกัน โดยจัดทำฐานข้อมูลของสื่อการเรียนรู้ต่างๆ ที่ครูและนักเรียนสามารถเข้าถึงได้อย่างอิสระโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ ยังเปิดช่องให้หน่วยงานอื่นๆ และแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ เช่น พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุดชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก ในขณะที่นิวซีแลนด์เตรียมชุดการเรียนรู้พื้นฐานให้นักเรียน ซึ่งประกอบด้วยคู่มือออนไลน์ และชุดการเรียนรู้ (สื่อแห้ง) เพื่อให้ให้นักเรียนทุกคนทั้งที่สามารถเข้าถึงและไม่สามารถเข้าถึงระบบเรียนออนไลน์สามารถใช้เรียนรู้ได้

ในกรณีของไทย แม้หลักสูตรแกนกลางของไทยเปิดให้มีความยืดหยุ่นในการกำหนดชั่วโมงเรียน แต่ก็ยังมีข้อกำหนดเกี่ยวกับโครงสร้างเวลาเรียนที่ค่อนข้างแข็งตัว ดังนั้นหากกระทรวงศึกษาธิการช่วยผ่อนคลายโครงสร้างเวลาเรียนลง และเปิดช่องทางการสื่อสารให้ครูได้สอบถามข้อสงสัย ก็จะช่วยสร้างความมั่นใจให้แก่ครูออกแบบการเรียนรู้ อย่างยืดหยุ่น นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังสามารถเปิดให้เอกชน และภาคประชาสังคม ที่มีความเชี่ยวชาญด้านระบบการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ เข้ามามีส่วนร่วมพัฒนา แลกเปลี่ยนเครื่องมือและเทคนิคใหม่ๆ ซึ่งจะช่วยเพิ่มทางเลือกที่หลากหลายและเหมาะสมกับเด็กมากขึ้น

3) ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และสอนอย่างมีแผนที่เหมาะสม ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป ครูจะต้องเตรียมความพร้อมก่อนการสอนแบบใหม่ วิธีการหนึ่งคือ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะหลังการระบาดของโควิดสิ้นสุดลง ทั้งนี้ควรเริ่มต้นโดยการจัดกลุ่มตัวชี้วัดให้เป็นหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้แผนการเรียนรู้มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์การระบาด เช่น ครูสามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้หน่วยละ 2 สัปดาห์ เพื่อให้สอดคล้องกับระยะเวลาการประเมินสถานการณ์การระบาด ทั้งนี้ หากครูสามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยให้ร้อยเรียงกันอย่างเป็นระบบทั้งเทอมหรือทั้งปี ก็จะช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพได้ดียิ่งขึ้น และได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นทักษะจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในอนาคต

ในทางปฏิบัติ การจัดหน่วยการเรียนรู้สามารถจัดตามเนื้อหาหรือตามประเด็นที่น่าสนใจ และยังสามารถบูรณาการข้ามวิชาหรือในวิชาเดียวกัน หลังจากนั้นครูควรกำหนดคำถามสำคัญของแต่ละหน่วย และวางแผนการติดตามการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติอย่างชัดเจน เลือกสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็ก และสื่อสารกับพ่อแม่ให้ทราบถึงบทบาทที่จะเปลี่ยนไป

เนื่องจาก การเสริมทักษะออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ตั้งคำถาม เลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสมจะทำให้ครูออกแบบหน่วยการเรียนรู้ได้มีคุณภาพมากขึ้น ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการควรจะสนับสนุนการเพิ่มทักษะเหล่านี้ตามความต้องการของครูในแต่ละพื้นที่ โดยอาจจะเปิดให้ผู้เชี่ยวชาญในภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาสังคม ช่วยพัฒนาศักยภาพครูให้ตรงกับทักษะที่ต้องการ และสนับสนุนให้มีการเพิ่มทักษะให้แก่ศึกษานิเทศก์ เพื่อเป็น “โค้ชหน้างาน” ให้แก่ครูต่อไป

4) ยกระดับการประเมินเพื่อการพัฒนา (Formative Assessment) เพื่อไม่ให้เด็กเสียโอกาสพัฒนาความรู้และทักษะ เมื่อนักเรียนไปโรงเรียนตามปกติไม่ได้ ครูกับนักเรียนก็จะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันลดลง ทำให้ครูไม่สามารถติดตามพัฒนาการของนักเรียนได้เต็มที่ อาจทำให้ไม่สามารถรู้ปัญหาของนักเรียนได้ทันเวลา โดยเฉพาะความรู้ด้านภาษาและการคำนวณ ซึ่งอาจจะส่งผลเสียต่อการเรียนรู้ระยะยาว การประเมินเพื่อพัฒนาจึงไม่สามารถลดหรือละทิ้งไปได้ทั้งการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment For Learning) ของเด็ก เพื่อให้ครูทราบถึงกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก โดยจะสามารถให้ Feedback กับเด็กและปรับแผนการเรียนรู้ได้ตรงตามสถานการณ์ และการประเมินซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้

(Assessment As Learning) ของเด็ก โดยครูเปิดโอกาสให้เด็กย้อนคิดถึงกระบวนการเรียนของตนเอง กระบวนการนี้ จะทำให้เด็กมีความรับผิดชอบและเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตนเองมากขึ้น รวมถึงเมื่อเด็กเข้าใจตนเองก็จะเป็นโอกาสที่จะวางแผนการเรียนรู้ของตนเองร่วมกับผู้ปกครองและครูได้

การประเมินเพื่อพัฒนาทั้ง 2 ลักษณะจึงต้องอาศัยการทำงานร่วมกันระหว่างเด็ก ผู้ปกครองและครูมากขึ้น วิธีหนึ่ง ที่ทำได้คือ การประเมินเพื่อพัฒนาอย่างไม่เป็นทางการรายบุคคล (Personalized Check-Ins) เพื่อติดตามการเรียนรู้ สุขภาพกายและสุขภาพจิตของนักเรียน โดยให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมด้วย ในกรณีของเด็กโต อาจจะมีการประเมินตนเองและการประเมินเพื่อน (Self & Peer Assessment) เข้าไปด้วย ซึ่งจะมีประโยชน์ในการช่วยฝึกทักษะ การสะท้อนคิดให้เด็กได้อีกทางหนึ่งด้วย

การประเมินเพื่อพัฒนาจะประสบความสำเร็จก็ต่อเมื่อมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม คือ (1) มีการเสริมศักยภาพ ครูในการใช้และออกแบบเครื่องมือประเมิน (2) มีการให้เอกชน และภาคประชาสังคม ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการ ประเมินเข้ามาร่วมพัฒนาเครื่องมือการประเมินใหม่ๆ และ (3) มีการเปิดเวที (Platform) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง ครูกับผู้เชี่ยวชาญ

5) การประเมินเพื่อรับผิดชอบ (Assessment For Accountability) ยังคงควรไว้ แต่ควรให้น้ำหนักการ ประเมินโอกาสทางการเรียนของเด็ก มากกว่าการวัดความรู้ด้วยคะแนนสอบ สถานการณ์โรคระบาดในปัจจุบันทำให้ต้อง ใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย ดังนั้น คุณภาพการศึกษาที่เด็กจะได้รับในแต่ละพื้นที่จะไม่เหมือนกัน จึงไม่ สามารถใช้คะแนนวัดความรู้หรือทักษะแบบเดียวกันเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบได้ มิฉะนั้นก็อาจส่งผลให้เกิดความ เหลื่อมล้ำมากขึ้น กระทรวงศึกษาธิการจึงควรปรับเกณฑ์ข้อสอบวัดความรู้ (Test-Based) มาสู่การให้น้ำหนักกับตัวชี้วัด ที่ไม่ใช่ด้านวิชาการ (Non-Academic Measure) มากขึ้น เช่น อัตราการเข้าเรียน (Attendance Rate) หรืออัตราการ ออกลูกกลางคัน (Drop-Out Rate) เป็นต้น โดยการเก็บข้อมูลตัวชี้วัดเหล่านี้ที่สามารถใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย เพื่อลด ภาระครู เช่น ใช้ระบบ Google Classroom บันทึกการใช้งาน ซึ่งจะช่วยให้เขตพื้นที่สามารถติดตามและให้การสนับสนุน โรงเรียนได้ตรงกับความต้องการมากขึ้นด้วย

4. บทสรุป

การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลกระทบทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และอีกหลายภาคส่วน รวมถึงผลกระทบ ด้านการศึกษา ซึ่งได้ผลรับกระทบต่อระบบการศึกษาทั่วโลก สถาบันการศึกษาต้องปรับแนวทางการจัดการเรียน การสอน การนำเทคโนโลยีด้านการศึกษา (Educational Technology) มาช่วยนำเสนอเนื้อหาการเรียนการสอน สร้างการ มีส่วนร่วมระหว่างนักเรียนและครู นำแพลตฟอร์มเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนดำเนินการโดยผ่าน ออนไลน์ รูปแบบออนไลน์ที่นำมาประยุกต์ใช้แพลตฟอร์มการสอนที่เหมาะสม เช่น Facebook Broadcast, Microsoft Team, Google Classroom ,Moodle , Zoom, Blackboard Collaboration, Line, Webinar หรือ Google Meet ขึ้นอยู่กับลักษณะการเรียนการสอนแต่ละรายวิชา ทั้งนี้การเรียนออนไลน์ยังมีข้อจำกัด เพราะนักเรียนบางรายยังไม่มี ความพร้อมทั้งด้านอุปกรณ์การเรียน และสัญญาณอินเทอร์เน็ตสำหรับในบางพื้นที่ เช่น สถาบันการศึกษาที่อยู่ต่างจังหวัด อีกทั้งผู้สอนยังไม่มี ความชำนาญในการใช้โปรแกรมต่าง ๆ ดังนั้นการปรับเปลี่ยนระบบการศึกษาเพื่อสร้างคุณภาพ

ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความสามารถโดยมีตัวชี้วัด การสร้างแพลตฟอร์มการสอนออนไลน์ ตลอดจนเครื่องมือและเนื้อหาออนไลน์ต่างๆ ให้กับนักเรียน นักศึกษา ให้เข้าถึงได้ง่าย มีการเชื่อมต่อที่รวดเร็ว มีความเสถียรและสม่ำเสมอ เพื่อลดความซับซ้อนและยุ่งยากในการใช้งาน สถาบันการศึกษาที่ต้องรับมือกับข้อบกพร่องของข้อมูลนักเรียน/นักศึกษา จากภัยคุกคามออนไลน์ โดยเพิ่มการรักษาความปลอดภัยที่ทันสมัย และมีความพร้อม เพื่อนำมาใช้รักษาความปลอดภัยมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมแหล่งความรู้ที่เท่าเทียมกัน เช่น การจัดหาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และการส่งเสริมให้ใช้อินเทอร์เน็ตอย่างทั่วถึง สร้างนวัตกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อเป็นการพลิกโฉมรูปแบบการจัดการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ปรับเปลี่ยนวิธีการในการเข้าถึงระบบการศึกษารูปแบบใหม่ เพื่อให้การเรียนการสอนมุ่งสู่รูปแบบออนไลน์อย่างเต็มระบบมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อกำหนดทิศทางการเรียนออนไลน์ซึ่งมีแนวโน้มสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาหนึ่งในหัวข้อในการปฏิบัติ คือเรื่อง การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล (Digitalization for Educational and Learning Reform) โดยมีเป้าหมายรวมเพื่อพัฒนาระบบดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้แห่งชาติ (National Digital Learning Platform) มุ่งสร้างการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลให้เกิดขึ้น สร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และคนทุกในทุกระดับวัยนำไปใช้อย่างแพร่หลาย เกิดเครือข่ายทั่วประเทศ และนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยไปสู่สากล

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2564). ‘COVID-19’ ปฏิรูปการศึกษาทั่วโลก! ใช้เทคโนโลยีเรียนรูปแบบใหม่ – ‘มหาวิทยาลัยไทย’ สอนผ่านออนไลน์. BUSINESS CASE INDUSTRY INSIGHT. สืบค้นจาก <https://www.marketingoops.com/exclusive/business-case/covid-19-reinvent-global-education-system-with-educational-technology/> สืบค้นเมื่อ 22 สิงหาคม 2564.
- ขจรพงษ์ พูลสวัสดิ์. (2564). 5 เทรนด์ “เทคโนโลยีการศึกษา”. สืบค้นจาก <https://www.prachachat.net/columns/news-747891> สืบค้นเมื่อ 1 กันยายน 2564.
- คลังแห่งอาหารและการเรียนรู้. (2564). ส่องจุดเปลี่ยนอนาคตการศึกษาไทย ในยุคโควิด-19. สืบค้นจาก <https://www.samyam-mitrtown.com> สืบค้นเมื่อ 1 กันยายน 2564.
- ปิ่นณ์ พัฒนศิริ. (2564). COVID-19 Education Disruption: นัยต่อสังคมและเศรษฐกิจเมื่อโลกเปลี่ยนไปเรียนออนไลน์. สืบค้นจาก <https://www.scbeic.com/th/detail/product/7695> สืบค้นเมื่อ 1 กันยายน 2564.
- ภูษิมา ภิญญุณินวัฒน์. (2563). จัดการเรียนการสอนอย่างไรในสถานการณ์โควิด-19: จากบทเรียนต่างประเทศสู่การจัดการเรียนรู้ของไทย. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) สืบค้นจาก <https://tdri.or.th/2020/05/examples-of-teaching-and-learning-in-covid-19-pandemic/> สืบค้นเมื่อ 22 สิงหาคม 2564.
- ยีน ภู่วรรณ. (2564). โควิด 19 กับ การศึกษาวิถีใหม่. สืบค้นจาก <https://learningdq-dc.ku.ac.th/course/?c=3&l=1> สืบค้นเมื่อ 22 สิงหาคม 2564.
- สรวงมณต์ สิทธิสมาน. (2563). ข้อดี COVID-19ช่วยปฏิรูปการศึกษา. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/qol/detail/9630000029994> สืบค้นเมื่อ 1 กันยายน 2564.

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการของโรงเรียนเทศบาลชั้นมัธยมศึกษา กับ การประเมินคุณภาพ
โรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE ORGANIZATION OF MUNICIPALITY SECONDARY SCHOOLS AND THE QUALITY EVALUATION OF THE INTERNATIONAL STANDARD SCHOOL EDUCATION AREA OFFICE 1, SAMUT SAKHON PROVINCE

ผู้วิจัย

ดร. สันต์ชัย พูลสวัสดิ์

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการงานโรงเรียนเทศบาลชั้นมัธยมศึกษา เขต
พื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร 2) เพื่อศึกษาการประเมินคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลเทศบาลชั้น
มัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการ
โรงเรียนเทศบาลชั้นมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร กับ การประเมินคุณภาพโรงเรียน
มาตรฐานสากล เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 248 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารจัดการโรงเรียนเทศบาลระดับมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร
โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ การบริหาร
สถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านบริหารงบประมาณ การจัดระบบบริหารงานบุคคลเพื่อการศึกษา
โครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา และด้านบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ
2. ประเมินคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลโรงเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเทศบาลชั้นมัธยมศึกษา เขตพื้นที่
การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การนำองค์กร
มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ กลยุทธ์ การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การปฏิบัติการ ผลลัพธ์ นักเรียน
และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และบุคลากร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ
3. ผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลกับการ
บริหารจัดการโรงเรียนเทศบาลชั้นมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ในภาพรวมมี
ความสัมพันธ์ อยู่ในระดับสูงมากไปในทิศทางบวกและทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ .01 โดยมี
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ .929 อยู่ในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า การประเมินคุณภาพ
โรงเรียนมาตรฐานสากลมีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการ ส่วนการประเมินคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลมี
ความสัมพันธ์กับการบริหารงาน ด้านการนำองค์กรอยู่ที่ .938 อยู่ในระดับสูงมาก และมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ .01 ไปในทิศทางบวกและทิศทางเดียวกัน

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์การบริหาร, โรงเรียนเทศบาลชั้นมัธยม, การประเมินคุณภาพโรงเรียน

Abstract

The purpose of the study were 1) to study of an Organization of the Municipality Secondary Schools Area Office 1, Samut Sakhon Province. 2) to study an quality evaluation of the international standard school Municipality secondary schools Area Office 1, Samut Sakhon and 3) to study the relationship between the organization of municipality secondary schools and the quality evaluation of the international standard school education area office 1, samut sakhon province. The study samples size was 248 persons from the teachers Municipality secondary school Area Office 1, Samut Sakhon. The instruments used to collecting data was a rating scale, questionnaire. The instrument Reliability coefficient was 0.98. Statistics use to analyze the data were frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson Correlation Coefficient.

The finding of the study were as follows.

1. An Organization of the Municipality secondary schools Area Office 1, Samut Sakhon as a whole was highest, and all aspect were at highest, An Organization was the highest, the next best thing was the finance management, and arrange Organization.

2. An evaluation quality Municipality secondary schools Area Office 1, Samut Sakhon as a whole were at highest level, and all aspect were highest. An Organization was highest, the next best thing was budget management and the low personnel management.

3. The relationship between the quality secondary schools and an Organization of the Municipality secondary schools Area Office 1, Samut Sakhon as a whole at highest level and found that the way to the positive and the same direction, and the relation were significant at 0.01 level. When considered each aspect of an Organization of the Municipality secondary schools Area Office 1, Samut Sakhon was at .938** level and the total of the evaluation high and highest were at .929** level and the way to the positive and to the same direction, significant at 0.01 level.

Keywords : Relation Organization Municipality, Secondary Schools, Evaluations Quality Education.

บทนำ

การศึกษาของประเทศไทยเป็นการสร้างความรู้ พัฒนาความสามารถ สร้างคุณธรรม และการสร้างให้บุคคลอยู่ร่วมกันได้อย่างสร้างสรรค์ การพัฒนาศักยภาพของประชากรในประเทศ เป็นจุดมุ่งหมายให้ประเทศชาติได้เกิดการพัฒนายั่งยืนจากการที่ได้ผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพ ปัจจุบันการศึกษาของไทยยังไม่สามารถให้การศึกษาที่มีคุณภาพ และเตรียมความพร้อมนักเรียนให้มีศักยภาพในการแข่งขันกับประชาคมโลกได้เท่าที่ควร แม้แต่การพิจารณาดัชนีการพัฒนามนุษย์ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ พบว่าไทยมีดัชนีการพัฒนามนุษย์ในอันดับที่ 81 จากทั้งหมด 134 ประเทศ โดยประเทศไทยมีสภาพการพัฒนาด้านเศรษฐกิจสังคมต่ำกว่าประเทศที่มีประชากรและทรัพยากรใกล้เคียงกันสะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยพัฒนาน้อยกว่าประเทศอื่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557 : 17)

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ขับเคลื่อน โรงเรียนมาตรฐานสากลมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 มีเป้าหมายเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานสากล โรงเรียนมาตรฐานสากลจึงเป็นนวัตกรรมการจัดการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำมาใช้เป็นมาตรการในการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยมีองค์ประกอบหลัก 2 ส่วน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน

เทียบเคียงมาตรฐานสากล และการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อให้การขับเคลื่อนดังกล่าวเป็นไปตามเป้าหมายสำคัญ “คุณภาพการบริหารจัดการที่เป็นเลิศ” สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้จัดทำเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน OBECQA ปี 2559-2560 ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award : TQA) ขึ้น สำหรับให้โรงเรียนนำแนวทางของเกณฑ์ไปประยุกต์ใช้ โดยเทียบเคียงให้เหมาะสมกับบริบทการบริหารจัดการของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองสู่ความเป็นเลิศอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ถือเป็นนโยบายสำคัญในการให้โรงเรียนในสังกัด นำเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน OBECQA ของโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ปี 2559-2560 ไปใช้ขับเคลื่อนการบริหารจัดการการศึกษาให้โรงเรียนมีคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานสากลและมีสมรรถนะในการแข่งขันสู่เวทีโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2560 : ก)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการพัฒนาระดับการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานเทียบเท่าสากล ผู้เรียนมีศักยภาพและความสามารถทัดเทียมกับผู้เรียนนานาชาติ หรือมาตรฐานของประเทศที่มีคุณภาพการศึกษาสูง มีความสามารถในการร่วมมือทำงานและแข่งขันกับนานาชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะสิ่งเหล่านี้ จะทำให้ประเทศไทยดำรงอยู่ในเวทีระดับนานาชาติได้อย่างรู้เท่าทัน สมศักดิ์ศรี เคียงบ่าเคียงไหล่ ไม่ถูกเอาเปรียบ ได้รับประโยชน์ในสิ่งที่ควรจะได้รับ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสงบ สันติ ถ้อยที ถ้อยอาศัย และช่วยเหลือซึ่งกันและกันโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลเป็นวาระแห่งชาติและเป็นการตอบโจทยการพัฒนาผู้เรียนสู่เป้าหมายปลายทางการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่สอง ซึ่งได้คัดเลือกโรงเรียนที่มีความพร้อมและมีคุณภาพสูงทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเข้าโครงการด้วยการให้โรงเรียนในโครงการ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และพัฒนาวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียน บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ความเป็นสากล เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีศักยภาพเป็นพลโลก มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับเดียวกับมาตรฐานของสากล หรือมาตรฐานของประเทศที่มีคุณภาพการศึกษาสูงโรงเรียนมาตรฐานสากล ทั้งนี้ โรงเรียนที่มีการพัฒนาหลักสูตรการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน และการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียน ให้มีศักยภาพเป็นพลโลก มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับเดียวกับมาตรฐานสากลหรือมาตรฐานของประเทศชั้นนำที่มีคุณภาพการศึกษาสูง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพเยาวชนสำหรับยุคศตวรรษที่ 21 (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2560)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดการศึกษาในระบบนอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนส่งเสริมการศึกษาของทางรัฐ โดยให้โอกาสทุกคนได้รับการศึกษาทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ ภารกิจในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถจัดการศึกษาเป็นที่ยอมรับของชุมชน ทั้งนี้การควบคุมคุณภาพการบริหารจัดการการศึกษาในชุมชนจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง เพราะหากประชาชนในชุมชนมีความรู้มากก็จะพาชุมชนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การบริหารจัดการการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนสังกัดเทศบาลส่วนใหญ่มีความหลากหลายในการบริหารจัดการของโรงเรียนมีความแตกต่างของต้นสังกัด ภารกิจจัดการศึกษาของเทศบาลที่มุ่งส่งเสริมการจัดการศึกษา

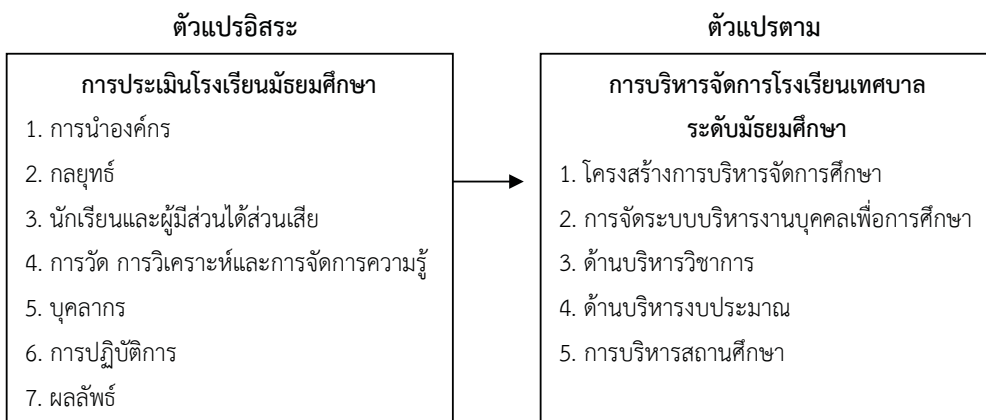
ให้ครอบคลุมพื้นที่บริการ ครอบคลุมกลุ่มประชากรที่มีความต้องการที่หลากหลายของเทศบาล ดังนั้นบทบาทขององค์การบริหารปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมจัดการและสนับสนุนการศึกษา ซึ่งต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานระบบการศึกษาของชาติด้วย เพื่อเป็นการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพของโรงเรียนในเขตเทศบาล ให้สอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐ และของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ศึกษาจึงเห็นความสำคัญของระบบประเมินโรงเรียนกับการบริหารจัดการโรงเรียนเทศบาล ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ จึงนำไปสู่การศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลกับการบริหารจัดการโรงเรียนเทศบาลชั้นมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นโรงเรียนที่จัดการโดยเทศบาล เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับแนวทางการบริหารจัดการ ให้มีความสอดคล้องกับแนวการประเมินโรงเรียนที่มีมาตรฐานสากล และนำมาปรับบริบทให้สอดคล้องกับท้องถิ่นให้นักเรียนได้มีการเรียนรู้ที่เสมอภาคและเท่าเทียมกัน ปรับมาตรฐานการเรียนรู้ให้ทันสมัย เป็นไปตามทิศทางการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานโรงเรียนเทศบาลชั้นมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาการประเมินคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลโรงเรียนเทศบาลชั้นมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการของโรงเรียนเทศบาลชั้นมัธยมศึกษากับการประเมินคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร

กรอบแนวคิดในการทำการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการของโรงเรียนเทศบาลชั้นมัธยมศึกษากับการประเมินคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร ได้นำแนวคิดของกรมส่งเสริมการปกครอง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาท้องถิ่น (2555) สำนักงานบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากร

การศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ การศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้น ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยสำนักงานพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 700 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่จากการเปิดตารางของ Robert V. Krejcie and Eayrle W. Morgan. (1970 : 608 – 609) ได้กลุ่มตัวอย่าง 248 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ (Krejcie and Morgan) ณ ระดับความคลาดเคลื่อน.05 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 43)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการของโรงเรียนเทศบาลชั้นมัธยมศึกษากับการประเมินคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นลักษณะของแบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามข้อความคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการบริหารงานโรงเรียนเทศบาลชั้นมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร คำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลโรงเรียนเทศบาลชั้นมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 ซึ่งข้อความคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของ Likert Rensis, (1967 : 90-95) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 40 ข้อ โดยสร้างคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมโดยวิธีการ รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยส่งหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ขอนหนังสือจาก บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ถึงเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีส่งแบบสอบถามไปยังเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อแจกแก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีความสมบูรณ์ 248 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

4. นำคะแนนที่ได้หาค่าสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้การหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. การบริหารงานโรงเรียนเทศบาลชั้นมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร ใช้การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X} : Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. : Standard Deviation)
3. การประเมินคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลโรงเรียนเทศบาลชั้นมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร ใช้การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X} : Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. : Standard Deviation)
4. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการของโรงเรียนเทศบาลชั้นมัธยมศึกษากับการประเมินคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน โดยแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .90 ขึ้นไปหมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .70-90 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .50-.70 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .30-.50 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .30 ลงมาหมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .00 ลงมาหมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรง

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 248 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 61.30 ส่วนใหญ่มีอายุ 41-60 ปี จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 64.92 ประสบการณ์ปานกลาง (ปานกลาง 5-10 ปี) จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 35.48 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ตำแหน่งครูผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 55.24 ส่วนขนาดสถานศึกษา ขนาดเล็ก จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 33.47

2. ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนเทศบาลระดับมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ การบริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านบริหารงบประมาณ การจัดระบบบริหารงานบุคคลเพื่อการศึกษา โครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา และด้านบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารจัดการโรงเรียนเทศบาลระดับมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมและรายด้าน

การบริหารจัดการโรงเรียนเทศบาล ระดับมัธยมศึกษา	จำนวน (คน)		ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
	n = 248			
	\bar{X}	S.D.		
1. โครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา	4.43	.961	มากที่สุด	4
2. การจัดระบบบริหารงานบุคคลเพื่อการศึกษา	4.44	.842	มากที่สุด	3
3. ด้านบริหารวิชาการ	4.32	.872	มากที่สุด	5
4. ด้านบริหารงบประมาณ	4.61	.714	มากที่สุด	2
5. การบริหารสถานศึกษา	4.63	.701	มากที่สุด	1
รวม	4.48	.684	มากที่สุด	

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

2.1 ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มากที่สุดทุกรายการ มีการกำหนดบุคคลที่มีวุฒิทางการศึกษาที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานตามโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การกำหนดภารกิจในการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของสถานศึกษา และปรับโครงสร้างของผู้รับผิดชอบการบริหารจัดการในรอบระยะเวลาที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

2.2 ด้านการจัดระบบบริหารงานบุคคลเพื่อการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มากที่สุดทุกรายการ การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเข้าสู่ยุคดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ผู้บริหารวางแผนและจัดครูเข้าสอนตามความสามารถและความถนัด และโรงเรียนจัดให้มีวิทยากรภายนอกให้ความรู้ เช่น ประชาชนชาวบ้าน นักวิชาการจากหน่วยงานอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

2.3 ด้านบริหารวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มากที่สุดทุกรายการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ยึดโครงงานเป็นฐานการปฏิบัติจริง และส่งเสริมทักษะดำรงชีวิตและการฝึกอาชีพโดยเน้นกิจกรรมที่มีความทันสมัย เช่น เรียนรู้การขายของออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

2.4 ด้านบริหารงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มากที่สุดทุกรายการ มีการจัดสรรงบประมาณตามที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการบริหารจัดการศึกษาจากรัฐบาล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ มีการถ่ายโอนเป็นค่าอาหารเสริม (นม) อาหารกลางวันแก่นักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเทศบาลเงินอุดหนุนในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

2.5 ด้านการบริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามากที่สุดทุกรายการ สถานศึกษาจัดทำสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน และโรงเรียนมีอำนาจสามารถบริหารจัดการทั่วไป โดยได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การจัดการศึกษาของสถานศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด และสถานศึกษามีอำนาจในการบริหารงบประมาณของตนเองและมีอิสระในการบริหารงบประมาณและทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

3. ความคิดเห็นต่อการประเมินคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลโรงเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเทศบาลชั้นมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามากที่สุดทุกรายการ การนำองค์กร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ กลยุทธ์ การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การปฏิบัติการ ผลลัพธ์ นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และบุคลากร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการประเมินคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลโรงเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเทศบาลชั้นมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมและรายด้าน

การบริหารจัดการโรงเรียนเทศบาล ระดับมัธยมศึกษา	จำนวน (คน)		ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
	n = 248			
	\bar{X}	S.D.		
1. การนำองค์กร	4.60	.698	มากที่สุด	1
2. กลยุทธ์	4.58	.757	มากที่สุด	2
3. นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	4.39	.882	มากที่สุด	6
4. การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้	4.51	.729	มากที่สุด	3
5. บุคลากร	4.38	.838	มากที่สุด	7
6. การปฏิบัติการ	4.51	.737	มากที่สุด	4
7. ผลลัพธ์	4.50	.768	มากที่สุด	5
รวม	4.49	.605	มากที่สุด	

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

3.1 ด้านการนำองค์กร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามากที่สุดทุกรายการโรงเรียนมีการจัดการศึกษาตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับอย่างมีจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ผู้บริหารมุ่งมั่นต่อสร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีการประพฤติปฏิบัติตามกฎหมาย และจริยธรรม และโรงเรียนดำเนินการสนับสนุนและการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

3.2 ด้านกลยุทธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามากที่สุดทุกรายการ ระบบการบริหารงานเป็นหัวใจของโรงเรียนช่วยให้โรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนสามารถสร้างสมดุลที่เหมาะสมระหว่างความต้องการที่หลากหลายและการแข่งขันกันเองในโรงเรียนได้ และโรงเรียนมีวิธีการในการรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลและพัฒนาสารสนเทศในกระบวนการวางแผนกลยุทธ์อย่างเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

3.3 ด้านนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มากที่สุดทุกรายการ โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนยกระดับภาพลักษณ์ของโรงเรียน ด้วยกิจกรรมและการแสดงออกต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ เปิดช่องทางการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนและไม่พึงพอใจของนักเรียนควรพิจารณามากกว่าเพียงการดูคะแนน และให้ข้อมูลมาวิเคราะห์หาสาเหตุความไม่พึงพอใจและแก้ไขอย่างเป็นระบบ และ โรงเรียนฟังเสียงของนักเรียนโดยรวบรวมและบูรณาการข้อมูลชนิดต่าง ๆ เช่น การสำรวจ สันทนากลุ่ม และกล่องรับความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

3.4 ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มากที่สุดทุกรายการ โรงเรียนมีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้โดยค้นหาวิธีการที่เป็นเลิศ เพื่อแลกเปลี่ยนการเรียนรู้และนำไปปฏิบัติในส่วนอื่นๆ ของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ โรงเรียนมีวิธีการจัดการความรู้ฝังลึกลงไปสู่วิธีการปฏิบัติงาน และนำสารสนเทศที่พร้อมใช้งานอย่างต่อเนื่อง มีความปลอดภัยตอบสนองนักเรียน และยังมีแผนสำรองความปลอดภัยระบบสารสนเทศบนไซเบอร์ และทบทวนการดำเนินการและขีดความสามารถ เติบโตแข่งขัน เพื่อตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลง โดยพลิกโฉมโครงสร้างและระบบงานของโรงเรียน สร้างนวัตกรรม เพื่อถ่ายทอดสู่การปฏิบัติงานให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

3.5 ด้านบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มากที่สุด 4 รายการ และมาก 1 รายการ โรงเรียนพัฒนาการเรียนรู้และความก้าวหน้าในอาชีพของบุคลากร โดยเปิดโอกาสการพัฒนาที่โรงเรียนจัดให้ รวมถึงการฝึกอบรม การสอนงาน การเป็นพี่เลี้ยง และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานด้วย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ โรงเรียนมีวิธีประเมินด้านขีดความสามารถ และอัตราค่าจ้างบุคลากร สามารถสรรหาว่าจ้าง บรรจุ และรักษาบุคลากร รวมถึงมีวิธีการจัดรูปแบบการทำงานและดำเนินการที่เหนือกว่าความคาดหมาย และโรงเรียนมีระบบการบริหารค่าตอบแทนขององค์กรภาครัฐบางแห่งถูกกำหนดโดยกฎหมายหรือกฎระเบียบข้อบังคับ และยังมีรางวัล ยกย่องชมเชยอีกด้วย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

3.6 ด้านการปฏิบัติการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มากที่สุดทุกรายการ โรงเรียนจัดทำข้อกำหนดสำคัญของหลักสูตร ออกแบบหลักสูตร และกระบวนการทำงานโดยนำเทคโนโลยีใหม่ ความรู้ขององค์กรเพื่อความเป็นเลิศของหลักสูตร เพิ่มคุณค่าในมุมมองของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ โรงเรียนมีการป้องกันภัยหรือภาวะฉุกเฉินในระดับท้องถิ่น มีความพร้อมรับมือกับภาวะฉุกเฉินต่างๆ เช่น สถานการณ์โควิด 19 และ โรงเรียนส่งเสริมข้อมูลป้อนกลับโดยเป็นการสื่อสารสองทาง เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องสามารถอธิบายถึงความต้องการเกี่ยวกับการบริหารของโรงเรียนได้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

3.7 ด้านผลลัพธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มากที่สุดทุกรายการ โรงเรียนมีผลลัพธ์ด้านหลักสูตรและกระบวนการ ผลลัพธ์ด้านการดำเนินการด้านหลักสูตร และประสิทธิผลของกระบวนการอยู่ในระดับมาตรฐาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ โรงเรียนแสดงข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างบุคลากร บรรยากาศในการทำงาน ความผูกพันในองค์กร และการพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ และโรงเรียนสามารถแสดงผลการดำเนินงานและเผยแพร่ข้อมูล ผลลัพธ์ของการประเมิน รายงานสถานภาพทางการเงินและความเสี่ยง คำแนะนำที่มีความสำคัญของผู้ตรวจสอบภายในและภายนอก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลกับการบริหารจัดการโรงเรียนเทศบาลชั้นมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร โดยการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation coefficient) พบว่า ในภาพรวมการบริหารงานมีความสัมพันธ์กับการประเมิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ .929 การบริหารงานมีความสัมพันธ์ไปในทางบวกและทิศทางเดียวกันกับการประเมินคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล และความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก ดังตารางต่อไปนี้ดังนี้

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการของโรงเรียนเทศบาลชั้นมัธยมศึกษา
กับการประเมินคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร

การประเมิน โรงเรียน เทศบาล	ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ Pearson Correlation	การบริหารงานโรงเรียนเทศบาล					
		โครงสร้าง การบริหาร จัดการศึกษา	การจัด ระบบบริหารงาน บุคคลเพื่อการศึกษา	ด้านบริหาร วิชาการ	ด้านบริหาร งบประมาณ	การบริหาร สถานศึกษา	ภาพรวม การบริหารงาน โรงเรียนเทศบาล
1. การนำ องค์กร	Value	.827**	.823**	.544**	.619**	.719**	.938**
	Sig	.000	.000	.000	.000	.000	.000
2. กลยุทธ์	Value	.862**	.794**	.606**	.466**	.784**	.884**
	Sig	.000	.000	.000	.000	.000	.000
3. นักเรียน และผู้มีส่วน ได้ส่วนเสีย	Value	.704**	.695**	.764**	.707**	.753**	.917**
	Sig	.000	.000	.000	.000	.000**	.000
4. การวัด การวิเคราะห์ และการ จัดการ ความรู้	Value	.763**	.790**	.522**	.631**	.684**	.880**
	Sig	.000	.000	.000	.000	.000	.000
5. บุคลากร	Value	.776**	.606**	.533**	.562**	.848**	.856**
	Sig	.000	.000	.000	.000	.000	.000
6. การ ปฏิบัติการ	Value	.772**	.672**	.482**	.537**	.602**	.883**
	Sig	.000	.000	.000	.000	.000	.000
7. ผลลัพธ์	Value	.721**	.560**	.555**	.559**	.64๗8**	.879**
	Sig	.000	.000	.000	.000	.000	.000
ภาพรวมการ ประเมิน โรงเรียน เทศบาล	Value	.872**	.808**	.679**	.676**	.832**	.929**
	Sig	.000	.000	.000	.000	.000	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ผลการวิจัยนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนเทศบาลระดับมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ การบริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านบริหารงบประมาณ การจัดระบบบริหารงานบุคคลเพื่อการศึกษา โครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา และด้านบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะการบริหารจัดการโรงเรียนเทศบาล มีแนวปฏิบัติการบริหารจัดการที่ดี พัฒนาการอย่างต่อเนื่อง และเป็นที่ยอมรับในการบริหารจัดการที่ได้มาตรฐานในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ การบริหารจัดการด้านงบประมาณ บุคคล โครงสร้าง และการบริหารวิชาการ สามารถควบคุมให้อยู่ในกรอบกำหนดได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดุจดเดือน ไชยพิชิต (2561 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนระดับประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สภาพความต้องการในการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับแนวคิดของ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2555 : 10) พบว่า การจัดการศึกษาของสถานศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด และต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

2. ความคิดเห็นต่อการประเมินคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลโรงเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเทศบาลชั้นมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มากที่สุดทุกรายการ การนำองค์กร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ กลยุทธ์ การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การปฏิบัติการ ผลลัพธ์ นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และบุคลากร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนเทศบาลมีความพร้อมในการผลักดันให้เกิดคุณภาพสูงสุด ดังนั้นการประเมินคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล จึงเป็นรูปแบบการบริหารจัดการที่โรงเรียนเทศบาลตั้งเป้าหมายในการบริหารจัดการให้บรรลุวัตถุประสงค์ และพัฒนากระบวนการ นำองค์กร กลยุทธ์ การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การปฏิบัติการ ผลลัพธ์ นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และบุคลากร อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อกำหนดทิศทางในการบริหารจัดการแบบบูรณาการสู่การพัฒนามาตรฐานโรงเรียนอย่างสมบูรณ์ สอดคล้องกับงานวิจัย Clark Plexico (2008 : 23) ทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงาน ของโรงเรียนมาตรฐานสากลของรัฐโคโรไลนา พบว่า การดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลเป็นระบบที่ค่อนข้างยุ่งยาก และซับซ้อน มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญหลายประการภายใต้เงื่อนไข และคุณลักษณะพิเศษที่เฉพาะต้องอาศัยเอกสารแนบแนวทางที่ละเอียดและสมบูรณ์มากที่สุดหรืออาศัยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อช่วยแนะนำแผนการดำเนินงาน ช่วยกำหนดแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน การจัดกิจกรรม งาน โครงการ เพื่อให้การดำเนินงาน ของโรงเรียนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ มาตรฐานสากลในประเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรียา ชิมณะพงศ์ (2561 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง องค์ประกอบการบริหารจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษาด้วยระบบคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการบริหารจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษาด้วยระบบคุณภาพสู่มาตรฐานสากล อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลกับการบริหารจัดการโรงเรียนเทศบาลชั้นมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร โดยการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation coefficient) พบว่า ในภาพรวมการบริหารงานมีความสัมพันธ์กับการประเมินคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ .929 การบริหารงานมีความสัมพันธ์ไปในทางบวกและทิศทางเดียวกันกับการประเมินคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล และความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก ทั้งนี้เป็นเพราะการบริหารจัดการโรงเรียนเทศบาลให้ความสำคัญกับการดำเนินงานเป็นอย่างมาก มีการมุ่งเน้นให้เกิดคุณภาพการศึกษาในการบริหารจัดการ การประเมินคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลเป็นกระบวนการที่สะท้อนให้เห็นถึงโรงเรียนที่มีคุณภาพในการบริหารจัดการที่ดีเยี่ยม ซึ่งโรงเรียนเทศบาลมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง จึงทำให้การบริหารจัดการของโรงเรียนเทศบาลสอดคล้องและมีความสัมพันธ์กันกับการประเมินคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล เพราะเป็นทิศทางที่โรงเรียนเทศบาลพยายามเสริมสร้างศักยภาพของตนเองให้ได้มาตรฐานสากลอยู่เสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรัสสา ไสยแก้ว (2559 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธรรมรัตน์ สงคร ชูศักดิ์ เอกเพชร และบรรจง เจริญสุข (2558 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารงานงบประมาณโดยรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณารายด้าน มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยมีความสัมพันธ์กับด้านการบริหารงานบุคคลสูงที่สุด รองลงมาด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานวิชาการ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนพัฒน์ อภัยโส จงใจ เตโซ และนันทวัน เอื้อวงศ์กุล (2558 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกระบวนการ PDCA ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ผลการวิจัย ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ในระดับสูง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ ความคิดเห็นต่อการบริหาร ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา ต้องมีการปรับโครงสร้างของผู้รับผิดชอบการบริหารจัดการในกรอบระยะเวลาที่เหมาะสม ด้านการจัดระบบบริหารงานบุคคลเพื่อการศึกษา โรงเรียนจัดให้มีวิทยากรภายนอกให้ความรู้ เช่น ปรากฏชาวบ้าน นักวิชาการจากหน่วยงานอื่นๆ ด้านบริหารวิชาการ ส่งเสริมทักษะดำรงชีวิตและการฝึกอาชีพโดยเน้นกิจกรรมในไม่มีความทันสมัย เช่น เรียนรู้การขายของออนไลน์ ด้านบริหารงบประมาณ เทศบาลเงินอุดหนุนในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อย่างเหมาะสม ด้านการบริหารสถานศึกษา สถานศึกษามีอำนาจในการบริหารงบประมาณของตนเองและมีอิสระใน

การบริหารงบประมาณและทรัพยากร ส่วนการประเมินคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล ด้านการนำองค์กร จริยธรรม และโรงเรียนดำเนินการสนับสนุนและการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน ด้านกลยุทธ์ โรงเรียนมีวิธีการในการรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลและพัฒนาสารสนเทศในกระบวนการวางแผนกลยุทธ์อย่างเป็น ด้านนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โรงเรียนฟังเสียงของนักเรียนโดยรวบรวมและบูรณาการข้อมูลชนิดต่างๆ เช่น การสำรวจ สทนากลุ่ม และกล่องรับความคิดเห็น ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ และทบทวนการดำเนินการและขีดความสามารถ เติบโตแข่งขัน เพื่อตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลง โดยพลิกโฉมโครงสร้างและระบบงานของโรงเรียน สร้างนวัตกรรม เพื่อถ่ายทอดสู่การปฏิบัติงานให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับโรงเรียน ด้านบุคลากร โรงเรียนมีระบบการบริหารค่าตอบแทนขององค์กรภาครัฐบางแห่งถูกกำหนดโดยกฎหมายหรือกฎระเบียบข้อบังคับ และยังมีกรให้รางวัล ยกย่องชมเชยอีก ด้านการปฏิบัติการ โรงเรียนส่งเสริมข้อมูลป้อนกลับโดยเป็นการสื่อสารสองทาง เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องสามารถอธิบายถึงความต้องการเกี่ยวกับการบริหารของโรงเรียนได้ ด้านผลลัพธ์ โรงเรียนสามารถแสดงผลการดำเนินงานและเผยแพร่ข้อมูล ผลลัพธ์ของการประเมิน รายงาน สถานภาพทางการเงินและความเสี่ยง คำแนะนำที่มีความสำคัญของผู้ตรวจสอบภายในและภายนอก

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย นโยบายการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับอนาคตในระยะยาว ปรับให้เป็นแนวคิดนี้ให้ออกมาเป็นรูปธรรม ปรับปรุงหลักสูตรโดยตระหนักให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยีดิจิทัล ปรับเพิ่มหลักสูตรให้มีเนื้อหาการเรียนเกี่ยวกับการเขียนโค้ด (Coding) การคิดเชิงคำนวณ (Computational Thinking) และวิทยาการคอมพิวเตอร์ (Computing) เติมเต็มทักษะความรู้ทางการเงิน หน้าที่พลเมือง (Character and Citizenship Education) เพิ่มเนื้อหาการเรียนเกี่ยวกับการท่องโลกไซเบอร์อย่างมั่นคงปลอดภัย (Cyber Wellness Education) และการดูแลสุขภาพจิต (Mental Health) เพื่อให้ นักเรียนมีความพร้อมดำเนินชีวิต ให้ประสบความสำเร็จ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาค้นคว้าเพื่อเป็นประโยชน์ใน ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรศึกษาการสร้างความร่วมมือพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนให้มีคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล โรงเรียนในสังกัดเทศบาล
2. ควรศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการนวัตกรรมการศึกษาที่ส่งเสริมให้โรงเรียนเทศบาลเป็นโรงเรียนคุณภาพมาตรฐานสากล
3. ควรศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรการเรียนการสอนด้วยระบบออนไลน์ให้มีคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล โรงเรียนในสังกัดเทศบาล
4. ควรศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลด้วยการสร้างกับการบริหารจัดการคุณภาพที่ได้มาตรฐานสากล โรงเรียนในสังกัดเทศบาล

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2553). **การบริหารงานบุคคลครูและบุคลากรทางการศึกษาท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- จิรัสสา ไสยแก้ว. (2559). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2**. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช.
- คุณเดือน ไชยพิชิต. (2561). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียน ดำรงจนะเวณชายนแดน ระดับประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี. **วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย**. ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2561.
- ธรรมรัตน์ สงคร ชูศักดิ์ เอกเพชร และบรรจง เจริญสุข. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 1. **วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี**. ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2558), หน้า 87 - 88.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). **นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2557**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560).
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2560). **เกณฑ์รางวัลคุณภาพ แห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน OBECQA ปี 2559-2560**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุรียา ชินณะพงศ์. (2561). องค์ประกอบการบริหารจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษาด้วยระบบคุณภาพสู่มาตรฐานสากล. **วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย**, ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน), หน้า 277.
- Clark, P. (2008). Global trends necessitating a world class education. **Dissertation Abstracts International**, 51(3): 62-67.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**, 30(3), pp. 607-610.

ผลกระทบด้านการศึกษามาจากโควิด-19 ตามหลักธรรมาภิบาล

The Impact of COVID-19 on Thai Education under Good Governance

ผู้วิจัย

ดร.จินดา ศรีญาณลักษณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของ “ธรรมาภิบาล” และส่งผลกระทบด้านการศึกษาอันเนื่องจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 อย่างไร การเริ่มต้นของหลักธรรมาภิบาลอันสืบเนื่องมาจากวิกฤต ปีพุทธศักราช 2540 จึงทำให้ประเทศไทยตื่นตัวต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลมาบริหารประเทศ ตลอดจนในสถานศึกษา หลักธรรมาภิบาลดังกล่าว ประกอบด้วย หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า รวมทั้งการนำหลักธรรมาภิบาลบูรณาการกับการบริหารงานในสถานศึกษาโดยเฉพาะในโรงเรียนในการบริหารวิชาการ การบริหารงานการเงินและงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารงานบริหารทั่วไป ส่วนผลกระทบด้านการศึกษาจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 นั้น มีผลกระทบที่สำคัญ คือ ความเหลื่อมล้ำและไม่เท่าเทียมทางการศึกษา ประสิทธิภาพการเรียนการสอนที่ยังไม่เพียงพอ และระบบส่งเสริมและสนับสนุนการสอนออนไลน์ของครูยังไม่เพียงพอ

คำสำคัญ : ธรรมาภิบาลในสถานศึกษา; โควิด-19

Abstract

The two purposes of this article are to present knowledge about the development of good governance in Thai schools, and the impact of the COVID-19 pandemic on education.. Discussion about good governance started as a result of the economic crisis in 2540 B.E. Issues concerning good governance for the administration of the country included public-private education and school organization. Good governance consisted of the rules of law, morality, transparency, participation, accountability and security. Moreover, good governance principles were applied to fit with the administrative processes in the school, including academic, financial and budget, student affairs and personnel management. The impact of the COVID-19 pandemic on education explore the inequality of education, the inadequate of effective learning and the inadequate encouragement and support of online teachers.

Keywords : Good Governance in the School; Covid-19

บทนำ

พัฒนาการของการบริหารหลักธรรมาภิบาลได้เริ่มเสนอเป็นครั้งแรกโดยองค์การระหว่างประเทศ คือ ธนาคารโลกและองค์การพัฒนาแห่งสหประชาชาติ พัฒนาคำเป็นอยู่ของประชาชนอย่างสงบสุข (บวรศักดิ์ อุวรรณโน, 2542 อ้างอิงใน อริย์ธัช แก้วเกาะสบบ้า, 2548 : 105) ต่อมาเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 จากวิกฤตในปีดังกล่าวทำให้ประเทศไทยมีการตื่นตัวเรื่องหลักธรรมาภิบาลอย่างมาก จึงได้กำหนดให้มีการบังคับใช้หลักธรรมาภิบาลในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 โดยมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ภาครัฐและการปรับส่วนราชการใหม่ มีการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยกระทรวง ทบวง กรม เน้นการนำหลักบริหารองค์การระหว่างประเทศแบบธรรมาภิบาลและการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้ มีการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อพัฒนาระบบราชการไทยให้มีขีดความสามารถและสมรรถนะสูงขึ้น ลดการคอร์รัปชัน และสร้างขวัญกำลังใจแก่ข้าราชการที่ตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถให้มีโอกาสได้รับการดูแลอย่างเป็นธรรม (สิริพร วงศ์ตรี, 2559) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550 : ออนไลน์) ได้รายงานว่าการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลในสังคมไทยที่ผ่านมา มีความก้าวหน้ามาโดยลำดับ ภาคราชการไทยเริ่มปรับตัวก้าวสู่ความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ ภาพลักษณ์ธรรมาภิบาลของภาคเอกชนไทยดีขึ้นในสายตาของต่างประเทศ -

จากความตระหนักและตื่นตัวในการเสริมสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ระดับความโปร่งใสของประเทศไทย จากมุมมองของนักธุรกิจต่างชาติขยับตัวอยู่ในระดับดีขึ้น จากลำดับที่ 66 เมื่อปี พ.ศ. 2547 ลำดับที่ 59 ในปี 2548 และอยู่ในระดับปานกลางของกลุ่มประเทศตัวอย่างที่ทำการสำรวจ แต่ความโปร่งใสระหว่างปี พ.ศ. 2541-2549 มีคะแนนไม่สูงมาก ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 จึงได้กำหนดเป้าหมายด้านธรรมาภิบาลของประเทศให้สูงขึ้น โดยกำหนดให้มีคะแนนภาพลักษณ์โปร่งใส อยู่ลำดับที่ 5.0 ระบบราชการมีขนาดที่เหมาะสมและมีการดำเนินงานที่คุ้มค่าเพิ่มขึ้น ลดกำลังคนภาคราชการส่วนกลางให้ได้ร้อยละ 10 ภายในปี พ.ศ. 2554

หลักธรรมาภิบาลถือเป็นกฎหมายหนึ่งที่ใช้ในการบริหารงาน ตั้งแต่ระดับโลกจนถึงสถานศึกษาทั้งองค์การของรัฐและเอกชน สำหรับบทความวิชาการนี้จะกล่าวถึงการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ซึ่งสืบเนื่องจากพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2545 มาตรา 3(1) มีเจตนารมณ์ให้มีการกำหนดภารกิจหลักประการหนึ่งของสำนักงาน ก.พ.ร. เพื่อส่งเสริมในระบบราชการไทย ได้นำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อประโยชน์สุขของประเทศชาติและประชาชน ซึ่งหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี กำหนดให้มี 10 ประการ ดังนี้ 1) หลักการ ตอบสนอง (responsiveness) 2) หลักประสิทธิผล (effectiveness) 3) หลักประสิทธิภาพ คุ้มค่า (efficiency/value for money) 4) หลักความเสมอภาค (equity) 5) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (consensus oriented) 6) หลักการ ตรวจสอบได้ มีภาระรับผิดชอบ (accountability) 7) หลักเปิดเผย โปร่งใส (transparency) 8) หลักการกระจาย อำนาจ (decentralization) 9) หลักการมีส่วนร่วม (participation) และ 10) หลักนิติธรรม (rule of law) (สำนักงาน ก.พ. 2564 : 1-2)

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมีการพัฒนา ได้ลดทอนความซับซ้อนโดย UNESCAP ให้เหลือ 8 ด้าน ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วม (participatory) 2. นิติธรรม (rule of law) 3. ความโปร่งใส (transparency) 4. ความรับผิดชอบ (responsiveness) 5. ความสอดคล้อง (consensus oriented) 6.ความเสมอภาค (equity and inclusiveness) 7. การมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (effectiveness and efficiency) และ 8. การมีเหตุผลอธิบายได้ (accountability) เพื่อให้เกิดความชัดเจนและปฏิบัติได้ง่ายขึ้นมีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ได้เสนอเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักธรรมาภิบาล กำหนดให้หลักธรรมาภิบาลมี 6 ประการ ได้แก่ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. 2542)

สรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาลได้เริ่มต้นพัฒนาจากองค์กรระหว่างประเทศ จนกระทั่งประเทศประสพวิกฤต ในปี พุทธศักราช 2540 จึงได้ให้ความสำคัญต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานในระดับประเทศ จนถึงสถานศึกษา เพื่อให้ประชาชนได้รับความเสมอภาค มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

ความหมายของหลักธรรมาภิบาล

คำว่า ธรรมาภิบาล มาจากคำว่า ธรรมะ แปลว่า ความถูกต้อง ดิงาม อภิบาล แปลว่า การปกครอง หรือ การปกป้องรักษา ธรรมาภิบาล จึงแปลว่า การปกครองที่ยึดถือความถูกต้องดิงาม เป็นหลักหรือการปกครองโดยธรรม ส่วนคำว่า ธรรมรัฐ แปลว่า รัฐหรือองค์กรที่มีรูปแบบและการดำเนินงานอย่างถูกต้องดิงาม ดังนั้นความหมายตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พศ. 2542 จึงหมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจสามารถร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้จักสามัคคี และร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และส่งเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤตอันตรายที่หากจะมีในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความมีส่วนร่วมร่วมกัน

คำว่า ธรรมาภิบาล ภาษาอังกฤษจะใช้ว่า Governance ซึ่งเป็นกระบวนการการตัดสินใจ ในการบริหารหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งองค์กรที่มีรูปแบบ (Formal) และไม่มีรูปแบบ (informal) คนที่อยู่ในองค์การเป็นผู้ตัดสินใจ และกระทำตามโครงสร้างและแนวทาง ที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งมีนักวิชาการอีกหลายท่านได้ความหมายของ ธรรมาภิบาลไว้ดังนี้

สุทัศน์ สุธาทิถุสมบัติ (2550 : 1) ได้กล่าวถึงความหมายของธรรมาภิบาลว่า คือ กระบวนการตัดสินใจที่จะปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งขององค์การ มีทั้งมีรูปแบบ (formal) และไม่มีรูปแบบ (informal) ส่วน ธนาคารโลก (World Bank) ได้รายงานว่ ธรรมาภิบาลเป็นการบริหารประเทศที่มีนโยบายที่เป็นไปอย่างเปิดเผยและสามารถเกิดความสำเร็จได้ เป็นกลไกการบริหารของรัฐบาลมีความน่าเชื่อถือ มีประชาสังคมที่เข้มแข็ง มีส่วนร่วมในกิจการของภาครัฐและทุกนโยบายอยู่ภายในกรอบของกฎหมาย (Pierre, I.,2000 อ้างอิงจาก ประวิทย์ วรธมโม และคณะ (2021 : 39) และส่วน บุชบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี (2554) ได้กล่าวถึงความหมายของการบริหารตามแบบธรรมาภิบาลตามแนวคิดขององค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (JIGA) ว่าคือ การบริหารจัดการที่ดีเป็นต้นแบบของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม โดยการกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐมีหน้าที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและ

เสริมสร้างบรรยากาศให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีความยุติธรรมทางสังคม ส่วนธีรยุทธ บุญมี (2551) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า หมายถึง กระบวนการความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐ สังคม เอกชนและภาคประชาชน ในการที่จะทำให้การบริหารการจัดการ และการปกครองประเทศดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยความโปร่งใส ยุติธรรม มีคุณธรรม และตรวจสอบได้

ความหมายของธรรมาภิบาลทางการบริหารการศึกษา

ธรรมาภิบาลทางการบริหารการศึกษา มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ เช่น ธีระ รุญเจริญ. (2550 : 31) ได้กล่าวว่า การบริหารงานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย

1. สมรรถภาพที่จำเป็นของผู้บริหาร มีดังนี้ 1) สามารถสร้างศรัทธาให้แก่ครูและผู้ร่วมงาน 2) การทำงานเป็นทีม 3) เป็นผู้นำทางวิชาการ 4) มีวิสัยทัศน์ 5) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 6) มีมนุษยสัมพันธ์ดี 7) มีความรักความสามารถในการบริหาร 8) กล้าตัดสินใจและรับผิดชอบ 9) ซื่อสัตย์โปร่งใส 10) เป็นผู้ประสานงานที่ดี 11) เป็นนักประชาธิปไตย 12) เป็นผู้อำนวยความสะดวกสนับสนุน 13) เป็นแบบอย่างที่ดี

2. แนวทางการบริหาร ได้แก่ 1) วางแผนพัฒนาของสถานศึกษาเพื่อประโยชน์ แก่นักเรียนเป็นสำคัญ 2. ความคิดวิเคราะห์เพื่อแปลงแนวคิดให้เป็นการปฏิบัติที่ได้ผลตามที่คิด 3) ทำงานแบบประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นจากผู้ร่วมงานทุกฝ่าย 4) กล้าตัดสินใจและเปลี่ยนแปลงเพื่อการบริหาร 5) ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน 6) สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนครูผู้ปกครอง และชุมชน 7) จัดการให้เพื่อนครูทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ 8) ทำงานแบบมีพลังเป็นทีมกับบุคลากรทุกฝ่าย 9) ส่งเสริมให้ครูทุกคนเข้าร่วมเสนอแนะรูปแบบการบริหารด้านวิชาการของ สถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน 10) วางแผนบริหารงานให้เอื้อต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนครูและผู้บริหาร 11) ส่งเสริมครูทุกคนมีส่วนร่วมรับรู้และดำเนินการจัดการทรัพยากรของสถานศึกษา 12) ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 13) ส่งเสริมครูทุกคนมีส่วนร่วมตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษา 14) เผยแพร่ และนำผลการประเมินมาปรับปรุงแผนงานต่อไป 15) สนับสนุนครูทุกคนมีส่วนร่วมปรับปรุง ตรวจสอบระบบการเงินของสถานศึกษา

การใช้ธรรมาภิบาลในสถานศึกษา โดยการบูรณาการกับการบริหารจัดการของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐจึงต้องนำหลักมาบูรณาการในการ “ธรรมาภิบาล” บริหารและจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาในฐานะที่เป็นนิติบุคคล หลักธรรมาภิบาลคือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 30-31) ได้นำหลักธรรมาภิบาลบูรณาการกับการดำเนินงานด้านงานวิชาการงบประมาณ บริหารงานบุคคลและบริหารทั่วไปและเป้าหมายในการจัดการศึกษาคือทำให้ผู้เรียนเป็นคนดีเก่ง และคนดี

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มี สภาวะผู้นำเหมาะสม การจัดการศึกษาตามการบริหารสถานศึกษาด้วย หลักธรรมาภิบาล โดยมีความยุติธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้

สามารถนำหลักธรรมาภิบาลบูรณาการกับการจัดการศึกษา บริหารงานทั้ง 4 ด้าน คือ งานบริหารทั่วไป งานวิชาการงาน กิจกรรมนักเรียน และงานบุคคล เป็นต้น

องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล

การบริหารแบบหลักธรรมาภิบาลมีองค์ประกอบมี 6 ด้าน ได้แก่ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ในบทความวิชาการนี้ ผู้เขียนขอเสนอในแต่ละด้านดังนี้

1. หลักคุณธรรม (morality) เป็นหลักคุณธรรมที่แสดงถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม การส่งเสริมให้มีจริยธรรม และคุณธรรม ผู้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง และมาตรการลงโทษผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ขาดจริยธรรมและคุณธรรม รวมทั้งรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ยึดถือหลักคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริใจ ชัยัน อุดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ (แสงชัย อภิชาติธนพัฒน์ (2559) และไพรวลัย ชاکโร (ศรีเมือง). 2558 อ้างอิงจาก ชนะศักดิ์ ยูวบูรณ์ 2543)

2. หลักนิติธรรม (The Rule of Law) เป็นหลักนิติธรรมที่เกี่ยวข้องกับการปกครองโดยยึดหลักกฎหมาย เพื่อให้ความคุ้มครองแก่ประชาชน ทั้งในเรื่องสิทธิเสรีภาพในทรัพย์สิน การแสดงออก การดำรงชีพ เป็นต้น ซึ่งถือเป็นหนึ่งในบรรดาสหิทธิขั้นพื้นฐานทั้งหมดของปัจเจกบุคคลและโดยหลักการนี้ ผู้ปกครองไม่สามารถใช้อำนาจใด ๆ อันละเมิดต่อกฎหมายกระทำต่อประชาชนได้ กฎเกณฑ์นี้อาจหมายถึงตัวบทกฎหมาย ระเบียบ วินัย ข้อบังคับ กติกา หรือข้อตกลงในระดับต่าง ๆ รวมถึงกฎเกณฑ์ที่มีได้เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น ธรรมเนียมประเพณี ศาสนา และศีลธรรม การใช้กฎเกณฑ์นี้ต้องมีความยุติธรรม ชัดเจน ความเสมอภาค ความเป็นธรรม และมีความชอบธรรม ได้รับการยอมรับและปฏิบัติตามด้วยกระบวนการยุติธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย สันติสุขในหมู่คณะ ซึ่งจะส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุด (แสงชัย อภิชาติธนพัฒน์ (2559); ไพรวลัย ชاکโร (ศรีเมือง) 2558: 20 อ้างอิงจาก ชนะศักดิ์ ยูวบูรณ์ 2543)

3. หลักความโปร่งใส (accountability) ได้กล่าวถึง หลักความโปร่งใสว่า คือ การปรับปรุงกลไกการทำงานขององการให้มีความโปร่งใส เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร และมีกระบวนการให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและตรวจสอบความถูกต้องได้ หลักความโปร่งใส ตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กล่าวว่า ความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน (แสงชัย อภิชาติธนพัฒน์ (2559); ไพรวลัย ชاکโร (ศรีเมือง). 2558 อ้างอิงจาก ชนะศักดิ์ ยูวบูรณ์ 2543)

4. หลักการมีส่วนร่วม (participation) คือ หลักการมีส่วนร่วมของการบริหารแบบธรรมาภิบาลว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นต่อการตัดสินใจขององค์การ คุ้มครองสิทธิในการมีส่วนร่วมกับรัฐและการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน (แสงชัย อภิชาติธนพัฒน์ (2559); ไพรวลัย ชاکโร (ศรีเมือง). 2558 อ้างอิงจาก ชนะศักดิ์ ยูวบูรณ์ 2543)

5. หลักความรับผิดชอบ (responsibility) เป็นหลักความรับผิดชอบในการบริหารแบบธรรมาภิบาล คือ การสำนึกในความรับผิดชอบต่อสาธารณะ และเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน (แสงชัย อภิชาติธนพัฒน์ (2559); ไพรวลัย ชاکโร(ศรีเมือง). 2558 อ้างอิงจาก ชนะศักดิ์ ยูวบูรณ์และโด 2543)

6. หลักความคุ้มค่า (cost-effectiveness or economy) เป็นหลักความคุ้มค่าของการบริหารแบบหลักธรรมาภิบาล คือ การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยตรงคือให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีนานาชาติและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์และยั่งยืน (แสงชัย อภิชาติธนพัฒน์. 2559); ไพโรวัลย์ ชากโร (ศรีเมือง). 2558 อ้างอิงจาก ชนะศักดิ์ ยูวบูรณ์ 2543)

สถานการณ์การระบาดของโควิด-19

กลุ่มพัฒนาวิชาการโรคติดต่อ (2564 : 1) กล่าวว่า การระบาดของโรคโควิด-19 ได้เริ่มต้นในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 โดยพบครั้งแรกในนครอู่ฮั่น ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ต่อมาในวันที่ 13 มีนาคม 2563 องค์การอนามัยโลกประกาศโรค COVID-19 ระบาดใหญ่ (Coronavirus Pandemic) และกระจายไปทั่วโลก ประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับผลกระทบดังกล่าวในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการศึกษาได้มีผู้ศึกษาวิจัย พบว่า

ผลกระทบจากโควิด-19 ด้านการศึกษา

การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา(โควิด-19) ส่งผลกระทบต่อการศึกษาไทยที่สำคัญ 3 ประการ

<https://www.kenan-asia.org/th/covid-19-education-impact/> ดังนี้

1. ความเหลื่อมล้ำและไม่เท่าเทียมทางการศึกษา ซึ่งมีหลายปัจจัยที่ทำให้เห็นอย่างชัดเจน เช่น โอกาสการเข้าถึงระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ ช่องว่างระหว่างโอกาสเข้าถึงการศึกษ และความพร้อมทางด้านอุปกรณ์รองรับการเรียนเพิ่มมากขึ้นอย่างชัดเจน เห็นได้จากนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติและโรงเรียนรัฐที่มีชื่อเสียงในกรุงเทพฯ สามารถเข้าถึงการเรียนการสอนผ่านทางระบบออนไลน์หรืออีเลิร์นนิ่ง (E-Learning) อย่างมีประสิทธิภาพเมื่อต้องกักขังตัวอยู่ที่บ้าน ในขณะที่มีนักเรียนไทยอีกหลายล้านคน โดยเฉพาะเด็กในโรงเรียนขยายโอกาส ที่ผู้ปกครองของพวกเขาอาจจน ไม่มีเงินที่จะซื้อคอมพิวเตอร์หรือโน้ตบุ๊กเพื่อเรียนหนังสือผ่านช่องทางออนไลน์ได้

2. ประสิทธิภาพของการเรียนการสอนที่ไม่เพียงพอ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหันที่ทำให้ทุกภาคส่วนรวมทั้งประชาชนไม่สามารถปรับตัวได้ทัน รวมทั้งอุปกรณ์การเรียนการสอนที่มีอยู่ทั้งโรงเรียนของรัฐและเอกชน ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างทันท่วงที ซึ่งการเรียนการสอนไม่สามารถกลับมาเหมือนสถานการณ์แบบเดิมได้ จึงทำให้ประสิทธิภาพการเรียนการสอนลดน้อยลง ในทางกลับกันทุกภาคส่วนต้องหาแนวทางแก้ไขหรือพัฒนาไปให้สอดคล้องกับสถานการณ์ใหม่หรือวิถีใหม่ (new normal) โดย ต้องจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น อุปกรณ์เทคโนโลยีที่ไม่พร้อมทั้งครู นักเรียน และสถานที่ ให้สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพการเรียนการสอนได้อย่างเท่าเทียมกันได้ รวมทั้งผู้ปกครองที่มีฐานะเศรษฐกิจต่างกัน ยากที่จะหาอุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องทุกระดับ

3. ระบบส่งเสริมและสนับสนุนการสอนออนไลน์ของครูยังไม่เพียงพอ – เราทุกคนตระหนักดีว่าครูคือแม่พิมพ์ของชาติผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จในการพัฒนาบุคลากรมนุษย์สำหรับสร้างอนาคตของชาติ แม้พวกเขาจะมีรายได้ที่ไม่มากนัก หากแต่ก็มีความมุ่งมั่นและอยากมีส่วนร่วมที่สำคัญที่ได้ช่วยสร้างคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยเฉพาะในด้านวิชาการ การปรับกระบวนการเรียนการสอน หลายครั้งเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหรือประกาศแบบเร่งด่วนแต่ยังไม่ได้รับการชี้แจงหรือแจ้งนโยบายที่แน่ชัดจากผู้อำนวยการโรงเรียนที่ตนเองสังกัด สมรรถนะการศึกษาวางจะปรับเปลี่ยนอย่างไร รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ และมีสภาพความเป็นอยู่ที่ลำบาก เป็นต้น

จิริฐิติกาล บุญอิน และคณะ(2563 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดต่อโคโรนา 2019 ของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจและครอบครัว แนวทางที่จะลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาตามแบบธรรมาภิบาลสร้างความเป็นธรรมในสังคมไทย เรื่อง การเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยการปรับค่านิยม และปรับกระบวนการเรียนให้มีความสำคัญกับการปฏิบัติงาน การจัดระบบการดูแลนักเรียนเป็นวิธีการหนึ่งที่สถานศึกษาจะต้องใส่ใจดำเนินงาน ซึ่งเป็นการลดความเหลื่อมล้ำ แก้ปัญหาในชีวิตทางครอบครัวและสังคมที่ดีแก่นักเรียนได้โดยตรง ทำให้นักเรียนไม่ออกจากระบบการศึกษาและเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีงานทำ มีอาชีพ มีรายได้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ส่วนนิพนธ์ สร้อยสุวรรณ (2560) พบว่า การบริหารงานตามแบบธรรมาภิบาลของผู้บริหารทั้ง 6 ด้านมีผลต่อคุณภาพการศึกษาในระดับมาก พิมลวรรณ บุญเจริญ (2560) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนบริหารงานตามแบบธรรมาภิบาลในเรื่องความโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า หลักคุณธรรม และหลักความรับผิดชอบต่อเรียงตามลำดับ ฉัตรมงคล สูงเนิน (2561) พบว่า การบริหารงานตามแบบธรรมาภิบาลเป็นปัญหาในระดับมาก ในเรื่องความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักนิติธรรม

จากงานวิจัยดังกล่าวพบว่า การบริหารการจัดการศึกษาแบบธรรมาภิบาลในช่วงโควิด-19 แพร่ระบาดนั้น วิเคราะห์จะเห็นได้เกิดรูปแบบการเรียนการสอนหลายรูปแบบ ได้แก่ แบบสลับวันของมาเรียน แบบการสลับชั้นเรียนของนักเรียนในวันคู่-วันคี่ แบบสลับวันมาเรียน แบบแบ่งนักเรียนในห้องเป็น 2 กลุ่ม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติ(in-site) โดยเว้นระยะห่างทางสังคม(Social Distancing) ตลอดจนใช้แนวทางการปรับหลักสูตรให้กระชับ จัดกระบวนการเรียนการสอนทางออนไลน์เน้นวิชาหลัก ใช้สื่อการสอนทางเทคโนโลยี และการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง

หลักธรรมาภิบาล ทั้ง 6 ประการ พบว่า เป็นการบริหารกิจการบ้านเมืองที่มุ่งเน้นการสร้างความเป็นธรรม ทั้งการออกกฎหมาย บังคับใช้กฎหมาย การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และสามารถตรวจสอบการทำงานของภาครัฐโดยเฉพาะปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ผู้บริหารต้องมีจิตสำนึกที่รับผิดชอบต่อสังคม และบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการบริหารปกครองประเทศโดยการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อประโยชน์สุขของคนในสังคม

นอกจากนี้ กฤษณพงศ์ พุตระกูล (2564: 1) ได้กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารประเทศ หลักธรรมาภิบาล มีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า หากพิจารณาถึงหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ประการนี้ พบว่า เป็นการบริหารกิจการบ้านเมืองที่มุ่งเน้นการสร้างความเป็นธรรมทั้งการออกกฎหมาย บังคับใช้กฎหมาย การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และสามารถตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ โดยเฉพาะปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ผู้บริหารต้องมีจิตสำนึกที่รับผิดชอบต่อสังคม และบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการบริหารปกครองประเทศโดยการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อประโยชน์สุขของคนในสังคม จากปัญหาที่เกิดขึ้นสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลในสังคมไทย หากผู้บริหารบ้านเมือง และหน่วยงานภาครัฐมีการยึดแนวปฏิบัติตามหลัก

ธรรมาภิบาลทั้ง 6 ประการ การแพร่ระบาดของไวรัสที่น่าจะไม่เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วจนส่งผลกระทบต่อคนจำนวนมากโดยเฉพาะในช่วงเทศกาลสงกรานต์ โดยแท้จริงแล้วนั้น หากสังคมไทยมีหลักธรรมาภิบาลที่ดี ย่อมส่งผลต่อความสุขเรียบร้อยของบ้านเมืองในหลายมิติ และปัญหาต่างๆ ที่เคยเกิดขึ้น และยังเป็นคำถามของคนในสังคมก็น่าจะลดน้อยลง เช่น กรณีกราดยิงโคราช หายาทกระหิงแดงขับรถชนตำรวจจนเสียชีวิต และการแพร่กระจายของโควิด-19 จากแรงงานต่างด้าว และบ่อนการพนัน เป็นต้น และนอกจากนี้ยังให้ความเห็นในกรณีการระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ หรือโควิด-19 ระลอกใหม่ในประเทศที่ดูแนวโน้มผู้ติดเชื้อกำลังเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องว่า “คงทำให้สังคมไทยต้องกลับมาคิด พิจารณา และทบทวนนโยบาย การดำเนินงานในเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะในมิติของการบริหารบ้านเมืองที่ดี.๖(Good Governance) ซึ่งเป็นหลักสากลในการบริหารปกครองประเทศโดยมีความเชื่อมโยงกันทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง และสังคมซึ่งเป็นหลักที่ได้รับการยอมรับจากทั่วโลก

สรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาลได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยธนาคารโลกและองค์การพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ต่อมาเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 ประเทศไทยได้ประสบวิกฤตเศรษฐกิจอีกครั้ง จึงมีการตื่นตัวโดยเน้นการบริหารหลักธรรมาภิบาลมากยิ่งขึ้น และได้พัฒนาหลักธรรมาภิบาลให้มียอดประกอบ 6 ด้านคือ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า และสถานศึกษาได้บริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ต่อมาเกิดวิกฤตการแพร่ระบาดของโควิด-19 วิกฤตครั้งนี้ส่งผลกระทบต่ออย่างมากมายจนกระทั่งการบริหารและระบบการเรียนการสอนต้องเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ใหม่ วิกฤตครั้งนี้ส่งผลกระทบต่อจัดการและการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลที่เห็นการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนที่สำคัญ 3 ประการ คือ ความเหลื่อมล้ำและไม่เท่าเทียมทางการศึกษา ประสิทธิภาพของการเรียนการสอนที่ไม่เพียงพอ และ ระบบส่งเสริมและสนับสนุนการสอนออนไลน์ของครูยังไม่เพียงพอ

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณพงศ์ พุตระกูล (2564). *ซีโควิดระลอกใหม่สะท้อนหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารประเทศ การแพร่ระบาดของโควิด-19 สร้างผลกระทบต่อการศึกษาไทยที่สำคัญ 3 ประการ* สืบค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2564 เข้าถึงข้อมูลได้ที่ <https://www.kenan-asia.org/th/covid-19-education-impact/>
- กิตติภูมิ สมศรี (2560). *แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดอุทัยธานี นครสวรรค์ วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*
- กลุ่มพัฒนาวิชาการโรคติดต่อ (2564). *สถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019(COVID)* สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2564 เข้าถึงข้อมูลได้ที่ <https://ddc.moph.go.th/files/pdf>
- จิรัฐติกา นุญอินทร์ และคณะ. (2563). *การจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในสถานการณ์แพร่ระบาดโรคติดต่อเชื้อโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า :*

- ฉัตรมงคล สูงเนิน (2561). แนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัด นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 นครสวรรค์ : วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- ประวิทย์ วรธมโม และคณะ. (2021) “การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานภาครัฐ” วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. ปีที่ 8 ฉบับที่ 4 เมษายน 2564
- นิพนธ์ สร้อยสุวรรณ. (2560) การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลที่มีคุณภาพของโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่ การศึกษาเขตตรวจราชการที่ 18
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการ บ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 9 (2546). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549). สืบค้นเมื่อ 2 พฤษภาคม 2560 เข้าถึงข้อมูลได้ที่ http://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=3784
- _____. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พศ. 2560-2564). สืบค้นเมื่อ 3 พฤษภาคม 2560 เข้าถึงข้อมูลได้ที่ <http://www.nesdb.go.th/download/plan12.pdf>
- อริย์ธัชแก้ว เกาะสะบ้า (2548). ธรรมาภิบาลกับหลักสิทธิเสรีภาพในรัฐธรรมนูญ. รัฐสภาสาร, 53 (10), 105-112.

การพัฒนาทักษะด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย ผ่านกิจกรรมเสริมประสบการณ์ด้วยนิทาน

Improving of Listening and Speaking Skills in of Preschoolers Through Experiences Enhancement Activities by Story Books

ผู้วิจัย

ดร.วริย์นันท์ สิริกรกาญจนา

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย ด้วยการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่ใช้นิทานประกอบภาพ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ประเภทวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น ทดลองกับกลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียวรูปแบบ ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นอนุบาลที่ 1 , ชั้นอนุบาลที่ 2 โรงเรียนอนุบาลวิเศษพล จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ นิทานประกอบภาพ แบบวัดทักษะด้านการฟังและการพูด จำนวน 10 ข้อ ตรวจสอบคุณภาพ เครื่องมือหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ค่าความยากง่าย (p), ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น ด้วยสูตร KR20 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความแตกต่างโดยใช้ t-test Dependent ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการฟังและการพูดหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่ใช้นิทานประกอบภาพสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

คำสำคัญ : นิทานภาพ, เด็กปฐมวัย, ทักษะด้านการฟังและการพูด

Abstract

The purpose of this research was to improve listening and speaking skills of preschoolers. By organizing activities to enhance experiences that use fairy tales. It is an experimental research. Type of preliminary experimental research experiment with only one experimental group. Test before and after trial sample group There were 30 students in Kindergarten 1 and 2 at Watcharaphon Kindergarten. Illustrated story listening and speaking skill test, 10 items, quality check Content Fidelity Tool Difficulty (p), power (r) and confidence with KR20 formula. Statistics used in data analysis were mean (Mean), standard deviation (Standard Deviation) and variance test different by using t-test Dependent. listening and speaking skills after the activity to enhance the experience, the use of visual stories is higher than before the activity. statistically significant at the 0.001 level

Key words : Story Books, Early Childhood, Listening and Speaking Skills

บทนำ

วัยเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี เป็นระยะที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาการทั้งทางร่างกาย สติปัญญาจิตใจ สังคม และบุคลิกภาพ เป็นวัยที่เรียกว่าช่วงพลังการเจริญเติบโตของงานสำหรับชีวิต แนวความคิดเหล่านี้เป็นสิ่งที่สืบเนื่องมาจากการมองเด็กในทัศนะของการที่เด็กมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ แตกต่างจากเด็กวัยอื่น ๆ ในช่วงชีวิตของความเป็นมนุษย์ (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์, 2547) ซึ่งเด็กเป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่งเป็นความหวังของครอบครัว เป็นผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม และเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศอนาคตของประเทศชาติจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของเด็ก เด็กที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ มีพัฒนาการในทุก ๆ ด้านที่เหมาะสมกับวัย ไม่ว่าจะเป็นพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและจริยธรรมจะเป็นผู้ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี บริบูรณ์อย่างเป็นองค์รวมบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรักความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองครอบครัวชุมชนสังคมและประเทศชาติการส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและเหมาะสมกับวัย มีความสามารถในการใช้เหตุผล สนใจและรู้จักคิดสร้างความคิดรวบยอดในเรื่องต่าง ๆ เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ได้เกิดทักษะในการเรียนรู้ส่งผลให้เด็กได้รับการพัฒนาทางสติปัญญา เด็กปฐมวัยเป็นวัยทองของชีวิตโดยเฉพาะ 0-6 ปีแรกนั้นเป็นช่วงเวลาสำคัญยิ่งในการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กเป็นการวางรากฐานของการพัฒนาความเจริญเติบโตทุกด้านโดยเฉพาะทางด้านสติปัญญา เพราะสมองเติบโต และพัฒนาเร็วที่สุด ดังที่ประมวญ ดิกคินสัน (2540) กล่าวว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับปฐมวัยเพื่อพัฒนาความสามารถ ความต้องการ ทักษะความรู้และทัศนคติพื้นฐานอันเป็นที่ตั้งแห่งความก้าวหน้าทางการศึกษาของเด็ก หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2560 กล่าวไว้ว่า หลักสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ต้องคำนึงถึงความสนใจ ความต้องการ เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา สามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้อย่างมีความสุข เป็นคนดีและคนเก่งของสังคม การให้การศึกษาสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการ และความพร้อมในการเรียนรู้ให้แก่เด็ก (สมปิต ตัญตรีรัตน์, 2545) ประสบการณ์เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเกิดขึ้นในตัวเด็ก เพื่อพัฒนาเด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาโดยเฉพาะในระยะแรกเริ่มชีวิต หรือช่วงระยะปฐมวัยมีความสำคัญเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นรากฐานของพัฒนาการก้าวต่อไปของชีวิตบุคคลแต่ละคน ตลอดจนเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดความสามารถแรงจูงใจ ใฝ่เรียนรู้ ใฝ่ดีและความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองของเด็กที่จะส่งผลต่อเนื่องจากช่วงวัยเด็กไปสู่วัยรุ่นและผู้ใหญ่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547)

ภาษาเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ต้องอาศัยทักษะการฟัง การพูดซึ่งเป็นพื้นฐานของการเรียน ดังนั้นการพัฒนาภาษาควรเริ่มตั้งแต่เด็กวัยอนุบาลเพราะเด็กในวัย 2-7 ปี เป็นวัยที่พัฒนาการทางภาษาเจริญงอกงามอย่างรวดเร็ว เด็กเรียนรู้ภาษาตามลำดับขั้นพัฒนาการเริ่มจากความคุ้นเคยจากการได้ยิน ได้ฟัง การพูดคุยสนทนา ทำให้พัฒนาการทางภาษาเจริญงอกงาม เด็กเริ่มเรียนจากภาษาง่าย ๆ เรียนรู้การใช้คำศัพท์ด้วยการใช้ประโยค ครูสอนภาษาคนแรกของเด็ก คือ พ่อแม่ เสียงแรกที่เด็กได้ยินได้ฟัง คือ เสียงจากพ่อแม่ การโต้ตอบของพ่อแม่ทำให้เด็ก

เรียนรู้ภาษา การพูดและสนทนากับเด็ก คือ การสร้างเสริมพัฒนาการทางภาษาให้กับเด็กปฐมวัย (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2551) การเรียนรู้ภาษาเป็นสิ่งจำเป็นผู้เกี่ยวข้องควรจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้และการเรียนรู้ภาษาเป็นประเด็นที่ต้องพิจารณา นอกจากนั้นสิ่งที่ควรคำนึงถึงในการส่งเสริมทักษะทางภาษาให้กับเด็กวัยอนุบาล เพื่อให้เกิดขึ้นอย่างเต็มศักยภาพของเด็กเพราะสภาพแวดล้อมที่ดีและเหมาะสมเป็นสิ่งจำเป็นให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีอย่างดียิ่งสำหรับเด็ก ดังนั้นการฟัง การพูดจึงเป็นทักษะของพัฒนาการทางภาษาในเด็กวัยอนุบาล การจัดประสบการณ์ให้เด็กแต่ละวัยต้องจัดให้สอดคล้องกับอายุธรรมชาติและความต้องการของเด็กซึ่งมีความแตกต่างกัน กิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถทางภาษาในด้านการฟัง และการพูดสำหรับเด็กวัยอนุบาลนั้นมีหลากหลายกิจกรรม เช่น การเล่านิทาน การเล่นเกมบทบาทสมมติการสนทนา การอภิปราย การร้องเพลง การพูดคำคล้องจอง รวมทั้งการใช้ปริศนาคำทาย ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้เป็นโอกาสให้เด็กได้ฟัง พูด ได้ตอบสนองความคิดเห็นอย่างอิสระ จะยิ่งช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถทางภาษาที่ดีขึ้น (กิ่งกาญจน์ อังกลสิทธิ์, 2555)

นิทานมีประโยชน์มีคุณค่าต่อเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมาก นิทานช่วยสร้างเสริมพัฒนาการของเด็ก ทั้งร่างกาย อารมณ์สังคม และสติปัญญาให้เหมาะสมกับการพัฒนาการตามวัย และยังช่วยปรุงแต่งบุคลิกภาพแก้ไขพฤติกรรมของเด็กให้เป็นไปตามตัวของตัวละครในนิทานที่เด็กชื่นชอบ รวมทั้งยังเปิดโลกจินตนาการให้กว้างไกล และยังมีสัมพันธ์ภาพอันดีแก่บุคคลรอบข้าง และการแสดงออกอันเป็นที่พึงประสงค์ของสังคม ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และบุคลิกภาพของผู้เรียน นอกจากนี้ นิทานยังเป็นตัวแบบในการหล่อหลอมพฤติกรรม และบุคลิกภาพของเด็กอีกด้วย โดยธรรมชาติของเด็กวัยอนุบาลจะชอบฟังนิทานที่มีรูปภาพประกอบ จะช่วยกระตุ้นให้เด็กอยากดูอยากเห็นโดยใช้ภาษาพูด สนทนาสื่อสารกับครู เป็นการกระตุ้นให้เด็กอยากพูดทุกวันจะทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านภาษาดีขึ้น (สุภี วงศ์พลับ, 2555)

อย่างไรก็ตาม ทักษะทางภาษาด้านการพูดมีความสำคัญสำหรับเด็กวัยอนุบาลเป็นอย่างมาก ครูผู้สอนจึงควรคำนึงถึงปัญหา และการพัฒนาการพูดของเด็กปฐมวัย โดยคำนึงสิ่งที่เด็กสนใจมาพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กอนุบาลโดยใช้นิทาน เนื่องจากนิทานเป็นสื่อการสอน ที่สำคัญอย่างหนึ่งที่เด็กให้ความสนใจเพราะสนุกเพลิดเพลิน สร้างจินตนาการ ให้ข้อคิดเตือนใจ และยังสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมไทย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาทักษะด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย ผ่านกิจกรรมเสริมประสบการณ์ด้วยนิทานภาพ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่ใช้นิทานสำหรับเด็กปฐมวัย

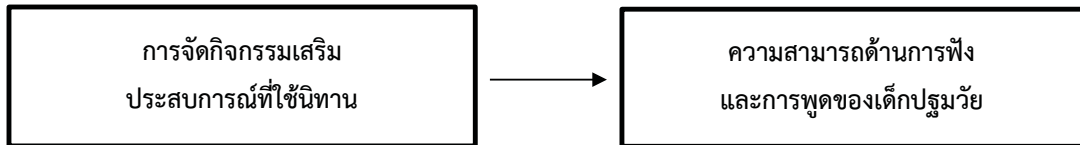
สมมติฐานการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยดังนี้

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่ใช้นิทานประกอบ มีทักษะการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย โดยรวมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมา กำหนดกรอบแนวคิด ดังนี้



กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัย อายุ 3-4 , 4-5 ปี โรงเรียนอนุบาลวัชรพล เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลที่ 1 อนุบาลชั้นปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลวัชรพล เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน โดยผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง

2. รูปแบบการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ประเภทวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre - experimental research) ทดลองกับกลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียวรูปแบบ One Group Pretest Posttest Design ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 นิทานประกอบภาพสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นสื่อนิทานประกอบภาพที่สร้างขึ้นและนำมาจากอินเทอร์เน็ต จำนวน 4 เรื่อง 4 หน่วยการเรียนรู้

3.2 แบบทดสอบวัดทักษะการฟังและการพูด ใช้สำหรับทดสอบทักษะการฟังและการพูดก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยใช้นิทานประกอบภาพ มีลักษณะเป็นการทดสอบรายบุคคลโดยครูเป็นผู้ถามและสังเกตพฤติกรรมเด็ก เพื่อทดสอบทักษะการฟังและการพูดทีละคน โดยเด็กปฏิบัติตามคำสั่ง ชี้คำตอบ หรือพูดเล่าแต่งประโยคจากภาพที่เห็นจำนวน 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวม 10 คะแนน โดยครูประเมินทักษะจากผลที่เกิดขึ้นวัดได้จากพฤติกรรมของเด็กที่แสดงถึงการพัฒนาทักษะการฟังและการพูด โดยลักษณะของแบบทดสอบเป็นการให้คะแนนเมื่อเด็กตอบถูก ได้ 1 คะแนน หากตอบผิด ได้ 0 คะแนน

3.3 นำแบบทดสอบให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดทักษะการฟังและการพูด (IOC) ความยากง่ายของแบบทดสอบวัดทักษะการฟังและการพูด ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดทักษะด้านการฟังและการพูด โดยใช้สูตร KR - 20 ของคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน ได้ค่า KR 20 = 0.7 และค่าอำนาจจำแนก ของแบบทดสอบวัดทักษะการฟังและการพูด

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ชั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการดำ เนินการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบวัดทักษะการฟังและการพูด แผนภูมิรูปภาพ และนิทานประกอบภาพ

4.2 ชั้นดำเนินการ

4.2.1 สร้างความคุ้นเคยกับเด็กนักเรียนที่ใช้ในการทดลอง ก่อนดำเนินการตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น ผู้ศึกษาได้ทำการชี้แจงเพื่อทำความเข้าใจกับเด็กนักเรียนในขั้นตอนการจัดประสบการณ์โดยใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พร้อมทั้งวิธีการวัดและประเมินผลให้นักเรียนทราบ

4.2.2 ทำการทดสอบวัดทักษะการฟังและการพูด ก่อนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่ใช้ นิทานประกอบภาพ เพื่อนำคะแนนไปใช้เปรียบเทียบกับคะแนนการทดสอบวัดทักษะการฟังและการพูดหลังการจัด กิจกรรมต่อไป

4.2.3 ดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้นิทานประกอบภาพจำนวน 16 ชั่วโมง

4.2.4 เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้นิทานประกอบภาพแล้ว จึงทำการ ทดสอบวัดทักษะการฟังและการพูดหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่ใช้นิทานประกอบภาพ ซึ่งเป็น แบบทดสอบชุดเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน

4.2.5 นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติเพื่อสรุปผลการศึกษา

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานการวิจัยใช้วิธีการทางสถิติแบบ t - test Dependent

5.2 หาค่าเฉลี่ยพื้นฐานของคะแนนก่อนและหลังเรียน

5.3 หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนก่อนและหลังเรียน

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานและเปรียบเทียบคะแนนของแบบทดสอบวัดทักษะการฟังก่อนเรียนและ หลังเรียน ด้วยค่า t - test dependent (N = 30)

ทักษะการฟัง	N	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ก่อนเรียน	30	10	5.50	2.754	-7.512	.000
หลังเรียน	30	10	8.20	3.732		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานและเปรียบเทียบคะแนนของแบบทดสอบวัดทักษะการฟังก่อน เรียนและหลังเรียนพบว่า คะแนนก่อนเรียนของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 5.50 คะแนนและมีค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.754 คะแนนหลังเรียนของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 8.20 คะแนน และมีค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 3.732 เมื่อตรวจสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยจากการเรียนรู้ทักษะการฟัง ของเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่ใช้นิทานประกอบภาพพบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .001

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานและเปรียบเทียบคะแนนของแบบทดสอบวัดทักษะการพูดก่อนเรียน และหลังเรียน ด้วยค่า t - test dependent (N = 30)

ทักษะการพูด	N	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ก่อนเรียน	30	10	5.20	1.630	-8.723	.000
หลังเรียน	30	10	8.44	3.202		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานและเปรียบเทียบคะแนนของแบบทดสอบวัดทักษะการพูดก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่า คะแนนก่อนเรียนของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 5.20 คะแนนและมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.630 คะแนนหลังเรียนของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 8.44 คะแนน และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 3.202 เมื่อตรวจสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยจากการเรียนรู้ทักษะการพูดของเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่ใช้นิทานประกอบภาพพบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .001

อภิปรายผล

ทักษะการฟังและการพูด หลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่ใช้นิทานประกอบภาพสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 เนื่องจาก นิทานช่วยสร้างเสริมพัฒนาการของเด็ก ทั้งร่างกาย อารมณ์สังคม และสติปัญญาให้เหมาะสมกับการพัฒนาการตามวัย และยังช่วยปรุงแต่งบุคลิกภาพแก้ไขพฤติกรรมของเด็กให้เป็นไปตามตัวแบบของตัวละครในนิทานที่เด็กชื่นชอบ รวมทั้งยังเปิดโลกจินตนาการให้กว้างไกล และยังมีสัมพันธ์ภาพอันดีแก่บุคคลรอบข้าง และการแสดงออกอันเป็นที่พึงประสงค์ของสังคม ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และบุคลิกภาพของผู้เรียน โดยธรรมชาติของเด็กวัยอนุบาลจะชอบฟังนิทานที่มีรูปภาพประกอบ จะช่วยกระตุ้นให้เด็กอยากคุยอยากเห็นโดยใช้ภาษาพูด สนทนาสื่อสารกับครู เป็นการกระตุ้นให้เด็กอยากพูดทุกวันจะทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านภาษาดีขึ้น (สุภี วงศ์พลับ, 2555) สอดคล้องกับงานวิจัยของ รสสุคนธ์ แนวนบุตร และศรีภักดิ์ศรี รังสีวรกุล (2553) ได้ศึกษาความสามารถด้านการฟังและด้านการพูดของเด็ก ปฐมวัยโดยรวมและรายด้านสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เพราะการใช้กิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านเป็นการจัดประสบการณ์ตรงที่เปิดโอกาสให้เด็ก แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางภาษา เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระในสภาพการณ์ที่เป็นจริงจากการได้ฟังเนื้อหาจากนิทาน ทำให้เข้าใจความหมายของคำและยังได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินอีกด้วย นับเป็นการเพิ่มเติมประสบการณ์การเรียนรู้ทางภาษาให้กับเด็ก และ เกษรินทร์ ก้องเมือง (2551) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการจับใจความ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ด้วยกิจกรรมการเล่านิทาน แบบเล่าเรื่องซ้ำ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า แผนการจัดประสบการณ์พัฒนาความสามารถด้านการจับใจความ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ด้วยกิจกรรมการเล่านิทานแบบเล่าเรื่องซ้ำ มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 89.50/92.00 ซึ่งสูงกว่า เกณฑ์ที่ตั้งไว้ว่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดประสบการณ์มีค่าเท่ากับ 0.6631 ซึ่งหมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียน คิดเป็นร้อยละ 66.31 และนักเรียนมีความสามารถด้านการจับใจความอยู่ในระดับมาก โดยสรุป แผนการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการจับใจความ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ด้วยกิจกรรมการเล่านิทานแบบเล่าเรื่องซ้ำ ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้บรรลุตามจุดประสงค์ของ หลักสูตรได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการพัฒนาทักษะด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย ผ่านกิจกรรมเสริมประสบการณ์ด้วยนิทานภาพ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งนี้

1. ผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเล่านิทานโดยใช้รูปภาพประกอบที่หลากหลายเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น
2. ผู้สอนควรศึกษาและทำความเข้าใจลำดับขั้นตอนของการจัดกิจกรรม ควรเตรียมสื่ออุปกรณ์ในการจัดประสบการณ์ในแต่ละกิจกรรมให้พร้อมเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมมีประสิทธิภาพและเด็กเกิดการพัฒนาตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรเพิ่มการวัดตัวแปรด้านอื่น ๆ เช่น ความสามารถด้านการเขียน
2. ควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนาทักษะด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย ผ่านกิจกรรมเสริมประสบการณ์ด้วยนิทานภาพ ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบ
3. ควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนาทักษะด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย ผ่านกิจกรรมเสริมประสบการณ์ด้วยนิทานภาพกับเด็กปฐมวัยทุกระดับชั้น

อ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2547. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กิ่งกาญจน์ อังกลสิทธิ์. (2555). การพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยของเด็กปฐมวัยตามแนวสมดุคภาษาเรื่องพยัญชนะไทย
- ชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาล สันป่ายางหลวง จังหวัดลำพูน. ลำปาง: โรงเรียนเทศบาลสันป่ายางหลวง
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เบริน-เบสบู๊คส์
- เกษรินทร์ ก้องเมือง. (2551). การพัฒนาความสามารถด้านการจับใจความของนักเรียนชั้นอนุบาล ปีที่ 2
- ด้วยกิจกรรมการเล่านิทานแบบเล่าเรื่องซ้ำ. วิทยานิพนธ์กศ.ม. มหาสารคาม:มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประมวญ ดิกคินสัน. (2540). จิตวิทยา: จิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- รสสุคนธ์ แนวบุตร, ศรีภิญโญสร รังสีบรรกุล. (2557). การพัฒนาวินัยนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ด้วยกิจกรรมการ
- เล่านิทานประกอบภาพ. วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ: ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (2014): กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม.
- สมปัด ตัญทรย์รัตน์. (2545). สอนให้คิด คิดแล้วเขียน เขียนจากความคิด. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2553). การวัดและประเมินผลแนวใหม่เด็กปฐมวัย (ปรับปรุงแก้ไข). กรุงเทพฯ :
- ดอกหญ้าวิชาการ
- สุภี วงศ์พลับ. (2555). การส่งเสริมทักษะทางภาษาของเด็กวัยอนุบาลโดยใช้หนังสือนิทาน.โรงเรียนเซนต์หลุยส์ :
- ฉะเชิงเทรา.
- Boets, B., Vandermosten, M., Cornelissen, P., Wouters, J. and Ghesquiere, P. “Coherent Motion Sensitivity and Reading Development in the Transition From Prereading to Reading Stage.” *Chid Development*. V.82 : 854-869; Mar 9, 2011.

Ganea, P. A., Ma, L. and DeLoache, J. S. "Young Children's Learning and Transfer of Biological Information From Picture Books to Real Animals," **Child Development**. V.82 : 1421-1433 ; Mar 9, 2011.

Goodman Kenneth S. ; Bird Lois Bridges; and Goodman Yetta M. **The whole Language Catalog**. Santa Rosa, Calif.: American School, 1991.

แนวคิดการวิเคราะห์รูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับองค์กรทางการศึกษา

Concept of Analysis of Sufficiency Economy Model for Educational Organization

ผู้วิจัย

ดร.สกุล เกียรติจิรวีรัตน์

อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
และอุปนายกสมาคมนวัตกรรมภาคอุตสาหกรรม

รองศาสตราจารย์ ดร.ชุติมา มุสิกานนท์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เทคนิคการแพทย์ นพดล พันธุ์พานิช

ประธานหลักสูตรบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

และนายกสมาคมนวัตกรรมภาคอุตสาหกรรม

บทคัดย่อ

แนวคิดการพัฒนารูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับองค์กรทางการศึกษา โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อันเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงชีวิตและปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับตั้งแต่ ครอบครัว ชุมชน องค์กร ธุรกิจจนถึงระดับรัฐทั้งในการดำรงชีวิตประจำวัน การพัฒนาและบริหารองค์กร ประเทศชาติให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาภาคธุรกิจเพื่อให้ก้าวหน้าต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเศรษฐกิจที่สามารถเลี้ยงตนเองได้ให้มีความพอเพียงกับตัวเอง (Self Sufficiency) ซึ่งต้องเน้นการสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อนมีความพอดี สามารถพึ่งพาตนเองได้ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าและฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศได้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวปรัชญาที่ทุกคนหรือทุกองค์กรทางการศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันการบริหารองค์กรทางการศึกษาโดยดำเนินธุรกิจตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้แนวคิดวิเคราะห์หลักการ 3 ประการที่สำคัญคือ ประการที่ 1 ความพอประมาณ ประการที่ 2 ความมีเหตุผล และ ประการที่ 3 การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการวิเคราะห์และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับองค์กรทางการศึกษา จะต้องประกอบไปด้วย ประการแรกคือการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ประการที่สองคือการวิเคราะห์แรงผลักดันทั้งห้า ประการที่สามคือการวิเคราะห์ด้วยวงจรการควบคุมคุณภาพ ประการที่สี่คือการประเมินด้วยองค์กรแห่งการเรียนรู้ และประการสุดท้ายคือการประเมินด้วยหลักธรรมาภิบาล

คำสำคัญ : หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กร การวิเคราะห์แรงผลักดันทั้งห้า วงจรการควบคุมคุณภาพ องค์กรแห่งการเรียนรู้ หลักธรรมาภิบาล

ABSTRACT

Concept of Analysis of Sufficiency Economy Model Development for Educational Organization Using the sufficiency economy philosophy is a guideline to self-practice in a philosophical approach to life which can conduct from any level of society such as families, community, organization, businesses and governing states. In daily life, the Organization Development and Management should proceed in the middle ways. Especially, for business developing, they should change to make the further progress of the world for managing their businesses. The sufficiency economy is an economy to be self-sufficient to itself. The need is to focus on creating their own economy first. Then a having self-reliant, that we can build prosperity and economic status of the country. The sufficiency economy is a philosophy for every people and business organization that can be put into practice in their daily lives, whether the chief executive level, executives and executive-level can bring it to practice. In order to subsistence and developing trades, the principle of operating sufficiency economy is based on the sufficiency of the middle ways with taking into account the 3 principles, first is sufficient moderation, second is rationality and third is good immunity. In terms of applying the philosophy of sufficiency economy to drive and create a good immunity, they should consist of the properly principles of business management which are to 1) SWOT analysis, 2) Porter's five forces analysis, 3) Shewhart Cycle analysis, 4) Learning Organization Assessment 5) Corporate governance assessment

Keywords : Philosophy of Sufficiency Economy, Organization Environmental Analysis, Five Force Model Analysis, PDCA Cycle, Learning Organization, Good Governance.

แนวคิดการวิเคราะห์รูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับองค์กรทางการศึกษา

แนวคิดการพัฒนาารูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับองค์กรทางด้านการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อันเป็นปรัชญาซึ่งถึงแนวทางการดำรงชีวิตและปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับตั้งแต่ ครอบครัว ชุมชน องค์กร ธุรกิจจนถึงระดับรัฐทั้งในการดำรงชีวิตประจำวัน การพัฒนาและบริหารองค์กร ประเทศชาติให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาภาคธุรกิจเพื่อให้ก้าวหน้าต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเศรษฐกิจที่สามารถเลี้ยงตนเองได้ให้มีความพอเพียงกับตัวเอง (Self Sufficiency) ซึ่งต้องเน้นการสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อนมีความพอดี สามารถพึ่งพาตนเองได้ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าและฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศได้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวปรัชญาที่ทุกคนหรือทุกองค์กรทางด้านการศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันการบริหารจัดการองค์กรทางการศึกษาโดยดำเนินธุรกิจตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้แนวคิดวิเคราะห์หลักการ 3 ประการที่สำคัญคือ

ประการที่ 1 ความพอประมาณ

ประการที่ 2 ความมีเหตุผล และ

ประการที่ 3 การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี

การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการวิเคราะห์และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับองค์กรทางด้านการศึกษาจะต้องประกอบไปด้วย

1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

2) การวิเคราะห์แรงผลักดันทั้งห้า

- 3) การวิเคราะห์ด้วยวงจรการควบคุมคุณภาพ
- 4) การประเมินด้วยองค์กรแห่งการเรียนรู้
- 5) การประเมินด้วยหลักธรรมาภิบาล

ในปัจจุบันแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564 ได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 9-11 เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืดหยุ่นอยู่ได้อย่างมั่นคงเกิดภูมิคุ้มกัน และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน ซึ่งในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ครั้งนี้ ได้จัดทำบนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 ตลอดจนประเด็นการปฏิรูปประเทศ นอกจากนั้นได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนทั้งในระดับกลุ่มอาชีพ ระดับภาค และระดับประเทศ ในทุกขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องเพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,2563)

แนวคิดหลักการ ทฤษฎี

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร หรือ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระมหากษัตริย์ไทย รัชกาลที่ 9 ทรงพระราชทาน ปวงชนชาวไทยน้อมนำไปใช้และพัฒนาในทุกภาคส่วนโดยผ่านการกลั่นกรองจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และได้บรรจุลงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติครั้งแรกในปี 2545 (Sakul kiatjeeravirat, 2014) จากนั้นได้มีการศึกษาและวิจัยกันและนำมาใช้อย่างกว้างขวาง

ดังนั้นการบริหารองค์กรสู่ความเป็นเลิศในปัจจุบันให้สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นเรื่องสำคัญ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีหลักดังนี้

1. ความพอประมาณ (Moderation) ความพอดีที่ไม่มีมากเกินไป ไม่น้อยเกินไป ไม่สุดโต่งเกินไป จะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เพื่อสร้างตนเองให้เข้มแข็ง ลดการพึ่งพาผู้อื่น
2. ความมีเหตุผล (Reasonableness) การตัดสินใจจะต้องมีเหตุผล พิจารณาจากเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ เที่ยงตรง ปราศจากอคติ
3. มีภูมิคุ้มกัน (Self-Immunity) การเตรียมตัวให้พร้อมเพื่อรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลง โดยตั้งอยู่บนความไม่ประมาท
4. ความรู้ (Knowledge Condition) ความรอบรู้เกี่ยวกับศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้านเพื่อที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาใช้เชื่อมโยงกันในการวางแผนและปฏิบัติ
5. คุณธรรม (Moral Condition) มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความสามัคคี

ในความเป็นเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ใช่การปิดกั้นองค์กรตนเองไม่ให้มีการทำธุรกรรมกับใครแต่อย่างใดดังนั้น จึงควรมานำทำความเข้าใจและนำแนวคิดในเชิงการบริหารองค์กรทางด้านการศึกษา โดยนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการวิเคราะห์

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในมิติของการวิเคราะห์ 3 ห่วงแห่งปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1. การสร้างภูมิคุ้มกันขององค์กรโดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

ขณะที่องค์กรยังไม่ทราบถึงจุดแข็งที่เด่นชัด และยังมีจุดอ่อนในด้านใด และควรมานำวิเคราะห์ ด้วยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค หรือ SWOT Analysis (Albert Humphrey, 1960 ; Sakul Kiatjeeravirat, 2012) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์สภาวะขององค์กรในปัจจุบัน ทฤษฎีนี้คิดค้นขึ้นโดย อัลเบิร์ต ฮัมฟรีย์ (Albert Humphrey) ได้นำเทคนิคนี้มาแสดงในงานสัมมนาที่มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ในช่วงทศวรรษที่ 1960 – 1970 หลักการสำคัญของ SWOT Analysis คือ การวิเคราะห์โดยการสำรวจจากสภาพการณ์ 2 ด้าน คือ สภาพการณ์ภายในและสภาพการณ์ภายนอก เพื่อให้รู้จักตนเองและรู้จักสภาพแวดล้อมในการทำธุรกิจ ซึ่งในการวิเคราะห์แบบนี้จะช่วยให้ผู้บริหารในองค์กรนั้นๆ ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งที่เกิดขึ้น การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ในมิติองค์กรทางด้านการศึกษา

1. จุดแข็ง (Strength) คือ ผลกระทบทางด้านบวกที่เกิดขึ้นจากสิ่งแวดล้อมภายในขององค์กรทางด้านการศึกษาหรือเป็นข้อได้เปรียบในการดำเนินธุรกิจ หรืออาจหมายถึงการดำเนินงานภายในองค์กรทางด้านการศึกษาที่สามารถกระทำได้ดี

2. จุดอ่อน (Weakness) คือ ผลกระทบทางด้านลบที่เกิดขึ้นจากสิ่งแวดล้อมภายในขององค์กรทางด้านการศึกษาหรือข้อเสียเปรียบในการดำเนินธุรกิจ หรืออาจหมายถึงการดำเนินงานภายในองค์กรทางด้านการศึกษาไม่สามารถกระทำได้ดี และส่งผลให้องค์กรทางด้านการศึกษาเกิดความเสียเปรียบในการดำเนินธุรกิจได้

3. โอกาส (Opportunity) หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานขององค์กรทางด้านการศึกษา หรืออาจหมายถึงผลกระทบที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมภายนอกธุรกิจที่อาจส่งผลทางด้านเชิง บวกต่อการดำเนินธุรกิจขององค์กรทางด้านการศึกษา

4. อุปสรรค (Threat) หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่คุกคามหรือมีผลเสียต่อการดำเนินงานขององค์กรทางด้านการศึกษา หรืออาจหมายถึงผลกระทบด้านลบของสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีต่อการดำเนินธุรกิจ ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องระมัดระวังในสิ่งที่เป็นข้อจำกัดของการดำเนินธุรกิจเนื่องจากเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดผลเสียหาได้ เราไม่สามารถเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขข้อจำกัดหรืออุปสรรคเพื่อไม่ให้เกิดขึ้นได้ประโยชน์ของการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม องค์กรทางด้านการศึกษา

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมต่างๆ จะช่วยให้เราเข้าใจได้ว่า ปัจจัยแต่ละอย่างเหล่านี้มีอิทธิพลต่อองค์กรทางด้านการศึกษาอย่างไร จุดแข็งขององค์กรทางด้านการศึกษาจะเป็นความสามารถภายในที่นำไปใช้ประโยชน์เพื่อการบรรลุเป้าหมาย ในขณะที่จุดอ่อนจะเป็นคุณลักษณะภายในที่อาจทำลายผลการดำเนินงานขององค์กรทางด้านการศึกษา โอกาสภายนอกจะเป็นสถานการณ์ที่ส่งเสริมโอกาสในการบรรลุเป้าหมาย และในทางกลับกันอุปสรรคจะเป็นสถานการณ์ที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายขององค์กรทางด้านการศึกษา

2. การสร้างความพอประมาณขององค์กรโดยการวิเคราะห์แรงผลักดันทั้งห้า

องค์กรทางการศึกษาไม่ควรประมาทในความต้องการในการทำกำไร พึงดูกำลังของตนเองในการสร้างสรรค์บริการทางการศึกษาในกำไรที่เหมาะสมในการก้าวสู่ตลาดที่มีการแข่งขันกันนับตั้งแต่ธรรมดาจนถึงระดับรุนแรง โดยอาศัยการวิเคราะห์จากการวิเคราะห์ผ่าน ทฤษฎี Five Forces Analysis (Michael E. Porter, 1980) คือ เครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์สภาวะการแข่งขันทางการตลาดของ Michael Potter ซึ่งเป็นที่นิยมใช้อย่างแพร่หลายทั่วโลก เราสามารถนำมาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของตลาดที่เรากำลังดำเนินธุรกิจองค์กรทางการศึกษาอยู่ได้อย่างดี โดยแบ่งปัจจัยที่จะทำการวิเคราะห์เป็น 5 ปัจจัยที่มีแรงผลักดันกับธุรกิจทางการศึกษาโดยตรง ดังนี้คือ

1. อำนาจต่อรองจากผู้ซื้อ (Power of Customers) สภาวะการในปัจจุบัน องค์กรทางการศึกษาต้องตระหนักว่าผู้ซื้อหรือนักศึกษานั้นก็มีอำนาจการต่อรองและอำนาจในการเลือกเช่นกัน ดังนั้นองค์กรทางการศึกษาจึงควรพิจารณาและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วน โดยอาจเลือกใช้ได้คือการแข่งขันนอกเหนือด้านของราคาเช่น ด้านคุณภาพทางการศึกษา ด้านบริการทางวิชาการ หรือการสร้างความแตกต่างเป็นเอกลักษณ์ขององค์กรทางการศึกษาโดยไม่ต้องปรับลดราคาลง

2. อำนาจต่อรองจากผู้ขาย (Power of Suppliers) ในสภาพการณ์ปัจจุบันองค์กรทางการศึกษาควรพิจารณาและวิเคราะห์ผู้ขายในธุรกิจของตน เพื่อควบคุมต้นทุนให้อยู่ในความพอประมาณ และสามารถรวมกลุ่มในธุรกิจองค์กรทางการศึกษาที่ซื้อสินค้าหรือบริการชนิดเดียวกันเพื่อต่อรองกับผู้ขายเพื่อซื้อสินค้าที่ละมาก ๆ เพื่อให้ราคาของสินค้าและบริการถูกลง และเป็นการช่วยให้ผู้ขายลดต้นทุนภายในลงได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งได้ประโยชน์กันทั้งสองฝ่ายและเป็นการสร้างสัมพันธ์ที่ดีในระยะยาว

3. การคุกคามของผู้ประกอบการรายใหม่ (Threat of New Entrants) ในสภาพการณ์ตอนนี้ องค์กรทางการศึกษาควรพิจารณาและวิเคราะห์การคุกคามของผู้ประกอบการรายใหม่ในธุรกิจของตนอย่างเหมาะสม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นองค์กรทางการศึกษาอันธุรกิจจากต่างประเทศ และวิธีที่จะป้องกันการเพิ่มขึ้นของผู้ประกอบการรายใหม่ก็สามารถทำได้โดยการสร้างความแตกต่างขององค์กรทางการศึกษา สร้างความโดดเด่นจนเลียนแบบได้ยากซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นอุปสรรคสำหรับผู้ประกอบการรายใหม่ที่คิดจะเข้ามาแข่งขันในตลาด

4. การคุกคามจากสินค้าหรือบริการทดแทน (Threat of Substitutes) แรงผลักดันในหัวข้อนี้กล่าวถึงองค์กรทางการศึกษาในอีกรูปแบบที่มาทดแทนองค์กรทางการศึกษาในปัจจุบันองค์กรทางการศึกษาควรพิจารณาและวิเคราะห์การคุกคามจากสินค้าหรือบริการทดแทนเพื่อทราบแนวทางรับมือ และสร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกค้าหรือนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง

5. การแข่งขันของผู้ที่อยู่ในอุตสาหกรรม (Industry Rivalry) ในหัวข้อนี้คือการวิเคราะห์ความรุนแรงของตลาดอันประกอบจากปัจจัย 4 ข้อข้างต้น อำนาจต่อรองจากผู้ซื้อ อำนาจต่อรองจากผู้ขาย การคุกคามของผู้ประกอบการรายใหม่ และการคุกคามจากสินค้าหรือบริการทดแทน โดยหากวิเคราะห์โดยรวมแล้วตลาดมีการแข่งขันสูงขึ้นองค์กรทางการศึกษาจึงควรเตรียมพร้อมและวางแผนกลยุทธ์ให้รัดกุมเพื่อลดความเสี่ยงและเสริมสร้างให้องค์กรแข็งแกร่งต่อไป

3. การสร้างควมมีเหตุผลให้กับองค์กร

ในการบริหารงานภายในองค์กรทางด้านการศึกษาคควรมีการวิเคราะห์กระบวนการการบริหารงานตามวงจรคุณภาพ โดยอาศัยหลักทฤษฎีพีดีซีเอ (PDCA) หรือที่เรียกว่าวงจรเดมิง: Deming Cycle (Edwards, 1986 ; Deming Cycle, 2013; Sakul Kiatjeeravirat, 2014) อันเป็นที่ยอมรับในปัจจุบัน มาช่วยในการตัดสินใจ และในทุกการตัดสินใจกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ต้องมาจากการวางแผนอย่างเป็นระบบ เมื่อตัดสินใจแล้วต้องมีการติดตามแผน ตรวจสอบผล และแก้ไขปรับปรุง

วงจร PDCA หรือที่เรียกว่าวงจรเดมิง (อังกฤษ: Deming Cycle) หรือวงจรชูฮาร์ต (Shewhart Cycle) คือ วงจรการควบคุมคุณภาพ และวงจรที่พัฒนามาจากวงจรที่คิดค้นโดย ดร. วอลท์เตอร์ ชิวฮาร์ต (Dr. Walter A. Shewhart) ผู้บุกเบิกการใช้สถิติสำหรับวงการอุตสาหกรรม ต่อมาวงจรนี้เริ่มเป็นที่รู้จักกันมากขึ้นเมื่อ ดร. เอ็ดวาร์ด เดมมิง (Dr. William Edwards Deming) อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารคุณภาพเผยแพร่ให้เป็นเครื่องมือสำหรับการปรับปรุงกระบวนการทำงานของพนักงานภายในโรงงานให้ดียิ่งขึ้น และช่วยค้นหาปัญหาอุปสรรคในแต่ละขั้นตอนการผลิตโดยพนักงานเอง จนวงจรนี้เป็นที่รู้จักกันในอีกชื่อว่า “วงจรเดมมิง (Deming Cycle)” ต่อมาพบว่า แนวคิดในการใช้วงจร PDCA นั้นสามารถนำมาใช้ได้กับทุกกิจกรรมภายในองค์กรจึงทำให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายมากขึ้นทั่วโลก วงจร PDCA (Sakul kiatjeeravirat, 2019)

P : Plan = วางแผน

D : Do = ปฏิบัติตามแผน

C : Check = ตรวจสอบ / ประเมินผลและนำผลประเมินมาวิเคราะห์

A : Action = ปรับปรุงแก้ไขดำเนินการให้เหมาะสมตามผลการประเมิน

วิเคราะห์ Plan (การวางแผน) หมายถึง การวางแผนการดำเนินงานอย่างรอบคอบ ครอบคลุมถึงการกำหนดหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน อาจประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย กำหนดการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน กำหนดผู้รับผิดชอบหรือผู้ดำเนินการและกำหนดงบประมาณที่จะใช้ การเขียนแผนดังกล่าวอาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของลักษณะ การดำเนินงาน การวางแผนยังช่วยให้สามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต และช่วยลดความสูญเสียต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ องค์กรประกอบภายในของการวางแผน

1. วัตถุประสงค์เหมาะสม และสอดคล้องกับแผนขององค์กรทางด้านการศึกษาหรือไม่
2. มีการกำหนดผู้รับผิดชอบหรือไม่ (รายบุคคล/คณะบุคคล)
3. ระยะเวลาดำเนินการที่กำหนดไว้เหมาะสมหรือไม่
4. งบประมาณที่กำหนดเหมาะสมหรือไม่
5. มีการเสนอเพื่อขออนุมัติก่อนดำเนินการหรือไม่

วิเคราะห์ Do (การปฏิบัติตามแผน) หมายถึง การดำเนินการตามแผน อาจประกอบด้วย การมีโครงสร้างรองรับ การดำเนินการ เช่น คณะกรรมการหรือหน่วยงานของย่อยที่อยู่ภายในองค์กรทางด้านการศึกษา ซึ่งหน่วยงานย่อยภายในองค์กรทางด้านการศึกษาจะต้องมีวิธีการดำเนินการตามแผน สำหรับในเรื่องการปฏิบัติงานตามแผน หรือการดำเนินงานตามแผนนั้นต้องประกอบไปด้วย

1. มีการกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการดำเนินการหรือไม่
2. มีผู้รับผิดชอบดำเนินการได้ตามกำหนดไว้หรือไม่
3. มีการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องมากน้อยเพียงไร
4. สามารถดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนดได้หรือไม่
5. สามารถดำเนินการได้ตามงบประมาณที่กำหนดไว้หรือไม่

วิเคราะห์ Check (การตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน) หมายถึง การประเมินแผน อาจประกอบด้วย การประเมินโครงสร้างที่รองรับ การดำเนินการ การประเมินขั้นตอนการดำเนินงาน และการประเมินผลของ การดำเนินงานตามแผนที่ได้ตั้งไว้ โดยในการประเมินดังกล่าวสามารถทำได้เอง โดยคณะกรรมการที่รับผิดชอบแผนการดำเนินงานนั้นๆ ซึ่งเป็นลักษณะของการประเมินตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องตั้งคณะกรรมการขึ้นมาอีกชุดเพื่อมาทำหน้าที่ในการประเมินแผน หรือไม่จำเป็นต้องคิดเครื่องมือหรือแบบประเมินที่ยุ่งยากซับซ้อน ซึ่งจะประกอบไปด้วย

1. ได้มีการกำหนดวิธี/รูปแบบการประเมินหรือไม่
2. มีรูปแบบของการประเมินเหมาะสมหรือไม่
3. ผลของการประเมินตรงกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่
4. ปัญหา/จุดอ่อนที่พบในการดำเนินการมีหรือไม่
5. ข้อดี/จุดแข็ง ของการดำเนินการมีหรือไม่

วิเคราะห์ Act (ปรับปรุงแก้ไข) หมายถึง การนำผลการประเมินมาพัฒนาแผน อาจประกอบด้วย การนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ว่ามีโครงสร้าง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใดที่ควร ปรับปรุงหรือพัฒนาสิ่งที่ดีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น และสังเคราะห์รูปแบบการดำเนินการใหม่ที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการ มีการปรับปรุงตามผลการประเมินอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งได้แก่

1. มีการระดมสมองเพื่อหาทางแก้ไขปัญหา/จุดอ่อนที่ค้นพบ
2. มีการระดมสมองเพื่อหาทางเสริมข้อดี/จุดแข็งเพิ่มขึ้น
3. มีการนำผลที่ได้จากการระดมสมอง เสนอคณะกรรมการประกันคุณภาพของคณะเพื่อพิจารณาสำหรับ

ใช้วางแผนครั้งต่อไป

4. กำหนดกลยุทธ์ในการจัดทำแผนครั้งต่อไป
5. กำหนดผู้รับผิดชอบไปดำเนินการจัดทำแผนครั้งต่อไป

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในมิติของการประเมิน 2 เงื่อนไข ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4. การประเมินสร้างองค์ความรู้ให้กับองค์กรทางการศึกษา (Knowledge Condition)

องค์กรทางการศึกษาต้องสร้างตนเองให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยอาศัยหลักทฤษฎี Learning Organization (Senge, P. M,1990)

4.1 การประเมินเรียนรู้ของสมาชิกในองค์กร (Personal Mastery) คือ ลักษณะขององค์กรแห่งการเรียนรู้ นั้นจะมีลักษณะสนใจและเฝ้ามองที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอมีความปรารถนาที่จะเรียนรู้เพื่อเพิ่ม ศักยภาพ ของตน มุ่งสู่จุดหมาย และความสำเร็จที่ได้กำหนดไว้

4.2 การประเมินความมีสติในการเรียนรู้ (Mental Model) คือ คนในองค์กรองค์การแห่งการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้เมื่อมีสติที่เอื้อต่อการสะท้อนภาพที่ถูกต้องชัดเจน ซึ่งการที่จะปรับ mental model ของคนในองค์กรให้เป็นไปในทางที่ถูกต้อง

4.3 การประเมินวิสัยทัศน์ร่วมกันของคนในองค์กร (Shared Vision) คือ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันของคนทั้งองค์กรจะต้องเป็นการที่สมาชิกทุกคนพัฒนาวิสัยทัศน์ของตนให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์รวมขององค์กร ภายใต้งุดมุ่งหมายเดียวกัน

4.4 การประเมินเรียนรู้เป็นทีม (Team Learning) คือ การเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรในองค์กรโดยอาศัยการระดมกำลังสมองเพื่อพัฒนาความฉลาดรอบรู้และความสามารถของทีมให้บังเกิดผลยิ่งขึ้น

4.5 การประเมินระบบการคิดของคนในองค์กร (Systems Thinking) คือ กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบในการหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในแบบแผน

นอกจากการประเมินองค์ประกอบดังกล่าวแล้ว (DuFour et al., 2008; Chutima Musikanon, Sakul kiatjeeravirat., 2018) ยังระบุถึงองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยประเมินสร้างองค์ความรู้ให้กับองค์กรทางการศึกษา (Knowledge Condition)

1. การมีเป้าหมายร่วมกันในหมู่สมาชิก สิ่งที่สำคัญที่สุดในการดำเนินงาน สร้างองค์ความรู้ให้กับองค์กรทางการศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้คือจุดเน้นหลักในการเรียนรู้ของนักเรียน เมื่อสถาบันการศึกษาหรือผู้สอนหรือสมาชิกในโรงเรียนนั้นไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งที่มีโครงสร้างหรือผู้ที่มีความรับผิดชอบหลักจะต้องให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของทั้งสองฝ่าย เพื่อนำสมาชิกไปสู่เป้าหมายร่วมกันทุกคนต้องร่วมกันสร้างเป้าหมายและรับคำแนะนำเกี่ยวกับเป้าหมายร่วมที่ชัดเจนและรู้ว่าเป็นภาระหน้าที่หลักของโรงเรียนในการช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันกำหนดโครงสร้างและแนวทางสำหรับเป้าหมาย ความสำเร็จ ดังนั้นการมีเป้าหมายร่วมกันของสมาชิกรวมถึงจุดมุ่งหมายและทิศทางที่ชัดเจนไม่เพียงระบุว่าอำนาจผู้สอนควรทำอะไรเพื่อพัฒนาโรงเรียน แต่ต้องรวมถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน

2. วัฒนธรรมแบบร่วมมือผสมผสานการเรียนรู้โดยเน้น หากมีเป้าหมายร่วมกันก็จะสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้การทำงานร่วมกันด้วยพลังของสมาชิกเป็นพื้นฐานในการสร้างโครงสร้างให้สมาชิกร่วมมือกันเนื่องจากการนำแนวคิดนี้ไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับความร่วมมือของสมาชิกเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด เป้าหมายเฉพาะนั้นคือการเรียนรู้จากนักเรียนที่สมาชิกทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกัน ดังนั้นระบบการดำเนินงานของสหกรณ์รวมกับจุดแข็งคือการทำงานร่วมกันโดยพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในการวิเคราะห์กระบวนการทำงานรวมทั้งผลลัพธ์จากการทำงานของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

3. การเข้าร่วมตรวจสอบสถานการณ์จริงเพื่อเป็นต้นแบบในการปฏิบัติ: สมาชิกในองค์กรแห่งการเรียนรู้ต้องเข้าร่วมการสอบการเรียนการสอนแบบ Best Practice การตรวจสอบสถานการณ์จริงตรงไปตรงมาเพื่อชี้แจงการปฏิบัติและตรวจสอบการประเมินผลที่ตรงกับการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้ผู้สอนในฐานะสมาชิกองค์กรทางการศึกษา ได้แลกเปลี่ยนความรู้ที่เป็นประโยชน์และช่วยในการตัดสินใจ จากนั้นสมาชิกแต่ละคนจะสามารถดำเนินการได้ตามที่ควรจะเป็น

4. เน้นการปฏิบัติ : เรียนรู้จากการปฏิบัติ : สมาชิกขององค์กรแห่งการเรียนรู้ คือผู้ที่ต้องให้ความสนใจกับการดำเนินการที่จะเปลี่ยนแปลง เป็นไปได้ที่จะเห็นแนวทางและการดำเนินการที่เป็นไปได้ ต้องเข้าใจว่าการเรียนรู้ที่ทรงพลังที่สุดเกิดขึ้นเมื่อฝึกฝนและสมาชิกในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะได้รับประสบการณ์และความชื่นชมโดยตรง ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตนเองในการปฏิบัติที่คร่ำครึและร่วมตรวจสอบสถานการณ์จริงเพื่อเป็นต้นแบบของการปฏิบัติ ดังนั้นครูจะได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติของตนเองเนื่องจากนำไปสู่ความรู้เชิงลึกมากขึ้น

5. แบ่งปันความรับผิดชอบในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สถานการณ์ปัจจุบันทำให้มองหาวิธีที่ดีกว่าในการบรรลุเป้าหมายขององค์กรองค์กรที่มีวัฒนธรรมดำเนินงานตามแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้

6. การมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์: องค์กรประกอบสุดท้ายคือสมาชิกทุกคนในองค์กรแห่งการเรียนรู้ ต้องตระหนักว่าการทำงานในบริบทขององค์กรแห่งการเรียนรู้ ส่วนใหญ่จะเน้นที่การเรียนรู้การผสมผสานความเข้มแข็งการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฐมนิเทศและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ต้องเริ่มประเมินผลลัพธ์ที่แม่นยำของการดำเนินการเพราะเหตุผลสำคัญของการรวมตัวกันตามแนวคิดของ Professional Learning Community คือการเน้นที่การปรับปรุงผลการเรียนรู้ของนักเรียน

5. การประเมินด้านการสร้างคุณธรรมให้กับองค์กร (Moral Condition)

องค์กรทางด้านการศึกษามองสร้างตนเองให้เป็นองค์กรแห่งคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินธุรกิจ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ในข้อ 4.2 ระบุว่า ในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีควรส่งเสริมให้สังคมไทยยืนอยู่บนพื้นฐานของหลัก 6 ประการ คือ

1) หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

2) หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ซื่อสัตย์ อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต จนเป็นนิสัยประจำชาติ

3) หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

4) หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ

5) หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6) หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรงศ์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืนองค์กรทางการศึกษาสามารถประเมินและสร้างตนเองให้เป็นองค์กรแห่งคุณธรรมตามหลัก 6 ประการ (Sakul Kiatjeeravirat, 2018) คือ

1) ประเมินการปฏิบัติตามหลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มีใช้ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

2) ประเมินการปฏิบัติตามหลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรงศ์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ชยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต จนเป็นนิสัยประจำชาติ

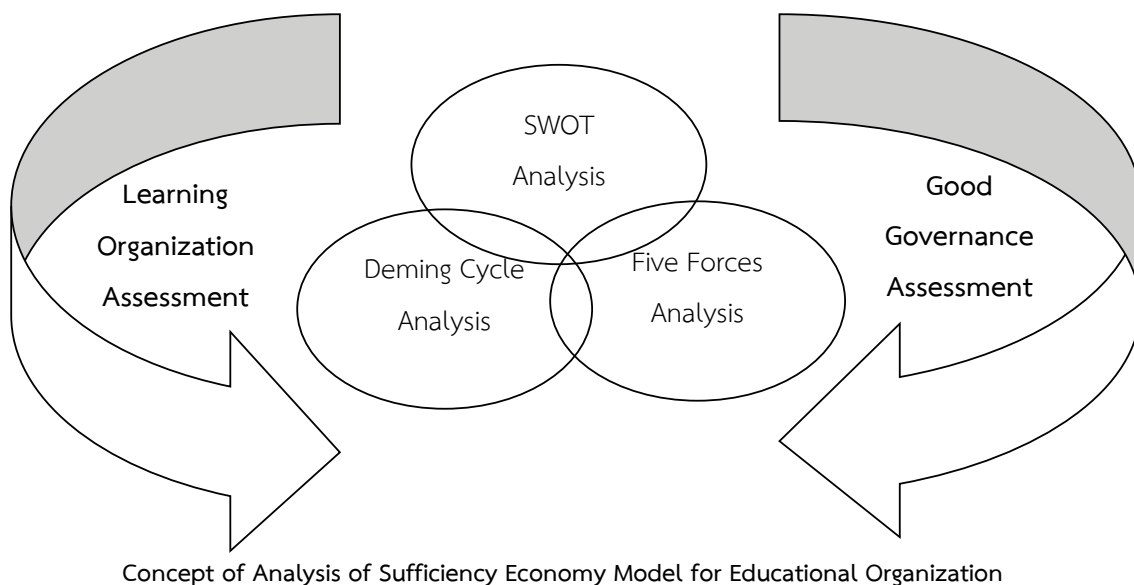
3) ประเมินการปฏิบัติตามหลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

4) ประเมินการปฏิบัติตามหลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ

5) ประเมินการปฏิบัติตามหลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6) ประเมินการปฏิบัติตามหลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรงศ์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ดังนั้นโมเดลแนวคิดการวิเคราะห์รูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับองค์กรทางการศึกษา (Concept of Analysis of Sufficiency Economy Model for Educational Organization) จึงมีลักษณะดังภาพที่ 1 และสามารถนำมาใช้ในการสร้างรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับองค์กรทางการศึกษาได้ต่อไปในอนาคต



ภาพที่ 1 โมเดลแนวคิดการวิเคราะห์รูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับองค์กรทางการศึกษา

บรรณานุกรม

- ราชกิจจานุเบกษา. (2542). ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542. สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2564 จาก <http://www.dmr.go.th/download/10.pdf>
- สถาบันไทยพัฒนา. เศรษฐกิจพอเพียงในภาคธุรกิจ. [accessed on October 31, 2020]. Available: from <http://sufficiencyeconomy.blogspot.com/2006/06/1.html>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. [accessed on October 31, 2020]. Available: from <http://plan.bru.ac.th/>
- Chutima Musikanon, Sakul Kiatjeeravirat. (2018). Management of Professional Learning Community for Quality Teacher Development. AU Journal of Management Vol 16 No 2 (2018).
- Deming, W. Edwards. (1986). Out of the Crisis (Massachusetts Institute of Technology, Center for Advanced Engineering Study, Cambridge, MA 02139, USA).
- Porter, M. E. (1980) Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitors. New York : Free Press
- Sakulkiatjeeravirat. (2012). 1.The Operating Strategy and Resort and Spa Business Management Controlling. MBA-DBA Business Administration Journal, Year 7 , Issue 7 , BE 2 5 5 5 , Doctor of Business Administration and Master of Business Administration Program Faculty of Business Administration St. John's University.

- Sakulkiatjeeravirat. (2014). Organization Management to Excellence by Philosophy of Sufficiency Economy. MBA-DBA Business Administration Journal, Year 9, Issue 11, BE 2557, Doctor of Business Administration and Master of Business Administration Program Faculty of Business Administration St. John's University.
- Sakulkiatjeeravirat. (2018). Innovative Leadership Course for Business Consultants. AU Journal of Management Vol 16 No 1 (2018).
- Sakulkiatjeeravirat. (2019). Management of Education Organization to Excellence by Philosophy of Sufficiency Economy. AU Journal of Management Vol 17 No 1 (2019).
- Senge, P. M. (1990). The art and practice of the learning organization. The new paradigm in business: Emerging strategies for leadership and organizational change, 126-138.
- Thomas L.Wheelen, Wheelen and Associates. (2012). Strategic Management and Business Policy. 13th ed. Florida: Iowa State University

การส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ของ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี

The Promotion of Cultural Tourism Relevant to Chong Ethnic Groups in Khao Khitchakut District , Chantaburi Province

ผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิ่นนิชา อุตตะมะเวทิน

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ของ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ของอำเภอเขาคิชฌกูฏจังหวัดจันทบุรี (2) เพื่อศึกษา วิเคราะห์ และเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ของ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ประกอบด้วยกลุ่มผู้รู้ และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั่วไป ตลอดจนนักท่องเที่ยว ใช้วิธีคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ทั้งหมด 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ผลการศึกษาด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) และ TOWS Matrix

ผลการศึกษาพบว่าชุมชนวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ของ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี มีทุนทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย และเข้มแข็ง และเป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว สามารถนำมาพัฒนาต่อยอด อันนำมาสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนและท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงประเพณีนมัสการ รอยพระพุทธรบาทหลวง (เขาคิชฌกูฏ) ซึ่งมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่เป็นจำนวนมาก แต่ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางไป-กลับ ไม่ได้พักค้าง จึงควรนำจุดแข็งและโอกาสในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ของมาใช้ส่งเสริมการท่องเที่ยว รวมถึงการสร้างเส้นทางท่องเที่ยว และแก้ไขจุดอ่อน อุปสรรค อาทิเช่นปรับปรุงพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และสถานที่ต่าง ๆ ให้พร้อมต้อนรับท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเทศกาลนมัสการ รอยพระพุทธรบาทเขาคิชฌกูฏ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ความเชื่อ และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ สำหรับในช่วงนอกเทศกาลนมัสการรอยพระพุทธรบาทเขาคิชฌกูฏ ควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยววิถีชีวิต การเกษตรกรรม การทำสวนผลไม้ การท่องเที่ยวธรรมชาติ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและสิ่งที่สำคัญที่สุดคือการรักษาคุณค่า คุณภาพชีวิต และจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : กลุ่มชาติพันธุ์ของ, ทุนทางวัฒนธรรม

Abstract

The purposes of the study were 1) to investigate the cultural capitals of ethnic groups in Khao Khitchakut District , Chantaburi province, and 2) to study, analyze, and provide some suggestions related to the promotion of cultural capitals of ethnic groups in Khao Khitchakut District, Chantaburi province through the methods of qualitative research. The participants of the study were 30 key informants including experts, general population, and tourists selected by purposive sampling. Tools used in the study were questionnaires with the content analysis, SWOT analysis, and TOWS Matrix.

The findings revealed that there were several various cultural capitals in cultural community of ethnic groups in Khao Khitchakut District , Chantaburi province. With the cultural capitals, the community was powerful to attract tourists. In addition, it enabled to develop further knowledge so that the local people were able to earn great income to the community, particularly in the tradition of worshipping Phra Bhuddhabata Pluang (Khao Khitchakut District). During the tradition, there were many tourists visiting this landmark. Most tourists came to visit the place for one-day trip. As a result, this is recommended to improve the strengths and the weaknesses of the community and increase the opportunity for promoting cultural tourism as well as travel routes. To improve weaknesses, human resources in tourism, manufacturers, and places need to be developed before upcoming tourism, especially in the tradition of worshipping Phra Bhuddhabata Pluang (Khao Khitchakut District). Furthermore, participators need to manage travel routes involving with religion, belief, and the way of life. If it is not the festival, travel routes need to be relevant to the way of life – agriculture, fruit farming, green tourism, and participation in the community. Lastly, the most important thing is to preserve the value of quality life, and contribute the awareness on the environment and local cultures sustainably.

Key Words : Chong Ethnic Groups , cultural capitals

บทนำ

รัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) โดยมีวิสัยทัศน์ที่จะขับเคลื่อนพัฒนาประเทศไทยให้มีความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยยุทธศาสตร์ด้านที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน จะนำมิติทางวัฒนธรรมมาใช้เพื่อสนับสนุนการพัฒนาทั้งภาคการผลิตและบริการ พัฒนาผู้ประกอบการและเศรษฐกิจชุมชน รวมทั้งเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก สอดรับกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ประเด็นการท่องเที่ยว ที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวโดยให้ความสำคัญกับการรักษาจุดเด่นของประเทศด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม อัตลักษณ์ความเป็นไทย ตลอดจนให้คุณค่า กับสิ่งแวดล้อมไว้ ประกอบกับนโยบายรัฐบาล ด้านการทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม กำหนดให้มีการอนุรักษ์ พื้นฟู และเผยแพร่มรดกทางวัฒนธรรม ภาษาไทยและภาษาถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งความหลากหลายของศิลปวัฒนธรรมไทย เพื่อการเรียนรู้ สร้างความภูมิใจในประวัติศาสตร์ และความเป็นไทย ตลอดจนมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศ (ดร.อนุสร หงส์ขุนทด, ๒๕๖๓)

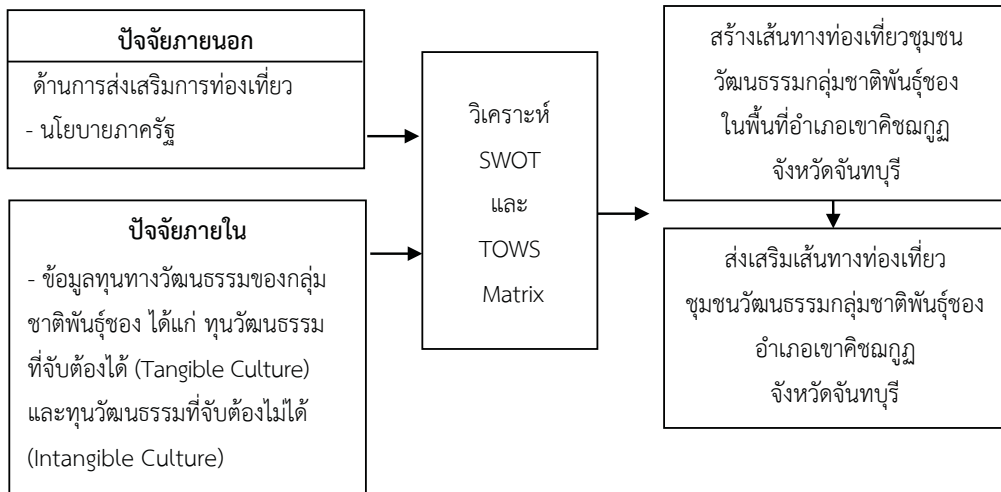
จังหวัดจันทบุรีเป็นเมืองท่องเที่ยวเมืองรอง ที่มีความหลากหลาย มีทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และวัฒนธรรม ในช่วงวันหยุดเทศกาลจะพบว่านักท่องเที่ยวทางลี้ลับไหลเข้ามาเที่ยวเป็นจำนวนมาก และจังหวัดจันทบุรียังมีกลุ่มชาติพันธุ์ที่ยังคงมีกระจัดกระจายอยู่ตามที่ต่าง ๆ เช่น ชาวจีน ซึ่งพบอยู่ทั่วไปในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี ชาวญวนพบเห็นได้มากบริเวณริมน้ำจันทบูร และอำเภอท่าใหม่ อำเภอขลุง และ “กลุ่มชาติพันธุ์ของ” ซึ่งเป็นชนพื้นเมืองที่เชื่อกันว่าเป็นคนพื้นเมืองเดิมของจังหวัดจันทบุรี และของภาคตะวันออก ซึ่งอาศัยอยู่ในบริเวณเชิงเขาสอยดาวในพื้นที่อำเภอโป่งน้ำร้อน อำเภอมะขามและอำเภอเขาคิชฌกูฏ โดยเฉพาะในเขตตำบลตะเคียนทอง ตำบลคลองพลู ตำบลจันทเขลมและตำบลพลวง มีภาษาพูดและวัฒนธรรมประเพณีของตนเอง มีทุนทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ แต่ยังขาดการส่งเสริมการนำทุนทางวัฒนธรรมเหล่านี้ออกมาสร้างมูลค่าและรายได้ให้กับชุมชน เห็นได้จากในช่วงเทศกาลนมัสการรอยพระพุทธรูปพลวง (เขาคิชฌกูฏ) มีนักท่องเที่ยว นักแสวงบุญเข้ามาในพื้นที่มากกว่าหนึ่งแสนคนในแต่ละปี ซึ่งนักท่องเที่ยวเหล่านี้เดินทางแบบไกล-กลับมิได้พักค้าง หากมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ของ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี จะสามารถสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนและท้องถิ่น รวมถึงจังหวัดจันทบุรี ได้อีกทางหนึ่ง ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ของ ในพื้นที่อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี โดยการศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ กลุ่มชาติพันธุ์ของในพื้นที่ เพื่อสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นทางเลือกใหม่ให้นักท่องเที่ยว และใช้ประโยชน์ทุนทางวัฒนธรรมในการสร้างรายได้แก่ชุมชน รวมทั้งสร้างจิตสำนึก ความภาคภูมิใจให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ของ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทุนทางวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ของในพื้นที่อำเภอเขาคิชฌกูฏจังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ และเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนวัฒนธรรม กลุ่มชาติพันธุ์ของอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี

กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

การศึกษาเรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ของ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ได้กำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิธีการวิจัย

การศึกษาเรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ของ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทุนทางวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ของในพื้นที่อำเภอเขาคิชฌกูฏจังหวัดจันทบุรี และศึกษา วิเคราะห์ และเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนวัฒนธรรม กลุ่มชาติพันธุ์ของ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. รูปแบบและวิธีการศึกษา
2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
3. วิธีการเข้าถึงข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยได้แบ่งวิธีการศึกษาออกเป็น 2 แบบ ประกอบด้วย

1. การศึกษาข้อมูลเอกสาร (Documentary research) โดยมีการศึกษารวบรวมข้อมูลทั้งในและต่างประเทศ เน้นข้อมูลที่นอกเหนือจากการสัมภาษณ์ รวมทั้งเพื่อใช้เป็นข้อมูลตรวจสอบผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ได้แก่ เอกสารชั้นต้น (Primary Data) และเอกสารชั้นรอง (Secondary Data)

2. การศึกษาข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม (Survey Research) โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ประกอบด้วย (1) ประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอเขาคิชฌกูฏ ประธานสภาวัฒนธรรมตำบล (2) ผู้แทนกลุ่มชาติพันธุ์ของ (3) ผู้นำทางศาสนา (4) ผู้บริหารท้องถิ่น ได้แก่ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน (5) เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ (7) ผู้ประกอบการที่พัก/ผลิตภัณฑ์ชุมชน (8) นักท่องเที่ยว เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ผลการศึกษาด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) และ TOWS Matrix

ผล/สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ของ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี เกิดจากการที่ผู้ศึกษาสนใจและต้องการค้นหาศึกษาทุนทางวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ของในพื้นที่อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี เพื่อนำมาศึกษา วิเคราะห์ และเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ของ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทุนทางวัฒนธรรม แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว แนวคิดและทฤษฎีการบริหารจัดการ แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม ทุนทางวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ของ เป็นแนวทางและสนับสนุนการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งมีวัตถุประสงค์มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทุนทางวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ของในพื้นที่อำเภอเขาคิชฌกูฏจังหวัดจันทบุรี และศึกษา วิเคราะห์ และเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ของ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารและการวิจัยภาคสนาม ซึ่งได้ใช้วิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นผู้นำชุมชนท้องถิ่น/ท้องที่ ผู้ประกอบการห้างร้าน ที่พัก หน่วยงานราชการ นักท่องเที่ยว รวมถึงประชาชนชาวของ จำนวน 30 คน โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ โดยใช้แนวคำถามที่ได้รับการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยของผู้เชี่ยวชาญเป็นเครื่องมือ ในการวิจัยในครั้งนี้ และนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จัดหมวดหมู่ หาความสัมพันธ์ และทำการตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องแม่นยำของข้อมูลโดยใช้การตรวจสอบแบบสามเส้าของเดนซิน (Denzin) โดยใช้การตรวจสอบจากแหล่งบุคคลมากที่สุด จากนั้นมีการตรวจสอบข้อมูลจากผู้เป็นเจ้าของผู้ให้ข้อมูล และตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กับเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

หลังจากวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่ากลุ่มชาติพันธุ์ของ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับ ป่าเขา และธรรมชาติเป็นหลักตั้งแต่ อดีตจนถึงปัจจุบัน แม้ปัจจุบันการพื้นที่ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของกลุ่มชาติพันธุ์ของจะได้รับการพัฒนา จนแทบไม่เห็นรูปแบบชุมชนดั้งเดิม คงเหลือเพียงทุนทางวัฒนธรรมสำคัญ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน วิถีชีวิตก็มีการเปลี่ยนแปลงไปให้สอดคล้องกับความเจริญในยุคปัจจุบัน ซึ่งยังคงหลงเหลือทุนทางวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดังนี้

๑. มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม หรือทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Culture) ได้แก่ วัดตะเคียนทอง วัดกะทิง วัดวังทอง วัดพลวง ศาลเจ้าพ่อหินตั้ง ศาลเจ้าแม่ตะเคียน แบบเรียนภาษาของ หมู่บ้านของ พิพิธภัณฑของ (วัดตะเคียนทอง) ศูนย์วัฒนธรรมของ ศูนย์การเรียนรู้พื้นฟูภาษา-วัฒนธรรมของ ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมของ บ้านจันทเขลม อุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ เป็นต้น

๒. มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม หรือทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Culture) ได้แก่ ภาษาของ อาหารของ การรักษาโรคด้วยสมุนไพรและคาถาอาคม การแสดงย่นแย้ เพลงพื้นบ้านของ นิทานพื้นบ้านของ ประเพณีแต่งงานของ ประเพณีไหว้ครูของ เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องจักสานที่ทำจากคลุ้มคล้า การแข่งขันลูกข่างของ การแข่งขันสะบ้าของ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีทำบุญส่งทุ่ง ความเชื่อ เป็นต้น

อภิปรายผล

การศึกษาเรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ของ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษานำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

จากการศึกษาทุนทางวัฒนธรรมชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ของอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี รวมถึงการวิเคราะห์ SWOT และกลยุทธ์เชิงรุก ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว และกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง และมีความยั่งยืนตามรอยศาสตร์พระราชา ตอบสนองนโยบายของรัฐบาลในการฟื้นฟูและสร้างโอกาส สร้างอาชีพ และรายได้ให้แก่ประชาชน โดยนำทุนทางวัฒนธรรมที่เป็นทั้งภูมิสังคม ภูมิปัญญาและภูมิทางวัฒนธรรมท้องถิ่น มาต่อยอดเพื่อให้เกิดคุณค่า และมูลค่าอย่างสร้างสรรค์ด้วยการนำทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนที่มีความงดงามทางศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต วิถีพอเพียง ผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญา ความงดงามทางธรรมชาติ ความรักสามัคคี เคารพเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ของพลังบวรและประชาชนทุกคนในพื้นที่ มาเป็นเสน่ห์ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมเยียน สร้างรายได้จากสินค้าและบริการทางวัฒนธรรม ชุมชนอยู่ดีมีสุข โดยกำหนดเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชน วัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ของ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ซึ่งมีสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ อันประกอบด้วย รอยพระพุทธรบาท เขาคิชฌกูฏ ซึ่งถูกค้นพบโดยกลุ่มชาติพันธุ์ของที่ขึ้นไปหาของป่าในอดีต หินตั้งซึ่งถือเป็นประตูลู่เขาคิชฌกูฏ ซึ่งมีตำนานกล่าวไว้ว่าเป็นบาตรของพระมาลัยที่วางไว้ก่อนขึ้นไปนมัสการรอยพระพุทธรบาทขององค์สัมมาสัมพุทธเจ้า วัดกะทิงซึ่งเป็นวัดที่มีพระครูธรรมสรคุณ (เขียน ชันธสโร) ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มประเพณีนมัสการรอยพระพุทธรบาทพลวง (เขาคิชฌกูฏ) วัดพลวง วัดตะเคียนทอง ซึ่งเป็นวัดที่มีความเกี่ยวพันกับกลุ่มชาติพันธุ์ของที่ทำให้ความเคารพ เลื่อมใส ศรัทธา เป็นศูนย์รวมจิตใจและใช้ในการประกอบกิจกรรมทางศาสนา มาเป็นเวลายาวนาน รวมไปถึงการมีผลิตภัณฑ์ด้านวัฒนธรรมที่สามารถนำมาเป็นสินค้าการท่องเที่ยวมากมาย เช่น ภูมิปัญญาการทำอาหารของ น้ำพริกของ ขนมปอก ขนมปาย ขนมฝาละมี (ขนมครกของ) ภูมิปัญญาด้านการจักสานเครื่องมือเครื่องใช้จากต้นคลุ้ม-ต้นคล้า ตลอดจนประเพณีการเล่น ยันแย้ ลูกข้างของ สะบ้าโยน เพลงพื้นบ้านของ ประเพณีนมัสการรอยพระพุทธรบาทพลวง (เขาคิชฌกูฏ) ซึ่งกลุ่มชาติพันธุ์ของในพื้นที่อำเภอเขาคิชฌกูฏมีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี ดังนี้ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญทางประวัติศาสตร์โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีโดยยึดหลักที่ว่าต้องอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไว้ให้ดีที่สุด เพื่อให้สามารถสืบต่อถึงอนุชนวัฒนธรรมโดยยึดหลักที่ว่าต้องให้เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาความแตกต่างด้านสังคมและวัฒนธรรมอันหลากหลายโดยให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการตลาดและบริการท่องเที่ยวที่ครบตามเกณฑ์อนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

จากการศึกษาจุดแข็งและโอกาส ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ของ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ในพื้นที่อำเภอเขาคิชฌกูฏมีความพร้อมในการพัฒนาสถานที่อันเกี่ยวเนื่องกับกลุ่มชาติพันธุ์ของให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ อาทิเช่น ด้านพื้นที่มีสถานที่สำคัญจำนวนมากที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ ประชาชนมีความพร้อมที่จะพัฒนาและร่วมมือกับผู้นำท้องถิ่นในการร่วมแรงร่วมใจพัฒนา ซึ่งตามแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของ Coltman (1989) อธิบายไว้ว่าการจะพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมได้ ต้องส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวที่มีต่อเศรษฐกิจในสังคม ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน เพื่อที่จะสามารถสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและทรัพยากรท้องถิ่นไว้

จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ของอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี พบว่า การจัดการโครงสร้างการบริหารงานด้านการท่องเที่ยวยังไม่มีความชัดเจน ไม่มีผู้ดูแลด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม ไม่มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่ชัดเจน ไม่มีจุดขายที่สามารถดึงเงินจากนักท่องเที่ยวได้ ตลอดจนนักท่องเที่ยวส่วนมากจะมาเที่ยวชมและนมัสการรอยพระพุทธรูปบาทเขาคิชฌกูฏ และกราบไหว้พระครูธรรมสรคุณ ผู้มีเชื้อสายของ และเป็นผู้ริเริ่มประเพณีนมัสการรอยพระพุทธรูปบาทพลวง (เขาคิชฌกูฏ) ส่วนบริเวณสถานที่สำคัญอื่น ๆ ยังไม่มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว อีกทั้งขาดผู้เชี่ยวชาญในการฝึกอบรมมัคคุเทศก์คนในชุมชนขาดความกระตือรือร้น และไม่คอยมีนักท่องเที่ยว เจ้าของกิจการที่พัก ร้านอาหาร ขาดความรู้และขาดระบบการจัดการที่ดี ร้านของ ที่ระลึกมีจำนวนน้อยและขาดเงินทุนในการพัฒนาปรับปรุง ไม่มีตลาดรองรับสินค้า การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความยากลำบาก เนื่องจากเป็นพื้นที่ห่างไกล และขาดหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของกนกพร นิมพลี (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนบ้านตะคุ ผลการวิจัยพบว่าในปัจจุบันยังขาดความชัดเจนในการจัดการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมและรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ไม่เด่นชัด และงานวิจัยของอภิญา สุพิชญ์ (2555) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาบ้านสิงห์ท่า อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

จากการวิเคราะห์ทฤษฎีเชิงรุก ทำให้สามารถกำหนดแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ของ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี โดยทำการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ และมีมาตรการ โดยกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวที่มีความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ซึ่งถือเป็นการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ คือ เป็นการท่องเที่ยวเพื่อศึกษากลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมกลุ่มน้อย (Ethnic Tourism) ท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ วัฒนธรรมของชาวบ้าน วัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยหรือชนเผ่าต่าง ๆ เพื่อให้มีประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้น และจะต้องมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ทั้งนี้ ผู้ศึกษามีความสนใจ ในเรื่องการนำทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ของ ที่มีทุนทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ และมีลักษณะเด่นของชาติพันธุ์ ทั้งในเรื่องของประวัติศาสตร์ ประเพณีความเชื่อ พิธีกรรม ภูมิปัญญา ภาษา ปรากฏชาวบ้าน ตลอดจนวิถีชีวิตมาเพื่อใช้เป็นจุดเด่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ของ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ในครั้งนี้ รวมถึงสามารถจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่เกี่ยวข้องและมีสัมพันธ์กับกลุ่มชาติพันธุ์ของ อีกทั้งยังสามารถจัดการท่องเที่ยวรูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ของ

จากการศึกษาทุนทางวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ของในพื้นที่อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี สามารถกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ของ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี นั้นพบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ของมีสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ จำนวน 8 แห่ง คือ รอยพระพุทธรูปบาท เขาคิชฌกูฏ ซึ่งถูกค้นพบโดยกลุ่มชาติพันธุ์ของที่ขึ้นไปหาของป่าในอดีต หินตั้งซึ่งถือเป็นประตูลู่เขาคิชฌกูฏ ซึ่งมีตำนานกล่าวไว้ว่าเป็นบาทของพระมาลัยที่วางไว้ก่อนขึ้นไปนมัสการรอยพระพุทธรูปบาทของ องค์สัมมาสัมพุทธเจ้า วัดกะทิงซึ่งเป็นวัดที่มีพระครูธรรมสรคุณ (เขียน ชันธุสโร) ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มประเพณีนมัสการรอยพระพุทธรูปบาทพลวง (เขาคิชฌกูฏ) วัดพลวง วัดตะเคียนทอง วัดคลองพลู ซึ่งเป็นวัดที่มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์ของที่ให้ความเคารพ เลื่อมใส ศรัทธา เป็นศูนย์รวมจิตใจและใช้ในการประกอบกิจกรรมทางศาสนา มาเป็นเวลายาวนาน รวมไปถึงการมีผลิตภัณฑ์ด้านวัฒนธรรมที่สามารถนำเป็นสินค้าการท่องเที่ยวมากมาย เช่น ภูมิปัญญาการทำอาหารของ น้ำพริกของ ขนมปอก ขนมปาย ขนมครกของ ภูมิปัญญาด้านการจักสานเครื่องมือเครื่องใช้จากต้นคลุ้ม-ต้นคล้า ตลอดจนประเพณีการเล่นยันแย่ ลูกช่างของ สะบ้าโยน เพลงพื้นบ้านของ ประเพณีนมัสการรอยพระพุทธรูปบาทพลวง (เขาคิชฌกูฏ) ซึ่งกลุ่มชาติ

พันธู์ของในพื้นที่อำเภอเขาชะเมาเขาชะแมวมัคคุเทศก์วิทยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี ดังนี้ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญทางประวัติศาสตร์โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีโดยยึดหลักที่ว่าต้องอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไว้ให้ดีที่สุด เพื่อให้สามารถสืบต่อถึงอนุชนวัฒนธรรมโดยยึดหลักที่ว่าต้องให้เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาความแตกต่างด้านสังคมและวัฒนธรรม อันหลากหลายโดยให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม และได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยว ในลักษณะที่มีการตลาดและการบริการท่องเที่ยวที่ครบตามเกณฑ์อนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาพบว่า นโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทำให้การท่องเที่ยวชุมชน และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ดังนั้นรัฐบาลควรกำหนดนโยบาย เป้าหมายที่ชัดเจนของการท่องเที่ยวชุมชนและการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม คือการอนุรักษ์ควบคู่ไปกับการแบ่งปันมรดกทางวัฒนธรรมให้แก่กันนักท่องเที่ยว ได้ชื่นชม แต่สิ่งที่รัฐต้องตระหนักก็คือ มรดกทางวัฒนธรรมจะต้องไม่กลายเป็นสินค้าที่สร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อการท่องเที่ยวโดยเฉพาะซึ่งจะด้อยคุณค่าและเสื่อมถอยในที่สุด
2. ให้จังหวัดจันทบุรี มีนโยบายส่งเสริมการประชาสัมพันธ์วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ อาหาร และภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์ของผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในวิถีของกลุ่มชาติพันธุ์ของในสถานที่จริงต่อไป
3. ควรมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์ของ สำหรับนักท่องเที่ยว ได้เลือกซื้อหา โดยนำทุนวัฒนธรรมต้นน้ำของห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) เช่น เรื่องราว (Story) และเนื้อหา (Content) ของวัฒนธรรม มาสร้างความโดดเด่นให้กับผลิตภัณฑ์ หรือใช้ทุนวัฒนธรรมสร้างความแตกต่างหรือจุดขายให้กับสินค้า เกิดเป็นสินค้าวัฒนธรรมและทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้นแก่สินค้าและบริการ

บรรณานุกรม

- กนกพร ฉิมพลี. (2559). แนวทางการพัฒนาหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนบ้านตะคุ ตำบลตะคุ อำเภอปรางค์ชัย จังหวัดนครราชสีมา. วารสารชุมชนวิจัย ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – เมษายน 2559) : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม. (๒๕๖๐). แนวทางการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : มพท.
- จุฬามณี แก้วโพหนอง, ทรงพล โชติกเวชกุล, ปัญญา คล้ายเดช และพระสุนทร ชำกรม. (๒๕๖๑). การบริหารจัดการชุมชนเพื่อความยั่งยืน. ค้นเมื่อ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๔,
- จาก <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/dhammathas/article/download/103276/92579/>.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมาคมสร้างสังคมและสิ่งแวดล้อม. (๒๕๕๓). การสืบทอดและร่วมสร้างสำนึกทางวัฒนธรรมการใช้ทรัพยากรท้องถิ่น ของกลุ่มชาติพันธุ์ของ อำเภอเขาชะแมวมัคคุเทศก์ จังหวัดจันทบุรี. ค้นเมื่อ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๔, จาก <http://research.culture.go.th/index.php/research/item/912-ct154.html>.
- อนุสร หงส์ขุนทด. (๒๕๖๓). สรุปลสาระสำคัญ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๘๐). ค้นเมื่อ ๑๖ เมษายน ๒๕๖๔, จาก <http://krukob.com/web/book-16/>.
- Coltman, M.M. (1989). Tourism marketing. New York : Van Norstrand Reinhold.

การประเมินผลการพัฒนาองค์กร

Organization Development Assessment

ผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ บุญรอด

บทคัดย่อ

การประเมินผลการพัฒนาองค์กรเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาองค์กร เพราะจะทำให้ทราบว่าการพัฒนาองค์กรเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลมาจากการพัฒนาองค์กรโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หรือการวิจัยเพื่อค้นหาข้อมูลที่เป็นจริงและเชื่อถือได้ ทั้งนี้ การจะประเมินในส่วนใดนั้น ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประเมินที่กำหนดไว้ ซึ่งกล่าวได้ว่า การประเมินผลการพัฒนาองค์กรเป็นการค้นหาคำตอบด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ของการดำเนินการพัฒนาองค์กร แล้ววินิจฉัยตัดสินว่าสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด และมีผลคุ้มค่าหรือไม่เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีวัตถุประสงค์ของการประเมินผลการพัฒนาองค์กรเพื่อเป็นการประเมินความก้าวหน้าและการทบทวนสรุปผลการปฏิบัติงานทั้งระบบขององค์กร กระบวนการประเมินผลการพัฒนาองค์กรประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นพิจารณารายละเอียดและกำหนดวัตถุประสงค์ในการประเมินผล ขั้นวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล และขั้นวิเคราะห์แปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนเกณฑ์ในการประเมินผล ประกอบด้วย เกณฑ์ประสิทธิผล เกณฑ์ประสิทธิภาพ และเกณฑ์ความพอใจ และเพื่อเป็นการติดตามตรวจสอบผลกระทบกับองค์กร เทคนิคการประเมินผลการปฏิบัติงานขององค์กรมีดังนี้ คือ เทคนิคการประเมินผลการปฏิบัติงานแบบ 360 องศา เทคนิคการประเมินแบบสมดุล (Balanced Scorecard : BSC) และ Benchmarking ที่สามารถนำไปใช้ในการประเมินองค์กรดังกล่าว เพื่อเป็นกลไกในการสร้างพลังไปสู่เป้าหมาย และเพื่อจัดและรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาองค์กรต่อไป

คำสำคัญ : การประเมินผล การพัฒนาองค์กร

Abstract

Organization development assessment is an important part of organization development. Because it will show that the organization development for change that occurs is the result of organization development by using scientific processes or research to find true and reliable information. It depends on the objectives of the assessments set forth. which can be said that Organization development assessment is the search for answers through the scientific method of organization development actions. And then judge whether the objectives were achieved or not and whether it is worthwhile compared to the specified criteria with the objective of evaluating organization development to assess the progress and review the summary of the performance of the organization system. The organization development evaluation process consists of 4 steps that is the detail consideration and the determination of the evaluation objectives, planning for data collection, data collection stage and the analysis step, interpreting and summarizing the results of the data analysis. The evaluation criteria consist of Effectiveness Criteria, Efficiency Criteria and Satisfaction criteria and in order to monitor

and examine the impact on the organization. Organization performance evaluation Techniques are 360-degree feedback evaluation technique, Balanced Scorecard and Benchmarking to assess such organizations. As a mechanism for generating power towards the goal and to organize and collect necessary information for further organization development.

Key Words : Assessment, Organization Development

บทนำ

หัวใจสำคัญของการพัฒนาองค์การเพื่อการเปลี่ยนแปลงว่ามีผลอย่างไร ก็คือ การประเมินผลการพัฒนาองค์การ โดยการประเมินผลการพัฒนาองค์การจะต้องทำความเข้าใจประเด็นของข้อคำถามที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1. จะรู้ได้อย่างไรว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับองค์การ
2. ได้มีการเปลี่ยนแปลงจริงหรือไม่
3. จะรู้ได้อย่างไรว่าผลที่เกิดขึ้นนั้นสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของการทำการพัฒนาองค์การ
4. จะรู้ได้อย่างไรว่าสถานการณ์ใหม่ ๆ หลังการเปลี่ยนแปลงจะอยู่ได้ต่อไป

คำถามดังกล่าวข้างต้นย่อมมีความสำคัญและถือเป็นแนวทางในการประเมินผลการพัฒนาองค์การ บางครั้งการประเมินผลการพัฒนาองค์การเป็นเพียงส่วนประกอบที่ถูกกลืนไป โดยมุ่งที่การเปลี่ยนแปลงโดยปราศจากเป้าหมายที่แน่นอน ทั้งนี้ อาจสืบเนื่องมาจากขาดการวางแผนการประเมินผลตั้งแต่เริ่มต้นของการพัฒนาองค์การ หลักการในเรื่องที่ว่าประเมินอะไรนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ว่าเป็นอย่างไร เช่น ผลงานดีขึ้นทั้งปริมาณและคุณภาพหรือไม่ ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานลดลงหรือไม่ เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานหรือไม่ มีการเปลี่ยนแปลงคติไปในทางที่ดีขึ้นหรือไม่ สัมพันธภาพในองค์การ ขวัญในการปฏิบัติงาน การประสานงาน ตลอดจนความเข้าใจในเป้าหมายของงานเป็นอย่างไร เป็นต้น

ความหมายของการประเมินผลและการประเมินผลองค์การ

การประเมินไม่ใช่เป็นการมุ่งตรวจสอบหรือจับผิดการทำงานหรือการดำเนินงานโครงการใดโครงการหนึ่ง แต่การประเมินจะช่วยทำให้ข้อมูล (Data) ที่มีอยู่กลายเป็นสารสนเทศ (Information) ที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจสำหรับผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจ มีผู้ให้ความหมายของการประเมินผลไว้ดังนี้

อรุณ รัชธรรม (2538 : 312) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่า เป็นการเปรียบเทียบผลงานที่ทำกับมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือที่คาดหวังไว้ หรือเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของการทำงานนั้น ๆ แล้วตัดสินว่าเป็นที่พอใจหรือไม่ ดีไม่ดีเพียงใด ผู้บังคับบัญชาสามารถประเมินค่าของผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีต่อหน่วยงานได้

ศิริชัย กาญจนวาสิ (2542 : 1-2) ได้ให้ความหมายของการประเมินว่า กระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามตัวชี้วัด โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ ดังนั้น การประเมินโครงการจึงหมายถึง การตัดสินคุณค่าของโครงการ โดยเก็บข้อมูลจากตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้น และนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐาน เพื่อแสดงถึงความสำเร็จของโครงการ จากความหมายดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การประเมินจะต้องเกี่ยวข้องกับคำ 3 คำ คือ ตัวชี้วัด เกณฑ์ และมาตรฐาน ซึ่งมีความหมายดังนี้

ตัวชี้วัด (Indicator) หมายถึง ตัวประกอบ ตัวแปร หรือค่าที่สังเกตได้ ซึ่งบ่งบอกถึงสถานภาพหรือสะท้อนลักษณะหรือผลของการดำเนินงาน

เกณฑ์ (Criteria) หมายถึง ระดับที่แสดงถึงความสำเร็จของการดำเนินงานหรือผลที่ได้รับ

มาตรฐาน (Standard) หมายถึง ระดับการปฏิบัติที่แสดงถึงความสำเร็จ อันเป็นการยอมรับโดยทั่วไป

เปเชนมางค์ ยอดมณี (2560 : 141-149) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลการดำเนินงานขององค์การว่า การประเมินผลขององค์การมีการเปลี่ยนแปลงจากการมุ่งวัดผลตอบแทนทางการเงินที่สอดคล้องกับเป้าหมายเพียงประการเดียวเปลี่ยนแปลงเป็นการขยายขอบข่ายการประเมินไปสู่การประเมินผลการดำเนินงาน รวมทั้งมีการบูรณาการระหว่างการบริหารจัดการองค์การกับการประเมินผลสำเร็จขององค์การเป็นระบบเดียวกัน เรียกว่า ระบบบริหารจัดการผลการดำเนินงาน (Performance Management System) โดยแนวคิดใหม่นี้ทำให้เกิดการพัฒนา ระบบการจัดการที่เป็นบูรณาการดังกล่าวมาใช้ในการขับเคลื่อนองค์การ อาทิ การประเมินผลการดำเนินงานขององค์การแบบดุลยภาพ (Balance Scorecard) การเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน (Performance Benchmarking) เป็นต้น อย่างไรก็ตามแนวคิดของการประเมินผลการดำเนินงานแนวใหม่ เป็นการประเมินแบบหลายมิติที่ไม่ใช่เพียงประเด็นทางด้านการเงินแต่เพียงอย่างเดียว

เบคฮาร์ด และฮาร์ริส (Beckhard and Harris. 1977 : 86) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลการพัฒนาองค์การว่า เป็นการวางแผน การรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้น เพื่อให้ผู้รับผิดชอบในการพัฒนาองค์การสามารถวัดผลกระทบและ/หรือความก้าวหน้าในการพัฒนาองค์การนั้นว่าได้ผลเป็นที่พอใจหรือไม่

ดังนั้น สรุปได้ว่า การประเมินผลและการประเมินผลองค์การ หมายถึง กระบวนการวิทยาศาสตร์หรือการวิจัยเพื่อค้นหาข้อมูลที่เป็นจริงและเชื่อถือได้เกี่ยวกับโครงการ/กิจกรรม/งานใด ๆ ขององค์การ แล้วตัดสินใจว่าประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด และมีผลคุ้มค่าหรือไม่เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

วัตถุประสงค์ของการประเมินผลการพัฒนาองค์การ

วัตถุประสงค์ของการประเมินผลการพัฒนาองค์การนั้น เบคฮาร์ด และฮาร์ริส (Beckhard and Harris. 1977 : 68) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. เพื่อเป็นการทบทวนการปฏิบัติงานทั้งระบบขององค์การ วัตถุประสงค์ของการประเมินผลการพัฒนาองค์การในข้อนี้ ต้องการพิจารณาทบทวนการปฏิบัติงานในเรื่องต่อไปนี้

1.1 ความพยายามที่ใช้ไปทั้งหมดในการพัฒนาองค์การนั้นได้ผลเพียงไร เมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้

1.2 การพัฒนาองค์การที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลมาจากความพยายามหรือการใช้เครื่องมือหรือเทคนิควิธีการต่าง ๆ จริงหรือไม่ หรือว่าเป็นผลมาจากสิ่งอื่น เช่น องค์การนั้นกำลังพัฒนาอยู่แล้ว การใช้ความพยายามหรือเครื่องมือ เทคนิควิธีการต่าง ๆ สอดแทรกเข้าไปมิได้ช่วยให้เกิดการพัฒนาแต่อย่างใด ซึ่งการทบทวนการปฏิบัติงานทั้งระบบต้องพิจารณาจากการพัฒนาองค์การตามสภาพที่เกิดขึ้นจริง ทั้งนี้เพื่อตัดสินว่าองค์การมีการพัฒนาหรือไม่เพียงไร และจะต้องมีการพัฒนาต่อไปอีกหรือไม่ ถ้าเห็นว่าจะต้องมีการพัฒนาต่อไปจะสามารถคาดหวังผลที่จะให้เกิดขึ้นกับองค์การอย่างไร

1.3 เจตคติของบุคคลที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรในปัจจุบันเป็นอย่างไร ฝ่ายบริหารพอใจกับสภาพการณ์ขององค์กรในปัจจุบันและสภาพการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตหรือไม่

1.4 ระบบงานที่ใช้ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบันนั้น ทำให้สามารถบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาองค์กรได้มากน้อยเพียงไร

2. เพื่อเป็นการติดตามตรวจสอบผลกระทบที่เกิดจากการใช้เทคนิคบางอย่างในการพัฒนาองค์กร โดยต้องการติดตามตรวจสอบดูว่า เครื่องมือหรือเทคนิควิธีการที่นำมาใช้ในการพัฒนาองค์กรนั้น เป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดการพัฒนาองค์กรหรือไม่ ทั้งนี้ เพราะเทคนิคการพัฒนาองค์กรแต่ละอย่างก็นำไปใช้นั้นจะต้องมีกลยุทธ์การนำไปใช้ให้เหมาะสมกับองค์กรใดองค์กรหนึ่ง แต่อาจไม่เหมาะสมกับการนำไปใช้ในบางองค์กร หรือบางครั้งในองค์กรหนึ่งอาจใช้เทคนิคการพัฒนาองค์กรหลายอย่าง ดังนั้น ในบางกรณีอาจต้องทำการศึกษาให้ละเอียดลงไปอีกว่า เทคนิคการพัฒนาองค์กรต่าง ๆ ที่นำไปใช้นั้นมีผลต่อการพัฒนาองค์กรโดยตรงหรือโดยอ้อม การติดตามตรวจสอบเทคนิคการพัฒนาองค์กรต่าง ๆ ที่นำไปใช้นั้นจะช่วยให้ทราบว่าวัตถุประสงค์ในการพัฒนาองค์กรนั้นได้รับการตอบสนองหรือไม่เพียงใด

3. เพื่อเป็นกลไกในการสร้างพลังมุ่งไปสู่เป้าหมาย ปัญหาสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาองค์กร คือ การรักษาระดับของการปฏิบัติงานเพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือเพื่อการพัฒนาองค์กร ทั้งนี้ เพื่อที่จะให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรมีพลังและเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาองค์กร ดังนั้น ในการใช้กระบวนการประเมินผล จึงเป็นกลไกอันหนึ่งในการสร้างพลังหรือระบบการทำงาน โดยให้ผู้รับผิดชอบในการบริหารงานขององค์กรตระหนักว่า การประเมินผลถือเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาองค์กรที่จะต้องมีการกำหนดอย่างแน่ชัดถึง เวลา สถานที่ และวิธีที่จะปฏิบัติในการประเมินผลว่าจะใช้เครื่องมือหรือเทคนิควิธีการอย่างไรที่จะทำให้ทราบว่าองค์กรนั้นสามารถรักษาพลังหรือระบบการทำงานที่สร้างขึ้นมาเพื่อพัฒนาองค์กร

4. เพื่อจัดและรวบรวมข้อมูลที่เป็นสำหรัใช้ในการพัฒนาองค์กร ผลที่ได้จากการประเมินผลการพัฒนาองค์กรจะทำให้ทราบข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์และสรุปเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหา และพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

แนวคิดในการประเมินผลการดำเนินงานขององค์กร

แนวคิดในการประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรนั้นในอดีตมีจุดเน้นสำคัญเพียงการประเมินผลการดำเนินงานทางการเงิน โดยให้ความสำคัญกับผลสำเร็จทางด้านกำไรเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน ต่อมาได้มีการเสนอแนวคิดของการประเมินผลการดำเนินงานของ Sahoo and Jena (2012) ที่เรียกว่า การบริหารจัดการผลการดำเนินงาน (Performance Management) นั้น เป็นการบูรณาการวิธีการประยุกต์ทั้งพฤติกรรม (Behavior) และผล (Results) ของการดำเนินงานเข้าไว้ในกรอบเดียวกัน การบริหารจัดการผลการดำเนินงานเป็นกระบวนการประสานงาน การจัดการงานที่ทำอยู่ประจำของพนักงาน (Day-to-Day) โดยดำเนินการตามข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ขององค์กร ความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะของพนักงานตามที่กำหนดไว้ การบริหารจัดการผลการดำเนินงานรูปแบบดั้งเดิมนั้น เป็นการทำงานตามสิ่งที่จะถูกประเมิน “What gets measured gets done” ซึ่งจะยึดเทคนิคทางด้านความคิดค่าใช้จ่าย และการบัญชีเป็นหลัก จนกระทั่งในปี 1980

ซึ่งเป็นช่วงของการพัฒนาเทคนิคทางด้านเทคโนโลยีและการผลิต ซึ่งทำให้การบริหารจัดการผลการดำเนินงานแบบดั้งเดิมล้าสมัยและเปลี่ยนไปสู่การวัดเกี่ยวกับวิธีการบริหารจัดการ “How to Manage What Measured” ในส่วนของ การวัดการบริหารจัดการผลการดำเนินงานนั้น เป็นการพิจารณาผลกำไรที่เกิดขึ้นของระบบการบริหารจัดการผลการดำเนินงานซึ่งองค์กรมีการดำเนินงานไปตามทิศทางที่ตั้งเป้าหมายไว้และเกิดแรงจูงใจให้พนักงานในองค์กรทุกคนเข้าใจบทบาทและความสำคัญของตนเอง ต่อไปนี้เป็นระบบการบริหารจัดการผลการดำเนินงานที่ได้รับความนิยมมาในอุตสาหกรรมการผลิต (Sahoo, & Jena, 2012) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่มีลักษณะของแนวคิดการจัดการผลการดำเนินงาน (Performance Management) ไว้ 5 แนวคิดดังนี้

1. การประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรเชิงคุณภาพ (Balance Scorecard) เป็นการวางแผนเชิงกลยุทธ์ และระบบการจัดการที่มุ่งขยายทั้งเป้าหมายระดับกลยุทธ์และระดับปฏิบัติการของธุรกิจนั้น ๆ การประเมินผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพเป็นกรอบการประเมินผล ซึ่งบูรณาการการประเมินผลที่ไม่ใช่ผลตอบแทนทางการเงิน (Non-financial Performance) เข้ากับระบบการปฏิบัติงานขององค์กรที่เน้นผลตอบแทนทางการเงินแบบดั้งเดิม ซึ่งการบูรณาการดังกล่าวจะช่วยให้ผู้บริหารมีมุมมองของการกำหนดเป้าหมายเกี่ยวกับผลงานขององค์กรได้อย่างสมดุล มีงานวิจัยที่ศึกษากับบริษัท จำนวนร้อยละ 60 ที่เป็นบริษัทในสหรัฐอเมริกาจาก 100 อันดับแรกที่จัดอันดับโดยนิตยสารฟอร์จูน และอีกร้อยละ 88 ของบริษัทในประเทศออสเตรเลียและฟินแลนด์ซึ่งมีประสบการณ์ในการใช้การประเมินผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่าบริษัทส่วนใหญ่ที่มีผลการปฏิบัติงานที่สูงนั้นมักจะมุ่งเน้นที่มุมมองด้านนวัตกรรมและการเติบโต (Innovation and Growth Perspectives) ของการประเมินผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพ ส่วนบริษัทของประเทศอินเดียจะมีการสร้างกลยุทธ์โดยกระบวนการการประเมินผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพในด้านต่าง ๆ ได้แก่ สารสนเทศเกี่ยวกับความคาดหวังของลูกค้า ความพึงพอใจของลูกค้า ผลการดำเนินงานของคู่แข่ง สารสนเทศภายในองค์กร การส่งสินค้าที่ตรงเวลา ค่าใช้จ่ายต่อหน่วยผลิต และคุณภาพของผลผลิต อย่างไรก็ตาม แม้ว่าในแต่ละบริษัทจะมีการนำแนวคิดของการประเมินผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพมาใช้ โดยที่ไม่มุ่งเน้นไปที่การประเมินผลตอบแทนทางการเงินมากนัก อาทิเช่น ประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งสินค้าที่ตรงเวลา ความพึงพอใจของลูกค้า และผลผลิตภาพของบริษัท แต่การประเมินผลการดำเนินงานด้วยผลตอบแทนทางการเงิน ยังคงเป็นองค์ประกอบหลักที่องค์กรส่วนใหญ่ใช้ในการประเมิน โดยให้ความสำคัญสูงกว่าการประเมินผลการดำเนินงานในองค์ประกอบด้านอื่น ๆ

2. การเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน (Performance Benchmarking) การเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน เป็นเครื่องมือการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องที่มีประสิทธิภาพที่สุดชนิดหนึ่งสำหรับการถ่ายทอดความรู้และนวัตกรรมไปสู่องค์กร ซึ่งเป็นการกำหนดผลกระทบทางบวกที่เป็นข้อได้เปรียบในการแข่งขันทั้งในระดับธุรกิจและระดับการปฏิบัติการ และยังถือว่าแนวปฏิบัติที่ดีขององค์กรนั้นเป็นเป้าหมายของผลการดำเนินงานขององค์กรไปในตัวการเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน เป็นเครื่องมือปรับปรุงคุณภาพต่อเนื่องที่มีประเทศที่พัฒนาแล้วนำมาใช้ในองค์กรธุรกิจมากกว่าประเทศกำลังพัฒนาอย่างเห็นได้ชัด มีหลายประเทศที่ประยุกต์การเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน ไปใช้ในกระบวนการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะอย่างยิ่งบริษัทที่เป็นโรงงานผลิตสินค้าต่าง ๆ (Jarrar & Zairi, 2001; Yusuff, 2004; Maire et al., 2005) การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานถูกพัฒนาขึ้นใช้ครั้งแรก โดยบริษัทซีร็อกซ์ เพื่อเป็นกระบวนการประเมินบริษัทที่มีความเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยการว่าใครเป็นผู้นำ

ในธุรกิจนั้น ๆ แล้วทำความเข้าใจกับแนวทางการปฏิบัติที่ดีแล้วนำมาเป็นเป้าหมายการดำเนินงานขององค์กรต่อไป อย่างไรก็ตามเป็นที่ทราบกันดีว่า การเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน ไม่ได้มีแนวทางการดำเนินการหรือวิธีการที่ดีมาใช้ในการนำมาใช้ องค์กรจำเป็นจะต้องหาวิธีการที่ถูกต้องในการเปรียบเทียบ วิเคราะห์ช่องว่างของผลการดำเนินงาน และเลือกนวัตกรรมการแก้ปัญหามาใช้

3. The Terminal Operated Production Program system (TOPP) TOPP เป็นระบบการประเมินผลการดำเนินงานใหม่ที่พัฒนาโดย Sintef (1992) ในประเทศนอร์เวย์โดยความร่วมมือของสถาบันเทคโนโลยีแห่งนอร์เวย์ และสหพันธ์วิศวกรรมอุตสาหการแห่งนอร์เวย์ รวมทั้งองค์กรทางธุรกิจอีก 56 แห่ง TOPP เป็นการพัฒนาระบบสอบถามซึ่งสามารถระบุถึงผลการดำเนินงานของบริษัทในขอบข่ายทั้งหมดของการผลิต ระบบสอบถามนี้ประกอบด้วยส่วนประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบริษัทในภาพรวม ส่วนที่ 2 ระบุถึงสิ่งที่ธุรกิจนั้นดำเนินการอย่างไร และส่วนที่ 3 มุ่งเน้นไปที่ขอบข่ายที่ธุรกิจนั้นต้องการการปรับปรุงพัฒนา จำนวน 20 ประเด็น เช่น การตลาด การออกแบบ การวางแผนเทคโนโลยี การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การจัดการการเงิน การจัดการบุคลากร เป็นต้น ระบบ TOPP เป็นการประเมินผลการดำเนินงานผ่าน 3 มิติ ดังนี้

- 1) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) เป็นการประเมินการดำเนินงานที่มุ่งสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า
- 2) ประสิทธิภาพ (Efficiency) เป็นการประเมินว่าธุรกิจนั้น ๆ มีการลงทุนและมีการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมเพียง

- 3) ความสามารถในการเปลี่ยนแปลง (Ability to Change) เป็นการประเมินว่าองค์กรสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีกลยุทธ์ที่ดีแบบสอบถาม TOPP จะวิเคราะห์ให้เห็นถึงขอบข่ายส่วนงานต่าง ๆ ในการผลิตของบริษัท และกระตุ้นให้บริษัทพิจารณาถึงส่วนงานที่อาจจะมีสำคัญน้อยลงในระยะต่อไป สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้บริษัทสามารถประมาณการเกี่ยวกับสถานภาพ และสถานการณ์ต่างที่จะเกิดขึ้นในอนาคตไปพร้อม ๆ กับชี้แนะถึงการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของบริษัท นอกจากนี้ที่กล่าวมาแล้วระบบนี้ยังเหมาะกับการนำมาใช้เปรียบเทียบสมรรถนะระหว่างองค์กรทางธุรกิจ

4. The Advanced Manufacturing Business Implementation Tool for Europe (AMBITE system) ระบบ AMBITE system เป็นเครื่องมือสมัยใหม่ที่สามารถนำไปใช้ในการประเมินผลกระทบของการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ของบริษัทได้ ระบบดังกล่าวนี้เป็นการแปลงแผนกลยุทธ์ไปสู่กรอบของการประเมินผลการดำเนินงานซึ่งมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับกลยุทธ์ของบริษัท ในการนำเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลในปัจจุบันนั้นจะเห็นว่าเป็นการบูรณาการระหว่างกระบวนการบริหารจัดการและการประเมินผลการดำเนินงานคู่กันไป จนอาจจะกล่าวได้ว่าไม่มีองค์กรใดที่เลือกเฉพาะวิธีการประเมินผลองค์กรแบบหนึ่งแล้วใช้เครื่องมือการบริหารจัดการแบบอื่นโดยแยกจากกัน

5. European Foundation for Quality Management (EFQM model) EFQM model ได้รับการนำเสนอเป็นครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ.1992 เพื่อเป็นกรอบแนวคิดสำหรับการประเมินและการปรับปรุงพัฒนาองค์กรให้บรรลุถึงความสำเร็จอย่างยั่งยืน EFQM model เป็นกรอบการปฏิบัติที่ไม่ได้มีลักษณะของการบังคับควบคุมประกอบไปด้วยเกณฑ์ 9 ประการ โดยที่ 5 รายการแรกเป็นปัจจัยเอื้ออำนวย ขณะที่อีก 4 รายการเป็นผลของการดำเนินงาน

- ปัจจัยเอื้อ (Enablers) เป็นการตอบคำถามว่า “องค์กรทำอะไรบ้าง” ได้แก่ ภาวะผู้นำนโยบาย และกลยุทธ์บุคลากร คู่ค้า และทรัพยากรกับกระบวนการดำเนินงาน

- ผลของการดำเนินงาน (Results) เป็นการตอบคำถามว่า “องค์กรบรรลุผลสำเร็จอะไรบ้าง” ได้แก่ ผลงานด้านลูกค้า (Customer Results) ผลงานด้านบุคลากร (People Results) ผลงานด้านสังคม (Society Results) และผลงานหลักขององค์กร (Key Performance Results) EFQM model เป็นทั้งเครื่องมือการบริหารจัดการ และการวัดผลการดำเนินงานเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้องค์กรได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับการเปรียบเทียบสมรรถนะ เปรียบเทียบกระบวนการและผลงานกับองค์กรอื่น และสามารถนำไปปรับใช้ได้กับทุก ๆ องค์กร

ประเภทของการประเมินผลการพัฒนาองค์กร

โรตเคน (Reicken. 1978 : 413-414) ได้จำแนกการประเมินผลออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ การศึกษาผลกระทบ การวิเคราะห์การดำเนินงาน การสำรวจความต้องการ และการตรวจสอบ ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการประเมินผลการพัฒนาองค์กรได้ โดยแต่ละประเภทมีลักษณะดังนี้

1. การศึกษาผลกระทบ (Effect Studies) การประเมินผลในลักษณะนี้มุ่งเน้นการศึกษาผลกระทบ โดยต้องการทราบว่าการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้ผลเป็นอย่างไร หรือการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ นั้นเกิดผลกระทบอะไรบ้าง การศึกษาผลลัพธ์หรือผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นถือว่าเป็นการประเมินผลที่มีความสำคัญที่สุด วัตถุประสงค์หลักของการประเมินผลประเภทนี้ คือ ต้องการตรวจสอบว่าผลการปฏิบัติงานหรือผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งในการประเมินผลการพัฒนาองค์กรก็นิยมใช้การประเมินผลดูว่าผลจากการใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ พัฒนางานแล้วได้ผลเป็นอย่างไร เช่น ใช้การฝึกอบรมเป็นเครื่องมือในการพัฒนาองค์กร เมื่อการอบรมเสร็จสิ้นแล้ว ผู้เข้ารับการฝึกอบรมกลับไปทำงานได้ระยะหนึ่งแล้วก็ทำการประเมินผลว่าผลการฝึกอบรมนั้นเป็นอย่างไร เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาในตัวผู้ผ่านการฝึกอบรมหรือไม่ ส่งผลกระทบไปถึงองค์กรโดยรวมหรือไม่ โดยทำการประเมินจากความรู้ ความสามารถ เจตคติ และพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน เมื่อได้ผลการประเมินแล้วก็นำมาเปรียบเทียบดูว่าผลที่ออกมาตรงตามวัตถุประสงค์หรือตอบสนองวัตถุประสงค์หรือไม่ นอกจากนั้นก็อาจจะประเมินผลกระทบในด้านต่าง ๆ อีก เช่น ดูว่าเมื่อฝึกอบรมแล้วมีอะไรเปลี่ยนแปลงไปบ้าง เช่น มนุษย์สัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานดีขึ้นหรือไม่ สาเหตุที่ต้องพิจารณาผลกระทบหลาย ๆ ด้าน เพราะผลกระทบเหล่านี้มีส่วนสนับสนุนให้บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด

2. การวิเคราะห์การดำเนินงาน (Operations Analysis) การประเมินผลในลักษณะนี้มุ่งเน้นที่วิธีการหรือการดำเนินงานเป็นหลัก กล่าวคือ จะทำการประเมินผลดูว่าวิธีการที่ใช้หรือความสามารถในการดำเนินงานของบุคคลหรือกลุ่มหรือองค์กรนั้นเป็นอย่างไร เกณฑ์การตัดสินว่าการดำเนินงานในแต่ละเรื่องนั้นเป็นอย่างไร ต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ 2 ประการ ดังนี้

2.1 การกำหนดมาตรฐาน การที่จะประเมินผลว่าโครงการหรือหน่วยงานใดปฏิบัติงานได้ดั่งนั้น จำเป็นต้องมีมาตรฐานที่จะใช้เป็นเกณฑ์ช่วยในการวิเคราะห์ ซึ่งหมายความว่า การที่จะประเมินผลโดยวิธีวิเคราะห์การดำเนินงานจะต้องมีการกำหนดมาตรฐานของทุกอย่างไว้ ทั้งนี้เพื่อพิจารณาว่าสามารถทำงานได้ตามมาตรฐานหรือไม่ เช่น การประเมินผลว่าหน่วยงานนี้มีคนทำงานขยันมากน้อยเพียงไรก็อาจใช้มาตรฐานหลายอย่างเป็นเกณฑ์ในการ

พิจารณา เช่น คุณภาพของงานอยู่ระดับใด ทำงานรวดเร็วหรือไม่ คนทำงานขาดงานมากน้อยเพียงไร เป็นต้น บางอย่างก็มีความมาตรฐานกำหนดอยู่แล้ว เช่น อัตราส่วนนักเรียนต่อครู เป็นต้น ดังนั้น ในกรณีนี้ถ้าจะวิเคราะห์ว่าการปฏิบัติงานของโรงเรียนแห่งหนึ่งเป็นอย่างไรก็อาจใช้มาตรฐานประการหนึ่ง คือ อัตราส่วนนักเรียนต่อครูเป็นเกณฑ์พิจารณา

2.2 การจัดทำรายงานการปฏิบัติงาน (Reporting) การจัดทำรายงานโดยทั่วไปถือเป็นเทคนิคในการประเมินผลการบริหารที่ได้รับความนิยม เนื่องจากกระทำได้ง่าย ไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย และถ้ารายงานนั้นจัดทำอย่างถูกต้องและทันสมัย ก็สามารถใช้เป็นหลักในการวิเคราะห์การดำเนินงานได้เป็นอย่างดี ในการประเมินผลพัฒนาองค์การนั้น สามารถนำการวิเคราะห์การดำเนินงานมาใช้ประเมินผลว่าการดำเนินงานได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ และถ้าหากจะใช้การรายงานเป็นหลักในการประเมินจะต้องมีความแน่ใจในคุณภาพของรายงานว่ามีความถูกต้อง เทียบตรง เชื่อถือได้ และทันสมัย

3. การสำรวจความต้องการ (Surveys of Needs) เป็นการประเมินผลในลักษณะมุ่งเน้นการประเมินผลก่อนที่จะมีการปฏิบัติงาน กล่าวคือ ทำการสำรวจความต้องการหรือหาความจำเป็นเพื่อพิจารณาก่อนที่จะปฏิบัติงานหรือจัดกิจกรรมลงไปนั้นมีความเหมาะสมที่จะทำหรือไม่ การประเมินผลลักษณะนี้จะช่วยให้เกิดความรู้รอบคอบในการปฏิบัติงานเพราะมีการศึกษาหรือมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า ซึ่งจะช่วยให้หลีกเลี่ยงหรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ เช่น การจะพัฒนาองค์การโดยจะใช้การฝึกอบรม ดังนั้น ก่อนที่จะพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมจำเป็นต้องมีการสำรวจหาความต้องการหรือความจำเป็นในการฝึกอบรมก่อน การกระทำเช่นนี้เป็นการประเมินผลอย่างหนึ่ง คือ ทำให้ทราบว่าจะควรมีการฝึกอบรมหรือไม่ ถ้ามีควรฝึกอบรมใคร จัดหลักสูตรอย่างไร ทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้มีเพียงพอหรือไม่ การสำรวจความต้องการจะช่วยให้การทำงานถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประเมินผลในลักษณะนี้จะชี้ให้เห็นว่า เครื่องมือหรือเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้นั้นถูกต้องหรือไม่ ตอบสนองความต้องการหรือไม่ ช่วยแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานได้ถูกต้องหรือไม่

4. การตรวจสอบ (Investigations) การประเมินผลลักษณะนี้ไม่ค่อยได้รับความนิยมเพราะถูกมองว่าเป็นการจับผิดหรือต้องการลงโทษผู้ปฏิบัติงานมากกว่า แต่วัตถุประสงค์ของการประเมินผลในลักษณะนี้มุ่งเน้นให้ผู้ประเมินผลเป็นอิสระคืออาจเป็นคนนอกองค์การก็ได้ หรือเป็นคณะบุคคลที่ฝ่ายบริหารตั้งขึ้นเพื่อให้ทำหน้าที่ตรวจสอบหรือประเมินผลกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังนั้น เมื่อจะทำการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาสิ่งใดก็ตามจำเป็นต้องมีการหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ เนื่องจากคำว่าตรวจสอบนี้ ส่วนใหญ่มักมองว่าเป็นเรื่องการกระทำในด้านลบ ซึ่งความจริงแล้วการตรวจสอบเป็นวิธีการประเมินผลวิธีหนึ่งเพื่อต้องการทราบสถานภาพในปัจจุบันของการปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทำการตรวจสอบว่าการปฏิบัติงานต่าง ๆ นั้นบรรลุเป้าหมายหรือไม่ ในการพัฒนาองค์การนั้นจำเป็นต้องมีการตรวจสอบโดยเฉพาะการหาข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็น เพื่อจะได้นำมาใช้วางแผนและใช้ในการปฏิบัติงานได้ถูกต้อง การตรวจสอบจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะใช้ในการประเมินความถูกต้องของข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน รวมทั้งช่วยชี้ให้เห็นความสำเร็จของงานหรือชี้แนะให้มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงงานให้ดีขึ้นด้วย

ประเภทของการประเมินผลเมื่อพิจารณาตามวัตถุประสงค์การประเมิน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี 2542 : 4)

1. การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) เป็นการประเมินระหว่างการดำเนินโครงการ เพื่อพิจารณาความก้าวหน้าของโครงการว่าจำเป็นต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงส่วนใด เพื่อให้เกิดความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพของการดำเนินงานมากขึ้น

2. การประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) เป็นการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ เพื่อตัดสินความสำเร็จของโครงการว่าบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใดหรือบรรลุเป้าหมายที่ควรจะเป็นเพียงใด

กระบวนการและเกณฑ์ในการประเมินผลการพัฒนาองค์การ

1. กระบวนการประเมินผลการพัฒนาองค์การ

กระบวนการประเมินผลการพัฒนาองค์การเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ที่จะต้องปฏิบัติเมื่อทำการประเมินผล เฮย์ (Hayes, 1969 : 45) ได้เสนอกระบวนการประเมินผลการพัฒนาองค์การ โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 พิจารณารายละเอียดและกำหนดวัตถุประสงค์ในการประเมิน ผู้ทำการประเมินจะต้องทราบข้อมูลที่เป็นรายละเอียดต่าง ๆ ของโครงการ และทราบวัตถุประสงค์ของโครงการ รวมทั้งทราบเทคนิคต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการพัฒนาองค์การว่ามีวัตถุประสงค์อย่างไรจึงจะทำการประเมินได้ถูกต้อง เช่น การพัฒนาองค์การต้องการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานโดยลดต้นทุน ถ้าทราบรายละเอียดว่าต้องการให้ประสิทธิภาพเพิ่มเท่าไร จะลดต้นทุนลงเท่าไร ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้บรรลุการประเมินผล ก็สามารถวางหลักเกณฑ์ในการประเมินได้ว่าการพัฒนาองค์การนั้นบรรลุผลตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 วางแผนเก็บรวบรวมข้อมูล การที่จะไปเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น จะต้องทราบก่อนว่าจะใช้ข้อมูลอะไรบ้าง ใช้กี่ประเภท แต่ละประเภทใช้มากน้อยเพียงไร ขั้นตอนนี้เป็นการวางแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งจะช่วยให้การประเมินผลสามารถกระทำได้อย่างประหยัดและตรงกับวัตถุประสงค์

ขั้นตอนที่ 3 เก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลข่าวสารที่จะนำมาใช้ในการประเมินผล สามารถเก็บรวบรวมได้หลายวิธี คือ สามารถเก็บจากข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งมีการเก็บรวบรวมไว้แล้วสามารถนำมาใช้ทันที ในบางกรณีต้องใช้ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ซึ่งอาจเก็บได้จากวิธีการต่าง ๆ เช่น การใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต เป็นต้น ข้อควรคำนึงในเรื่องเก็บข้อมูล คือ ข้อมูลที่ได้มานั้นจะต้องเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ ปราศจากอคติ ทันสมัย และมีความสมบูรณ์ กล่าวคือ เป็นข้อมูลที่มีคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ แปลความหมาย และสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ทำการประเมินผลจะต้องทราบว่าอะไรเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์เพื่อแปลความหมายของข้อมูลต่าง ๆ ที่เก็บรวบรวมมาได้ เมื่อวิเคราะห์เสร็จสิ้นแล้วจะต้องทำการสรุปผลหรือตัดสินว่าผลการวิเคราะห์เป็นอย่างไร เช่น ถ้าประเมินผลโครงการหรือกิจกรรมในการพัฒนา ก็ต้องวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลออกมาว่าการพัฒนาองค์การประสบผลสำเร็จหรือไม่เพียงใด ควรปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในเรื่องใดหรือไม่เพียงใด ถ้าทุกอย่างได้ผลดีตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้จะให้มีการพัฒนาขึ้นต่อไปอีกหรือไม่

2. เกณฑ์ในการประเมินผลการพัฒนาองค์กร

การประเมินผลการพัฒนาองค์กรอาจใช้เกณฑ์ต่าง ๆ ในการประเมินได้หลายเกณฑ์ เกณฑ์ซึ่งเป็นที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย ได้แก่ เกณฑ์ประสิทธิผล เกณฑ์ประสิทธิภาพ และเกณฑ์ความพอใจ ทั้งนี้ผู้ทำการประเมินผลการพัฒนาองค์กรจะต้องเลือกใช้เกณฑ์ในการประเมินผลให้เหมาะสมกับเรื่องที่จะทำการประเมิน กล่าวคือ จะต้องทราบว่าวัตถุประสงค์ในการประเมินผลนั้นมุ่งที่จุดใด และควรจะใช้เกณฑ์ใด เพราะการประเมินผลบางเรื่องอาจใช้เกณฑ์เดียวหรือหลายเกณฑ์ร่วมกันได้ ซึ่งลักษณะของเกณฑ์ในการประเมินผลการพัฒนาองค์กรมีดังนี้

2.1 เกณฑ์ประสิทธิผล การพัฒนาองค์กรเป็นกระบวนการที่จะเพิ่มพูนประสิทธิผลขององค์กรด้วยการประสานความต้องการของบุคคลที่ต้องการเจริญก้าวหน้า เข้ากับเป้าหมายขององค์กร ประสิทธิผล หมายถึง ความมากมายของการที่องค์กรจะสามารถบรรลุถึงเป้าหมายทั้งหมดหรือบรรลุความสำเร็จในงานหลัก ประสิทธิผลในการพัฒนาองค์กรโดยทั่วไปเป็นการใช้หลักเหตุผลเชิงเทคนิค (Technical Rationality) ซึ่งอาจวัดหรือประเมินได้หลายลักษณะ นอกจากความสามารถในการบรรลุเป้าหมายอันเป็นความมีประสิทธิผลโดยทั่วไปแล้ว การประเมินประสิทธิผลอาจพิจารณาได้จาก 2 ลักษณะ ดังนี้

2.1.1 ประเมินจากผลงาน เช่น คุณภาพของผลผลิตหรือบริการพื้นฐานขององค์กร ผลผลิตภาพหรือความสามารถในการผลิตสินค้าหรือบริการขององค์กร ความพร้อมหรือความเป็นไปได้ในการปฏิบัติงานที่เฉพาะเจาะจงเมื่อถูกขอร้องให้ทำ ผลตอบแทนหรือผลกำไรที่ได้รับจากการผลิตสินค้าและบริการ เป็นต้น

2.1.2 ประเมินจากผู้ปฏิบัติงานในองค์กร เช่น ความเจริญเติบโตขององค์กรในด้านอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ ความมั่นคงในการทำงาน ขวัญ การจูงใจ การเปลี่ยนงานหรือการเข้าออกของผู้ปฏิบัติงาน การขาดงานและอุบัติเหตุต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน การยอมรับเป้าหมายขององค์กร ความขัดแย้ง การประสานงาน การติดต่อสื่อสารในองค์กร ความสามัคคีของสมาชิกในองค์กร การปรับตัวหรือความยืดหยุ่นในการเปลี่ยนวิธีการทำงานเพื่อสนองต่อการเปลี่ยนแปลง เป็นต้น

2.2 เกณฑ์ประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพเป็นเรื่องของหลักเหตุผลเชิงเศรษฐศาสตร์ (Economic Rationality) ประสิทธิภาพ หมายถึง อัตราส่วนของผลผลิต (Output) ต่อปัจจัยนำเข้า (Input) หรือค่าใช้จ่ายต่อหน่วย เนื่องจากการวัดประสิทธิภาพจะวัดออกมาเป็นอัตราส่วน (Ratio) และมักเป็นเรื่องของทางเศรษฐกิจ ดังนั้น หน่วยวัดจึงนิยมใช้ในรูปแบบของตัวเงิน เช่น การใช้อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อค่าใช้จ่าย เป็นต้น แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพขององค์กรที่แสดงถึงอัตราส่วนระหว่างค่าใช้จ่ายและผลประโยชน์ซึ่งเกิดขึ้นในการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยค่านึงว่าจำเป็นต้องใช้ปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เช่น วัตถุดิบ เงิน คน เท่าใดจึงจะสามารถบรรลุถึงเป้าหมายหรือระดับของผลผลิตที่ต้องการได้ เช่น องค์กรใหม่กับองค์กรเก่าทำการผลิตสินค้าหรือให้บริการอย่างเดียวกันในปริมาณที่เท่า ๆ กัน ปรากฏว่าในรอบ 1 ปี องค์กรใหม่ใช้ทรัพยากรซึ่งเป็นปัจจัยนำเข้าน้อยกว่าองค์กรเก่าก็หมายความว่าองค์กรใหม่มีประสิทธิภาพมากกว่าองค์กรเก่า เพราะสามารถผลิตสินค้าได้ผลผลิตระดับเท่ากันโดยใช้ปัจจัยนำเข้าน้อยกว่า

ในการประเมินประสิทธิภาพของการพัฒนาองค์กรบางครั้งมีความยุ่งยาก ดังนั้น แทนที่จะใช้การวัดหรือประเมินประสิทธิภาพในรูปแบบของตัวเงินแต่เพียงอย่างเดียว จึงได้มีการนำเอารูปแบบอื่นเข้ามาประกอบการวัดอีกด้วย เพื่อให้เกณฑ์ประสิทธิภาพมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยทฤษฎีแล้วประสิทธิภาพขององค์กร นอกจากจะหมายถึงอัตราส่วนระหว่างปัจจัยนำเข้ากับผลผลิตสินค้าแล้ว ยังอาจหมายถึงเป้าหมายขององค์กร ดังนั้น การจะวัดหรือ

ประเมินประสิทธิภาพในการพัฒนาองค์การได้จะต้องทราบเป้าหมายที่แน่ชัดก่อน จึงจะทำการประเมินได้ว่า องค์การมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงไร

2.3 เกณฑ์ความพอใจ ความพอใจในที่นี้ หมายถึง การที่องค์การตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มากน้อยเพียงใด ในบางกรณีจะพบว่าการพัฒนาองค์การสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพและมี ประสิทธิภาพ แต่มีปัญหาว่าการพัฒนาองค์การที่ว่่านั้นสนองตอบความต้องการ คือ ความพอใจของกลุ่มต่าง ๆ หรือไม่ นอกจากการสนองตอบความต้องการของผู้ปฏิบัติงานแล้ว รวมถึงเจตคติของกลุ่มต่าง ๆ ที่มีต่อองค์การอีกด้วย

เนื่องจากเกณฑ์นี้มีลักษณะเป็นนามธรรม แม้จะอาศัยงานหรือกิจกรรมที่ปฏิบัติเป็นหลักในการประเมิน คือ พิจารณาว่าผู้ปฏิบัติงานมีความพอใจกับงานที่ปฏิบัติหรือไม่ เห็นคุณค่าของงานที่ปฏิบัติหรือไม่ ทุ่มเทให้กับงาน มากเพียงไร หรือมีเจตคติต่องานที่ทำงานอย่างไร หรือในแง่ของผู้รับบริการหรือลูกค้าก็อาจประเมินได้จากความพอใจที่ได้รับจากสินค้าหรือบริการ ตลอดจนเจตคติที่มีต่อองค์การ แต่สิ่งหนึ่งที่ทำให้การประเมินได้ยากก็คือ ความรู้สึกที่แท้จริงที่บุคคลกลุ่มต่าง ๆ ที่มีต่อองค์การซึ่งมีลักษณะของความเป็นนามธรรมสูง นอกจากนั้นความพอใจนี้ยังสามารถเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว การจะรักษาระดับความพอใจ มิให้ต่ำลงในทางปฏิบัติเป็นเรื่องที่กระทำได้ยาก เกณฑ์ความพอใจย่อมเป็นตัวชี้วัดสำคัญตัวหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการประเมินผลทั่ว ๆ ไป และใช้ในการ ประเมินผลการพัฒนาองค์การได้

เทคนิคการประเมินและการประเมินผลการปฏิบัติงานขององค์การ

การประเมิน (evaluation) กับการประเมินผลการปฏิบัติงาน (Performance Appraisal) เป็นคำที่มีความหมายเชื่อมโยงกัน โดยที่แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับออกแบบระบบการ ประเมินผลการปฏิบัติงาน ดังนั้น จึงควรจะได้ทำความเข้าใจในแนวคิดพื้นฐานของการประเมินที่เกี่ยวข้องกับการ ประเมินผลการปฏิบัติงาน ได้แก่ ความหมายของการประเมิน ตัวบ่งชี้ เกณฑ์ และมาตรฐาน รวมทั้งแนวคิดของการ ประเมินผลการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ความหมายของการประเมินผลการปฏิบัติงาน และระบบการประเมินผล การปฏิบัติงาน

เทคนิคการประเมินผลการปฏิบัติงานแบบ 360 องศา

การประเมินผลการปฏิบัติงานแบบ 360 องศา เป็นการประเมินผลการปฏิบัติงานแบบผสมผสาน (Hybrid System) ที่มุ่งเน้นให้ทราบถึงความรู้ ทักษะความสามารถ และพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานผู้รับการ ประเมินจากหลายแหล่งข้อมูลเพื่อให้มีความถูกต้อง แม่นยำ และเชื่อถือได้มากกว่าการประเมินโดยผู้บังคับบัญชา (Superior) เพียงลำพัง ทั้งนี้ ได้ใช้วิธีการประเมินผสมผสานกันหลายวิธีทั้งวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ยึด คุณลักษณะบุคคลเป็นหลัก (Trait Rating Based Approach) และการประเมินผลการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้น พฤติกรรมการปฏิบัติงานที่ทำให้งานสำเร็จ ซึ่งได้แก่ วิธีประเมินโดยใช้ผู้ประเมินหลายคน (Multiple Rating) วิธี ประเมินโดยใช้เพื่อนร่วมงานประเมิน (Peer Rating) วิธีประเมินตนเอง (Self Rating) รวมทั้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ กับการปฏิบัติงานของพนักงาน ผู้รับการประเมินทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินด้วย ได้แก่ ลูกค้าภายใน (Internal Customer) ลูกค้าภายนอก (External Customer) ผู้จัดส่งวัตถุดิบ (Supplier) เป็นต้น

การประเมินผลการปฏิบัติงานแบบ 360 องศา เป็นกระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของพนักงาน (ผู้รับการประเมิน) จากผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ ผู้ที่ทำงานร่วมกันหรือทำงานให้กับพนักงานผู้นั้น รวมทั้งผู้ที่พนักงานผู้นั้นทำงานให้ โดยอาจเป็นผู้บังคับบัญชาหรือลูกค้ายกก็ได้ สำหรับข้อมูลย้อนกลับที่ดำเนินการรวบรวมในการ ประเมินผลแบบนี้ ได้แก่ ทักษะความสามารถ ความรู้ และพฤติกรรมหรือวิธีการที่แสดงออกในการปฏิบัติงาน หรือต่อสภาพแวดล้อมภายนอก

เทคนิคการประเมินแบบสมดุล (Balanced Scorecard : BSC)

การประเมินแบบสมดุล (Balanced Scorecard : BSC) คือ รูปแบบของการวัดผลการดำเนินงานขององค์กรระบบใหม่ เกิดจากการวิเคราะห์วิสัยทัศน์และกลยุทธ์ขององค์กร โดยใช้การวัด (Measurement) เป็นเครื่องมือที่สำคัญ กำหนดกรอบงานการวัดทั้งด้านการเงินและไม่ใช้ด้านการเงิน ประกอบด้วย 4 มุมมอง ได้แก่ การเงิน ลูกค้า กระบวนการภายใน และการเรียนรู้และการพัฒนา ซึ่งงานหลักของการวัดโดยหลักการ คือ การกำหนดตารางกรอบการประเมินผล (Scorecard) และการใช้ตารางกรอบการประเมินผล

แนวการจัดทำการประเมินแบบสมดุล Balanced Scorecard : BSC ตามกรอบงาน (Framework) 4 มุมมอง

การประเมินโดยหลักการประเมินแบบสมดุล (Balanced Scorecard : BSC) จะเริ่มด้วยคณะผู้บริหารขององค์กรดำเนินการแปลงวิสัยทัศน์และกลยุทธ์เป็นวัตถุประสงค์ และการวัด โดยกำหนดเป็นตารางกรอบการประเมิน (Scorecard) ประกอบด้วย 4 มุมมอง สามารถสรุปรายละเอียดแต่ละมุมมอง ดังนี้

1. มุมมองด้านการเงิน (Financial Perspective) จะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล สถานการณ์ด้านการเงิน ซึ่งเป็นข้อมูลที่เกิดขึ้นแล้วในอดีตเป็นหลัก จะไม่สะท้อนภาพที่ควรจะเกิดขึ้นในอนาคต (Vision) จึงไม่ได้เป็นสิ่งที่ยืนยันว่าจะเกิดเหตุการณ์เช่นนั้นในอนาคต
2. มุมมองด้านลูกค้า (Customer Perspective) จะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับภาพลักษณ์ขององค์กร ความพึงพอใจของลูกค้า หรือผู้รับบริการ ส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลด้านผลผลิต (Output) ขององค์กร
3. มุมมองด้านกระบวนการภายในขององค์กร (Internal Business Process Perspective) จะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับระบบการดำเนินงานในด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ข้อมูลนวัตกรรมที่ใช้ในหน่วยงาน จึงมักเป็นข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการ (Process) การดำเนินงาน
4. มุมมองด้านการเรียนรู้และการพัฒนา (Learning and Growth Perspective) จะเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยนำเข้า (Input) ขององค์กรเป็นหลัก เช่น การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาระบบเทคโนโลยีเพื่อใช้งานระบบสารสนเทศ และความพึงพอใจของบุคลากร

Benchmarking

Benchmarking มีที่มาจากหลายวงการ เช่น ในการแข่งขันตกปลา ขนาดของปลาจะถูกทำเครื่องหมาย (Marking) ไว้บนม้านั่ง (Bench) เพื่อบันทึกเป็นสถิติเปรียบเทียบกับปลาอื่นในการทำงานของทีมสำรวจที่ดิน Benchmarking หมายถึง การทำรอยสลักหรือหมุดรังวัดเพื่อใช้แสดงตำแหน่งหรือระดับความสูงในการสำรวจด้านภูมิประเทศ ในการขายผ้า คนขายจะทำเครื่องหมายบนโต๊ะ เพื่อช่วยให้วัดผ้าได้ง่ายยิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่าที่มาของ Benchmarking ก็คือ การทำเครื่องหมายไว้เพื่อเป็นมาตรวัดเปรียบเทียบในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

จนกระทั่งในปัจจุบันก็เป็นที่เข้าใจตรงกันแล้วว่า Benchmarking คือ การเรียนรู้ในสิ่งที่องค์กรอื่น ๆ ทำได้ดี เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับองค์กรของตนเอง

สรุป

การประเมินผลการพัฒนาองค์การเป็นการค้นหาคำตอบด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ของการดำเนินการพัฒนาองค์การ แล้ววินิจฉัยตัดสินว่าสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด และมีผลคุ้มค่าหรือไม่เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ของการประเมินผลการพัฒนาองค์การเพื่อเป็นการทบทวนการปฏิบัติงานทั้งระบบขององค์การ เพื่อเป็นการติดตามตรวจสอบผลกระทบที่เกิดจากการใช้เทคนิคบางอย่างในการพัฒนาองค์การ เพื่อเป็นกลไกในการสร้างพลังไปสู่เป้าหมาย และเพื่อจัดและรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นสำหรับใช้ในการพัฒนาองค์การ ส่วนประเภทของการประเมินผลการพัฒนาองค์การแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ การศึกษาผลกระทบ การวิเคราะห์การดำเนินงาน การสำรวจความต้องการ และการตรวจสอบ ถ้าแบ่งประเภทของการประเมินตามวัตถุประสงค์ของการประเมินแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การประเมินความก้าวหน้า และการประเมินผลสรุป

กระบวนการประเมินผลการพัฒนาองค์การประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนได้แก่ ขั้นตอนพิจารณารายละเอียดและกำหนดวัตถุประสงค์ในการประเมินผล ขั้นตอนวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนเก็บรวบรวมข้อมูล และขั้นวิเคราะห์แปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนเกณฑ์ในการประเมินผล ประกอบด้วย เกณฑ์ประสิทธิผล เกณฑ์ประสิทธิภาพ และเกณฑ์ความพอใจ โดยมีเทคนิคใหม่ ๆ ในการประเมินผลการปฏิบัติงานขององค์การ คือ เทคนิคการประเมินผลการปฏิบัติงานแบบ 360 องศา เทคนิคการประเมินแบบสมดุล (Balanced Scorecard : BSC) และ Benchmarking ซึ่งผู้ประเมินควรเลือกใช้เทคนิคต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับงานขององค์การต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิชาการฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ต้องขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ทำให้เกิดความสำเร็จขึ้นมา โดยเฉพาะครูผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ทำให้ได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการจัดทำบทความครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- ธรรมบุญ ดัชนี เตมีย์, “การประเมินผลการพัฒนาองค์การ”, ใน เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักสูตรเจ้าหน้าที่พัฒนาองค์การ. หน้า 1. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2521.
- เปชฌางค์ ยอดมณี, “การประเมินผลการดำเนินงานขององค์การ:แนวคิดทฤษฎีสู่การปฏิบัติ”, ในวารสาร อัลฮิกมะฮุมหาวิทยาลัยฟาฏอนี. หน้า 141-149, 2560.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการ : การประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา, 2542.
- Beckhard, Richard and Reuben T. Harris. **Organizational Transitions : Managing Complex Change.** Reading, Massachusetts : Addison – Wesley Publishing Company, 1977.
- Hayes, Samuel P. Jr. **Evaluating Development Projects.** Paris : UNESCO, 1969.
- Jarrar, Y.F. and Zairi, M. “Future trends in benchmarking for competitive advantage: a global survey”, **Total Quality Management**, Vol. 12 Nos. 7/8, pp. 906-12, 2001.

Reicken, Henry W. "Memorandum on Program Evaluation," in **Organization Development : Theory, Practice and Research**. Dallas, Texas : Business Publications, 1978.

Sahoo, C.K. and Jena, S. , " Organizational Performance management system : Exploring the manufacturing sectors, **Industrial and commercial training**, Vol. 44, No. 5, pp. 296-302, 2012.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล	สมเกียรติ บุณรอด
การศึกษา	2521 การศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ.) วิชาเอก ฟิสิกส์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก 2526 นิติศาสตรบัณฑิต (นบ.) มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2530 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) วิชาเอก การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2552 การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร
การฝึกอบรม	ผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง ผู้บริหารการศึกษา นักบริหารการศึกษาระดับสูง (บศส.ศธ.) นักบริหารระดับสูง (นบศ.)
การศึกษา งาน	<u>เอเชีย</u> สิงคโปร์ เกาหลี ลาว พม่า จีน ญี่ปุ่น เวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย บรูไน ฟิลิปปินส์ กัมพูชา <u>ยุโรป</u> อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน เนเธอร์แลนด์ สเปน โปรตุเกส สวิตเซอร์แลนด์ อิตาลี โครเอเชีย สโลวีเนีย เช็ก ออสเตรีย เดนมาร์ก นอร์เวย์ ฟินแลนด์ สวีเดน รัสเซีย <u>อื่น ๆ</u> อเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์
ตำแหน่ง บริหาร	ครูสอนวิชาฟิสิกส์ , คณิตศาสตร์ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดตาก, กำแพงเพชร ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชรเขต 1, พิษณุโลกเขต 1 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
อาจารย์พิเศษ	มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
ปัจจุบัน	อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

การบริหารสถานศึกษาฐานวิถีชีวิตใหม่สู่ฐานวิถีชีวิตถัดไป

School Administration in the New Normal towards the Next Normal

ผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิราภรณ์ สุภิสงห์

รองศาสตราจารย์ ดร. ชูชีพ พุทธิประเสริฐ

บทคัดย่อ

บทความวิชาการ เรื่อง การบริหารสถานศึกษาฐานวิถีชีวิตใหม่สู่ฐานวิถีชีวิตถัดไป มีวัตถุประสงค์ของการนำเสนอแนวคิดการบริหารสถานศึกษาที่เหมาะสมในยุคความปกติถัดไป จึงขอเสนอดังนี้ 1) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง 2) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับแบบฐานวิถีชีวิตใหม่ และ 3) แนวคิดเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ฐานวิถีชีวิตถัดไป การระบาดของโรคโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อให้สถาบันการศึกษาทั่วประเทศถูกสั่งปิด เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ทำให้ทั้งนักเรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องปรับตัวเข้าสู่การเรียนการสอนแบบฐานวิถีชีวิตใหม่ เพื่อให้การเรียนรู้ยังคงดำเนินต่อไปได้อย่างไม่ขาดตอน ผู้บริหารจึงต้องมีแนวทางในการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ การเตรียมความพร้อมในการบริหารสถานศึกษา ในด้านครู ต้องสนับสนุนอุปกรณ์และเทคโนโลยี มีการออกแบบหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่น โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับนักเรียน ส่วนในด้านนักเรียน ก็ต้องติดตามความเป็นอยู่ของนักเรียนที่มีความเดือดร้อน และหาทางช่วยเหลือเท่าที่เป็นไปได้ ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมุ่งเน้นให้นักเรียนได้เข้าถึงการเรียนรู้ทุกคนอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยให้ครูประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ โดยมีการหารือและวางแผนร่วมกันของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา รวมทั้ง ผู้นำชุมชนต่าง ๆ ในการเตรียมความพร้อมการบริหารสถานศึกษาสู่ฐานวิถีชีวิตถัดไป

คำสำคัญ : การบริหารสถานศึกษา ฐานวิถีชีวิตใหม่ ฐานวิถีชีวิตถัดไป

Abstract

The objectives of academic article on school administration towards the next normal era was to present the concept of appropriate school administration towards the next normal era as follows: 1) the concept of school administration in changing situations; 2) the concept of school administration that was consistent with the New normal era; and 3) the concept of changing the school administration model towards the next normal. The outbreak of COVID-19 had been affected to all educational institutions across the country to be closed to prevent the spread of the disease. It was made students, teachers, school administrators must adapt to 'New Normal' in order for learning could continue uninterrupted. Administrators must have guidelines in school administration as follows: the readiness of school administration in terms of teachers for supporting teaching equipment and technology including improving curriculum design to be more flexible, taking into account the impact that would occur to students. As for students, school administrators must monitor the well-being of students who were in trouble and found a possible way to help. School administration must focus on

students' access learning efficiently and enabling teachers to succeed in learning management by discussion and cooperative planning of relevant stakeholders in all sectors, such as parents, guardians, students, school board committees, as well as the community leaders in preparation for school administration towards the next normal.

Keywords : School Administration, New Normal, Next Normal

บทนำ

ศ.นพ. สุรพล อิศรไกรศีล นายกราชบัณฑิตยสภา ได้โพสต์ข้อความผ่านเฟซบุ๊กส่วนตัว เปิดเผยว่า ราชบัณฑิตยสภาได้แต่งตั้งคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ใหม่ที่อยู่ในกระแสสังคมร่วมสมัย โดยได้บัญญัติศัพท์และให้นิยามคำว่า "New Normal" และ "New Norm" (14 พฤษภาคม 2563) ในการพิจารณาศัพท์บัญญัติและนิยามของคำว่า New normal และ New norm ราชบัณฑิตยสภา ได้แต่งตั้งคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับหลายสาขาวิชาและที่จำเป็นเร่งด่วน คณะกรรมการชุดนี้ มีหน้าที่บัญญัติศัพท์ใหม่ที่อยู่ในกระแสสังคมร่วมสมัย รวมทั้งศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับหลากหลายสาขาวิชาและมีความจำเป็นต้องใช้งาน นอกจากนี้มีหน้าที่เผยแพร่ศัพท์ที่บัญญัติไปสู่สาธารณชนอีกด้วย

คำว่า New normal ได้มีการนำมาใช้อย่างแพร่หลายในช่วงที่มีการระบาดของโรคโควิด-19 คำว่า New normal เป็นวลีและเป็นสำนวน ซึ่ง Oxford dictionary ได้ให้นิยามว่า “A previously unfamiliar or atypical situation that has become standard, usual, or expected.” หมายถึง สถานการณ์หรือปรากฏการณ์ ที่แต่เดิมเป็นสิ่งที่ไม่ปกติ ผู้คนไม่คุ้นเคย ไม่ใช่มาตรฐาน ต่อมา มีเหตุหรือเกิดวิกฤติบางอย่าง จึงมีการเปลี่ยนแปลง ทำให้สถานการณ์หรือปรากฏการณ์นั้นกลายเป็นสิ่งที่ปกติและเป็นมาตรฐาน กรรมการได้ให้ความเห็นว่าคำจำกัดความของคำว่า New normal เป็นพลวัตและคำนี้มีที่ใช้ในหลายบริบท ไม่ใช่เฉพาะในทางธุรกิจหรือวิถีชีวิตเท่านั้น จึงเป็นการยากที่จะหาคำกลาง ๆ ที่จะใช้ได้ในทุกบริบท จึงมีข้อสรุปร่วมกันว่า ควรจะเขียนคำนี้ที่ศัพท์ภาษาอังกฤษว่า “นิวนอร์มัล” จะสื่อความหมายได้ดีกว่า อย่างไรก็ตามคณะกรรมการบัญญัติศัพท์นิเทศศาสตร์ได้บัญญัติคำนี้ไว้แล้วว่า ความปกติใหม่หรือฐานวิถีชีวิตใหม่ คณะกรรมการจึงมีความเห็นว่าสามารถใช้สองคำนี้ได้ด้วย อีกคำหนึ่งคือ New norm คณะกรรมการให้ใช้คำว่า บรรทัดฐานใหม่ สรุป New normal = นิวนอร์มัล ความปกติใหม่ ฐานวิถีชีวิตใหม่ New norm = บรรทัดฐานใหม่

การระบาดใหญ่อย่างต่อเนื่องของโควิด-19 ในปัจจุบัน ได้เปลี่ยนแปลงชีวิตประจำวัน ทำให้เกิดความเจ็บป่วยและเสียชีวิตในวงกว้าง และกระตุ้นมาตรการป้องกัน เช่น การเว้นระยะห่างทางสังคม การกักตัว และการปิดโรงเรียน มันกระทบทุกคนกับทุกคน การระบาดใหญ่ในขณะนี้ เป็นสัญญาณสำคัญของทั้งโลกาภิวัตน์และภาวะที่ไม่ใช่โลกาภิวัตน์ ทุกอย่างเปลี่ยนไป ไม่มีใครเตรียมความพร้อมมาก่อน โรคระบาดได้ขัดขวางสิ่งที่เป็นปกติ และนำมาซึ่งเหตุฉุกเฉินที่กลายเป็นความจำเป็นใหม่ เหตุการณ์ดังกล่าว ตั้งคำถามถึงปัจจุบันที่กำลังดำเนินอยู่ การระบาดใหญ่ได้ปรับเปลี่ยนความต้องการของเรา ซึ่งขณะนี้ เป็นไปตามวิถีใหม่ ไม่ว่าจะสั้นหรือยาว มันจะนำไปสู่ออนาคตที่ไม่รู้จัก ไม่มีการกลับคืนสู่สภาวะปกติ ฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ที่เกิดขึ้นบนความพินาศของชีวิตเก่าของเรา และความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของเรา การระบาดใหญ่ของ Covid-19 กระตุ้นให้เราต้องปรับตัวให้เข้ากับ Internet of Things และเข้าสู่พื้นที่ Digital ที่ละเอียดยิ่งขึ้น การเตรียมความพร้อมสำหรับวิกฤต

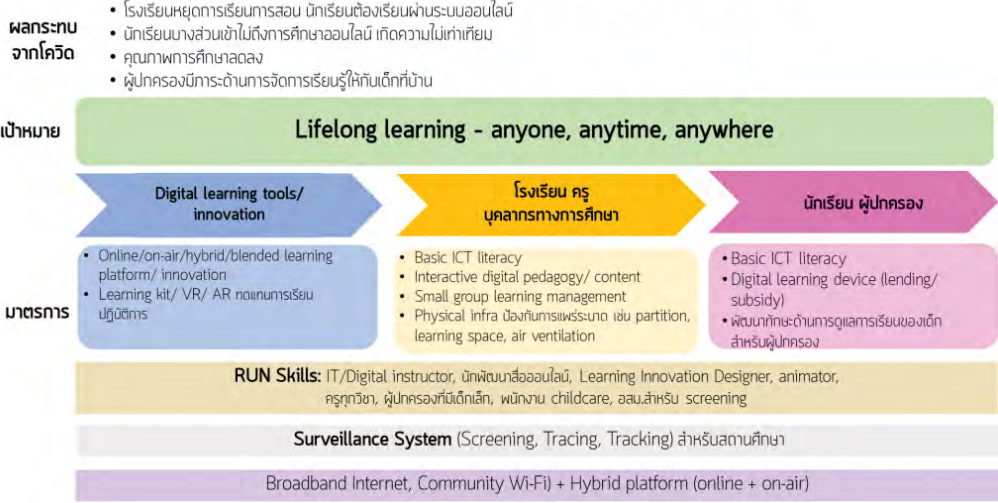
ครั้งต่อไป จบลงด้วยการกลับสู่ฐานวิถีชีวิตถัดไป (Next Normal) ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นสิ่งที่สนใจของสาธารณชน ไม่ใช่แค่เรื่องส่วนตัวอีกต่อไป การศึกษาสะท้อนให้เห็นถึงสิ่งที่เป็นอย่างอยู่ในขณะนี้และคาดการณ์ว่าจะเกิดอะไรขึ้นต่อไป การใช้เทคโนโลยีใหม่และรื้อเทคโนโลยีเข้ามาช่วยชีวิต Ot เป็นแนวทางที่เปิดโอกาสให้ทุกคนตระหนักถึงศักยภาพของตนเองเพื่ออนาคตที่ยั่งยืนและชีวิตที่อยู่รอดต่อไป ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะต้องผลักดันความต้องการการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) คาดการณ์ความเปลี่ยนแปลง หลังโควิดคลี่คลาย ซึ่งการศึกษาไทยจะเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ มหาวิทยาลัยปรับตัวเปิดสาขาใหม่เพิ่มมากขึ้น นักศึกษาลงทุนพัฒนาชุมชน เกิดสตาร์ทอัพแนวใหม่จำนวนมาก สถาบันการศึกษาก้าวเข้าสู่ “โรงเรียนนิวนอร์มัล” สุวิทย์ เมษินทรีย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) (12 มิถุนายน 2020) ได้มอบนโยบายในการนำเอาขีดความสามารถและองค์ความรู้ด้านการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อววน.) มาใช้แก้ปัญหาวิกฤติโควิด-19 และสร้างความเข้มแข็งทั้งในมิติเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในช่วงหลังโควิด-19 โดย สอวช. ในฐานะหน่วยงานในกำกับของกระทรวง อว. ได้จัดทำรายงานการศึกษาวิจัยมาตรการด้านการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อววน.) เพื่อรองรับการฟื้นฟูและปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ซึ่งหนึ่งในมาตรการสำคัญที่มีการปรับตัวกันมากคือ ด้านสุขภาพและการศึกษา

กิติพงศ์ พรหมวงศ์ ผู้อำนวยการ สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) กล่าวว่า จากสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด 19 ส่งผลกระทบต่อประชาชนในทุกมิติ โดยมีมิติหนึ่งที่สำคัญมากคือ ด้านการศึกษา ซึ่งเป็นภาวะความปกติใหม่ของประเทศไทยที่ต้องเผชิญ หลังจากสถานศึกษากลับมาเปิดการเรียนการสอน ก็จะมีมาตรการการป้องกัน ผสมผสานการเรียนทั้งทางออนไลน์และออฟไลน์ ส่งผลให้เกิดสตาร์ทอัพด้านการเรียนการสอนขึ้นจำนวนมาก มหาวิทยาลัยมีการเปิดหลักสูตรพัฒนาทักษะสำหรับกลุ่มอาชีพมากขึ้น ในขณะที่นักเรียนและนักศึกษาเริ่มหันไปสนใจการเรียนสาขาใหม่ ๆ ทำให้มหาวิทยาลัยต้องเร่งปรับหลักสูตร นักศึกษาทั้งที่เรียนอยู่และจบใหม่จะมีบทบาทเข้าไปช่วยพัฒนาชุมชนมากขึ้น เกิดเป็น Local startup และ Social enterprise จำนวนมาก

“การแข่งขันการระหว่างมหาวิทยาลัยมีสูงขึ้น เกิดการลดขนาดและแบ่งตลาดกันอย่างชัดเจน หลักสูตรมีการผสมผสานระหว่างการเรียนออนไลน์และออฟไลน์ สถานศึกษาบางแห่งที่ไม่สามารถตอบโจทย์ตลาดใหม่ได้ต้องปิดตัวลง การเรียนการสอนเน้นไปที่การพัฒนาทักษะและการเรียนรู้ตลอดชีวิตมากขึ้น” สำหรับมาตรการฟื้นฟู เป้าหมายสำคัญ คือ ปรับเปลี่ยนรูปแบบของการศึกษาและการเรียนรู้ของสถาบันการศึกษาให้ก้าวเข้าสู่ความเป็น “New normal schools” สามารถจัดการศึกษาและการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพ คนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงได้ ซึ่งจะให้นักเรียน นักศึกษา หรือผู้เรียนทุกช่วงวัยสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา แม้ในภาวะวิกฤต ดังภาพที่ 1.

ปฏิรูปการศึกษา K-12 รองรับการเรียนรู้ทุกที่ทุกเวลา



ภาพที่ 1 ปฏิรูปการศึกษา K-12 รองรับการเรียนรู้ทุกที่ทุกเวลา

สำหรับประเด็นด้าน อววน. ที่สำคัญเพื่อรองรับการฟื้นฟู และปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในด้านการศึกษาคือ การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยมาตรการที่จำเป็นสำหรับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย คือ สถานศึกษา มีการพัฒนานวัตกรรมและระบบบริหารจัดการอาคารสถานที่ การจัดการเรียนกลุ่มเล็กในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถรักษาระยะห่างทางสังคม และลดความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคในสถานศึกษา มีการพัฒนาและใช้โครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพที่จำเป็นต่อการยับยั้งการแพร่ระบาดของโรคในสถานศึกษา การพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อรองรับการเรียนผ่านสื่อผสมผสานเพื่อการเรียนออนไลน์และออฟไลน์ มีการยกระดับทักษะและความรู้พื้นฐานด้านดิจิทัล ครู บุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอน และพัฒนาสื่อการสอน เพื่อทดแทนหรือเสริมการเรียนในระบบปกติได้ รวมถึงเพื่อให้บุคลากรสนับสนุนมีทักษะด้านดิจิทัลเพียงพอต่อการสนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา การพัฒนาทักษะการสอนและเนื้อหาการสอนที่เหมาะสมกับการเรียนผ่านระบบดิจิทัล และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน รวมถึงให้ความรู้ด้าน Health education กับครูและบุคลากรทางการศึกษา ในส่วนของนักเรียนและผู้ปกครอง หากมีความจำเป็นต้องเรียนจากที่บ้าน ก็ต้องมีความรู้พื้นฐานด้านดิจิทัล เพื่อจะได้เข้าใจถึงการใช้อุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนทางไกล เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต สมาร์ทโฟน ซิมการ์ดสำหรับเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ซึ่งทางสถานศึกษาควรพิจารณาสนับสนุนอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนทางไกลให้แก่ผู้เรียน โดยการอุดหนุนค่าใช้จ่ายเพื่อซื้ออุปกรณ์ หรือจัดหาอุปกรณ์ให้นักเรียนสามารถยืมเรียนได้ นอกจากนี้ ยังสนับสนุนให้เอสเอ็มอี พัฒนานวัตกรรมสำหรับใช้ในสถานศึกษาที่กลับมาเปิดการเรียนการสอน เช่น นวัตกรรมสำหรับตรวจคัดกรอง การสืบเสาะ และการติดตามผู้ติดเชื้อหรือมีความเสี่ยงที่จะติดเชื้อในสถานศึกษา นวัตกรรมสื่อการสอนที่ใช้ทดแทนหรือเสริมการเรียนปฏิบัติการ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ระยะไกล เช่น การติดตั้งอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในโรงเรียนหรือแหล่งเรียนรู้ชุมชน การพัฒนาแพลตฟอร์มกลางที่บรรจุบทเรียนออนไลน์ที่เข้าถึงได้ง่ายและทันสมัย เป็นต้น

เช่นเดียวกับ Pacheco (2020) กล่าวถึง ฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ซึ่งเกิดจากการระบาดใหญ่ของ COVID-19 ทำให้เกิดการบังคับให้ใช้ดิจิทัล (Digital) ในการทำงานและการเรียนรู้ มันบังคับให้ต่อไปการศึกษาต้องใช้เทคโนโลยี ซึ่งเป็นการพัฒนาที่กำลังดำเนินไปได้ดี และได้รับการสนับสนุนจากการค้าขายและอุตสาหกรรมในการครองตลาด ซึ่ง Daniel (2020, p. 1) ตั้งข้อสังเกตว่า หลายสถาบันมีแผนที่จะใช้เทคโนโลยีในการสอนมากขึ้น แต่การระบาดของ Covid-19 ทำให้ความตั้งใจที่จะเปลี่ยนมาใช้เทคโนโลยีที่ผ่านมาหลายเดือนหรือหลายปีแล้ว กลายเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินการใช้เทคโนโลยีได้ภายในสองสามวัน ดังนั้น เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นสิ่งที่มองเห็นได้ชัดเจนของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในทันทีในสังคม ทั้งสังคมการค้า และโรงเรียน ทางออกทันทีของการปิดโรงเรียน คือการเรียนทางไกล โดยมีรูปแบบที่หลากหลายเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และความรู้กลายเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูล (Koopman 2019) เช่นเดียวกับผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่ทำนายไว้เมื่อหลายสิบปีก่อนโดย Lyotard (1984, น. 4-5) ว่า ความรู้จะเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อการขาย เป็นการบริโภคเพื่อสร้างคุณค่าให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ เพราะเป้าหมายก็คือการแลกเปลี่ยนความรู้ ความรู้ที่สิ้นสุดลงในตัวเอง และไม่มีการใช้อย่างมีคุณค่า เทคโนโลยีดิจิทัลกับหลักการและเหตุผลทางเศรษฐกิจ มีการพิจารณาจากประสิทธิภาพ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การเรียนรู้เชิงพาณิชย์ เป็นไปอย่างรวดเร็ว เปลี่ยนจากการพบกัน นำไปสู่การติดต่อเสมือนจริง (Virtual contact) ซึ่งเกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน (Synchronous) และเกิดขึ้นในเวลาที่แตกต่างกัน (Asynchronous) พื้นที่การเรียนรู้จะถูกแยกออกจากกัน เสมือนไม่ใช่ของจริง ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและองค์กรของโรงเรียน ซึ่งไม่ใช่อาคารอีกต่อไป แต่เป็นเว็บไซต์

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง

การบริหารสถานศึกษา เป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพศึกษา มีบทบาทและ อิทธิพลต่อการดำเนินงานที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ให้ผู้เรียน ได้รับการพัฒนาศักยภาพสูงสุด มีความรู้และทักษะที่แข็งแกร่งและเหมาะสม เป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ระดับสูง และการดำรงชีวิตในอนาคต ซึ่งความคิดที่ว่า สถานศึกษาต้องมีการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพที่ดีขึ้น เพราะการศึกษา คือการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ที่ผ่านมามีนักวิชาการหลาย ๆ ท่านบอกว่า การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษานั้น ต้องทำแบบค่อยเป็นค่อยไป มาถึงตอนนี้ การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในโลกอย่างมากในแทบทุกด้าน ภาวะวิกฤตทางโรคระบาด เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ล้วนส่งผลทำให้กระแสของการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศต่าง ๆ เหล่านี้ นอกจากนี้ ยังส่งผลให้รูปแบบการจัดการศึกษา การบริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงที่จะมีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องเปลี่ยนไปแบบก้าวกระโดด โดยไม่มีการเตรียมการมาก่อน รัฐต้องออกมาประกาศนโยบายระดับชาติที่มีความเร่งด่วน นโยบายออกมาเป็นระยะ ๆ มีทั้งผิดและถูก ทั้งนี้ ก็เพื่อเชื่อมโยงกับนโยบายการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน รัฐต้องปรับเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษา ต้องส่งเสริมประสิทธิภาพ คุณภาพ ของการจัดการศึกษา รวมถึง ติดตามประเมินผล ให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วม

ตามที่ UNESCO (2020) ได้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับตัวเลขล่าสุดของเด็กที่อยู่นอกระบบการศึกษา และการเปิดโรงเรียนอย่างต่อเนื่องทั่วโลก โดยจากสถิติเมื่อเดือนเมษายน 2563 ที่ผ่านมามีเด็กและเยาวชนจำนวน 1.5 พันล้านคนจาก 195 ประเทศ ที่ได้รับผลกระทบจากการปิดสถานศึกษา ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา

จนถึงระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งต่อมาตัวเลขดังกล่าวได้ลดลงเหลือ 1.3 พันล้านคนใน 186 ประเทศ ที่ยังไม่สามารถเรียนได้ตามปกติ และมีจำนวน 128 ประเทศที่มีแผนจะกลับมาเปิดการเรียนการสอนอีกครั้ง

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ (2563) จึงต้องหารือกับกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงด้านการพัฒนาสังคม และสถาบันต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนการเปิดโรงเรียน โดยจะต้องมุ่งให้ความสำคัญในเรื่องความปลอดภัย การปกป้องผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นอันดับแรก รวมถึงสุขภาพร่างกาย จิตใจและสังคม ความเป็นอยู่ที่ดีและความสัมพันธ์ทางสังคม การวางยุทธศาสตร์ในการกลับมาเรียนต้องเน้นไปที่การประเมินและการสร้างความมั่นใจในด้านความพร้อมของระบบการศึกษา การเรียนได้อย่างต่อเนื่อง ความยืดหยุ่นของระบบในการคาดการณ์และจัดการกับวิกฤตในอนาคต โดยกระทรวงศึกษาฯ จะต้องคาดการณ์และเตรียมความพร้อมสำหรับความท้าทายเพิ่มเติมที่เกิดจากผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมจากโควิด 19 ไม่ว่าจะเรื่องของการทำงานไกลจากสังคมเป็นเวลานาน ทั้งในระบบการศึกษาและสังคมโรงเรียน ซึ่งอาจนำไปสู่การออกจากโรงเรียนกลางคัน เกิดความไม่เท่าเทียมหรือการสูญเสียบุคลากรทางการศึกษา อย่างไรก็ตาม วิกฤตในครั้งนี้ ยังสร้างโอกาสให้เราหันกลับมาคิดถึงวัตถุประสงค์โดยรวม และเนื้อหาต่าง ๆ เพื่อการจัดการศึกษาในระยะยาว การเตรียมพร้อมในเรื่องระบบการศึกษาที่รองรับกับสถานการณ์ปัจจุบันและในอนาคต ด้วยวิธีการที่ครอบคลุม ร่วมกับการทำงานระหว่างสาขาต่าง ๆ โดยใช้ประสบการณ์และแนวการปฏิบัติต่าง ๆ โดยรวมจากทั่วโลก

สอดคล้องกับที่ รัตนา กาญจนพันธ์ุ (2563, น. 545) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์วิกฤตไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ผลการวิเคราะห์ พบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งเน้นการปฏิบัติตามแนวนโยบายภาครัฐ รวมถึงการใช้กลไกความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชนในการดูแลนักเรียน นักศึกษา โดยคำนึงถึงความปลอดภัยสูงสุดภายใต้สถานการณ์วิกฤตที่เกิดขึ้น คำนึงถึงความปลอดภัยสูงสุดของทุกคนที่เกี่ยวข้อง มีการอำนวยความสะดวกให้นักเรียนทุกคนเข้าถึงการเรียนการสอนได้ การใช้สิ่งที่มีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อให้นักเรียนทุกระดับชั้นสามารถเรียนผ่าน DLTV ได้ กรณีตัดสินใจนโยบายอยู่บนพื้นฐานของการสำรวจความต้องการทั้งจากนักเรียน ครู และโรงเรียน และ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งเน้นที่บทบาทของผู้บริหารโดยการสร้างคุณค่าแก่ตนเองเพื่อแสดงถึงการเป็นตัวอย่างที่ดี การปฏิบัติตนของผู้บริหาร รวมถึงการให้ความเป็นธรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ทั้งในเรื่องสวัสดิการและความเจริญก้าวหน้า โดยผู้บริหารต้องชี้แนะแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาให้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความรับผิดชอบ มีอิสระทางความคิด และเข้าใจในสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่กำลังเกิดขึ้นกับองค์กร ผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีความตั้งใจจริงจะผ่านพ้นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ควรมุ่งเน้นที่สถานการณ์แวดล้อมที่เป็นการกำหนดบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจและจะส่งผลกระทบต่อแสดงลักษณะภาวะของผู้นำของผู้บริหารด้วย และผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องเรียนรู้และส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ด้วย

เช่นเดียวกับการศึกษาทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในภาวะวิกฤตโควิด-19 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ของโชษิตา ศิริมัน (2564, น. 407) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษา มีบทบาทและ อิทธิพลต่อการดำเนินงานที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ให้ผู้เรียน ได้รับการพัฒนาศักยภาพสูงสุด มีความรู้และทักษะที่แข็งแกร่งและเหมาะสม เป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ระดับสูง และการดำรงชีวิตในอนาคต ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ

ในฐานะหน่วยงานหลัก ในภาคการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคนของประเทศ ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการมุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาค้นให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม ภายใต้ วิสัยทัศน์ที่ว่ามุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal)

หลังโควิด-19 วิกฤตการศึกษายังเป็นปัญหาเดิม โควิด-19 ส่งผลกระทบต่อการศึกษาและการเรียนรู้ในแทบทุกมิติ เพราะการเรียนการสอนปกติในห้องเรียนและโรงเรียนไม่สามารถเกิดขึ้นได้เลย แต่หากมองให้ลึกลงไปโรคระบาดได้ฉายภาพปัญหาของการบริหารสถานศึกษาที่มีอยู่เดิมเด่นชัดขึ้น โดยมีมิติสำคัญมากมาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการจัดการเรียนการสอน ที่ผ่านมากการบริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่เป็นไปในทิศทางเดียว ข่าวของการเรียนทางไกลช่วงที่ผ่านมาที่ยังสะท้อนให้เห็นภาพการรวมศูนย์ของการเรียนการสอน เพราะเด็กไม่สามารถมีปฏิสัมพันธ์ใด ๆ กับครูได้เลย รวมทั้ง การบริหารสถานศึกษาไม่ได้สนับสนุนการออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน ปัญหานี้เป็นปัญหาที่สืบเนื่องต่อมา แต่สิ่งที่เกิดขึ้นคือ การเรียนออนไลน์ในบ้านเรากลับไม่ได้เปิดโอกาสให้เด็กใช้วิธีการเรียนรู้ใหม่ ซ้ำร้ายยังใช้ชุดบทเรียนที่ตายตัวกว่าเดิม ปัญหาการเรียนทางไกลที่เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันไม่ใช่ปัญหาเชิงบุคคล แต่เป็นเรื่องกระบวนการคิดตั้งต้น นั่นคือ กระบวนการบริหารสถานศึกษา เพราะกระทรวงศึกษาคิดว่า การบริหารสถานศึกษา เป็นการแก้ปัญหาของผู้บริหารการศึกษาแต่ละโรงเรียน

สำหรับ UNESCO (2020, น. 5-6) โดยผู้นำทางความคิดจากโลกแห่งวิชาการ วิทยาศาสตร์ รัฐบาล ธุรกิจ และการศึกษา ได้นำเสนอแนวคิด 9 ข้อ สำหรับการศึกษาหลังผ่านพ้นโลกของ COVID แนววิธีดำเนินการที่เป็นรูปธรรมสำหรับวันนี้ ซึ่งจะทำการศึกษาก้าวหน้าในวันพรุ่งนี้ ดังนี้

1. ต้องมุ่งมั่นเสริมสร้างการศึกษาให้เป็นประโยชน์ส่วนรวม (A strengthened public commitment to education as a common good) เพราะการศึกษาจะเป็นเกราะป้องกันความไม่เท่าเทียมกัน เช่นเดียวกัน ถ้าศึกษาด้านสุขภาพ เราจะปลอดภัยเมื่อทุกคนปลอดภัย เราจะเจริญรุ่งเรืองเมื่อทุกคนเจริญรุ่งเรือง
2. ต้องขยายคำจำกัดความของสิทธิในการศึกษา (An expanded understanding of the right to education) เพื่อให้เน้นถึงความสำคัญของการเชื่อมต่อและการเข้าถึงความรู้และข้อมูล คณะกรรมาธิการเรียกร้องให้มีการอภิปรายสาธารณะทั่วโลก ซึ่งรวมถึงผู้เรียนทุกวัย จำเป็นต้องขยายสิทธิในการศึกษาด้วยวิธีต่างๆ
3. ต้องให้ความสำคัญกับวิชาชีพครูและความร่วมมือของครู (The important of the teaching profession and teacher collaboration) มีนวัตกรรมที่โดดเด่นในการตอบสนองต่อวิกฤตการณ์ COVID-19 ของนักการศึกษา โดยระบบเหล่านี้มีส่วนร่วมทั้งครอบครัวและชุมชนมากที่สุดซึ่งแสดงให้เห็นถึงความยืดหยุ่นสูงสุด เราต้องสนับสนุนเงื่อนไขที่ให้อิสระแก่นักวิชาการระดับแนวหน้าและความยืดหยุ่นในการดำเนินการร่วมกัน
4. ต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสิทธิของนักเรียน เยาวชน และเด็ก ๆ (An emphasis on student, youth and children's participation and rights) ควรบังคับใช้หลักความยุติธรรมและประชาธิปไตย เพื่อจัดลำดับความสำคัญของการมีส่วนร่วมของนักเรียนและเยาวชนในวงกว้างในการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการร่วมกัน

5. ต้องปกป้องพื้นที่ส่วนรวม ที่โรงเรียนจัดเตรียมไว้ เพื่อการเปลี่ยนแปลงการศึกษา (Protecting the social space of the school in the transformation of education) โรงเรียนยังคงเป็นพื้นที่ทางกายภาพที่จำเป็น การจัดห้องเรียนก็ต้องมีความหลากหลายไม่จัดห้องเรียนแบบเดิมๆ โดยเฉพาะโรงเรียนจะต้องรักษาช่องว่างระหว่างช่วงเวลาแห่งการใช้ชีวิตร่วมกัน และมีแตกต่างจากพื้นที่การเรียนรู้อื่น ๆ

6. ต้องให้บริการฟรีและทำเทคโนโลยีแบบเปิด (Free and open source technologies for teachers and students) ที่ครูและนักเรียนเข้าถึงได้ ต้องสนับสนุนแหล่งข้อมูลทางการศึกษาแบบเปิดและเปิดการเข้าถึงเครื่องมือดิจิทัล การศึกษาต้องไม่ประสบผลสำเร็จได้ด้วยเนื้อหาสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นนอกเหนือจากการสอนโดยที่ครูและนักเรียนไม่มีความสัมพันธ์กัน การศึกษาต้องไม่พึ่งพารูปแบบดิจิทัลที่ควบคุมโดยบริษัทเอกชน

7. ต้องปรับความรู้ความเข้าใจของหลักสูตรวิทยาศาสตร์ (Scientific literacy within a curriculum based on strong purpose) ซึ่งตอนนี้ ถือเป็นเวลาที่เหมาะสมสำหรับการไตร่ตรองอย่างถ่วงถือนี้อีกครั้ง เกี่ยวกับหลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเราต่อสู้กับความรู้และต่อสู้กับข้อมูลที่ผิด ๆ ทางวิทยาศาสตร์ที่เป็นรูปธรรม

8. การจัดหาเงินทุนในประเทศและระหว่างประเทศต้องปกป้องเพื่อการศึกษาของรัฐ (The need to protect domestic and international financing of public education) ซึ่งโรคระบาดนี้มีอำนาจที่จะบ่อนทำลายความก้าวหน้าหลายทศวรรษ รัฐบาลระดับชาติ องค์กรระหว่างประเทศ และพันธมิตรด้านการศึกษา รวมทั้งคู่พัฒนาทั้งหมด ต้องตระหนักถึงความจำเป็นในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสาธารณสุขและบริการสังคม แต่ในขณะเดียวกันก็ระดมกำลังด้วยการคุ้มครองการศึกษาของรัฐและการจัดหาเงินทุน

9. ต้องส่งเสริมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระดับโลก (A global solidarity that does not accept current levels of inequality) เพื่อยุติความไม่เท่าเทียมกันในระดับปัจจุบัน ซึ่ง COVID-19 แสดงให้เราเห็นถึงขอบเขตที่สังคมที่ใช้ประโยชน์จากอำนาจและระบบในโลกที่ไม่เท่าเทียม คณะกรรมการต้องเรียกร้องให้มีการทบทวนข้อสัญญาต่าง ๆ ในความร่วมมือระหว่างประเทศและพหุภาคี พร้อมกับความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันทั่วโลก ที่จะต้องฟื้นฟู ความเห็นอกเห็นใจ และชื่นชมความเป็นมนุษย์ร่วมกันเป็นแกนหลัก

เช่นเดียวกับ พงศ์ทัต วนิชานันท์ แห่งสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) (2563) เสนอให้รัฐบาลไทย ควรมีมาตรการเปิด-ปิดโรงเรียนให้สอดคล้องกับความรุนแรงของการระบาดของโรค มีความยืดหยุ่นในแต่ ละพื้นที่ และใช้มาตรการด้านอื่นควบคู่ในกรณีเปิดโรงเรียน นอกจากนี้ ควรเร่งสำรวจความพร้อมในการเข้าถึงการเรียนทางไกลของเด็ก เพื่อเตรียมอุปกรณ์หรือสื่อการเรียนให้เหมาะสมกับบริบทของครอบครัวเด็กที่แตกต่างกัน โดย ดำเนินการ 6 ประการ ดังนี้

ประการที่ 1 กำหนดมาตรการเปิด-ปิดโรงเรียนให้สอดคล้อง และยืดหยุ่นตามความรุนแรงของการระบาดของไวรัส โควิด-19 โดยวางแผนทางให้ พื้นที่ที่พบผู้ติดเชื้อรายใหม่อย่างต่อเนื่องในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา ต้องปิดโรงเรียน และให้เด็กเรียนทางไกลที่บ้านจนสถานการณ์ลดความรุนแรงลงจนสามารถกลับมาเปิดโรงเรียนได้

ในกรณีพื้นที่ที่พบผู้ติดเชื้อรายใหม่ประปราย หรือไม่มีผู้ติดเชื้อรายใหม่ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา ให้พิจารณาเปิดโรงเรียนได้ภายใต้ข้อจำกัดความพร้อมของห้องเรียน และความพร้อมในการเรียนทางไกลของเด็ก ทั้งนี้ควรกำหนดให้แนวทางการเปิด-ปิดโรงเรียนยืดหยุ่นตามสถานการณ์ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ทั้งในกรณีที่ สถานการณ์ระบาดรุนแรงขึ้น และสถานการณ์ผ่อนคลายลง

ประกาศที่ 2 ปรับปรุงห้องเรียนให้เป็น “ห้องเรียนปลอดภัย ห่างไกล โควิด-19” โดยกำหนดแนวทางให้โรงเรียนทุกแห่งสำรวจความพร้อมของห้องเรียน โดยกระทรวงศึกษาธิการ ควรประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านระบาดวิทยา กำหนดลักษณะของห้องเรียนที่เหมาะสม เช่น จัดระยะห่างระหว่างนักเรียนอย่างน้อย 1 เมตร และมีอากาศหมุนเวียนอย่างน้อย 10 เท่าของปริมาณอากาศในห้องเรียน เป็นต้น เพื่อให้โรงเรียนทุกแห่งประเมินความพร้อมด้านกายภาพของตน ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการควรสื่อสารอย่างชัดเจน โดยกำหนดแนวทางที่อิงกับแบบแปลนอาคารเรียนมาตรฐาน หรือในกรณีที่ไม่ได้ใช้แบบแปลนมาตรฐาน ควรแจ้งให้โรงเรียนทราบถึงมาตรฐานของการระบายอากาศอย่างชัดเจน

ประกาศที่ 3 สำรวจความพร้อมการเรียนทางไกลของเด็ก เพื่อประเมินความเสี่ยง กระทรวงศึกษาธิการ หรือหน่วยงานต้นสังกัดโรงเรียน ควรประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลพื้นฐานครัวเรือนนักเรียนมาบูรณาการร่วมกันเพื่อจัดกลุ่มตามระดับความเสี่ยงในการเข้าถึงการเรียนทางไกล โดยแบ่งเด็กเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีความพร้อม ได้แก่ เด็กมีอุปกรณ์ดิจิทัลพร้อมอินเทอร์เน็ตที่บ้าน กลุ่มที่มีความเสี่ยง ได้แก่ เด็กที่ไม่มีอุปกรณ์ดิจิทัล และอินเทอร์เน็ตที่บ้าน แต่เข้าถึงไฟฟ้าได้ และกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง ได้แก่ เด็กที่ไม่มีอุปกรณ์ดิจิทัลและอินเทอร์เน็ตที่บ้าน และไม่ใช้ไฟฟ้าใช้ ทั้งนี้ ควรใช้ข้อมูลเพื่อประเมินความพร้อมของผู้ปกครองด้วย เช่น เป็นเด็กอยู่กับพ่อแม่หรือไม่ เพื่อวางแผนให้การสนับสนุนเพิ่มเติมแก่ครอบครัวที่ผู้ปกครองไม่พร้อมสนับสนุนบุตรหลานในกรณีที่ต้องเรียนที่บ้าน

ในกรณีพื้นที่ที่พบผู้ติดเชื้อรายใหม่ประปราย และพื้นที่ที่ไม่มีผู้ติดเชื้อรายใหม่ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา โรงเรียนควรเปิดการเรียนการสอนตามปกติ หากมีห้องเรียนพร้อมรองรับนักเรียนทุกคน โดยยังสามารถรักษาระยะห่างได้ ส่วนโรงเรียนที่ไม่สามารถจัดชั้นเรียนตามมาตรฐานรักษาระยะห่างที่ปลอดภัยได้ ควรใช้วิธีการสอนในโรงเรียนตามปกติผสมกับการสอนทางไกล เช่น โรงเรียนประถมศึกษาหรือขยายโอกาส ให้นักเรียนอนุบาลหรือในช่วงชั้นที่ 1 (ป.1 ถึง ป.3) มาเรียนที่โรงเรียนตามปกติ แต่ให้นักเรียนระดับ ป.4 ขึ้นไปเรียนที่บ้าน ส่วนโรงเรียนมัธยม ครูอาจประเมินนักเรียนตามผลการเรียน (เช่น คะแนนสอบ หรือพฤติกรรม เป็นต้น) แล้วให้เด็กที่จำเป็นต้องดูแลใกล้ชิดมาเรียนตามปกติ นอกจากนั้นให้เรียนที่บ้าน เป็นต้น

ประกาศที่ 4 จัดเตรียมอุปกรณ์ให้แก่เด็กที่มีความเสี่ยงที่จะเสียโอกาสจากการเรียนทางไกล ในกรณีโรงเรียนต้องปิดเพราะพื้นที่มีการระบาดรุนแรง หรือโรงเรียนที่ไม่สามารถจัดชั้นเรียนในห้องเรียนแก่เด็กทุกคนได้ กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานต้นสังกัดควรจัดเตรียมอุปกรณ์ รวมทั้งสื่อการเรียนการสอนแก่เด็กที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มเสี่ยงสูง เช่น จัดเตรียมแท็บเล็ต (Tablet) พร้อมเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ให้ยืมเรียน แก่เด็กที่ขาดแคลนอุปกรณ์ที่บ้าน แต่สามารถเข้าถึงไฟฟ้าได้ เพื่อให้เด็กสามารถเรียนออนไลน์ได้ และจัดเตรียม “สื่อแห้ง” ในรูปชุดสื่อการเรียนรู้ (Learning Packages) สำหรับเด็กที่บ้านไม่มีไฟฟ้าใช้ เป็นต้น

ประกาศที่ 5 ใช้มาตรการทางสาธารณสุข และมาตรการทางสังคมเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดในโรงเรียนที่เปิดการเรียนการสอน ในกรณีที่โรงเรียนสามารถจัดการสอนได้ หรือใช้การสอนแบบผสม ควรบังคับใช้มาตรการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดตาม “แนวทางปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 (COVID-19)” ที่กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับองค์กร UNICEF อย่างเคร่งครัด เช่น ไม่ให้นักเรียน ครู หรือเจ้าหน้าที่ที่เจ็บป่วยมาโรงเรียน กำหนดให้มีการล้างมือด้วยสบู่เป็นประจำ และณรงค์ส่งเสริมให้สวมใส่หน้ากากอนามัย เป็นต้น

ประการที่ 6 สื่อสารให้ผู้ปกครองทราบความจำเป็นของมาตรการเปิด-ปิดโรงเรียน รวมทั้งให้คู่มือสนับสนุนเด็กสำหรับการเรียนทางไกล โดยให้ผู้ปกครองทราบว่ารัฐบาลมีแนวทางการเปิด-ปิดโรงเรียน อย่างไร เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถประเมินสถานการณ์ในอนาคตได้ นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการควรจัดทำคู่มือสำหรับผู้ปกครองสำหรับสนับสนุนบุตรหลานในกรณีเรียนที่บ้าน เช่น วิธีการใช้อุปกรณ์ดิจิทัลเพื่อเรียนออนไลน์ แนวทางแก้ปัญหาเบื้องต้น หรือ คู่มือการใช้สื่อการเรียนรู้ เป็นต้น

เทือน ทองแก้ว (2563, น. 3) การออกแบบการศึกษาในชีวิตวิถีใหม่: ผลกระทบจากการแพร่ระบาด COVID- 19 พบว่า ในส่วนของผลกระทบต่อผู้บริหารและครูผู้สอน การบริหารวิกฤติ เป็นช่วงภาวะที่ผู้ได้รับผลกระทบในการบริหารที่ยาก ต้องจัดการกับภาวะวิกฤติที่เกิดจากมาตรการของรัฐ สถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง ป้องกันไม่ให้เกิด แก๊ซสถานการณ์ด้วยความรวดเร็วการสื่อสารที่ดีเป็นปัจจัยความสำเร็จ จึงต้องเป็นนักสื่อสารที่ดี หรือหาคนที่มีความสามารถสื่อสารมาช่วย และมีทีมงานช่วยเหลือ ทั้งระหว่างการเกิดวิกฤติ และภายหลังวิกฤติ และครูผู้สอน ต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอน จากการสอนในชั้นปกติ มาเป็นการสอนแบบผสมผสาน และการเตรียมการสอนเมื่อสถานการณ์คลี่คลาย ซึ่งทั้งสองลักษณะต้องมีการออกแบบการเรียนการสอน การทดลองก่อนสอนจริง สิ่งเหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อ การจัดห้องเรียน สื่อการเรียนการสอน การจัดเวลาสอน การทดสอบ รวมทั้งระเบียบและเกณฑ์การประเมินการเรียนรู้ที่ต้องปรับปรุง

ในทำนองเดียวกัน พชราภรณ์ ดวงชื่น (2563, น. 783) ผู้ศึกษาการบริหารจัดการศึกษารับความปกติใหม่ หลังวิกฤตโควิด – 19 ได้นำเสนอแนวทางการบริหารจัดการศึกษาในการเตรียมรับความปกติใหม่ (New normal) ที่จะเกิดขึ้นหลังวิกฤตโควิด-19 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ที่ต้องบริหารจัดการศึกษาภายใต้รูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีต อันเนื่องจากมีบางสิ่งมากระทบจนแบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยอย่างเป็นปกติและเคยคาดหมายล่วงหน้าได้ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ เช่น การเว้นระยะห่างทางสังคม การใส่แมส ฯลฯ เป็นต้น ผู้บริหารจึงต้องมีการบริหารจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความปกติใหม่โดยมีแนวทางในการบริหาร ได้แก่ การเตรียมความพร้อมในการเรียนการสอนออนไลน์ด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยี การออกแบบหลักสูตรโดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน การบริหารจัดการโรงเรียนและครูให้ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ มีการหารือและวางแผนร่วมกันของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน ตั้งแต่ผู้กำหนดนโยบาย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางศึกษา ผู้ประกอบการในภาคธุรกิจและภาคประชาสังคม พ่อแม่ผู้ปกครอง รวมถึงการเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจของครูและนักเรียน

แนวคิดเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ฐานวิถีชีวิตถัดไป (Next Normal)

World Economic Forum (2020) กล่าวถึง COVID-19 สามารถเปลี่ยนวิธีการให้การศึกษาแก่คนรุ่นใหม่ 4 วิธี ซึ่งวิกฤตการณ์ COVID-19 อาจจะทำให้โลกเราและอนาคตที่คาดหวังไว้ นอกจากนี้ ยังอาจสอนเราว่าการศึกษาคำนึงต้องเปลี่ยนแปลงอย่างไร เพื่อให้สามารถเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับอนาคตที่อาจเกิดขึ้นได้ดียิ่งขึ้น บทเรียนเหล่านี้ ได้แก่

1. การให้ความรู้แก่พลเมืองในการเชื่อมต่อโลก (Educating citizens in an interconnected world) เนื่องจากโควิด-19 เป็นโรคระบาดที่แสดงให้เห็นว่า เราจะเชื่อมต่อกันทั่วโลกอย่างไร ไม่มีประเด็นและการดำเนินการที่สามารถแยกออกจากกันได้อีกต่อไป คนที่ประสบความสำเร็จในทศวรรษหน้า จะต้องสามารถเข้าใจความสัมพันธ์อย่างไรขอบเขต เพื่อใช้ประโยชน์จากความแตกต่างและสามารถทำงานร่วมกันทั่วโลก

2. นิยามใหม่ของบทบาทของนักการศึกษา (Redefining the role of the educator) จากแนวความคิดของนักการศึกษาในฐานะผู้มีความรู้ซึ่งสั่งสอนลูกศิษย์ ก็ไม่เหมาะกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาในศตวรรษที่ 21 อีกต่อไป เนื่องจากนักเรียนสามารถเข้าถึงความรู้และเรียนรู้ทักษะทางเทคนิคได้ด้วยการคลิกเพียงไม่กี่ครั้งบนโทรศัพท์ แท็บเล็ต และคอมพิวเตอร์ของพวกเขา คงต้องกำหนดบทบาทของนักการศึกษาในห้องเรียนและห้องบรรยายใหม่ นี้อาจหมายความว่าบทบาทของนักการศึกษาจะต้องเปลี่ยนไปสู่ผู้อำนวยการความสะดวกในการพัฒนาเยาวชนในฐานะสมาชิกที่มีส่วนร่วมอยู่ในสังคม

3. สอนทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับอนาคต (Teaching life skills needed for the future) เพราะในสภาพแวดล้อมโลกที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา คนหนุ่มสาวต้องการความยืดหยุ่นและทักษะในการปรับตัว ซึ่งเป็นทักษะที่พิสูจน์แล้วว่าจำเป็นต่อการนำทางให้ผ่านภาวะระบาดใหญ่อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อมองไปสู่ออนาคต ทักษะที่สำคัญที่สุดบางอย่างที่นายจ้างกำลังมองหาคือความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสารและการทำงานร่วมกัน ควบคู่ไปกับความเห็นอกเห็นใจและความฉลาดทางอารมณ์ และสามารถทำงานข้ามกลุ่มของผู้คนที่มีความแตกต่าง เพื่อใช้ประโยชน์จากพลังของการรวมกลุ่มโดยการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ

4. ปลดล็อกเทคโนโลยีเพื่อนำมาใช้ในการศึกษา (Unlocking technology to deliver education) ซึ่งการระบาดใหญ่ของ COVID-19 ส่งผลให้สถาบันการศึกษาทั่วโลก ถูกบังคับให้ใช้ประโยชน์จากเครื่องมือทางเทคโนโลยีที่มีอยู่ เพื่อสร้างเนื้อหาสำหรับการเรียนรู้ทางไกลสำหรับนักเรียนในทุกภาคส่วน นักการศึกษาทั่วโลก กำลังประสบกับสิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น ที่มีความแตกต่างออกไป และมีความยืดหยุ่นที่มากขึ้น ส่งผลให้เกิดประโยชน์ในการเข้าถึงการศึกษาสำหรับนักเรียนทั่วโลก นี่ก็เป็นรูปแบบการสอนใหม่ที่ยังไม่เคยมีใครใช้มาก่อน โดยเฉพาะตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงเกรด 12

เราไม่อาจหวนคืนสู่โลกเหมือนแต่ก่อนได้ (We cannot return to the world as it was before) UNESCO (2020, pp. 5-6) กล่าวในบทสรุปผู้บริหารของ Education in a post-COVID world: Nine ideas for public action ผู้มีหน้าที่กำหนดนโยบาย นักการศึกษา และชุมชนมีเดิมพันสูง ในการตัดสินใจในวันนี้ในบริบทของ COVID-19 เพราะจะมีผลกระทบยาวสำหรับอนาคตของการศึกษา ซึ่งการตัดสินใจเหล่านี้ ควรนำหลักการและวิสัยทัศน์ร่วมกันกำหนดอนาคตที่พึงประสงค์ร่วมกัน ซึ่งความไม่แน่นอนของ โควิด-19 ทำให้เห็นถึงความสามารถและศักยภาพของมนุษย์ที่ไม่ธรรมดาอีกด้วย ช่วงนี้เป็นช่วงเวลาเวลาสำหรับลัทธิปฏิบัตินิยม (Pragmatism) และการดำเนินการอย่างรวดเร็ว แต่ก็เป็นเวลาที่เราต้องเก็บหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ให้ได้มากที่สุด ดังนั้น จึงต้องดำเนินการโดยอาศัยหลักการหรือไม่กี่ทางเลือกที่ขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ด้านการศึกษาและการพัฒนา รวมทั้งกรอบสิทธิมนุษยชนอย่างมีมนุษยธรรม

ในวาระ 2030 (พ.ศ. 2573) วาระแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน (Agenda for Sustainable Development) ซึ่งมีคำชี้แจงและแนวทางที่จำเป็นมากมาย ในรายงานนี้ คณะกรรมาธิการระหว่างประเทศว่าด้วยอนาคตของการศึกษา (International Commission on the Futures of Education) ซึ่งก่อตั้งโดยยูเนสโกในปี 2019 ซึ่งประกอบด้วยผู้นำทางความคิดจากโลกแห่งวิชาการ วิทยาศาสตร์ รัฐบาล ธุรกิจ และการศึกษา ได้นำเสนอแนวคิด 9 ข้อ สำหรับการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมในวันนี้ ซึ่งจะช่วยให้การศึกษาก้าวหน้าสำหรับวันพรุ่งนี้ ดังนี้

1. มุ่งมั่นเสริมสร้างการศึกษาให้เป็นประโยชน์ส่วนรวม การศึกษาเป็นเสมือนกำแพงป้องกันความไม่เท่าเทียมกัน ในด้านการศึกษาเช่นเดียวกับด้านสุขภาพ ถ้อยคติที่ว่า ถ้าเราปลอดภัย ทุกคนก็จะปลอดภัย เราเจริญรุ่งเรือง ทุกคนก็จะเจริญรุ่งเรือง

2. เพิ่มนิยามของสิทธิในการศึกษา เพื่อให้เน้นถึงความสำคัญของการเชื่อมโยงและการเข้าถึงความรู้และข้อมูล คณะกรรมาธิการเรียกร้องให้มีการพูดคุยกันทั่วโลก ซึ่งรวมถึงผู้เรียนทุกวัย เกี่ยวกับวิธีการเพิ่มสิทธิในการศึกษา

3. ให้คุณค่ากับวิชาชีพครูและความร่วมมือของครู ในการสร้างนวัตกรรมที่โดดเด่นเพื่อตอบสนองต่อวิกฤตการณ์ COVID-19 ของนักวิชาการ โดยจัดให้มีส่วนร่วมกับครอบครัวและชุมชนมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความยืดหยุ่นสูงสุด และต้องส่งเสริมเงื่อนไขที่ให้อิสระแก่นักวิชาการ ระดับแนวหน้าและความยืดหยุ่นในการดำเนินการร่วมกัน

4. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสิทธิของนักเรียน เยาวชน และเด็ก ๆ ความยุติธรรมและหลักการประชาธิปไตยระหว่างรุ่น ควรมีการจัดลำดับความสำคัญของการมีส่วนร่วมของนักเรียนและเยาวชนในวงกว้าง ในการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ร่วมกัน

5. ปกป้องพื้นที่ทางสังคมที่โรงเรียนจัดเตรียมไว้ในขณะที่เราเปลี่ยนแปลงการศึกษา พื้นที่ทางกายภาพของโรงเรียนก็ต้องมีอยู่ วิธีการทำโรงเรียนทำได้หลากหลายวิธีแตกต่างไปจากการจัดห้องเรียนแบบเดิม ๆ แต่โรงเรียนจะต้องรักษาช่องว่างระหว่างช่วงเวลาแห่งการใช้ชีวิตร่วมกัน ทั้งพื้นที่เฉพาะและพื้นที่การเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

6. จัดทำฟรีเทคโนโลยี ที่สามารถนำไป ใช้งาน ศึกษา แก้ไข และ เผยแพร่ได้ (Open source) สำหรับครูและนักเรียน โดยการสนับสนุนแหล่งข้อมูลทางการศึกษาแบบเปิดและเครื่องมือดิจิทัลแบบเปิดการเข้าถึงได้ การศึกษาไม่สามารถเติบโตได้ด้วยเนื้อหาสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นนอกเหนือจากการสอนและความสัมพันธ์ของมนุษย์ระหว่างครูและนักเรียน รวมทั้ง การศึกษาก็ไม่ต้องพึ่งพาแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ควบคุมโดยบริษัทเอกชน

7. ในหลักสูตรต้องมีความรู้ความเข้าใจทางวิทยาศาสตร์ (Scientific literacy) ซึ่งเวลานี้ ถือเป็นเวลาที่เหมาะสมสำหรับการพิจารณาอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับหลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในส่วนที่ยังต้องต่อสู้กับการปฏิเสธความรู้ทางวิทยาศาสตร์และต่อสู้กับข้อมูลที่ผิดอย่างแรง

8. ปกป้องให้มีการจัดหาเงินทุนในประเทศและระหว่างประเทศเพื่อการศึกษาของรัฐ โรคระบาดนี้มีอำนาจที่จะบ่อนทำลายความก้าวหน้าอีกหลายทศวรรษ รัฐบาลระดับชาติ องค์กรระหว่างประเทศ และพันธมิตรด้านการศึกษาและการพัฒนาทั้งหมด ต้องตระหนักถึงความจำเป็นในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสาธารณสุขและบริการสังคม แต่ในขณะเดียวกันก็ระดมกำลังด้วยการคุ้มครองการศึกษาของรัฐและการจัดหาเงินทุน

9. ส่งเสริมความสามัคคีระดับโลก เพื่อยุติความไม่เท่าเทียมกันที่อยู่ในปัจจุบัน โควิด-19 แสดงให้เราเห็นถึงขอบเขตที่สังคม ใช้ประโยชน์จากความไม่สมดุลของอำนาจ และระบบทั่วโลก ใช้ประโยชน์จากความไม่เท่าเทียมกัน คณะกรรมาธิการเรียกร้องให้มีการดำเนินข้อตกลงในความร่วมมือระหว่างประเทศและพหุภาคีต่อไป พร้อมกับความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันทั่วโลก ที่จะได้รับการฟื้นฟู ซึ่งมีความเห็นอกเห็นใจและชื่นชมความเป็นมนุษย์ร่วมกันเป็นสำคัญ

สอดคล้องกับรายงานเรียนออนไลน์ยุคโควิด-19: วิกฤตหรือโอกาส การศึกษาไทย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2563, น. 4-5). ซึ่งกำลังจัดทำแผนการดำเนินงานตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา ประเด็นที่ 7 เรื่องการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล ได้เล็งเห็นถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จึงมีข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปปรับประยุกต์ใช้ในการวางแผนกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของชาติ ดังนี้

1. ควรออกแบบหรือดำเนินการนโยบายควรอยู่บนพื้นฐานของข้อมูล และการสำรวจความต้องการทั้งจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ทุกหน่วยงานตั้งแต่ระดับนโยบายไปจนถึงระดับปฏิบัติควรมีแผนสำรองและมาตรการการจัดการเรียนการสอน เพื่อรองรับการแพร่ระบาดของการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในรอบที่ 2 หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

2. นโยบายควรมีความหลากหลายและตอบโจทย์ความต้องการในแต่ละบริบทพื้นที่

3. ควรมีการสื่อสารถึงนโยบายอย่างชัดเจนในแง่ของการดำเนินการ การปฏิบัติ และบทบาทของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของนโยบายที่วางไว้

4. เปลี่ยนบทบาทของกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นผู้สนับสนุน โดยผลักดันให้เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานในพื้นที่เป็นผู้ดำเนินการหลัก และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนการสอน

5. จัดให้มีการทดสอบระบบก่อนการจัดการเรียนการสอนออนไลน์จริง เพื่อนำปัญหาและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนการสอนต่อไป

6. ควรมีการประยุกต์ใช้โปรแกรมออนไลน์ที่ให้บริการโดยทั่วไป อาทิ Zoom Google Meet Microsoft Team ในกรณีที่สามารถใช้งานเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ และให้ความรู้ถึงกระบวนการใช้งาน

7. จัดให้มีการเรียนการสอนออนไลน์ในรูปแบบที่หลากหลาย อันได้แก่ DLTV โปรแกรมออนไลน์ (Zoom Google Meet Microsoft Team) สื่อการเรียนการสอนแบบ offline การจัดการเรียนการสอนผ่านการสอนสด (LIVE) เป็นต้น

8. ในกรณีโรงเรียนที่ห่างไกล หรือไม่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ควรจัดให้มีการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนตามปกติ แต่ให้ปฏิบัติตามมาตรการของกระทรวงสาธารณสุขอย่างเคร่งครัด

9. ในกรณีที่ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามปกติ ควรมีการสนับสนุนผู้เรียนเพิ่มเติมในส่วนอื่น อาทิ อาหารกลางวัน ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็นในกรณีผู้เรียนที่มีฐานะลำบาก

10. ควรสร้างเจตคติใหม่ในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้แก่ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

11. ควรออกแบบหลักสูตร โครงสร้างเวลาเรียน และกระบวนการติดตามประเมินใหม่ โดยการกระชับหลักสูตรและปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

12. เมื่อมีการเรียนการสอนตามปกติ อาจประยุกต์ใช้มาตรการเตรียมพร้อมสำหรับ “เปิดโรงเรียน” หลังสถานการณ์โควิด-19 ในประเทศอิสราเอล นอร์เวย์ ญี่ปุ่น เดนมาร์ก สาธารณรัฐประชาชนจีน และได้หวั่น 11 ขั้นตอน ดังที่ได้กล่าวไว้ก่อนหน้านี้ หากสามารถดำเนินการได้ควรจัดให้การเรียนการสอนออนไลน์เป็นหนึ่งในกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร เพื่อเพิ่มช่องทางในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน และถือเป็นการตอบสนองแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตในอนาคต

ในทำนองเดียวกัน Bozkurt and Sharma (2020) ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการศึกษาในความปกติ (Normal) ฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) และฐานวิถีชีวิตถัดไป (Next Normal) มีการสังเกตจากอดีต การหาข้อมูลเชิงลึก จากปัจจุบัน และการคาดการณ์สำหรับอนาคต พบว่า การระบาดใหญ่ของโคโรนาไวรัส (โควิด-19) เป็นมากกว่า วิกฤต เป็นการปลุกโลกให้ตื่นขึ้น เพื่อเปลี่ยนกระบวนทัศน์และความเข้าใจโลกมากขึ้น ไม่น่าแปลกใจที่การระบาดใหญ่ ได้เปลี่ยนวิธีที่เราตีความเรื่องความปกติและวิถีชีวิตของคน โดยธรรมชาติแล้ว ความปกติ (Normal) เป็นคำธรรมดา คำหนึ่ง แต่ตอนนี้ ก็มีคำศัพท์ที่แตกต่างกันเพิ่มขึ้น คือ ความปกติ (Normal) ความปกติใหม่ (New Normal) และ ฐานวิถีชีวิตถัดไป (Next Normal) อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญที่ต้องจำไว้เสมอว่า ฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ของ คน ๆ หนึ่ง อาจเป็นเรื่องปกติ (Normal) ของคนอื่น หรือ ความปกติ (Normal) ของคน ๆ หนึ่ง อาจเป็นเรื่องฐาน วิถีชีวิตใหม่ (New Normal) สำหรับคนอื่น ในทำนองเดียวกัน ความปกติ (Normal) และฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) สำหรับบางคนก็อาจเป็นฐานวิถีชีวิตถัดไป (Next Normal) สำหรับคนอื่น ๆ ได้เช่นกัน ที่มาของความปกติเหล่านี้ บ่งบอกว่าเรากำลังประสบกับช่วงเวลาที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่นี้ ทำให้เราเข้าใจและ ตีความด้านต่าง ๆ ของชีวิต เช่นเดียวกับการศึกษาที่มีทั้งหมด และต้องเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิธีการ สอนและการเรียนรู้ ซึ่งในหัวข้อนี้ มีการโต้แย้งมากมายทั้งด้วยการเขียนและการสนทนา ถึงความไม่แน่นอนเกี่ยวกับ อนาคตที่จะต้องเผชิญ ซึ่งหมายความว่า ตอนนี้ ก็คงยังไม่ชัดเจนว่า จะถามว่าอะไรคืออดีต อะไรเป็นปัจจุบัน และ อะไรคืออนาคตต่อไป สิ่งที่ต้องคำนึงถึง คือโลกและโดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษา อย่างที่เราทราบกันดีอยู่แล้วว่า จะ ไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป จึงควรมีความรอบคอบในการที่จะกล่าวถึงวิกฤตบางอย่างเกี่ยวกับภาพรวมทางการศึกษา โดยกลับมาสนใจว่า เราได้เรียนรู้อะไรจากอดีตและได้เห็นอะไรในปัจจุบัน และนำไปผลที่ได้ไปประยุกต์ใช้ไปใช้เพื่อ สร้างอนาคตที่มั่นคง

Sneider and Singhal (2020) ได้นิยามยุคนี้ ไว้ใน Beyond coronavirus: The path to the next normal ว่า เป็นยุคมีพื้นฐานของความแตกแยกที่ชัดเจนมากขึ้น ตั้งแต่ช่วงเวลาก่อนเกิด COVID-19 และ New Normal ซึ่งก็จะ เกิดขึ้นในยุคหลัง COVID-19 ก็คือ Next Normal และได้ให้คำจำกัดความของ Next normal ว่าหมายถึง New Normal ที่ธุรกิจต้องปรับตัวในยุคหลังการระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ใน 5 ด้าน ได้แก่

1. การแก้ปัญหา (Resolve) คือ การเน้นย้ำเรื่องที่ต้องแก้ปัญหาระยะ COVID-19 และเศรษฐกิจ อย่างเร่งด่วน รวมทั้ง สถาบันการศึกษาต้องขับเคลื่อนการสอนทางออนไลน์ เพื่อมอบโอกาสในการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง ในขณะที่สถานศึกษาต้องปิดตัวลง

2. การยืดหยุ่น (Resilience) คือ สิ่งที่จะต้องปรับตัว เพื่อสภาพคล่องทางการเงิน และความยืดหยุ่นที่ ต่อเนื่องอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิกฤตสุขภาพ กำลังกลาย กำลังใจ รวมทั้ง กลายเป็นวิกฤตทางการเงิน เนื่องจากความไม่แน่นอน รัฐบาลในการรักษาระบบการเงินให้ทำงานต่อไป

3. การกลับตัว (Return) คือ การกลับคืนสู่สภาพการทำงานปกติหลังจากการปิดตัวครั้งใหญ่ ผู้นำจึงต้อง ประเมินระบบธุรกิจทั้งหมดใหม่ และวางแผนสำหรับการดำเนินการที่อาจเกิดขึ้น เพื่อให้ธุรกิจของตนกลับสู่การผลิต ที่มีประสิทธิภาพในระดับที่รวดเร็วและตามขนาด รวมทั้ง ชีตความสามารถของระบบสุขภาพ และการพัฒนาวัคซีน และการรักษาเพื่อจัดการกับคลื่นลูกถัดไป

4. การคิดใหม่ (Reimagination) คือ ผู้นำจะต้องพิจารณาใหม่ ต้องปรับปรุงการดำเนินธุรกิจใหม่ จะสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ต่อเนื่องของประชาชนในฐานะพลเมือง พนักงาน และในฐานะผู้บริโภค เห็นได้ชัดว่าโลกออนไลน์ของการค้า สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภคไปตลอดกาล การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ส่งผลกระทบที่มีต่อวิถีชีวิต วิธีการทำงาน และวิธีการใช้เทคโนโลยี แสดงให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้น จะมีสถาบันที่สร้างตัวเองขึ้นมาใหม่ ที่มีความรอบรู้และมองการณ์ไกลมากขึ้น

5. การปฏิรูป (Reform) คือ การปฏิรูปเพื่อก้าวสู่นาคตที่ดีกว่า ผู้นำจำเป็นต้องคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงนโยบาย และระเบียบข้อบังคับ ในขณะที่สังคมพยายามป้องกันวิกฤตสุขภาพในอนาคตที่เราากำลังประสบอยู่ในปัจจุบัน การได้เรียนรู้จากความล้มเหลวที่เกิดจากเศรษฐกิจของวิกฤตการเงินโลกครั้งล่าสุด จะต้องต่อสู้กับการเสริมสร้างระบบให้แข็งแกร่ง เพื่อทนต่อแรงกระแทกจากภายนอกอย่างเฉียบพลันและทั่วโลก รวมทั้งสถาบันการศึกษาจะต้องพิจารณาปรับปรุงให้ทันสมัยเพื่อบูรณาการการเรียนในห้องเรียนและทางไกล

ส่วนในมุมมองของนครินทร์ อมเรศ. (2564, น. 1-2/2) ได้แลกเปลี่ยนมุมมองถึงการก้าวผ่านจาก New Normal ชีวิตวิถีใหม่อยู่ร่วมกับโควิด ไปสู่ Next Normal ชีวิตวิถีถัดไปหลังโควิด ในโค้งสุดท้าย ว่าประการแรกภาครัฐต้องจัดสรรเครื่องมือที่ยังมีอยู่เพียงพอสำหรับดูแลสถานการณ์ปัจจุบันและสนับสนุนเศรษฐกิจในระยะถัดไป หากเราลองมองย้อนไปก่อนลือกดาวน์เมื่อต้นปีก่อน กล่องเครื่องมือในฝัน หรือ Wish list ของผู้ออกแบบนโยบาย คือ ระบบติดตามด้านสาธารณสุข โรงงานผลิตอุปกรณ์ทางการแพทย์อย่างเพียงพอ เม็ดเงินงบประมาณสำหรับเยียวยา และแพลตฟอร์มเพื่อเป็นช่องทางในการกระตุ้นเศรษฐกิจ เป็นต้น

สอดคล้องกับรายงานการศึกษา รูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียน ผลกระทบของสถานการณ์โควิด-19 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2563, น. ค-ง) พบว่า ผลกระทบทางบวกต่อการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา พบว่าสถานศึกษา 1) มีการปรับเปลี่ยนแผนและเป้าหมายในการจัดการศึกษา 2) ปรับวิธีการนิเทศ การกำกับติดตาม และการประเมินผลการเรียนใหม่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ 3) มีการปรับปรุงระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีคุณภาพสูงขึ้น และสถานศึกษาบางแห่ง/บางสังกัด ได้รับงบประมาณเพื่อการจัดการศึกษามากขึ้น สถานศึกษาสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ได้รับงบประมาณสนับสนุนการปรับปรุงระบบอินเทอร์เน็ตและพัฒนาสื่อไอที 4) มีการปรับลดขนาดห้องเรียน และ 5) มีการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทำให้การจัดการเรียนรู้น่าสนใจยิ่งขึ้น และมีการใช้วิธีการวัดประเมินผลใหม่ ๆ มากขึ้น ผลกระทบทางบวกต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครู พบว่า 1) ผู้บริหารพัฒนาตนเองให้มีความรู้และทักษะการบริหารสถานศึกษารูปแบบต่าง ๆ 2) ผู้บริหารและครูพัฒนาตนเองให้มีความรู้และทักษะการจัดการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ 3) ครูเรียนรู้และพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีเพิ่มขึ้น 4) ครูเปลี่ยนวิธีสอน วิธีการวัดประเมินผลให้เหมาะสม 5) ครูมีความกระตือรือร้นในการปรับใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ใหม่ โดยใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง 6) ครูมีความสามัคคี ร่วมมือและช่วยเหลือกันมากขึ้น และ 7) ครูได้รับความชื่นชมจากผู้ปกครองมากขึ้น เนื่องจากผู้ปกครองรับรู้ถึงความวิริยะอุตสาหะในการทำงานของครู ส่วนผลกระทบทางลบต่อระบบการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา พบว่า 1) เครือข่ายอินเทอร์เน็ตและการสื่อสารไม่เพียงพอและสัญญาณไม่เสถียร 2) สถานศึกษาส่วนมากไม่ได้รับเงินงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด ทั้งที่ช่วงโควิดสถานศึกษามีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น 3) คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูลดลง 4) อาคารสถานที่เพื่อการจัดการเรียนรู้ไม่เพียงพอ วัสดุอุปกรณ์เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อโรคไม่เพียงพอ และ 5) หน่วยงานต้นสังกัดและ

หน่วยงานอื่น ๆ ขอข้อมูลจำนวนมากจากสถานศึกษา ทำให้เป็นภาระงานและกระทบต่อเวลาในการจัดการเรียน การสอน ผลกระทบทางลบต่อการปฏิบัติงานของครู พบว่า 1) ครูมีภาระงานในการจัดการเรียนรู้และการดูแล นักเรียนมากขึ้น 2) ครูมีความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน 3) ครูมีวิตกกังวลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ และ ผลการเรียนรู้ของนักเรียนจะตกต่ำลง 4) ครูขาดขวัญกำลังใจในการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน

เช่นเดียวกับธงชัย สมบูรณ์ (2563) ได้กล่าวไว้ใน “The Next Normal ภูมิคุ้มกันของสังคมไทยในอนาคต” ว่าด้านการศึกษา ปรากฏการณ์ New Normal นี้ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในทุกๆระดับและ ทุกๆระดับ สถานศึกษาบางแห่งได้นำวิกฤตที่เกิดขึ้นสร้างโอกาสให้กับตนเอง การจัดการเรียนรู้ภายใต้วาทกรรม Learn from Home โดยการใช้อนุวัตรระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน จึงขึ้นอยู่กับระบบออนไลน์เป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม หากไตร่ตรองพิจารณาให้รอบคอบแล้วการเรียนการสอนแบบนี้ คงเหมือนลักษณะ “การรับประทานอาหาร ตอนกลางคืนแต่ลืมเปิดไฟ” ผู้รับประทานรับรู้รสชาติของอาหาร แต่ขาดอรรถรสของการรับประทานอาหาร ซึ่งดูไม่ แตกต่างกับบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์ปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ตาม การสร้างภูมิคุ้มกันที่เป็น ทางออกในการจัดการศึกษาของชาติ นั้น ควรจะมีระบบการเข้าถึงช่องสัญญาณสื่อสารที่สะดวกสบาย และที่สำคัญ ชาติต้องลงทุนการศึกษาทางด้านเทคโนโลยี เพื่อช่วยการเรียนรู้มากกว่านำงบประมาณไปใช้ในการป้องกัน ประเทศกับอาวุธที่ไม่สมควรจัดซื้อ ยิ่งไปกว่านั้น สถาบันการศึกษาทุกที่ ต้องช่วยกันพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณลักษณะเป็น “ผู้คล่องแคล่วทางการจัดการเรียนรู้” ก็จะไม่ทำให้เกิดภูมิคุ้มกันที่บกพร่องทางการศึกษาได้

นอกจากนี้ ฉลองรัฐ เอมมาลย์ชลมารค (2020) กล่าวถึง NEXT NORMAL กับวิถีใหม่แห่งการสื่อสาร เมื่อพิจารณาการสื่อสารเพื่อการศึกษา จะพัฒนาไปสู่ระบบการเรียนระยะไกล ผู้สอนอยู่ทางหนึ่ง ผู้เรียนอยู่อีกทาง หนึ่ง สองฝ่ายไม่ต้องมาเจอกัน แต่สื่อสารทั้งด้านบทเรียนหรือการทำแบบทดสอบต่าง ๆ จะผ่านอุปกรณ์ที่เชื่อม ระบบออนไลน์ ข้อดีของระบบนี้คือ การตัดขาดหนทางแพร่เชื้อโรคระหว่างกันเป็นไปได้ด้วยดี แต่ข้อเสียก็มีมาก เช่น ผู้ขาดอุปกรณ์จะหลุดจากการศึกษาระบบนี้ไป ซึ่งคนกลุ่มนี้มีไม่น้อยในสังคม ภาครัฐอาจต้องหาทางสนับสนุน อันเหมาะสมเพื่อ ให้การสื่อสารเพื่อการเล่าเรียนเกิดขึ้นได้อย่างเท่าเทียม การเล่าเรียนแบบออนไลน์นี้ แม้มีข้อดีอยู่ อยู่บ้าง แต่ระบบการศึกษาลักษณะนี้จะขยายตัวเพิ่มขึ้นแน่นอน แม้ผ่านพ้นภัยโควิด-19 ไปแล้วก็ตาม

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 3 ของแผนยุทธศาสตร์ กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พ.ศ.2563 – 2565 (สำนักงานเลขาธิการ กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2563, น. 16) เพื่อสร้างสังคมคุณภาพที่ทั่วถึงเท่าเทียมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล กำหนดให้ประชาชนทุกกลุ่มเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ความเร็วสูง บริการของรัฐอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลเข้าถึงบริการทางการศึกษา สุขภาพ ข้อมูลและการเรียนรู้ สามารถไปนำพัฒนาท้องถิ่นได้ อาทิ เช่น

1. การสร้างสื่อ คลังสื่อ และแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่ประชาชนเข้าถึงได้อย่าง สะดวก ผ่านทั้งระบบโทรคมนาคม ระบบแพร่ภาพกระจายเสียง และสื่อหลอมรวม

2. บูรณาการการนำเทคโนโลยีดิจิทัล เข้าสู่โรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล ชายขอบ เช่น โรงเรียนในพื้นที่ ห่างไกลและเดินทางลำบาก โรงเรียนในพื้นที่ชายแดน หรือพื้นที่ที่มีความขัดแย้งสูง โดยการบูรณาการจะรวมถึง เทคโนโลยีพลังงานแสงอาทิตย์ เทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคมและแพร่ภาพกระจายเสียง และเทคโนโลยีการศึกษา ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่เอื้อต่อการศึกษาและเรียนรู้ของนักเรียน ประชาชน และชุมชน

ต้องยอมรับว่า ในการศึกษาของธนาคารแห่งประเทศไทย (2563) เรื่อง The Next Normal ส่องเทรนด์ “ความปกติถัดไป” หลังโควิด 19 พบว่า รูปแบบการใช้ชีวิตของผู้คนทั่วโลกที่เปลี่ยนไปหลังวิกฤติโควิด 19 สะท้อนให้เห็นเทรนด์สำคัญ ๆ ในอนาคต ที่เกิดจากพฤติกรรมและทัศนคติในการดำรงชีวิตที่ไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป โดยเฉพาะการเปิดรับเทคโนโลยี บริการดิจิทัลใหม่ ๆ รวมถึง แพลตฟอร์มออนไลน์ ซึ่งตอบโจทย์เรื่องความสะดวกสบาย โดยมุ่งเน้นเรื่องความปลอดภัยด้านสุขอนามัย และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น นำไปสู่เทรนด์การใช้ชีวิตแบบ next normal ที่จะเริ่มขยายตัวในวงกว้าง พร้อมทั้งมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตและระบบเศรษฐกิจในอนาคต สถานการณ์การแพร่ระบาดของหนักของโรคโควิด 19 ส่งผลให้วิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนทั่วโลกเปลี่ยนไป “บ้าน” จึงไม่ได้เป็นแค่ “ที่อยู่อาศัย” แต่ยังเป็นออฟฟิศ ห้องประชุม ฟิตเนส หรือแม้กระทั่งโรงพยาบาลนิตย ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้สามารถใช้งานผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ได้อย่างสะดวกสบาย เทรนด์ดังกล่าวก่อให้เกิดรูปแบบเศรษฐกิจที่เรียกว่า stay-at-home economy เช่น การพบปะสังสรรค์ผ่านแอปพลิเคชัน ธุรกิจ e-commerce บริการจัดส่งอาหารถึงบ้าน และเทคโนโลยีการช้อปปิ้งผ่านประสบการณ์เสมือนจริง (virtual reality)

เป็นไปตามการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จของแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัล-2563-2565-ฉบับลงราชกิจจานุเบกษา (สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.), น. 61) ในด้านการศึกษา ซึ่งหมายถึง การศึกษาก่อนประถมวัย การศึกษาประถมวัย การศึกษามัธยมศึกษา การศึกษาระดับอุดมศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเตรียมความพร้อมกำลังคนดิจิทัลภาครัฐ ให้มีความพร้อมทั้ง ด้านทักษะ มีทัศนคติด้านความคิดใหม่ บนรากฐานของความเชื่อ ในการพัฒนาขีดความสามารถ ที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอด ผ่านความพยายามการเรียนรู้ และความไม่ย่อท้อ (Growth Mindset) รองรับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลในอนาคต และเพิ่มจำนวนบุคลากรที่มีทักษะความเชี่ยวชาญ ให้มีสมรรถนะสูง ปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ เพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม ยึดมั่นในคุณธรรมสู่รัฐบาลดิจิทัล

อย่างไรก็ตาม สุพรรณิ แผ่นทอง และศันสนีย์ จะสุวรรณ (2564, น. 1152) ก็ได้ศึกษาความเสี่ยงของสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 พบว่า ภายใต้สภาวะการเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอน ทำให้สถานศึกษาต้องเผชิญกับปัญหา (Problem) ที่ไม่ได้รับการจัดการแก้ไขอย่างเหมาะสม ทันเวลา จนก่อให้เกิดความสูญเสีย เสียหาย ล้มเหลวต่อการบรรลุตามวัตถุประสงค์ (Objectives) และเป้าหมาย (Target) ที่กำหนดไว้ หรือความเสี่ยง (Risk) ในการจัดการศึกษา ผู้เขียนได้วิเคราะห์และสรุปข้อมูล และจากการศึกษาเอกสาร เว็บไซต์ และหนังสือ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) พบว่า ความเสี่ยงของสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ คือ ด้านกลยุทธ์ ด้านการเงิน ด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านการจัดการความปลอดภัย ด้านระบบฐานข้อมูล ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านคุณภาพของผู้เรียน และด้านโภชนาการของผู้เรียน หากสถานศึกษาสามารถค้นหาประเด็นความเสี่ยงและมีการจัดการความเสี่ยงที่ดีจะช่วยสร้างคุณค่า คุณประโยชน์ให้กับองค์กร สามารถเปลี่ยนปัญหาความสูญเสีย วิกฤติที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตให้เป็นความได้เปรียบและโอกาสที่สำคัญในเชิงกลยุทธ์ขององค์กรได้

ในทำนองเดียวกัน สุวิมล มธุรส (2564, น. 37) ได้ศึกษา การจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ในยุค NEW NORMAL COVID-19 พบว่า New Normal ของภาคการศึกษาไทย ควรเป็นการให้น้ำหนักแบบใหม่เพื่อจัดการปัญหาเดิม เช่น ให้น้ำหนักกับปฏิสัมพันธ์ที่มีคุณภาพระหว่างครู อาจารย์และนักเรียนมากกว่าจำนวนชั่วโมง

ที่นักเรียนอยู่ในห้องเรียนหรือเรียนผ่านสื่อโทรทัศน์หรือสื่อออนไลน์ หรือ ให้นำหนักกับการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับความสนใจของนักเรียน เชื่อมโยงกับชุมชนและบริบทที่นักเรียนอยู่มากกว่าการเรียนรู้ซึ่งตามมาตรฐานแบบเดียวกันทั้งประเทศ และให้นำหนักกับการเรียนรู้เพื่อสุขภาพกายและใจควบคู่กับการเรียนรู้ด้านวิชาการ และนักการศึกษาที่จะเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้แนวคิดในการบริหารสถานศึกษา

ในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีความเข้าใจผลกระทบต่อโลกและสังคม มีความเห็นอกเห็นใจ มีการทำงานเป็นทีม และมีภาวะผู้นำ โลกแห่งการเรียนรู้ใหม่ ดังที่ สถูณี อาชวานันทกุล (2564) ได้เสนอแนะว่า พัฒนาระบบการศึกษาให้ยืดหยุ่น มอบอำนาจและอิสระแก่ครู เมื่อการศึกษาจะต้องพลิกโฉมไป สิ่งสำคัญที่จะต้องมีความใส่ใจ คือ สมรรถนะในการแก้ปัญหา ปรับตัว และเรียนรู้ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงหรือท้าทาย เพราะฉะนั้นรูปแบบการศึกษาต้องเปลี่ยนจากระบบ Standardize ไปสู่ระบบการเรียนรู้ที่สนับสนุนศักยภาพบุคคล (Personalize Learning) เป็นไปตามความสนใจเฉพาะบุคคลมากขึ้น มีจังหวะการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นขึ้น และฝึกการเรียนรู้ของเด็กผ่านการทำกิจกรรม หรือปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในสังคม ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องดึงเอาความร่วมมือของหลาย ๆ ฝ่าย มาร่วมกัน หรืออยากแก้ปัญหาเหมือนกัน

สรุป

ไม่ว่าสถานการณ์ความจริงของโรคระบาด ที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา การบริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องมีการวางแผนรับมือหลายรูปแบบ มีความยืดหยุ่นพอที่จะปรับแผนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ได้ทันที ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน และผู้ปกครองได้ปรับตัว โดยให้การสนับสนุนทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง และในระยะยาว ไม่ว่าจะยังมีโควิด-19 หรือไม่ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทบทวนดูว่า โครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล (Digital) มีความพร้อมมากน้อยแค่ไหน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการวางแผนอย่างเร่งด่วน โดยมุ่งเน้นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลายรูปแบบ จัดหาแหล่งสนับสนุนคลังความรู้ มาเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนในระบบปกติ ระบบจะต้องยืดหยุ่นขึ้น เพื่อพร้อมรับมือหรือปรับเปลี่ยนไปตามสภาพปัญหาหรือความเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม และการนำเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ มาใช้ในวงกว้างยิ่งขึ้น นำระบบต่าง ๆ มาทดลองใช้ พัฒนา ฝึกอบรมผู้สอน และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การทดแทนการสอนในชั้นเรียน ทั้งนี้ ถือเป็นโอกาสสำคัญในการปรับเปลี่ยนแนวคิดการจัดการเรียนการสอนตามวิถีฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) โดยการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์โควิด-19 และเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของนักเรียน เพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียนรู้และความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียน ต้องออกแบบหน่วยการเรียนรู้ใหม่และนำไปสอนอย่างมีแผนที่เหมาะสม รวมถึง การยกระดับการประเมินเพื่อการพัฒนาเพื่อไม่ให้นักศึกษาเสียโอกาสพัฒนาความรู้และทักษะ เพื่อการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ฐานวิถีชีวิตถัดไป (Next Normal) โดยมีการสื่อสารกับทำความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนโดยรายงานให้ทราบเป็นระยะ ๆ นอกจากนี้ ยังต้องศึกษาความเสี่ยงซึ่งอาจจะเกิดขึ้นด้วย และหากเป็นไปได้ รัฐบาลควรใช้โอกาสนี้ เร่งปฏิรูประบบการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ และเหมาะสมกับสถานการณ์มากที่สุด

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิชาการครั้งนี้เรียบเรียงสมบูรณ์ได้ ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก คณะผู้บริหารและกัลยาณมิตรของมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

เอกสารอ้างอิง

- กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *แผนยุทธศาสตร์ กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พ.ศ.2563 – 2565*. สืบค้นจาก <http://edf.moe.go.th/web/wp-content/uploads/2019/11/P1.pdf>
- จุฬาพรณภรณ์ ธนะแพทย์. (2557). การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาของ รัฐบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1. *บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต*, 10(1), 347-355. สืบค้นจาก <http://www.graduate.dusit.ac.th/journal/index.php/sdujournal/article/view/445/385>
- ฉลองรัฐ เณรมาลัยชลมารค.(2563). *NEXT NORMAL กับวิถีใหม่แห่งการสื่อสาร*. สืบค้นจาก <https://www2.rsu.ac.th/sarnrangsit-online-detail/CommArts-Article15>
- โชษิตา ศิริมัน. (มีนาคม 2564). *ทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในภาวะวิกฤตโควิด-19 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 8 ประจำปี พ.ศ. 2564 “สู่ชีวิตวิถีใหม่ ด้วยงานวิจัยทางสุขภาพและการบริการ”*. วันเสาร์ที่ 27 มีนาคม พ.ศ. 2564. ณ วิทยาลัยนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา. 407-416. สืบค้นจาก http://journal.nmc.ac.th/th/admin/Journal/2564Vol14No1_39.pdf
- เทียน ทองแก้ว. (2563). การออกแบบการศึกษาในชีวิตวิถีใหม่: ผลกระทบจากการแพร่ระบาด COVID- 19. *คุรุสภาวิทยากร*, 1(2), 1-10. สืบค้นจาก <https://ph02.tci-thaijo.org/index.php/withayajarnjournal/article/download/241830/164268/>
- ธงชัย สมบูรณ์. (9 พฤษภาคม 2563). *The Next Normal ภูมิคุ้มกันของสังคมไทยในอนาคต. มติชนออนไลน์*. สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th/article/News_2175208
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2563). Adaptive Mind in the New Normal : The Next Normal ส่องเทรนด์ “ความปกติถัดไป” หลังโควิด 19. *BOT พระสยาม Magazine*. 43(6). สืบค้นจาก <https://www.bot.or.th/Thai/BOTMagazine/Pages/256306GlobalTrend.aspx>
- นครินทร์ อมเรศ. (11 มกราคม 2564). จากชีวิตวิถีใหม่ *New Normal* สู่ชีวิตวิถีถัดไป Next Normal. *วารสารธนาคารแห่งประเทศไทย*. สืบค้นจาก https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/DocLib_/Article_11Jan2021.pdf
- พงศ์ทัต วนิชานันท์. (2563). *การศึกษาพื้นฐานในยุค โควิด-19: จะเปิด-ปิดโรงเรียนอย่างไร?* สืบค้นจาก <https://tdri.or.th/2020/05/basic-education-in-covid-19-crisis-reopening-school-after-lockdown/>

- พัชรภรณ์ ดวงชื่น. (2563). การบริหารจัดการศึกษารับมือกับโควิด-19. *วารสารศิลปะการจัดการ*, 4(3), 783-795. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jam/article/download/243660/165879/>
- รัตนา กาญจนพันธุ์. (2563). การบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์วิกฤตไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). *วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์*, 10(3), 545-556. สืบค้นจาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/phdssj/article/download/248365/168949/>
- สฤณี อาชวานันทกุล. (2564). 'โรคใหม่' สร้าง 'โลกแห่งการเรียนรู้ใหม่': อนาคตการศึกษาไทยยุคหลัง COVID-19. สืบค้นจาก <https://www.eef.or.th/future-of-thai-education-after-covid19/>
- สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *เตรียมพร้อมรับมือกับการกลับมาเปิดสถานศึกษา หลังวิกฤตโควิด - 19*. สืบค้นจาก <https://bic.moe.go.th/index.php/component/content/article/93-articles-2013-10-14-23-08-53/4548-covid-19-1-5-2563?Itemid=681>
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *แผนพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2562 - 2565*. สืบค้นจาก <http://www.bga.moe.go.th/2018/wp-content/uploads/2019/09/เล่มแผนพัฒนาทักษะดิจิทัล62-65.pdf>
- สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.). (2564). *แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัล-2563-2565-ฉบับลงราชกิจจานุเบกษา*. สืบค้นจาก <https://www.dga.or.th/policy-standard/policy-regulation/dga-019/dga-024/dga-029/>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561*. สืบค้นจาก <http://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1651-file.pdf>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *รายงาน เรียนออนไลน์ยุคโควิด-19: วิกฤตหรือโอกาสการศึกษาไทย*. สืบค้นจาก <http://www.onec.go.th/th.php/book/BookView/1779>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *รายงานการศึกษา รูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19*. สืบค้นจาก <http://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1834-file.pdf>
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.). (2021). *บทที่ 7 ทิศทางเศรษฐกิจตามวิถี Next Normal*. สืบค้นจาก https://www.sme.go.th/upload/mod_download/download-20210709105256.pdf
- สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.). (2563). *สอวช. คาดการณ์ความเปลี่ยนแปลง หลังโควิดคลี่คลาย ชี้การศึกษาไทยจะเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ มหาวิทยาลัยปรับตัวเปิดสาขาใหม่เพิ่มมากขึ้น นักศึกษาลงทุนพัฒนาชุมชน เกิดสตาร์ทอัพแนวใหม่จำนวนมาก สถาบันการศึกษาก้าวเข้าสู่ “โรงเรียนนิวนอร์มัล”*. สืบค้นจาก <https://www.nxpo.or.th/th/4791/>

- สุพรรณณี แผ่นทอง และคັນสนีย์ จะสุวรรณณ์. (2564). ความเสี่ยงของสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19. การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14 “Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021” 2564, วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564. ณ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. 1152-1162. สืบค้นจาก <http://www.journalgrad.ssru.ac.th/index.php/8thconference/article/view/2539/2381>
- สุวิมล มธูรส. (2564). การจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ในยุค NEW NORMAL COVID-19. *วารสารรัชชทศวรรษ (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*. 15(40). 33-42. สืบค้นจาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/RJPJ/article/view/250336>
- สุรพล อิศรไกรศีล. (14 พฤษภาคม 2563). *ราชบัณฑิตยศัพท์ตีพิมพ์คำว่า "New normal"* สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/surapol.issaragrisil/posts/10207392559168907>
- Bozkurt, A and Sharma, R. C. (2020). Education in normal, New normal, and next normal: Observations from the past, insights from the present and projections for the future. *Asian Journal of Distance Education*, 15(2), 1-10. Retrieved from <https://zenodo.org/record/4362664#.YUfLyrhLjDc>
- Pacheco, J. A. (2020). The “New normal” in education. *Prospects*. 1-12. Retrieved from <https://doi.org/10.1007/s11125-020-09521-x>
- Sneider, K. and Singhal, S (2020). *Beyond coronavirus: The path to the next normal*. Retrieved from <https://www.mckinsey.com/industries/healthcare-systems-and-services/our-insights/beyond-coronavirus-the-path-to-the-next-normal>
- UNESCO. (2020). *1.3 billion learners are still affected by school or university closures, as educational institutions start reopening around the world*. Retrieved from <https://en.unesco.org/News/13-billion-learners-are-still-affected-school-university-closures-educational-institutions>
- UNESCO. (2020). *Education in a post-COVID world: Nine ideas for public action*. Retrieved from https://en.unesco.org/sites/default/files/education_in_a_post-covid_worldnine_ideas_for_public_action.pdf
- Waik me (2020). *Glossary » The Next Normal*. Retrieved from <https://www.walkme.com/glossary/next-normal/>
- World Economic Forum. (2020). *4 ways COVID-19 could change how we educate future generations*. Retrieved from <https://www.weforum.org/agenda/2020/03/4-ways-covid-19-education-future-generations>

References

- Bank of Thailand. (2020 November-December). Adaptive Mind in the New Normal: Trend of “The Next Normal” after COVID-19. *BOT Phra Siam Magazine*. 43(6). Retrieved from <https://www.bot.or.th/Thai/BOTMagazine/Pages/256306GlobalTrend.aspx>
- Bozkurt, A and Sharma, R. C. (2020). Education in normal, New normal, and next normal: Observations from the past, insights from the present and projections for the future. *Asian Journal of Distance Education*, 15(2), 1-10. Retrieved from DOI:10.5281/zenodo. 4362664
- Bureau of International Cooperation, Ministry of Education, Thailand. (2020). *Prepare to deal with the reopening of educational institutions after the COVID-19 crisis*. Retrieved from <https://bic.moe.go.th/index.php/component/content/article/93-articles-2013-10-14-23-08-53/4548-covid-19-1-5-2563?Itemid=681>
- Chalongrat Chermanchonlamark. (2020). *Next Normal and a New Communicative Approach*. Retrieved from <https://www2.rsu.ac.th/sarnrangsit-online-detail/CommArts-Article15>
- Chosita Sirimun. (2021, March). *School administration skills in the COVID-19 crisis of educational institutions under the Secondary Educational Service Area Office 31*. The 8th National Conference Nakhonratchasima College, The 8th NMCCON 2021 “New normal of life with research in health and service”. On Saturday 27th. March 2021 at Nakhonratchasima College, Nakhon Ratchasima Province. Retrieved from http://journal.nmc.ac.th/th/admin/Journal/2564Vol14No1_39.pdf
- Chulapunporn Thanaphaet. (2014). Transformational Leadership of Public Primary School Administrators under the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1. *Journal of Graduate School, Suan Disit Rajabhat University*, 10(1), 347-355. Retrieved from <http://www.graduate.dusit.ac.th/journal/index.php/sdujournal/article/view/445/385>
- Digital Government Development Agency (Public Organization) (DGA). (2019). *Thailand's Digital Government Development Plan A.D. 2020-2022*. Retrieved from <https://www.dga.or.th/policy-standard/policy-regulation/dga-019/dga-024/dga-029/>
- Educational Technology Development Fund (EDTECH FUND), Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education. (2020). *Strategic Plan of Educational Technology Development Fund 2020 – 2022*. Retrieved from <http://edf.moe.go.th/web/wp-content/uploads/2019/11/P1.pdf>
- Nakarin Amarase. (2021, January 11). From New Normal towards Next Normal. *Bangkok Bank Journal*. Retrieved from https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/DocLib/_/Article_11Jan2021.pdf

- Office of National Higher Education Science Research and Innovation Policy Council. (2020). *NXPO forecasts changes after the COVID subsides pointing out that Thai education will have a big changes. The university has adapted to open more new fields, students to help develop the community. There are many new startups. Educational institutions step into "New Normal School"*. Retrieved from <https://www.nxpo.or.th/th/4791/>
- Office of the Education Council, Ministry of Education. (2020). *Educational Report: A learning management model for students at the basic education level affected by the COVID-19 situation*. Retrieved from <http://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1834-file.pdf>
- Office of the Education Council, Ministry of Education. (2020). *National Education Standards B.E.2561(2018)*. Retrieved from <http://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1651-file.pdf>
- Office of the Education Council, Ministry of Education. (2020). *Report on Studying Online in the COVID-19 Era: Crisis or Opportunity for Thai Education*. Retrieved from <http://www.onec.go.th/th.php/book/BookView/1779>
- Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education. (2019). *Digital skill development plan for government officials and personnel under the Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education, 2019 – 2022*. Retrieved from <http://www.bga.moe.go.th/2018/wp-content/uploads/2019/09/เล่มแผนพัฒนาทักษะดิจิทัล62-65.pdf>
- Pacheco, J.A. (2020). The "New normal" in education. *Prospects*. 1-12. Retrieved from <https://doi.org/10.1007/s11125-020-09521-x>
- Patcharaporn Duangchurn. (2020). The New Normal in Educational Administration after the COVID-19 Crisis. *Journal of Arts Management*. 4(3), 783-795. Retrieve from <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jam/article/download/243660/165879>
- Pongtat Wanitchanan. (2020). *How to open and close schools of the basic education in Covid-19*. Retrieved from [era. https://tdri.or.th/2020/05/basic-education-in-covid-19-crisis-reopening-school-after-lockdown/](https://tdri.or.th/2020/05/basic-education-in-covid-19-crisis-reopening-school-after-lockdown/)
- Ratana Karnjanapun. (2020). School Administration in the Crisis Situation of the Coronavirus 2019 (COVID-19). *Ph.D. in Social Sciences Journal*, 10(3). 545-556. Retrieved from <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/phdssj/article/download/248365/168949/>
- Sarinee Achavanuntakul. (2021). 'New Disease' Creates a 'World of New Learning': the Future of Thai Education in the Post-COVID-19 Era. Retrieved from <https://www.eef.or.th/future-of-thai-education-after-covid19/>

- Sneader, K. and Singhal, S (2020). *Beyond coronavirus: The path to the next normal*. Retrieved from [https://www.mckinsey.com/industries/healthcare-systems-and-services/our-insights/](https://www.mckinsey.com/industries/healthcare-systems-and-services/our-insights/beyond-coronavirus-the-path-to-the-next-normal) beyond-coronavirus-the-path-to-the-next-normal
- Supanee Panthong and Sansanee Jasuwan. (2021). *The Risks of Schools in the COVID-19 Epidemic Situation*. The 14th National Conference “Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021” On Wednesday 18th. August 2021. At Graduate School, Suan Sunandha Rajabhat University. 1152-1162. Retrieved from <http://www.journalgrad.ssru.ac.th/index.php/8thconference/article/view/2539/2381>
- Suwimon Mathuros. (2021). Management Education Online in the NEW NORMAL COVID-19. *Rajapark Journal (Humanities and Social Sciences)*. 15(40). 33-42. Retrieved from <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/RJPJ/article/view/250336>
- The Office of SMEs Promotion (OSMEP). (2564). *Chapter 7 Economic direction according to the Next Normal way*. Retrieved from https://www.sme.go.th/upload/mod_download/download-20210709105256.pdf
- Thongchai Somboon. (2020, May 9). *The Next Normal: Immunity of Thai society in the future*. Retrieved from https://www.matichon.co.th/article/News_2175208
- Thuen Thongkaew. (2020). Design- Based New Normal: The impact of the epidemic. *Journal of Teacher Professional Development*, 1(2), 1-10. Retrieved from <https://ph02.tci-thaijo.org/index.php/withayajarnjournal/article/download/241830/164268/>
- UNESCO. (2020). *1.3 billion learners are still affected by school or university closures, as educational institutions start reopening around the world*. Retrieved from <https://en.unesco.org/News/13-billion-learners-are-still-affected-school-university-closures-educational-institutions>
- UNESCO. (2020). *Education in a post-COVID world: Nine ideas for public action*. Retrieved from https://en.unesco.org/sites/default/files/education_in_a_post-covid_world-nine_ideas_for_public_action.pdf
- Walk me (2020). *Glossary » The Next Normal*. Retrieved from <https://www.walkme.com/glossary/next-normal/>
- World Economic Forum. (2020). *4 ways COVID-19 could change how we educate future generations*. Retrieved from <https://www.weforum.org/agenda/2020/03/4-ways-covid-19-education-future-generations>

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล

ประวัติการศึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิราภรณ์ สุภิสงห์

2526 ครุศาสตร์บัณฑิต (คบ.) (ภาษาอังกฤษ) วิทยาลัยครูเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

2541 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม) (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

2543 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม) (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
จังหวัดเชียงใหม่

2552 ปรัชญาดุสิตบัณฑิต (การศึกษาและการพัฒนาสังคม)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จังหวัดเชียงราย

ตำแหน่งปัจจุบัน

ผลงานทางวิชาการ

อาจารย์ประจำ สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

จิราภรณ์ สุภิสงห์, ชูชีพ พุทประเสริฐ, ภูเบศ พวงแก้ว, และยงยุทธ ยะบุญธง.

(2560). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0 กับ
จรรยาบรรณวิชาชีพสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่. *วารสาร
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี*. 6(1), 229-258.Retrieve from <http://arcbs.bsru.ac.th/journal/File68297.pdf>

จิราภรณ์ สุภิสงห์, สมเกียรติ บุญรอด, ชูชีพ พุทประเสริฐ, และภูเบศ พวงแก้ว.

(2561). การประเมินโครงการพัฒนาครูแกนนำด้านการจัดการเรียนการสอน
ภาษาอังกฤษ (Boot Camp) ระดับภูมิภาคของศูนย์การจัตอบรมภาคเหนือ ปี 2559.*วารสารสักทอง: วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
กำแพงเพชร*. 24(3). 1-15 Retrieve from [https://so05.tci-thaijo.org/
index.php/
tgt/article/view/169227/121751](https://so05.tci-thaijo.org/index.php/tgt/article/view/169227/121751)Supising, J., Phuvipadawat, S., Puthaprasert, C., Thammachai, P. &
Boonchai, T. (2020). Practicum model development for professional
educational administration in digital era. *Interdisciplinary Research Review*.
Vol. 15(6), 15 – 21. Retrieve from [https://ph02.tci-thaijo.org/index.php/
jtir/article/view/241801](https://ph02.tci-thaijo.org/index.php/jtir/article/view/241801)Supising, J., Puthaprasert, C., Musikanon, C., Pongkaew, P. & Kosanpipat,
S. (2021). School management paradigm in digital disruption era. *Interdisciplinary
Research Review*, 16(2), 18 – 24. Retrieve from<https://ph02.tci-thaijo.org/index.php/jtir/article/view/242376>

เด็กนักเรียนไทยกับเครือข่ายสังคมออนไลน์

Thai Students with Online Social Network

ผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณะ บุหลัน

อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

ในโลกยุคใหม่การสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์หรือโซเชียลมีเดียนั้นจัดว่าเป็นช่องทางการสื่อสารที่สำคัญในยุคปัจจุบัน และมีบทบาทต่อสังคมในการเปลี่ยนวิธีการติดต่อสื่อสารไปจากรูปแบบเดิม อีกทั้งยังเป็นการสื่อสารช่องทางเลือกที่สำคัญ (Alternative channel) ของผู้คนในปัจจุบัน ส่งผลให้สื่อกระแสหลัก ทั้งหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร โทรทัศน์ และวิทยุ ต่างหันมาให้ความสำคัญและนำเสนอข้อมูลข่าวสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ หรือโซเชียลมีเดียกันมากขึ้น ทำให้สังคมทุกวันนี้กลายเป็นสังคมแห่งยุคข่าวสารผ่านการติดต่อกันทางเครือข่ายสังคมออนไลน์และโซเชียลมีเดีย การสื่อสารผ่านทางเพสบู๊ค โลกั ทวิตเตอร์ อาจจะมีทั้งผลดี และผลเสียซึ่งอาจมองได้ในหลายด้าน เช่น เมื่อมีการนำเสนอข่าวสารที่เข้าถึงผู้รับได้อย่างรวดเร็ว นั้นหมายถึง ความผิดพลาดก็อาจจะมีมากขึ้นเพราะไม่มีการวิเคราะห์หรือหาความจริงก่อนที่จะนำเสนอข่าวสารออกไป เราคงหลีกเลี่ยงไม่ได้ถึงอิทธิพลของสื่อใหม่ที่มีต่อสังคมไทยในยุคปัจจุบัน เด็กในยุคนี้ถูกเรียกขานว่า “เด็กในยุค Generation Z” ซึ่งถือว่าเติบโตใกล้ชิดกับเทคโนโลยีการสื่อสารอย่างแยกกันไม่ออก แต่สิ่งที่มีคุณอนันต์ก็อาจจะมีโทษมหันต์ หากเด็กไทยใช้สื่อใหม่อย่างไม่รู้เท่าทัน การใช้โซเชียลมีเดียทำให้เด็กขาดวิชาชีวิตซึ่งเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ ลูก การใช้มาก ๆ ทำให้เกิดปัญหาสมาธิสั้น อารมณ์อ่อนไหว การพัฒนากล้ามเนื้อตาและมีปัญหา ภาษาพูดช้าลง ขาดปฏิสัมพันธ์ทางกาย ในการแก้ปัญหา และ เกิดโรคภัยตามมา (อาการติด) อย่างไรก็ตามเห็นว่าหากจำเป็นต้องให้เด็กนักเรียนใช้จริง ทางด้านครูในโลกความจริงควรแทรกเนื้อหาความรู้เท่าทันครุโซเชียลด้วยเช่นกัน ปัจจุบันจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 สื่อโซเชียลกลายเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับระบบการศึกษาของไทย การเว้นระยะห่าง การปิดโรงเรียนในสถานที่ที่มีการระบาด การจัดการเรียนการสอนต้องพึ่งพาโซเชียลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และในปัจจุบันยังไม่มีข้อมูลที่เชื่อถือได้เรื่องของการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ทั้งหมด แต่นักวิจัยทางการตลาดระบุว่าเครือข่ายสังคมออนไลน์กำลังเติบโต และได้รับความนิยมทั่วโลก ส่งผลให้องค์กรต่าง ๆ ลงทุนเรื่องงบประมาณและเวลาในการสร้างสรรค์ และการโฆษณาผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์มากขึ้น ซึ่งนับเป็นสิ่งอันตรายอย่างยิ่งสำหรับเด็ก อาจเกิดพฤติกรรมเรียนแบบจากสื่อที่ไม่เหมาะสม

คำสำคัญ : นักเรียน / เครือข่ายสังคมออนไลน์

Abstract

In this era, communication through online platforms or social medias are likely to be the most important methods nowadays. Moreover, it has changed the way people communicate between each other. In other words, it is the alternative channel that has a significant effect on the main medias such as newspapers, magazines, TVs and radio. So, social medias trend to be another unavoidable means. This has downsizing the community because social medias can display real time news or news feed. Communication through Facebook, Line, Twitter can have both pros and cons, which are unforeseen in many perspectives. It is known that they can provide fast and real time contents therefore, it is possible that the number of inaccurate information prior screening and analyzing will be presented. We can't avoid these medias that affect Thai society especially, generation Z that were born with communication technology beside them. Moreover, it could be beneficial and dangerous, if they don't have consciousness to distinguish between what's right or wrong. Surfing social medias too much can also make children lack of family relationship which cause the attention deficit disorder, sentimentality, ocular muscle and hands muscle development disorder, speak too slow, lack of cleverness in problem solving and addiction disease. However, if it is necessary for them to employ social medias as a platform for studying, teacher also require including the contents about social medias, too. According to COVID-19 pandemic, social medias became an essential platform for education system in Thailand. Due to social distancing and schools shutting down, studying must rely on social medias.

Key Words : Student / Online Social Network

บทนำ

ปัจจุบัน มากกว่าร้อยละ 90 ของวัยรุ่นและเยาวชนไทยสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ส่วนใหญ่เป็นการเข้าถึงผ่านอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ทั้งสมาร์ทโฟนและแท็บเล็ต ที่มีความสะดวก สามารถใช้ได้ทุกที่ทุกเวลา โดยกิจกรรมที่วัยรุ่นและเยาวชนใช้งานอินเทอร์เน็ตมากที่สุดอันดับแรก (ถึงร้อยละ 98 หรือ เกือบทั้งหมดของวัยรุ่นและเยาวชนที่ใช้อินเทอร์เน็ต) เป็นในเรื่องการติดต่อสื่อสารบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ (social networks) แพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น Facebook Twitter Line และ Instagram เป็นต้น

การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและการใช้ชีวิตบนโลกสังคมออนไลน์ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นของวัยรุ่นและเยาวชน เป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยงในขณะเดียวกัน “โอกาส” ในที่นี้ คือ การที่วัยรุ่นและเยาวชนสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและช่องทางการติดต่อสื่อสารบนโลกออนไลน์ในการหาความรู้และข้อมูลต่าง ๆ มาเพื่อพัฒนาเพิ่มศักยภาพและทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตและการทำงานในอนาคตได้ แต่ในขณะเดียวกัน ก็มี “ความเสี่ยง” และภัยออนไลน์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่ครอบคลุม พ่อแม่ผู้ปกครอง รวมถึง คุณครูอาจารย์ ในสถานศึกษา ต้องใส่ใจเฝ้าระวัง พูดคุย ให้คำแนะนำและคำปรึกษาที่เหมาะสมแก่ลูกหลาน นักเรียน นักศึกษาที่เป็นวัยรุ่นและเยาวชน

เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Online Social Network) หมายถึง สังคม หรือการรวมตัวสร้างความสัมพันธ์ของกลุ่มคนรูปแบบหนึ่งที่ปรากฏบนอินเทอร์เน็ตที่เรียกว่า ชุมชนออนไลน์ (Community Online) ซึ่งมีลักษณะเป็นสังคมเสมือน (Virtual Community) สังคมเสมือนนี้เป็นการให้ผู้คนสามารถทำความรู้จัก แลกเปลี่ยนความคิด แบ่งปันประสบการณ์ร่วมกัน และเชื่อมโยงกันไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง โดยมีการขยายตัวผ่านการสื่อสารกันอย่าง เป็นเครือข่าย เช่น เว็บไซต์ (Website) ไฮไฟว์ (Hi5) เฟสบุ๊ก (Facebook) มายสเปซ (MySpace) ยูทูบ (Youtube) ทวิตเตอร์ (Twitter) เป็นต้น (ภัชภา จิตศรีณยุกุล : 2553)

คำว่า “โซเชี่ยลเน็ตเวิร์ค” (Social Network) ยังไม่มีคำทางการในภาษาไทย แต่มีคำที่ใช้เรียกกันอย่างหลากหลาย เช่น เครือข่ายสังคม เครือข่ายสังคมออนไลน์ เครือข่ายมิตรภาพ กลุ่มสังคมออนไลน์ เป็นต้น เครือข่ายสังคมออนไลน์ คือ การมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่มคนที่รวมกันบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การรวมตัวกันของกลุ่มคนซึ่งมีโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมตามทฤษฎีเครือข่าย (Network Theory) คือ ประกอบด้วยส่วนที่เป็นจุด (Node) เปรียบเสมือนคนๆ หนึ่งในระบบเครือข่ายที่อาจจะมีลักษณะความสัมพันธ์หลายรูปแบบกับคนอื่น ๆ ลักษณะความสัมพันธ์ในเครือข่ายออนไลน์จะเรียกว่า โซเชี่ยลคอนแทค (Social Contact) (พิมพ์สุรีย์ พงษ์เสื่อ : 2555)

เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network Site: SNS) คือ เว็บไซต์ที่ให้ปัจเจกบุคคลได้กระทำการต่าง ๆ ดังนี้ 1) สร้างข้อมูลส่วนตัวบนพื้นที่สาธารณะ หรือกึ่งสาธารณะภายในระบบที่มีขอบเขต 2) เชื่อมต่อรายการต่าง ๆ ของผู้ใช้ที่ยอมให้มีการแบ่งปันข้อมูลไปยังบุคคลต่าง ๆ ที่ติดต่อสื่อสารกัน 3) สามารถเข้าชม และกีดขวางรายการเชื่อมของบุคคลอื่นภายในระบบได้ ธรรมชาติ และการตั้งชื่อของการเชื่อมต่อเหล่านี้จะมีความหลากหลาย (ภัทรา เรืองสวัสดิ์ : 2553)

ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้วิถีมนุษย์เกิดการเปลี่ยนแปลง เกิดความแตกต่างจากอดีตที่ผ่านมา และได้สร้างคุณประโยชน์แก่มนุษย์อย่างมากมายมหาศาล โดยเฉพาะในการติดต่อสื่อสารซึ่งมีช่องทางในการสื่อสารให้เกิดความสะดวกรวดเร็วและประหยัดค่าใช้จ่ายด้วยช่องทางการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารการพูดคุยโต้ตอบกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารรวมไปถึงการแบ่งปันสื่อต่าง ๆ ที่สามารถส่งผ่านทางระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ภายใต้ชื่อ “เครือข่ายสังคมออนไลน์” (เป็ยวัฒน์ เกตุวงศาและศุทธิดา ขววัน :2558)

เครือข่ายสังคมออนไลน์ได้เข้ามามีบทบาทกับชีวิตประจำวันของประชากรในทุกกลุ่มวัยด้วยการตอบสนองความต้องการในด้านต่าง ๆ ผลจากการศึกษาของ ดวงกมลชาติประเสริฐและศศิธร ยูวโกศล (2556) พบว่า มีการใช้ประโยชน์จากเครือข่ายสังคมออนไลน์ในด้านต่าง ๆ เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ความสนุกสนานและผ่อนคลายการแสวงหาและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การรักษาความสัมพันธ์เดิมการเรียนรู้การสนองตัวตนและความเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มการสร้างความสัมพันธ์ใหม่ และการซื้อขายสินค้า

นอกจากนี้ จารุณี มณีกุล (2554) ได้ทำการศึกษาการใช้ประโยชน์จากเครือข่ายสังคมออนไลน์กับการเรียนการสอนซึ่งพบว่าการใช้ Facebook ในการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาโดยจัดการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมที่ยึดกรอบแนวคิดเชิงสร้างสรรค์นิยมทางสังคมของผู้เรียนสาขาการสอนภาษาอังกฤษเป็นการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ฝึกฝนให้ผู้เรียนที่ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นสมาชิกในสังคมออนไลน์ที่มีคุณภาพและใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ในการศึกษา มุ่งพัฒนาผู้เรียนด้วยรูปแบบการสอนที่หลากหลายเนื่องจากง่ายต่อการเข้าถึงเผยแพร่งานแบบออนไลน์และมีประโยชน์มากสำหรับการเรียนทางไกล

โดยสรุป เครือข่ายสังคมออนไลน์ หมายถึง สังคมเสมือนรูปแบบหนึ่ง ที่ปัจเจกบุคคลสามารถเชื่อมโยงถึงหรือสื่อสารกันผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งการเชื่อมโยงนั้นได้มีการแบ่งปันผลประโยชน์ ประสพการณ์ ความคิด กิจกรรมต่าง ๆ รูปภาพ วิดีโอ ฯลฯ

พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) เช่น Facebook YouTube และเครือข่ายสังคมออนไลน์อื่น ๆ ของเหล่าบรรดานักเรียน นักศึกษา หรือแม้แต่วัยรุ่นหนุ่มสาว ที่ยังไม่ตระหนักถึงว่าอะไรควรหรือไม่ควรทำ เช่น การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในขณะที่เรียน (บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ, 2557) การเปิดเผยเรื่องของตัวเองมากขึ้น เริ่มมีเพื่อน คนรู้จักมาให้ความสนใจมากขึ้น จึงกลายเป็นพฤติกรรมที่กระตุ้นให้เปิดเผยเรื่องของตนที่เคยเป็นเรื่องส่วนตัวมากยิ่งขึ้น จนหลายครั้ง ผู้ใช้เริ่มแยกแยะไม่ออกว่าเรื่องใดควรเปิดเผยหรือไม่ควรเปิดเผย และควรเปิดเผยเรื่องนี้กับใครหรือไม่ควรเปิดเผยกับใคร คนส่วนใหญ่เริ่มขาดความระมัดระวังขาดความตระหนักถึงภัยอันตราย ที่เกิดจากความไม่รู้เท่าทันจนทำให้โลกของความเป็นส่วนตัวเริ่มหมดไป (ชนกชนม์ แต่งเติมวงศ์, 2556 : 30) อาจเป็นไปได้ว่าเทคโนโลยีเหล่านี้เข้ามารวดเร็วมากจนกระทั่งความรู้ ความเข้าใจ ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือสถานศึกษาที่ยังไม่พร้อมด้านการสอนเทคโนโลยีให้ผู้เรียน รู้เท่าทันในสิ่งเหล่านี้ทำให้ขาดการดูแล ตรวจสอบ พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของเด็กนักเรียน นักศึกษา วัยรุ่นเหล่านี้ทำให้เด็กนักเรียน นักศึกษา และวัยรุ่นใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ อย่างไรก็ตามการดูแล ขาดการติดตามพฤติกรรมการใช้กล่าวคือเมื่อพวกเขาทำอะไรที่ไม่เหมาะสม ก็ไม่มีใครคอยบอก คอยเตือน วัยรุ่น นักเรียนนักศึกษา เป็นวัยที่กำลังลองผิดลองถูก ทำสิ่งที่ใช้สำหรับตนเอง สิ่งใดที่ทำแล้ว ได้รับการยอมรับ โดดเด่นในกลุ่ม จะทำให้เขาเกิดความภูมิใจและยึดทำสิ่งนั้น โดยไม่รู้ว่าเหมาะสมหรือไม่ เช่น พฤติกรรมการแต่งตัว การใช้ภาษาแปลกๆ หรือการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

ถึงแม้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจะสร้างสรรค์ให้มีการนำเครือข่ายสังคมออนไลน์มาใช้งานตอบสนองความต้องการและพฤติกรรมของประชากรเกือบทุกวัยได้อย่างมากมายมหาศาล หากแต่ยังสร้างความเสี่ยงและเสียหายจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยมีแนวโน้มการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพิ่มสูงขึ้นและมีการใช้งานโทรศัพท์มือถือเพื่อเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ตลอดช่วงเวลาแม้กระทั่งในเวลาเรียนจนเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของสังคมในยุคปัจจุบันและไม่สามารถควบคุมความต้องการหรือหยุดการใช้งานได้ (ศุภชัย แห่งห้วยไผ่ : 2556) และผลกระทบจากพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการเล่นเกมบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ส่งผลเสียทางด้านอารมณ์และการพัฒนาช่วยในด้านสติปัญญา (รัตน จินดาพงษ์ : 2556) โดยเฉพาะผลกระทบที่เกิดขึ้นในหมู่เยาวชนหรือวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกายจิตใจและความนึกคิดอาจขาดวิจารณญาณในการตัดสินใจและยับยั้งชั่งใจ เนื่องจากวุฒิภาวะยังน้อยก่อให้เกิดเป็นพฤติกรรมความหลงใหลจนผิดปกติซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เป็นการกระทำที่มากเกินไปจนไม่สามารถเลิกทำได้ไม่สามารถที่จะควบคุมไม่ทำให้มีความรู้สึกคับข้องใจระวนระวายเมื่อไม่ได้ทำพฤติกรรมนั้น ๆ

โดยสรุปพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ คือ การแสดงออกและการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่เป็นไปด้านบวก และด้านตรงข้ามอันส่งผลต่อเด็กนักเรียนในยุคนี้ที่จะช่วยพัฒนาสติปัญญาของพวกเขา

ประโยชน์และโทษของสื่อโซเชียลกับนักเรียน

ประโยชน์ของสื่อโซเชียลกับนักเรียน

ใช้ติดต่อสื่อสารกับเพื่อนๆ ได้อย่างรวดเร็ว โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่ม ถึงแม้ระยะทางจะไกลสักเพียงใดก็ตาม สืบค้นข้อมูลทำการบ้าน สะดวกและรวดเร็ว ประหยัดค่าใช้จ่าย รู้ทันข่าวสารเหตุการณ์ปัจจุบัน ไม่ตกข่าวแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์ ติดต่อเพื่อนหาเพื่อนใหม่ ได้ง่ายขึ้น ดูหนัง ฟังเพลง เพื่อความบันเทิงสร้างรายได้ให้กับผู้ใช้งานจากการขายสินค้าต่าง ๆ เล่นเกมคลายเครียด ระบายความรู้สึกหรือระบายอารมณ์ เป็นช่องทางออนไลน์ในการส่งงานหรือส่งการบ้าน และหากมีการใช้งานในทางที่ถูกต้อง จะส่งผลดีทั้งครูและนักเรียน ซึ่ง Poore (2013) ได้ยกตัวอย่างไว้ เช่น เป็นการส่งเสริมความสามารถทางสติปัญญาให้แก่ผู้เรียน (Intellectual Benefit) เป็นการฝึกทักษะการสื่อสาร (Benefits for Communication), การมีส่วนร่วม (Collaboration) รวมทั้ง ทำให้เกิดการเรียนรู้ทางสังคม (Socialization) เป็นการเสริมสร้างแรงจูงใจ (Motivational Benefits) ปรับสภาพแวดล้อมการเรียนแบบเปิด ง่ายต่อการเชื่อมโยง สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสังคมในชั้นห้องเรียน สนับสนุนและรองรับการสื่อสาร 2 ทาง สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ (collaborative learning), การเรียนรู้แบบกลุ่มเล็ก (small group learning) หรือ การร่วมกันสร้างองค์ความรู้ (other co-creation of knowledge)

โทษของสื่อโซเชียลกับนักเรียน

แม้การใช้โซเชียลมีเดียจะมีประโยชน์อย่างมาก ในบทบาทของเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนการเรียนการสอน แต่หากครูไม่มีการจัดการที่อาจส่งผลกระทบต่อนักเรียนได้ เพราะนักเรียนอาจยังไม่สามารถควบคุมหรือกำกับตนเองให้ใช้งานได้อย่างเหมาะสม ซึ่งข้อดีและข้อเสียของการใช้โซเชียลมีเดียในการเรียนการสอนพอสรุปได้ ดังนี้

ผลเสียต่อตัวเอง ได้แก่ มีภาระค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าบริการทางอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้น ค่าใช้จ่ายในการซื้อโทรศัพท์สมาร์ทโฟนเพิ่มขึ้น ทำให้ผลการเรียนหรือเกรดเฉลี่ยสะสมลดลง สุขภาพทางด้านสายตา และอาจจะให้เกิดอาการนิ้วชาหรือนิ้วล็อคได้ ผลเสียต่อครอบครัวและสังคม ได้แก่ การถูกหลอกหลวง การถูกขโมยจากการสั่งซื้อสินค้าหรือบริการ ความเข้าใจผิดหรือเสียหาย สัมพันธภาพหรือความแน่นแฟ้นของสัมพันธภาพของคนในครอบครัวหรือคนใกล้ชิดลดลง

ผลกระทบที่เป็นอุปสรรคและปัญหาจากการใช้โซเชียลมีเดียในการเรียนการสอน สามารถยกตัวอย่างได้ดังนี้ (จุฑามาศ สนทนง, 2555) ความไม่มั่นใจในความเสถียรและความคงอยู่ของเว็บ เพราะส่วนใหญ่โซเชียลมีเดียเป็นเว็บไซต์ที่เปิดให้บริการโดยไม่มีค่าใช้จ่าย ในบางกรณีที่เว็บไซต์ปิดตัวลงโดยไม่ทราบสาเหตุ หรือมีค่าใช้จ่ายสำหรับการใช้งานเกิดขึ้น เช่น เว็บไซต์ Ning.com ที่มีการเก็บค่าบริการของผู้ใช้งาน การเชื่อมโยงระหว่างระบบและข้อมูลผู้ใช้เพื่อการทำงานร่วมกันในสถานศึกษา หากไม่มีการควบคุม ผู้ใช้ที่อาจขาดความระมัดระวังในการใช้งาน เช่น การโพสต์ข้อความหมิ่นประมาท ก่อให้เกิดผลเสียต่อตนเองหรือสถานศึกษาได้ ความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัวของข้อมูล หากไม่มีการป้องกันที่ดี อาจมีผู้ไม่ประสงค์ดี นำไปใช้ในทางผิดได้ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องมีราคาสูง หากไม่มีงบประมาณสนับสนุนเพียงพอ จะทำให้ซื้ออุปกรณ์นั้น ๆ ได้ไม่คุ้มค่า เช่น ระบบอินเทอร์เน็ตหรือห้องคอมพิวเตอร์ของโรงเรียน หากไม่มีงบประมาณในการปรับปรุงจะทำให้เกิดความล้าสมัย หรือผู้ปกครองบางท่านที่ไม่สามารถสนับสนุนบุตรหลานในการซื้อเครื่องโทรศัพท์คอมพิวเตอร์ หรือแท็บเล็ตเป็นของตนเอง การขาดการคัดกรองในการสืบค้นข้อมูล และการรับข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ก่อให้เกิดการขาดวิจารณญาณในการนำเสนอข้อมูล รวมทั้งทำให้เนื้อหาที่นำเสนอผิดพลาดได้

โดยสรุป ประโยชน์และโทษของสื่อโซเชียลกับนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย การส่งเสริมความสามารถทางสติปัญญาให้แก่ผู้เรียน (Intellectual Benefit) ซึ่งหมายถึงประโยชน์ ส่วนโทษ ประกอบด้วย ผลเสียต่อตัวเอง ได้แก่ มีภาระค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าบริการทางอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้น ค่าใช้จ่ายในการซื้อโทรศัพท์สมาร์ตโฟนเพิ่มขึ้น ทำให้ผลการเรียนหรือเกรดเฉลี่ยสะสมลดลง เสียสุขภาพ

แนวทางการรู้เท่าทันสื่อโซเชียลของเด็กรักเรียน

ครูผู้สอน พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรให้คำแนะนำและดูแลการใช้งานในการเล่นอินเทอร์เน็ตของนักเรียน และบุตรหลานอย่างใกล้ชิด มีการกำหนดหรือระบุเวลาและระยะเวลาในการใช้บริการอินเทอร์เน็ตหรือการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างเข้มงวด ผู้ปกครองหรือโรงเรียนควรส่งเสริมให้ทำกิจกรรมอื่น เช่น ออกกำลังกาย เล่นกีฬา เล่นดนตรี หรือกิจกรรมนันทนาการอย่างอื่น มีการจัดอบรมเรื่องประโยชน์และโทษของการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อให้เด็กหรือเยาวชนตระหนักถึงโทษที่เกิดจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ สอนให้มีวินัยในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ การมีวิจารณญาณในการรับข่าวสาร ค่าโฆษณา ไม่เชื่อหรือหลงใหลสิ่งยั่วยุหรือหลอกลวง มีหน่วยงานมาดูแล หรือตรวจสอบเว็บไซต์ต่าง ๆ ข้อความหรือรูปภาพ คลิปวิดีโอที่ไม่เหมาะสมในการเผยแพร่ลงในเครือข่ายสังคมออนไลน์และควรมีมาตรการในการปิดหรือบล็อกเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสมไว้ กำหนดบทลงโทษในการใช้โฆษณาหรือใช้ข้อมูลที่ไม่เป็นเท็จเกินจริงให้เกิดความหลงเชื่อเพื่อขายสินค้าหรือบริการ

ดังนั้น สรุปแล้ว พ่อแม่ผู้ปกครองสามารถสอนให้ลูกหลาน รู้เท่าทันภัยจากการใช้สื่อออนไลน์ได้ ดังนี้

1. สอนให้เด็กจัดการตัวตนและชื่อเสียงออนไลน์ รับผิดชอบต่อการกระทำบนโลกออนไลน์
2. สอนให้ใช้เวลาออนไลน์อย่างพอเหมาะพอดี ไม่ส่งผลเสียต่อสุขภาพ การงาน และชีวิตด้านอื่น
3. สอนให้ยืดหยุ่น เข้มแข็ง รับมือกับการกลั่นแกล้งได้ดี
4. สอนให้รักษาความปลอดภัย ตั้งรหัสผ่าน ป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์ และการโจมตีระบบ
5. สอนให้รักษาความเป็นส่วนตัว ปกป้องข้อมูลส่วนบุคคล ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์
6. สอนให้คิดวิเคราะห์ สืบค้น แยกแยะ ไม่เชื่อทุกอย่างที่เห็นหรือรับมา
7. สอนให้ตระหนักการกระทำบนโลกออนไลน์ ย่อมมีร่องรอยให้ตามสืบตามตัวได้เสมอ
8. สอนให้เข้าใจให้อภัย เห็นอกเห็นใจคนอื่น บริหารจัดการอารมณ์ตนเองบนโลกออนไลน์

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ข้างต้น จะเห็นได้ว่านักเรียนเกือบทั้งหมดได้สมัครสมาชิกเพื่อเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านการเรียน และด้านสุขภาพ ดังนั้นผู้ปกครองจึงควรเอาใจใส่ต่อการใช้งานเครือข่ายสังคมของบุตรหลาน ชี้แนะให้เกิดความตระหนักถึงโทษอันเกิดจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มากเกินไป รวมทั้งให้มีวิจารณญาณในการใช้และเสพข้อมูลข่าวสาร

ครูผู้สอนควรดูแลเอาใจใส่การเข้าใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ของบุตรหลาน โดยเฉพาะ Facebook ซึ่งเป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีผู้ใช้มากที่สุด ควรดูแลให้เกิดความสร้างสรรค์ในการใช้งานหรือ การนำเสนอข้อมูล รูปภาพ หรือ คลิปวิดีโอในการสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์

ควรมีการจัดตั้งกลุ่มหรือหน่วยงานที่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนที่อยู่ในช่วงการเป็นวัยรุ่น เพื่อลดช่องว่างระหว่างสมาชิกในครอบครัว ป้องกันการเสพติดเครือข่ายสังคมออนไลน์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการอบรมให้ความรู้แก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของตนเองว่ามีลักษณะเช่นไร แนะนำแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ส่งเสริมให้มีการทำกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนสนใจทำกิจกรรมอื่น ๆ มากยิ่งขึ้น เช่น การเล่นกีฬา การเล่นดนตรี การออกจ่ายอาสา หรือกิจกรรมนันทนาการอื่น ๆ จากผู้ปกครอง โรงเรียน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

บรรณานุกรม

- จุฑามาศ สนนกน. (2555). การใช้ Social Media กับการเรียนการสอนอุดมศึกษายุคใหม่ ผูกใจผู้เรียน ตรงใจผู้สอน. แบบสรุปข้อมูลจากการอบรมหรือสัมมนาทางวิชาการ. กรุงเทพฯ.
- จารุณี มณี กุล. 2554 .การใช้เฟซบุ๊กในการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. รายงานการวิจัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชนกชนม์ แต่งเติมวงศ (2556). กระแสของ Social Network บนโทรศัพท์มือถือในปัจจุบัน. วารสาร สังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2(1) : 28-42.
- ดวงกมล ขาติประเสริฐ และ ศศิธร ยุวโกศล. 2556. “พฤติกรรมและการใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์เครือข่ายสังคม เฟซบุ๊ก.” วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 21(พฤษภาคม – สิงหาคม 2556) : 35-57
- บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ (2557). พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก(Facebook) ของนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. [Online]. Available : <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=931471>
- ปิยวัฒน์ เกตุวงศา และ ศุทธิดา ขวณวัน. 2558. ใครเป็นใครบนเครือข่ายสังคมออนไลน์:ความหลากหลายทางคุณลักษณะและพฤติกรรม. รายงานการประชุมประชากรและสังคม ครั้งที่ 11 ณ โรงแรมเอเชีย กรุงเทพฯ 1 กรกฎาคม 2558 หน้า 15-28.
- พิมพ์สุรีย์ พงษ์เสื่อ. (2555). “พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ภัชภา จิตศรีญกุล. (2553). พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ของพนักงานบริษัท หู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน). การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประกอบการ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภัทรา เรื่องสวัสดิ์. (2553). “รูปแบบการดำเนินชีวิต และพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของ คนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร.” รายงานโครงการเฉพาะบุคคล-วารสารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสื่อสารองค์กร คณะวารสารศาสตร์และ สื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศุภชัย แสงห้วยไผ่. 2556. การศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีอีสานเหนือ. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

- รัตนา จินดาพงษ์. 2556. พฤติกรรมการเล่นเกมบน Facebook ของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รองศาสตราจารย์ ดร. อุษา ปักกิ่งส์.(2559). เด็กไทยกับการรู้เท่าทันสื่อใหม่ “แท็บเล็ตพีซี-เด็ก ป. 1 ในโลกไซเบอร์”.
บทความวิชาการ, สำนักศึกษา กรุงเทพมหานคร.
- Poore, M. (2013). *Using social media in the classroom a best practice guide*. U.K.: SAGA Publication.

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกซื้อบ้านแฝดใน อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

Factor Affective Decision making process of buying semi-detached house in Lamlukka district Pathumthane Province

ผู้วิจัย
 ธรรมศ กติกาวงศ์ขจร
 ณัฐกฤษ น้อยก้อน
 สุชาติ เอื้อไตรรัตน์
 มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระนี้ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจในการเลือกซื้อบ้านแฝด ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 400 ตัวอย่าง ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาซึ่งประกอบด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมานที่ประกอบด้วย Independent-Sample T-test และ One-way ANOVA

ผลการวิจัยพบว่า ลูกค้าให้ความสำคัญกับปัจจัยเลือกซื้อบ้านแฝดตามลำดับความสำคัญดังนี้ ปัจจัยด้านการราคา ปัจจัยเรื่องทำเลและที่ตั้งโครงการ ปัจจัยด้านการก่อสร้าง ปัจจัยเรื่องการบริการหลังการขายของโครงการ ปัจจัยด้านการนำวัสดุและผลิตภัณฑ์ที่นำมาใช้ ปัจจัยเรื่องภาพลักษณ์ ความมั่นคงและความน่าเชื่อถือของผู้ประกอบการด้านระบบสาธารณูปโภค ปัจจัยด้านการออกแบบและตกแต่ง ปัจจัยเรื่องนิติบุคคล และปัจจัยด้านการส่งเสริมการขาย

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ด้าน อายุ อาชีพ รายได้ ครอบครัว ส่งผลต่อการพิจารณาปัจจัยการเลือกซื้อบ้านแฝดแตกต่างกันขณะที่ปัจจัยด้านเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ส่วนตัว จำนวนสมาชิกในบ้าน จำนวนบุตรส่งผลต่อการพิจารณาปัจจัยการเลือกซื้อบ้านแฝดไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ปัจจัย บ้านแฝด กระบวนการตัดสินใจซื้อ

Abstract

The independent study was carried out to investigate the factors that affected the customers' decision on buying semi-detached houses in Lamlukka, Pathumthani Province. The data were collected from 400 customers, and were analyzed using descriptive statistics consisting of Percentage, Mean, Standard Deviation, as well as inferential statistics which comprised Independent Sample T-test, and One-way ANOVA.

The results of the study revealed that the customers placed importance on decision-making factors of buying detached houses, and the factors could be ranked from high to low levels as follows, the price factor in the aspect of the house, the location factor in the aspect of the house, the construction factor in aspect of the house built according to the house plans, the construction material factor in the aspect of the standard construction material, the Image

of Owner factor in the aspect, the sale promotion factor in the aspect of the provision for the customers with financial institution

The results of hypothesis testing showed that different personal factors on age, occupation, income and family members had effects on different considerations in decision-making factors of buying semi-detached houses, while the factors of gender, marital status, level of education, personal income, number of children did not affect considerations in decision-making factors of buying detached houses.

Key words : Factor, Semi-detached house Buying Decision Process

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์ทุกคนมีความต้องการที่อยู่อาศัย ตามหลักทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการพื้นฐานของ Maslow ได้กล่าวไว้ว่าความต้องการของมนุษย์สามารถแบ่งได้เป็น 5 ระดับ ได้แก่ ความต้องการด้านร่างกาย ความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัย ความต้องการด้านความรักและความเป็นเจ้าของ ความต้องการด้านการยกย่องนับถือ และความต้องการความประสบความสำเร็จในชีวิต Maslow (อ้างถึงใน สุวิมล แม้นจริง, 2546, น. 56) ทั้งนี้ที่อยู่อาศัยเป็นความต้องการจัดอยู่ในประเภทความต้องการด้านร่างกายตามทฤษฎีของ Maslow ซึ่งมีปัจจัย 4 เป็นเนื้อหาหลัก ปัจจัย 4 ประกอบไปด้วย อาหารเครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค

การเริ่มต้นเปิดโครงการใหม่ๆของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ควรศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ ศึกษาความเสี่ยงต่างๆที่มีโอกาสเกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคต ศึกษา ข้อมูลโครงการของคู่แข่งในทำเลเดียวกัน ศึกษาสภาพแวดล้อมทำเลที่ตั้งของที่ดิน ศึกษาข้อมูลของกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และแหล่งเงินทุน โดยเริ่มตั้งแต่การเลือกซื้อที่ดินการออกแบบผังโครงการ การออกแบบบ้านการออกแบบระบบสาธารณูปโภค เป็นต้น ขั้นตอนต่อไปคือการเริ่มถมดิน วางท่อระบายน้ำ วางบ่อพัก งานถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก งานก่อสร้างรั้วโครงการ ซ่อมโครงการ งานก่อสร้างบ้าน จนถึงการส่งมอบบ้านให้ลูกค้า ข้อมูลผลกระทบด้านใดที่มีผลต่อการตัดสินใจ เลือกซื้อบ้าน ตลอดจนปัญหาที่ไดพบในการทำธุรกิจในด้านนี้ เพื่อเป็นการบริหารความเสี่ยงให้ผู้ประกอบการ จึงเป็นที่มาในการศึกษาวิจัยนี้

ยุครุ่งเรืองของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ (พ.ศ.2530 – พ.ศ.2537) เศรษฐกิจของประเทศไทยเกิดการขยายตัวอย่างมากถึงร้อยละ 10 สาเหตุจากผลนโยบายขยายการค้าและการลงทุน มีการลงทุนจากต่างชาติเพิ่มมากขึ้นในธุรกิจอุตสาหกรรมผ่านนิคมอุตสาหกรรมต่างๆภายในประเทศ ส่งผลให้ผู้ซื้อเกิดความต้องการบ้านที่มีคุณภาพและราคาสูงขึ้น รวมทั้งเกิดการซื้อเพื่อเก็งกำไรด้วย

1. วิฤตเศรษฐกิจของประเทศไทย (พ.ศ.2538 – พ.ศ.2543) เศรษฐกิจของประเทศไทยประสบกับภาวะเงินเฟ้อและการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ขณะที่เศรษฐกิจโลกเกิดภาวะผันผวนจากวิกฤติการณ์การเงินของประเทศเม็กซิโก และการล่มสลายของวณิชธนกิจในประเทศอังกฤษ ส่งผลให้นักลงทุนขาดความเชื่อมั่นถอนการลงทุนจากตลาดทุนและตลาดอสังหาริมทรัพย์ทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทยด้วย ไม่มีการตอบสนองจากผู้ซื้อแต่กลับมีบ้านล้นตลาดเมื่อค่าเงินบาทลอยตัวสร้างภาระหนี้ให้แก่ผู้ประกอบการสูงขึ้นเป็นเท่าตัว ผู้ประกอบการหลายรายประสบภาวะล้มละลายปิดกิจการไปเป็นจำนวนมาก

2. การฟื้นฟูทางธุรกิจ (พ.ศ.2544 – พ.ศ.2550) ภาครัฐได้ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาผลจากวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจโดยออกมาตรการทางการเงิน การคลังอย่างต่อเนื่องเพื่อกระตุ้นกำลังซื้อของผู้บริโภคและแก้ไขปัญหาสภาพคล่องของผู้ประกอบการ ส่งผลให้ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์เริ่มฟื้นตัว

3. วิกฤติเศรษฐกิจรอบสอง (พ.ศ.2551 – พ.ศ.2552) เกิดภาวะ Subprime Lending Crisis ที่ประเทศสหรัฐอเมริกาสาเหตุจากภาคธุรกิจอสังหาริมทรัพย์โดยตรง และลุกลามไปยังภูมิภาคยุโรป เอเชีย และออสเตรเลีย รวมทั้งประเทศไทย ส่งผลต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไทยเกิดภาวะชะลอตัว

4. เขตการค้าเสรีและประชาคมอาเซียน (พ.ศ. 2553-ปัจจุบัน) จากการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยและสถาบันการเงินอื่นๆดำเนินแผนนโยบายทางการเงินที่เคร่งครัด ภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นที่สหรัฐอเมริกาจึงไม่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไทยมากนัก อย่างไรก็ตามจากการที่จะเกิดประชาคมอาเซียนขึ้นเกิดการคาดการณ์ว่าผู้ประกอบการจะมีศักยภาพการแข่งขันที่สูงขึ้นเนื่องจากทรัพยากรที่สามารถสรรหาได้เพิ่มมากขึ้น

สถานการณ์ตลาดอสังหาริมทรัพย์แปรผันไปตามเศรษฐกิจโลก จนกระทั่งเกิดเหตุอุทกภัยในปี พ.ศ. 2554 ภาคธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ได้รับผลกระทบ ผู้ประกอบการไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างได้ เป็นผลให้ปี พ.ศ. 2555 ภาครัฐบาลและเอกชนเร่งปรับตัวเพื่อให้เศรษฐกิจกลับมาฟื้นตัวดังเดิม ภาครัฐดำเนินโครงการปล่อยกู้เพื่อช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์อุทกภัย วงเงินสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำหรือสินเชื่อซอฟต์โลนจำนวน 300,000 ล้านบาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 3 คงที่ตลอดระยะเวลา 5 ปี ทำให้ธนาคารต่างๆมีอัตราเติบโตของสินเชื่อสูงขึ้นโดยเฉพาะสินเชื่อที่อยู่อาศัย ภาคเอกชนได้รับผลพวงจากเหตุอุทกภัย ผู้บริโภคให้ความสนใจเรื่องที่อยู่อาศัยประเภทอาคารชุดสูงขึ้น โดยเฉพาะคอนโดมิเนียม ประกอบกับการซื้อเก็งกำไรที่มีอยู่เดิมแล้ว ส่งผลให้ผู้ประกอบการต่างเร่งเปิดตัวโครงการเพื่อตอบรับกระแสที่กำลังติดลบ (ฝ่ายวิชาการ ธนาคารอาคารสงเคราะห์, 2556, น. 80) แนวโน้มสถานการณ์ตลาดที่อยู่อาศัยปีพ.ศ. 2556 วิเคราะห์เป็น 4 ด้าน คือ

1. ด้านอุปสงค์ จากการที่ภาครัฐสร้างความมั่นใจในเรื่องการจัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อปริมาณความต้องการบ้านแนวราบยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะเขตปริมณฑลเนื่องจากโครงการคมนาคมทั้งระบบล้อและระบบราง

2. ด้านอุปทาน ประเมินว่าที่อยู่อาศัยแนวราบจะเพิ่มขึ้นในเขตปริมณฑลเนื่องจากโครงการสร้างทางคมนาคมที่กระจายไปสู่พื้นที่ รวมถึงข้อจำกัดด้านพื้นที่และราคาที่น้อยกว่ากรุงเทพมหานคร

3. ด้านราคา ราคาที่อยู่อาศัยในปีพ.ศ. 2556 มีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านค่าจ้างแรงงานที่สูงขึ้น การขาดแคลนแรงงาน ราคาที่ดินสูงขึ้น รวมทั้งค่าขนส่งที่สูงขึ้น ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อราคาที่อยู่อาศัยปรับขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 5-10

4. ด้านที่อยู่อาศัยตามภูมิภาคเติบโตในอัตราเร่ง จากการที่ภูมิภาคหลายจังหวัดมีการเจริญเติบโตทั้งภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ส่งผลให้ความต้องการที่อยู่อาศัยมีเพิ่มขึ้นควบคู่กันไป ประกอบกับเกิดความไม่มั่นใจในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลเนื่องจากเหตุอุทกภัยปี 2554 ผู้ประกอบการเริ่มหันความสนใจการลงทุนกระจายไปยังภูมิภาค (อิสระ บุญยัง, 2556, น. 66-67)

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกซื้อบ้านแฝดที่เกิดจากปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความแตกต่างกันด้านเพศ,อายุ,สถานภาพ,ระดับการศึกษา,อาชีพ,รายได้บุคคล,รายได้ครอบครัว,จำนวนสมาชิก,จำนวนบุตร มีผลต่อการพิจารณาปัจจัยการเลือกซื้อบ้านแฝดที่แตกต่างกัน
2. ศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านแฝด

1.3 สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดสมมติฐานของหัวข้อการวิจัยผลกระทบต่อการศึกษาเลือกซื้อบ้านแฝด ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความแตกต่างกันด้านเพศ,อายุ,สถานภาพ,ระดับการศึกษา,อาชีพ,รายได้บุคคล,รายได้ครอบครัว,จำนวนสมาชิก,จำนวนบุตรมีผลต่อการพิจารณาปัจจัยการเลือกซื้อบ้านแฝดที่แตกต่างกัน
2. ปัจจัยการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านแฝดมีผลต่อการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาด

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของหัวข้อวิจัย ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านแฝดมี ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี โดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 400 ราย แบบสอบถามจะมี 2 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1** เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ตัวแปรต้นจำนวน 9 ตัวแปร)
- ส่วนที่ 2** เป็นข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านแฝดตาม กระบวนการตัดสินใจซื้อบ้าน 4 ขั้นตอน คือ

- 1) ขั้นตอนของข้อมูลการรับรู้ถึงความต้องการ
- 2) ขั้นตอนการประเมินผลทางเลือก
- 3) ข้อมูลการตัดสินใจซื้อ
- 4) พฤติกรรมภายหลังการซื้อ

1. ขอบเขตด้านสถานที่ พื้นที่ที่ทำการวิจัยคือโครงการบ้านจัดสรรในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
2. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ก ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคล 9 ปัจจัย ได้แก่เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้บุคคล รายได้ครอบครัว จำนวน สมาชิก จำนวนบุตร

ข ตัวแปรตามประกอบด้วย ปัจจัยเลือกซื้อบ้านแฝด 11 ปัจจัย ได้แก่ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยเรื่องทำเล และที่ตั้งโครงการ ปัจจัยเรื่องภาพลักษณ์ ความมั่นคงและน่าเชื่อถือของผู้ประกอบการ ปัจจัยด้านออกแบบและตกแต่ง ปัจจัยด้านการก่อสร้าง ปัจจัยด้านการนำวัสดุและผลิตภัณฑ์ที่นำมาใช้ ปัจจัยด้านระบบสาธารณูปโภค ปัจจัยเรื่องความปลอดภัย ปัจจัยเรื่องนิติบุคคล ปัจจัยเรื่องการบริหารจัดการหลังการขายของโครงการและ ปัจจัยด้านการส่งเสริมการขาย

3. ขอบเขตด้านเวลา คือระหว่างเดือนเมษายน 2564 ถึง เดือนกันยายน 2564 รวมระยะเวลา 6 เดือน

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านแฝด ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

1. เพื่อประโยชน์แก่ผู้ที่ต้องการเลือกซื้อบ้านแฝดในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการด้านอสังหาริมทรัพย์ที่มีพื้นที่ตั้งโครงการในบริเวณอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ในการวางแผนกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาด เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคได้
3. เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจในการนำไปศึกษาเพิ่มเติมต่อไปในอนาคต

1.6 คำจำกัดความในการวิจัย

ปัจจัย หมายถึง ผลที่ผู้ดำเนินโครงการและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับหลังโครงการสิ้นสุดลง หมายถึง ปัจจัยในทางที่ดี ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อม นอกจากนี้จะระบุไว้ชัดเจนว่าใครจะได้รับผลประโยชน์และปัจจัยในลักษณะใด ทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพ

การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ในการเลือกแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมหรือพอใจ เพื่อจะได้นำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ หรือ แก้ไขปัญหาได้

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านแฝด หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อทั้งของลูกค้ำและผู้ประกอบการ ซึ่งได้แก่ ปัจจัยต่างๆ อันมีผลต่อการเลือกซื้อบ้านแฝด 11 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยเรื่องทำเลและที่ตั้งโครงการ ปัจจัยเรื่องภาพลักษณ์ ความมั่นคงและน่าเชื่อถือของผู้ประกอบการ ปัจจัยด้านการออกแบบและตกแต่ง ปัจจัยด้านการก่อสร้าง ปัจจัยการนำวัสดุและผลิตภัณฑ์ที่นำมาใช้ ปัจจัยด้านระบบสาธารณูปโภค ปัจจัยเรื่องความปลอดภัย ปัจจัยเรื่องนิติบุคคล ปัจจัยเรื่องการบริหารหลังการขายของโครงการ ปัจจัยด้านการส่งเสริมการขาย ปัจจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้ประกอบการหากไม่คำนึงถึง จะมีผลทำให้ลูกค้ำไม่ซื้อบ้านแฝดของผู้ประกอบการรายนั้น ดังนั้น ผู้ประกอบการที่ต้องการประสบความสำเร็จในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ควรศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านใดที่ลูกค้ำให้ความสำคัญในลำดับต้นๆ

ผู้บริโภค หมายถึง ประชาชนที่เข้ามาเลือกซื้อบ้านแฝด

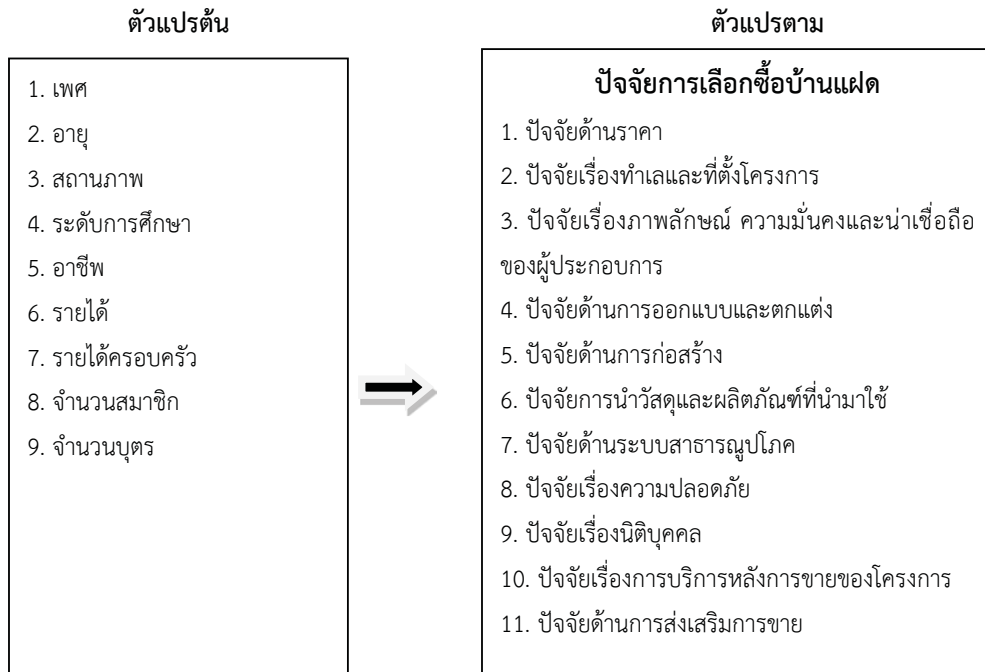
อสังหาริมทรัพย์ หมายถึง ที่ดินและทรัพย์สินอันติดอยู่กับที่ดิน หรือประกอบเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับที่ดิน รวมทั้ง สิทธิทั้งหลายอันเกี่ยวกับที่ดิน

บ้านแฝด หมายถึง บ้านแฝดที่มีที่ดินแต่ละแปลงต้องมีความกว้างและความยาวไม่ต่ำกว่า 8.0 เมตร และมีเนื้อที่ไม่ต่ำกว่า 35 ตารางวา และในการศึกษาครั้งนี้กำหนดลักษณะเฉพาะเจาะจง คือบ้านแฝดในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

บ้านจัดสรร หมายถึง ที่อยู่อาศัยประเภทบ้านแฝดขนาดที่ดิน 35 ตารางวาขึ้นไป โดยบ้านต้องอยู่ห่างจากเขตที่ดินทุกด้านไม่ต่ำกว่า 2.00 เมตร ซึ่งก่อสร้างโดยผู้ประกอบการ และจัดให้มีสาธารณูปโภค หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในโครงการ

ราคา หมายถึง จำนวนเงินที่ผู้บริโภคยินดีชำระให้แก่ธุรกิจเพื่อให้ได้รับสินค้าและบริการมาตอบสนองความต้องการของตนเองโดยธุรกิจมีหน้าที่กำหนดราคาแก่ผู้บริโภคในระดับที่ผู้บริโภคสามารถซื้อ และสามารถถ่วงความได้เปรียบ เช่นธุรกิจต่อสู้แข่ง รายอื่น รวมถึงสร้างผลกำไรให้ธุรกิจตนเอง

1.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย



2.1 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตของหัวข้อวิจัย ผลกระทบต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านแฝด

1. **ขอบเขตด้านประชากร** ประกอบด้วยโครงการที่ตั้งอยู่ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (อ้างถึงใน บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2549, น. 108) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(E)^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน ขนาดของประชากรทั้งหมด

E แทน ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง (ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95)

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{1,033,937}{1 + 1,033,937(0.05)^2}$$

n = 400

โดยตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง ประกอบด้วย บ้านแฝด จำนวน 4 โครงการ ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ได้แก่

1.โครงการ Nc On Green Palm Park 1 จำนวน 58 หลัง คิดเป็น = 14.5%

2.โครงการ Baanfan Piyarome NEOLA จำนวน 106 หลัง คิดเป็น = 26.5%

3.โครงการ TENDRO จำนวน 126 หลัง คิดเป็น = 31.5%

4.โครงการบ้านฟ้ากรีนพาร์ค งาม จำนวน 36 หลัง คิดเป็น = 9%

5.โครงการ ทิวา = 74 หลัง คิดเป็น = 18.5%

รวมจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เท่ากับ 400 ตัวอย่าง

2. ขอบเขตด้านสถานที่ พื้นที่ที่ทำการวิจัยคือบ้านจัดสรรในโครงการบ้านเดี่ยวที่ตั้งในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1) ตัวแปรต้น ประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้บุคคล รายได้ครอบครัว จำนวนสมาชิก จำนวนบุตร

2) ตัวแปรตาม ประกอบด้วย ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านแฝด จำนวน 11 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยเรื่องทำเล ปัจจัยเรื่องภาพลักษณ์ของผู้ประกอบการ ปัจจัยด้านการออกแบบ ปัจจัยด้านการก่อสร้าง ปัจจัยด้านวัสดุ ปัจจัยด้านระบบสาธารณูปโภค ปัจจัยเรื่องความปลอดภัย ปัจจัยเรื่องนิติบุคคล ปัจจัยเรื่องบริการหลังการขาย ปัจจัยด้านการส่งเสริมการขาย

3. ขอบเขตด้านเวลา คือ เริ่มทำการวิจัยตั้งแต่เดือนเมษายน 2564 ถึงเดือน กันยายน 2564 รวมระยะเวลา 6 เดือน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อบ้านแฝดในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ที่ผู้วิจัยทำการสร้างขึ้นจากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผ่านการตรวจสอบแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีผลต่อการเลือกซื้อบ้านแฝดในอำเภอ ลำลูกกา ในจังหวัดปทุมธานี ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพทางการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้บุคคล รายได้ต่อครอบครัว จำนวนสมาชิกในบ้าน จำนวนรถยนต์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบคำถามปลายปิด (Close Ended Questions) ที่เลือกตอบจากตัวเลือกที่กำหนดให้ (Check List Answer) โดยเป็นคำถามที่เลือกตอบได้เพียงข้อเดียว (Best Answer)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยการเลือกซื้อบ้านแฝด

ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อบ้านแฝดในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี แบ่งออกเป็น ปัจจัยด้านราคา ทำเล ภาพลักษณ์ของผู้ประกอบการ ด้านการออกแบบ ด้านการก่อสร้าง ด้านวัสดุ ระบบสาธารณูปโภค ความปลอดภัย นิติบุคคล บริการหลังการขาย และการส่งเสริมการขาย ลักษณะแบบสอบถามเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

แบบสอบถามมีเกณฑ์การให้คะแนนที่ได้จากการวัดแบบใช้สเกลความสำคัญ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับตามแนวคิดของ Likert (อ้างถึงใน บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2549, น. 334) ดังนี้

คะแนน 5 เท่ากับ สำคัญมากที่สุด

คะแนน 4 เท่ากับ สำคัญมาก

คะแนน 3 เท่ากับ สำคัญปานกลาง
 คะแนน 2 เท่ากับ สำคัญน้อย
 คะแนน 1 เท่ากับ สำคัญน้อยที่สุด

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการหาค่าเฉลี่ยของคะแนน เพื่อแบ่งระดับความสำคัญของผลกระทบที่มีผลต่อการเลือกซื้อบ้านแฝดในอำเภอลำลูกกา ในจังหวัดปทุมธานี โดยมีการคำนวณ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{จากสูตรความกว้างของอัตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ข้อมูลที่มีค่าสูงสุด} - \text{ข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

เกณฑ์ในการแปลระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อบ้านแฝดในจังหวัดปทุมธานี มีดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21	ถึง 5.00	เท่ากับ	สำคัญมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41	ถึง 4.20	เท่ากับ	สำคัญมาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61	ถึง 3.40	เท่ากับ	สำคัญปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81	ถึง 2.60	เท่ากับ	สำคัญน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.01	ถึง 1.80	เท่ากับ	สำคัญน้อยที่สุด

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวินิจฉัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Method) เพื่อศึกษาเรื่อง ผลกระทบที่มีผลต่อการเลือกซื้อบ้านแฝดในจังหวัดปทุมธานี มีการรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัยในครั้งนี้จาก 2 แหล่ง ได้แก่

แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) สอบถามผู้บริโภคที่เลือกซื้อและผู้ที่พิจารณาเลือกซื้อบ้านเดี่ยวในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

แหล่งทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บทความจากหนังสือ วารสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ทำการวิจัยได้นำไปวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้คอมพิวเตอร์ในการคำนวณผ่านโปรแกรมสำเร็จรูปโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic)

1) ใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับแบบสอบถามตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

2) ใช้สถิติค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Means) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับแบบสอบถามตอนที่ 2 ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงความต้องการซื้อบ้านแฝด

2. สถิติอนุมาน (Inference Statistics)

ผู้วิจัยใช้ Independent Samples t-test เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับปัจจัยเลือกซื้อบ้านแฝด 11 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านราคา ทำเลที่ตั้ง ภาพลักษณ์ของผู้ประกอบการ ด้านการออกแบบ ด้านการก่อสร้าง ด้านวัสดุ ระบบสาธารณูปโภค ความปลอดภัย นิติบุคคล บริการหลังการขาย และการส่งเสริมการขาย

2.5 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ทำการวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือน เมษายน พ.ศ. 2564 – กันยายน พ.ศ. 2564

ที่มา : นงนุช ทวีสุข (2556)

3. ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ผลกระทบที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านแฝดใน อ.ลำลูกกา จ.ปทุมธานี ผู้ทำการวิจัยได้แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการเลือกซื้อบ้านแฝด

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์สมมติฐาน

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนความถี่ และร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้เลือกซื้อบ้านแฝดใน อ.ลำลูกกา จ.ปทุมธานี

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	204	51
1.2 หญิง	196	49
รวม	400	100.0
2. อายุ		
2.1 20 – 24 ปี	21	5.25
2.2 25 – 29 ปี	30	7.5
2.3 30 – 34 ปี	61	15.25
2.4 35 – 39 ปี	70	17.5
2.5 40 – 44 ปี	131	32.75
2.6 45 – 49 ปี	65	16.25
2.7 50 ปีขึ้นไป	22	5.5
รวม	400	100.0
3. สถานภาพ		
3.1 โสด	97	24.25
3.2 สมรส	298	74.5
3.3 อื่นๆ	5	1.25
รวม	400	100.0

4. ระดับการศึกษา		
4.1 ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น	2	0.5
4.2 มัธยมศึกษาตอนต้น	8	2.0
4.3 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	21	5.25
4.4 อนุปริญญา/ปวส.	83	20.75
4.5 ปริญญาตรี	268	67
4.6 ปริญญาโท	18	4.5
4.7 ปริญญาเอก	-	-
รวม	400	100.0
5. อาชีพ		
5.1 เจ้าของกิจการ/ค้าขาย	150	37.5
5.2 พนักงานบริษัทเอกชน	162	40.5
5.3 ข้าราชการ/พจน.รัฐวิสาหกิจ	47	11.75
5.4 อาชีพอิสระ (แพทย์, วิศวกร, สถาปนิก, ทนาย)	41	10.25
5.5 อื่นๆ	-	-
รวม	400	100.0
6. รายได้ของท่าน (บาท/เดือน)		
6.1 ต่ำกว่า 20,000 บาท	42	10.5
6.2 20,001 – 40,000 บาท	89	22.25
6.3 40,001 – 60,000 บาท	220	55.0
6.4 60,001 – 80,000 บาท	23	5.75
6.5 80,001 – 100,000 บาท	19	4.75
6.6 100,001 บาทขึ้นไป	7	1.75
รวม	400	100.0
7. รายได้ของครอบครัว (บาท/เดือน)		
6.1 ต่ำกว่า 40,000 บาท	33	8.25
6.2 40,001 – 60,000 บาท	57	14.25
6.3 60,001 – 80,000 บาท	111	27.75
6.4 80,001 – 100,000 บาท	122	30.5
6.5 100,001 – 120,000 บาท	54	13.5
6.5 120,001 บาทขึ้นไป	23	5.75
รวม	400	100.0

8. จำนวนสมาชิกในบ้านของท่าน (ไม่รวมคนรับใช้)	95	23.75
8.1 1 – 2 คน	249	62.25
8.2 3 – 4 คน	50	12.5
8.3 5 – 6 คน	6	1.5
8.4 7 คนขึ้นไป		
รวม	400	100.0
9. จำนวนบุตร		
9.1 1 คน	128	32
9.2 2 คน	116	29
9.3 3 คน	20	5
9.4 3 คนขึ้นไป	2	0.5
9.5 ไม่มีบุตร	134	33.5
รวม	400	100.0

ตารางที่ 3.2 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลกระทบที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านแฟต อ.ลำลูกกา จ.ปทุมธานี

ปัจจัยการเลือกซื้อบ้านแฟต	\bar{X}	ลำดับที่	ความหมายของระดับความสำคัญ
1. ปัจจัยด้านราคา	4.594	1	มากที่สุด
2. ปัจจัยเรื่องทำเลและที่ตั้งโครงการ	4.589	2	มากที่สุด
3. ปัจจัยเรื่องภาพลักษณ์ ความมั่นคงและความน่าเชื่อถือของผู้ประกอบการ	4.443	6	มากที่สุด
4. ปัจจัยด้านการออกแบบและตกแต่ง	4.257	9	มากที่สุด
5. ปัจจัยด้านการก่อสร้าง	4.517	3	มากที่สุด
6. ปัจจัยด้านการนำวัสดุและผลิตภัณฑ์ที่นำมาใช้	4.485	5	มากที่สุด
7. ปัจจัยด้านระบบสาธารณูปโภค	4.374	8	มากที่สุด
8. ปัจจัยเรื่องความปลอดภัย	4.439	7	มากที่สุด
9. ปัจจัยเรื่องนิติบุคคล	4.219	10	มากที่สุด
10. ปัจจัยเรื่องการบริหารหลังการขายของโครงการ	4.487	4	มากที่สุด
11. ปัจจัยด้านการส่งเสริมการขาย	4.148	11	มาก

4.สรุปผลวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ผลกระทบต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านแฝด ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี มีประเด็นสำคัญที่นำผล การวิจัยมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันด้านเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้บุคคล รายได้ครอบครัว จำนวนสมาชิก จำนวนบุตร ส่งผลต่อปัจจัยที่เลือกซื้อบ้านแฝดในอำเภอ ลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ตามสมมติฐานซึ่งแบ่งเป็น 11 ปัจจัย พบว่า

ปัจจัยด้านราคา

ผู้เลือกซื้อให้การพิจารณาเรื่องราคาบ้านแฝด และที่ดินมากที่สุด มีค่า $\bar{X} = 4.594$ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญเลิศ อยุธยา (2552) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อที่อยู่อาศัยในอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ซึ่งได้ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามในอำเภอศรีราชาให้ความสำคัญในเรื่องราคาเป็นอันดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดส่วนประสมการตลาดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับราคา (Price) ที่เหมาะสมสามารถทำให้ผู้บริโภคยอมรับได้และเกิดความคุ้มค่า (เสรี วงษ์มณฑา, 2542, น.11)

ปัจจัยเรื่องทำเลที่ตั้งโครงการ

ผู้เลือกซื้อให้การพิจารณาเรื่องทำเลที่ตั้งโครงการมากที่สุด โดยให้ความสำคัญเรื่องโครงการน้ำไม่ท่วม มีค่า $\bar{X} = 4.589$ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มรุรส สารณียะธรรม (2546) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกทำเลที่ตั้งและอุปสงค์ที่อยู่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้ผลการวิจัยตัวแปรทำเลที่ตั้งมีความสำคัญมากที่สุด รองลงมาคือเรื่องราคา

ปัจจัยเรื่องภาพลักษณ์ ความมั่นคงและน่าเชื่อถือของผู้ประกอบการ

ผู้เลือกซื้อให้การพิจารณาเรื่อง ภาพลักษณ์ของผู้ประกอบการมากที่สุด โดยให้ความสำคัญเรื่องโครงการมีชื่อเสียงภาพลักษณ์ที่ดีและมีประสบการณ์ มีค่า $\bar{X} = 4.443$ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจินตนา ผึ้งใย (2551) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อเกณฑ์สำหรับเลือกซื้อบ้านและทาวน์เฮ้าส์โดยได้ผลการวิจัยเรื่องภาพลักษณ์มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์ ของเสรี วงษ์มณฑา(2542, น.13)ได้กล่าวว่า ภาพลักษณ์เปรียบเสมือนข้อเท็จจริงกับการประมาณส่วนตัว กลายเป็นภาพที่ฝังอยู่ในความรู้สึกนึกคิดเป็นระยะเวลานานตามแต่ละบุคคล ยกแก่การเปลี่ยนแปลง ซึ่งต่างจากความเป็นจริงได้ เพราะภาพลักษณ์มิได้เกิดจากเรื่องเท็จจริงเพียงอย่างเดียว หากแต่เป็นเรื่องที่แต่ละบุคคลนำการรับรู้ของตนเองรวมเข้ากับข้อเท็จจริง

ปัจจัยด้านการออกแบบและตกแต่ง

ผู้เลือกซื้อให้การพิจารณา เรื่องการออกแบบมากที่สุด โดยให้ความสำคัญเรื่อง สามารถเลือกพื้นที่ใช้สอยในตัวบ้านได้หลากหลายขนาด มีค่า $\bar{X} = 4.257$ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิติ เพชรดำ (2552) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการออกแบบทาวน์เฮ้าส์ที่สอดคล้องกับพฤติกรรมอยู่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครโดยได้ผลการวิจัยในการปรับเปลี่ยนรูปแบบจากเดิมเพื่อสนองความต้องการด้านการทำกิจกรรมหน้าและหลังบ้าน

ปัจจัยด้านการก่อสร้าง

โดยให้ความสำคัญเรื่องงานหลังคา เช่น หลังคาต้องไม่รั่วซึม มีค่า $\bar{X} = 4.517$ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธิศักดิ์ คำอุ (2551) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยในการเลือกซื้อบ้านและทาวน์เฮ้าส์โดยได้ผลการวิจัยถูกค่าให้ความสำคัญกับการควบคุมคุณภาพในการก่อสร้างเป็นอย่างมาก

ปัจจัยการนำวัสดุและผลิตภัณฑ์ที่นำมาใช้

ผู้เลือกซื้อให้การพิจารณาเรื่อง ด้านวัสดุ มากที่สุด โดยให้ความสำคัญเรื่องวัสดุก่อสร้าง เช่น เหล็ก, ปูนซีเมนต์, กระเบื้อง และสี ได้มาตรฐาน มีค่า $\bar{X} = 4.485$ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนงนุช ทวีสุข (2555) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ เลือกซื้อทาวน์เฮ้าส์ 3 ชั้น ระดับปานกลางในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตามกระบวนการตัดสินใจซื้อโดยได้ผลวัสดุอุปกรณ์ประตูหน้าต่างแข็งแรง คงทน เปิด ปิด ง่าย

ปัจจัยด้านระบบสาธารณูปโภค

ผู้เลือกซื้อให้การพิจารณาเรื่อง ระบบสาธารณูปโภคแตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ย =4.374 โดยผู้ซื้อต้องการมีระบบสาธารณูปโภคที่ครบ ถนนสายหลักในโครงการต้องกว้างพอ และมีสโมสร สวนหย่อมไว้คอยบริการให้กับลูกค้า

ปัจจัยเรื่องความปลอดภัย

ผู้เลือกซื้อให้การพิจารณาเรื่องความปลอดภัยในระดับมากที่สุด โดยให้ความสำคัญเรื่องมีเวรยามรักษาความปลอดภัยอย่างเข้มงวด มีค่า $\bar{X} = 4.439$ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตนา ผึ้งใยที่ได้รับทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อเกณฑ์สำหรับเลือกซื้อบ้านและทาวน์เฮ้าส์พบว่าระบบรักษาความปลอดภัย ภาพลักษณ์ของบริษัท เป็นปัจจัยสำคัญร่วมของผู้ซื้อมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดลำดับขั้นของความต้องการตามทฤษฎีมาสโลว์ (ที่มา : สุวิมล แม้นจริง 2546, น. 56) ที่กล่าวว่าความต้องการทางด้านความปลอดภัยเป็น 1 ใน 5 ของความต้องการของมนุษย์

ปัจจัยเรื่องนิติบุคคล

ผู้เลือกซื้อให้การพิจารณาเรื่อง นิติบุคคลมีความชัดเจนและเชื่อถือได้เฉลี่ย =4.219 โดยผู้ซื้อส่วนใหญ่ให้ความสำคัญระดับรองลงมา เมื่อเทียบกับปัจจัยอื่น ๆ แต่ผู้ซื้อบางส่วนก็ต้องการความชัดเจนในการจัดตั้งนิติบุคคลภายในหมู่บ้าน เพื่อต้องการบริหารงานกันเอง หลังจากผู้ประกอบการถอนตัวออกไป เมื่องานขายสิ้นสุดลง

ปัจจัยเรื่องการบริหารหลังการขายของโครงการ

ผู้เลือกซื้อให้การพิจารณา เรื่อง การบริการหลังการขาย มากที่สุด โดยให้ความสำคัญเรื่อง มีการรับประกันตัวบ้านอย่างน้อย 1 ปี มีค่า $\bar{X} = 4.487$ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ อภิสันท์ เชื้อถื่อเจริญกิจ (2553) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครโดยได้ผลการวิจัยการให้บริการทั้งก่อนและหลังการขายที่ดีมีความสำคัญเป็นอย่างมากที่สุด

ปัจจัยด้านการส่งเสริมการขาย

ผู้เลือกซื้อให้การพิจารณา เรื่อง การส่งเสริมการขาย มาก โดยให้ความสำคัญเรื่องการจัดของสมนาคุณ เช่น ถังสำรองน้ำ เครื่องใช้ไฟฟ้า และเฟอร์นิเจอร์ มีค่า $\bar{X} = 4.148$ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรรณกรณ ชาญยุทธกร (2554) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยได้ผลการวิจัย ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดคือคำบอกกล่าวจากคนรู้จักจากการโฆษณาทางโทรทัศน์ การโฆษณาทางอินเทอร์เน็ต ค่าธรรมเนียมการโอนและอยู่ฟรี

4.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ผู้เลือกซื้อบ้านแฝดต้องการให้ผู้ประกอบการปลูกต้นไม้กตลอดแนวริมรั้วด้านข้าง 2 ข้างและด้านหลังภายในบ้านเพื่อต้องการความเป็นส่วนตัว

2. ผู้เลือกซื้อบ้านแฝดต้องการให้วางถังเก็บน้ำดีไว้ใต้ดิน เพราะวางบนดินแล้วดูไม่สวย เสียทัศนียภาพ ซึ่งข้อแนะนำข้อนี้ผู้ประกอบการควรนำไปพิจารณา หากต้องการเปลี่ยนสามารถทำได้โดยไม่กระทบกับตัวบ้าน

3. ผู้เลือกซื้อบ้านแฝดต้องการให้แถมแอร์ทั้งหลัง ซึ่งแต่เดิมโครงการแถมเพียงบางห้อง ดังนั้นผู้ประกอบการต้องนำไปพิจารณา โดยมีวิธีคือปรับราคาขายให้สูงขึ้น หรือถ้าไม่ปรับราคาขายก็คงต้องยอมกำไรน้อยลง

4.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาค้างนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจากผู้ตอบแบบสอบถามจากผู้เลือกซื้อ และผู้พิจารณาเลือกซื้อโครงการบ้านแฝดในพื้นที่อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานีเท่านั้น หากจะทำการศึกษาค้างต่อไปควรเพิ่มพื้นที่ให้ครอบคลุมทั้งจังหวัด

เอกสารอ้างอิง

- กรรณกรณ์ ชาญยุทธกร. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- เกียรติคุณบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2549). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.
- แก้ว วงศ์บุญสิน. (2545). ประชากรศาสตร์ : สารเพื่อการตัดสินใจเชิงธุรกิจ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณาจารย์สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. (2555). หลักการตลาด (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล กรุ๊ป.
- จินตนา ผึ้งไย. (2551). การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อเกณฑ์สำหรับเลือกซื้อบ้านและทาวน์เฮ้าส์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี).
- ชนิดา กิจจรเมธา. (2553). ผลกระทบของปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคมที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดในการซื้อบ้านเดี่ยว. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- จิตติพงศ์ มงคลปทุมรัตน์. (2552). ปัจจัยการตลาดที่มีต่อการเลือกซื้อทาวน์เฮ้าส์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย).
- ดวงใจ เขยสาคร. (2549). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อบ้านเดี่ยวของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต).
- นงนุช ทวีสุข. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อทาวน์เฮ้าส์ 3 ชั้น ระดับกลางในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตามกระบวนการตัดสินใจซื้อ
- ปิติ เพชรดำ. (2552). แนวทางการออกแบบทาวน์เฮ้าส์ที่สอดคล้องกับพฤติกรรมการอยู่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง).
- ฝ่ายวิชาการ ธนาคารอาคารสงเคราะห์. (2556). ตลาดที่อยู่อาศัยและตลาดสินเชื่อที่อยู่อาศัยปี 2555 และแนวโน้มปี 2556 [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. วารสารธนาคารอาคารสงเคราะห์, 19(72), 80.

การศึกษาการปรับปรุงเส้นทางการขนส่งขยะมูลฝอยกรณีศึกษาของเทศบาลตำบลสตึก

The study of improving solid waste collecting route Case Study : Satuk Sub-District Municipality

ผู้วิจัย

รณชัย บำเพ็ญอยู่
 จุฬารัตน์ ม่วงดิษฐ์
 สำเนียง สุตระ
 กฤษณ์ มาไพศาลทรัพย์
 มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

การจัดทำโครงการครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเส้นทางการขนส่งขยะมูลฝอย และวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลสตึกในปัจจุบัน เพื่อนำมาปรับปรุงและจัดสร้างเส้นทางขนส่งขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยใช้ค่าใช้จ่ายและประสิทธิภาพของรถขนขยะที่มีอยู่เดิมเป็นเกณฑ์ในการจัดการเส้นทางการขนส่งขยะจำนวน 3 เส้นทาง

ผลการศึกษาและเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการเก็บขยะมูลฝอยในปัจจุบันและ 3 เส้นทาง พบว่า ทางเลือกที่เหมาะสมมากที่สุด จะสามารถช่วยลดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับรถเก็บขนขยะมูลฝอยในรอบปี คิดเป็นเงินเทียบเท่า 2,686,783.96 บาท/ปี และเงินเดือนของพนักงานทุกคนในรอบปีลดลง คิดเป็นเงินเทียบเท่า 170,272.97 บาท/ปี โดยประสิทธิภาพของรถเก็บขยะทั้ง 4 คันในปัจจุบันสามารถรองรับขยะได้มากที่สุด 12,916.43 กิโลกรัม/วัน จะสามารถรองรับปริมาณขยะที่เกิดขึ้นได้อีกอย่างน้อยอีก 5 ปี ในอนาคต

คำสำคัญ : ความเหมาะสม, เส้นทางการขนส่งขยะ

Abstract

The purposes of this study were to investigate solid waste collecting routes and estimate the overall cost on collecting solid waste in Satuk Sub-District Municipality in order to enhance the efficiency of waste trucks. Management of solid waste route was assessed by both cost and efficiency of existing waste trucks.

After studying and comparing costs of three routes of waste trucks, the results were shown that the best alternative could reduce waste collecting cost and all employees' wages approximately down to 2,686,783.96 and 170,272.97 baht per year respectively. The capacity of four waste trucks was about 12,916.43 kilograms per day and can bear waste at least further 5 years in the future.

Key words : suitability, waste transport routes

บทนำ

ในชีวิตประจำวันของมนุษย์เรามีของทั้งหมดประโยชน์ใช้สอย หมดคุณภาพหรือชำรุดแตกหักมากมาย สิ่งของทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นวัสดุชิ้นเล็ก ๆ เช่น เศษกระดาษ เศษอาหาร เศษผ้า แก้วแตก หลอดไฟที่เสียแล้ว หรือ วัสดุชิ้นใหญ่ ๆ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ที่ชำรุดหักพัง พัดลมหรือตู้เย็นที่เสียใช้การไม่ได้ เรียกว่า ขยะมูลฝอยทั้งสิ้น เราพบขยะมูลฝอยได้ตามบ้านเรือน ที่พักอาศัย ร้านค้า ตลาด โรงเรียน โรงพยาบาล ตามท้องถนน และในแม่น้ำลำคลองทั่วไป ขยะมูลฝอยเหล่านี้ ถ้าทิ้งกระจาดกระจายไม่เป็นที่เป็นทาง จะทำให้บ้านเมืองสกปรกไม่เป็นระเบียบ ขยะมูลฝอยที่บูดเน่านอกจากจะส่งกลิ่นเหม็นรบกวนผู้ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงยังเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรคต่างๆ อีกด้วย

เทศบาลตำบลสตึก เป็นเทศบาลขนาดกลางที่มีพื้นที่ประมาณ 18 ตารางกิโลเมตร มีประชากรอยู่หนาแน่น จำนวนชุมชนทั้งหมด 16 ชุมชน ประกอบอาชีพค้าขายและรับจ้างเป็นหลัก เทศบาลตำบลสตึกมีวิสัยทัศน์การพัฒนา ดังนี้ “เทศบาลตำบลสตึก สุขภาพดีถ้วนหน้า พัฒนาเศรษฐกิจก้าวไกล ใส่ใจสิ่งแวดล้อม งานพร้อมวัฒนธรรม นำชุมชนเข้มแข็ง เป็นแหล่งการศึกษา พัฒนาการท่องเที่ยวเรียวาว ชาวประชนามีสุข” เทศบาลตำบลสตึกเป็นพื้นที่ที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมสูง และมีแนวโน้มขยายตัวในอนาคตอีกทั้งยังเป็นตำบลที่มีการก่อสร้างมาเป็นระยะเวลายาวนาน ถือได้ว่าเป็นเมืองประวัติศาสตร์และยังเป็นเมืองที่ได้สนับสนุนทางด้านอุตสาหกรรมต่างๆ เช่น การก่อสร้างที่อยู่อาศัย อาคารพาณิชย์ โรงพยาบาล โรงงานอุตสาหกรรม โรงแรม ตลาดสด ฯลฯ กิจกรรมต่างๆ ก่อให้เกิดขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันเทศบาลตำบลสตึกมีปริมาณขยะมูลฝอยจากชุมชนต่างๆ ในเขตเทศบาลประมาณ 11.181 ตันต่อวัน และมีแนวโน้มว่าจะมีปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ตามการขยายตัวของประชากร ดังนั้นระบบและวิธีการขนส่งขยะมูลฝอยไปยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลสตึกจึงควรมีความเหมาะสมทั้งทางด้านเวลา งบประมาณในการขนส่งขยะมูลฝอย และค่าบำรุงรักษายานพาหนะ

เพราะฉะนั้นการศึกษาปรับปรุงเส้นทางการขนส่งขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลสตึก จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและเป็นข้อมูลเพื่อช่วยจัดการในการรองรับปริมาณขยะมูลฝอยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

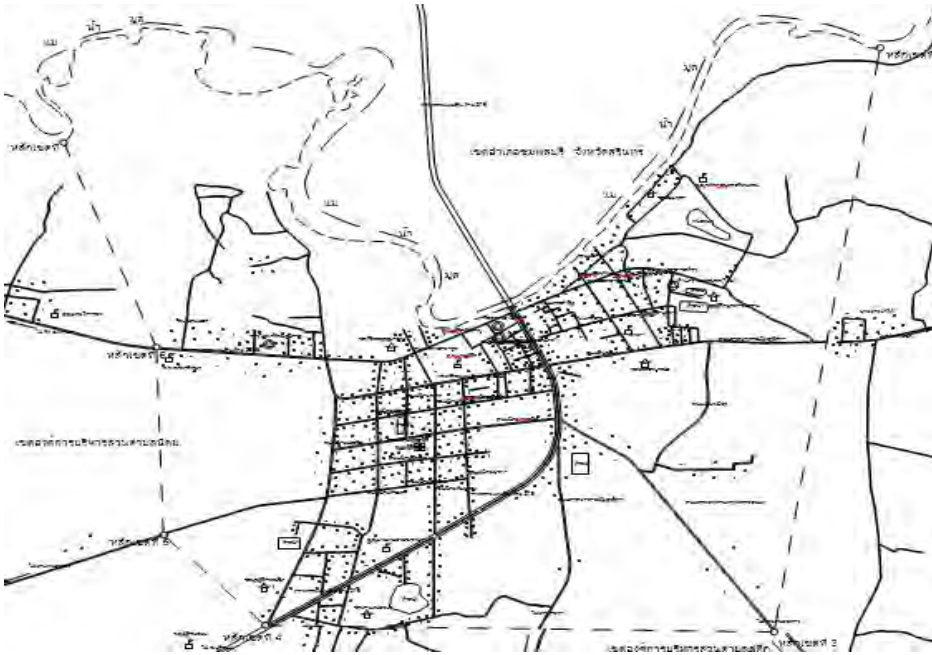
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาความเหมาะสมของเส้นทางการขนส่งขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองอ้อมมี วัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาเส้นทางการขนส่งขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลสตึกในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลสตึกในปัจจุบัน
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงเส้นทางการขนส่งขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลสตึกในปัจจุบันให้มีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์แนวเส้นทางการขนส่งขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลสตึกในปัจจุบัน เพื่อเสนอแนะแนวเส้นทางการขนส่งขยะการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของเทศบาลตำบลสตึก ซึ่งมีพื้นที่ทั้งหมด 18 ตารางกิโลเมตร ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่เดิมอย่างจำกัด โดยใช้เส้นทางการขนส่งขยะมูลฝอยไปยังจุดกำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลสตึก ดังแสดงในแผนที่แนวเขตเทศบาลตำบลสตึก ภาพที่ 1



ภาพที่ 1 แผนที่แสดงแนวเขตเทศบาลตำบลสตึก

วิธีการดำเนินการ

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาการปรับปรุงเส้นทางขนส่งขยะมูลฝอยนั้นจำเป็นต้องทำการสำรวจและรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยมีวิธีการเก็บข้อมูลดังต่อไปนี้

1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ

ผู้ศึกษาทำการสำรวจเส้นทางและเก็บรวบรวมปริมาณขยะมูลฝอยภายในเขตเทศบาลตำบลสตึก โดยเดินทางไปเก็บรถเก็บขนขยะมูลฝอย เป็นเวลา 7 วัน เป็นวันทำการ 5 วัน วันหยุดราชการ 2 วัน ซึ่งทำการสำรวจและจดบันทึกปริมาณขยะมูลฝอยในแต่ละถังของแต่ละจุดเก็บ จำนวนถังรองรับขยะมูลฝอย ระยะทางที่จัดเก็บ เวลาที่ใช้ในการจัดเก็บ เวลาที่ใช้ในการเดินทางแต่ละจุดเก็บ จำนวนจุดเก็บ ปริมาณขยะมูลฝอยขณะขนถ่ายทั้งหมด จำนวน ชนิด ขนาดความจุและสภาพการใช้งานของรถเก็บขนขยะมูลฝอย ตลอดจนเส้นทางในการเก็บขนและสภาพการจราจร เป็นต้น

1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ

ผู้ศึกษาจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งจะต้องขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยจะขอข้อมูลจากสำนักงานเทศบาลตำบลสตึก โดยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. จำนวนขยะและสภาพการใช้งานของรถเก็บขนขยะมูลฝอย
2. เส้นทางที่ใช้ในการเก็บขนปัจจุบัน
3. จำนวนพนักงานประจำรถเก็บขนขยะมูลฝอย

4. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเก็บขนขยะมูลฝอยในปัจจุบันเช่นเงินเดือนพนักงาน ค่าซ่อมรถ ค่าน้ำมัน เชื้อเพลิง ราคาและปีที่จัดซื้อรถเก็บขนขยะมูลฝอย

2. การคำนวณ

2.1 ลักษณะของระบบเก็บรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอยในปัจจุบัน

เมื่อทราบข้อมูลต่างๆ แล้ว สามารถนำมาคำนวณลักษณะของระบบการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลสตึกได้ดังนี้

- 2.1.1 คำนวณสัดส่วนของการเก็บขนต่อปริมาตรรถ,%
- 2.1.2 คำนวณความหนาแน่นของขยะมูลฝอย, กก./ลิตร
- 2.1.3 คำนวณปริมาตรขยะมูลฝอยขณะขนถ่าย, ลบ.ม./เที่ยว
- 2.1.4 คำนวณสัดส่วนการเก็บขนต่อปริมาณ รถขณะขนถ่าย, %
- 2.1.5 คำนวณความหนาแน่นของขยะมูลฝอยขณะขนถ่าย, กก./ลิตร
- 2.1.6 คำนวณเวลาที่ใช้สำหรับการเก็บขนขยะมูลฝอยต่อเที่ยว, ชม./เที่ยว
- 2.1.7 การประมาณค่าใช้จ่ายในการเก็บขนขยะมูลฝอย,บาท/(ตัน.ปี)โดยใช้สมการ
- 2.1.8 สรุปลักษณะของระบบการเก็บรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอย

2.2 การปรับปรุงเส้นทางในการเก็บรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอย

ในการพิจารณาปรับปรุงเส้นทางการเดินทาง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเก็บขนขยะมูลฝอยจะพิจารณาคัดเลือก เส้นทางรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอยที่เหมาะสม และประมาณค่าใช้จ่ายในการเก็บขนขยะมูลฝอยแต่ละเส้นทาง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ทำการสำรวจมา โดยวิเคราะห์ข้อมูลปัจจุบัน ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด เส้นทางการเดินทางเป็นอย่างไร และปริมาณขยะมูลฝอยแต่ละจุดมีมากน้อยเพียงใด ผลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นนี้ ผู้ศึกษาจะทำการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการเก็บขนขยะมูลฝอยของเส้นทางเดิม พร้อมทั้งทำการปรับปรุงประสิทธิภาพในการเก็บขนขยะมูลฝอยโดยทำการสำรวจความเหมาะสมของเส้นทางพิจารณาไว้ 3 ทางเลือก แล้วทำการคำนวณค่าใช้จ่ายเพื่อเปรียบเทียบหาเส้นทางที่เหมาะสมเพื่อลดค่าใช้จ่ายของเทศบาลต่อไป

3.1 การศึกษาการปรับปรุงเส้นทางขนส่งขยะ

การศึกษาเส้นทางขนส่งขยะมูลฝอย จะพิจารณาระบบรวบรวมขยะมูลฝอยที่ใช้อยู่ในปัจจุบันทั้งในด้าน เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดเก็บขยะมูลฝอย และจำนวนบุคลากรที่มีอยู่กับลักษณะงานวิธีการขนส่ง และ เส้นทางในการเก็บขน เพื่อกำหนดแนวทางในการแก้ไขและปรับปรุงเส้นทางขนส่งขยะมูลฝอยของเทศบาล เพื่อให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นมีขั้นตอน ดังนี้

ศึกษาประเภท ขนาด จำนวน ลักษณะการใช้งานและสภาพของรถจัดเก็บขยะมูลฝอยในปัจจุบัน เพื่อใช้ในการศึกษาจำนวนลักษณะของรถเก็บขนขยะมูลฝอยให้เหมาะสมกับปริมาณและลักษณะขยะมูลฝอยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เวลาที่ใช้ในการจัดเก็บขยะมูลฝอยของรถจัดเก็บขยะมูลฝอยในแต่ละเส้นทาง เพื่อปรับปรุงและกำหนดเขตเส้นทางเดินทาง โดยพิจารณาความเหมาะสมกับลักษณะของรถเก็บขนกับปริมาณขยะมูลฝอยของแต่ละเส้นทาง

3.2 การวางแผนเส้นทางการขนส่งขยะมูลฝอย

โดยทั่วไปการเก็บรวบรวมขนส่งขยะมูลฝอยเป็นเรื่องที่ซับซ้อน และยุ่งยากพอสมควรทั้งนี้เนื่องจากจะต้องทำการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย ให้ครอบคลุมพื้นที่ทุกที่ทุกแห่งกำเนิด เช่น บ้านเรือน ที่อยู่อาศัย อาคารพาณิชย์ ถนน และสวนสาธารณะ โดยปกติแล้วประมาณ 60-80 เปอร์เซ็นต์ ของค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บขยะมูลฝอยของชุมชนทั้งหมด จะใช้ในการประหยัดค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนได้อย่างมาก โดยทั่วไปขั้นตอนการเก็บขยะมูลฝอยประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

3.3 การทิ้งขยะมูลฝอยลงถังพักขยะมูลฝอย

โดยปกติการทิ้งขยะลงถังพักขยะมูลฝอยมักขึ้นอยู่กับอุปนิสัยผู้ทิ้ง หากเทศบาลตำบลสตึก มีการแยกประเภทขยะมูลฝอยก่อนทิ้งลงถังขยะมูลฝอยที่จัดแยกไว้เพื่อเกิดความสะดวกของผู้ทิ้ง ซึ่งจะทำให้การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยสะดวกขึ้น และง่ายต่อการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล

3.4 การขนถ่ายขยะมูลฝอยจากถังสูรถเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย

ในขั้นตอนนี้รูปแบบ และประเภทของรถเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย นับเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องเลือกให้เหมาะสมกับเส้นทางการขนส่งขยะมูลฝอย และประเภทของขยะมูลฝอยซึ่งจะเป็นการเพิ่ม ประสิทธิภาพของการเก็บรวบรวมมูลฝอยให้ดีขึ้น

3.5 การรวบรวมขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิดแต่ละแห่ง

ในการวางแผนระบบรวบรวมขยะมูลฝอยจะต้องคำนึงถึงขั้นตอนนี้มากที่สุด เพราะการเลือกเส้นทางการเดินทางรถจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน โดยทั่วไปเส้นทางการเดินทางแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. เส้นทางขนาดใหญ่คือเส้นทางตามแนวถนนใหญ่เชื่อมต่อระหว่างพื้นที่เก็บขนย่อยหรือพื้นที่เก็บขนกับแหล่งกำจัดขยะมูลฝอย
2. เส้นทางรองได้แก่ถนนขนาดกลางเชื่อมต่อระหว่าง ด้านต่างๆ ของชุมชนแต่ละเขต
3. เส้นทางย่อย ได้แก่ ตรอก ซอย หรือถนนขนาดเล็ก ซึ่งเป็นเส้นทางที่ผ่านแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอยแต่ละแห่งเส้นทางประเภทนี้จะใช้เวลาในการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยมากโดยปกติแล้วกำหนดเส้นทางการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยจะไม่เลือกผ่านเส้นทางตัน ซึ่งจำทำให้ต้องถอยรถกลับ หรือผ่านเส้นทางที่ต้องการการกลับรถ เช่น ซอยแคบ ซึ่งจะทำให้เวลาในการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยมากขึ้น

3.6 การขนส่งขยะมูลฝอยสู่แหล่งกำจัดขยะมูลฝอย

ในขั้นตอนนี้เส้นทางการเดินทางควรเป็นเส้นทางขนาดใหญ่ที่ติดต่อชุมชนโดยสะดวกและไม่มีการจราจรที่คับคั่งเพราะจะทำให้ประหยัดเวลาและสะดวกต่อการขนส่งขยะมูลฝอยจำนวนมากไปยังแหล่งกำจัด หรือสถานีขนส่งขยะมูลฝอย

3.7 การแบ่งเขตคัดเลือกเส้นทางการเก็บรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอย

จากข้อมูลสำรวจเส้นทางการเก็บขนขยะมูลฝอยในปัจจุบัน ที่ได้จากการศึกษาในภาคสนาม จึงสามารถประเมินขีดความสามารถ ในการเก็บและขนส่งขยะมูลฝอยที่มีอยู่เดิมรวมทั้งพิจารณาปรับปรุงเส้นทางเดินทางเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพเก็บขนขยะมูลฝอยและลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการคัดเลือกเส้นทางที่เหมาะสมสำหรับชุมชนเมืองประกอบในการพิจารณา ดังนี้

1. เส้นทางในการคมนาคมในปัจจุบัน รวมทั้งพื้นที่เชื่อมต่อกับพื้นที่กำจัดขยะมูลฝอยตลอดจนสภาพผิวจราจรและสภาพความกว้างของถนน ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการเดินทาง และการเข้าออกบริเวณแหล่งกำจัดขยะมูลฝอย

2. ปริมาณการจราจรบริเวณเส้นทางต่างๆ ที่รถเก็บขยะมูลฝอยจะผ่านในปัจจุบัน ตลอดจนปริมาณการจราจรเพื่อพิจารณาช่วงเวลาที่เหมาะสม และไม่ก่อให้เกิดปัญหาการจราจรต่อชุมชน

3. พิจารณาปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน มีความสำคัญต่อการจัดเส้นทางเดินรถ และกำหนดจำนวนรถเก็บขยะมูลฝอย

4. ตำแหน่งที่ตั้งแหล่งกำจัดขยะมูลฝอยมีความสำคัญต่อการขนถ่าย หรือขนส่งขยะมูลฝอย ซึ่งเป็นตัวกำหนดเส้นทางเดินรถ

5. จำนวน และตำแหน่งรองรับจำนวนขยะมูลฝอย รวมทั้งขนาดที่เหมาะสมของรถเก็บขนขยะมูลฝอย ทั้งนี้ทำการวิเคราะห์ทางเลือกเส้นทางเดินรถเก็บขนขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อลดการเข้าซ้อน โดยให้ครอบคลุมพื้นที่และมีการจัดเก็บอย่างเพียงพอทุกวัน เพื่อลดค่าใช้จ่ายของการดำเนินการ

3.8 การแบ่งเส้นทางรถเก็บรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอยที่เหมาะสม

ในการพิจารณาเขตเส้นทางเดินรถของเทศบาลตำบลสตึกที่เหมาะสมนั้น ผู้ศึกษาได้เสนอการแบ่งเขตเส้นทางเก็บรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอยที่เหมาะสมจำนวน 3 ทางเลือก เพื่อเปรียบเทียบกับเส้นทางเดินรถที่มีอยู่เดิม ซึ่งจะทำการพิจารณาในบทที่ 4 ต่อไป

ผลการวิจัย

การสำรวจเก็บรายละเอียดและรวบรวมข้อมูลต่างๆ ในภาคสนามมีส่วนสำคัญยิ่งในการศึกษาของโครงการ เพราะจะเป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงของพื้นที่โครงการ จึงได้ทำการเก็บรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลมาประกอบการศึกษา ผู้ศึกษาได้ทำการสำรวจเส้นทางและการจัดเก็บขยะมูลฝอย รวมทั้งปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นภายในเขตเทศบาลตำบลสตึกโดยทำการสำรวจเป็นเวลา 7 วันคือระหว่างวันที่ 7-13 มีนาคม 2554 ซึ่งในการสำรวจนี้ ผู้ศึกษาได้ขึ้นรถไปพร้อมกับรถจัดเก็บขยะมูลฝอยและจดบันทึกปริมาณขยะมูลฝอยในแต่ละถังของแต่ละจุดเก็บขยะมูลฝอย จำนวนถังรองรับขยะมูลฝอย ระยะทางที่จัดเก็บ จำนวนจุดเก็บ ปริมาณขยะมูลฝอยขณะขนถ่ายและน้ำหนักขยะมูลฝอยทั้งหมด และข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาโครงการ ดังนี้

1. ระบบและวิธีการขนส่งขยะมูลฝอยในปัจจุบัน

1.1. การเก็บและขนส่งขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลสตึกมีรถจัดเก็บและขนส่งขยะมูลฝอยทั้งหมด 4 คัน ดังนี้

คันที่ 1 รถบรรทุกขยะมูลฝอยชนิดอัดท้ายขนาดความจุ 15 ลบ.หลา สีส้มทะเบียน บร.82-2778 ราคาที่ซื้อมา 2,000,000 บาท



ภาพที่ 2 รถบรรทุกขยะมูลฝอย คันที่ 1

คันที่ 2 รถบรรทุกขยะมูลฝอยชนิดอัดท้ายขนาดความจุ 15 ลบ.หลา สีส้มทะเบียน บร.81-7453
ราคาที่ซื้อมา 1,800,000 บาท



ภาพที่ 3 รถบรรทุกขยะมูลฝอย คันที่ 2

คันที่ 3 รถบรรทุกขยะมูลฝอยชนิดเทท้ายขนาดความจุ 15 ลบ.หลา สีส้มทะเบียน บร.81-4065
ราคาที่ซื้อมา 1,500,000 บาท



ภาพที่ 4 รถบรรทุกขยะมูลฝอย คันที่ 3

คันที่ 4 รถบรรทุกขยะมูลฝอยชนิดเทท้ายขนาดความจุ 10 ลบ.หลา สีส้มทะเบียน บร.81-1883
ราคาที่ซื้อมา 1,200,000 บาท



ภาพที่ 5 รถบรรทุกขยะมูลฝอย คันที่ 4

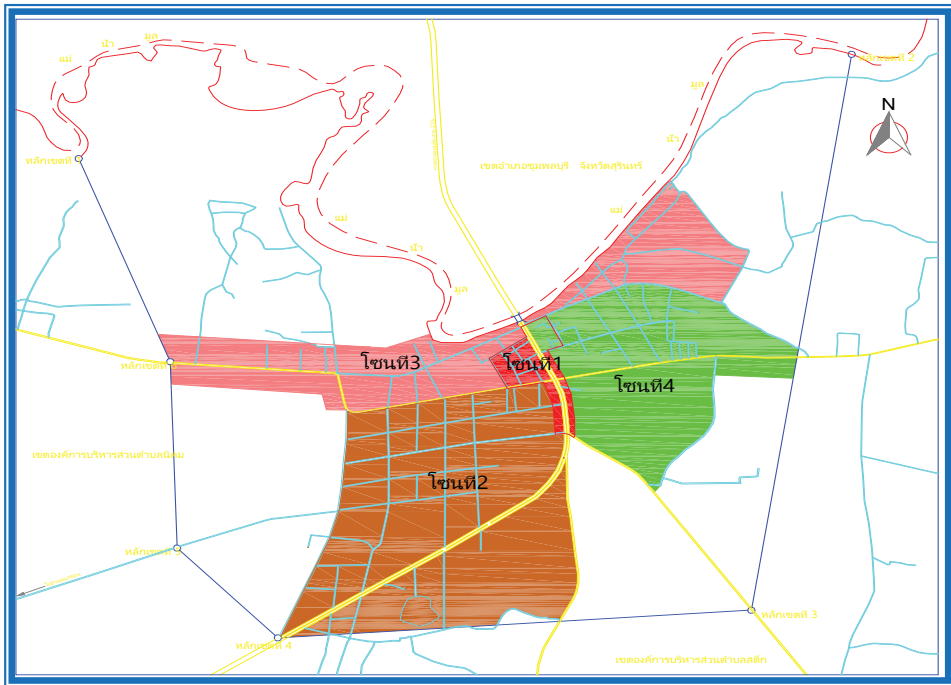
ตารางที่ 1 ชนิดและสภาพรถเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลตึกในปัจจุบัน

คันที่	เลขทะเบียน	ชนิดของรถ	ยี่ห้อ	ความจุ ลบ.หลา	อายุการใช้งาน, ปี	สภาพ
1	บร.82-2778	อัดท้าย	ISUZU	15	พ.ศ.2560	ดี
2	บร.81-7453	อัดท้าย	ISUZU	15	พ.ศ.2560	ดี
3	บร.81-4065	เทท้าย	MITSUBISHI	15	พ.ศ.2560	ดี
4	บร.81-1883	เทท้าย	MITSUBISHI	10	พ.ศ.2560	ดี

จากตารางสามารถแยกชนิดของรถเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลตึกในปัจจุบัน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ชนิดอัดท้าย จำนวน 2 คัน ความจุ 15 ลบ.หลา เท่ากัน มีสภาพดี และชนิดเทท้าย จำนวน 2 คัน ความจุ 15 ลบ.หลา และความจุ 10 ลบ.หลา มีสภาพดี

1.2 เส้นทางในการเก็บขยะมูลฝอยและขนส่งขยะมูลฝอย

เส้นทางที่ใช้ในการเก็บขยะมูลฝอยในปัจจุบัน มีการแบ่งเขตเส้นทางให้บริการเก็บรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอย จำนวน 4 โซน และแบ่งโซน แสดงในภาพที่ 6



ภาพที่ 6 การแบ่งโซนการจัดเก็บขยะมูลฝอยทั้ง 4 โซน

ตารางที่ 2 เวลาและสถานที่เก็บขนขยะมูลฝอยในปัจจุบันและทางเลือกใหม่

วันที่	เลขทะเบียน	เวลาปฏิบัติงาน	สถานที่ปฏิบัติงาน	พนักงาน ประจำรถขยะ (คน)	หมายเหตุ
1	บร.82-2778	04.00 - 06.00	โซนที่ 1	5	-
2	บร. 81-7453	03.30 - 06.30	โซนที่ 2	5	-
3	บร. 81-4065	03.30 - 06.30	โซนที่ 3	5	-
4	บร. 81- 1883	03.30 - 06.00	โซนที่ 4	5	-

จากตารางเป็นการแสดงช่วงระยะเวลาในการจัดเก็บขนขยะมูลฝอยของรถแต่ละคัน ซึ่งแต่ละคันจะจัดเก็บขยะมูลฝอยตามโซนที่ได้รับมอบหมาย โดยรถแต่ละคันมีพนักงานประจำรถ จำนวน 5 คน

ตารางที่ 3 ข้อมูลพื้นฐานของรถเก็บขนขยะมูลฝอยในปัจจุบัน

หมายเลขทะเบียนรถ	บร.82-2778	บร. 81-7453	บร. 81-4065	บร. 81- 1883
ระยะทางที่ใช้ทั้งหมด/เที่ยว,กม	20	23	18	16
จำนวนถังขยะที่เก็บ/เที่ยว	85	90	90	60
ค่าน้ำมัน บาท/วัน	317	329	329	311
จำนวนเที่ยว/ปี	365	365	365	365
ค่าดำเนินการและค่าบำรุงรักษา บาท/กม.	1.5	2	2.3	3
จำนวนพนักงาน (คน)	5	5	5	5
ระยะเวลาทำงานปกติ (ชม.)	8	8	8	8
จำนวนเที่ยวที่ไปแหล่งขยะ/วัน	1	1	1	1
ปริมาตรขยะมูลฝอย กก./วัน	3,105	2,806	2,755	2,539
เงินเดือนพนักงาน (บาท/ปี)	32,000	32,900	32,900	32,900
เฉลี่ยน้ำหนักขยะ/ถัง	36.52	31.17	30.61	42.28
อายุการใช้งานของรถ (ปี)	1	5	12	14

จากตารางแสดงข้อมูลพื้นฐานของรถเก็บขนขยะมูลฝอยในปัจจุบันของเทศบาลตำบลสตึกจำนวน 4 คัน ประกอบไปด้วยข้อมูลเกี่ยวกับระยะทางที่ใช้ทั้งหมด จำนวนถังขยะที่เก็บ ค่าน้ำมัน จำนวนเที่ยวในการจัดเก็บ ค่าดำเนินการและค่าบำรุงรักษา จำนวนพนักงานประจำรถ ระยะเวลาทำงาน จำนวนเที่ยวที่ไปแหล่งขยะ ปริมาตรขยะมูลฝอย เงินเดือนพนักงาน เฉลี่ยน้ำหนักขยะ และอายุการใช้งานของรถเก็บขนขยะมูลฝอย

ตารางที่ 4 การคำนวณค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับรถเก็บขนขยะมูลฝอยในปัจจุบัน

การคำนวณค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับรถเก็บขนขยะมูลฝอยในปัจจุบัน						
รายการ	หน่วย นับ	รถขนขยะมูลฝอย				รวม
		คันที่ 1	คันที่ 2	คันที่ 3	คันที่ 4	
		บร.82-2778	บร.81-7453	บร.81-4065	บร.81-1883	
ระยะทางต่อเที่ยว	กม.	20	23	18	16	77
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงต่อเที่ยว	บาท	317	329	329	311	1,286
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	บาท/กม.	15.85	14.30	18.28	19.44	
ค่าบำรุงรักษา	บาท/กม.	1.5	2	2.3	3	
รวมค่าบำรุงรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง	บาท/กม.	17.35	16.30	20.58	22.44	1,451.4
ปริมาตรความจุ	ลบ.ม.	11.47	11.47	11.47	7.65	42.05
ปริมาตรความจุต่อระยะทาง	ลบ.ม./กม.	0.57	0.50	0.64	0.48	0.55
น้ำหนักขยะต่อเที่ยว	กก.	3,505	2,671	2,246	2,559	11,181
จำนวนถังขยะที่จัดเก็บต่อเที่ยว	ถัง	85	90	90	60	325
จำนวนถังขยะต่อระยะทาง	ถัง/กม.	4.25	3.91	5.00	3.75	4.22
น้ำหนักเฉลี่ย	กก./ถัง	41.24	31.91	5.00	3.75	4.22
น้ำหนักขยะต่อระยะทาง	กก./กม.	175.25	124.83	124.78	159.94	145.21
เวลาที่ใช้ระหว่างจุดเก็บ	นาที/ถัง	1.4	2	2	2	
ปริมาตรความจุถังขยะ	ลบ.ม./ถัง	0.112	0.112	0.112	0.112	
ปริมาตรความจุที่จัดเก็บได้	ลบ.ม.	9.52	10.08	10.08	6.72	36.40

2. การเปรียบเทียบระบบการเก็บขนขยะมูลฝอย

2.1 การวิเคราะห์เส้นทางในปัจจุบัน

จากการศึกษาพบว่า การแบ่งเส้นทางของการเก็บขนขยะมูลฝอยในปัจจุบันใช้เวลาในการเก็บขนขยะมูลฝอยไม่นานนัก นอกจากนี้ลักษณะของถนนไม่มีอุปสรรคในการดำเนินการในการเก็บขนขยะมูลฝอย แต่ในบางเส้นทางยังต้องปรับปรุงในด้านของปริมาณขยะมูลฝอยที่เก็บขน โดยลดจำนวนจุดเก็บขน เพื่อให้มีความสมดุลของปริมาณขยะมูลฝอยที่เก็บขน และเส้นทางที่มีการเดินทาง โดยลดจำนวนจุดเก็บขน เพื่อให้มีความสมดุลในการเก็บขนขยะและเส้นทางที่มีการเดินทางทับเส้นทาง ทำให้มีการเก็บขนขยะมูลฝอยซ้ำซ้อนกันทำให้สิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น จากข้อมูลที่ผู้ศึกษาทำการสำรวจสามารถนำข้อมูลต่างๆ มาทำการคำนวณ วิเคราะห์หาเส้นทางที่เหมาะสมที่สุด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเก็บขนขยะมูลฝอย โดยมีข้อจำกัดดังนี้

1. ค่าน้ำมัน + ค่าบำรุงรักษาต้องไม่เกินค่าใช้จ่ายในปัจจุบัน
2. ปริมาณการจัดเก็บขนขยะมูลฝอยของรถแต่ละคันต้องบรรจุให้เต็มหรือใกล้เคียงปริมาตรของการใช้ให้มากที่สุด
3. รถเก็บขนขยะมูลฝอยแต่ละคันที่วิ่งไปแล้วจะต้องเก็บจำนวนถังขยะให้ได้มากที่สุด

จากข้อจำกัดดังกล่าวผู้ศึกษาได้ทำการคำนวณเพื่อออกแบบเส้นทางรถเก็บขนขยะมูลฝอยและขนส่งขยะมูลฝอยได้ดังตารางที่ 5-8

ตารางที่ 5 การคำนวณค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับรถเก็บขนขยะมูลฝอยทางเลือก A

การคำนวณค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับรถเก็บขนขยะมูลฝอยทางเลือก A						
รายการ	หน่วยนับ	รถขนขยะมูลฝอย				รวม
		คันที่ 1	คันที่ 2	คันที่ 3	คันที่ 4	
		บร.82-2778	บร.81-7453	บร.81-4065	บร.81-1883	
ระยะทางต่อเที่ยว	กม.	22	18	23	14	77
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงต่อเที่ยว	บาท	330	252	414	266	1,286
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	บาท/กม.	15.00	14.00	18.00	19.00	
ค่าบำรุงรักษา	บาท/กม.	1.5	2	2.3	3	
รวมค่าบำรุงรักษาค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	บาท/กม.	16.50	16.00	20.30	22.00	1,425.9
ปริมาตรความจุ	ลบ.ม.	11.47	11.47	11.47	7.65	42.05
ปริมาตรความจุต่อระยะทาง	ลบ.ม./กม.	0.52	0.64	0.50	0.55	0.55
น้ำหนักขยะต่อเที่ยว	กก.	3,399	2,459	2,467	2,856	11,181
จำนวนถังขยะที่จัดเก็บต่อเที่ยว	ถัง	90	86	81	68	325
จำนวนถังขยะต่อระยะทาง	ถัง/กม.	4.09	4.78	3.52	4.86	4.22
น้ำหนักเฉลี่ย	กก./ถัง	37.77	28.59	30.46	42.00	34.40
น้ำหนักขยะต่อระยะทาง	กก./กม.	154.50	136.61	107.26	204.00	145.21
เวลาที่ใช้ระหว่างจุดเก็บ	นาที/ถัง	1.4	2	2	2	
ปริมาตรความจุถังขยะ	ลบ.ม./ถัง	0.112	0.112	0.112	0.112	
ปริมาตรความจุที่จัดเก็บได้	ลบ.ม.	10.08	9.63	9.07	7.62	36.40

ตารางที่ 6 การคำนวณค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับรถเก็บขนขยะมูลฝอยทางเลือก B

การคำนวณค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับรถเก็บขนขยะมูลฝอยทางเลือกที่ B						
รายการ	หน่วยนับ	รถขนขยะมูลฝอย				รวม
		คันที่ 1	คันที่ 2	คันที่ 3	คันที่ 4	
		บร.82-2778	บร.81-7453	บร.81-4065	บร.81-1883	
ระยะทางต่อเที่ยว	กม.	25	20	22	10	77
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงต่อเที่ยว	บาท	375	280	396	190	1,241
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	บาท/กม.	15	14	18	19	
ค่าบำรุงรักษา	บาท/กม.	1.5	2	2.3	3	
รวมค่าบำรุงรักษาค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	บาท/กม.	16.50	16.00	20.30	22.00	1,399.1
ปริมาตรความจุ	ลบ.ม.	11.47	11.47	11.47	7.65	42.05
ปริมาตรความจุต่อระยะทาง	ลบ.ม./กม.	0.46	0.57	0.52	0.77	0.55
น้ำหนักขยะต่อเที่ยว	กก.	3,753	2,395	2,268	2,765	11,181
จำนวนถังขยะที่จัดเก็บต่อเที่ยว	ถัง	95	90	75	65	325
จำนวนถังขยะต่อระยะทาง	ถัง/กม.	3.85	4.50	3.41	6.50	4.22
น้ำหนักเฉลี่ย	กก./ถัง	39.51	26.61	30.24	42.54	34.40
น้ำหนักขยะต่อระยะทาง	กก./กม.	150.12	119.95	103.09	276.50	145.21
เวลาที่ใช้ระหว่างจุดเก็บ	นาที/ถัง	1.4	2	2	2	
ปริมาตรความจุถังขยะ	ลบ.ม./ถัง	0.112	0.112	0.112	0.112	
ปริมาตรความจุที่จัดเก็บได้	ลบ.ม.	10.64	10.08	8.40	7.28	36.40

ตารางที่ 7 การคำนวณค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับรถเก็บขนขยะมูลฝอยทางเลือก C

การคำนวณค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับรถเก็บขนขยะมูลฝอยทางเลือก C						
รายการ	หน่วยนับ	รถขนขยะมูลฝอย				รวม
		คันที่ 1	คันที่ 2	คันที่ 3	คันที่ 4	
		บร.82-2778	บร.81-7453	บร.81-4065	บร.81-1883	
ระยะทางต่อเที่ยว	กม.	30	22	17	8	77
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงต่อเที่ยว	บาท	450	308	306	152	1,216
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	บาท/กม.	15	14	18	19	
ค่าบำรุงรักษา	บาท/กม.	1.5	2	2.3	3	
รวมค่าบำรุงรักษา+น้ำมันเชื้อเพลิง	บาท/กม.	16.50	16.00	20.30	22.00	1,368.1
ปริมาตรความจุ	ลบ.ม.	11.47	11.47	11.47	7.65	42.05
ปริมาตรความจุต่อระยะทาง	ลบ.ม./กม.	0.38	0.52	0.67	0.96	0.55
น้ำหนักขยะต่อเที่ยว	กก.	3,312	2,654	2,350	2,865	11,181
จำนวนถังขยะที่จัดเก็บต่อเที่ยว	ถัง	100	95	80	50	325
จำนวนถังขยะต่อระยะทาง	ถัง/กม.	3.33	4.32	4.71	6.25	4.22
น้ำหนักเฉลี่ย	กก./ถัง	33.12	27.94	29.38	57.30	34.40
น้ำหนักขยะต่อระยะทาง	กก./กม.	110.40	120.64	138.24	358.13	145.21
เวลาที่ไ้ระหว่างจุดเก็บ	นาที/ถัง	1.4	2	2	2	
ปริมาตรความจุถังขยะ	ลบ.ม./ถัง	0.112	0.112	0.112	0.112	
ปริมาตรความจุที่จัดเก็บได้	ลบ.ม.	11.20	10.64	8.96	5.60	36.40

ตารางที่ 8 สรุปค่าใช้จ่ายรถเก็บขนขยะมูลฝอย

ทางเลือก	คันที่ 1			คันที่ 2			คันที่ 3			คันที่ 4		
	ระยะทาง (กม.)	จำนวนถังขยะ	ปริมาตรความจุ	ระยะทาง (กม.)	จำนวนถังขยะ	ปริมาตรความจุ	ระยะทาง (กม.)	จำนวนถังขยะ	ปริมาตรความจุ	ระยะทาง (กม.)	จำนวนถังขยะ	ปริมาตรความจุ
ปัจจุบัน	20	85	9.52	23	90	10.08	18	90	10.08	16	60	6.72
ทางเลือก A	22	90	10.08	18	86	9.63	23	81	9.07	14	68	7.62
ทางเลือก B	25	95	10.64	20	90	10.08	22	75	8.40	10	65	7.28
ทางเลือก C	30	100	11.20	22	95	10.64	17	80	8.96	8	50	5.60

จากตารางสรุปค่าใช้จ่ายรถเก็บขนขยะมูลฝอย ผู้ศึกษาได้จัดเส้นทางการวิ่งของรถโดยได้ทดลองกำหนดให้รถคันที่ใหม่กว่าวิ่งระยะทางที่สั้นก่อน ในขณะที่รถคันเก่าวิ่งในระยะทางที่ไกลกว่า จากนั้นค่อยๆ เพิ่มความยาวของเส้นทางให้กับรถคันใหม่ ซึ่งมีค่าบำรุงรักษาต่อกิโลเมตรน้อยกว่า และลดระยะทางวิ่งของรถคันเก่าซึ่งมีค่าบำรุงรักษามากกว่ารถคันใหม่ จากผลการคำนวณค่าใช้จ่ายทั้ง 3 ทางเลือก สามารถสรุปได้ตามตารางข้างต้น

สรุปผลวิจัย

เทศบาลตำบลตึกเป็นเทศบาลตำบลขนาดกลางมีพื้นที่ 18 ตารางกิโลเมตร ซึ่งอยู่ในเขตตำบลตึกและตำบลนิคม อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ห่างจากตัวจังหวัดบุรีรัมย์ 40 กิโลเมตร เทศบาลตำบลตึกมีประชากรอยู่หนาแน่นแยกเป็นชุมชนทั้งหมด 16 ชุมชน มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจ-สังคมสูง ทำให้ปัจจุบันมีปริมาณขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลตึกประมาณ 11.18 ตัน/วัน และมีแนวโน้มจะมากขึ้น จากการศึกษากระบวนการขนส่งขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลตึก พบว่า ในการจัดเก็บขยะมูลฝอยในบางเส้นทางมีการวิ่งของรถทับเส้นทางกันและบางเส้นทางไม่มีการจัดเก็บขยะมูลฝอย สาเหตุอาจเนื่องมาจากสภาพของผังแนวนอนภายในเขตเทศบาลสลับซับซ้อน บางซอยมีขนาดถนนคับแคบทำให้ไม่สามารถเข้าไปจัดเก็บขยะได้ และในบางเส้นทางมีจุดเก็บขยะมากเกินไป เส้นทางและระยะเวลาในการเก็บขนขยะมูลฝอยบางจุดมากเกินไปส่งผลให้ระยะเวลาทำงานมากขึ้น อีกทั้งยังส่งผลต่ออายุการใช้งานของรถเก็บขนขยะมูลฝอยต่ำลง

การศึกษาและเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการเก็บขนขยะมูลฝอยในปัจจุบันและ 3 ทางเลือก พบว่าทางเลือก B มีความเหมาะสมมากที่สุด จากการคำนวณช่วยลดค่าใช้จ่ายค่า (AT) คิดเป็นเงินรวม 2,686,783.96 บาท/ปี และจากการคำนวณเงินเดือนของพนักงานในการจัดเก็บขนขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลตึก พบว่า ทางเลือก C มีความเหมาะสมมากที่สุด ค่าใช้จ่ายของพนักงานลดลง 170,272.97 บาท/ปี

เมื่อนำผลการคำนวณมาพิจารณาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายเก็บขนขยะมูลฝอยในรอบปีและค่าใช้จ่ายของพนักงานทุกคนในรอบปีพบว่า ทางเลือก B มีความเหมาะสมมากที่สุด ในการนำมาเป็นแนวทางเลือกในการจัดเก็บขนขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลตึกให้มีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังลดค่าใช้จ่ายของเทศบาลตำบลตึกต่อปีงบประมาณได้มากขึ้น เนื่องจากผลการคำนวณค่าใช้จ่ายของรถเก็บขนขยะในทางเลือก A และ C มีค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น ถ้าหากเลือกทางเลือก A หรือ C อาจมีผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายของเทศบาลตำบลตึก เนื่องจากค่าน้ำมันเชื้อเพลิงมีการปรับสูงขึ้นเรื่อยๆ และจากการประเมินความสามารถในการจัดเก็บขนขยะมูลฝอยทั้งในปัจจุบันและ 3 ทางเลือก พบว่าในเขตพื้นที่การจัดเก็บขนขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลตึกมีขยะมูลฝอยเกิดขึ้นเฉลี่ย 11,181 กิโลกรัม/วัน หรือ 36.40 ลูกบาศก์เมตร ซึ่งในปัจจุบันรถเก็บขนขยะมูลฝอยทั้ง 4 คัน สามารถรองรับขยะมูลฝอยได้รวม 42.05 ลูกบาศก์เมตร/วัน จึงเพียงพอต่อขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน

การคาดการณ์ขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลตึกในอนาคตมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากร อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การขยายตัวทางเศรษฐกิจ เป็นต้น จากการคำนวณอัตราการผลิตขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลตึกในปัจจุบัน ประสิทธิภาพของรถเก็บขนขยะทั้ง 4 คัน สามารถรองรับขยะได้มากที่สุด 12,916.43 กิโลกรัม/วัน และสามารถรองรับปริมาณขยะที่เกิดขึ้นได้น้อยอีก 5 ปี ในอนาคต

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. จากการศึกษาาระบบการขนส่งขยะมูลฝอยกรณีศึกษาของเทศบาลตำบลสตึก เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการสำรวจของผู้ศึกษาโครงการนี้เป็นเวลา 7 วัน เพื่อนำมาคำนวณประสิทธิภาพของการขนส่งขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลสตึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำมาศึกษาเกิดผลลัพธ์ที่มีความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นควรเพิ่มระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูลให้มากขึ้น
2. ให้คำแนะนำและเชิญชวนประชาชนมีการแยกชนิดขยะมูลฝอยก่อนการทิ้งลงถังขยะ เพื่อความสะดวก รวดเร็ว และช่วยลดระยะเวลาการเก็บขยะมูลฝอยของพนักงาน
3. ในการศึกษาโครงการนี้สามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยในการวิเคราะห์ และจำลองเส้นทางคำนวณหาปริมาณขยะมูลฝอย ขนาดของรถที่เหมาะสมต่อปริมาณขยะมูลฝอยในแต่ละเขตของพื้นที่การศึกษาโครงการนี้ได้

เอกสารอ้างอิง

- [1] กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมองค์การบริหารส่วนตำบลหนองอ้อ. ข้อมูลการเก็บขนขยะมูลฝอย. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองอ้อ, 2556.
- [2] กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลตำบลสตึก. ข้อมูลการเก็บขนขยะมูลฝอย พ.ศ.2553. เทศบาลตำบลสตึก, 2553.
- [3] กองวิชาการเทศบาลตำบลสตึก. แผนพัฒนาสามปีเทศบาลตำบลสตึกประจำปี พ.ศ. 2553 – พ.ศ. 2556 เทศบาลตำบลสตึก, 2553.
- [4] จักรี สีดา, ทองพูน ขาดิแพงตา, บุญนำ มณีบุญ . การศึกษาระบบการขนส่งขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลอุ้มผาง. มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น, 2547.
- [5] บริษัท เอ็น เอส คอนซัลแทนท์ จำกัด. โครงการศึกษาความเหมาะสมและออกแบบรายละเอียดการจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มที่ 5. องค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์, 2550.
- [6] สุทธิษา ทับดารา, เสรี เสวตเศรณี. การจัดการขยะชุมชน ในกรุงเทพมหานคร. เอกสาร วิศวกรรมสาร มหาวิทยาลัยขอนแก่น ฉบับที่ 78 ปีที่ 24 ตุลาคม – ธันวาคม 2554.
- [7] สรวณิษฐ์ เขาวีสินยง, เอกสารการสอน 2011_class05.pdf การจัดการขนส่งสินค้าสากล. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า.
- [8] สรวณิษฐ์ เขาวีสินยง, เอกสารการสอน 2011_class03.pdf การจัดการขนส่งสินค้าสากล. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า.